

UNIVERZITET U NOVOM SADU
FILOZOFSKI FAKULTET
JEZIK I KNJIŽEVNOST

**REKCIJA GLAGOLA U GRČKOM I SRPSKOM JEZIKU:
*GRČKO - SRPSKI REČNIK GLAGOLSKE REKCIJE***

DOKTORSKA DISERTACIJA

Mentor:

Prof. dr Vladislava Ružić

Komentor:

Prof. dr Žarko Bošnjaković

Kandidat:

Mast. Filol. Panagiotis Asimopoulos

Novi Sad, 2014. godine

UNIVERZITET U NOVOM SADU
FILOZOFSKI FAKULTET
Ključna dokumentacijska informacija

Redni broj: RBP	
Identifikacioni broj: IBP	
Tip dokumentacije: TD	Monografska dokumentacija
Tip zapisa: TZ	Tekstualni štampani materijal
Vrsta rada: VR	Doktorska disertacija
Ime i prezime autora: AU	Panagiotis Asimopulos
Mentor: MN	dr Vladislava Ružić, redovni profesor na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu
Komentor: KMN	dr Žarko Bošnjaković, redovni profesor na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu
Naslov rada: NR	Rekcija glagola u grčkom i srpskom jeziku: Grčko-srpski rečnik glagolske rekcije
Jezik publikacije: JP	Srpski / Latinica
Jezik izvoda: JI	Grčki i Srpski
Zemlja publikovanja: ZP	Republika Srbija
Uže geografsko područje: UGP	AR Vojvodina
Godina: GO	2014
Izdavač: IZ	Autorski reprint

Mesto i adresa: MA	21000 Novi Sad, Srbija, Dr Zorana Đinđića 2
Fizički opis rada: FO	5 poglavlja / 559 stranica / 94 tabele / 347 referenci / 89 fusnota
Naučna oblast: NO	Lingvistika
Naučna disciplina: ND	Sintaksa savremenog grčkog i srpskog jezika, leksikologija i leksikografija
Predmetna odrednica, ključne reči: PO	Sintaksa, leksika, savremeni grčki i srpski jezik, valentnost, glagoli, dopune, gramatika, specijalni rečnik, leksikografska obrada
UDK	
Čuva se: ČU	U Biblioteci Filozofskog Fakulteta u Novom Sadu
Važna napomena: VN	
Izvod: IZ	str. 8
Datum prihvatanja teme od strane NN veća: DP	15. 03. 2013.
Datum odbrane: DO	
Članovi komisije: KO	predsednik: prof. dr Nada Arsenijević član: prof. dr Vladislava Ružić, mentor član: prof. dr Žarko Bošnjaković, komentor

UNIVERSITY OF NOVI SAD
FACULTY OF PHILOSOPHY

Key word documentation

Accession number: ANO	
Identification number: INO	
Document type: DT	Monograph document
Type of record: TR	Textual printed material
Contents code: CC	Ph.D. thesis
Author: AU	Panagiotis Asimopoulos
Mentor: MN	dr. Vladislava Ružić, Professor, Faculty of Philosophy, Novi Sad
Co - mentor: CMN	dr. Žarko Bošnjaković, Professor, Faculty of Philosophy, Novi Sad
Title: TI	Verbal reaction in Greek and Serbian language: Greek – Serbian dictionary of verbal reaction
Language of text: LT	Serbian (Latin)
Language of abstract: LA	Serbian and English
Country of publication: CP	Republic of Serbia
Locality of publication: LP	AR Vojvodina
Publication year: PY	2014.
Publisher: PU	Author reprint

Publication place: PP	21000 Novi Sad, Srbija, Dr Zorana Đinđića 2
Physical description: PD	5 chapters / 559 pages / 94 tables / 347 references / 89 footnotes
Scientific field: SF	Linguistics
Scientific discipline: SD	Syntax of contemporary Greek and Serbian language, lexicology and lexicography
Subject, Key words: SKW	Syntax, Lexicon, Contemporary Greek and Serbian language, valency, verbs, complements, grammar, specialized dictionary, lexicographic processing
UC	
Holding data: HD	Library of the Faculty of Philosophy in Novi Sad
Note: N	
Abstract: AB	p. 9
Accepted on Scientific Board on: AS	15. 03. 2013.
Defended: DE	
Thesis Defend Board: DB	president: prof. dr Nada Arsenijević member: prof. dr Vladislava Ružić, mentor member: prof. dr Žarko Bošnjaković, komentor

SADRŽAJ

SAŽETAK	8
PREDGOVOR	11
I. UVODNA RAZMATRANJA	12
1. O PREDMETU, POTREBAMA I CILJEVIMA ISTRAŽIVANJA	12
1.1. Predmet	12
1.2. Potrebe	13
1.3. Ciljevi	14
2. METODOLOGIJA	15
2.1. Teorijski pristup	15
2.2. Praktičan pristup	15
3. IZBOR I OBELEŽJA KORPUSA	16
3.1. Grčki izvori	16
3.2. Srpski izvori	17
II. PREGLED LITERATURE	18
1. O GLAGOLSKOM RODU I DIJATEZI	18
2. O VALENTNOSTI	45
2.1. Pojam	45
2.1.1. Tipovi valentnosti	46
2.2. Različiti pristupi	47
2.2.1. Francuski lingvisti	47
2.2.2. Nemački lingvisti	48
2.2.3. Ruski lingvisti	49
2.2.4. Češki lingvisti	50
2.3. O valentnosti predikata u grčkom jeziku	50
2.3.1. Rečenični obrasci u grčkom	52
2.4. O proučavanju valentnosti predikata u srpskom jeziku	57
2.4.1. Modeli proste rečenice sa glagolskim predikatom	57
2.4.2. Rečenični obrasci sa svim dopunama	60
2.4.3. Dodaci kao rečenični članovi	61
3. O REKCIJI	62
3.1. Pojam rekcije	62
3.2. Glagolska rekcija	63
3.3. O rekciji glagola: Grčki, Srpski i Hrvatski lingvisti	68
3.3.1. Grčki lingvisti	68

3.3.2. Srpski i hrvatski lingvisti	69
III. UPOREDNA ANALIZA REKCIJE GRČKIH I SRPSKIH GLAGOLA	71
1. IZRAŽAVANJE DOPUNA U OBA JEZIKA	71
1.1. Dopuna i dopunjavanje	71
1.1.1. Padežne dopune u grčkom	73
1.1.2. Prepozicionalne dopune u grčkom	87
1.1.3. Adverbijalne dopune u grčkom	92
1.1.4. Predikativne dopune u grčkom	94
1.1.5. Verbativne dopune u grčkom	95
1.1.6. Padežne dopune u srpskom	103
1.1.7. Prepozicionalne dopune u srpskom	119
1.1.8. Predikativne dopune u srpskom	121
1.1.9. Verbativne (Rečenične) dopune u srpskom	122
1.1.10. Adverbijalne dopune u srpskom	123
1.2. Padežne dopune: tabelarni prikaz	125
1.3. Druge dopune: tabelarni prikaz	126
1.4. Rekcijски modeli: tabelarni prikaz	126
2. KLASIFIKACIJA GLAGOLA PO ZNAČENJIMA	129
3. OPŠTE TENDENCIJE U UPOTREBI DOPUNA U OBA JEZIKA	133
4. DIDAKTIČKO-METODIČKI ASPEKTI	134
IV. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	136
V. REKCIJSKI REČNIK	138
1. STRUKTURA ODREDNICE	138
2. ZNAČENJA	138
3. PREVOĐENJE PRIMERA	140
4. UZORAK REKCIJSKE OBRADJE GLAGOLA	140
VI. PRIMARNI I SEKUNDARNI IZVORI	527
1. Grčki izvori	527
2. Srpski izvori	529
VII. CITIRANA LITERATURA	530
1. Opšta literatura	530
2. Gramatike i priručnici	543
3. Rečnici	548
VIII. SPISAK SKRAĆENJA I SIMBOLA	549

SAŽETAK

Studija *REKCIJA GLAGOLA U GRČKOM I SRPSKOM JEZIKU* sa gramatičkim rečnikom nastala je iz potrebe da se uporedi rekcija glagola u ovim jezicima i zatim predstavi u prvom takvom rekcijском rečniku. Smatramo da je veoma bitna izrada rečnika glagolske rekcije za jezike koji su flektivni, tj. imaju razvijenu deklinaciju i složene paradigmatske odnose, jer će on biti od velike pomoći strancima pri usvajanju jezika. Upravo ta leksikografska i gramatička obrada rekcijских odnosa u glagolskim frazama omogućuje strancu da bolje savlada važeća sintaksička i leksičkosemantička pravila jezika koji uči. Isto tako i izvorni govornik mora biti potpuno upoznat sa morfosintaksičkim pravilima udruživanja reči u svom jeziku, tačnije sa aktuelnom rekcijom maternjeg jezika. Budući da je rekcija grčkih i srpskih glagola nedovoljno istražena oblast i da nedostaju kontrastivne studije ova dva jezika, neophodni su istraživački poduhvati sa takvom tematskom i metodičkom orijentacijom. Dodajmo tome da mnogi rezultati dosadašnjih istraživanja nisu mogli biti šire prihvaćeni, jer nisu objavljivani u zasebnim knjigama ili specifičnim priručnicima, već u periodičnim publikacijama. Stoga ovakva analiza sa konfrotacionog aspekta, predstavlja doprinos proučavanju rekcije u oba jeziku, tačnije detaljnom sagledavanju rekcijских sposobnosti glagolskih reči savremenog grčkog i srpskog jezika. Tu su izložena morfosintaksička pravila koja se tiču udruživanja glagola ne samo sa imenskim padežnim dopunama već i sa drugim tipovima dopuna. Analiza i razvrstavanje rekcijских modela urađeni su na osnovu korpusa sačinjeno od primera sa više od 650 grčkih glagola, za koje su dati odgovarajući ekvivalenti u srpskom jeziku.

Rad se sastoji iz pet većih autonomnih celina. U **prvom poglavlju** (*Uvodna razmatranja*) određuje se osnovni okvir ovog istraživanja sa predmetom, ciljevima, tumačenjem teorijsko-metodološkog pristupa i opisom korpusa (rekcijских rečnika i priručnika savremenog grčkog i srpskog jezika).

U **drugom poglavlju** (*Pregled literature*) dat je osvrt na relevantnu stranu literaturu vezanu za glagolski rod i dijatezu, valentnost predikata konfrontiranih jezika, rekciju glagola, kao i za druga gramatička učenja o udruživanju glagola sa dopunama. Tu se prezentuju opšteprihvaćeni zaključci o poliedarskom fenomenu rekcije i dopunama.

Treće poglavlje (*Uporedna analiza rekcije grčkih i srpskih glagola*) bavi se paralelnim izražavanjem i značenjem dopuna u oba jezicima, daju se rekcijски modeli i vrši se njihova analiza. Zatim se analitičko razvrstavanje glagola sprovodi u skladu sa njihovim značenjskim potencijalom; na kraju sledi prezentiranje primećenih tendencija vezanih za upotrebu dopuna i ukazivanje na didaktičke i metodičke aspekte ovog rada.

U **četvrtom poglavlju** (*Zaključna razmatranja*) izvode se zaključci na osnovu rezultata istraživanja, postavljenih principa i teorijskih razmatranja o sistematskom formalizovanju sintaksičких odnosa, ali i unutarrečeničnih konstituenata.

Zasebnu celinu u radu, odnosno **peto poglavlje** (naslovljeno *Rekcijски rečnik*), čini rečnička obrada rekcije grčkog i srpskog jezika. Najpre u glavnim crtama se ilustruje struktura obrađenih glagolskih lema, a onda se određuju najučestalija značenja, daju ekvivalentni primere na srpskom jeziku, doslovne i opisne prevode glagolskih leksema u odgovarajućem kontekstu. Ovo je prvi takav rečnik glagola za grčki jezik.

ABSTRACT

The study “VERB RECTION IN GREEK AND SERBIAN LANGUAGE“ with grammatical dictionary arose from the need to be compared the verb valency in these languages and then to be presented in the first of such kind of rection dictionary. We consider that the compilation of a verbal rection dictionary seems to be very important for languages that are inflectional, id est they have developed declination and complicated paradigmatic relations, because it will be of great help to foreigners at language acquisition. Exactly this lexicographical and grammatical processing of the rection relations in verbal phrases will enable the foreigner to overcome better the valid syntactic and lexico- semantic rules of the language he learns. Likewise a native speaker must be fully aware of the morphosyntactic rules concerning the word association at his own language, more precisely of the current rection at his mother tongue. Since the rection of Greek and Serbian verbs is an insufficiently investigated area and there is a lack of contrastive studies about these two languages, the research ventures with such thematic and methodological orientation are indispensable. We should add that many results of previous researches could not be widely accepted, because they are not published in separated books or specific manuals, but only in periodical publications. Therefore, such an analysis from the confrontational aspect is a contribution to study of the rection in both languages, namely a detailed consideration of the rection features that the verbal words present in Modern Greek and Serbian language. There are exposed morphosyntactic rules concerning the verb association, not only with nominal case complements, but also with other types of complements. The analysis and the classification of rection models have been done on the basis of corpus composed of examples with more than 650 Greek verbs, for which are given appropriate equivalents in Serbian language.

This work consists of five major autonomous wholes. In the **first chapter** (*Introductory considerations*) is provided the basic framework of this study with the subject, objectives, interpretation of theoretical and methodological approach and the description of the corpus (rection dictionaries and manuals of Modern Greek and Serbian language).

In the **second chapter** (*Review of the Literature*) is given a review of the relevant literature related to the verbal gender and diathesis, the predicate valency of the confronted languages, the verbal rection, as well as other grammatical studies about the association of verbs with their complements. There are presented the generally accepted conclusions about the polyhedral phenomenon of rection and complements.

The **third chapter** (*Comparative analysis of rection of Greek and Serbian verbs*) deals with the parallel expression and meaning of complements in both languages, gives the rection models are given and carries their analysis out. In addition the analytic classification of verbs is conducted in accordance with their semantic potential; at the end there are a presentation of observed tendencies related to the use of complements and a pointing to the didactic and methodological aspects of this work.

In the **fourth chapter** (*Concluding remarks*) are performed the conclusions based on the research results, the set principles and the theoretical notions of the systematic formalization reflecting the syntactic relations, but also the within sentence constituents.

A separated whole in this work, that is the **fifth chapter** (titled *Rection dictionary*) constitutes the lexical processing of rection in Greek and Serbian language. First of all the structure of the processed verbal lemmas is roughly illustrated and then we determine the most frequent meanings and give the equivalent examples in Serbian, the literal and descriptive translations of verbal lexemes in the proper context. This is the first of such kind of dictionary for Greek language.

Jeleni

PREDGOVOR

Put do sticanja doktorata uslovljava raznovrsne teškoće koje ne bih uspeo da prevaziđem bez aktivne pomoći mnogih lica. Stoga je ova ipak teza plodan rezultat kolektivnog intelektualnog truda i trajne, jake podrške. Priznajući da je svako na svoj način doprineo uspešnom ostvarenju ovog pokušaja osećam duboku potrebu da ih tom prilikom javno navedem i da im iskreno izrazim zahvalnost.

Najpre bih hteo da se beskrajno zahvalim svojim mentorima prof. dr Vladislavi Ružić i prof. dr Žarku Bošnjakoviću na stručnom usmeravanju i bezrezervnoj solidarnosti tokom istraživanja i pisanja rada. Njihov je doprinos sastavljanju te disertacije zaista neprocenjiv, budući da su me podstakli da se osvrnem na dotičnu temu i da su me uz strpljenje i upornost podržavali.

Osim toga zahvaljujem se prof. dr Nadi Arsenijević i prof. dr Dušanki Zvekić - Dušanović na suštinskom razumevanju i neverovatnoj brižljivosti kojim su me okružile, što je uticalo na kvalitet ovog rada.

Zaista sam srećan, jer sam imao privilegiju da doživim aktivno učešće i dinamičnu reakciju dekanica Filozofskog fakulteta prof. dr Ljiljane Subotić i prof. dr Ivani Živančević - Sekeruš, ali i koordinatorke doktorskih studija prof. dr Ivani Antonić u uzornom rešavanju ključnog značaja problema oko početka i neometnog nastavka tih studija.

Posebnu zahvalnost pripada prof. dr Bojani Stojanović-Pantović i doc. dr Neveni Varnici sa Odseka za Srpsku Književnost radi trajnog prijateljskog raspoloženja i neumornih naučnih saveta uprkos gomili svojih obaveza.

Takođe ne bih mogao da propustim izražavanje zahvalnosti prema ma Danki Urošević i ma Kristini Dragović sa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, ali i istaknutim akademskim nastavnicima na srpskim i stranim fakultetima povodom skupljanja nužne literature, objavljivanja naučnih radova i učešća u konferencijama. Konkretnije duboku blagodarnost dugujem prof. dr Veljku Brboriću sa Filološkog Fakulteta u Beogradu; prof. dr. Gordani Dragin sa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu; prof. dr Jordani Marković sa Filozofskog Fakulteta u Nišu; doc. dr Časlavu Nikoliću sa Filološko-umetničkog Fakulteta u Kragujevcu; prof. dr Vanji Borš sa Filozofskog Fakulteta u Zagrebu; prof. dr Jasmini Miličević sa Filozofskog fakulteta „Dalhousie“ u Halifaxu; prof. dr Eleni Pirvu, prof. dr Dini Dana i doc. dr Madalini Strehie sa Filozofskog fakulteta u Krajovi, ali i doc. dr Sebastianu Chirumbu sa Filozofskog fakulteta „Spiru Haret“ u Bukureštu; doc. dr Dijani Hadžizukić i doc. dr Nudžejmi Softić sa Filozofskog fakulteta u Sarajevu; dr Aleksandri Pavićević iz Etnografskog Instituta SANU.

Opravdano se obezbeđivanje primarnog gradiva smatra fundamentalnom komponentom svake teze. Iz tog lavirinskog stanja me su uz jedinstvenu revnost i retku ljudskost izvukle mr Nataša Belić sa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu i prof. dr Alina Maslova sa Filozofskog fakulteta u Mordoviji.

Dragocenu pomoć u tom napornom pokušaju su mi pružila bliska lica. Među njima ističem drage prijateljice dr Miljanu Barjamović, dr Sanju Stošić, Koraljku Crnković, Ljiljanu Ajduković, Unu Ružić, Jovanu Pejović, Natašu Radojević, Ioanu Foku, Branislavu Galfi i poštovanog Milana Ćirkovića koji su svojim dinamičkim stavom tom radu dali značajan žig.

Naposletku, nemoguće je da rečima izrazim neuporedivu zahvalnost trema porodicama, a to u Nišu divnoj porodici Krstić: baki Vukosavi, ali i Mariji, Zoranu, Urošu; u Beogradu svojoj gostoljubivoj i retkoj porodici Smiljanić: pravoj inicijatorici i temeljnom kamenu ovih studija, Jeleni kojoj je zaslužno i posvećena ta teza, ali i Mladenu, Verici, Saši; u Atini svojim roditeljima, Đorđetu - Virđiniji i bratu, Stefanu bez čije podrške ne bih uspeo da završim te studije.

Svima iz srca želim svaki uspeh u ličnom, porodičnom i poslovnom životu!

I. UVODNA RAZMATRANJA

„Ne znam prijatniju intelektualnu aktivnost od rada na rječniku. Za razliku od većine istraživanja leksikografa bas rijetko šalje u besplodna traženja; dani, mjeseci ili čak godine ne posvećuju se provjeravanju neke hipoteze samo da bi se odlučilo da ona nije održiva, ili pokušavanju da se sakupe dolazi samo da ti bi se dokazala neka teorija, da bi se moralo zaključiti da nema više dostatnih činjenica što je podržavaju. Ona ne čini nečiji život napetim i ne gradi nade samo da bi ih srušila. Svaki dan je suočavanje sa novim problemima, obično malim, ali veoma zanimljivim; na kraju dana osjećamo se zdravo umornim, ali sa znanjem da se nešto postiglo i da je cio rad napredovao prema svršetku.“ (Hulbert kod Zguste 1991: 332)

1. O PREDMETU, POTREBAMA I CILJEVIMA ISTRAŽIVANJA

1.1. Predmet

Budući da su balkanski jezici bili u bliskom kontaktu kroz istoriju, istraživanja su pokazala da postoje sličnosti među njima na nivou leksičkog identiteta, pozajmljivanja reči i fraza, gramatičkih struktura i formiranja vremena, a sve su to činjenice koje sastavljaju „a group of languages in contact, characterized by a development toward typological homogeneity regardless of genetic heterogeneity“ (Jeffers-Lehiste 1979). Lingvistička konvergencija koja se primećuje među tim jezicima uzrokuje opšteprihvaćen termin “Sprachbund,” kako ga je primenjivao J. Kópitár i koji je “an area where long - term intense and intimate contact among speakers of several different languages has led to massive structural convergence in languages that were once quite different from one another” (prema: Joseph 1988: 4). Mada se suštinski sinkrezitam balkanskih jezika ostvario pre 400-700 godina i to uključujući dijalekte, a ne standardne narodne kodove i stoga obistinjava se tačnost Campbellove tvrdnje da “the relics of past contacts, no longer active and others...are in the process of formation and extension because of on-going interaction and change” (Campbell et al. 1986: 533). Prvi je te balkanizme naučno identifikovao i sistematički bio obradio Sandfeld (Sandfeld 1930).¹ Taj pionirski osvrt Schaller (Schaller 1970: 141-149), Solta (Solta 1980), Vasmer (Vasmer 1944), Andriotis-Kourmoulis (Andriotis-Kourmoulis 1968: 21-30) svojim monumentalnim radovima razvili su u balkansku lingvistiku baveći se srpskogričkim jezičkim relacijama.

Kontrastivno proučavanje odnosa između pojava u nesrodnim jezicima podrazumeva pre svega uočavanje bitnih obeležja jezičkih struktura različitih jezika, odnosno sagledavanje i posebnih, i zajedničkih crta koje ti jezici poseduju, a zatim njihovo kompariranje. Stoga je odjek zaključaka kontrastivnih analiza značajan u nastavnom procesu stranih jezika, u sastavljanju udžbenika ili

¹ Radi efikasnije istrage i izvođenja plodnih zaključaka neki lingvisti se osvrću na jezike Balkana, što znači da je kriterij njihove distinkcije usklađen sa geografskim granicama dotičnih narodnih jezika; paralelno nečiji epicentar leži u aktivnom učešću nekog jezika u balkanskom sprachbund. Bez sumnje oba pristupa obogaćuju naše stavove o jeziku, omogućuju nam da bolje i dublje konstatujemo osobenosti balkanskih jezika, dok jedan drugom pružaju interesantne zajedničke tačke u svom internom sintaksičkom oklopu (Joseph 1988: 15).

pedagoških gramatika, u selekciji odnosno u procesu izbora materijala za određeni stadijum predavanja i u gradiranju, znači u „raspoređivanju izabranih elemenata koji će se predavati na jednom stupnju učenja jednog jezika kao stranog“ (Đorđević 2004: 125), u konstruisanju nastavnih programa, testova i u ispravljanju grešaka. Paralelno s obzirom na činjenicu da je prevod „odnos između dva ili više tekstova koji imaju identičnu ulogu u identičnoj situaciji“ (Halliday et al. 1964: 124) i da je ogranak kontrastivne lingvistike konstatujemo njegovu interaktivnu relaciju sa kontrastivnom analizom. Izvedeni rezultati kontrastivne analize se otelotvoruju u sastavljanju vežbi za prevođenje, u ilustriranju međujezičkih diferencijacija i u opštem razvoju prevodilačkog procesa koji je „progresivna selekcija među kategorijama i elementima jezika cilja koji su na osnovu kontekstualnih kriterijuma uzeti kao ekvivalenti kategorija i elemenata u polaznom jeziku“ (Halliday et al. 1964: 125).

Ova doktorska teza će biti prva kontrastivna studija gde su opisana osnovna distinktivna obeležja glagolskog predikata u grčkom i srpskom jeziku. U ovoj doktorskoj tezi ukazujemo, pre svega, na principe na kojima se zasnivaju morfosintaksička pravila udruživanja glagola sa imenskim konstrukcijama, najpre u grčkom, pa u srpskom jeziku; paralelno ispitujemo rekcijske mogućnosti glagolskih predikacija (i relaciju autonomnih rečeničnih članova kao što su subjekat i predikat] koja se karakteriše kao specifična ili dvostruka.

Drugim rečima, predmet i tema ovog istraživanja jeste uporedno proučavanje valencije glagolskih predikata, kao i značenjskog potencijala svih glagola obuhvaćenih analizom koji se otkriva u datim kontekstima,² u dva nesrodna jezika, odnosno u grčkom i srpskom jeziku, a posebno upoređivanje padežnih struktura u oba jezika i samim tim preciznije utvrđivanje rekcijskih sposobnosti glagolskih reči.

1.2. Potrebe

Opšteprihvaćenog je karaktera konstatacija da u savladanju leksičke i gramatičke strukture stranog jezika pomažu gramatički priručnici i deskriptivni rečnici standardnog jezika. Pored toga, pri usvajanju i učenju jednog jezika ne samo kod stranaca, već i kod izvornih govornika, pojavljuju se različite greške, kako na morfološkom tako i na sintaksičkom planu, što je nužno pratiti i beležiti. Na to treba ukazivati u odgovarajućim gramatičkim priručnicima i specijalnim rečnicima. Stoga je zadatak ovoga istraživanja da popiše i jasno predstavi koje su pravilnosti i teškoće u upotrebi padeža i drugih tipova dopuna uz pojedine semantičke grupe glagolskih leksema u grčkom jeziku i njihovih ekvivalenata u srpskom jeziku.

Za savremeni grčki jezik je neospornog značaja kodificiran popis sintaksičkog ponašanja glagola. Opširno ilustriranje dopuna i njihovih morfološko-semantičkih obeležja po uzoru

² Vendler (Vendler 1967: 97-121) pristupa osnovnoj klasifikaciji leksičkih aspekata zasnovanoj na značenju glagola usklađujući njegovu relaciju sa načinom na koji se neki događaj može na temporalnom nivou vršiti. Ukoliko je glagolska radnja posredno vezana za vreme realizovanja (Zóμολου 1997: 234) razlikujemo: radnju, zanimanje, delatnost, ponašanje, uticaj, pojavu, događaj, tumačenje, odnos, parametar, postojanje, stanje, osobinu, sposobnost, lokalizaciju, mesto u prostoru. U svakoj od osnovnih grupa uočavamo potkategorije koje u svojim studijama Padučeva (Падучева 1996) naziva *tematskim*.

odgovarajućih starogrčkih rečnika nije do sada okruženo neophodnom pažnjom istraživača. Pojedinačni radovi sintaksičara ili sporadična navođenja u deskriptivnim leksikografskim pokušajima nisu u stanju da opišu širok spektar rekcijских varijanata.

U ranijim ispitivanjima vezanim za srpski jezik, još 80-ih prošlog veka (M. Stevanović 1982: 11-12), ukazano je na to da dolazi do «remećenja glagolske rekcije koje najdrastičnije vodi narušavanju prirode jezika», a da ne postoji nijedan priručnik u kome bi svakom glagolu ponaosob bili označeni svi mogući oblici njihovih dopuna, a koji je potreban svakoj jezičkoj zajednici.

Nešto kasnije počela su i ispitivanja ne samo gramatičke nego i leksičke spojivosti reči, kako bi se moglo što bolje ovladati pravilima i morfosinksičke i leksičke spojivosti reči, koja važe za svaki jezik posebno. Da postoje izvesna ograničenja u spojivosti leksema, pre svega pri realizaciji određenih značenja, detaljnije je to opisao srpski lingvista T. Prčić u svojoj studiji (Prčić 1999: 40). To zapravo spada u leksičkosemantičku valenciju, čemu nije bilo dovoljno posvećeno pažnje ni u studijama ni u leksikografskim opisima srpskog, a ni grčkog jezika. Nesumnjivo je da nedostaju kontrastivne studije u kojima bi se potpunije predstavila kako semantička tako i sintaksička valentnost reči i u grčkom i srpskom jeziku. Opisi i razvrstavanje glagola prema rekciji dati u pojedinim radovima isključivo su zasnovani na grčkom ili srpskom jezičkom korpusu.

Stoga u ovom pionirskom poduhvatu nastojimo pokazati da li postoji analogija u pogledu rekcije između ta dva jezika, kakve su sličnosti, odnosno koje su razlike između rekcije srpskih i grčkih glagola. Sve je postavljeno tako da se na osnovu opisa rekcije grčkih glagola i njihovih ekvivalenata u srpskom jeziku, ponudi jedan specijalan, rekcijски двојезични rečnik, što je od nesumnjivog metodološkog značaja za oba jezika, posebno za efikasno usvajanje i savladavanje gramatičkih pravila udruživanja reči, kakva važe za svaki od ova dva jezika posebno. Da su semantička i gramatička obeležja tesno povezana, kada je reč o udruživanju reči na sintagmatskom planu, u ovoj tezi, posebno u poglavlju V. „*Rekcijски rečnik*“, nastojali smo da izvedemo semantičke definicije glagolskih leksema tako da one odgovaraju različitim njihovim sintaksičkim realizacijama, odnosno posebnim kontekstualnim vrednostima.

1.3. Ciljevi

Polazeći od Stepanovove tvrdnje prema kojoj „язык создан по мерке человека, и этот масштаб запечатлен в самой организации языка; в соответствии с ним язык и должен изучаться. Поэтому в своем главном створе лингвистика всегда будет наукой о языке в человеке и о человеке в языке“ (Степанов 1981: 325) prvenstveni je cilj ovog istraživanja glagolskih dopuna usklađen sa težnjom da se unapredi jezička teorija, da se poboljša nastava jezičkih kodova sistematskim osvrtom na unutarrečenične konstituente. Prozirno ilustrovanje uzajamnih relacija koje karakterišu gramatičko i sintaksičkosemantičko ponašanje glagolskih jedinica, u spoju sa različitim dopunama, ali i sistematsko razmatranje temeljnih zakonitosti koje odražavaju mozaik sintaksičkih nijansi nose i emfatičnost. Shodno tome ističemo da se na taj način olakšava formalizovanje sintaksičkih odnosa i to na konfrontacionom nivou, ali i ustanovljuje se kompjutersko obrađivanje jezičkih podataka, budući da duboko poznavanje lingvističkih fenomena dopunjavanja glagola utiče i na plodnu izradu iscrpne gramatike srpskog ili grčkog jezika. U tom smislu proučavanje jezika koji podležu konfrontacionom

pristupu uslovljava opširno ispitivanje rečenične strukture koje je zasnovano na glagolskoj sposobnosti da se poveže za relevantne parametre unutar klauze.

Uvidom u neophodne korake za efikasniju i uspešniju nastavu srpskog ili grčkog kao stranog jezika, ovaj rad može poslužiti kao osnova za izradu dvojezičnih priručnika iz rekcije ili kao olakšavajuće sredstvo za kreativno usvajanje sintaksičkih osobenosti svakog jezika, pošto će korisnik biti u mogućnosti da sam razrešava svoje jezičke nedoumice. I na kraju, slični istraživački poduhvati sa svojom jasnom didaktičkom vrednosti zauzimaju istaknuto mesto u disciplinama leksikologije i leksikografije, posebno se njihovi rezultati mogu iskoristiti pri određivanju parametara za izradu deskriptivnih ili gramatičkih rečnika (grčkog ili nekog drugog stranog jezika). Rezultati ovog istraživanja imaće i didaktičko-metodičku vrednost, jer bi trebalo da doprineše i umnogome olakša savladavanje rekcije grčkih, kao i srpskih glagola.

Sintaksičke strukture sa glagolskim predikatima ova dva balkanska jezika biće paralelno ispitivane, pri čemu će se utvrđivati eventualne sličnosti i razlike. Ova doktorska teza, dakle, ima za cilj upravo to da ponudi rešenja koja bi se mogla primeniti u budućim kontrastivnim ispitivanjima srpskog i grčkog jezika.

2. METODOLOGIJA

2.1. Teorijski pristup

Očito je da se pri kontrastivnoj analizi istraživač suočava sa ozbiljnom dilemom vezanom za teorijski okvir, u koji mora staviti svoje istraživanje, radi određivanja sledećih koraka. Mora imati u vidu da „problem izbora lingvističkog modela u kontrastivnoj praksi nije lak za rešavanje u svim vrstama kontrastivnih proučavanja. U kontrastivnim proučavanjima koja imaju teorijske ciljeve model se, po pravilu, bira prema lingvističkoj orijentaciji analizatora, i taj se izbor obično pravi između strukturalnog i transformaciono-generativnog modela, a u novije vreme je to i kognitivni model“ (Đorđević 2004: 72)

Ipak je produbljeno značenje gramatičkih fenomena znatno sprečavalo slobodniji komunikacijski proces. U tom pravcu se kreće Blumfildov stav koji predlaže kontrastivno obrađivanje gradiva zasnovano na mehaničkom učenju dijaloških modela i orijentisano ka stabilnim kontekstualnim strukturama dajući prioritet sintaksičkim parametrima. To potvrđuju ove reči: „učenje jezika je učenje, učenje i samo učenje; sve što je manje od toga beskorisno je“ (Prebeg-Vilke 1977: 49).

2.2. Praktičan pristup

Budući da srpski i grčki pripadaju jezicima sa „pro-drop“ parametrom, tj. fakultativna upotreba subjekta, imenskog ili pronominalnog, slažemo se sa tvrdnjom Philippaki-Warburton da „ima nekih temeljnijih gramatičkih fenomena koji se prvi moraju učiti, tako da se na njima grade neki drugi elementi, dok istovremeno ima pojava koje su nezavisne od prethodnih, ali se oko njih okreću drugi elementi“ i „neka jednostavna strukturalna razlika može rezultirati drugim strukturalnim razlikama koje pak u celini potiču od prve“ (Φιλίππακη-Warburton 2001: 94).

Imajući gorenavedeno u vidu i s obzirom na to da se *konfrontaciona analiza* smatra idealnim sinhronijskim pristupom diferencijalnim podacima (Terzić 1969: 37), koji odražava karakter datog istraživačkog rada, pre svega je primenjen komparativni metod, ali i deskriptivno-strukturalni pristup čija kombinacija obezbeđuje naučnost, stručnost i praktičnost u obradi same teme, ali i u tumačenjima odgovarajuće naučne literature.

Pri vađenju neophodne građe oslonili smo se na udžbenik «Ελληνική Γλώσσα. Εγχειρίδιο Διδασκαλίας της Ελληνικής ως Δεύτερης (Ξένης) γλώσσας» („Grčki Jezik. Priručnik Nastave Grčkog kao drugog (stranog) jezika“) iz koga smo po abecednom redu predstavili obrađene glagole. Kao kriteriji odabira za semantički pristup glagolskim odrednicama funkcionisali su: a) stepen učestalosti upotrebe u savremenom pismenom i usmenom govoru; b) raznovrsnost značenjskih nijansi i c) mogućnost udruživanja sa različitim dopunama, dok se kao dominantan izvor za tu svrhu javlja «Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής» („Elektronski rečnik novogrčkog“). Bukvalno prevođenje grčkih primera teži ka olakšanju srpskog čitaoca. Zato smo i nastojali da za sve slučajeve navedemo odgovarajuće ekvivalentne primere sa dopunama koje se upotrebljavaju u srpskom jeziku.

Što se analize primera rečenica sa grčkim glagolima mora se spomenuti da su primenjene deskriptivna, strukturalno-funkcionalna i komparativna metoda, dok je izvršena analiza didaktičko-metodičkog karaktera.

3. IZBOR I OBELEŽJA KORPUSA

Usvajajući neosporan paralelizam da u čoveku jezik i intelekt postoje nerazdvojivo podrazumeva se da je tom pokušaju nužno odrediti korpus. Skup jezičkih podataka koji su izabrani po određenim kriterijumima da bi reprezentovali jedan jezik (Đorđević 2004: 108), kao i opseg i normiranost jezika, treba da omogućе praćenje razlika među jezicima, utvrđivanje rekcije reči, tj. pravila udruživanja reči u jednom i drugom jeziku itd., pa se na osnovu toga mogu praviti paralele.

Da postoji prožimanje lingvistike i književnosti, objasnio je Jakobson rečima: „lingvиста koji ignoriše kako jezik književnosti funkcioniše i filolog koji ne vodi računa o lingvističkim temama i nije obavešten o lingvističkim metodima, oboje se predstavljaju kao očigledni anahronizmi“ (Jakobson 1960: 377). Tako mi shvatamo nužnost da se mnoštvo primera ekscerpiranih iz aktuelnih, verodostojnih elektronskih sajtova uključi u korpus, tako da se postignu prvostepeni ciljevi ovog konfrontacionog rada.

3.1. Grčki izvori

Glavni izvor analiziranih glagolskih predikata u grčkom jeziku bio je udžbenik «Ελληνική Γλώσσα. Εγχειρίδιο Διδασκαλίας της Ελληνικής ως Δεύτερης (Ξένης) γλώσσας» („Grčki Jezik. Priručnik Nastave Grčkog kao drugog (stranog) jezika“) (dalje PNG). Za grčki deo semantičke nijanse i značenjsko ponašanje glagolskih leksema koji opredeljuju rekcijiska obeležja (Berruto 1994: 117-118) razmatraju se na osnovu «Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής» („Elektronskog rečnika novogrčkog“) - (ERN). Pri procesu prikupljanja neophodne građe uključeni su: «Νέο Ελληνικό Λεξικό της σύγχρονης δημοτικής γλώσσας» („Novi Grčki Rečnik Savremenog Narodnog Jezika“) -

(NGRSNJ); «Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας» („Rečnik Novogrčkog jezika“) - (RNJ); «Μεῖζον Ἑλληνικό Λεξικό» („Veći Grčki Rečnik“) - (VGR); «Ἐθνικός Ἐθσαυρός Ἑλληνικής Γλώσσας» („Narodni Tezaurus Grčkog Jezika“) - (NBGJ); «Μορφολογικό λεξικό» („Morfološki Rečnik“) - (MR).

U *Rečniku narodnog novogrčkog* («Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας») teži se ka opisivanju funkcije u raznovrsnim nijansama i domenima društvenog života, a namenjen je prvobitno grčkim učenicima i nastavnicima, a sekundarno strancima koji uče grčki. Radi efikasnijeg ilustriranja značenja, upotrebe i sintakse svake leme sastavljači upotrebljavaju odlomke iz književnosti i periodične štampe, karakteristične primere iz televizije i radija. Na taj način postiže se subjektivnost savremene jezičke realnosti (Τζιβανοπούλου 1997: 91-94).

Korpusom je obuhvaćeno šesto pedeset tri (653) grčkih glagola i za sve njih su traženi odgovarajući ekvivalenti u srpskom jeziku.

3.2. Srpski izvori

Što se ekvivalentnih srpskih glagola tiče, uzimali smo primere uglavnom iz Rečnika srpskohrvatskoga književnog jezika (RSKJ), Rečnika srpskoga jezika (RSJ)³.

U Rečniku srpskohrvatskoga književnog jezika navodi se da: „ako značenje glagola zavisi od njegove rekcije, rekcija se obično označavala skraćenicom *prel.*, *neprel.* ili stavljanjem predloga i objekta u zagradu, npr. *paziti* 1. *neprel.*..., 2. (koga)..., 3. (na koga)“ (RSKJ 6 I, 13). U predgovoru istog rečnika daju se osnovni principi izrade: „e) Glagolska rekcija često je označena eksplicitno (npr. **izboriti**, izborim svr.(nešto)) ili u okviru definicije (npr. **miti**, mijem nesvr. *umivati*, *prati vodom* (*nekoga ili deo tela*)). Dodatne informacije o glagolskoj rekciji pružaju primeri predstavljeni posle definicije: **klepnuti**, -nem svr. **1.** udariti, lupiti, tresnuti (*nekoga*) : ~ po glavi, po obrazu“ (RSKJ 1, 9).

Kao kontrolni izvor za srpski jezik bio nam je jednojezički rečnik glagola autora V. Petrović (Ružić) i K. Dudića: *Rečnik glagola sa gramatičkim i leksičkim dopunama* (RGGLD). U njemu su osvetljeni odnosi udruživanja glagolskih leksema sa raznim formama dopuna i ilustrirani primerima. Tu su date dopune na desnoj strani kao zavisni članovi u glagolskim konstrukcijama, ali i obligatorni determinatori kojima se „aktualizuje neki momenat u realizaciji radnje: kvalitet, kvantitet, propratne okolnosti, mesto ili vreme događanja“ (Ružić 1986a: 12). Korisnik dobija informacije o morfosintaksičkim i semantičkim obeležjima izloženih 780 glagolskih jedinica, o kategorijalnim elementima glagola (tranzitivnost/intranzitivnost, bezličnost) i na osnovu izabranih semantičkih nijansi, koje odražavaju raznovrsnost dopunskih struktura o uzajamnoj povezanosti između rekcije i semantike.

³ Što se Rečnika srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika Srpske akademije nauka i umetnosti (RSANU) tiče, on je samo delimično konsultovan, jer sadrži arhaične primere, a nisu štampana ni sva slova. Kako je prezentovana glagolska rekcija u njemu, govori Stana Ristić „podaci o modelu upravljanja izostaju ako glagol kojim se definiše ima isti model upravljanja kao glagol koji se definiše“ (Ristić 2001: 133).

II. PREGLED LITERATURE

*„Si quem dura manet sententia iudicis olim damnatum aerumnis
suppliciis quecaput, hunc non fabrili lassent ergastula massa nec
rigidas vexent fossa metalla manus – lexica contextat, nam
caetera, quid moror, omnes poenarum facies hic labor unus
habet“ (Joseph Scaliger)*

1. O GLAGOLSKOM RODU I DIJATEZI

U tradicionalnim gramatikama srpskog jezika pod *glagolom* podrazumeva se promenljiva vrsta reči koja ukazuje na radnju, stanje ili zbivanje, pojmovi čije se suštinsko razdvajanje realizuje u skaldju sa namerom vršioća: „Specifična razlika između radnje i zbivanja u ovome je: radnja je svijesna i namjerna upotreba energije od strane vršioća njezina, da bi se postiglo određeni učinak; kod zbivanja se razvija energija, nesvijesno nehotično, na subjektu, a rezultat tog razvoja je nesvijesni i nenamjerni učinak.“ (Živković 1958-1959: 8-11).

Interesantan je pristup semantičkoj stukturi glagolskih reči od **Tošovića** koji smatra da je glagol vrsta reči koja beleži dinamiku, relaciju, statiku, dok izričito naglašava postojanje „konceptualnog ćorsokaka“ zasnovanog na činjenici da „nema mogućnosti nastavka determinacije bez ulaska u zatvoreni krug“ (Tošović 2002: 202). Po njemu se glagolsko ustrojstvo sastoji od četiri konstituenta: 1. direstatički (dinamika, statika, odnos), 2. konglomeracioni (kvalitet, kvantitet, kontinuitet ili konfiguracija), 3. hronotopski (vreme, prostor), 4. aktantni (subjekat, objekt, instrument, sredstvo) (Tošović 2002: 210).

Istorijski razvoj glagola je u značajnoj meri uticao na oblikovanje gramatičkih obeležja (glagolski vid, rod, lice, vreme i način⁴). „Prema tumačenju A. Belića, glagoli su u prvoj fazi svog postanka označavali bezvremensko pripisivanje glagolske radnje kao osobine, a iz njihovog bezvremenskog atributsko-participskog karaktera proističu i sve ostale glagolske crte. Iako ga je u početku determinativna funkcija činila bliskim pridevima, razlika između ove dve vrste reči ogledala se u tome što je pridev značio osobinu, dok je glagolom pripisivanja glagolska radnja kao osobina, pri čemu je veza sa imenicom u prvom slučaju najčešće trajnog karaktera, dok je u drugom slučaju ona privremena. Iz atributsko-participske veze glagola sa imenicom razvija se rečenična struktura zasnovana na odnosu između subjekta i predikata, ali «ne u smislu ovih latinskih termina, ne bar u smislu termina za podmet, već u smislu središta, centra glagolske radnje i slobodne veze sa njom u licu, broju, vremenu, načinu i stanju glagolske radnje»“ (Štrbac 2010: 30).

⁴ O upotrebi načina Hengeveld tvrdi da „mood is used in language description as the morphological category that covers the grammatical reflections of a large semantic area, subdivided into illocution and modality“. Prvi pojam identifikuje klauze kao “specific types of speech acts”, dok modalitet “is concerned with the modification of the content of speech acts” (Hengeveld 2004: 1190).

Budući da su upravo kategorije roda i kategorije stanja bitna obeležja predikata u indoevropskim jezicima, da se u njima zapravo ogleda odnos radnje i ostalih učesnika u njoj ili nosilaca situacije označene rečenicom i da su one vezane pre svega za sintaksički, ali i semantički plan rečenice, govorićemo dalje o tome kako se rod i stanje tumače u grčkom jeziku i u srpskom jeziku.

1.1. Glagolski rod

Glagolski rod je postavka ispitana kroz spektar sintakse glagola. Ipak su lingvisti asociirali glagolske rodove sa semantičko-funkcionalnim parametrima rečeničnih konstituenata.

Margulies (Margulies 1924) i **Havranek** (Havranek 1928) su se opširno bavili temom glagolskog roda slovenskih jezika. To je jedno od najkompleksnijih pitanja koje je bilo predmet proučavanja ovih jezika sredinom dvadesetog veka. Suštinski pravac nudio je Vinogradov (Виноградов 1947: 606-651, 660-662) koji je toj problematici na korpusu ruskog jezika pristupio sa dijahronog aspekta. Vinogradov je pokazao kako morfološka obeležja igraju dominantnu ulogu u identifikovanju glagolskog roda, a, ističući vrednost sintaksičkih momenata, glagolskom rodu pripisuje svojstva koja su karakteristična za leksičko-semantičke klase glagola (Виноградов 1947: 639). Što se srpskohrvatskog jezika tiče vredne su zapažanja radovi Belića (Belić 1958: 413-421), mada istaknuti lingvisti ne priznavaju kategoriju glagolskog roda, jer je rečca *se* prisutna ili odsutna u aktivu, mediju, pasivu.

Nesumnjivo su najveće doprinose proučavanju glagolske dijateze i glagolskog roda u srpskom jeziku dali, pored A. Belića, M. Stevanović i Milka Ivić. Primećeno je da rečca *se* uz glagol u rečenici srpskog jezika može biti prisutna ili pak odsutna i u aktivu, i u mediju, i u pasivu, te da ima interferencija između ovih kategorija (npr. mediopasivne strukture, kao npr. *Prase se peče*), postoje mogućnosti da se isti primeri interpretiraju na različite načine (npr. *Deca se ljuljaju*)⁵.

1.1.1. Grčki jezik

Temeljna tema glagolskog roda u novogrčkom jeziku ne tumači se se jednako od sintaksičara:

I. Holton (Holton et al. 2007: 121) glagolom smatra reč koja izražava načine na koje subjekat glagola deluje, situaciju u kojoj se on nalazi, promenu koju doživljava. Glagolska fraza se sastoji samo od jednog glagola ili od glagola koji se kombinuje sa izvesnim brojem elemenata (objekat, predikativ subjekta ili objekta, priloške odredbe...):

- Το τρένο από τη Θεσσαλονίκη αργεί.
- ❖ Voz iz Soluna kasni.
- Ο πατέρας σωριάστηκε στον κανapé.
- ❖ Otac se srušio na kauču.

Glagoli se razlikuju na:

⁵ Ovaj primer može biti tumačen na tri načina: „Deca se mogu sama ljuljati, može decu neko (roditelji) ljuljati i mogu jedni druge ljuljati.” Ovakve primere objasnila je M. Ivić u svojim radovima posvećenim strukturi proste rečenice i ulozi morfeme *se* (Ivić 1968).

a) **intransitivne**, ukoliko se ne udružuju sa objektom. Ipak iako se ti glagoli ne kombinuju sa imenskom frazom objekta, moguće je da traže dopunu subjekta (predikativ) ili sentencijalnu dopunu. Dele se na glagole (Holton et al. 1998: 190 - 191):

i) aktiva koji beleže akciju koja se ne prenosi na nijedan entitet:

- Η Μαρία μένει στο δεύτερο όροφο. Marija stanuje na drugom spratu.

ii) aktiva koji ukazuju na situaciju:

- Ο ήλιος λάμπει. Sunce sija.

iii) pasiva koji se referišu o radnji ne prenesenoj na neki element:

- Κάθε πρωί σηκώνεται νωρίς. Svako jutro ustaje rano.

iv) pasiva sa značenjem situacije:

- Κάθονται στη βεράντα. Sede na terasi.

v) pasiva koji se formiraju od tranzitivnih aktivnih ekvivalenata:

- Ο κήπος ποτίζεται από τον εργάτη. Bašta se zalije od radnika.

vi) pasiva sa refleksivnim značenjem čija se osnova koja uvodi spoljašnji argument kombinuje sa mediopasivnim glagolima preko funkcije takozvane “argument identification” (Higgibotham 1985: 547-593):

- Το παιδί πλένεται μόνο του. Dete kupa se samo.

vii) koji se zovu **kopulativni**, ne kombinuju se sa objektom, ali sa imenskom ili pridevskom frazom koja funkcioniše kao dopuna subjektu (*είμαι*: biti, *γίνομαι*: postati):

- Η γάτα της είναι πολύ όμορφη. Njena mačka je veoma lepa.

U savremenom grčkom jeziku se kao najučestaliji kopulativni glagol javlja **είμαι** (*biti*). Ustvari ne nosi samo leksičko značenje, ali funkcioniše i kao spoja između lica/predmeta, tj. subjekta i osobine/obeležja, odnosno predikata. Tom prilikom moramo spomenuti da taj glagol ima i nijansu egzistencijalnog značenja⁶:

- Είναι κανείς στο σπίτι; Ima li koga kod kuće?

Gramatičari dele kopulativne glagole na one koji su čisto spojnog karaktera i na one koji postepeno predstavljaju takvo sintaksičko ponašanje:

⁶ Taj glagol izražava funkciju identifikacije označene pomoću raznih relacija:

i) *identitet* koji premošćuje dva elementa: Ο Πέτρος **είναι** ο θείος της. Petar **je** njen stric (ujak)

ii) *pripadanje* nekoj kategoriji: Το τριαντάφυλλο **είναι** λουλούδι. Ruža **je** cvet.

iii) *stavljanje* u odnosu na vreme ili prostor: Οι εργάτες **είναι** στο εργοστάσιο. Radnici **su** u fabrici.

iv) *emocionalno, fizičko ili duhovno stanje*: Длъжни му са ръцете. **Είναι** μακρύ το χέρι του. Dugačka mu **je** ruka. (Μαρκυ 2012: 14)

Treba napomenuti da se uveden element javlja prvi put ili je već određen. U prvom slučaju radi se o odabiru nekog elementa iz nekog skupa, naglašava se postojanje, dok se u drugom održava ponovno identifikovanje i glagol beleži stavljanje (Δελβερούδη 1992: 441):

- Στο φαρμακείο **είναι** μια γερόντισσα. U apoteci **je** neka starica.

- Πού **είναι** η δασκάλα μας; Gde **je** naša učiteljica?

Više o semantičkoj raznovrsnosti glagola *είμαι*, *έχω*, *υπάρχω* videti: Lyons 1967: 390-396; Babiniotis 1970: 26-53.

1) Pravi kopulativni glagoli

είμαι (biti): radi se o glavnom kopulativnom glagolu koji uprkos činjenici da ne raspolaže leksičkim značenjem, pruža izvesne gramatičke informacije o vremenu, licu, modalitetu:

- Ήσουν ο καλύτερος μαθητής. Ti si bio najbolji učenik.

υπήρξα (postojao sam) < υπάρχω (postojati): govoreće lice navodi više informacija o prošlom događaju:

- Ούτε φίλοι ούτε γνωστοί υπήρξαμε ποτέ. Nikad nismo bili ni prijatelji ni poznanici.

στάθηκα (bio sam) < στέκομαι (stajati): u usmenom govoru i u književnim delima taj glagol uz prideve ili određene imenice funkcioniše kao kopulativni:

- Σταθήκαμε τυχεροί. Bili smo srećni.

χρημάτισα (bio sam) < χρηματίζω (vršiti dužnost), διετέλεσα (bio sam) < διατελώ (služiti): sa imenicama koji se referišu o društvenom položaju:

- Τέσσερα χρόνια χρημάτισε δήμαρχος. Četiri godine je bio gradonačelnik.
- Διατέλεσε υπουργός εξωτερικών. Služio je ministar inostranih poslova.

έκανα (bio sam) < κάνω (činiti): u netipičnim oblicima usmene komunikacije sa imenicama koje ukazuju na zanimanje ili funkciju:

- Έκανε κάποτε μάγειρας στη Νέα Υόρκη. On je nekad bio kuvar u Njujorku.

2) Kopulativni glagoli sa jakim leksičkim značenjem

Neki glagoli paralelno sa kopulativnom funkcijom pružaju dodatne informacije, kada se javljaju kao kopulativni (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 560):

γίνομαι	<i>postati</i>	μοιάζω	<i>ličiti</i>
δείχνω	<i>izgledati</i>	παραμένω	<i>ostati</i>
καταντώ	<i>spasti na</i>	φαίνομαι	<i>pokazati se</i>
μένω	<i>ostati</i>	φαντάζω	<i>napraviti utisak</i>

- Ο πατέρας φαίνεται άρρωστος.
- ❖ Otac izgleda bolestan.

3) Nepravi kopulativni glagoli

Interesantna pojava savremenog grčkog je subjektu pripisivanje osobine preko tranzitivnog glagola. Radi se o nepravim kopulativnim glagolima:

απαρτίζω	<i>sastojati</i>	συνθέτω	<i>složiti</i>
αποτελώ	<i>sastaviti</i>	συνιστώ	<i>javiti se</i>
συγκροτώ	<i>formirati</i>	στοιχειοθετώ	<i>sačinjavati</i>

- Αυτά είναι τα ονόματα των υπουργών που απαρτίζουν την κυβέρνηση.
- ❖ To su imena ministara koji sačinjavaju vladu.

U tu grupu spadaju glagoli pomoću kojih govoreće lice neku osobinu vezuje za objekat izvesnih tranzitivnih glagola (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 561):

Tabela 3: Tranzitivni glagoli kao kopulativni			
ανακηρύσσω	<i>proglasiti</i>	θεωρώ	<i>smatrati</i>
αποκαλώ	<i>nazvati</i>	κρίνω	<i>misliti</i>
διορίζω	<i>postaviti</i>	ονομάζω	<i>imenovati</i>
εκλέγω	<i>izabrati</i>	χειροτονώ	<i>rukopolagati</i>

- Η ιστορία ανακήρυξε τον Αλέξανδρο Μέγα.
- ❖ Istorija je Aleksandra proglasila Velikim.

Sa određenim glagolima, kao *φαίνομαι*, *θεωρούμαι* javlja se raznovrsna rekcija:

- Φαίνεται άξιος γιατρός. Izgleda sposoban lekar.
- Φαίνεται να είναι άξιος γιατρός. Izgleda da je sposoban lekar.
- Φαίνεται ότι είναι άξιος γιατρός. Izgleda da je sposoban lekar.

4) Ne kopulativni glagoli

U ovu potkategoriju uvrstavaju se ostali glagoli koji funkcionišu kao kopulativni uz obligatorno prisustvo rečice *ως* = kao:

- Τον αντιμετώπισαν ως υπεύθυνο. Tretirali su ga kao vinovnika.

U slučajevima u kojim govoreće lice smatra ili predstavlja neku osobinu kao neistinitu, upotrebljava se partikula *σαν* = kao, *για* = kao (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 564):

- Μοιάζει για καλός. Daje utisak da je dobar.
- Δουλεύει σαν σκλάβος. On radi kao rob.

viii) koji su impersonalni i traže dopunsku rečenicu:

- Πρέπει να μην καπνίζετε. Treba da ne pušite.

b) **tranzitivne**, ukoliko pomoću objekta popunjavaju svoju sintaksičkosemantičku funkciju i zato primaju jedan ili više objekata. Dele se na **jednopadežne** (sa jednim objektom) i **dvopadežne** (sa dva objekta). Objekat na koji se neposredno utiče glagolska radnja naziva se **pravi** ili **direktni**, izražava se u akuzativu; objekat koji posredno doživljava glagolska radnja zove se **nepravi** ili **indirektni**, javlja se u genitivu, akuzativu ili predložkopadežnom akuzativu (Holton et al. 1998: 189):

- Το εργοστάσιο βρίσκεται έξω από την πόλη. Fabrika se nalazi van grada.
- Ο φοιτητής τής (σε αυτήν) γράφει τη διεύθυνση. Student joj piše adresu.

II. Kleris – Babiniotis ističu da budući da se *tranzitivnost* ili *prelaznost* naziva varirana mogućnost glagola da se udruži sa dopunama razlikujemo dva osnovna tipa glagola (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 609):

a) bez dopune, to su *intransitivni* ili *neprelazni* glagoli⁷:

- Μην ενοχλείτε τον παππού, αναπαύεται. Nemojte smetati dedu, odmara se.

Neki broj glagola je usklađen sa situacijom ili delatnošću u kojoj se javlja samo jedan participant, odnosno subjekat, dok opisana radnja ne prelazi u nikakvu dopunu.

U vezi sa identitetom neprelaznih glagola sintaksičari tvrde da neprelaznost Prelaznost glagola nije u zavisnosti od semantičke kategorije kojoj pripadaju (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 613):

kretanje	αργοπορώ (kasniti)	πλέω (ploviti)
izražavanje	αναστενάζω (uzdisati)	ουρλιάζω (urlati)
praktična delatnost	απεργώ (štrajkovati)	εργάζομαι (raditi)
savest (čulo, osećaj, volja, znanje)	ευτυχώ (biti srećan)	παραληρώ (buncati)
drugi glagoli	λάμπω (sijati)	υπάρχω (postojati)

b) sa dopunom, to su *tranzitivni* ili *prelazni* glagoli ili *intensive verbs* (Mackridge 1985: 90)⁸:

- Δεν τρώμε ποτέ κρέας πριν από το Πάσχα. Nikad pre Uskrsa ne jedemo meso.

U tradicionalnom pojmu *tranzitivnost* odražava glagolsku mogućnost da se popuni sa dopunom u akuzativu. Zato se i takvi glagoli smatraju *osnovnim tranzitivnim*. „Srednju“ tranzitivnost predstavljaju glagoli sa objektom u genitivu ili predložkim akuzativom, dok „nulta“ prelaznost karakteriše intransitivne glagole:

- Έμοιασε του πατέρα του. Ličio je na svoga oca.

Mnogi glagoli sa čisto tranzitivnom podlogom ponašaju se i kao intransitivni, kad se objekat izostavlja, jer se već naveo ili se kontekstualno podrazumeva (Κλαίρης- Μπαμπινιώτης 2005: 611), (Ανδριώτης 1953: 51-62):

- Έδωσες στο σκύλο τίποτε να φάει; Έδωσα, μην ανησυχείς.

❖ Da li si išta dao psu da jede? Dao sam, ne brini se.

Pored toga, objekat eliminiše se radi *introvertne upotrebe glagola*, tj. poruka fokusira se na informacije označene samim glagolom:

- Μου ⁹ αρέσει να γράφω με μολύβι. Sviđa mi se da pišem olovkom.

Na kraju vredi spomenuti da neki glagoli predstavljaju drukčije značenje u skladu sa tranzitivnom ili intransitivnom podlogom (Mackridge 1985: 95):

- Χωρίσαμε τους δύο αντιπάλους. Odvojili smo dva protivnika.

⁷ O upotrebi prelaznih i neprelaznih glagola: Χατζηδάκις 1927.

⁸ Mackridge (Mackridge 1985: 90) dodatno navodi tranzitivne glagole koji zahtevaju direktan objekat (*extensive verbs*). *Ekstenzivni glagoli* se uglavnom upotrebljavaju sa pravim objektom, mada je moguće da se objekat podrazumeva na osnovu lingvističkog ili situacionog konteksta:

- Κάθε καλοκαίρι αγοράζει αυτοκίνητο. Svako leto kupuje kola.

⁹ *Psihološki subjekat* izražava se genitivom klitičke zamenice uz izvesne glagole bezlične upotrebe (Holton et al. 1998: 203):

- Μας αρέσει να μαγειρεύουμε στην αυλή. Sviđa nam se da kuvamo u dvorištu.

- Θα χωρίσω την περιουσία μου στα παιδιά μου. Podeliću svoju imovinu između svoje dece.
- Με χώρισε ο Κυριάκος. Kiriakos je raskinuo sa mnom.
- Χωρίσαμε με το Στέλιο. Rastali smo se sa Steliosom.
- Χωρίζονται μεταξύ τους από μια οριζόντια γραμμή.
- ❖ Међусобно se horizontalnom linijom razdvajaju.

c) sa i bez dopune, to su **ergativni**¹⁰ čija je osnovna upotreba prelazna i **prenosni** kojim se kao glavna pripisuje intranzitivnost:

1) Ergativni glagoli

Glagoli koji se uglavnom upotrebljavaju kao prelazni i često predstavljaju intranzitivno ponašanje zovu se ergativni. To znači da se primalac radnje predstavlja u svojstvu subjekta ili je akcija tranzitivnog glagola kauzativne nijanse, dok intranzitivnog pasivne ili refleksivne (Mackridge 1985: 93)¹¹:

- Ο θόρυβος ξύπνησε τον κουρασμένο εργάτη. Galama probudila je umornog radnika.(tranzitivni)
- Το μωρό ξύπνησε και άρχισε να κλαίει. Beba se probudila i počela da plače.(intranitivni)

Sasvim je očito da je kod tih glagola sintaksički subjekat rečenice njihov objekt na nivou tematske strukture, znači da je logički subjekat (Γεωργαφέντης et al. 2006: 66).

Razlika ergativnih i pasivnih glagola leži u tome da se prvi ne udružuju sa nomen agentis, budući da pasivna morfologija obaveštava o logičkom subjektu ili razlogu, a ne samo na semantičkom ili pragmatološkom nivou i da ergativni glagoli dozvoljavaju prisustvo razloga ili vršioca kojim se rezultat radnje pripisuje pomoću predložne fraze. Za takve pojave Lavidas (Λαβίδας 2003: 1-2) upotrebljava termin *transmisivne alternacije* podrazumevajući korelaciju struktura sa aktivnim transmisivnim (kauzativnim) i intranzitivnim netransmisivnim (nekauzativnim) glagolima¹² koje

¹⁰ Mada u indoevropskim jezicima poseban padež ergativa ne postoji (Batistić 1972: 212) neki glagoli prezentiraju jednovalentno i dvovalentno ponašanje, čas imaju jedan, čas dva nominala:

- Kamen *se pomakao* (neprelazna struktura: kamen sam)
- Ivan *se pomakao* (svesno ili nehotice)
- Ivan *je pomakao* kamen (prelazna struktura)

U tom slučaju odnos između subjekta neprelazne radnje i objekta prelazne radnje naziva se *ergativnošću*, jer se ergativni ili kauzativni subjekat javlja kao agens ili uzrok opisane radnje, iako su sa istorijskog aspekta prelazni glagoli izvedeni od neprelaznih ekvivalenata, činjenica koja tumači povećanje ili smanjenje glagolske valentnosti (Lyons 1977: 487). Tu ulogu uglavnom nosi živi entitet (Lyons 1968: 352). Na tu temu se osvrnuo Belić koji je tvrdio: “Pored prelaznih i neprelaznih glagola u kojih značenje prelaznosti ili neprelaznosti ne mora biti vezano za kakav naročiti deo osnove, ima čitav niz deverbativnih glagola koji stupaju u veze sa primarnim ili pravnim glagolima pokazujući razliku u njihovu značenju.” (Belić 1958: 176)

Više o ergativnim glagolima: Alexiadou et al. 2006 a: 187-211; Belletti 1988: 1-34; Chierchia 1989 i 2004: 22-59; Embick 2004: 137-158; Kallulli 2006: 201-225; Lavidas 2007: 106-137; Reinhart-Siloni 2004: 159-180; Roussou 2007 b: 406-418; Sioupi 1998: 159-170; Theophanopoulou-Kontou 2004: 173-206.

¹¹ O tome: i) Alexiadou-Anagnostopoulou 2004: 114-136 ii) Τσιμπλή 2006: 15-55

¹² Značenje glagola je usklađeno sa komponentom korena o kome Alexiadou tvrdi da: “ with *agentive roots* the bringing about of the event requires the presence of an Agent; with *internally caused roots* the cause of the change of state event is linked to properties inherent to the argument undergoing change; with *externally caused roots* the

izražavaju promenu u situaciji, dok njihova razlika leži u prisustvu agensa (u transmisivnoj strukturi izaziva promenu, a u netransmisivnoj agens je isključen, tako da se promena predstavlja kao rezultat automatskog procesa):

- Ο ήλιος στεγνώνει τα ρούχα. Sunce suši veš. (transmisivni)
- Τα ρούχα στεγνώνουν. Veš se suši. (netransmisivni)

Perspektive poruke sa ergativnim glagolima

U tranzitivnoj verziji kombinuju dva participanta, vršioca u funkciji subjekta i primaoca u svojstvu objekta i poruku predstavljaju od gledišta vršioca, dok u intranzitivnoj upotrebi prikazuju primaoca, koji se označava funkcijom subjekta i pojmu poruke pristupaju od strane primaoca (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 669):

Tabela 5: Perspektiva poruke sa ergativnim glagolima				
Perspektiva vršioca			Perspektiva primaoca	
vršilac ili razlog	akcija	primalac	primalac	akcija
subjekat	glagol	objekat	subjekat	glagol
Η πέτρα	<u>έσπασε</u>	το τζάμι.	Το τζάμι	<u>έσπασε</u> .
Kamen	<u>je slomio</u>	staklo	Staklo	<u>se slomilo</u> .

Ergativni glagoli i agens¹³

Kada se ergativni glagoli upotrebljavaju kao intranzitivni, ne navodi se vršilac, ali je moguće da se predstavi uzrok, tj. neživi vršilac:

- Ο γεωργός καίει τα ξερά φύλλα. Zemljoradnik pali suvo lišće.

change of state is brought about by an external cause; finally, with *cause unspecified* roots there is no specification of internal vs. external cause” (Alexiadou 2006 b: 178-179).

¹³ U glagolskom sistemu savremenog grčkog javljaju se te alternacije (Charitonidis 2006: 1-4):

a) causative/auto: agens se predstavlja kao inicijator opisane radnje čije se realizovanje može tumačiti, čak i nezavisno od agensa:

- Η ζέστη ξίνισε το γάλα. The hot weather has soured the milk.
- Το γάλα ξίνισε. The milk has soured.

b) causative/reflexive: izvršilac uzrokuje događaj koji je namenjen samom sebi ili delu svog entiteta:

- Χτενίζει τα μαλλιά της. She combs her hair.
- Χτενίζεται. She combs herself.

c) causative / reciprocal: radnja je namenjena učesnicima-izvršiocima:

- Ο Γιώργος αντίκρισε τη Μαίρη. Jorgos met Mary.
- Η Μαίρη αντίκρισε το Γιώργο. Mary met Jorgos.
- Ο Γιώργος και η Μαίρη αντικρίστηκαν. Jorgos and Mary met each other.

d) causative/control: agens smatra se inicijatorom radnje čiji završetak određuje:

- Ο μάγειρας αλατίζει το φαγητό. The cook salts the meal.
- Το φαγητό αλατίζεται από το μάγειρα. The meal is being salted by the cook.

- Η φωτιά καίει. Vatra gori.
- Η κατσαρόλα καίει από τη θερμότητα. Lonac je vruć od toplote.
Ukoliko govoreće lice hoće da beleži vršioca, menja se stanje glagola:
- Τα ξερά φύλλα καίγονται από το γεωργό. Suvo lišće se pali od zemljoradnika.

Τιπični ergativni glagoli

Ergativnu strukturu predstavljaju tranzitivni glagoli koji ukazuju vrste uticaja vršenog na nešto (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 671):

- Ο γιος μας χάλασε την τηλεόραση. Naš sin je pokvario televizor.
- Η τηλεόραση χάλασε. Televizor je bio u kvaru.

Tabela 6: Ergativni glagoli	
κάποιος ανάβει κάτι	neko pali nešto
κάτι ανάβει	nešto se pali
κάποιος ανοίγει κάτι	neko otvara nešto
κάτι ανοίγει	nešto se otvara
κάποιος καθαρίζει κάτι	neko čisti nešto
κάτι καθαρίζει	nešto čisti
κάποιος καίει κάτι	neko pali nešto
κάτι καίει	nešto gori
κάποιος πουλάει κάτι	neko prodaje nešto
κάτι πουλάει	nešto se prodaje
κάποιος σπάει κάτι	neko slomi nešto
κάτι σπάει	nešto se slomi

2) Prenosni glagoli

Intransitivni glagoli ukazuju na akciju sa kojom se spaja samo jedan participant, izražavaju pasivno stanje. U tranzitivnoj upotrebi označavaju nešto koje doprinosi ili nekoga koje deluje tako da se ostvari neka radnja. Konkretnije beleže uzrok koji izaziva akciju ili vršioca koji kontroliše vršenje akcije. Takvi glagoli se nazivaju *prenosni*.

Perspektive poruke sa prenosnim glagolima

Osnovna je intransitivna upotreba koja ukazuje na akciju od perspektive primaoca, a tranzitivna upotreba na radnju od perspektive novog učesnika koji izaziva akciju (Κλαίρης- Μπαμπινιώτης 2005: 672):

Tabela 7: Perspektiva poruke sa prenosnim glagolima				
Perspektiva primaoca		Perspektiva vršioca ili razloga		
primalac	akcija	vršilac ili razlog	akcija	primalac
subjekat	glagol	subjekat	glagol	objekat
Η δασκάλα	<u>θυμώνει</u>	Με	<u>θυμώνει</u>	η κόρη μου.

Učiteljica	<u>se ljuti.</u>	Mene	<u>razljučuje</u>	moja kćerka.
------------	------------------	------	-------------------	--------------

Tipični prenosni glagoli

Neki glagoli koji referišu o osećaju, čulu, znanju ili delatnosti živih bića kao subjekat imaju doživljavajuće lice i kao dopunu razlog koji izaziva osećaj, čulo ili znanje.

Govoreće lice se služi tim glagolima kao tranzitivnim, bez promene u stanju, tako da prikazuje razlog kao subjekat i da označava doživljavajuće lice kao objekat:

- Η γιαγιά πονάει. Baka oseća bol.
- Με πονάει η πλάτη. Boli me kičma.

Glagoli znanja γνωρίζω (znati), μαθαίνω (saznati) upotrebljavaju se kao tranzitivni sa objektom u akuzativu, ali prenosnoj upotrebi dodaje se učesnik i postaju trovalentni (Κλαίρης - Μπαμπινιώτης 2005: 671):

- Ο καθηγητής μάς μαθαίνει χρήσιμα πράγματα. Profesor nas uči korisne stvari.
- Η γειτόνισσα μαθαίνει αγγλικά. Komšinicica uči engleski.

Tabela 8: Prenosni glagoli osećaja, čula	
κάποιος <u>ανησυχεί</u>	neko <u>se brine</u>
κάτι <u>ανησυχεί</u> κάποιον	nešto nekoga <u>zabrinjava</u>
κάποιος <u>γνωρίζει</u> κάτι	neko nešto <u>poznaje</u>
κάποιος <u>γνωρίζει</u> κάτι σε κάποιον	neko <u>obaveštava</u> nekome nešto
κάποιος <u>θυμώνει</u>	neko <u>se ljuti</u>
κάτι <u>θυμώνει</u> κάποιον	nešto <u>razljučí</u> nekoga
κάποιος <u>πονάει</u>	neko <u>oseća bol</u>
κάτι <u>πονάει</u> κάποιον	nešto nekoga <u>bolí</u>

Na isti način se ponašaju glagoli kretanja (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 674):

- Οι μαθητές πηγαίνουν σχολείο. Učenici idu u školu.
- Κάθε πρωί πηγαίνω τη γυναίκα στη δουλειά. Svako jutro suprugu dovezem na posao.

Tabela 9: Prenosni glagoli kretanja	
κάτι <u>βουλιάζει</u>	nešto <u>potapa</u>
κάποιος <u>βουλιάζει</u> κάτι	neko nešto <u>uranja</u>
κάποιος <u>βουτάει</u> κάπου	neko nešto <u>roni</u>
κάποιος <u>βουτάει</u> κάτι κάπου	neko nešto negde <u>natapa</u>
κάποιος <u>περνάει</u> από κάπου	neko <u>prolazi</u> iz nekog mesta
κάποιος <u>περνάει</u> κάτι από κάπου	neko <u>provlači</u> nešto iz nekog mesta
κάποιος <u>πηγαίνει</u> κάπου	neko negde <u>ide</u>
κάποιος <u>πηγαίνει</u> κάτι κάπου	neko nešto negde <u>vodi</u>

Kao prenosni funkcionišu i glagoli koji beleže promenu situacije (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 674):

- Ο βασιλικός μεγαλώνει. Bošiljak raste.
- Με πολλές θυσίες οι γονείς μεγαλώνουν τα παιδιά τους.
- ❖ Uz mnogo žrtava roditelji svoju decu odgajaju.

κάτι βράζει	nešto <i>vri</i>
κάποιος βράζει κάτι	neko nešto <i>kuva</i>
κάτι μαλακώνει	nešto <i>se omekšava</i>
κάποιος μαλακώνει κάτι	neko <i>omekšava</i> nešto
κάτι παγώνει	nešto <i>zaleđuje</i>
κάποιος παγώνει κάτι	neko <i>smrzava</i> nešto
κάτι μεγαλώνει	neko <i>raste</i>
κάποιος μεγαλώνει κάτι	neko <i>othranjuje</i> nešto

III. Teofanopulu-Kontu tvrdi da uprkos neosporne vrednosti klasifikovanju glagola prema dopunama i njegovom doprinosu tačnoj upotrebi glagola, u tradicionalnim sintaksičkim priručnicima ne postoji opšteprihvaćena podela na kategorije. To se dešava, jer bukvalno i preneseno značenje glagola ne sledi stabilne kriterije, a s druge strane zahteva se paralelni osvrt na sintaksičke i semantičke parametre, fakat koji se ne realizuje uvek. Po sintaksičarki postoje sledeće kategorije glagola (Θεοφανοπούλου-Κοντού et al. 1998: 31-32):

- a) **Čisti** ili **pravi intranzitivni**: opisuju radnju, proces ili situaciju u kojoj učestvuje samo subjekat, bez objekta. U njih spadaju neegativni glagoli (*βήχω*: kašljati) čiji je subjekat spoljašnji argument (vršilac ili doživljavača) i podudara se sa logičkim subjektom¹⁴ i nekauzativni čiji je subjekat unutrašnji argument (tema ili primalac) koji ne prezentiraju (*πέφτω*: padati). Dele se na one koji:
- i) ne primaju nikakvu obaveznu dopunu i znače:

kretanje			
αναχωρώ	<i>poći</i>	πέφτω	<i>pasti</i>
έρχομαι	<i>doći</i>	φεύγω	<i>otići</i>

¹⁴ **Logički subjekat** ili **semantički subjekat** je imenska reč u zavisnom padežu kojom se označava pojam kome se pripisuje psiho-fiziološko stanje, potreba ili kakva voljna aktivnost (Piper i dr. 2005: 488). U tradicionalnoj gramatici tretira se kao subjekat dubinske i površinske strukture. Čomski smatra sintaksičke kategorije taksinomijskim, a gramatičke funkcije korelativnim pojmovima (Chomsky 1965: 69). Prema njemu je u dubinskoj strukturi subjekat identifikovan kao relacija između imenske fraze rečenice tipa „imenska fraza + pomoćni glagol + glagolska fraza“ i cele rečenice. U pitanju je stabilna relacija, budući da se odnosi na početnu, dubinsku strukturu rečenice, mada Martine ističe da „imamo subjekat, kada je imenska fraza u neposrednoj zavisnosti od rečenice [...] stoji koliko ga smatramo u transformacionom dendroidnom dijagramu“ i nastavlja „Ali koji su razlozi da rešimo da ova ili ona imenska fraza neposredno zavisi od rečenice? Da li se imenske fraze tretiraju kao subjekti, kada obuhvataju neka posebna sredstva odlikovanja? Ali koja su ta sredstva? Nulti nastavak, početna, finalna ili preverbalna pozicija ili još indikacija nekog pokazatelja određenosti?“ (Martinet 1985: 257).

prirodno stanje			
διψάω	<i>biti žedan</i>	κάθομαι	<i>sedeti</i>
ζω	<i>živeti</i>	πεθαίνω	<i>umreti</i>
psihičko stanje			
δυστυχώ	<i>biti nesrečan</i>	διστάζω	<i>ustručavati se</i>
δειλιάζω	<i>bojati se</i>	ευτυχώ	<i>biti srečan</i>
proizvodnja zvukova			
βήχω	<i>kašljati</i>	ροχαλίζω	<i>hrčati</i>
γελώ	<i>smejati se</i>	φταρνίζομαι	<i>kijati</i>

Subjektat označava vršioca radnje označene glagolom i lice koje doživljava ili trpi situaciju (Θεοφανοπούλου-Κοντού et al. 1998: 33)

ii) udružuju se sa predložnom frazom čiji predlog određuje značenje glagola:

Tabela 12: Korelacija predloga i pravih intransitivnih glagola			
από (od, sa, iz)			
αναχωρώ	<i>poći</i>	κατάγομαι	<i>voditi poreklo</i>
απέχω	<i>biti udaljen</i>	λείπω	<i>otsustvovati</i>
για (za, o)			
αγωνιό	<i>brinuti se</i>	αμφιβάλλω	<i>sumnjati</i>
αδιαφορώ	<i>biti indiferentan</i>	διαμαρτύρομαι	<i>protestvovati</i>
με (sa)			
αλληλογραφώ	<i>dopisivati se</i>	συμφωνώ	<i>složiti se</i>
επικοινωνώ	<i>komunicirati</i>	συνεργάζομαι	<i>saraditi</i>
σε (u, na)			
ανήκω	<i>pripadati</i>	μένω	<i>stanovati</i>
ανταποκρίνομαι	<i>odgovarati</i>	προσέρχομαι	<i>doći</i>

Moramo naglasiti da kad izričito ilustrujemo smer ili okvir kretanja, upotrebljavaju se predlozi *κατά/προς* (prema, ka), *έως/μέχρι* (do), dok se zastareli predlozi *υπέρ* (za), *προ* (*ispred*) javljaju u solidarnim izrazima¹⁵:

- Το ζευγάρι πήγε προς τη θάλασσα. Par se usmerio ka moru.
- Οι πρόγονοί μας πολέμησαν υπέρ πατρίδος. Naši preci su se borili za domovinu.

Izvesni glagoli kretanja primaju dva predloga (Θεοφανοπούλου-Κοντού et al. 1998: 34):

- Τα караβάνια ταξιδεύουν από τη Μέκκα στη Μεδίνα. Karavani putuju iz Meke u Medinu.

¹⁵ Za *solidarne izraze* važi da relacija između glagola i njegovog subjekta ili objekta ostaje nepromenljiva (Fotopoulou 1993: 50). Sa njima je moguće da se udružuju prilozima ili „slobodni“ leksički elementi koji su zamenjivi rečima od iste gramatičke kategorije, da se pretvore u konstrukcije pasiva ili množine (Fotopoulou 1993: 7-8).

iii) Glagoli koji označavaju pravac kao dopunu primaju predložku frazu koja se zame- njuje od imenske fraze (Θεοφανοπούλου - Κοντού et al. 1998: 35):

- Ανεβαίνουμε το βουνό. Penjemo se na planinu. (do vrha)
- Ανεβαίνουμε στο βουνό. Penjemo se na planinu. (do neke visine)

Vredi spomenuti da glagol *πηγαίνω πηγαίνω* (ići) odražava i na statičnost:

- Πηγαίνεις (στο) πανεπιστήμιο; Ideš li na fakultet ? (= *Da li si student ?*)

b) *Pseudointranzitivni* ili *pravi tranzitivni*: predstavljaju akciju, proces ili situaciju u kojoj se javljaju subjekat, ali i lice ili predmet na koji se vrši uticaj. Ti glagoli se udružuju sa objektom ili bez njih: *πίνω* (piti), *τρώω* (jesti).

Kod tranzitivnih glagola izostavlja se objekat, ali ne menja se odnos Subjekta - Glagola i to, kada:

i) je objekat već naveden ili je jasan na osnovu kontekstualnog okvira:

- Η Μαρία αγοράζει παγωτό, αγοράζει και η Ελένη.
- ❖ Marija kupuje sladoled i Jelena kupuje.

ii) je učestala upotreba glagola vezana za određeno značenje glagola (Θεοφανοπούλου-Κοντού et al. 1998: 32):

Tabela 13: Značenje pravih tranzitivnih glagola			
πλένω	<i>prati</i>	παντρεύομαι	<i>ženiti se</i>
ανοίγω	<i>otvoriti</i>	δανείζομαι	<i>pozajmiti od</i>
σιδερώνω	<i>peglati</i>	δανείζω	<i>pozajmiti</i>
μετακομίζω	<i>seliti</i>	οδηγώ	<i>voditi,voziti</i>
βάφω	<i>farbati</i>	αλλάζω	<i>promeniti</i>
παρκάρω	<i>parkirati</i>	καθαρίζω	<i>čistiti</i>
καπνίζω	<i>pušiti</i>	έχω	<i>imati</i>
πίνω	<i>piti</i>	απλώνω	<i>širiti</i>
διαβάζω	<i>čitati</i>	ξοδεύω	<i>trošiti</i>
ζωγραφίζω	<i>slikati</i>	κουβαλώ	<i>nositi</i>

- Ο οδηγός παρκάρει (το αυτοκίνητο). Vozač parkira (auto).
- Ο παππούς καπνίζει (τσιγάρο). Deda puši (cigaretu)

Treba napomenuti da ima glagola, čiji je subjekat neživi entitet, a objekat beleži nešto živo: σκοτώνω (*ubiti*), αδυνατίζω (*slabiti*), παχαίνω (*gojiti*), δυναμώνω (*ojačati*), βοηθώ (*pomóci*), αγαπώ (*voleti*), οδηγώ (*voditi*):

- Η ζάχαρη παχαίνει. Šećer goji.

iii) rečenica nosi uopštavajući pojam i se ne implicira konkretna vrsta objekta: ψωνίζω (*kupiti*) - μαθαίνω (*saznati*) - προσφέρω (*pružiti*) - χάνω (*gubiti*):

- Με το να προσφέρουμε αισθανόμαστε καλύτερα. Pružajući osećamo se bolje.

Ovoj grupi pripadaju glagoli čiji subjekat ima semantičko i leksičko srodstvo sa objektom (Θεοφανοπούλου-Κοντού et al. 1998: 37):

- Η τραγουδίστρια τραγουδάει μελωδικά (τραγούδια). Pevačica peva melodične (pesme)
- Η οικογένεια τρώει (το φαγητό). Porodica jede (jelo)

c) **Medijalni intransitivni-tranzitivni (transmisivni)**: radi se o glagolima koji se upotrebljavaju kao prelazni i kao neprelazni, dok objekat prelazne varijante funkcioniše kao subjekat neprelaznog: (ανοίγω την πόρτα-otvoriti vrata), (ανοίγω: otvoriti se)

Ukoliko naglašavamo vršioca (živo lice koje svojom voljom deluje), uzrok (prirodni fakat, događaj ili živ entitet koji ne deluje svojom inicijativom) ili instrument (sredstvo kojim se nešto postiže) javlja se tranzitivan oblik; intransitivni odražava na rezultat promene:

- Ο προπονητής σβήνει το τσιγάρο. Trener gasi cigaretu.
- Το σπύρτο έσβησε. Šibica se ugasila.

Konstatovano je da se u tranzitivnim glagolima opisuje proces u kojem subjekat tera nekog ili nešto da deluje, da doživi osećaj i da promeni situaciju u kojoj se nalazi, dok se u intransitivnim javlja situacija u koju subjekat prelazi kao rezultat procesa koji je promenu uzrokovao (Θεοφανοπούλου-Κοντού et al. 1998: 38):

Izvesni intransitivni glagoli u sadašnjem vremenu predstavljaju značenjsku nijansu „*moguće je*“, „*postoji mogućnost da*“:

αδειάζω	<i>isprazniti</i>	λεκιάζω	<i>umrljati</i>
γεμίζω	<i>puniti</i>	λερώνω	<i>uprljati</i>
ανάβω	<i>paliti</i>	καθαρίζω	<i>čistiti</i>
σβήνω	<i>gasiti</i>	μακραίνω	<i>produžiti</i>
κλειδώνω	<i>zaključati</i>	κονταίνω	<i>skratiti</i>
στρίβω	<i>uvrtati</i>	στενεύω	<i>stesniti</i>
σφίγγω	<i>stisnuti</i>	φαρδαίνω	<i>proširiti</i>

- Οι τοίχοι του δωματίου καθαρίζουν εύκολα.
- ❖ Zidovi sobe se lako čiste (= *moguće je da se lako čiste*).

Vredi spomenuti da perifraze koje se sastoje od glagola *κάνω* (činiti) uz pravi razlog radnje, a *βάζω* (*staviti*), kad lice na koje prelazi radnja zaista deluje, zamenjuju neke transmisivne glagole (Θεοφανοπούλου-Κοντού et al. 1998: 42):

- Το σκοτάδι με τρομάζει. Mrak me plaši.
Το σκοτάδι με κάνει να τρομάζω. Mrak me čini da se plašim.
- Ο προπονητής μάς τρέχει. Trener nas pokreće (maltretira)
Ο προπονητής μάς βάζει να τρέχουμε. Trener nas tera da trčimo.

d) **Glagoli sa dvostrukom funkcijom**: to su glagoli koji predstavljaju tranzitivnu i (ili) intransitivnu sintaksu sa semantičkom razlikom (*φτάνω*: stići), (*φτάνω κάτι*: dohvatiti što). Ta pojava je vrlo uobičajena u idiomatizovanim izrazima:

- Η Ελένη δουλεύει στην πρεσβεία. Jelena radi u ambasadi.
- Μας δουλεύει. Nas vara.

Jedino Teofanopulu-Kontu (Θεοφανοπούλου-Κοντού et al. 1998: 39-40) kriterije razlikovanja tranzitivnih i intransitivnih glagola usklađuje sa a) *morfološkom* i b) *semantičko-sintaksičkom podlogom*. Tako na osnovu **morfološkog oblika** tranzitivni i intransitivni glagol javljaju se sa:

i) aktivnim sufiksom:

Tabela 15: Glagoli sa dvostrukom funkcijom - aktivni sufiks			
ανοίγω	<i>otvoriti</i>	κοκκινίζω	<i>pocrveneti</i>
βράζω	<i>kipeti</i>	παχαίνω	<i>udebljati se</i>

- Ο ζαχαροπλάστης λιώνει τη ζάχαρη. Poslastičar rastvara šećer.
- Ο πάγος λιώνει. Led topi.

ii) aktivnim i mediopasivnim nastavcima (neprelazni glagoli):

Tabela 16: Glagoli sa dvostrukom funkcijom - aktivni i mediopasivni sufiks			
ζεσταίνω	<i>grejati</i>	σβήνω	<i>gasiti</i>

- Η φωτιά ζεσταίνει το χώρο. Vatra greje prostor.
- Το φαγητό ζεστάνε / ζεστάθηκε. Jelo se zagrejalo.

iii) drukčijim oblicima:

Tabela 17: Glagoli sa dvostrukom funkcijom - drukčiji oblici			
TRANZITIVNI		INTRANZITIVNI	
φοβίζω	<i>plašiti</i>	φοβάμαι	<i>plašiti se</i>
θυμίζω	<i>podsećati</i>	θυμάμαι	<i>sećati se</i>
ορκίζω	<i>zakleti</i>	ορκίζομαι	<i>zakleti se</i>

- Θυμάμαι τις ξένοιαστες διακοπές. Sećam se bezbrižnog odmora.
- Μου θυμίζεις την αυριανή συνάντηση; Podsećaš me na sutrašnji sastanak?

Prema **sintaksičkoj funkciji** subjekta (in)tranzitivnih i objekta tranzitivnih glagola uočavamo sledeće potkategorije:

i) glagoli čiji subjekat tranzitivnog oblika označava vršioca radnje, a subjekat intransitivnog ukazuje na lice ili predmet na koji akcija vrši uticaj:

Tabela 18: Subjekat (in)tranzitivnih i objekat tranzitivnih (i)			
promena pozicije			
ανεβαίνω	<i>popeti se</i>	καταβαίνω	<i>sići</i>
γυρνάω	<i>okrenuti (se)</i>	στρίβω	<i>skrenuti</i>
fizička situacija			
αδειάζω	<i>isprazniti</i>	ανοίγω	<i>otvoriti</i>
αλλάζω	<i>menjati</i>	κλείνω	<i>zatvoriti</i>

boja			
ασπρίζω	<i>beliti</i>	μαυρίζω	crniti

- Οι κάτοικοι ασπρίζουν τις αυλές. Građani bele dvorišta.
- Άσπρισε από τη ζήλια της. Pobelela je od svoje ljubomore.

ii) glagoli čiji se subjekat prelaznog oblika odražava na vršioca radnje, dok subjekat neprelaznog na doživljavača. To su glagoli koji opisuju psihičko stanje (Θεοφανοπούλου-Κοντού et al. 1998: 41):

Tabela 19: Subjekat (in)tranzitivnih i objekat tranzitivnih (ii)			
αγανακτώ	<i>indignirati (se)</i>	διασκεδάζω	<i>zabavljati (se)</i>
αγριεύω	<i>razbesneti (se)</i>	θυμώνω	<i>naljutiti (se)</i>
αηδιάζω	<i>gaditi (se)</i>	τρομάζω	<i>uplašiti (se)</i>

- Τον θύμωσε το θράσος τους. Njihova drskost ga je naljutila.
- Θυμώνεις πολύ εύκολα. Ljutiš se veoma lako.

iii) glagoli čiji je objekat tranzitivnih oblika živi entitet, dok subjekat nekog ili nešto čini aktivnim:

Tabela 20: Subjekat (in)tranzitivnih i objekat tranzitivnih (iii)			
βόσκω	<i>pasti, terati na pašu</i>	πηγαίνω	<i>ići, voditi</i>
θηλάζω	<i>sisati (se)</i>	τρέχω	<i>trčati, voditi</i>

- Πηγαίνουμε στο σχολείο. Idemo u školu.
- Πηγαίνω το σκύλο βόλτα. Vodim psa u šetnju.

1.1.2. Srpski jezik

O glagolskom rodu kao kategorijalnom obeležju srpskih glagola inače srpski lingvisti govore s obzirom na prisustvo, postojanje objekta¹⁶, što je implicirano označenom radnjom.

Po **Stevanoviću** (Stevanović 1961: 45-63) razjašnjenju prirode glagolskog roda doprinosi činilac subjekta čija je uloga u procesu akcije diferencirana u aktivnim i pasivnim strukturama: u aktivu subjekat ukazuje na vršioca radnje, a u pasivu na radnju vršenu na subjektu od spoljašnjeg agensa. Znači da i među intransitivnim glagolima ima onih aktivnog roda, jer su njihovi agensi aktivni: *putovati, ići, trčati* i glagola sa povratnom partikulom *se*: *kretati se, pentrati se*. Ukoliko ti glagoli ne funkcionišu kao predikati glagola koji ne beleže procese nisu aktivni; s druge strane, kad se referišu o subjektima kojim se ne pripisuje radnja spoljašnjeg faktora, ne spadaju u pasivne. I glagoli koji ne

¹⁶ *Objekat* je dopuna rekijsko-semantičke podloge i funkcionalno-semantičke relacije sa glagolom, ukazuje na konkretan ili apstraktan pojam na koji se transferiše data delatnost ili je po Simiću „sintaksička dopuna prelaznih glagola kojom se opisuje sadržaj obuhvaćen glagolskim sadržajem“ (Simić 2002 b: 63)

izražavaju aktivnost agensa niti su objekti spoljnih agensa prezentiraju medijalno ponašanje; uglavnom opisuju zbivanje ili stanje, sa ili bez partikule *se*: *rasti, čeznuti, radovati se, živeti*.

Za potpunije ispitivanje glagolske rekcije potrebno je da uzmemo u obzir obeležje roda i tranzitivnosti, odnosno intransitivnosti. Ilustrovanju te postavke je značajno doprineo **Belić** koji je klasifikovao glagolske rodove u dve potkategorije: „a) kada je objekat glagolske radnje izvan sfere subjektive i b) kada je objekat glagolske radnje u sferi subjektive“ (Belić 1958: 259). U drugu grupu spadaju slučajevi: “i) kada je objekat glagolske radnje u sferi subjektive, a nije pravi objekat glagolske radnje (glagoli stanja) ii) kada je objekat glagolske radnje sam subjekat njen (refleksivni glagoli) iii) kada je subjekat ono lice na kojem se radnja vrši od koga drugog (pasiv)” (Belić 1958: 259). Slično poimanje predstavlja Stevanović koji tvrdi: „Najvažnija je i za razlikovanje tri osnovna glagolska roda, svakako, bitna činjenica, što je: a) subjekat aktivnim glagolom označenog procesa sam pokretač i vršilac toga procesa; b) subjekat glagola u pasivu je samo gramatički u centru rečenice, a vršilac procesa je neka spoljna sila van tog subjekta; c) stvaralac i vršilac medijalnim glagolom označenog procesa nije subjekat kome se taj proces pripisuje, niti je on van toga subjekta, već se proces vrši u samom subjektu“ (Stevanović 1961-1962: 6).

Popović i Stanojčić glagolskom rodu pripisuju užu i širu pojam: sa užeg aspekta se glagolski rod podudara sa glagolskim stanjem ili dijatezom, a prema tome javljaju se aktivni, medijalni, pasivni (Stanojčić-Popović 1999: 99); u širem smislu glagolski rod je izjednačen sa mogućnosti upotrebe pravog objekta kao obligatorne dopune glagolima koji se na osnovu tog obeležja razlikuju na prelazne ili tranzitivne, neprelazne ili intransitivne, povratne ili refleksivne (Stanojčić-Popović 1999: 99-100).

Što se prelaznosti tiče sintaksičari tvrde da se u užem smislu referiše o glagolima čija se dopuna izražava bespredloškim akuzativom ili slobodnim genitivom, dok kroz prizmu šireg pristupa radi se o obligatornom prisustvu bespredloškog akuzativa ili konkretne padežne ili predloškopadežne konstrukcije.

Relacija između subjekta, glagolske radnje i objekta, tj. predmeta na kome se data radnja označena glagolom realizuje funkcioniše kao sintaksičko sredstvo za grupisanje glagola u 1) **prelazne**; 2) **neprelazne**; 3) **povratne**:

1) **Prelazni / Tranzitivni**: uzev u obzir da je prelaznost glagolska gramatička kategorija koja manifestuje da se radnja vršena od subjekta može prenositi, obuhvatati ili formirati objekat ili „svojstvo predikata da traži direktan objekat kao gramatički izraz drugog argumenta“ (Piper i dr. 2005: 611) to su glagoli koji odražavaju radnju čijemu je vršenju neophodan objekat (*kupiti, čitati, prati, voleti*) ili „koji čine sintagmatsku celinu sa imenicom u akuzativu bez prijedloga“ (Simić 2002 a: 173; Jakobson 1972: 85)

Konkretnije se ti glagoli dele na:

- i) *stvaralačke (kreativne)*: opisuju radnju koja svojim realizovanjem oblikuje objekat na kome se ona vrši: *kuvati meso, pisati pismo*
- ii) *transformativne (prelazne promene oblika)*: predstavljaju radnju čije vršenje pretvara jedan oblik objekta u drugi: *brijati oca, čistiti kuću*
- iii) *mocioni (premeštanja predmeta)*: manifestuju rezultat realizovane na objektu radnje: *izbaciti prtljag iz kola, prenositi namirnice u stan*

iv) *neutralni*: radi se o glagolima čije vršenje ne uzrokuju nikakvu promenu objekta: *čekati* autobus, *voleti* roditelje

2) *Neprelazni / Intransitivni*: radi se o glagolima koji opisuju proces, ali realizovanju označene glagolskim oblikom akcije nije nužan objekat (*živeti, diviti se, čuditi se, sestiti*), jer „ovi glagoli zahtijevaju uza se imenice u nekom drugom obliku“ (Simić 2002a: 173). I kod tih glagola primećuje se promena u samom subjektu, a prema tome uočavamo:

i) *kreativne*: glagoli koji manifestuju prirodne fenomene: *oblači se* (= nastaje naoblačenje), *grmi* (= pojavljuje se grmljavina)

ii) *transformativne*: glagoli koji označavaju promenu: Dete *raste*.

iii) *mocione*: glagoli sa značenjem kretanja beleže premeštanje subjekta-objekta:

- Mačka *silazi* niz drvo.

iv) *neutralni*: većinom su intransitivni glagoli nosioci neutralne značenjske nijanse:

- Ona *stanuje* u centru.

3) *Povratni*: dele se na: i) prave povratne (refleksivne), ii) uzajamne (recipročne), iii) nepravne povratne, iv) medijalne, v) pasivne, vi) neodređeno-povratne vii) bezlično-povratne.

i) Pravi povratni (refleksivni)

To su glagoli „koji čine glagolski rod za sebe i razlikuju se od ostalih povratnih, ne samo formalnom odlikom što je u njih rečca *se* još uvek enklitički oblik akuzativa povratne lične zamenice, nego i po tome što je subjekat njima označene radnje sam sebi neposredni objekat“ (Stevanović 1961-1962: 14). Prema tome konstatujemo da se pravi povratni identifikuju kao konstrukcije sačinjene od prelaznih glagola i partikule *se* koja je „komutabilno sa bilo kojom drugom formom O₄, uključujući i refleksivnu zamenicu *sebe*„ (Ivić 1962: 142):

- Stane da *se udara* po čelu (AIPA: 22)

Kao takvi se javljaju glagoli koji beleže stanje zasićenosti označeno realizovanom radnjom:

- Tu *se* fra Petar *naslušao* stranih imena gradova (AIPA: 68)

ii) Uzajamno povratni

Ti glagoli koji imaju najmanje dva subjekta prezentiraju sintaksičku specifičnost da je njihov objekat istovremeno subjekat drugog predikata označenog vršenom radnjom:

- *Poljubiše se* (NVID: 66)

Moramo naglasiti da rečca *se* ne uslovljava recipročnost tih glagola, budući da se ona manifestuje od smisla osnovnog glagola. Zato i glagoli *razgovarati, ratovati, vojevati, pričati, dogovarati* beleže recipročnost, bez partikule *se*.

iii) Nepravni povratni

U srpskom ima mnogo glagola čija se glagolska radnja ne prenosi na subjekat ili da se lišavaju obeležja povratnosti. Pojavljuju uz partikulu *se*¹⁷, koja pak nije izjednačena sa formom akuzativa povratne lične zamenice:

- On namerava da *se posluži* u borbi. (AIPA: 65)

iv) Medijalni povratni

Sa neživim predmetima kao subjektima povratni glagoli ukazuju na promenu pozicije i na stanje i javljaju se poput medijalnih. Radi se o medijalnim povratnim glagolima:

- Na bokovima lađe *pomoliše se* redovi motki (NVID: 19)

Pošto se takvi glagoli ne referišu o aktivnoj delatnosti subjekta niti o izazivanju procesa, često ukazuju na duševnu situaciju i unutrašnje stanje agensa:

- *Razboli se* i umre žena. (AIPA 1954: 13)

Samo nepovratni medijalni su glagoli tranzitivnog i intransitivnog karaktera, jer prelaznost se ne usklađuje sa povratnošću, činjenica koja obrazlaže prisustvo medijalnih uzajamno-povratnih glagola (*vole se, poštuju se*). Ipak često nailazimo na nepravde prelazne medijalne povratne u slučaju da nije opisana radnja posledica svesnog angažovanja subjekta:

- *Ponosiš se* skiptrom krvavijem (NPPGV: stih 52)

v) Pasivni povratni

Te glagole karakteriše pasivnost, t.j. doživljavanje radnje učinjene od spoljašnje prema subjektu sile:

- *Pobede se* roblje crnogorsko (NPPGV: stih 459)

Ponekad je subjekat pasivnih konstrukcija formulisan instrumentalom. Ta pojava je ograničenog domena u savremenom srpskom, javlja se uglavnom kada je u pitanju uzrok, uslov, sredstvo, a ne autentični agens.

- Strašnim besom nozdrve *se šire* (MISS: stih 1011)

vi) Povratno – neodređeni

Konstrukcije sa povratno-određenim glagolima ne uključuju nikakav subjekat, a njihov predikat se manifestuje u trećem licu jednine, u formi srednjeg roda. Njihov subjekat ostaje nerazjašnjene prirode, dok se formiraju se od tranzitivnih i intransitivnih glagola:

- Strašilo je slušat što *se radi* (NPPGV: stih 26)

vii) Povratno – bezlični

Ti glagoli označavaju stanje i procese koji se realizuju u samim nepoznatim subjektima, dok nemaju objekta.

U tu grupu spadaju predikati koji opisuju fenomene meteorološke ili astronomske podloge (*smrkava se, oblači se*) ili psihološke situacije i lična osećanja živih entiteta (*pije joj se, spava nam se, ide ti se*):

¹⁷ Maretić braneći dijahroničnu sintaksičku funkciju rečice *se* navodi: "Premda je u tim (i sličnim) primjerima riječi *se* posve zatrto pravo značenje...opet je ona toliko zadržala svoju snagu da glagol kad se s njom združi ne može imati akuzativ druge riječi uza se kao objekt" (Maretić 1963: 513), dok je sa sinhronog gledišta leksema *se* partikula (Belaj 2001: 3).

- Počinje da *se smrkava* ranije (AIPA: 85)
- *Činilo* mu *se* da ga vidi i čuje (AIPA: 71)

Ponekad ima povratno - bezličnih glagola bez psihološkog subjekta, što znači da je subjekat neodređen. Tako nije lako da se uz sigurnost opredeli glagolski rod, jer je data nijansa nejasna ili teško osetna:

- *Čini se* da je bio ljut. (KVBK: 7)

1.2. Dijateza

U grčkim gramatikama dijateza javlja se kao način na koji se glagol odnosi u skladu sa svojim subjektom. Znači to je pojam ili smisao glagola koji ukazuje šta subjekat radi, šta trpi ili u kom se stanju nalazi.

Jednak pristup usvajaju srpski gramatičari: „glagolskim stanjem se označava odnos između dopune u nominativu (subjekta) i radnje izražene glagolom“ (Mrazović-Vukadinović 1990: 85).

1.2.1. Dijateza grčkih glagola

U grčkom *stanje* naziva se morfološka kategorija koja se pojavljuje kao deo glagolskog sufiksa, razlikuje se na *aktivno* i *pasivno*¹⁸ (Γεωργιαφέντης et al. 2006: 63; Setatos 1997: 202-215; Τσιμπλή

¹⁸ U skladu sa morfološkim obeležjima istaknuti gramatičari (Τζάρτζανος 1946: 230-253, Μπαμπινιώτης - Κοντός 1967: 226-229, Τριανταφυλλίδης 1941: 140) uočavaju glagole koji:

a) menjaju se samo u aktivu: *τρέχω* (trčati); b) predstavljaju aktivne i pasivne karakteristike: *πλένω* (prati) - *πλένομαι* (prati se); c) formiraju se samo u pasivu, nose aktivno značenje i zovu se **deponentni**: *εργάζομαι* (raditi) (Vassiliadou 1999: 172; Βασιλάκη 1998: 185-204; Λαβίδας- Παπαγγελή 2007: 926-940)

Zombolu (Ζόμπολου 1996: 160-171) sastavlja spisak od 203 deponentna glagola koje razdvaja na četiri potkategorije:

a) **transitive deponent verbs** koji kao direktni objekat primaju akuzativ ili genitiv; b) **transitive deponent verbs with a PP complement** koji se udružuju sa podređenim klauzama u svojstvu dopune;

c) **intransitive verbs** čiji je subjekat živi entitet; d) **inchoative deponent verbs** koji imaju unutrašnji argument:

a) **Tranzitivni deponentni glagoli**: Nose sintaksičke i semantičke karakteristike aktivnih dvovalentnih glagola pomoću unutrašnjeg argumenta označenog akuzativom ili genitivom u svojstvu “Theme /Patient“ i spoljašnjeg argumenta koji je vršilac radnje ili doživljavač. To su: *αρνούμαι* (odbijati), *διηγούμαι* (ispričati), *δέχομαι* (prihvatiti), *δαισθάνομαι* (*predosećati*), *ηγούμαι* (voditi), *καταριέμαι* (prokleti), *περιποιούμαι* (starati se):

- Ο φοιτητής αρνείται τη βοήθεια του καθηγητή. Student odbija profesorovu pomoć.
- Ο Αλέξανδρος ηγείται γενναίων στρατιωτών. Aleksandar je voda hrabrih vojnika.

Pasivizacija tih glagola je nemoguća, iako su morfološki vezani za glagole koji se menjaju u aktivu i u pasivu, ali se semantički i sintaksički odnose na aktivne oblike. Budući da je pasivna morfema primalac akuzativa i spoljašnje theta - uloge glagola, kad se pasivizacija održava, ne mogu biti morfološki okarakterisani kao pasivni. Ipak se pretvaranje pasivnih struktura u aktivne ostvaruje sa sinonimskim ili perifrastičnim izrazima (Vassiliadou 1999: 176):

- Η βοήθεια του καθηγητή δε γίνεται δεκτή από το φοιτητή.

❖ Profesorova pomoć nije prihvatljiva od studenta.

b) **Tranzitivni deponentni glagoli sa predložkom dopunom**: obligatorno se udružuju sa prepozicionalnim strukturama čije odsustvo vodi do negramatičnih rečenica. Najučestaliji su: *αρέσκομαι σε* (dopadati se),

2006: 62-116) i odnosi se na način na koji rečenice mogu menjati relaciju između subjekta i objekta nekog glagola, bez modifikovanja značenja rečenice (KRLF 2003: 465). Prema Householder-u: "Greek verbs have two voices: active to indicate that the subject performs the action and passive to indicate that the subject is either the goal of the action or that it acts upon himself" (Householder et al. 1964: 102). Ta distinkcija je semantičke podloge, budući da "the disposition of the grammatical subject to the action expressed by the verb" (Μπαμπινιώτης-Κοντός 1967: 226), dok se sa morfološkog aspekta uočavamo aktivne (-ω) i mediopasivne nastavke (-ομαι) (Mirambel 1978²: 128-140) i (Philippaki-Warburton 1970: 68-84), dok Ralli ističe da se neaktivno stanje morfološki otelotvoruje pomoću infiksa **-θ(ηκ)-** „morfeme vešalice“ (portmanteau morpheme), jer istovremeno izražava mediopasivno stanje i perfektini aspekt (Pάλλη 2005: 72).

Nije usklađeno sa *dijatezom*, to jest semantička oznaka koja odražava relaciju glagola i subjekta. Prema grčkim lingvistima postoje četiri vrste dijateza (Fotiadou 2010: 3; Γεωργιαφέντης et al. 2006: 64; Σετάτος 1997: 202-215):

a) **aktivna** koja beleži neergativne i prelazne strukture. Subjekat aktivnog glagola je vršilac ili doživljavač akcije ili stanja označenog glagolom (Mackridge 1985: 86):

- Έπλυνες όλα τα ρούχα; Da li si oprao (-la) veš?

Sa izvesnim glagolima aktiv ima faktitivno značenje:

- Έκοψα τα μαλλιά μου. (= Ο κουρέας μου έκοψε τα μαλλιά)
- ❖ Οσίσαο sam kosu. (= Frizer mi je oσίσαο kosu)
- Το παιδί κάνει βόλτα. Dete šeta.
- Το παιδί κάνει βόλτα το σκυλί. Dete šeta psa.

διαμαρτύρομαι σε (protestnovati), *εναντιώνομαι σε* (suprotstaviti se), *καταπιάνομαι με* (baviti se) (Vassiliadou 1999: 178):

- Οι πολίτες διαμαρτύρονται για την πολιτική της κυβέρνησης.
- ❖ Građani protestvuju protiv politike vlade.

Pasivizacija takvih struktura realizuje se pomoću perifrastičnih izraza:

- Η πολιτική της κυβέρνησης γίνεται αντικείμενο διαμαρτυρίας από τους πολίτες.
- ❖ Politika vlade postaje objekat protestovanja od građana.

c) **Intranzitivni deponentni glagoli**: ukazuju na zbivanja ili stanja čije realizovanje uslovljava intervencija živog bića. To su predikacije sa spoljašnjim argumentom koji nosi ulogu vršioca ili doživljavač: *εργάζομαι* (raditi), *παραιτούμαι* (odustati), *φταρνίζομαι* (kijati), *χασμουριέμαι* (zevati) (Vassiliadou 1999: 178-179):

- Όλη μέρα χασμουριέται. Ceo dan zeva.

d) **Inhoativni deponentni**: mali broj deponentnih glagola čiji je subjekat živi ili neživi entitet opisuje proces, promenu i prouzrokovan tom radnjom rezultat. Uprkos faktu da ti deponentni glagoli imaju samo jedan argument koji prezentira inicijatora i primaoca promene označene glagolskom radnjom, živom entitetu pripisuje se uloga doživljavača i radi se o refleksivnim glagolima, a neživom teme: *αναδύομαι* (uroniti), *καταδύομαι* (izroniti) (Vassiliadou 1999: 179):

- Η Αφροδίτη αναδύθηκε από τον αφρό της θάλασσας. Afrodita je izronila iz morske pene.
- Το εχθρικό σκάφος αναδύθηκε. Neprijateljski brod je izronio.

b) **medijalna** je ona u kojoj se subjekat ili agens podudara sa primaoem opisane radnje^{19,20} i ima dvostruko značenje: 1) *refleksivnost* 2) *recipročnost*.

1) *Refleksivnost*, kada subjekat mediopasivnih konstrukcija ukazuje na vršioca koji istovremeno utiče na samog sebe, znači da se poklapaju izvršilac i primalac radnje:

- Η κόρη της χτενίζεται πολλή ώρα. Njena kćerka se dugo češlja.

Najučestalije značenje refleksivnosti imaju glagoli koji ukazuju na telesno negovanje, budući da se govoreće lice služi medijalnom dijatezom tako da beleži staranje pomoću koga vršilac utiče na samog sebe (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 663):

- Όλο το χρόνο πλένεστε (πλένετε τον εαυτό σας) με κρύο νερό.
- ❖ Cele godine se kupate (kupate samog sebe) hladnom vodom.

Tabela 21: Refleksivni glagoli telesnog negovanja			
κάποιος * neko			
βάφεται	<i>šminka se</i>	ντύνεται	<i>oblači se</i>
ετοιμάζεται	<i>sprema se</i>	ξυρίζεται	<i>brije se</i>
κουρεύεται	<i>siša se</i>	στολίζεται	<i>ukrašava se</i>
λούζεται	<i>kupa se</i>	χτενίζεται	<i>češlja se</i>

Ti glagoli se upotrebljavaju sa pasivnim i refleksivnim značenjem:

- Ο πατέρας ξυρίζεται μόνος του / στο κουρείο. Otac se brije sam / u berbernici.

Medijalno refleksivno značenje odražavaju glagoli koji označavaju da vršilac opisane akcije vrši neku formu uticaja na samog sebe:

- Η γιαγιά τρέφεται (τρέφει τον εαυτό της) με φρέσκα φρούτα και γάλα.
- ❖ Baka se hrani (hrani samu sebe) svežim voćem i mlekom.

Tabela 22: Refleksivni glagoli medijalnog značenja			
κάποιος * neko			
γλείφεται	<i>liže se</i>	σκεπάζεται	<i>pokriva se</i>
κόβεται	<i>seče se</i>	τρέφεται	<i>hrani se</i>
κοιτάζεται	<i>gleda se</i>	τρίβεται	<i>trlja se</i>

¹⁹ Više o tome: Papastathi 1999: 150-153; Kemmer 1993 i 1994: 179-230; Condoravdi 1989: 16- 30; Lekakou 2002: 399 - 416 i 2005; Manney 1993 i 2000; Alexiadou -Anagnostopoulou 1999: 27-40; Alexiadou-Doron 2007: 1-14; Joseph & Philippaki -Warburton 1987; Θεοφανοπούλου - Κοντού 1982: 51-78; Βασιλάκη 1999: 52-60.

²⁰ Prema Papastathi (Papastathi 1999: 153) u grčkom jeziku tranzitivni glagoli čiji vid odražava na radnje, dostignuća, ostvarenja i stanja formiraju gramatične medijalne oblike:

- Αυτές οι βαλίτσες κουβαλιούνται εύκολα. Ovi koferi nose se lako. (activity)
- Αυτές οι επιφάνειες βάφονται εύκολα. Ove površine farbaju se lako. (accomplishment)
- Αυτού του είδους τα λεξικά δε βρίσκονται εύκολα. Rečnici ove vrste se ne nalaze lako. (achievement)
- Το κείμενο αυτό δεν καταλαβαίνεται από ανίδεους. Ovaj tekst se ne razumeva od laika. (state)

Refleksivnost manifestuju i glagoli kretanja i komunikacije, mada vršenje uticaja nije posredno primetna s obzirom da govoreće lice izražava akciju koju kontroliše, ali i kojom utiče na samog sebe (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 664):

- Οι πυροσβέστες κατευθύνονται προς το βουνό. Vatrogasci se usmeravaju prema planini.

Tabela 23: Refleksivni glagoli kretanja			
κάποιος * neko			
απομακρύνεται	<i>udaljava se</i>	κινείται	<i>kreće se</i>
εκδηλώνεται	<i>manifestuje se</i>	παρουσιάζεται	<i>predstavlja se</i>
εκφράζεται	<i>izražava se</i>	σηκώνεται	<i>diže se</i>
κατευθύνεται	<i>usmerava se</i>	στρέφεται	<i>okreće se</i>

U slučajevima dvosmislenog značenja govoreće lice upotrebljava attribute (*από*) *μόνος του* (sam), *μοναχός του* (sam), *ο ίδιος* (isti, lično) ili radi naglašavanja refleksivnosti ili radi razlikovanja refleksivnosti od pasivnog značenja (distinkcija):

- Ο ηλικιωμένος σηκώθηκε. Starac je ustao. (pasivno značenje)
- Ο ηλικιωμένος σηκώθηκε μόνος του. Sam starac je ustao. (refleksivno značenje)

Uz neke glagole refleksivnost manifestuje prefiks *αυτο-*²¹ (Rivero 1992: 289-331; Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 665):

- Στις Φιλιππίνες τη Μεγάλη Εβδομάδα οι χριστιανοί αυτοτιμωρούνται.
- ❖ Na Filipinama tokom Strasne Nedelje hrišćani kažnjavaju samog sebe.

Tabela 24: Refleksivni glagoli sa prefiksom <i>αυτο-</i>			
κάποιος * neko			
αυτοδιαφημίζεται	<i>reklamira samog sebe</i>	αυτοπεριορίζεται	<i>ograničava samog sebe</i>
αυτοδιοικείται	<i>upravlja samim sobom</i>	αυτοπροβάλλεται	<i>promoviše samog sebe</i>
αυτοεπιβάλλεται	<i>nameće samog sebe</i>	αυτοσυγκρατείται	<i>uzdržava samog sebe</i>
αυτοκαταστρέφεται	<i>uništava samog sebe</i>	αυτοτιμωρείται	<i>kažnjava samog sebe</i>

²¹ Pronominalni prefiks *αυτο-* nije uvek oznaka refleksivnosti, već ta pojava je učestala i gramatična kod aktivnih glagola koje karakteriše „virtue of being Inherently reflexive“ primaju direktni objekat u mogućoj pasiviziranoj strukturi (Embick 1998: 47-48):

αυτοκτονώ „commit suicide“ < αυτο- + * κτονώ

αυτομολώ „change sides“ < αυτο- + * μολώ

αυτοσχεδιάζω „improvise“ < αυτο- + σχεδιάζω design

- Ο Γιάννης αυτοσχεδίασε ένα λογύδριο. John improvised a short speech.
- ❖ Ένα λογύδριο αυτοσχεδιάστηκε από το Γιάννη. A short speech was improvised by John.

2) *Recipročnost*, kada subjekat označava dvoje vršilaca koji utiče jedan na drugog, što znači da se agens istovremeno predstavlja kao primalac akcije. Javlja se sa mediopasivnim²² oblicima glagola koji je uvek u množini (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 665):

- Οι γονείς μας αγαπιούνται (αγαπάει ο ένας τον άλλο) πολύ.
- ❖ Naši roditelji se mnogo vole (voli jedan drugog).

κάποιος αγαπάει κάποιον	neko voli nekoga
κάποιοι αγαπιούνται	neki se vole
κάποιος γνωρίζει κάποιον	neko poznaje nekoga
κάποιοι γνωρίζονται	neki se poznavaju
κάποιος συναντάει κάποιον	neko sreće nekoga
κάποιοι συναντιούνται	neki se sreću
κάποιος φιλάει κάποιον	neko ljubi nekoga
κάποιοι φιλιούνται	neki se ljube

Recipročnost postaje jača uz upotrebu struktura sačinjenih od predloga *μεταξύ* (između)²³ i slabih oblika ličnih zamenica i fraza *ο ένας τον άλλον* (jedan drugog), *ο ένας με τον άλλον* (jedan sa drugim), *ο ένας στον άλλον* (jedan drugom), *ο ένας από τον άλλον* (jedan od drugog) sa tranzitivnim glagolima²⁴:

²² Stathi (Stathi 2007: 438) recipročnost usklađuje sa glagolima koji nisu česti u mediopasivu:

- Ακόμη μισούμε ο ένας τον άλλο. (* = μισούμαστε). Još mrzimo jedan drugog.

²³ Gast i Haas strukturu koja se sastavlja od priloga *μεταξύ* (*među*) i *αναμεταξύ* (*među*) sa slabim oblicima ličnih zamenica u množini i označava relaciju recipročnosti između više od dva učesnika nazivaju “collective reflexive” (Gast -Haas 2008: 307-346):

- Το Πάσχα οι Ρώσοι φιλιούνται μεταξύ τους. U Uskrs Rusi se međusobno ljube.

²⁴ Takve strukture Tzartanos (Τζάρτζανος 1963²: 246) smatra ekvivalentnim mediopasivnim recipročnim glagolima:

- Κοίταξε ο ένας τον άλλο και χαμογέλασαν. (= κοιτάγηκαν)
- ❖ Pogledao je jedan drugog i zasmejala su se (= pogledali su se)

Holton bipartivnom kvantifikatoru *ο ένας τον άλλο* pripisuje identitet učestalog načina za izražavanje recipročnosti (Holton et al. 1997: 216) i tvrdi da se udružuje sa:

- glagolima čiji se mediopasivni oblik lakše tumači kao pasivni ili reflektivni:
 - Δολοφονούν ο ένας τον άλλο. Ubijaju jedan drugog.
 - Ασφαλίζουμε διαδοχικά ο ένας τον άλλον. Sukcesivno osiguravamo jedan drugog.
- deponentnim glagolima:
 - Σέβονται ο ένας τον άλλον. Poštuju jedan drugog.
- stativnim glagolima koji ne formiraju mediopasivne oblike:
 - Έπεφταν ο ένας πάνω στον άλλον. Padali su jedan na drugog.
- kolokacijama:
 - Προχωράμε δίνοντας κουράγιο ο ένας στον άλλο. Idemo ohrabrujući jedan drugog.
- glagolima sa prepozicionalnim strukturama:

- Οι καλοί φίλοι βοηθούν ο ένας τον άλλον. Dobri prijatelji pomažu jedan drugom.

Osim toga, uz mediopasivne glagole se javlja prefiks *αλληλο-* (uzajamno) (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 666; Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 1999: 282):

- Οι υποκριτές αλληλοκολακεύονται. Licemeri se uzajamno laskaju.

Tabela 26: Recipročnost sa prefiksom <i>αλληλο-</i>	
κάποιοι * neki	
αλληλοβοηθούνται	<i>uzajamno se pomažu</i>
αλληλοεξαρτώνται	<i>uzajamno zavise</i>
αλληλομισούνται	<i>uzajamno se mrze</i>
αλληλοϋποστηρίζονται	<i>uzajamno se podržavaju</i>

Vredi spomenuti da Kemmer (Kemmer 1994: 179-230) klasifikuje glagole medijalne dijateze u deset semantičkih kategorija koje se u novogrčkom pojavljuju u aktivnom i pasivnom stanju i beleže:

1. znanje: *σκέφτομαι* (misliti), *καταλαβαίνω* (razumeti)
2. čula: *αισθάνομαι* (osećati se), *μισώ* (mrzeti)
3. govorenje – čula: *παραπονιέμαι* (žaliti se), *θρηνώ* (tugovati)
4. ličnu korist: *εκμεταλλεύομαι* (iskoristiti), *απαιτώ* (zahtevati)
5. logičku recipročnost: *συνδιαλλάσσομαι* (pomiriti se), *μοιράζω* (deliti)
6. telesnu funkciju: *χάνομαι* (gubiti), *διψώ* (biti žedan)
7. telesno negovanje: *χτενίζομαι* (češljati se), *χτενίζω τα μαλλιά* (češljati kosu)
8. kretanje na stabilnu tačku: *περιστρέφομαι* (okretati se), *σκόβω* (pognuti)
9. kretanje na nepromenljivu tačku: *έρχομαι* (doći), *φεύγω* (otići)
10. promenu telesne pozicije: *κάθομαι* (sesti), *ζαπλώνω* (leći)

c) **pasivna** je onda ukoliko subjekat doživljava uticaj radnje označene glagolom²⁵:

- Η γη φωτίζεται από τον ήλιο. Zemlja se osvetljava od sunca.

Glagoli sa morfološkim obeležjem pasiva dele se na: 1) *prave pasivne* 2) *refleksivne* 3) *recipročne*:

1) *Pravi pasivni glagoli*

Philippaki-Warburton (Philippaki-Warburton 1970: 79-84) ističe da se pravi pasivni glagoli najčešće upotrebljavaju, kada agens nije eksplicitno naveden (1a); ukoliko agens nije izražen, onda se

- Κάθισαν ο ένας δίπλα στον άλλο. Seli su jedan pored drugog.

f) glagolima čije se značenje razlikuje u mediopasivu:

- Βρήκαμε την ευκαιρία να ακούσουμε ο ένας τον άλλον. Našli smo priliku da čujemo jedan drugog.
(ακούω: čuti / ακούγομαι: biti čuven)

²⁵ Uorediti: Philippaki-Warburton 1975: 563-578; Alexiadou-Doron 2007: 1-14; Lascaratou 1984: 68-75; Lascaratou & Philippaki - Warburton 1981: 53-64, 1983-1984: 99-109; Campos 1987: 301-312; Papangeli 2004; Tsimpli 1989: 235-260; Zevgoli 2000; Sioupi 1998: 159-170; Γεωργιαφέντης et al. 2006: 71-80; Κασσωτάκη 2003: 1-13; Βασιλάκη 1998: 185-204.

radi o neživom ili apstraktnom (2a), i u slučaju da je neživi agens određen, najčešće je neodređen (3a); ako je živi agens određen, najverovatnije se izražava u pluralu (4a); poslednja je varijanta upotrebe pravih pasivnih glagola, kad se eksplicitno javlja određen živi agens u jednini (5a) (Mackridge 1985: 87):

- (1a) Ο Γιάννης σκοτώθηκε στον πόλεμο. Janis je poginuo u ratu.
- (2a) Τα δέντρα ξεριζώθηκαν από τον άνεμο. Drveće iskorenilo se od vetra.
- (3a) Η Μαρία φιλήθηκε από πολλούς. Marija poljubila se od mnogih.
- (4a) Ο Γιάννης σκοτώθηκε από Γερμανούς. Janis se ubio od Nemaca.
- (5a) Το δέντρο κόπηκε από το Γιάννη. Drvo se isekao od Janisa.

Sa glagolima koji označavaju emocije se predlog *από* (od) sa beživim ili apstraktnim agensom zamenjuje predlogom *με* (sa):

- Ευχαριστήθηκε από / με την ταινία. Zadovoljio se od filma / sa filmom.

Tome moramo dodati da se u novogrčkom pasivom često naglašava proces, a ne agens (Mackridge 1985: 87):

- Αυτό το δωμάτιο ζεσταίνεται εύκολα. Ova soba greje se lako.

2) *Refleksivni pasivni glagoli*

Refleksivna radnja se izražava aktivnim glagolom pomoću refleksivne zamenice *τον εαυτό μου* (samog sebe) u svojstvu direktnog objekta:

- Ο Νίκος θεωρεί τον εαυτό του εξαιρετικό μαθητή. Nikos samog sebe smatra odličnim učenikom.
- Ο Νίκος θεωρείται εξαιρετικός μαθητής. Nikos smatra se odličnim učenikom.

Pomoću zamenice *μόνος μου* (sam), prefiksom *αυτο-* (samo-) ili glagola *φαντάζομαι* (zamisliti) refleksivno značenje je neosporno (Mackridge 1985: 88):

- Η γιαγιά πλένεται μόνη της. Baka se sama kupa.
- Η περιοχή αυτοδιοικείται. Oblast se samoupravlja.
- Με φαντάζομαι να ζω στο Μιλάνο. Zamišljam sebe da živim u Milanu.

3) *Recipročni pasivni glagoli*

Glagol pasivnog stanja u množini ukazuje na radnju koju subjekti vrše jedan na drugog. Jednina se javlja sa zbirnim imenicama (Mackridge 1985: 89):

- Οι επιζώντες αγκαλιάστηκαν. Preživeli su se zagrlili.
- Το ζευγάρι φιλήθηκε. Par se poljubio.

Recipročnost je uslovljena značenjem glagola, ali je jasna pri upotrebi predložne strukture *μεταξύ τους* (između njih), recipročnog prefiksa *αλληλο-* (uzajamno) uglavnom uz aktivne tranzitivne glagole. Kao učestala alternacija javlja se upotreba aktivnog glagola u jednini ili množini uz konstrukciju *ο ένας τον άλλον* (jedan drugog):

- Τα αδέρφια τσακώνονται μεταξύ τους. Braća se (između sebe) svadaju.
- Ο πατέρας και η μητέρα είναι δύο ρόλοι που αλληλοσυμπληρώνονται.
- ❖ Otac i majka su dve uloge koje se uzajamno dopunjavaju.
- Οι φίλοι στηρίζουν ο ένας τον άλλο. Prijatelji podržavaju jedan drugog.

Sa dva ili više određenih agensa glagol se nalazi u množini i jedan od vršilaca izražava se pomoću predloga **με** (*sa*):

- Ο Γιώργος **με** τη Μαρία **σπρώχνονται** μέσα στο λεωφορείο.
- ❖ Jorgos **sa** Marijom guraju se unutar autobusa.
- Ο Γιώργος **σπρώχνει** τη Μαρία. Jorgos gura Mariju.

U žurnalističkim tekstovima se jednina upotrebljava u recipročnom značenju (Mackridge 1985: 89):

- Ο υπουργός **συναντήθηκε** με το προεδρείο των συνταξιούχων. (www.ekirikas.com)
- ❖ Ministar **sreo se** sa predsjedištvom penzionera.

d) **neutralna**, kada subjekat se nalazi u nekoj situaciji:

- Το μωρό **κοιμάται**. Beba **spava**.

Moramo naglasiti da aktivni oblici nose medijalno (*αλλάζω*: promeniti) ili pasivno (*πεθαίνω*: umreti) značenje, dok pasivni oblici odražavaju aktivni pojam (*σέβομαι*: poštovati) (Θεοφανοπούλου-Κοντού 1982: 59-60).

Morfološko, semantičko, sintaksičko podudaranje medijalnog stanja sa aktivnim i pasivnim ne razjašnjava se pomoću specifične relacije radnje i subjekta iz koga proizilazi i kome je namenjen (Mirambel 1978²: 131-134) niti usvajanjem kriterija da je kod aktivnih glagola subjekat delujući faktor, a kod pasivnih element koji doživljava posledice opisane akcije, pošto obuhvata dinamične glagole, ali ne i stativne glagole čije se opisivanje odnosi na situacije.

1.2.2. *Dijateza srpskih glagola*

U srpskom jeziku takođe se ne podudara kategorija glagolskog stanja i kategorija glagolskog roda. Prema A. Beliću u zavisnosti od relacija subjekta, procesa radnje i komplementa i u skladu sa ulogom agensa glagoli se dele na: a) **aktivne** b) **medijalne** c) **pasivne** (Belić 1958).

a) **Aktivni** su tranzitivni i intransitivni koje realizuje aktivnost agensa nezavisno od odražavanja radnje na objekat van subjekta i intransitivni koji impliciraju svesno angažovanje agensa i potpuno ulaganje energije, tako da se menja svoj lokacioni položaj: Otac *piše*. Majka *peče* meso.

b) **Medijalni** se javljaju intransitivni glagoli koji označavaju procese u samim agensima bez objekta van njih, bez angažovanja subjekata (on može biti samo doživljavač) ili spoljašnjih vršilaca: Deda *živi* u selu. U medijalne uvrstavaju se i tranzitivni glagoli koji beleže stanje subjekta bez sopstvenog angažovanja i ulaganja energije: Roditelji *se brinu* o deci.

c) **Pasivne** konstrukcije²⁶ koje se realizuju od spoljnih (izvansubjekatskih) poznatih ili nepoznatih vršilaca oblikuju se samo sa oblicima pravih prelaznih glagola i označavaju „da biće (ili predmet) čije je ime u subjektu rečenice - trpi radnju, da je obuhvaćeno radnjom kao predmet“ (Stanojčić-Popović 1999: 106):

²⁶ Uprkos dosadašnjoj dominantnoj ograničenoj upotrebi pasiva u tekstovima književnog i naučnog stila u savremenom srpskom primećuje se očita težnja ka postepenom rastu „produktivnosti pasivnih struktura, anonimizovanju i impersonalizovanju glagolskih obrazovanja i odgovarajućih rečeničnih formacija“ (Radovanović 2007: 245)

- Ova knjiga *je čitana* na prošlom času.
- Ova knjiga *se čita* danas

Stoga možemo izvesti zaključak da je „u rečenicama sa predikatom u pasivu gramatički subjekat obuhvaćen glagolskim sadržajem tako da predstavlja njen stvarni objekat“ (Simić 2002 b: 148).

2. O VALENTNOSTI

3.1. Pojam

Termin *valentnost* se ne upotrebljava sa jednakim značenjem kod svih lingvista niti ga svi koriste. Ključnog su značaja Tenijerove misli o tome kako predikat kao glavni element strukturira rečenicu: osobina predikata je upravo to da u gramatički ispravnoj rečenici otvara prazna mesta koja popunjavaju druge vrste reči. Budući da reči formiraju sintagmatske ili paradigmatičke nizove, to se naziva i kombinovanje reči (*word combinations*) ili valencija (a na ruskom i *сочетаемость*).

Ruski autori govore o sintaksičkoj spojivosti reči (*синтаксическая сочетаемость*), kao i semantičkoj (*семантическая сочетаемость*), kako to čini Kotelova (Котелова 1975: 47-80, 81-104) ili Dorofejeva (Дорофеева 1986: 105), a engleski o kolokabilnosti, tj. o gramatičkim i leksičkim kolokacijama (*grammatical collocation, colligation*). Pri tome ruski lingvisti prave razliku između pojma *valentnost*, koja odražava klasifikovanje reči u rečenici pomoću predikatske funkcije glagola, i pojma *spojivost* koja se odnosi na konstrukcije sa glagolom koji ima svoj sintaksički potencijal (Мухин 1987 a: 55).

Shodno prethodnome V. Ružić smatra da je valentnost spajanje, povezivanje ili kombinovanje glagolskih i imenskih reči²⁷ i izraza na sintaksičko-semantičkom planu (kod Piper i dr. 2005: 517).

Takvo ponašanje karakteriše imenice i prideve po tvrdnjama drugih lingvista, pa dominira gledište da postoje međusobni odnosi između reči. Na osnovu toga nastala je gramatička teorija (Gacov 1975: 103-135) gde se identifikuju jezičke strukture kao celine elemenata uzajamno povezanih po striktnoj hijerarhiji: u svakoj frazi, rečenici, tekstu postoji jedan glavni podatak od koga zavisi sintaksička uloga ostalih. Parametri tog vezivanja (broj, vrsta, forma, mesto) zavisnih članova opredeljuju se od pravila utemeljenih u teoriji valentnosti. Tako se radi o subklasno specifičnoj osobini određenoj od konteksta, što znači da pod tim uslovima u nju spadaju analogna obeležja (Tesnière 1959: 40).

Budući da je valencija teorija kombinacijskog karaktera, primenjuje se u sintaksi i specifično u analizi hijerarhijskog raspoređenja leksičkih struktura (sintagma, fraza, složena rečenica). Stoga je sasvim razumljivo da je osnovno tumačenje valentnosti usklađeno sa određenim oblicima padeža koji

²⁷ Za valencijski pristup imenicama i pridevima su neophodni sledeći parametri: a) *poreklo reči*: na valentnost imenica ukazuju reči glagolskog ili pridevskog porekla, dok o pridevima nas informišu glagolski pridevi lišeni odlika glagolskih formi (*pitanje, venčan*); b) *zatvorenost – otvorenost reči*: „zatvorenim rečima“ nazivamo one koje predstavljaju autonomnu značenjsku celinu i sačinjavaju rečenicni deo (lična-geografska imena: *zid, selo // plav, japanski*), a „otvorenim“ one koje su podređene kombinaciji sa drugim, jer samo tako mogu sastaviti fraze (*nosilac, sposoban*). Tom prilikom podsećamo da je termine «zatvorene -otvorene» predložio Brinkman (Brinkmann 1962: 41), dok Behagel usvaja termine «apsolutne - relativne» (Behagel 1923: 22), a Belić «samostalne - nesamostalne» (Belić 1958: 12).

imaju funkciju glagolskih dopuna (komplemenata), temporalnih, lokalnih ili drugih oznaka, dodataka (suplemenata). Obavezna ili fakultativna upotreba podataka zavisi od svojstava sekundarnog značaja.

Primenom kriterija selekcije uslovljenim kontekstom, koji opredeljuju specifikaciju glagolske valentnosti, Admoni (2002) predstavlja dvanaest logičko-gramatičkih tipova (otkriva se broj i vrsta kontekstualnih kategorija), Helbig i Buscha (1977) osam (subjekat, četiri objekta, adverbijalnu odredbu, dva predikativa), a Heringer (1970) šest dopuna, dok manhajmski gramatičari imaju deset rečeničnih obrazaca, prema tipovima dopuna (Engel 1977) zasnovanih na činjenicama:

- a) elementi neposredno zavisni od glavnog glagola: uvode se jasni dependencijalni odnosi koji restringiraju javljenje elemenata, dok se razlikuju rečenični delovi
- b) elementi koji sastavljaju paradigmu: izdvajaju se rečenični elementi od drugih elemenata
- c) ignorišu se učestali kod glagola elementi: određuju se aspecifični rečenični delovi česti u svakom glagolu
- d) sposobnost anaforizacije²⁸ reguliše svrstavanje elemenata: klase se dele na deset subklasa ili klasa dopuna

Na kraju se treba napomenuti da u svakom jeziku sintaksička, semantička i pragmatička ravan valentnosti koje upotpunjuju jezičko opisivanje uslovljavajući istoimene nivoe (Helbig 1982: 68-84) i (Helbig 1990: 57-72) razlikuju se po specifičnosti. Okvir semantičke i pragmatičke valentnosti je univerzalnog domena s obzirom da se njihove osobine ne ograničavaju od komunikativnih, sociokulturnih okolnosti. Nasuprot sintaksička valentnost predstavlja posebna svojstva karakteristična svakom jezičkom sistemu, činjenica koja obrazlaže njenu važnost u lingvističkim istraživanjima nekih jezika.

3.1.1. Tipovi valentnosti

Moguće je razlikovati više tipova valentnosti: *morfosintaksičku, semantičku i pragmatičku valentnost*.

A) Morfosintaksička

Morfosintaksička je relevantna za jezike koji su flektivni, tj. imaju razvijene paradigme, kakvi su grčki i srpski jezik. Ona podrazumeva da se reči upotrebe u određenim oblicima uz druge, glavne reči. U najkraćem morfosintaksička valentnost odražava tipično, površinsko jezičko ostvarenje odnosa između dopuna i njihovog jezgra. Uključuje broj, oblik, dopune imeničke, pridevske ili glagolske strukture koja nosi obeležja valentnosti (npr. «αφιερώνω το βιβλίο στους γονείς»: *posvetiti knjigu roditeljima*; «εξάρτηση από κάποιον / κάτι»: *zavisnost od koga / čega*; «ποθεί αγάπη»: *željan je ljubavi*; «έτοιμος για την εξέταση»: *spreman je za ispit*)

²⁸ Moramo naglasiti da je pri anaforizaciji prvobitno utvrđivanje subklasa, ali su sekundarnog značenja i nekonstitutivna semantička obeležja. O tome manhajmski rečnik navodi da se neke klase i subklase zasnivaju na semantičkim kriterijima, dok je tvrdnja da su semantičke podudarnosti sekundarne za kategorije koje su dobijene na površinskoj strukturi neprihvaćena. Verovatno je reč o dobijenim od anaforizacije kategorijama sa jasnim specifičnim semantičkim obeležje.

B) Semantička

Semantičku valentnost odlikuje to što se reči povezuju na osnovu značenja, pa je tako značenje dopune usklađeno sa značenjem upravnih reči, glagola, imenica, prideva. One se udružuju s obzirom na svoj semantički potencijal, koji omogućuje semantičku podudarnost i odgovarajuće relacije (imenica koja funkcioniše kao dopuna dominantnom glagolu stoji u odnosu sa tim glagolom). Mora se voditi računa o tome recimo kakva je priroda radnje koja može da obuhvati samo određeni predmet (npr. «κόβω με μαχαίρι την τούρτα»: *seći nožem tortu*, a ne može «κόβω με το χέρι τον τοίχο!»: *seći rukom zid!*). Karakteriše se od kategorijalne (ukazuje na svojstveno značenje dopune koje je usklađeno sa nukleosom, t.j glagolom, imenicom, pridevom i koje omogućuje semantičku podudarnost) i relacione dimenzije (beleži koherentni pojam imenice koja funkcioniše kao dopuna dominantnom glagolu).

C) Pragmatička

Pragmatička valentnost se ispoljava u konkretnim iskazima i uslovljena je činionicima komunikativne situacije: govornik može da upotrebi ili ne upotrebi neku dopunu, u skladu sa svojom namerom da nešto prenese. Ona ne zavisi od semantičke vrednosti neke reči, jer se ne mora podudarati sa njom (npr. kaže se «τρώει σούπα»: *jede supu*, a ne kaže: «πίνει σούπα»: *pije supu*). Isto tako stepen značenjske celovitosti neke reči određuje obaveznu ili neobaveznu upotrebu kakve dopune (Ružička 1978: 23), pa ne mora svaka dopuna biti eksplicirana, već se u datom iskazu implicira jer nije bitna (npr. «Αυτοί τρώνε και αυτός διαβάζει»: *Oni jedu, a on čita*).

3.2. Različiti pristupi

3.2.1. Francuski lingvisti

S knjigom «Éléments de syntaxe structurale» **Lucien Tesnière** smatra se osnivačem teorije valentnosti, odnosno gramatike zavisnosti. Po njegovom tumačenju, osnovni zadatak sintakse je da opiše rečenicu kao organizovanu celinu reči čiji identitet se ne podudara sa unutrašnjom jezičkom formom. Apstraktni jezički sastav se ne povezuje sa artikulisanim govornim lancem, jer iako se reči u linearnom sledu zbog njegovog jednodimenzionalnog karaktera spajaju samo po dve, u rečenici povezivanje reči je složeno i tiče se više odnosa (Tesnière 1959: 19).

Na strukturalnom planu glagol je centar rečenice u kojoj se primećuje međuzavisnost (*koneksija*) svih rečeničnih elemenata koji zavise od njega (Tesnière 1959: 11-14). Ti rečenični članovi ne zauzimaju ravnopravnu poziciju, pa ih deli na klasu *aktanata* i na klasu *okolnosnih odredbi upravnog glagola*. Upoređujući glagol sa atomom i njegovom kukom poput delatnosti hemijskih elemenata on ističe da se glagol može razviti po moću aktanata i da je valentnost posebna relacija dependence.

Po broju dopuna Tesnière razlikuje aivalentne, monovalentne, divalentne, trivalentne glagole. Nominativ je subjekat i nosilac radnje, akuzativ objekat i potpomagač radnji, dativ kao oznaka onoga u čiju korist ili na čiju štetu se radnja odvija (Tesnière 1959: 108-109). Shodno tome ističe da «govoriti jezik, to znači preobraziti strukturalni poredak u linearni niz, i obrnuto, razumeti jezik, to znači preobraziti linearni niz u strukturalni poredak» (Tesnière 1959: 11-18). Jezici se u skladu sa vezom

regensa i dependensa dele na centrifugalne (regens + dependens), centripetalne (dependens + regens) ili prema Tesnièreu na centripetalne, umereno centripetalne, umereno centrifugalne, centrifugalne. Grčki i slavenski jezici su umereno centripetalni. (Tesnière 1959: 23, 33).

Jean Fourquet je germanista koji je opisao rečeničnu strukturu nemačkog na *sintagmatskom* ili *apstraktnom* nivou pripisujući glagolu osnovnu funkciju (Fourquet 1970: 104). Glagol i dopuna sačinjavaju kompleks od koga zavise svi ostali rečenični elementi. Pošto se na taj način ne razlikuju dopune i dodaci, Fourquet beleži da se dodaci mogu uz neka semantička ograničenja nabrajati, dok se dopune pojavljuju samo jednom (Fourquet-Grunig 1971: 15).

3.2.2. *Nemački lingvisti*

Prvi direktor Instituta za razvoj i opisivanje nemačkog jezika, **Ulrich Engel** je svojim studijama utemeljio teoriju o gramatici zavisnosti. U rečenici sve je podređeno glagolu (Engel 1977: 151). Reči bez glagola sačinjavaju iskaze i pripadaju tekstlingvistici, a rečenice se opisuju na osnovu njihovog raščlanjavanja na neposredne sastavne delove i na osnovu zavisnih odnosa. Po ovom autoru, *rekcija* je sposobnost neke grupe reči da upravlja drugim klasama reči, a *valentnost* je poseban oblik rekcije ili rekcija supklase reči (Engel 1988: 24; 1994: 97). Pristupajući zavisnim relacijama između rečeničnih članova Engel upotrebljava termine „regens“ i „dependens“, odnosno „nukleus“ i „satelit“ (prema: Žiletić 1979: 67-105). Engel (Engel 1971: 92) kaže da se „i) uzimaju u obzir samo elementi koji neposredno zavise od glavnog glagola; ii) uzimaju se u obzir samo elementi koji se relativno lako mogu supstituisati, dakle, koji grade paradigmu; iii) ne uzimaju se u obzir elementi koji se mogu javiti uz svaki glagol; iv) elementi se svrstavaju (u jednu od 10 klasa) na osnovu njihove sposobnosti anaforizacije“ (Engel 1980: 39). On ističe da se u glagolskom kompleksu otvaraju mesta rečeničnim dopunama. To mogu biti i rečenice ili infinitivne konstrukcije koje se ne zamenjuje jednom anaforom (Engel 1994: 164). Svaka dopuna ima svoj kod, ali i model proširenja, a svaki rečenični model ima svoju šifru (Engel 1988: 188).

Paul Grebe smatra da glagol određuje koji su unutarrečenični parametri bitni, jer je valentnost svojstvo nekih klasa glagola da određuje nužan broj dopuna. U prvom izdanju nemačke gramatike (1959) Grebe je naveo 17 vrsta rečenica sa mnogim podvrstama koje funkcionišu kao nosioci određenih značenjskih podataka. U trećem izdanju (1973) primenjujući sintaksičke karakteristike, klasifikuje rečenice u skladu sa brojem i vrstom dopuna, dok ih imenuje rečeničnim članovima na osnovu valentnosti. Ipak ne razmatra glagolsku valentnost sa logičkog aspekta, jer ima konzervativan stav o efikasnosti primene vanjezičkih kategorija u tumačenju jezičkih pojava (Grebe 1973: 485).

Kombinujući Tenijerova shvatanja o valentnosti i zaključaka lingvista generativno transformacione gramatike **Gerhard Helbig** se trudi da lokalizuje valencijske relacije u dubinskoj i površinskoj strukturi ističući da je valentnost svojstvo formalnih datosti koje može biti promatrano samo unutar određenog jezika na osnovu distribucije (Helbig 1982: 10) ili apstraktan odnos glagola i njegovih zavisnih dopuna (WVD, 49), dok strukturalna valentnost ukazuje na glagolsku sposobnost da pruža otvorena mesta koja popunjavaju obligatorni ili fakultativni aktanti. On smatra da je ta pojava usklađena sa glagolskom sposobnošću da se vezuje za uslovljene njom dopune koje su zapravo članovi verbalne fraze, dok se slobodni dodaci javljaju kao direktni rečenični članovi. Na dubinskoj strukturi,

vršenjem testa eliminacije može da se proveri strukturalni minimum rečenice,²⁹ čak i bez glagola, pod uslovom da je rečenica gramatički ispravna: imamo obligatorne i fakultativne dopune³⁰ čije minimalno prisustvo obezbeđuje gramatičnost rečenice. “Na osnovu devetnaest morfoloških klasa dopuna kao što su: dopuna u nominativu, dativu, zavisna rečenica, infinitivska konstrukcija, pa kombinacijom tih različitih mogućnosti uspostavlja devedeset sedam varijanata“ (Mrazović 1979: 39).

3.2.3. Ruski lingvisti

Ruski sintaksičari beleže mogućnost udruživanja reči sa drugim rečeničnim članovima služeći se terminom *spojivost* (*сочетаемость*).

Vladimir Admoni beše prvi lingvista koji je sistematski obradio rečenične modele i načine vezivanja glagola sa jezičkim elementima (Admoni 2002). Osnovno mesto u njegovoj teoriji (Admoni 1970: 80) zauzima termin «potencija povezivanja» namenjen zavisnim odnosima koji postoje među rečima sa samostalnim značenjem. Razlikuje se obligatorna (u vrstama reči koje su podređene drugim) i fakultativna potenciju (karakteriše upravne reči, dominirajuće elemente).

Najpoznatiji ruski semantičar i leksikolog **Jurij Apresjan** je razradio model „smisao ⇔ tekst“ i dao je osnove integralnog opisa jezika. On rekciji pristupa sa tri aspekta-semantičkog, sintaksičkog, morfološkog. Pripadanje izvesnoj kategoriji i potkategoriji osnovne semantičke klasifikacije i analitičko tumačenje predikata uslovljavaju strukturu semantičkih aktanata. Apresjan smatra glagolsku frazu jezgrom iskaza, pri čemu se uvek oslanja na kontekst, koji se javlja kao rezultat interaktivnih relacija sabesednika, prenošenja i razumevanja iskazanih misli. Prema njemu, „misli se zapisuju i čuvaju u čovekovoј psihi“ (Апресян 1967: 9). Glagolske fraze se dele na one u čijoj je strukturi semantički obrazac kao nosilac produktivnosti, a na one koje se otelotvoruju pomoću sintaksičkih karakteristika.

U skladu sa principima modela «smisao-tekst» **Igor Meljčuk** (1974) tvrdi da rekciju čini sledeće: a) broj i sastav semantičkih aktanata glagolske lekseme b) opis ekvivalentnosti semantičkih i sintaksičkih aktanata, ali i c) opis slaganja semantičkih aktanata i načina njihovog unutrašnjeg leksiko-morfološkog izražavanja. Meljčuk beleži tri vrste aktanata: „semantic, deep-syntactic, and surface-syntactic actants of alexical unit“ (Мельчук 2004: 389-391, 4). On kaže da postoje jezičke situacije u kojima se pozicije semantičkih aktanata formiraju u zavisnosti od participanata, učesnika situacije. “SemA-slots will be defined as corresponding to participants of SIT(L); in other words, a SemA-slot in the definition of L necessarily corresponds to a participant of a SIT(L), while the inverse is not true: as will be shown, a participant of SIT(L) may correspond to no SemA-slot in “L” (Мельчук 2004: 389-391, 10).

²⁹ Subjektat nije potreban u rečenici, jer se određen glagolski oblik smatra strukturalnim rečeničnim centrom. (Helbig 1971a: 33-46).

³⁰ U nemačkom jeziku ima sedam glagolskih dopuna: subjekat, predikativ, četiri objekta (u akuzativu, u dativu, u genitivu, u predložnom) i priložna oznaka čije se usvrstavanje opravdava time što da neki glagoli im otvaraju mesto. Pored toga on primećuje grupu priložnih oznaka koje funkcionišu kao dopune i kao dodaci (Helbig 1965: 18). Postepeno on je povećao na osam broj glagolskih dopuna razlikujući predložki i bespredložki predikativ (Helbig-Buscha 1977: 554).

Tatjana Dorofejeva pravi razliku između sintaksičke (gramatičke) i leksičke spojivosti: „Сочетаемость слова как лексемы с синтаксической формой-это синтаксическая (грамматическая) сочетаемость, а с другим словом - фразеологическая (лексическая) сочетаемость“ (Дорофеева 1986: 16). Jasno razlikuje aktivnu (vezivanje nadređene reči sa podređenom) i pasivnu spojivost reči (vezivanje podređene sa nadređenom reči) (Дорофеева 1986: 17). Razdvaja pojmove spojivosti i valentnosti: „мы отмечаем, что во всех случаях при изучении валентностей глагола рассматриваются его дистрибутивные свойства как предиката, т.е. изучаются и „левые“ - субъектные и „правые“ - объектные и обстоятельственные валентности“ (Дорофеева 1986: 21), a razlikuje i obligatornu i fakultativnu spojivost: „Обязательной синтаксической сочетаемостью называется такая сочетаемость, при которой вероятность появления лексемы приближается к 1“ (Дорофеева 1986: 24).

3.2.4. *Češki lingvisti*

František Daneš veruje da je neophodan korak u sintaksičkim istraživanjima razdvajanje gramatičkog i sintaksičkog ustrojstva rečenice između kojih se primećuje korelacija, budući da se jednim gramatičkim obrascem pokrivaju razna sintaksička značenja (Daneš 1964: 225). Smatra da semantička struktura rečenice manifestuje određeni hijerarhijski red koji je vezan za obeležja: 1) izvesne semantičke jedinice se nalaze u centru rečenice, neke imaju periferan karakter 2) semantički elementi koji se smatraju osnovnim imaju sa aspekta sintaksičke zavisnosti različitu poziciju (Daneš 1968: 55, 67). Rečenični obrazac koji se sastoji od “the parts of speech (in morphosyntactic classification) some morphological categories and two relations of syntactic connexity, viz dependence (a syntagmatic and non transitive, irreflexive and asymmetric relation) and adjoining (an asyntagmatic and transitive, reflexive and symmetric relation); the word-order belongs into the sentence pattern only in those cases where it has a grammatical function (in Slavic language very rarely): consequently, in the following patterns the order of the symbols is irrelevant (the relevancy of it should be marked) (Daneš 1964: 231) predstavlja se kao „a syntactic structure of the kind that it converts a sequence of word into a minimal communicative unit (an utterance) even outside of framework of connected discourse, i.e. even then when it has been taken out of its settings (the situation and context)” (Daneš 1964: 230) i kao glavni pojam sintaksičkog nivoa.

3.3. *O valentnosti predikata u grčkom jeziku*

Predikat obuhvata glagolsku frazu koja se sastoji od glagolskog tipa kao indikacije vremena i modaliteta uz neku dopunu ili adverbijalnu odredbu:

- Η Ελένη μαγειρεύει κρέας. Jelena kuva meso.

Kad glagol funkcioniše sam ili u kombinaciji sa imenskim delom, jezgro je glagolskog dela rečenice glagol koji označava akciju ili situaciju. U tom slučaju radi se o ***punom glagolu***:

- Η πεταλούδα πετάει. Leptir leti.
- Το σπίτι προσφέρει θαλπωρή. Kuća pruža toplotu.
- Τα παιδιά κοιμούνται στο πάτωμα. Deca spavaju na podu.

Jezgro glagolskog dela rečenice se sastoji od glagola i imenskog elementa, tj. predikata kojim se imenskom delu pripisuje neka osobina. Taj glagol se zove **kopulativni**:

- Ο καθηγητής είναι επιεικής. Profesor je popustljiv.

Formiranje glagolskog dela rečenice je usklađeno sa elementima koji su nužni za dopunjavanje glagolskog pojma, koji „se svrstavaju u sferu uticaja glagola“ (Κλαίρης- Μπαμπινιώτης 1999: 203). Funkcionalna gramatika **argumentima** naziva elemente koji se obligatorno kombinuju sa glagolom, dok je njihov broj vezan za valentnost. **Jednovalentni** su glagoli koji zahtevaju jedan argument, **dvovalentni** se javljaju sa dva argumenta, **trovalentni** uz tri argumenta:

- Ο μαθητής κάθεται. Učenik sedi.
- Ο μαθητής γράφει γράμμα. Učenik piše pismo.
- Ο μαθητής γράφει γράμμα στη μητέρα του. Učenik svojoj majci piše pismo.

Drugi i treći primer pokazuju da isti glagol može biti udružen sa dve dopune. To znači da valentnost zavisi od datog konteksta.

Broj argumenata i vrsta glagola (puni/kopulativni) uslovljavaju vrste rečenica. Konkretnije nailazimo na **prostu rečenicu**³¹, to je „strukturalna šema reči koja se obavezno sastoji od dva konstituenta, imenske i glagolske fraze“ (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 1999: 146) i koja se isključivo sastoji od i) glagola i njegovih argumenata ili b) kopulativnog glagola sa subjektom i imenskim delom. Ukoliko se glagol kombinuje sa dodatnim elementima (predložki, priloški, bespredložki imenski, podređena rečenica) kao nosiocima informacija takozvanim atributima, formira se **proširena rečenica**:

- Ο μικρός φοβάται το σκοτάδι. Dečak se plaši mraka.
- Το χρέος είναι τεράστιο. Dug je ogroman.
- Η εργασία εξασφαλίζει στον άνθρωπο τα απαραίτητα εφόδια για αξιοπρεπή ζωή.
- ❖ Posao čoveku obezbeđuje neophodnu opremu za dostojanstven život.

Dopune glagolu se otelotvoruju imenskim elementom ili dopunskom klauzom (veznici **va / ότι**: da) ili podređenom rečenicom (indirektnom upitnom, relativnom):

- Ακολουθούμε τις οδηγίες. Pratimo upute.
- Θέλει να σπουδάσει ιατρική. Hoće da studira medicinu.
- Αγόρασε όποιο βιβλίο θέλεις. Kupi koju knjigu hoćeš.
- Ρωτάς πού ήταν. Pitaš gde je bio.

³¹ Budući da se govoreće lice služi jezikom da izražava pragmatološku perspektivu koja u obzir uzima upotrebu i korisnike jezika, ali i jezički i vanjezički okvir u kome se svaka rečenica uvrstava, svaka prosta rečenica se analizira na deo koji uključuje: a) element o kome je reč (subjekat) i b) tom elementu pripisivanje osobine ili obeležja (predikat) (Φιλίππιακη-Warburton 1992: 256):

- Το παιδί τραγουδάει. Dete peva.

Ipak, taj pragmatološki pristup subjektu ne primenjuje se u slučajevima kao (Τομπάδης 1992: 247):

- Εμένα άκου. Mene slušaj. (reč je o meni)
- Τον είδαν. Njega su videli. (reč je o njemu)

Imenski elemenat spaja se sa glagolom ili pomoću padeža (akuzativ, genitiv) ili predložkopadežne strukture (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 1999: 223).

Akuzativ je glavni padež za označavanje dopune glagolu, naziva se **direktni** ili **pravi objekat**. Jednako usku relaciju sa glagolom predstavljaju sentencijalne dopune sa veznicima *να/ότι*. Genitiv se referiše o živim entitetima na koje radnja označena glagolom posredno vrši uticaj i zove se **indirektni** ili **nepravi objekat**. Imenski element uz predlog sačinjava **predložki objekat** koji odražava na adverbijalne pojmove (mesto, odnos, poreklo):

- Το περιοδικό έχει ενδιαφέροντα άρθρα για την ανθρώπινη υγεία.
- ❖ Časopis ima interesantne članove o ljudskom zdravlju.
- Της αρέσει να αγοράζει κοσμήματα. Sviđa joj se da kupuje nakit.
- Η Νατάσα μοιάζει της μητέρας της. Nataša liči na majku.
- Η έρευνα αναφέρεται στα γονίδια. Istraživanje se odnosi na gene.

2.3.1. Rečenični obrasci u grčkom

Na osnovu korpusa od 3.500 glagola savremenog grčkog istraživači su odredili 30 vrsta rečenica. U tom smislu dopunama se smatraju unutarrečenični članovi koji su u neposrednoj zavisnosti od glagola-rečeničnog jezgra (a to su subjekat, objekat, predložni objekat). Obavezne (obligatorne) su one dopune čije je prisustvo glagolu neophodno, a fakultativne one koje se mogu ispustiti.

Rečenični obrasci u savremenom grčkom, prema autorima Magulas-Magula (Μαγουλάς-Μαγουλά 1996: 45-50) jesu sledeći:

Tabela 27: Rečenični obrasci
I) Kopulativni glagoli
<i>Dopuna u nominativu, Subjekat = imenica</i>
• Η γάτα <i>είναι</i> καθαρή. Mačka <i>je</i> čista.
II) Bezlični glagoli
<i>a) Bez dopune</i>
• Τώρα <i>χιονίζει</i> . Sada <i>pada</i> sneg.
<i>b) Subjekat = podređena rečenica (να + konjunktiv / ότι + indikativ)</i>
• <i>Πρέπει</i> να προσέχετε. <i>Treba</i> da pazite.
• <i>Λέγεται</i> ότι ο ηθοποιός είναι Έλληνας. <i>Kaže se</i> da je glumac Grk.
III) Lični glagoli
<i>a) jedna fakultativna dopuna : dopuna u nominativu, Subjekat = imenica</i>
• (Το παιδί) <i>κοιμάται</i> . (Dete) <i>spava</i> .
<i>b) jedna fakultativna dopuna + jedna obligatorna dopuna</i>
- (nominativ) + akuzativ (sa članom):
• (Η μαγείρισσα) <i>δοκιμάζει</i> το λάδι. (Kuvarica) <i>proba</i> ulje.
- (nominativ) + genitiv:
• (Ο επιστήμονας) <i>χαίρει</i> σεβασμού. (Naučnik) <i>se poštuje</i> .

- (nominativ) + podređena rečenica (να + konjunktiv):
• (Οι γονείς μου) αποφασίζουν να αγοράσουν αυτοκίνητο.
❖ (Moji roditelji) ređavaju da kupe kola.
- (nominativ) + podređena rečenica ότι + indikativ:
• (Εσύ) νομίζεις ότι τα ξέρεις όλα. (Τι) misliš da sve znaš.
- (nominativ) + podređena rečenica μήπως + indikativ / konjunktiv:
• (Ο γιατρός) ανησυχεί μήπως δε βρει την κατάλληλη θεραπεία.
❖ (Lekar) se brine da ne neće naći prikladno lečenje.
- (nominativ) + podređena rečenica (αν + indikativ):
• (Η δασκάλα) αναρωτιέται αν τα παιδιά κατάλαβαν τη γραμματική.
❖ (Učiteljica) se pita da li su deca razumela gramatiku.
- (nominativ) + predložki objekat από :
• Η οικογένεια αποτελείται από τέσσερα άτομα. Porodica se sastoji od četiri osobe.
- (nominativ) + predložki objekat σε :
• (Οι τηγανητές πατάτες) αρέσουν στα παιδιά. Pomfrit se dopada deci.
- (nominativ) + predložki objekat με :
• (Ο παππούς) ασχολείται με τη γεωργία. (Deda) se bavi zemljoradnjom.
- (nominativ) + akuzativ (bez člana):
• (Ο λαός) τον εκλέγει πρωθυπουργό. (Narod) ga bira za premijera.
c) dve fakultativne dopune
- (nominativ + akuzativ):
• (Ο δημοσιογράφος) αγαπάει (τις ειδήσεις). (Novinar) voli (vesti).
- (nominativ) + adverbijalna dopuna za mesto σε :
• (Οι αθλητές) μπαίνουν (στο στάδιο). (Sportisti) ulaze (u stadion).
- (nominativ) + adverbijalna dopuna za mesto από :
• (Ο έμπορος) έρχεται (από την πόλη). (Trgovac) dolazi (iz grada).
- (nominativ) + predložki objekat με :
• (Η Μαρία) συμφωνεί (με τον άντρα της). (Marija) se slaže (sa svojim mužem).
- (nominativ) + predložki objekat για :
• (Η νοσοκόμα) ενδιαφέρεται (για τον ασθενή).
❖ (Bolničarka) se interesuje (za bolesnika).
- (nominativ) + που :
• (Τα παιδιά) χαίρονται (που έρχονται τα Χριστούγεννα).
❖ (Deca) se raduju (jer dolazi Božić)
- (nominativ) + να + konjunktiv:
• (Εγώ) ονειρεύομαι (να ταξιδέψω σε όλο τον κόσμο).
❖ (Ja) sanjam (da putujem po celom svetu)
- (nominativ) + ότι + indikativ:

• (Η γιαγιά) <i>ξέρει</i> (ότι ο εγγονός της είναι γιατρός).
❖ (Baka) <i>zna</i> (da je njen unuk lekar).
d) jedna fakultativna dopuna + dve obligatorne dopune
- (nominativ) + akuzativ + akuzativ = predikativ:
• (Οι Αθηναίοι) <i>θεωρούν</i> το Σωκράτη σοφό.
❖ (Atinjani) Sokrata <i>smatraju</i> mudracem.
- (nominativ) + akuzativ + predložki objekat <i>με</i> :
• (Οι επιστήμονες) <i>συγκρίνουν</i> τα θηλαστικά με τα ερπετά.
❖ (Naučnici) sisare <i>upoređuju</i> sa gmizavcima.
e) dve fakultativne dopune + jedna obligatorna dopuna
- (nominativ) + akuzativ (predložki objekat <i>σε</i> = predikativ):
• (Ο δικαστής) <i>κρίνει</i> τον κλέφτη (αθώο).
❖ (Sudija) lopova <i>osuđuje</i> (nevinim).
- (nominativ) + akuzativ (+ predložki objekat + <i>σε</i>):
• (Ο νικητής) <i>στέλνει</i> φιλιά (στους θεατές).
❖ (Pobednik) (gledaocima) <i>šalje</i> poljupce.
- (nominativ) + akuzativ (+ predložki objekat + <i>με</i>):
• (Ο χημικός) <i>ενώνει</i> το οξυγόνο (με το υδρογόνο).
❖ (Hemičar) kiseonik <i>spaja</i> (sa vodonikom)
- (nominativ) + akuzativ (+ <i>να</i> + konjunktiv):
• (Ο αξιωματικός) <i>αναγκάζει</i> τους στρατιώτες (να πυροβολήσουν).
❖ (Oficir) <i>primorava</i> vojnike (da pucaju).
f) tri fakultativne dopune
- (nominativ + akuzativ + akuzativ):
• (Η δασκάλα) <i>εξετάζει</i> (τους μαθητές) (ιστορία).
❖ (Učiteljica) (đake) <i>ispituje</i> (o istoriji)

Sarafidu (Σαραφίδου 2003: 37- 43) tvrdi da u grčkom jeziku nailazimo na sledeće rečenične strukture:

a) Subjekat – Glagol

Takve obrasce rečenice grade **subjekat i jednovalentan glagol** koji ne prima dopunu, dok je informacioni fokus rečenice vezan za situaciju ili radnju označenu glagolom. Ti glagoli su intranzitivni i na osnovu semantike pripadaju kategorijama kretanja (*έρχομαι*: doći, *πηγαίνω*: ići³²), izražavanja (*ουρλιάζω*: urlati, *αναστενάζω*: uzdahnuti), praktične delatnosti (*εργάζομαι*: raditi, *δειπνώ*: večerati), svesti (*λυπάμαι*: žao mi je, *χαίρομαι*: drago mi je):

- Οι γονείς πηγαίνουν στον κινηματογράφο.
- ❖ Roditelji idu u bioskop.

³² Semantički i valencijski okvir glagola *έρχομαι*, *πηγαίνω* ilustruje Gramenidis 1993: 193 - 199.

U okviru transformacione teorije osnovnom nazivamo red reči u dubinskoj strukturi koji odražava sintaksičke parametre jezika i postaje prozračan u rečenicama koje ne uslovljavaju prethodan kontekst niti predstavljaju podelu „poznato-novo“. Ti slučajevi su česti u strukturama Glagol + Subjekat i konkretnije u početku tematske jedinice (priče, bajke):

- Ζούσαν κάποτε τρεις αδερφές.
- ❖ Ήλιε su nekad tri sestre. (Φιλίππáκη-Warburton 1982: 100)

b) Subjekat - Glagol -Direktni Objekat^{33, 34}

Glagoli sa uskom sintaksičkosemantičkom relacijom sa dopunom, tj. pravim objektom (koji se podudara sa punom imenskom frazom ili zamenicom) nazivaju se **jednopadežni tranzitivni**. Formiraju se u aktivu i u pasivu (kao deponentni glagoli):

- Τα παιδιά παίζουν ποδόσφαιρο. Deca igraju fudbal.
- Αισθάνεται μεγάλη χαρά. Οσεά veliku radost.

U tekstovima zvaničnog stila nailazimo na glagolske predikacije literarnog porekla koje primaju objekat u genitive (Holton et al. 1998: 191):

- Η ομάδα μας προηγείται των υπολοίπων. Naša ekipa ostalim prethodi.

Iako je sa takvim glagolima obavezno prisustvo imenske fraze ili direktnog objekta, na osnovu kontekstualnog okvira moguće da se javljaju bez objekta (Holton et al. 1998: 192):

- Ο Καβάφης έχει γράψει διαχρονικά ποιήματα.
- ❖ Kavafis je napisao dijahronične pesme. (pisati = sastaviti)
- Ο μαθητής γράφει με προσοχή. Učenik piše pažljivo. (pisati: uopšteno značenje)
- Η Μαρίνα γράφει στον άντρα της. Marina piše svom suprugu. (pisati: poslati pismo)

c) Subjekat - Glagol - Indirektni Objekat

³³ O unutarrečeničnoj poziciji subjekta a) u grčkom: i) Alexiadou 1996: 242-253, 1999 a: 45-65 ii) Georgiamentis 2003: 137-154 iii) Kechagias 2008: 15 - 43 iv) Lascaratou 1998: 151-171 v) Philippaki- Warburton 1989: 11-32 vi) Sifaki 2001: 203-213 vii) Tzanidaki 1998: 229-254 b) u srpskom: Gođevac 2000.

³⁴ Uprkos konstatovanju da je savremeni grčki naročito fleksibilni jezik što se reda reči u rečenici tiče, sintaksičari tvrde da pozicija rečeničnih članova ne nosi sintaksičku funkciju; naprotiv ukazuje na deo klauze koji predstavlja nove informacije.

Uobičajeni red S + V + O (Subjekat + Glagol + Objekat) suočava se kao rezultat tematizacije subjekta, tj. postavljenja teme klauze u poziciji subjekta glagola. O tome Mackridge ističe: „MG tends to have *end - weight*: i.e. the main emphasis of a sentence regularly falls at the end, unless some other part of the sentence is heavily stressed in speech [...]. If one examine sentences which have no theme or topic (e.g. ones that begin a new subject of conversation and not presuppose that the hearer knows any of the information contained in them), one notices that a large number of them have the order VSO. Thus the order VSO must be considered as being one of the neutral orders“: Τα 'μαθες τα νέα; Ο Ελύτης πήρε το Νόμπελ. or Πήρε ο Ελύτης το Νόμπελ.”Have you heard the news? Elytis has won the Nobel [Prize]”. (Mackridge 1985: 234 -235). Uporediti: Horrocks 1983: 95-112; Tzartanos 1963²: 273 - 277; Lascaratou 1989: 47-48, 105-106; Φιλίππáκη -Warburton 1982: 99 -107; Gogos 1989: 47-56; Tsimpli 1990: 220-258; Γεωργιαφέντης et al. 2006: 14-23.

Glagoli koji referišu o izražavanju (*μιλώ*: govoriti), osećaju (*αρέσω*: sviđati se), posesiju (*ανήκω*: pripadati), odnos (*μοιάζω*: ličiti na) primaju indirektan objekat u genitivu ili predložki imenski element:

- Της (= Σε αυτή) αρέσει η λευκή σοκολάτα. Sviđa joj se bela čokolada.

Ukoliko se predložki objekat odnosi na živi entitet, imenski deo se otelotvoruje pomoću predloga **σε** i akuzativa, struktura koja je izjednačena upotrebi genitiva:

- Το Υπουργείο ανακοίνωσε στους πολίτες τα αποτελέσματα των εκλογών.
- ❖ Ministarstvo je građanima saopštilo rezultate izbora.
- Το Υπουργείο τους ανακοίνωσε τα αποτελέσματα των εκλογών.
- ❖ Ministarstvo im je saopštilo rezultate izbore.

d) *Subjekat - Glagol - Sentencijalni Objekat*

U nekim slučajevima, osim subjekta i glagola kao dopuna stoji sentencijalni objekat izražen rečenicama koje uvode veznici *ότι, πως, να* (da), *μήπως* (da li), *μην* (da ne), relativne zamenice (*όσος*: koliki god, *ό,τι*: šta god), (*ποιος*: ko, *πόσος*: koliko, *πότε*: kada), *αν* (da li, ako) (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 614):

- Οι έμποροι έμαθαν ότι οι τιμές των προϊόντων πέφτουν.
- ❖ Τργονci su saznali da cene proizvoda padaju.
- Δεν ξέρουμε πότε θα γίνει η συναυλία.
- ❖ Ne znamo kada će se koncert održati.

e) *Subjekat - Glagol - Indirektni Objekat - Direktni Objekat*³⁵

Trovalentni ili **dvopadežni** glagoli se udružuju sa objektom u akuzativu (direktni objekat) i sa objektom u genitivu ili akuzativu ili predložkom akuzativu (indirektni objekat)³⁶.

Nepravi ili indirektni objekat se odnosi na živa bića koja na posredan način doživljavaju glagolsku radnju, dok se kao predložki objekat kombinuje sa glagolima koji beleže kretanje, poreklo posedništva i primaoca ili lice u čiju posesiju prelazi element označen direktnim objektom:

- Ο πατέρας εξήγησε στα παιδιά την άσκηση. Otac je deci objasnio vežbu.

Potrebno je naglasiti da je semantička funkcija indirektnog objekta vezana za značenje glagola i samog indirektnog objekta, kao što i za jezički i situacioni okvir, dok upotreba jednostavne imenske fraze u genitivu pri izražavanju indirektnog objekta nije uobičajena, jer se može tumačiti kao posesivni

³⁵ O asimetriji direktnog i indirektnog objekta: Γεωργιαφέντης - Λασκαράτου 2003 a: 1-14.

³⁶ Prema tvrdnjama Tzartanos-a (Τζάρτζανος 1946: 122-124) u grčkom jeziku ima dve osnovne kategorije dvopadežnih struktura u kojim se direktni objekat izražava pomoću akuzativa, a indirektni sa genitivom koji ima značenje a) dativa: sa *δίνω* (dati), *λέω* (reći), *δείχνω* (pokazati) i sa semantički srodnim glagolima genitiv funkcioniše kao argument sa tematskom ulogom primaoca ili cilja i b) sa *ψάχνω* (tražiti), *παίρνω* (uzeti), *κρύβω* (skriti) i sa semantički srodnim glagolima genitiv je u svojstvu argumenta sa tematskom ulogom izvora. Akuzativ izražava argument sa tematskom ulogom (Γεωργιαφέντης-Λασκαράτου 2003 b: 193; Kakouriotis 1994: 1-35; Μαρκαντωνάτου 1995: 360-371)

genitiv, iako se te strukture razlikuju po načinu akcentovanja genitivnih formi (Holton et al. 1998: 194):

- Ο γιος τού γράφει γράμμα. Sin mu piše pismo. (primalac radnje)
- Ο γιος του γράφει γράμμα. Njegov sin piše pismo.
- Η μητέρα τού καθάριζε το δωμάτιο. Majka mu je čistila sobu. (lice koje ima korist)
- Η Τάνια μού δανείστηκε βιβλίο. Tanja je od mene pozajmila knjigu. (poreklo)
Moguća je kombinacija direktnog ili indirektnog objekta sa sentencijalnom dopunom:
- Παραδέχτηκε σε όλους τους φίλους του ότι έκανε λάθος. (direktni objekat)
- ❖ Priznao je svim svojim prijateljima da je pogrešio.

f) Subjekat – Kopulativni Glagol – Predikativ

Sa kopulativnim glagolima *είμαι* (biti), *γίνομαι* (postati), *θεωρούμαι* (smatrati se) i drugim sa srodnim značenjem *βρίσκομαι* (nalaziti se), *γεννιέμαι* (roditi se), *ζω* (živeti), *φαίνομαι* (pokazati se), *ονομάζομαι* (nazvati se), *εκλέγομαι* (izabrati se), *παρουσιάζομαι* (predstaviti se).

- Το φαγητό είναι νόστιμο. Jelo je ukusno.
- Ο Αϊνστάϊν θεωρείται κορυφαίος επιστήμονας. Ajnštajn se smatra vrhunskim naučnikom.

2.4. O proučavanju valentnosti predikata u srpskom jeziku

Prema učenju Pavice Mrazović, koja je prva primenila rezultate depedencijalne gramatike u srpskom jeziku i upoređivala obrasce sa dopunama u srpskom jeziku sa nemačkim jezikom, valentnost jeste „posebna vrsta rekcije koja važi samo za jednu podgrupu jedne određene vrste reči“ (Mrazović-Vukadinović 1990: 34).

2.4.1. Modeli proste rečenice sa glagolskim predikatom

U srpskom jeziku detaljnije je opisana tzv. *morfosintaksička valentnost*, koja odražava tipično, površinsko jezičko ostvarenje odnosa između dopuna i njihovog upravnog glagolskog člana, tzv. jezgra. Tako je V. Ružić posmatrala dopune u sintagmatskom spoju sa glagolom. Budući da se glagol kao punoznačna leksema jezgro rečeničnog ustrojstva javlja samostalno ili u sastavu sa imenskim članovima rečenice, onda se na osnovu broja argumenata (subjekatskih, objekatskih) rečenice dele na jednočlane ili višečlane, a glagolski predikati mogu biti bez argumenta, zatim mogu se udružiti sa jednim argumentom, sa dva, tri ili četiri. Te rečenične strukture su predstavljene u tabeli dole, sačinjenoj prema istraživanju V. Ružić:

Model	Broj članova	Vrsta rečenice	
A	1	jednočlana ili predikatska	Glagol (Bezličan)
B	2	dvočlana ili argumentsko-predikatska	Subjekat + Glagol (Intranzitivan)
C	3	tročlana ili dvoargumentsko-predikatska	Subjekat + Glagol (Tranzitivan) + Direktni Objekat (Akuzativ)
			Subjekat + Glagol (Tranzitivan)

D	4	četvoročlana ili troargumentsko-predikatska	+ Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni objekat (Dativ)
E	5	petočlana ili četveroargumentsko-predikatska	Subjekat + Glagol (Tranzitivan) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni objekat (Dativ) + Adverbijalna dopuna + Prepozicionalna dopuna

U skladu sa gorenavedenim podacima sastavljaju se sledeći rečenični modeli (Piper i dr. 2005: 518), što dajemo tabelarno:

Tabela 29: Rečenični modeli
Rečenični Modeli
Bezličan glagol (Intranzitivan)
Subjekat (Nominativ) + Glagol (Intranzitivan)
Subjekat (Nominativ) + Glagol (Tranzitivan) + Direktni Objekat (Akuzativ)
Subjekat (Nominativ) + Glagol (Tranzitivan) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni Objekat (Dativ)
Subjekat + Glagol (Tranzitivan) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni objekat (Dativ) + Prepozicionalna dopuna (Akuzativ) + Adverbijalna dopuna (Instrumental)

a) Jednočlana predikatska struktura

Predikati nulte valentnosti grade jednočlanu rečenicu sa slobodnim, bezličnim predikatom koji je njen jedini obavezan konstitutivni član, budući da ne otvara mesto nijednom argumentu (Piper i dr. 2005: 519):

i) Bezličan glagol (Intranzitivan): *Grimi. Pada sneg. Duva.*

b) Dvočlana predikatska struktura

Model proste rečenice ili subjekatsko - predikatski model zasnovan je na jednovalentnom, intranzitivnom glagolskom predikatu uz fakultativno prisustvo subjekatskog argumentskog izraza:

i) Subjekat (Nominativ) + Glagol (Intranzitivan) = /Subj/ + Glagol (Intranzitivan):

❖ Deca trče. = Trče.

ii) Subjekat (Nominativ) + Glagol (Intranzitivan/ Tranzitivan_{se}: 3 lice jd.- mn.):

❖ Majka se češlja. Voda žubori.

iii) Subjekat (Nominativ) + Glagol (Tranzitivan/ Tranzitivan_{se}: 1,2,3 lice jd., mn.):

❖ Ti čitaš. Oni se vole.

iv) Subjekat (Nominativ) + Glagol (Intranzitivan/ Intranzitivan_{se}: 1,2,3 lice jd., mn.):

❖ Oni se smeju. Ti ležiš.

c) Tročlana predikatska struktura

Divalentni predikat sastavljaju subjekatski i objekatski argument kojim mesto otvaraju tranzitivni glagoli:

i) Subjekat + Glagol (Tranzitivan) + Direktni Objekat (Akuzativ):

- ❖ Trgovci prodaju kvalitetnu robu.
- ❖ Pčela stvara med.
- ii) /Subjekat/ + Glagol (Tranzitivan) + Direktni Objekat (Akuzativ):
- ❖ /Vi/ Gledate fudbalsku utakmicu.

d) Četvoročlana predikatska struktura

U savremenom srpskom nalazimo glagolske predikacije koje se udružuju sa dve objekatske dopune, od kojih je jedna direktni, a druga indirektni objekat. Pravi ili direktni objekat³⁷ je izražen akuzativom, dok nepravi ili indirektni dativom ili predložkom akuzativnom konstrukcijom:

- i) Subjekat (Nominativ) + Glagol (Tranzitivan) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni Objekat (Dativ // Predlog + Akuzativ):
- ❖ Zorica daje čokolade učenicima.
- ii) /Subjekat/ (Nominativ) + Glagol (Tranzitivan) + Indirektni Objekat (Dativ) + Direktni Objekat (Akuzativ):
- ❖ /Ujak/ nam poklanja divne igračke.
- iii) /Subjekat/ (Nominativ) + Glagol (Tranzitivan) + Indirektni Objekat (Dativ) + Direktni Objekat (Akuzativ):
- ❖ Posvećuje supruzi pesme.

e) Petočlana predikatska struktura

Izvesne radnje se ponekad otelotvoruju pomoću četiri argumenta:

- i) Subjekat + Glagol (Tranzitivan) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni objekat (Dativ) + Adverbijalna dopuna (Instrumental):

³⁷ Većina gramatičara tvrdi da objekat može biti *pravi* – to su dopune koje se nalaze u bespredložkom akuzativu ili genitivu, uz glagole sa morfemom *se* ili uz negirane glagole i *nepravi* – to su imenske reči u zavisnom padežu ili predložko-padežnoj konstrukciji koja se uglavnom udružuje sa glagolima kauzativno-emotivnog stanja „čiji je izazivač objektivni, spoljni faktor, van samoga nosioca, a on je zapravo stvoren u njegovoj subjektivnoj sferi“ (Ružić 2000 b: 442). **Vladislava Ružić** tvrdi da direktni objekat ima ulogu drugog argumenta i predstavlja neposrednu relaciju sa regensom, dok se indirektni objekat - treći argument premošćuje sa glagolom posredstvom pravog objekta. Osim toga razliku tipičnog i netipičnog objekta usklađuje sa vrstom uspostavljene relacije između subjekta i objekta: i) pravi pacijativni odnos od subjekta ka objektu (*češljati koga*) ii) objekat ima dinamično značenje budući da uvodi subjekat u aktivni postupak (*čeznuti za kim*) iii) „Ukoliko je u pitanju nepersonalni predmetni argument, on može i sam učestvovati u datoj akciji kao sredstvo uz pomoć kojeg se ta akcija realizuje (*klimati glavom*), pa se može govoriti i o retroaktivnom odnosu.“ (Ružić 2000 b: 440). **Nada Arsenijević** pristupa objekatskim odnosima na osnovu „ukrštanja obeležja, tako da se prema distribuciji objekatskog pojma u odnosu na upravnu glagolsku radnju uspostavljaju direktni ili indirektni unutarsintagmatski odnosi, a prema prirodi same radnje objekat je kompletno ili parcijalno obuhvaćen, ili je radnja na njega samo usmerena“ (Arsenijević 2007: 387). Direktni objekatski odnosi se izražavaju bespredložkim akuzativom, genitivom i dativom, a indirektno objekatske relacije pomoću instrumentala, lokativa i predložkog akuzativa. Paralelno akuzativ i instrumental beleže kompletnu obuhvaćenost, genitiv i lokativ parcijalnu, dok dativ i predložki akuzativ prezentiraju upravljenost glagolske predikacije prema objektu.

- ❖ Otac šalje ček deci poštanskim nalogom
- ii) Subjekat + Glagol (Tranzitivan) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni objekat (Dativ) + Adverbijalna dopuna (Instrumental):
- ❖ Kuvar sprema specijalitet za mušterije svežim namirnicama.

2.4.2. Rečenični obrasci sa svim dopunama

Prema tumačenju P. Mrazović, dopune, određene od upravnog glagola koji je samostalan (dok se pomoćni, modalni, modalitetni javljaju kao sastavni konstituenti glagolskog kompleksa), mogu biti kombinovane i zajedno sa glagolom mogu da formiraju **rečenične obrasce** bilo da su izostavljive (na takozvanom **rečeničnom planu**) bilo da nisu: *Lav lovi (majmuna). Lav čuva lavicu.* Na osnovu takvih kombinacija P. Mrazović i Z. Vukadinović (1990: 472) daju rečenične obrasce koji važe za srpski jezik i ističu da je nužno imati u vidu semantička ograničenja, tj. značenja dopuna uz određene glagole. Tako npr. uz glagol *čitati* javljaju se dve dopune (u nominativu /subjekat koji se otelotvoruje samo živim entitetom i u akuzativu /objekat koji manifestuje predmet koji se može „čitati“: novine, časopis).

U srpskom ima čak 46 rečeničnih obrazaca, a dole ćemo predstaviti najučestalije:

Tabela 30: Rečenični obrasci sa svim dopunama u srpskom jeziku	
Obrazac	Primer
-----	Sviće.
nom	Mačka jede.
nom gen	Otac se boji majke.
nom dat	Narod se junacima divi.
nom ak	Sunce zemlju greje.
nom inst	Deda je glavom klimnuo.
nom prep	Svi razmišljaju o odmoru.
nom adv	Nalazi se u centru.
nom pred	Leptir je lep.
nom verb	Trgovac govori da je sve izuzetno.
nom ak gen	Heroj oslobađa narod ropstva.
nom dat ak	Milka joj daje hleb.
nom dat inst	Oni mu stalno smetaju galamom.
nom dat prep	Sin joj pomaže u kuvanju.
nom dat pred	Nataša nam izgleda pametnom.
nom dat verb	On mi predlaže da čitam knjige.
nom dat ak prep	Pop im pruža novac radi milostinje.
nom dat ak adv	Čistačica mi baca igračke iz sobe.
nom ak ak	Nastavnik nas pita gramatiku.
nom ak inst	Muž suprugu obrađuje poklonom.
nom ak prep	Brat nas obaveštava o operaciji.
nom ak adv	Roditelji su me školovali u Nišu.
nom ak pred	Društvo ga smatra ljubaznim.
nom ak prep prep	Firma kola uvozi iz Kine u Nemačku.

nom ak prep adv	Ona kupuje poklone za decu u gradu.
nom inst prep	On ih oduševljava rečima o ljubavi.
nom ak inst adv	Majka ga rukom miluje po glavi.
nom prep prep	Kćerka sa majkom pričaju o modi.
nom prep adv	Deda ide za hleb u pekaru.
nom prep pred	Jelena se brine o njemu kao o bratu.
nom prep verb	Oni kažu za njega da voli poeziju.
gen	Nemam pojma.
dat gen	Porodici treba više podrške.
dat	Gordani se peva.
dat prep	Ne ide mi se zbog loših uspomena.
dat adv	Ostaje mi se kod kuće.
dat pred	Hladno joj je.
dat pred verb	Žao mi je što nisi položila.
dat verb	Uspelo joj je da se zaposli.
ak adv	Boli ga u rukama.
ak pred	Mladića je sramota.
prep	Radi se o zdravlju.
prep pred	Dobro mi je radi njenog uspeha
adv	Sinulo mu je pred očima.
pred	Lepo je.
verb	Vredi rizikovati.

2.4.3. Dodaci kao rečenični članovi

Od rečeničnih članova postoje i oni čija je upotreba neobavezna i koji ne utiču na strukturiranje rečenice. To su **dodaci**. Oni su rečenični delovi koji se udružuju sa svim glagolima i čije odsustvo ne krnji gramatičku pravilnost rečenice (Mrazović-Vukadinović 1990: 456). Drugim rečima, to su elementi u zavisnosti od upravnog glagola koji ipak nisu vezani za izvesnu grupu glagola šire nadređene i podređene rečenice, ali i konstrukcije sa funkcijom zavisnih rečenica (infinitivske i participske grupe reči) (Mrazović-Vukadinović 1990: 487-488). Činjenica da se dodaci udružuju sa svim vrstama glagola ne uslovljava njihovo prisustvo uz svaki glagol, već je ponekad to regulisano nejezičkim činionicima, pragmatički: *Čita knjigu /sada/. U ponedeljak idete na fakultet. *U ponedeljak mačka spava.*

Dodaci mogu biti: i) prilozni: *Sutra putuje u Madrid*; ii) modalne partikule I, II: *Verovatno će doći na izložbu. Međutim nije bio marljiv*; iii) predložne fraze: *U utorak će se održati koncert*; iv) imenička fraza u genitivu - akuzativu sa obligatornom bližom odredbom: *Te godine smo se selili u Francusku. Čitavo veče je čitala novine*; v) imenička fraza u instrumentalu koja manifestuje: sredstvo (Učenici pišu *olovkom.*); mesto (Zaljubljen par šeta *ulicama* istorijskog grada.); vreme (*Godinama* nije se pojavio na rođenom mestu.); način (*Nesigurnim koracima* prišla mu je.) vi) pridev ili pridevska fraza: *Namrgođena* pita kolegu o knjizi; vii) particip prezenta-perfekta: Sprema ručak *slušajući* muziku. *Stigavši* kući bacila se na krevet; viii) konstrukcije sa *kao*: Predstavlja se kolegama *kao sin direktora*; ix) dodatne rečenice: Nisu ništa kupili, *jer stvari nisu bile kvalitetne.*

Prema Mrazović-Vukadinović (1990: 490) dodaci se dele na:

i) *modifikativne*: menjaju pojam glagola ili rečeničnog člana:

❖ Roditelji *obično* letuju na Krfu;

ii) *situativne*: rečeničnom sadržaju opredeljuju vreme, način, mesto realizovanja radnje:

❖ *Danas* su studenti u muzeju;

iii) *negacione*: odriču značenje čitave rečenice ili rečeničnog dela:

❖ *Ne* volimo ljute paprike;

iv) *subjektivne*: iskazuju stav, ocenu, mišljenje govornika: *I* on čisti svoju sobu.

3. O REKCIJI

3.1. Pojam rekcije

O fenomenu rekcije govori se još u srednjem veku (Ivić 1975: 22-23), dok u Lomonosovljevoj gramatici javlja se već u 1755. godini (prema Stanković 1981: 107-117). Inače, termin *rekcija* je latinskog porekla (lat. rego = *upravljati, vladati*). To znači sposobnost upravljanja reči koje se povezuju sa elementima drugih klasa reči.

Pošto u značajnoj meri glagolsko značenje određuje rekciju a formiranje uza- jamnih odnosa između unutarrečeničnih delova se zasniva na toj složenoj mreži jezičkih zavisnosti, to se očituje u rečenici kao najmanjoj govornoj celini u kojoj se slobodnom i uvek drugačijom vezom pojmova nešto novo o njima iznosi (Belić 1958: 96). Kao što smo već rekli, za Daneša je rekcija sintaksička relacija između upravne glagolske predikacije i imeničkih reči u svojstvu dopuna čiju pojavu opredeljuje leksički okvir glagola i parametar aspektualnosti (Данеш 1988: 78-98). Prema Piperu, „*rekcija* ili *upravljanje* jeste specifičan vid gramatičkog odnosa u koji stupaju glagol (imenica, pridev ili prilog) i imenska reč u određenom padežu, pri čemu prva, glavna ili upravna reč upravlja datom vezom, jer uslovljava pojavu odgovarajućeg oblika druge, imenske reči“ (Piper 2005 i dr.: 483).

Pojam rekcije se obrađuje šire u dependencijalnoj teoriji (kao karakteristika subkategorija glagola da uz sebe pridobijaju druge reči) i sa užeg gledišta prema kome jedna reč traži drugu reč u određenom tipu. Ali u skladu sa brojem i vrstom zavisnih elemenata predstavljaju se razlike između glagola i prema tome i glagolske subkategorije čiju rekciju Engel naziva *valentnošću* (Engel 1977: 98). Moramo naglasiti da se rekcija i valentnost ne tumače jednako kod svih gramatičara. Helbig smatra valentnost pojmom širim od rekcije: valentnost je semantičko-semantički pojam na nivou rečenice, dok je rekcija unutar- ili vanrečenični sintaksičko-morfološki fenomen na nivou grupe reči (Helbig 1978: 77).

U skladu sa padežnim oblikom zavisne reči rekcija je *genitivska* (*najesti se* mesa), *dativska* (*pomagati sestroj*), *akuzativna* (*pisati članak*), *instrumentalna* (*oduševiti se* decom) ili *lokativna* (*brinuti se o zdravlju*).

Rekcija može biti *prosta*, tj. potreban je jedan imenski izraz u kosom padežu (*spremiti ručak*) ili *kompleksna* (*dvostruka*), kad se javljaju više od jednog podređenog imenskog izraza (*pružati pomoć starcu*).

Saglasno sa leksičkim značenjskim okvirom rekcija nosi: 1) **objekatsko** (*gledati film*) 2) **kompletivno** (*nazvati se Velikom*) 3) **objekatsko-kompletivno** (*prekriti snegom*) 4) **objekatsko-odredbeno značenje** (*težiti ka centru*).

Osim toga rekcija može biti **jaka** (imenski izraz obligatorno prisustvuje, pripisuje se rekcijским relacijama sa kompletivnim značenjem: *smatrati se pametnim*) ili **slaba** (mala je obaveznost podređenog elementa, česta u rekcijским odnosima sa objekatsko-odredbenim značenjima: *putovati avionom*), ali i **varijativna**, ukoliko je moguće da se upotrebe alternativne padežne forme u svojstvu zavisnog elementa (*čekati koga-čekati na koga*).

3.2. Glagolska rekcija

Pod **glagolskom rekcijom** podrazumeva se vrsta sintagmatske relacije glagola koji je „организующий центр предложения“ (Гак 1974: 61-73) da se udruži direktno ili indirektno sa konkretnim oblicima imenskih reči, uz ili bez predloga (Ostojčić 1969: 48-53). U glagolskoj konstrukciji imenske reči beleže direktan ili indirektnan odnos, tako da je reč o neposredno ili posredno regiranoj zavisnoj reči.

Nužno je naglasiti da se sve dopunske sintagme ne smatraju rekcijским, a u rekcijске relacije se ne uključuju glagoli sa prilogom, strukture sa kopulativnim ili nepravim kopulativnim glagolima (Piper i dr. 2005: 537) i da relacija regensa i rektuma ima ulogu širenja semantičke nijanse upravne reči: „U rekcijскоj vezi kojom upravljaju određeni glagoli, zatim imenice izvedene od njih ili prideva, kao i neke semantičke grupe prideva, imenskom rečju u odgovarajućem padežnom obliku denotira se predmetni ili nepredmetni sadržaj koji je tako uključen u semantički potencijal upravne, gramatički dominantne reči da ga specifikuje i proširuje“ (Piper i dr. 2005: 538)

Semantički i gramatički karakter glagola javlja se na sintagmatskom (horizontalnom) nivou kao elemenat koji upravlja imenskim članom, dok mu pripisuje zavisnu poziciju i morfološka obeležja te relacije. **Jednorekcijски** glagoli su oni čiji se rekcijски oblik otelotvoruje jednim oblikom imenske reči (*čitati koga, šta*), dok se kao glagoli **kompleksne rekcije** javljaju oni koji se udružuju sa najmanje dve dopune (*pisati kome šta*). Saglasno sa osnovnim karakteristikama podređenih imenskih reči uz prelazne glagole rekcija je prosta bespredložka ili dvostruka bespredložka, a može biti i dvostruka bespredložko - predložka, dok neprelazni glagoli mogu imati kombinovanu ili dvostruku predložku rekciju (Piper i dr. 2005: 543-544).

Objekatska funkcija imeničkih reči je vezana za jaku, a determinativna za slabu rekciju koju inače uslovljavaju: a) pretpostavljene značenjske nijanse: lečiti ~ pacijenta ~ lekom b) leksička ili sintaksička različitost: (leksička) zaboraviti *koga / na koga*: *Zaboravlja (na) nas.* (sintaksička) svađati se: *Deda i baka se svađaju. Deda se svađa sa bakom* c) kontekstualna upotreba reči: *Roditelji plešu.* (Jelić 2010: 24)

O **varijantnoj rekciji** Vladislava Ružić ističe „Ako se isti glagol može kombinovati s dve dopune različitog strukturnog lika, onda govorimo o njihovoj alternativnoj upotrebi, što ne mora imati uvek posledica na semantičkom planu u savremenom srpskom jeziku“ (Ružić u Piper i dr. 2005: 540). Na pojavu dvojake rekcije osvrnula se Darinka Gortan-Premk. Takva rekcija, prema njenim rečima ukazuje na „semantičko-sintaksičku osobinu glagola koja mu omogućava da se javlja u istom ili

sličnom značenju i u istoj ili sličnoj funkciji u dvema različitim vrstama padežnih sintagmi, odnosno u konstrukcijama s dva različita padežna oblika (npr. *lagati nekome* i *lagati nekoga*, ali samo *obmanjivati nekoga*) (Gortan-Premk 1977: 237) i to je „znak je ili dvojakog glagolskog značenja odnosno nastalih promena u glagolskom značenju ili promena uopšte u semantičko-sintaksičkom sistemu zavisnosti u jeziku, ili, što je najčešće, i jednoga i drugoga. I kod svakog takvog glagola potrebno je utvrditi poreklo i značenje različitih rekcija, kao i širinu njihove upotrebe; takođe je potrebno identifikovati i semantičko-sintaksičke kategorije za koje se ovi glagoli vezuju.“ (Gortan-Premk 1977: 245).

Često se nerekcijском glagolu pripisuje dopuna na osnovu stilskih razloga. Radi se o semantičkoj interverziji ili **stilskoj rekciji**.

3.2.1. Prosta rekcija

U savremenom srpskom nailazimo na veliki broj glagolskih predikacija koje dopunjavaju svoj semantički potencijal sa slobodnim ili predloškim zavisnim padežom (Piper i dr. 2005: 540): *bojati se koga*, *čega-gledati koga*, *šta-uticati na koga*, *šta-govoriti o kome*, *čemu*.

Prelazni glagoli se udružuju sa bespredloškim akuzativom, ponekad alterniranim sa drugom padežnom formom: *piti čega*, *pomagati kome / koga*, *zavrteti šta / čime* (Piper i dr. 2005: 539). U pitanju je takozvana **neposredna rekcija** koja „odgovara fokusiranoj aspektualizovanosti, pri kojoj upravna reč - agens uključuje sadržaj zavisne-rektuma u svoj semantički prostor i određuje koji će oblik ta reč dobiti“ (Simić-Jovanović 2002: 183 - 184).

Tabela 31: Rekcijски modeli-prosta rekcija		
Rekcijски oblici	Rekcijске konstrukcije s glagolima	
	Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Gen. Dat. Ak. Instr. Lok.)	Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Gen. Dat. Ak. Instr. Lok.) Glagol Intransitivan (Infinitiv) + Predloški padež
Gen.	(po)piti <i>čega</i> nakupiti <i>čega</i>	ticati <i>se koga, čega</i> braniti <i>se od čega</i>
Dat.	pomagati <i>kome</i> savetovati <i>kome</i>	oprostiti <i>kome</i> udvarati <i>se kome</i> naginjati /k/ <i>čemu</i>
Ak.	(po)piti <i>šta</i> pomagati <i>koga</i> savetovati <i>koga</i> (za)vrzeti <i>šta</i>	uveriti <i>se u šta</i> odnositi <i>se na koga, na šta</i> boriti <i>se za koga, za šta</i> osloniti <i>se o, na šta</i>
Instr.	(za)vrzeti <i>čime</i>	igrati <i>se čime; sa kim</i> tragati <i>za kim, za čim</i>
Lok.	_____	uživati <i>u čemu</i> raditi <i>na čemu</i>

Uz intransitivne glagole³⁸ posredna rekcija izražava se predloškim ili slobodnim oblicima kosih padeža: *braniti se od čega, oprostiti kome, boriti se za koga /za šta, igrati se čime, uživati u čemu* (Piper i dr. 2005: 539). „*Posredovana rekcija* odgovara aspektualizovanosti reči koju ćemo nazvati defokusiranom, pošto sadržaj rektuma tada zapravo i nije uključen u semantiku regensa, već je s njim skopčan uz posredništvo neke treće reči, a motivisan predmetnim sadržajem konstrukcije“ (Simić-Jovanović 2002: 183-184). Znači da u tom slučaju primećujemo netipično objekatsko ponašanje, ali i nijanse ablativnog, agentivnog, ciljnog, socijativnog, instrumentalnog, lokacionog značenja (Piper i dr. 2005: 542):

Tabela 32: Modeli proste rekcije s imenskom dopunom	
Osnovni oblik i semantički tip rekcijjskih dopuna glagola	Glagoli proste rekcije s imenskom dopunom
Gen „ablativnog“ tipa	
Koga? Čega?	odreći se, stideti se <i>koga, čega</i>
Od koga? Od čega?	spasti se, čuvati se <i>/od / koga, čega</i> odvojiti se, zazirati <i>od koga, od čega</i>
Dat “usmerenost, namena“	
Kome? Čemu?	laskati <i>kome</i> , okrenuti se <i>čemu</i>
/Ka, prema/ čemu?	stremiti, težiti <i>/ ka / čemu</i>
Akuz „predmetni objekat“	
Koga, šta?	ljubiti, grđiti, varati, ljutiti <i>koga</i> držati, zaboraviti, imati <i>koga, šta</i> uvećati, trošiti, prljati <i>šta</i>
Na koga? Na šta?	ugledati se <i>na koga</i>
U koga? U šta?	zaljubiti se <i>u koga</i>
Za koga? Za šta?	opredeliti se <i>za koga, za šta</i>
Instr „sredstvo“, “netipični objekat“, “partner“	
Kime? Čime?	mahati, slegati, rukovoditi, upravljati <i>čime</i>
	ponositi se, dičiti se <i>čime, kime</i>
Za kim? Za čim?	žaliti se <i>za kim, za čim</i>
Sa kim? Sa čim?	boriti se, miriti se <i>s kim, sa čim</i>
	odugovlačiti <i>sa čim</i>
Lok „nepredmetni sadržaj“	
O kome? O čemu?	razmišljati <i>o kome, o čemu</i>
Na čemu?	insistirati <i>na čemu</i>
U čemu?	takmičiti se, oprobati se <i>u čemu</i>

3.2.1.1. Prosta bespredložka rekcija

³⁸ Imenske reči koje su dopune intransitivnim glagolima beleže razne semantičke nijanse: genitiv i instrumental ukazuju na koagensa, dativ funkcioniše kao oznaka namenjene agensu aktivnosti, akuzativ beleži cilj i namenu, a bespredložki instrumental sredstvo ili oruđe“ (Piper i dr. 2005: 540-541).

Podređena reč se identifikuje kao imenička reč u bespredložkoj padežnoj konstrukciji, dok se može javljati kao prosta ili složena (dati *što*, dati *kome što*). *Rektum* se označava imenskom rečju u genitivu, dativu, akuzativu, instrumentalu (Jelić 2010: 33):

Tabela 33: Prosta bespredložka rekcija	
Padež	Primeri
akuzativ	kupiti <i>hleb</i> , čitati <i>poeziju</i> , igrati <i>fudbal</i>
genitiv	bojati se <i>pauka</i> , stideti se <i>gosta</i> , zaželeti se <i>leta</i>
dativ	nadati se <i>uspehu</i> , verovati <i>drugu</i> , savetovati <i>bratu</i>
instrumental	baviti se <i>naukom</i> , upravljati <i>firmom</i> , ponositi se <i>ženom</i>

3.2.1.2. Predložka rekcija

U slučajevima predložkih rekcija predlozi imaju isključivo funkciju gramatičkog karaktera, dok leksičku značenjsku nijansu izražavaju adverbijalne padežne strukture. “U frazeologiziranim skupovima reči predložke konstrukcije nemaju ni strukturno-funkcionalnu, ni semantičku autonomnost (*okrenuti na šalu, tovariti na čiju dušu, terati na svoju vodenicu...*), (Ružić 2002: 220).

Tabela 34: Prosta predložka rekcija	
Konstrukcija	Primeri
sa akuzativom	ljutati se <i>na sestru</i> , brinuti se <i>za zdravlje</i> , galamiti <i>na decu</i>
sa genitivom	zavisiti <i>od šefa</i> , vrteti <i>oko problema</i>
sa dativom	težiti <i>ka umetnosti</i>
sa instrumentalom	družiti se <i>sa strancima</i> , dopisivati se <i>sa kolegama</i>
sa lokativom	maštati <i>o putovanju</i> , pričati <i>o sportu</i>

3.2.2. Složena predložka rekcija

Prelazni glagoli primaju dva različita oblika imenskih reči kao objekte: prvi je najčešće u slobodnom akuzativu i funkcioniše kao direktni objekat, a drugi, tj. indirektni objekat ispoljava se zavisnim padežom. U tom slučaju radi se o kompleksnoj rekciji (Ivić 1995: 123):

3.2.2.1. Složena bespredložka rekcija

U srpskom nailazimo na sledeće slučajeve bespredložke rekcije:

Tabela 35: Složena predložka rekcija	
Bespredložka rekcija	
Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni Objekat (Akuzativ, Genitiv, Dativ, Instrumental)	
Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni Objekat (Akuzativ)	pitati <i>koga šta</i> , učiti <i>koga šta</i>
Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni Objekat (Genitiv)	lišiti <i>koga čega</i> , poštedeti <i>koga čega</i>

Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni Objekat (Dativ)	dati <i>šta kome</i> , ostaviti <i>šta kome</i>
Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni Objekat (Instrumental)	obasuti <i>koga čime</i> , odlikovati <i>koga čime</i>

3.2.2.2. Složena bespredložko – predložka rekcija

Bespredložko - predložka rekcija javlja se u varijantama (Piper i dr. 2005: 543):

Tabela 36: Složena bespredložko - predložka rekcija	
Bespredložko-predložka rekcija	
Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Predložki padež (Akuzativ, Genitiv, Instrumental, Lokativ)	
Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Predložki padež (Akuzativ)	obavezati <i>koga na šta</i> , uputiti <i>koga u / na šta</i>
Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Predložki padež (Genitiv)	štititi <i>koga / šta od koga / čega</i>
Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Predložki padež (Instrumental)	upoznati <i>koga s kim / s čim</i> , <i>ugovoriti šta s čim</i>
Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Direktni Objekat (Akuzativ) + Predložki padež (Lokativ)	obavestiti <i>koga o čemu</i> , primeniti <i>šta na kome, na čemu</i>

Sličnu rekciju predstavljaju i intransitivni glagoli koji se udružuju sa dativom i lokativom: zahvaliti se *kome na čemu*, prigovarati *kome u čemu / za šta*.

Glagoli koji spadaju u komunikativno-socijativnu grupu uslovljavaju istovremeno prisustvo dva ravnopravna agensa i prezentiraju sledeću predložku rekciju (Piper i dr. 2005: 544):

Tabela 37: Predložka rekcija komunikativno-socijativnih glagola	
Predložka Rekcija	
Glagol Tranzitivan (Infinitiv) + Predložki padež (Lokativ) + Predložki padež (Instrumental)	
pregovarati <i>o čemu s kim</i>	raspravljati <i>o čemu s kim</i>

Imajući gorenavedeno u vidu rekcijски modeli u srpskom jeziku prikazuju se ovako (Jelić 2010: 90):

Tabela 38: Rekcijски modeli			
Rekcijски Modeli			
Prosta Rekcija		Kompleksna Rekcija	
Bespredložna	Predložna	Bespredložna	Predložna
A	A _{za}	A + A	A + A _{za}
G	A _{na}	A + G	A + A _{na}
D	A _o	A + D	A + A _u
I	A _u	A + I	A + G _{iz}

	A _{uz}	G + D	A + G _{od}
	G _{do}	D + I	A + G _{oko}
	G _{iz}		A + G _{preko}
	G _{od}		A + G _{protiv}
	G _{oko}		A + D _{ka}
	G _{preko}		A + D _{prema}
	G _{protiv}		A + I _{sa}
	D _{ka}		A + L _{na}
	I _{za}		A + L _o
	I _{nad}		A + L _{po}
	I _{sa}		A + L _u
	L _{na}		D + A _{za}
	L _o		D + A _{na}
	L _{po}		D + L _{na}
	L _{prema}		D + L _o
	L _u		I + A _{na}
			I + G _{preko}
			A _{na} + A _{za}
			I _{sa} + G _{oko}
			I _{sa} + L _o
			A + I + L _{po}
			A + G _{sa} + A _{na}

3.3. O rekaciji glagola: Grčki, Srpski i Hrvatski lingvisti

3.3.1. Grčki lingvisti

Hristos Kleris – Georgios Babiniotis (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 588) valentnost smatraju kao sposobnost glagola da se udružuje sa različitim brojem jezičkih elemenata morfološke podloge. Prema tome glagole razlikuju na *jednovalentne* (Ο πατέρας κοιμάται. Οταc spava), *dvovalentne* (Η μητέρα γράφει γράμμα. Μαjκα piše πισμο.) i *trovalentne* (Το παιδί προσφέρει αγάπη στους γονείς. Δete roditeljima pruža ljubav). Ističu značajnu ulogu dopune kao obligatornog rečeničnog člana uslovljenog od regensa, budući da obezbeđuje gramatičnu korektnost rečenice. Po njima kao rečenični konstituenti javljaju se subjekat, objekat, dopuna i adverbijalne odredbe, dok se kao dopuna upotrebljava imenička ili pridevska fraza ili klauza sa imeničkom funkcijom.

Na osnovu korpusa sačinjenog od 3.500 glagola savremenog grčkog **Georgios Magulas-Eugenija Magula** (Μαγουλάς-Μαγουλά 1996: 45) odredili su 30 vrsta rečenica. K tom pravcu dopune tretiraju kao unutarrečenične članove koji su u posrednoj zavisnosti od glagola-rečeničnog jezgra (subjekat, objekat, predložki objekat), dok su obligatorne dopuname one čije je prisustvo glagolu neophodno. K tome ukazuju na značajan doprinos teorije valentnosti učenju grčkog kao nematarnjeg, budući da: a) uvrstavanjem glagola u rečenične tipove nastavnik može da objasni od najjednostavnijih do najsloženijih rečeničnih struktura; b) unutar tekstualnog okvira glagoli predstavljaju se u sintaksičkoj sredini sa obaveznim i fakultativnim dodacima, činjenica koja stranim studentima

omogućuje da razumevaju i da sastavljaju tačne rečenice; c) pri prevođenju olakšava pristupu planu strukture rečenice od izvornog jezika u jezik-cilj.

Angeliki Athanasiadu (Athanasiadou 1992) obrađujući četiristo glagola jasno beleži ograničenja po broju i vrsti rečeničnih konstituenata zavisnih od glagola-jezgra i saglasno sa semantičkim, korelativnim okvirom glagola valentnosti pristupa kao broju obligatornih (centralnih i periferijskih) komplemenata.

3.3.2. *Srpski i hrvatski lingvisti*

Srpski i hrvatski sintaksičari su opširno opisali fenomen rekcije, pripisujući mu jasno verbocentrizam, tj. glagol su stavili u centar rečenične strukture koji, kao dominantna sila upravlja ostalim podređenim rečeničnim članovima.

Rekcija se poklapa sa valencom, budući da je to „komponenta opšte glagolske vrednosti koja uslovljava moguće direktne, neposredne semantičko-sintaksičke odnose zavisnih imeničkih reči prema glagolu kao glavnoj, upravnoj reči u sintagmi.“ (Gortan-Premk 1977: 237).

U srpskim lingvističkim istraživanjima posvećenim valenciji i rekciji zasebno mesto zauzimaju pristupi **Pavice Mrazović-Zorice Vukadinović** koje su usvojile Engelove principe o dependencijalnoj gramatici ili gramatici zavisnosti. Autorke gramatike namenjene stranim učenicima srpskohrvatskog napominju o rekciji: „u ovoj gramatici se termin rekcija upotrebljava za označavanje opšte sposobnosti nekog elementa da za sebe veže neki drugi element. Tako npr. glagol može za sebe da veže sve vrste reči, pa i cele rečenice, dok prilog npr. ne može da upravlja glagolom, ali može da upravlja nekim drugim grupama reči (levo od vrata)“ (Mrazović-Vukadinović 1990: 34), dok po sintaksičarkama valentnost je „posebna vrsta rekcije koja važi samo za jednu podgrupu jedne određene vrste reči“ (Mrazović-Vukadinović 1990: 34).

Hrvatski lingvista **Marko Samardžija** ispitujući rekciju hrvatskih glagola, predstavlja deset klasa dopuna: nominativna, akuzativna, genitivna, dativna, instrumentalna, predložna, priložna, imenička, pridevska, infinitivna kojim su „obuhvaćene četiri vrste odnosa koje raspravlja i tradicionalna gramatika: odnos između subjekta i predikata, predikata i objekta, predikata i priložne oznake i odnos između glagolskog i neglagolskog dijela imenskog predikata.“ (Samardžija 1986: 31). Bazični kriterij prema kome se dopune i dodaci razlikuju je obaveznost pojavljivanja s obzirom na čuvanje gramatičnosti i overenosti sintaksičkog minimuma koji se proverava pomoću testa eliminacije (Samardžija 1993a: 1-14). Iako prezentira morfološka sredstva pomoću kojih se realizuju određene dopune, za vrste subjekta i bespredložkih objekata ne navodi podređene rečenice ili infinitivne strukture (Samardžija 1986: 30 ff).

Radoje Simić na osnovu aspektualizacije, osobine podređenih rečeničnih argumenata da „usmeravaju semantički potencijal zavisnih reči prilagođavajući ga sebi, i precizirajući istovremeno sopstveno značenje,“ tvrdi da je „rekcija svojstvo fokalizirane reči da semantički inkorporira drugu reč i upravlja pri tome njenim oblikom“ (Simić 1999: 180). Postoji glagolska, imenička, pridevska i priloška rekcija, zatim neposredna (pravi objekat) i posredna (indirektni objekat), o kojoj ističe: „sadržaj rektuma tada zapravo i nije uključen u se mantiku regensa, već je s njim skopčan uz posredništvo neke stvarne ili fiktivne-treće reči, a motivisan i predmetnim sadržajem konstrukcije. Ova

treća reč je po pravilu stvarni rektum upravne, a posredno regirane reč jeste dopuna ili odredba primarnog rektuma-bez koje ovaj ne bi mogao vršiti ulogu konkretizatora“ (Simić 1999: 195).

Tumačeći veze koje uspostavlja glagol sa drugim rečeničnim članovima, naglašava: „U strukturno-gramatičkom smislu izgleda da je neophodno uzeti glagol za uporišnu tačku rečenice, jer on oko sebe otvara određena prazna mesta, a ova bivaju popunjena imenicama, padežnim i predloškim spojevima reči, pridevima i prilozima“ (Simić 1999: 187). On razlikuje obligatornu i fakultativnu valencu, jer postoje elementi glagolske sintagme koje njihova valenca ne uslovljava.

Vladislava Ružić rekciju karakteriše kao: „poseban, gramatikalizovan³⁹ oblik zavisnog odnosa koji se prvenstveno sagledava na sintagmatskom nivou, između dve punoznačne (autosemantične) reči... Rekcijom se smatra svaka sintagma⁴⁰ (konstrukcija) u kojoj glagol zahteva, uslovljava određeni oblik imenskih reči ili izraza s predlogom ili bez njega“ (Ružić kod Piper i dr. 2005: 536-537). U vezi sa pitanjem razlikovanja dopuna istraživačica napominje da postoje: a) gramatičkosemantičke koje ukazuju na „predmet“ van „situacije i nezavisno od njenog nosioca“, a funkcionišu kao objekat, adverbijal, predikativ i agentiv i b) leksičkosemantičke dopune koje referišu o samoj radnji ili svojstvu subjekta (Ružić 1992: 115-132)⁴¹.

³⁹ *Gramatikalizacija* je “[the] subset of linguistic changes whereby a lexical item or construction in certain uses takes on grammatical characteristics, or through which a grammatical item becomes more grammatical” (Hopper-Traugott 2003: 2)

⁴⁰ *Sintagma* je u srpskoj lingvistici termin koji je usredsređen na „grupe reči u rečenici organski povezane koje se odlikuju uvek, ma kako složene bile ili jedinstvom značenja ili jedinstvom funkcije“ (Belić 1953-1954: 4).

⁴¹ Vredi pomenuti i radove u kojima autorka tumači pitanja vezana za dopunjavanje sadržaja reči na sintaksičkom planu, a posebno se bavi dopunskim klauzama (Ružić 2006 a: 123-217 i 2006 b: 103-266).

III. UPOREDNA ANALIZA REKCIJE GRČKIH I SRPSKIH GLAGOLA

„Язык—это понятие, являющееся средством выработки картины мира, способов освоения человеком различных объектов норм понимания бытия вообще и человеческого бытия в частности“ (СФС: 391)

1. IZRAŽAVANJE DOPUNA U OBA JEZIKA

Budući da se u savremenom grčkom padežno ustrojstvo sastoji od tri padeža za razliku od srpskog koji raspolaže sa šest (ne računajući vokativ, pošto on nema unutarrečeničnu gramatičku funkciju) opširno razmatranje varijanti dopuna u obama jezicima omogućuje nam da otkrijemo tačke podudaranja, ali i osnovne nijanse diferenciranog rekcijiskog identiteta.

Taksativno navođenje padežnih i odgovarajućim prosentencijalizatorima uvedenih dopuna, ali i isključivo u srpskom infinitivnih konstrukcija smatra se od ključnog značaja. Stoga prethodi tabelarnom prezentiranju grčkih modela i to u ekonomičnom paralelizmu sa svojim srpskim ekvivalentima.

1. 1. Dopuna i dopunjavanje

Dopuna ili *komplement* koja se predstavlja kao „važan konstituent rečenice ili klauzalne strukture“ i „vrlo opšti pojam koji obuhvata sve obavezne osobine neglagolskog dela predikata“ (ERML, 54) otelotvoruje se imenskim rečima u bespredložnim i predložnim formama, podređenom rečenicom ili infinitivnom strukturom. To je podređeni, nestabilni argument konstrukcije. U transformacionoj gramatici (Rosenbaum 1968) prezentira se kao član glagolske fraze, u dependencijalnoj gramatici (Engel-Mrazović 1986) kao sredstvo kome glagolski predikat otvara mesto u rečenici.

U srpsku lingvistiku pojam i termin *dopuna* uvodi A. Belić. Prema gramatici zavisnosti, to su rečenični delovi uslovljeni valentnošću upravnog glagolskog oblika koji spada u određenu potkategoriju glagola, dok na neophodnost njihovog prisustva ukazuje fakat da bi eventualno izostavljanje poremetilo gramatičku pravilnost rečenice (Mrazović-Vukadinović 1990: 455). Dakle u srpskom jeziku tu relaciju istovrednih ili nejednake vrednosti parametara (u slučaju da je dominirajući član nepunoznačan, sa leksičko-semantičkog aspekta nadređeni podatak ima ulogu jezgra članova) odražavaju glagoli, imenice i anafore.⁴² Ta sintaksička pojava uključuje padežne strukture, dopunske podloge vezane za nadređeni član koji prezentiraju glagol, imenica ili pridev. Njih vezuju zasebna gramatička i semantička srodnost koju Popović (Popović 1989: 217, 254) imenuje *rekcijiskom konstrukcijom* (odnos glagola i objekta), a u funkciji *rekcijiskih dopuna* mogu biti imenice u zavisnim padežima uz prideve i priloge.

⁴² O dopunama kao obaveznim i neobaveznim rečeničnim članovima govore ruski sintaksičari (vidi: Дорофеева 1971: 66-77).

Na osnovu funkcionalnih i strukturnih parametara možemo razlikovati **leksičke dopune** (to su imenski predikativi i dopunski infinitiv koji se inkorporiraju u kopolativnim ili glagolskim predikatima), **gramatičke dopune** koje manifestuju raznovrsnost oblika i sintaksičkih uloga: objekat, subjekat, priloška odredba, dok im se pripisuje imenička ili priloška vrednost (Ružić 1992: 115-132), **rečenične dopune** (u slučaju rečeničnog konstituenta nezavisnog od upravnog predikata, radi se o dopunskoj rečenici ili dopunskoj konstrukciji (Ivić 1995: 113-136).

Dopune mogu biti **obavezne** ili **obligatorne**, onda kada se njihovim prisustvom obezbeđuje gramatičnost rečenice i **fakultativne** ili **neobavezne**, ukoliko njihovim ispuštanjem rečenica ostaje gramatički pravilna (uporedi: *Majka uzima korpu.* i *Majka kuva*). Glagolski vid reguliše obaveznost /neobaveznost pojave dopuna, tako da uz svršeni vid glagola mora da se upotrebi dopuna (*skuvati što, pročitati što*), dok uz nesvršeni vid ne mora (kuvati, čitati).⁴³

Tabela 39: Obavezna dopuna			
OBAVEZNA DOPUNA			
Η δασκάλα	των παιδιών	δίνει	σοκολάτες.
dopuna / subjekat	dopuna / genitiv	glagol	dopuna / akuzativ
Učiteljica	deci	daje	čokolade
dopuna / subjekat	dopuna / dativ	glagol	dopuna / akuzativ

Tabela 40: Neobavezna dopuna		
NEOBAVEZNA DOPUNA		
Η μητέρα	ψήνει	ψάρια
dopuna / subjekat	glagol	dopuna / akuzativ
Majka	peče	ribe
dopuna / subjekat	glagol	dopuna / akuzativ

Rekcijska dopuna se uspostavlja na relaciji između dve semantički povezane reči tako da prva funkcioniše kao činilac širenja, dograđivanja semantičkog potencijala druge (Ružić 2000 a: 114). Rekcijska dopuna uslovljava, prema Jeliću (2010: 21): i) obligatornost javljanja u dubinskoj strukturi; ii) javljanje u konkretnom padežu; iii) anaforizovanje pronominalnim oblikom; iv) prepozicionu desemantizaciju; v) nemogućnost parafraziranja.

Dopunjavanje ili *komplementacija* je zavisni odnos koji se uspostavlja između glagola i imenskog izraza, tako da upravo glagol svojim leksičkosemantičkim potencijalom otvara mesto nominalnoj dopuni kako bi se njome upotpunio, dopunio ili proširio njegov sadržaj. (Piper i dr. 2005:

⁴³ O nesvršenom vidu u grčkom jeziku Holton komentariše: „it presents the action or state expressed by the verb either as a single but continuous event or as a habitually repeated one“ i „...the imperfective can also be used to indicate capability“ (Holton et al. 1997: 217, 219):

- Τώρα ο μαθητής γράφει τις ασκήσεις. (progresivni) = Sada učenik piše vežbe;
- Ο μαθητής κάθε μέρα γράφει τις ασκήσεις. (uopštavajuće) = Svaki dan učenik piše vežbe;
- Αυτό το κρέας ψήνεται εύκολα. (modalni) = Ovo meso peče se lako.

483). To znači pre svega sposobnost glagolskih leksema da upravljaju imenskim rečima čije „морфолоγическое, морфосинтаксическое и синтаксическое оформление“ uslovljavaju leksički parametri nadređene reči ili značenjski okvir nadređene reči (Апресян 1974: 200). Inkorporiranjem dopuna u semantičku valentnost glagola obogaćuje se ili širi sadržaj glagola.

Uprkos neosporne vrednosti klasifikovanja glagola prema dopunama i njegovom doprinosu ka tačnoj upotrebi glagola, u tradicionalnim sintaksičkim priručnicima ne postoji opšteprihvaćena podela na kategorije. To se dešava, jer bukvalno i preneseno značenje glagola ne sledi stabilne kriterije, a s druge strane zahteva se paralelni osvrt na sintaksičke i semantičke parametre, fakat koji se ne realizuje uvek (Θεοφανοπούλου - Κοντού et al. 1998: 31).

Međutim na osnovu funkcionalnih i strukturnih parametara razlikujemo **leksičke dopune**: to su imenski predikativi (i samo u srpskom dopunski infinitiv⁴⁴) koji se inkorporiraju u kopulativnim ili glagolskim predikativima; **gramatičke dopune** koje manifestuju raznovrsnost oblika i sintaksičkih uloga: objekat, subjekat, priloška odredba, dok im se pripisuje imenička ili priloška vrednost (Ružić 1992: 115-131); **rečenične dopune**: u slučaju rečeničnog konstituenta nezavisnog od upravnog predikata, radi se o dopunskoj rečenici ili dopunskoj konstrukciji (Ivić 1983: 115-138).

1.1.1. Padežne dopune u grčkom

U grčkom jeziku javlja se sedam vrsta dopuna koje su u zavisnosti od glagolskog pojma. Izuzev dopune u nominativu (C_{nom}) tri se otelotvoruju imeničkim elementom koji se kombinuje sa glagolom pomoću padežne forme ili predložkopadežne strukture. Stoga uočavamo te varijante (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 608):

Tabela 41: Vrste glagolskih dopuna u grčkom		
GLAGOLSKE DOPUNE		
Akuzativ (C _{ak})	Predložki akuzativ (C _{prep})	Genitiv (C _{gen})
Το παιδί μμείται <i>τον πατέρα</i> .	Το παιδί διαφέρει <i>από τον πατέρα</i>	Το παιδί μοιάζει <i>τον πατέρα</i> .
Dete imitira <i>oca</i> .	Dete se razlikuje <i>od oca</i> .	Dete liči <i>na oca</i> .

Ostale dopune izražavaju svoj semantičko-sintaksički okvir uz priloške strukture (C_{adv}), kopulativne glagole (C_{pred}) ili sentencijalne (in)tranzitivne forme (C_{verb}) (Ivić 1983: 130).

Tabela 42: Vrste dopuna u grčkom			
Simbol	Naziv dopune	Anafora ⁴⁵	Primer

⁴⁴ O kontrastivnoj upotrebi infinitiva u balkanskim jezicima: Joseph 1983; 1983-1984: 91-98.

⁴⁵ Sredstvo za međusobno razgraničenje dopuna naziva se *anafora*⁴⁵ koja se predstavlja u paradigmi kao najmanji zajednički imenitelj apstraktnog pojma i uglavnom otelotvoruje pronominalnim formama ili adverbijalnim odredbama:

- Kuća lekara *se nalazi* na kraju ulice.
- Kuća onoga *se nalazi* tamo.
- Ona *se nalazi* tamo.

C _{nom}	Dopuna u nominativu	Lična zamenica u nominativu	<i>Το παιδί τρέχει. (Dete trči)</i>
C _{gen}	Dopuna u genitivu	Lična zamenica u genitivu	<i>Ηγείται της εταιρείας. (Vodi firmu)</i>
C _{ak}	Dopuna u akuzativu	Lična zamenica u akuzativu	<i>Την αγαπάει. (Voli je)</i>
C _{prep}	Prepozicionalna dopuna	Nezamenljiv predlog + zamenica	<i>Ενδιαφέρεσαι για τη φύση; (Interesuješ li se o prirodi ?)</i>
C _{adv}	Adverbijalna dopuna	Prilog za mesto, uzrok, količinu, vreme	<i>Σπουδάζουμε στην Αθήνα. (Studiramo u Atini)</i>
C _{pred}	Predikativna dopuna	Pridev	<i>Ο πατέρας είναι εργατικός. (Otac je marljiv)</i>
C _{verb}	Verbativna dopuna	ότι, πώς, που + glagol	<i>Είπε ότι θα έρθει. (Rekao je da će doći.)</i>

1.1.1.1. Dopuna u nominativu - C_{nom}

U svakoj rečenici izražena poruka sastoji se od osnovne informacije, tj. jezgra koje se popunjava drugim učesnicima. Za formiranje rečenice je nužan bar jedan participant obaveznog karaktera; radi se o subjektu⁴⁶, čija je funkcija vezana za aktiviranje rečeničnog jezgra i izražava nešto što je u rečenici poznato (Χαραλαμπάκης 1992: 97), dok se na njegovoj kombinaciji sa predikatom zasniva tipološka klasifikacija jezika (Li - Thompson 1976: 459).

Iako subjekat uglavnom vrši sintaksičku funkciju, moramo posmatrati njegove semantičke uloge:

1. Subjektat glagola koji označavaju praktičnu delatnost: najučestalija je uloga subjekta vezana za **vršioca**⁴⁷ radnje izražene glagolima aktivne dijateze koji se referišu o nekoj praktičnoj delatnosti (Χαραλαμπάκης 1992: 84):

- Ο γεωργός κλάδεψε τα δέντρα στον κήπο. Zemljoradnik je skresao drveće u bašti.

Uz glagole srodne semantičke nijanse subjekat je **instrument**⁴⁸ kojim se vrši neka radnja ili **uzrok**⁴⁹ koji izaziva akciju ili situaciju (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 590):

⁴⁶ U gramatičkim priručnicima nailazimo na različite pristupe semantičkom okviru termina „subjekat“:

i) „ono o čemu je reč u rečenici“ (Τζάρτζανος 1946: 36); ii) „ono o čemu je reč u rečenici ili lice, životinja ili predmet o kojemu se govori u rečenici“ (Γιαννακόπουλος 1982: 41); iii) „imenska fraza koja ukazuje na vršioca radnje ili na onog koji prima akciju ili se nalazi u situaciji naziva se subjekat. Subjektat se javlja u nominativu. Nalazimo ga, ukoliko odgovorimo na pitanje koje formiramo pomoću zamenice ποιος / ko i glagol rečenice“ (Κάνδρος et al. 1987: 97); iv) “Kako mogu da do sada zaključim, najbolji je način da definišemo funkciju subjekta stara definicija prema kojoj je subjekat «ono o čemu je reč»“ (Chafe 1976: 43); v) radi se „o imenskoj frazi sa kojom se glagol slaže u licu i broju“ (Φιλίππική-Warburton 1992: 108).

⁴⁷ Od semantičkih uloga, tj. relacija učesnika sa rečeničnim jezgrom najznačajnija je uloga vršioca ili živog bića koje svesno određuje neku radnju. Najčešće se podudara sa subjektom ili agansom radnje. U nekim slučajevima uočavamo *neposrednog vršioca* koji vrši datu radnju i posrednog koji je izaziva ili je ne ostvaruje (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 579):

- Οι εφημερίδες ώθησαν την κυβέρνηση να δραστηριοποιηθεί για την αντιμετώπιση του οικολογικού προβλήματος.
- ❖ Novine su vladu podstakle da se aktivira sa suočavanjem ekološkog problema.

- Το κλειδί άνοιξε την πόρτα.
- ❖ Ključ je vrata otvorio. (subjekat → instrument)
- Ο αέρας έσπασε το τζάμι.
- ❖ Vetar je prozor slomio. (subjekat → uzrok)

2. Subjekat glagola koji su vezani za svest živih bića: Kod takvih glagola koji odražavaju svest živih bića (osećaj, čulo, volja, znanje) razlikujemo dve vrste rekcije: kao subjekat nekih glagola se javlja **lice koje doživljava**⁵⁰ delatnost ili situaciju, dok kod drugih **uzrok**, tj. podatak koji izaziva doživljaj živog učesnika (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 590):

- Το κοινό απόλαυσε τη θεαματική παρέλαση των μαθητών.
- ❖ Publika je uživala u spektakularnoj paradi učenika. (subjekat → dozivljavajuće lice)
- Η θεαματική παρέλαση των αρμάτων εντυπώσισε το κοινό. (subjekat → uzrok)
- ❖ Spektakularna parada tenkova je publiku impresionirala.

3. Subjekat glagola koji označavaju posesiju: uz te glagole subjekat može biti **posednik** ili **posed** (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 591):

- Ο ξάδερφός μου έχει έναν κόκκινο σκαραβαίο. (subjekat → adresat)
- ❖ Moj rođak ima crvenog skarabeja.
- Ο κόκκινος σκαραβαίος ανήκει στον ξάδερφό μου. (subjekat → neutralni)
- ❖ Crveni skarabej pripada mom rođaku.

4. Subjekat glagola koji znače kretanje: od glagola koji se odnose na kretanje jedni kao subjekat imaju učesnika koji kontroliše i vrši kretanje (**vršilac**), drugi participanta koji se kreće, ali ne kontroliše kretanje (**primalac**) i neki učesnika koji uzrokuje kretanje drugog, bez sopstvenog učešća (**posredni vršilac**) (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 591):

- Ο θυρωρός ανέβηκε γρήγορα στις σκάλες. (subjekat → vršilac)
- ❖ Portir se brzo popeo uz stepenice.
- Η μπάλα έπεσε στα χέρια του τερματοφύλακα. (subjekat → primalac)

⁴⁸ Za vršenje radnje se često upotrebljava neživ participant, čija je uloga identifikovana kao uloga *sredstva* ili *instrumenta* koji vrši akciju. Na sintaksičkom nivou se on izražava funkcijom subjekta ili predložnog atributa (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 579):

- Ο διαρρήκτης άνοιξε την πόρτα με αντικλειδί. Provalnik je kalauzom otključao vrata.

⁴⁹ *Uzrok* se smatra ulogom neživih entiteta koji, premda se javljaju kao izazivači radnje, ne kontrolišu njen razvoj. Sa sintaksičkog aspekta se beleži pomoću funkcije subjekta, agensa radnje ili predložnog atributa (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 579):

- Η βροχή εμπόδισε την πραγματοποίηση τής εκδήλωσης.
- ❖ Kiša je sprečila realizovanje manifestacije.

⁵⁰ *Doživljavač* se naziva uloga participanta čije poimanje oblikuje neka delatnost ili situacija. Sintaksički se označava funkcijom subjekta, objekta, predložnog objekta ili objekta u genitivu (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 581):

- Οι περαστικοί άκουσαν έναν εκκωφαντικό θόρυβο. Prolaznici su čuli zaglušujući zvuk.
- Η γάτα τρώει τον ποντικό. Mačka jede miša.
- Η γιαγιά σε μένα δίνει παγωτό. Baka mi daje sladoled.
- Της μίλησες για μένα; Da li si joj pričao o meni?

❖ Λοπτα je pala u ruke golmana.

• Ο Ιωάννης μετέφερε τα έπιπλα στο νέο διαμέρισμα της Αριστέας. (subjekat → posredni vršilac)

❖ Ioanis je nameštaj preneo u novi Aristejin stan.

5. Subjekat glagola koji znače situaciju: sa imeničkim ili glagolskim jezgrima vezanim za situacije koje se ne razvijaju kroz vreme u svojstvu subjekta se kombinuje **neutralan participant**⁵¹ (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 591):

• Το σπίτι του μοιάζει με παλάτι. Njegova kuća liči na palatu.

Međutim Haralambakis (Χαραλαμπάκης 1992: 105-106) navodi te semantičke potkategorije subjekta:

1. Agentivni subjekat (agentive subject): Radi se o najučestalijoj semantičkoj ulozi subjekta koja ukazuje na živi entitet, vršioca radnje:

• Ο παππούς ξύπνησε. Deda se probudio.

2. Τρpeći subjekat (patient/affected subject): celina žive ili nežive nijanse trpi radnju označenu intransitivnim glagolom, značenje koje se pripisuje objektu:

• Το αυτοκίνητο χάλασε. Auto se pokvario.

3. Neutralni subjekat (neutral subject): najčešće ga nalazimo sa glagolom είναι (*jeste*) i odnosi se na situaciju:

• Η μαμά είναι όμορφη. Mama je lepa.

4. Instrumentalni subjekat (instrumental subject): beleži instrument ili sredstvo koje uzrokuje događaj. Pretvaranje aktivne strukture u pasivnu na jasniji način pokazuje funkciju subjekta kao instrumenta / sredstva:

• Το πλυντήριο πλένει τα ρούχα. Veš mašina pere veš.

• Τα ρούχα πλένονται με το πλυντήριο. Veš se pere veš mašinom.

5. Primalački subjekat (recipient subject): sa stativnim glagolima koji ne formiraju mediopasivno stanje, kao έχω (*imati*), κατέχω (*posedovati*) javlja se primalački subjekat koji ima ulogu primaoca radnje ili situacije označene glagolom:

• Ο δάσκαλος ξέρει ότι τα παιδιά είναι χαρούμενα. Učitelj zna da su deca radosna.

6. Lokativni subjekat (locative subject): glagoli bez mediopasivnog stanja udružuju se sa lokativnim subjektom koji se referiše o mestu akcije ili delatnosti:

• Η Ελλάδα έχει όμορφες παραλίες. Grčka ima lepe obale.

7. Temporalni subjekat (temporal subject): označava vreme u kojem se glagolska radnja odvija:

• Σήμερα κάνει ζέστη. Danas je toplo.

Izražava se (Γζάρτζανος 1963²: 16):

i) imenicom: *Ο καθηγητής* γράφει. *Profesor* piše.

ii) zamenicom: *Εκείνη* ήταν καλύτερη. *Ona* beše bolja.

⁵¹ **Neutralan participant** naziva se onaj ko se nalazi u nekoj situaciji ili raspolaze osobinom, bez ikakve relacije uticaja. Za sintaksičko izražavanje koristi se subjekat, objekat ili predložni objekat (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 582):

• Το σπίτι ανήκει στη γιαγιά μου. Kuća pripada mojoj baki.

iii) popridevljena imenica: *Οι νέοι διασκεδάζουν. Mladi uživaju.*

iv) bilo koja reč, grupa reči i sa bezličnim glagolima⁵² rečenica sa ili bez člana:

⁵² a) Ograničen broj deficitnih glagola javlja se u trećem licu (Holton et al. 1998: 201-203; Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 1999: 219; 2005: 603):

ανακοινώνεται	<i>saopštava se</i>	πιστεύεται	<i>veruje se</i>
αποφασίζεται	<i>donosi se odluka</i>	πρέπει	<i>treba</i>
διαδίδεται	<i>širi se glasina</i>	πρόκειται	<i>radi se</i>
έγκειται	<i>leži</i>	συνάγεται	<i>izvodi se</i>
ενδέχεται	<i>verovatno je</i>	συμβαίνει	<i>dešava se</i>
εννοείται	<i>razume se</i>	υπενθυμίζεται	<i>podseća se</i>
επείγει	<i>hitno je</i>	υπονοείται	<i>podrazumeva se</i>
επιδιώκεται	<i>teži se</i>	υποτίθεται	<i>pretpostavlja se</i>
επιτυγχάνεται	<i>uspeva se</i>	ψιθυρίζεται	<i>sapirúce se</i>

- Τέτοια καταστροφή συνέβη για πρώτη φορά στα μεταπολεμικά χρόνια.
- ❖ Takva katastrofa se desila prvi put u posleratnim godinama.

Dopunska, deklarativna ili indirektna upitna rečenica igraju ulogu rečeničnog subjekta takvih impersonalnih glagola:

- Λέγεται ότι θα έχουμε νέες εκλογές. Priča se da ćemo imati izbore.

Kao nulti subjekat se moglo pojaviti treće lice lične zamenice *αυτός (on)* koje ne karakteriše nijansa naglašavanja ili jukstapozicije i zato se ne označava u površinskoj strukturi (Joseph & Philippaki-Warburton 1987: 37). U slučaju naglašavanja zamenica *αυτό (ono)* funkcioniše kao subjekat, dok rečenica razjašnjava naveden pojam:

- Είναι απαραίτητο αυτό, να μειώσουμε τα έξοδά μας.
- ❖ Neophodno je ovo, da smanjimo svoje troškove.

b) Izvesni glagoli se upotrebljavaju bez leksičkog subjekta, to su *bezlični* ili *impersonalni glagoli* (Παπαγγελή 2005: 19-29) Odnose se na fizičke pojave (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 1999: 219), meteorološke fenomene (Holton et al. 1998: 201) ili početak vremenskih perioda (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 604):

ανταριάζει	<i>vreme postaje loše</i>	ξημερώνει	<i>svanjuje</i>
αστράφτει	<i>seva</i>	σκοτεινιάζει	<i>smrači se</i>
βραδιάζει	<i>smrkava se</i>	σουρουπώνει	<i>smrkava se</i>
βρέχει	<i>pada kiša</i>	συννεφιάζει	<i>naoblači se</i>
βροντάει	<i>grmi</i>	φέγγει	<i>svetli</i>
γλυκοχαράζει	<i>sviče</i>	φθινοπωριάζει	<i>dolazi jesen</i>
δροσίζει	<i>osvežava se</i>	φυσάει	<i>duva</i>
καλοκαιριάζει	<i>približava se leto</i>	φωτίζει	<i>dani se</i>
καταχιιάζει	<i>pada magla</i>	χαράζει	<i>sviče</i>
μεσημεριάζει	<i>bliži se podne</i>	χειμωνιάζει	<i>približava se zima</i>

- Το *αόριο* είναι άδηλο. *Sutrašnji dan* je nejasan.
- Απαγορεύεται να καπνίζετε. Zabranjuje se *da pušite*.

1.1.1.2. *Dopuna u genitivu – C_{gen}*

U savremenom grčkom je upotreba genitiva sa glagolima usklađena sa dativskim i ablativnim nijansama i zapravo zamenjuje akuzativ sa predlogom *σε* (prema, u, na) ili *για* (za) (Mackridge 1985: 61). U tom slučaju genitiv beleži „non-theme“ argument i javlja se u svojstvu niskog aplikativa (Georgala-Whitman 2009: 79-80):

- Του έφτιαξε καφέ. Skuvao mu je kafu.
- Έφτιαξε καφέ για το (στο) Μιχάλη. Skuvao je za Mihalisa (Mihalisu) kafu.

U svojstvu dopune manifestuje se kao: 1) objekatski; 2) etički; 3) ablativni:

μπομπουνίζει	<i>grmi</i>	χιονίζει	<i>pada sneg</i>
νοχτώνει	<i>pada noć</i>	ψιχάλίζει	<i>rominja</i>

- Πρέπει να φύγεις, πριν σκοτεινιάσει. Treba da odeš, pre nego što se smrači.

Tradicionalni stav gramatičara o izvesnim glagolima koji opisuju prirodne pojave i meteorološke okolnosti usklađuje se sa „neodređenim slučajem subjekta“, budući da „kod mnogih se subjektom može smatrati Bog ili priroda ili dan, ali kod nekih nema subjekta“ (Γιαννακόπουλος 1982: 265) ili prema mišljenju Hatzidakisa takvi glagoli „jednostavno označavaju događaj bez ikakve relacije sa subjektom“ (Χατζιδάκις 1977: 510).

Neki bezlični glagoli primaju reči *ο θεός* (bog), *ο καιρός* (vreme) kao semantički subjekat. Radi se o takozvanom *nulli subjekat* (*empty, dummy, null-subject*):

- (Ο θεός / Ο καιρός) χιονίζει. (Bog / Vreme) baca sneg (Pada sneg).

Interesantno je da se neki od tih glagola javljaju u bezličnom obliku, ali i u ličnim strukturama. U tom slučaju izražavaju se i u drugim licima, osim trećeg:

- Πρόσεξε μη βρέξεις την τηλεόραση. Pazi da ne pokvasiš televizor.

c) Neki frazni glagoli sa obeležjem tranzitivnosti ukazuju na prirodne pojave i javljaju se bez leksičkog subjekta:

- Σήμερα στην Αθήνα κάνει ζέστη. Danas je u Atini toplo.

βγάζει ήλιο	<i>sunce izlazi</i>	κάνει κρύο	<i>hladno je</i>
έχει αέρα	<i>ima vetra</i>	σηκώνει αέρα	<i>diže se vetar</i>
έχει ζέστη	<i>toplo je</i>	ρίχνει αστραπές	<i>baca munje</i>
έχει κρύο	<i>hladno je</i>	ρίχνει βροχή	<i>pada kiša</i>
έχει κύμα	<i>ima talasa</i>	ρίχνει χιόνι	<i>pada sneg</i>

d) Impersonalnu nijansu označavaju drugo lice jednine ili treće lice množine intransitivnih i tranzitivnih glagola (Lavidas – Papangeli 2007: 9-10):

- Εδώ το χειμώνα αρρωσταίνεις / αρρωσταίνουν πολύ συχνά.
- ❖ Here, one / people get ill very often in winter.
- Εδώ τρώνε πολύ τα μακαρόνια. Here, one / people eat pasta a lot.
- Εδώ τρόγονται πολύ τα μακαρόνια. Here, one / people eat pasta a lot. (Tsimpli 1989: 247)

1) **Objekatski:** ukazuje na adresata ili doživljavača i javlja se sa glagolima (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 625):

i) govorenja:

- Οι καθηγητές θέλουν να μας μιλήσουν για την πρόοδο σου.
- ❖ Profesori hoće da nam pričaju o tvom napretku.

ii) osećaja:

- Της Μαρίας δεν της⁵³ αρέσει το σκώτι. Mariji se ne dopada džigerica.

iii) posedništva:

- Αυτή η θέση σου ανήκει. Ova pozicija ti pripada.

iv) modaliteta:

- Του χρειάζεται σκληρή τιμωρία. Njemu je potrebna žestoka kazna.

v) odnosa:

- Η άσκηση δεν ταιριάζει της θεωρίας. Vežba teoriji ne odgovara.

vi) mesta (uz glagole literarnog porekla):

- Ο Κινέζος δρομέας προηγείται όλων. Kineski trkač svima prethodi.

S obzirom na to da se genitiv lične zamenice (indirektan objekt) može protumačiti kao posesivni genitiv, u savremenom grčkom te strukture razlikuju se po načinu akcentovanja (Holton et al. 1998: 194):

- Ο γιος τού γράφει γράμμα. Sin mu piše pismo.
- Ο γιος του γράφει γράμμα. Njegov sin piše pismo.

2) **Etički:**

Etički genitiv zamenjuje drevnogrčki dativ i beleži lice radi čijeg zadovoljstva ili nezadovoljstva, radosti ili tuge dešava se ono što je u rečenici označeno. Uglavnom otelotvoruje se slabim pronominalnim oblicima i to prvog ili drugog lica, fakat koji Makridž naglašava: “Certain constructions using what might be termed the *ethic genitive* can have only pronouns as indirect objects“ (Mackridge 1985: 62):

- Φίλησέ μου την Καίτη. Poljubi mi Keti.
- Μη μου φοβάσαι το σκυλί. Nemoj da se mi psa uplašiš. (Γεωργιαφέντης et al. 2006: 17)

K tome etički genitiv često ima nijansu posesivnosti: „There are circumstances in which the genitive of a pronoun used as an athic dative actually denotes possession: these are those in which the pronoun could be transferred to the subject or object of the verb without changing the meaning of the clause“ (Mackridge 1985: 63):

- Τού βγάλανε το πουκάμισο. Skinuli mu su košulju.
- Βγάλανε το πουκάμισό του. Skinuli su njegovu košulju.

3) **Ablativni:**

⁵³ U nekim idiomatskim strukturama je genitiv obligatorne upotrebe, jer se imenica ne javlja bez pratećeg pronominalnog oblika (Mackridge 1985: 62):

- Τού Γιόργου θα του είναι δύσκολο να έρθει. Jorgosu će (mu) biti teško da dode.

Ablativno značenje genitiva izjednačava se sa predložnom strukturom sačinjenom od imenice (ili zamenice) i predloga *από* (od). Taj fenomen je uglavnom učestali sa glagolima purističkog porekla (Mackridge 1985: 62):

- Του (Από αυτόν) κρύψαμε το μυστικό μας. Sakrili smo mu (od njega) tajnu.
- Της σύντομης εθελοντικής εργασίας (πριν από τη σύντομη εθελοντική εργασία προηγείται εκπαίδευση. (www. izvidjaci.net)
- ❖ Κρατκοροčnom volontiranju (Pre kratkoročnog volontiranja) prethodi obuka.

U zavisnosti o ekstralingvističkog kontekstualnog okvira ima slučajeva da genitiv odražava na etičku ili ablativnu nijansu:

- Θα σου πάρω ένα μπουκάλι κρασί.
- ❖ Κυρίcu ti flašu vina. (etički genitiv)
- ✚ Uzeću od tebe flašu vina. (ablativni genitiv)

Realizovanje te dopune vrši se:

i) imenicom ili imeničkom frazom:

- Ο γιος μοιάζει της μητέρας του. Sin liči na majku.

ii) zamenicom ili zameničkom frazom:

- Δε μου φάνουν τα χρήματα. Novca mi nije dovoljno.

1.1.1.3. *Dopuna u akuzativu – Cakuz*

I) Glagoli sa jednom dopunom

Jednovalentni glagol izražava delatnost koju kontroliše vršilac (subjekat) pomoću koje agens utiče na primaoca (objekat) (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 614):

- Ο Γιάννης έσπασε την καρέκλα. Janis slomio je stolicu.

Primaju direktan objekat koji se podudara sa akuzativom imenske reči (imenica, pridev, glagolski pridev trpni, zamenica, broj...), podređenim klauzama (relativne, indirektno upitne, dubiozne) i dopunskim rečenicama uz veznike **να / ότι / πως** (*da*) (Holton et al. 1998: 191).

Objekat⁵⁴ izražava se akuzativom imeničke reči, tj. imenica, pridev, glagolski pridev trpni, zamenica⁵⁵, broj:

⁵⁴ O atributima subjekta i objekta: Νάκας 1986-1987: 69-94.

⁵⁵ Enklitički (nenaglašeni-kraći) pronominalni oblici funkcionišu kao direktni objekat umesto punih (naglašanih), veoma često sastavljajući enklitičku reduplikaciju koja se odnosi na slabljenje neke imenske fraze i naglašavanje rečeničnih konstituenata (Holton et al. 1998: 196; Verhoeven 2007: 575-577; Papangeli 2000: 473-499; Kechagias 2011: 138-165):

- Αγαπάει το διάβασμα. Voli čitanje.
- Το αγαπάει. Voli ga.
- Αυτό το αγαπάει. Njega (ga) voli.

Često funkcija enklitičkih zameničkih formi sastavlja idiomatizovane izraze:

- Εμείς τα βρίσκουμε. Mi se slažemo.
- Εμείς τη βρίσκουμε. Nama je dobro. (Uživamo)

- Ποιον καλείτε; τον πατέρα. Κογα zovete? Οσα.

Prema značenju objekat je u savremenom grčkom sledećih vrsta:

1. Spoljašnji i unutrašnji / istovrsni objekat: objekat koji učesnika uvodi u situaciju ili delatnost naziva se *spoljašni* (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 615):

- Ο μανάβης έκοψε το μεγάλο καρπούζι. Piljar je presekao veliku lubenicu.

2. Unutrašnji ili istovrsni objekat: u nekim slučajevima glagoli udružuju se sa objektom koji ima isto značenje ili etimološku srodnost sa glagolskim pojmom (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 615; Ανδριώτης 1937: 181-202):

- Τραγούδησε ένα παλιό τραγούδι. Οτρεναο je neku staru pesmu.

Unutrašnji objekat⁵⁶ uvodi učesnika koji se predstavlja kao imenička projekcija radnje označene glagolom, odnosno zajedno sa glagolom ukazuje na osnovnu informaciju poruke. Radi se o pleonazmu, budući da se glagol i objekat odnose na isti pojam. Tako zamenjuje se neodređenom zamenicom, bez ikakve promene u značenju (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 615):

- Τραγούδησε κάτι παλιό. Οτρεναο je nešto staro.

Radi naglašavanja pojma koji se ponavlja od glagola i objekat upotrebljavamo konstrukcije sa unutrašnjim objektom (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 616):

- Δεν πρέπει να έχει φάει φαγητό τις τελευταίες δέκα μέρες.

❖ Poslednjih deset dana nije pojeo jela.

Objekat može da bude na semantičkom planu:

1. Primalac radnje: javlja se uz tranzitivne glagole koji:

a) ukazuju na vršenje radnje na objektu čiji je subjekat vršilac, a objekat primalac opisane radnje (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 617):

- Τον Ιανουάριο κόψαμε τα φύλλα της τριανταφυλλιάς. U Januaru posekli smo lišće od ruže.

δαγκώνω κάτι	ujesti nešto	λνγίζω κάτι	savijati nešto
διπλώνω κάτι	uviti nešto	σπάω κάτι	sломiti nešto
κόβω κάτι	seći nešto	τροπάω κάτι	bušiti nešto
κουρεύω κάτι	šišati nešto	χτυπάω κάτι	udariti nešto

b) referišu o smeštanju ili pomeranju objekta i beleže vrstu uticaja na primaoca (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 617; Yannacopoulou 2005: 29):

- Τα κανες θάλασσα. Izazvao si veliki neuspeh.
- Του την πέσαμε. Napali ga smo.

⁵⁶ U srpskoj lingvistici upotrebljava se termin *najuži ili tautološki objekat*. Učestali u književnim delima vezan je za opštbalkansku upotrebu akuzativa u svojstvu casus generalis-a. Nosilac je semantičke sadržine slične ili istokorenske sa značenjem upravnog glagola:

- Bol boluje nikom ne kazuje. (Piper i dr. 2005: 618)

- Μετά τη διάρρηξη βάλαμε σε όλες τις πόρτες καινούριες κλειδαριές.
- ❖ Posle provale smo postavili na sva vrata nove brave.

αναποδογυρίζω κάτι	<i>prevnuti</i> nešto	πετάω κάτι	<i>savijati</i> nešto
βάζω κάτι κάπου	<i>staviti</i> nešto negde	ρίχνω κάτι	<i>slomiti</i> nešto
κουβαλάω κάτι κάπου	<i>nositi</i> nešto negde	σπρώχνω κάτι	<i>gurati</i> nešto
μετακινώ κάτι	<i>premeštati</i> nešto	τοποθετώ κάτι κάπου	<i>smestiti</i> nešto negde

2. Proizvod: Ovo su objekti koji se javljaju kao posledica opisane radnje (proizvod), koja ostvaruje najveći stepen uticaja na participanta (Κλαίρης - Μπαμπινιώτης 2005: 618):

- Μπορείς να σχεδιάσεις στον πίνακα έναν κύκλο; Možeš li da na tabli nacrtáš jedan krug?

γεννάω κάτι	<i>roditi</i> nešto	παράγω κάτι	<i>proizvesti</i> nešto
δημιουργώ κάτι	<i>stvoriti</i> nešto	συνθέτω κάτι	<i>sastaviti</i> nešto
μαγειρεύω κάτι	<i>kuvati</i> nešto	φτιάχνω κάτι	<i>učiniti</i> nešto

Interesantno je da kad se ti glagoli grčkog jezika udružuju sa objektom koji ne znači proizvod, već primaoca, predstavljaju drukčiju značenjsku nijansu:

- Ο υδραυλικός φτιάχνει τη βρύση. Vodoinstalater popravlja česmu.

Izvesni glagoli znanja takođe se udružuju proizvodom znanja (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 618):

- Ο Νεύτωνας ανακάλυψε το νόμο της βαρύτητας. Njutn je otkrio zakon gravitacije.

ανακαλύπτω κάτι	<i>otkriti</i> nešto	επινοώ κάτι	<i>pronaći</i> nešto
αποφασίζω κάτι	<i>rešiti</i> nešto	σκαρφίζομαι κάτι	<i>izmisliti</i> nešto

3. Doživljavač: živi entitet se u svojstvu doživljavača objekta javlja uz glagole sa značenjem emocije ili znanja. Taj objekat ima ulogu doživljavača na koga utiče emocija⁵⁷ ili znanje:

- Τα επιχειρήματά του ενθουσίασαν το ακροατήριο. Njegovi argumenti su oduševili publiku.

⁵⁷ Pomoću ispitivanja leksičkog polja posvećenog ljudskim osećanjima lingvisti su pokušali da istraže univerzalna obeležja ljudskog jezika (Wierzbicka 1966) i da provere koliko se semantička kategorija može odrediti u skladu sa sintaksičkim i strukturno-funkcionalnim parametrima (Levin 1993). Interesantno je da je u poslednje vreme jezička tehnologija orijentisana ka obrađivanju informacija o licima i zbivanjima i analizi emocija pomoću tekstualnog okvira (Wilson 2008). Sintaksičku, strukturnu, funkcionalnu i semantičku klasifikaciju glagola osećanja u novogrčkom obrađuju (Γιούλη-Φωτοπούλου 2012: 754-762)

Tabela 50: Objekat = Doživljajuće lice			
απογοητεύω κάποιον	<i>razočarati nekoga</i>	ευχαριστώ κάποιον	<i>zahvaliti nekome</i>
γοητεύω κάποιον	<i>očarati nekoga</i>	ικανοποιώ κάποιον	<i>zadovoljiti nekoga</i>
εκπλήσσω κάποιον	<i>iznenaditi nekoga</i>	κουράζω κάποιον	<i>umoriti nekoga</i>
ενδιαφέρω κάποιον	<i>interesovati nekoga</i>	μαλώνω κάποιον	<i>grđiti nekoga</i>
ενθουσιάζω κάποιον	<i>oduševiti nekoga</i>	νευριάζω κάποιον	<i>nervirati nekoga</i>
ενοχλώ κάποιον	<i>smetati nekoga</i>	νουθετώ κάποιον	<i>savetovati nekoga</i>
εντυπωσιάζω κάποιον	<i>impresionirati nekoga</i>	πειράζω κάποιον	<i>uznemiriti nekoga</i>

4. Neutralan participant: uz glagole koji označavaju osećaj, čulo, posesiju objekat u akuzativu ukazuje na učesnika na koga ne utiče delatnost niti on vrši uticaj na nju. Participant označen subjektom uključuje objekat koji postoji nezavisno od delatnosti i ne trpi nikakav uticaj od nje (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 619):

- Είδα προχθές την αδερφή σου στην πλατεία. Prekjuče na trgu sam video tvoju sestru.

Tabela 51: Objekat = Neutralni participant			
čulo			
αγγίζω κάτι	<i>kupiti</i> nešto	γεύομαι κάτι	<i>probati</i> nešto
ακούω κάτι	<i>čuti</i> nešto	μυρίζω κάτι	<i>mirisati</i> nešto
βλέπω κάτι	<i>videti</i> nešto	παρατηρώ κάτι	<i>primetiti</i> nešto
volja			
επιθυμώ κάτι	<i>želeti</i> nešto	νοσταλγώ κάτι	<i>čeznuti</i> za nečim
επιδιώκω κάτι	<i>težiti</i> nešto	προσδοκώ κάτι	<i>očekivati</i> nešto
θέλω κάτι	<i>hteti</i> nešto	χρειάζομαι κάτι	<i>imati potrebu</i> za nečim
posesija			
αγοράζω κάτι	<i>kupiti</i> nešto	καταλαμβάνω κάτι	<i>zauzeti</i> nešto
αποκτώ κάτι	<i>steći</i> nešto	νοικιάζω κάτι	<i>iznajmiti</i> nešto
έχω κάτι	<i>imati</i> nešto	παίρνω κάτι	<i>uzimati</i> nešto

5. Mesto: neki glagoli kretanja zahtevaju lokacioni objekat koji označava mesto u odnosu na prostor u kom se radnja ostvaruje (Κλαίρης - Μπαμπινιώτης 2005: 620):

- Τα παιδιά πλησιάζουν τη γάτα. Deca prilaze mački.

Tabela 52: Objekat = Mesto			
ακολουθώ κάτι	<i>slediti</i> nešto	περικυκλώνω κάτι	<i>opasati</i> nešto
διασχίζω κάτι	<i>preseći</i> nešto	πλησιάζω κάτι	<i>prići</i> nešto
διανύω κάτι	<i>preći</i> nešto	προσεγγίζω κάτι	<i>približavati se</i> nečemu

II) Glagoli sa dvema dopunama

Trovalentni glagoli kombinuju se sa subjektom i dve dopune: jedna odražava na učesnika koji neposredno trpi akciju (uloga primaoca: direktni objekat koji se izražava akuzativom), a druga živog učesnika kome je akcija upućena i posredno utiče na njega (uloga adresata ili doživlavajućeg lica: indirektni objekat koji se beleži genitivom ili akuzativom).

Konkretnije indirektni objekat manifestuje značenje:

a) adresata u čiju posesiju prelazi pojam označen direktnim objektom. Po principu su trovalentni glagoli oni koji ukazuju na prelaženje privremenog ili stalnog posedništva (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 632; Holton et al. 1998: 194):

- Να μου επιστρέψεις το λεξικό που σου δάνεισα. Da mi vратиš rečnik koji sam ti pozajmio.

Tabela 53: Indirektni Objekat -Adresat: genitiv (predložki akuzativ) + akuzativ			
I. glagol + genitiv (predložki akuzativ) + akuzativ			
ρήμα + κάποιον + κάτι * glagol + kome + što			
αφήνω	<i>ostaviti</i>	παρέχω	<i>snabdeti</i>
δανείζω	<i>pozajmiti</i>	πουλάω	<i>prodati</i>
δίνω⁵⁸	<i>dati</i>	προσφέρω	<i>pružiti</i>
δωρίζω	<i>darivati</i>	στέλνω	<i>poslati</i>
επιστρέφω	<i>vratiti</i>	ταχυδρομώ	<i>poslati poštom</i>
οφείλω	<i>dugovati</i>	φέρνω	<i>donositi</i>
παραδίνω	<i>predati</i>	χαρίζω	<i>pokloniti</i>
παραχωρώ	<i>ustupiti</i>	χρωστάω	<i>biti dužan</i>

Izražava se na dva načina:

a) predlog *σε* (= u, na, prema) i imenička reč u akuzativu (predložki akuzativ):

- Η γιαγιά χάρισε σε μένα ένα όμορφο παιχνίδι. Baka poklonila mi je lepu igračku.

b) imenička reč u genitivu (objekat u genitivu):

- Η γιαγιά μού χάρισε ένα όμορφο παιχνίδι. Baka mi je poklonila lepu igračku.

Tabela 54: Adresat: akuzativ + akuzativ	
II. glagol + akuzativ + akuzativ	
ρήμα + κάποιον + κάτι * glagol + koga + što	
διδάσκω κάποιον κάτι ⁵⁹	<i>pođučavati</i> nekoga nečemu

⁵⁸ Glagol *δίνω* pripada pripomoćnim glagolima (verbes supports) koji imaju gramatičku funkciju, nose karakteristike aspekta, vremena, lica i broja, a doprinose poimeničenju glagolskih struktura ili saglasno sa Nakasom (Νάκας 1987: 345-377) radi se o „glagolskoimeničkim perifrazama“. O supstantivizaciji pomoću tog glagola videti: Τσολάκη 1998: 473-486; Φωτοπούλου 1988: 223-241.

⁵⁹ Interesantan je slučaj sintaksičkog ponašanja glagola «*διδάσκω*»:

- Διδάσκω *στον Γιάννη* την γραμματική. I teach grammar to John. (1)
- Διδάσκω *του Γιάννη* την γραμματική. I teach grammar to John. (2)
- Διδάσκω *τον Γιάννη* την γραμματική. I teach John grammar. (3)

κερνάω κάποιον κάτι	<i>častiti</i> nekoga nečim
μαθαίνω κάποιον κάτι	<i>učiti</i> nekoga nešto
ρωτάω κάποιον κάτι	<i>pitati</i> nekoga nešto

Mnogi tranzitivni glagoli traže dva direktna objekta⁶⁰, tj. u akuzativu; ukoliko se oni otelotvoruju enklitičkim pronominalnim oblicima⁶¹, jedan od njih se nalazi u genitivu:

U klauzama (1), (2) indirektni objekat javlja se kao početni ili finalni, dok u slučaju (3) funkcioniše kao unapređen finalni direktan objekat, budući da se akuzativom izražava ta sintaksička funkcija i da je njegovo naglašavanje moguće pomoću slabih pronominalnih oblika (Joseph 1982: 50):

- *Τον* διδάσκω *τον Γιάννη* την γραμματική. I am teaching *John* grammar.

⁶⁰ Paralelna upotreba objekta živog i neživog pojma ispoljenih sa akuzativom je česta pojava u savremenom srpskom jeziku. *Dvostruki objekat* kombinuje živi i neživi entitet: Pitam *majku značenje*. Milka Ivić tvrdi da «dvojni (slobodni) akuzativ dolazi u obzir samo u onim slučajevima u kojima je jednom od datih dveju objekatskih jedinica identifikovan neko, dok se drugom pominje nešto, uz implikaciju da se to nešto mora odnositi na neidentifikovan rečenični sadržaj» (Ivić 1995: 132-133).

⁶¹ U prostim rečenicama su enklitički pronominalni oblici vezani za pragmatološku funkciju pravog objekta, što znači da njihova pojava odražava tematizaciju, a odsustvo beleži fokusiranje (Horrocks 1983: 103):

- Το Γιάννη *(τον) ξέρω καλά. Janisa dobro poznajem. (Tematizacija)
- Το ΓιΑΝΝΗ *(τον) ξέρω καλά. JANISA dobro poznajem. (Fokusiranje)

U složenim rečenicama veruje se da je prisustvo enklitika fakultativno ili obligatorno:

i) fakultativno

a) kad je usklađeno sa fonološkim realizovanjem pravog objekta (Joseph 1978: 75):

- Αυτή η πέτρα είναι πολύ βαριά να (την) σηκώσω. Ovaj kamen je veoma težak da (ga) podignem.

b) kad se primećuju sledeći činoci (na primer kod relativnih klauza):

i) daljina između reči - jezgra relativne rečenice i relativne zamenice (Ingria 1981: 180):

- Ο άνθρωπος που λένε ότι νομίζουν ότι (τον) είδε ο Γιάννης είναι πλούσιος.
- ❖ Bogat je čovek o kome govore da misle da (ga) je Janis video.

ii) prisustvo adverbijalnog modifikatora (Ingria 1981: 165):

- Ο άνθρωπος που (τον) έβλεπε ο Γιάννης στο γραφείο είναι πλούσιος.
- ❖ Čovek koga je Janis sretao u kancelariji je bogat.

iii) funkcija leksičke referentne tačke (Σταύρου 1985: 123):

- Έχασε τον αυτοσεβασμό του που δεν (τον) είχε ποτέ.
- ❖ Izgubio je svoje samopoštovanje koje nikad nije imao.

O gramatičnosti relativnih klauza u kojim odsustvuje enklitika Theophanopulu - Kontu ističe da je ta pojava sasvim pravilna, kada:

a) je indikator odnosa morfološki okarakterisan:

- Η άποψη την οποία διατύπωσε ο ομιλητής δεν έπεισε κανένα.
- ❖ Mišljenje koje je govornik formulisao nikoga nije ubedilo.

b) su u pitanju relativne klauze uvedene sa *που*:

- Ο Πέτρος, που (τον) εκτιμούσα τόσο, διέψευσε τις προσδοκίες μου.
- ❖ Petros koga sam toliko cenio, nije obistinio moja očekivanja.

c) između indikatora odnosa i prazne kategorije ne primećuje se angažujuća konstrukcija, već Princip Prazne Kategorije (Kayne 1981: 93-133):

- Ο καθηγητής διδάσκει τους μαθητές μαθηματικά. Profesor matematici podučava učenike.
- Ο καθηγητής τούς τα διδάσκει. Profesor im ih podučava.

Pri takvim slučajevima pretvaranje aktivne u pasivnu strukturu ostvaruje se na dva načina, budući da oba objekta aktivne strukture postaju subjekti pasivnih (Philipaki-Warburton 1977: 280):

Tabela 55: Adresat: akuzativ + akuzativ & pretvaranje aktiva u pasiv			
Aktivna konstrukcija			
O καθηγητής	διδάσκει	<u>μαθηματικά</u>	<u>τους μαθητές</u>
Profesor	podučava	matematici	učenike
Pasivna konstrukcija (I)			
<u>Οι μαθητές</u>	διδάσκονται	μαθηματικά	από τον καθηγητή
Učenici	podučavaju se	u matematici	od profesora
Pasivna konstrukcija (II)			
<u>Μαθηματικά</u>	διδάσκονται	στους μαθητές	από τον καθηγητή
Matematika	podučava se	učenicima	od profesora

b) kretanja uz glagole akcija koje uključuju vršioca (subjekat) i opisuju premeštanje primaoca (objekat u akuzativu) u ili iz mesta (predložki objekat) (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 633):

- Χτες κρεμάσαμε τις καινούριες κουρτίνες στο καθιστικό.

- Επαινούσε όποιον άκουγε να επαινούν οι φίλοι της. Hvalila je koga god je čula da prijatelji hvale.
- d) se radi o „parasitic gap constructions“ (Chomsky 1982: 36-78):

- Ο Γιάννης πρόσβαλε χωρίς να το θέλει, μη αναγνωρίζοντας (τον) αμέσως, τον αγαπημένο του θείο.

- ❖ Janis, iako nije hteo, uvredio je ne prepoznavajući (ga) odmah svoga dragog strica.

(Θεοφανοπούλου-Κοντού 1986-1987: 50-53)

ii) obligatorno

U sledećim slučajevima odsustvo enklitičkih oblika rezultira negramatičnosti rečenice:

a) suprotstavljenje referentne tačke (predložka fraza) i praznog pronominalnog oblika (akuzativ) (Ingria 1981: 183):

- Ο άνθρωπος για τον οποίο λένε ότι *(τον) είδε ο Γιάννης είναι πλούσιος.

- ❖ Bogat je čovek o kome govore da misle da (ga) je Janis video.

b) nesklad između padeža referentne tačke koja prethodi (u nominativu) i padeža koji traži prazna kategorija (u akuzativu):

- Όποιος περνούσε, *(τον) χαιρετούσε. Koga god je prolazio, pozdravljao *(ga)

c) strukture dizanja (raising constructions) koje se formiraju premeštanjem direktnog objekta dopunske rečenice u poziciju subjekta glavne klauze (Joseph 1978: 109 -110) i strukture brisanja objekta (object deletion constructions) koje se sastavljaju od dubinske strukture u kome se objekat dopunske odnosi na subjekat nezavisne rečenice i na funkciju direktnog objekta:

- Τα αγγλικά είναι δύσκολα να τα μάθεις. Teško je da neko uči engleski
- Είναι δύσκολο να μάθεις τα αγγλικά. Teško je da neko uči engleski.

(Θεοφανοπούλου - Κοντού 1986-1987: 54 - 55)

- ❖ Juče smo postavili nove zavese u dnevnoj sobi.

Tabela 56: Indirektni Objekat - Kretanje			
ρήμα + κάτι + κάπου * glagol + nešto + negde			
ανεβάζω	<i>podíci</i>	οδηγώ	<i>voditi</i>
βάζω	<i>metnuti</i>	ρίχνω	<i>baciti</i>
βγάζω	<i>vaditi</i>	στήνω	<i>postaviti</i>
κατευθύνω	<i>usmeriti</i>	τοποθετώ	<i>smestiti</i>
μεταφέρω	<i>nositi</i>	χύνω	<i>sipati</i>

c) **porekla** sa glagolima koji se udružuju sa imeničkom reči u genitivu ili predložkim akuzativom (predlog *από* = od) (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 634):

- Ζήτησες από την Ελένη τη γραμματική; Da li si od Jelene tražio gramatiku?
- Ζήτησες της Ελένης τη γραμματική; Da li si od Jelene tražio gramatiku?
- Της⁶² ζήτησες τη γραμματική; Da li si joj tražio gramatiku?

Tabela 57: Indirektni Objekat - Poreklo			
ρήμα + κάτι + από κάποιον * glagol + nešto + od nekog			
αποσπώ	<i>odvojiti</i>	δανείζομαι	<i>pozajmiti</i>
αρπάζω	<i>uhvatiti</i>	ζητάω	<i>tražiti</i>
αφαιρώ	<i>skinuti</i>	κλέβω	<i>ukrasti</i>
βουτάω	<i>roniti</i>	παίρνω	<i>uzeti</i>

1.1.2. *Prepozicionalne dopune* – *C_{prep}*

Adverbijalni pojmovi mesta, odnosa, porekla funkcionišu sa izvesnim glagolima kao dopune udružene sa predlozima sastavljajući *predložki objekat*. Oni pripadaju valentnosti glagola, što znači da se mogu predvideti glagolskim značenjem:

1. Mesto: ukazuje na lokacioni ili temporalni okvir u kome je akcija ili situacija postavljena. Uloga mesta se beleži funkcijom predložnog objekta, objekta, objekta u genitivu i predložnog atributa (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 58):

- Τα περιστερία στο Σύνταγμα πλησιάζουν άφοβα τους τουρίστες.
- ❖ Golubovi na trgu Ustava bez straha prilaze turistima.

Radi se o najveće učestalosti učesniku izraženim predložkim padežom (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 621):

- Κάθε Παρασκευή πηγαίνουμε στον κινηματογράφο. Svakog petka idemo u bioskop.

⁶² Često se radi naglašavanja glagola ili direktnog objekta upotrebljava istovremeno genitiv enklitičkih oblika zamenice i imenica (Mackridge 1985: 62):

- Της Ελένης της έδωσα την εφημερίδα. Jeleni (joj) sam dao novine ili Jeleni sam dao novine.

Tabela 58: Prepozicionalna dopuna - Mesto			
βασίζομαι κάπου	<i>osloniti se</i> negde	κατοικώ κάπου	<i>stanovati</i> negde
βρίσκομαι κάπου	<i>naći</i> negde	μένω κάπου	<i>ostati</i> negde
εισβάλλω κάπου	<i>napasti</i> negde	πέφτω κάπου	<i>padati</i> negde
επιστρέφω κάπου	<i>vratiti se</i> negde	πηγαίνω κάπου	<i>ići</i> negde

2. Poreklo: neki glagoli dopunjavaju se padežima koji označavaju poreklo (Κλαίρης- Μπαμπινιώτης 2005: 621):

- Από πού έρχεσαι; Odakle dolaziš?

Tabela 59: Prepozicionalna dopuna - Poreklo	
απομακρύνομαι από κάπου	<i>udaljiti se</i> iz nekog mesta
βγαίνω από κάπου	<i>izaći</i> iz nekog mesta
έρχομαι από κάπου	<i>doći</i> iz nekog mesta
προέρχομαι από κάπου	<i>poticati</i> iz nekog mesta
φεύγω από κάπου	<i>otići</i> iz nekog mesta

3. Odnos: to je neka vrsta neutralnog participanta koji se pojavljuje u svojstvu predložkog objekta⁶³ (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 622):

- Ενδιαφέρομαι για την προστασία του περιβάλλοντος. Interesujem se o zaštiti sredine.

Tabela 60: Prepozicionalna dopuna – Odnos + glagoli govorenja ili znanja	
αναφέρομαι σε κάτι	<i>odnositi se</i> na nešto
διαμαρτύρομαι για κάτι	<i>protestnovati</i> za nešto
εκφράζομαι για κάτι	<i>izražavati se</i> o nečemu
ενδιαφέρομαι για κάτι	<i>interesovati se</i> o nečemu
ενημερώνομαι για κάτι	<i>obavestiti se</i> o nečemu
μιλάω για κάτι	<i>govoriti</i> o nečemu
παραπονιέμαι για κάτι	<i>žaliti se</i> na nešto
προβληματίζομαι για κάτι	<i>problematisati se</i> o nečemu

Karakterističnija upotreba predložkog akuzativa odnosa se javlja uz glagole izražavanja i znanja (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 623):

- Ο κόσμος πρέπει να προβληματιστεί για τη ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος.
- ❖ Svet treba da se pobuni o zagađenju prirodne sredine.

⁶³ Razlika između predložkog objekta i predložkog atributa leži u činjenici da prvi pripada sferi glagolskog uticaja, dok se drugi predstavlja kao slobodan dodatak glagolu (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 1999: 236):

- Στην Ελλάδα οι μαθητές ενδιαφέρονται για τη μουσική.
- ❖ U Grčkoj (predložki atribut) učenici se interesuju za muziku (predložki objekat).

Sa predložnim objektom odnosa udružuju se glagoli koji označavaju relaciju (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 622):

- Το τετράδιό σου μοιάζει με το δικό μου. Tvoja sveska je slična sa mojom.

αναλογώ σε κάτι	<i>biti srazmeran</i> od nečega
διαφέρω από κάτι	<i>razlikovati se</i> od nečega
ενώνομαι με κάτι	<i>ujediniti se</i> sa nečim
ισοδυναμώ με κάτι	<i>biti ekvivalentan</i> nečemu
μοιάζω με / σε κάτι	<i>ličiti</i> na nešto
συγγενεύω με κάτι	<i>biti u srodstvu</i> sa nečim
συγκρίνομαι με κάτι	<i>uporediti se</i> sa nečim
συνδέομαι με κάτι	<i>spojiti se</i> sa nečim
συνδυάζομαι με κάτι	<i>kombinovati se</i> sa nečim
σχετίζομαι με κάτι	<i>odnositi se</i> na nešto
ταιριάζω με / σε κάτι	<i>odgovoriti</i> nečemu
ταυτίζομαι με κάτι	<i>poklapati se</i> sa nečim

4. Primalac ili doživljavač: predložki objekat koji znači adresata ili lice kao doživljavača sačinjen je od predloga *σε* i akuzativa. Čest je sa glagolima koji referišu o nekoj vrsti govornog izražavanja (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 623):

- Θέλω να μιλήσω στη δασκάλα του γιου μου. Hoću da popričam sa učiteljicom mog sina.

απευθύνομαι σε κάποιον	<i>obratiti se</i> nekome
γνέφω σε κάποιον	<i>namigivati</i> nekome
εξομολογούμαι σε κάποιον	<i>ispovediti se</i> nekome
μιλάω σε κάποιον	<i>govoriti</i> nekome
χαμογελάω σε κάποιον	<i>smejati se</i> nekome

Neki glagoli koji ukazuju na čulo ili prenos znanja dopunjavaju se sa predložkim objektom koji ukazuje na doživljavača (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 623):

- Σε ποιον αρέσει αυτή η μουσική; Κομε se ova muzika dopada?

čulo	
κάτι <u>αρέσει</u> σε κάποιον	nešto <i>se</i> nekome <i>svida</i>
κάτι <u>μυρίζει</u> σε κάποιον	nešto na nekoga <i>miriše</i>
znanje	
κάτι <u>ανακοινώνεται</u> σε κάποιον	nešto <i>se</i> nekome <i>saopštava</i>
κάτι <u>διαδίδεται</u> σε κάποιους	nešto <i>se</i> nekim <i>širi</i>

Sa glagolima koji označavaju posesiju, predložki objekat ukazuje na posednika (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 623):

- Το αυτοκίνητο δεν είναι δικό μου, ανήκει στην εταιρεία. Auto nije moj, pripada firmi.

U kopulativnim strukturama u imenskom predikatu stoji dopuna koja označava doživljavača (Κλαίρης - Μπαμπινιώτης 2005: 624):

- Η άλγεβρα φαίνεται δύσκολη για τους φιλόλογους. Algebra se filolozima čini teška.

Glagoli koji izražavaju deontički modalitet udružuju se sa predložkim objektom u svojstvu oznake doživljavača (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 624):

- Αυτό που χρειάζεται σε όποιο δεν καταλαβαίνει είναι η ενθάρρυνση.

❖ Ono što je potrebno svakom koji ne razumeva je ohrabrenje.

U vezi sa strukturom *predložkog objekta* Anagnostopulu (Anagnostopoulou 1999b: 160, 167) usvaja raspored „Glagol-Predložna fraza-Imenska fraza“, dok se varijanta „Glagol-Imenska fraza-Predložna fraza“, formira pomoću premeštanja imenske fraze radi ispunjenja uslova apsolutnog susedstva za predstavljenje padeža (Γεωργιαφέντης-Λασκαράτου 2003b: 202):

- Η γειτόνισσα στέλνει στην κόρη της γράμμα. Komšinica šalje svojoj kćerki pismo.
- Η γειτόνισσα στέλνει γράμμα στην κόρη της. Komšinica šalje pismo svojoj kćerki.

U predstavi strukture duplog i predložnog objekta Anagnostopulu prezentira da direktni objekat strukturalno dominira nad indirektnim. Ona primenjuje kriterije:

a) **relacije polja i relativnog angažovanja**: indirektni objekat uz odredbu demonstrativnog ili kvantitativnog karaktera vrši relativno angažovanje imenice uključene u direktnom objektu, dok obrnuta pojava nije moguća (Barss-Lasnik 1986: 347-354) i (Larson 1988: 335-391):

- Δίνω του κάθε μαθητή το βιβλίο του. Dajem svakom učeniku svoju knjigu.

* Δίνω του μαθητή του το κάθε βιβλίο. Dajem njegovom učeniku svaku knjigu.

b) **pripisivanje tematskih uloga i idiomatskih izraza**: činjenica da je direktni objekat u užoj relaciji sa glagolom nego indirektni objekat obrazlaže se učestalom upotrebom konstrukcije „glagol + direktni objekat“. Prema tome, tematska uloga direktnog objekta neposredno je vezana za glagol, dok je ona indirektnog objekta složena i zavisi od glagola i direktnog objekta (Marantz 1984), (Falk 1990: 53-100) i (Ottoson 1991: 77-97):

- *γράφω ό,τι μου κατέβει* pišem šta god mi pada na pamet
- *θα της δείξει αυτός* on će joj pokazati (on će je kazniti)

c) **inkorporacija**: leksička inkorporacija glagola i direktnog objekta beleži vezivanje tih elemenata (Κατσιμαλή 1989: 257-275):

- *κληροδοτώ* (ostaviti), *εξουσιοδοτώ* (ovlastiti), *νοηματοδοτώ* (osmisiti)

d) **eliminacija**: moguće je isključivanje indirektnog objekta (Holmberg-Platzack 1995: 198-199):

- Ο ταχυδρόμος δίνει της μητέρας το γράμμα. Poštar majci daje pismo.

• Ο ταχυδρόμος δίνει το γράμμα. Poštar daje pismo.

* Ο ταχυδρόμος δίνει της μητέρας. Poštar majci daje.

e) **pripisivanje padeža i pasivizacija**: budući da direktni objekat nosi strukturalni padež, a je indirektnom urođeni, znači da direktni objekat treba obligatorno da obezbedi poziciju kojoj se može pripisivati padež, a indirektni objekat ne podleže takvom ograničenju. Pasivizacija uslovljava fakat da objekat raspoláže strukturalnim padežom:

1α. Ο δάσκαλος δίνει [των μαθητών][τα λεξικά]. Učitelj daje [rečnike][učenicima].

1β. Τα λεξικά δίνονται των μαθητών. Rečnici se daju učenicima.

1γ.* Οι μαθητές δίνονται τα λεξικά.

2α. Ο δάσκαλος δίνει [τα λεξικά] [στους μαθητές]. Učitelj daje [učenicima][rečnike].

2β. Τα λεξικά δίνονται στους μαθητές. Rečnici se daju učenicima.

f) **ekstrakcija**⁶⁴: gramatičari ističu da je prihvatljivija ekstrakcija imenske fraze od dopune (Chomsky 1986) i (Lasnik-Saito 1984: 235-289):

1α. Λέω [του φίλου] IO [το μυστικό της αδερφής] DO.

❖ Kažem [prijatelju] IO [tajnu sestre] DO.

1β. Ποιανού λες [του φίλου] IO [το μυστικό] DO;

❖ Kome kažeš [prijatelju] IO [tajnu] DO?

2α. Λέω [του φίλου της Μαρίας] IO [το μυστικό της αδερφής] DO

❖ Kažem [prijatelju Marije] IO [tajnu sestre] DO

2β.* Ποιανού λες [του φίλου] IO [το μυστικό της αδερφής] DO;

❖ Kome kažeš [prijatelju] IO [tajnu sestre] DO;

3α. Λέω [το μυστικό της αδερφής] DO [στο φίλο] IO.

❖ Kažem [tajnu sestre] DO [prijatelju] IO.

3β. Ποιανού λες [το μυστικό] DO [στο φίλο] IO;

❖ Kome kažeš [tajnu] DO [prijatelju] IO?

4α. Λέω [το μυστικό της αδερφής] DO [στο φίλο της Μαρίας] IO

❖ Kažem [tajnu sestre] DO [prijatelju Marije] IO .

4β.* Ποιανού λες [το μυστικό της αδερφής] DO [του φίλου] IO;

❖ Kome kažeš [tajnu sestre] DO [prijatelju] IO;

Tome dodaje da je potrebna „neka slaba glava” koja uvodi indirektni objekat. Ona je zasnovana na obeležjima koja dokazuju postojanje nulte morfeme uvodeće indirektni objekat (Anagnostopoulou 1999b: 129-134):

i) leksičke osobenosti koje su učestale u kategoriji dvopadežnih glagola i dozvoljavaju strukturu duplog objekta:

• Ο πατέρας δίνει του παιδιού το αυτοκίνητο. Otac daje detetu kola.

* Ο πατέρας αφήνει του παιδιού το αυτοκίνητο. Otac ostavlja detetu kola.

ii) morfofonološka ograničenja uslovljavaju pojavu ili ne glagola u strukturama duplog objekta. Glagolima sa složenom morfologijom i književnostilističkom značenjskom nijansom se ne dopisuje formiranje struktura duplog objekta:

• Ο λαός τού Θεού αφήνει τις ελπίδες του. Narod Bogu ostavlja svoje nade.

⁶⁴ O tome: i) Φωτοπούλου 2001: 1-13, 2002: 199-202 ii) Φωτοπούλου-Μίνη 2005: www.ilsp.gr.

- * Ο λαός του Θεού εναποθέτει τις ελπίδες του. Narod u Boga polaze svoje nade.
- iii) ποίμενιčenje se realizuje u strukturi indirektnog, a ne direktnog objekta:
- η απόδοση ευθυνών στον ένοχο: pripisivanje odgovornosti krivcu
- * η απόδοση του ενόχου των ευθυνών

1.1.3. Adverbijalne dopune - C_{adv}

Adverbijalne dopune mogu biti:

a) sa jednom rečju koje realizuju:

- i) prilozi: Τώρα κοιμάμαι. Σαδὰ spravam.
- ii) padežne konstrukcije sa ili bez člana: Μέρες ταξίdeυα. Danima sam putovao.
- iii) pridevi: Ο πόλεμος ερχόταν άγριος. Rat je dolazio divlji.
- iv) glagolski prilozi: Μαγειρεύει τραγουδώντας. Kuva penajuci.

b) perifrastične koje beleže:

- i) predložke konstrukcije: Με αγάπη σου μιλάω. Pričam ti uz ljubav.
- ii) padežne konstrukcije sa članom: Την Τρίτη φεύγουμε. U Utorak odlazimo.
- iii) priloški izrazi: Σγά σγά πλησιάστε. Približite se polako polako.
- iv) priloški parovi: Γράφεις πολύ ωραία. Pišeš vrlo lepo.
- v) reduplikacija padeža:
 - Δραχμή δραχμή της κόρης του πήρε σπíti. Drahmu po drahmu je svojoj kćerki kupio kuću.
- vi) prilozi sa predložnim konstrukcijama:
 - Πριν από το Πάσχα έχουμε εξετάσεις. Pre Uskrsa imamo ispite.
- vii) adverbijalne klauze: Όταν μπορείς, πέρνα. Kada možeš, svrati.

Adverbijalne dopune označavaju: 1) mesto 2) vreme 3) način 4) količinu 5) uzrok 6) nameru 7) rezultat 8) odnos 9) uslov 10) suprotstavljenje - koncesiju 11) potvrđenje – negaciju – ustručavanje ili verovatnoću (Τζάρτζανος 1963²: 100-113):

Tabela 64: Adverbijalne dopune grčkog	
1. Mesto	
prilog za mesto	Μένω <u>εκεί</u> . Stanujem <u>tamo</u> .
predložna struktura	Πάω <u>στην πόλη</u> . Idem <u>u grad</u> .
imenica u akuzativu	Έρχομαι <u>σπίτι</u> . Dolazim <u>kući</u> .
relativna klauza	Δούλεψε <u>όπου θες</u> . Radi <u>gde hoćeš</u> .
2. Vreme	
prilog za vreme	<u>Τότε</u> ήμουν μικρός. <u>Tada</u> sam bio mali.
predložna struktura	<u>Ός το καλοκαίρι</u> θα δούμε. <u>Do leta</u> videćemo.
imenica u Genitivu / Akuzativu	<u>Του χρόνου</u> θα φύγω. <u>Sledeće godine</u> έυ οtići. <u>Την άνοιξη</u> όλα είναι όμορφα. <u>U proleće</u> sve je lepo.
glagolski pridev	<u>Ακούγοντάς τον</u> , τρόμαξε. <u>Ćuvši</u> ga uplašio se.
vremenska klauza	Τον είδε, <u>μόλις ήρθε</u> . Videla ga je, <u>ćim je došao</u> .
priloška predikativna dopuna	Παντρεύτηκε <u>νέα</u> . Udala se <u>mlada</u> .
3. Način	

prilog za način	Τρώει <u>γρήγορα</u> . Jede <u>brzo</u> .
predložna struktura	<u>Bez kolača</u> ne živim. <u>Χωρίς γλυκό</u> δε ζω
glagolski prilog	Κοίταξε <u>εξοργισμένος</u> . Pogledao je <u>razljúčen</u> .
relativna klauza	Κάνε, <u>όπως νομίζεις</u> . Učini <u>kako misliš</u> .
priloška predikativna dopuna	Ο παππούς κάπνιζε <u>σιωπηλός</u> . Deda je pušio <u>ćutljiv</u> .
4. Količina	
prilog za količinu	Πίνεις <u>πολύ</u> . <u>Mnogo</u> piješ.
predložna struktura	<u>Ως 20 ευρώ</u> σου δίνω. <u>Do dvadeset evra</u> ti dajem.
imenica u akuzativu	Κόψε το ξύλο <u>ένα μέτρο</u> . Seci drvo <u>za metar</u> .
relativna klauza	Διάβαζε, <u>όσο μπορείς</u> . <u>Koliko možeš</u> , uči.
5. Uzrok	
uzročna rečca „γιατί“	<u>Γιατί</u> είσαι απρόσεκτος; <u>Zašto</u> si nepažljiv?
predložna struktura	<u>Εξαιτίας</u> του κρύου <u>πέθανε</u> . <u>Zbog hladnoće</u> je umrla.
zamenica u akuzativu	<u>Τι</u> με φοβάσαι; <u>Što</u> se me plašiš?
glagolski prilog	<u>Αγοράζοντας</u> το λεξικό ήταν χαρούμενη. <u>Κυρίνξi</u> rečnik bila je srećna.
uzročna klauza	Ανοίγω το παράθυρο, <u>επειδή</u> κάνει ζέστη. Otvaram prozor, <u>zato što</u> je toplo.
6. Namera	
priloška fraza	<u>Για χάρη</u> της ξόδεψε πολλά. <u>Radi</u> nje mnogo je potrošio.
predložna struktura	Θυσιάστηκε <u>για τα ιδανικά</u> του. Požrtvovao se <u>u ime svojih ideala</u> .
imenica u genitivu / akuzativu	<u>Καλού κακού</u> πάρε μαζί σου χρήματα. <u>Za svaki slučaj</u> ponesi novac sa sobom. Πήγε <u>κυνήγι</u> . Krenuo je <u>u lov</u> .
finalna klauza	Άνοιξε το βιβλίο <u>για να διαβάσει</u> . Otvorio je knjigu <u>da uči</u> .
7. Rezultat	
predložna struktura	Έσπασε το ξύλο <u>σε τρία κομμάτια</u> . Drvo je slomio <u>na tri dela</u> .
posledična klauza	Ήταν τόσο καλή, <u>ώστε</u> όλοι την <u>αγαπούσαν</u> . Bila je tako dobra <u>da su je svi voleli</u> .
8. Odnos	
predložna fraza	<u>Όσο για</u> μένα, μη νοιάζεσαι. <u>Što se mene tiče</u> , ne brini se.
predložna struktura	Είναι η καλύτερη <u>στο σκάκι</u> . Najbolja je <u>u šahu</u> .
9. Uslov	
predložna struktura	Δανείζω χρήματα <u>με δέκα τα εκατό</u> . Pozajmljujem novac <u>sa kamatom deset po sto</u> .
uslovna klauza	<u>Αν είσαι ήσυχος</u> , θα σου δώσω μία σοκολάτα. <u>Ako si miran</u> , daću ti čokoladu.
10. Suprotstavljenje-Koncesija	
predložna struktura	<u>Παρά</u> τη βροχή βγήκε χωρίς ομπρέλα. <u>Uprkos kiši</u> izašao je bez kišobrana.
dopusna klauza	<u>Αν και είναι αυστηρός</u> , έχει καλή καρδιά.

	<u>Iako je strog</u> , ima dobro srce.
11. Potvrđenje-negaciju-ustručavanje ili verovatnoću	
prilog	<u>Πράγματι</u> , εδώ είναι πανέμορφα. <u>Zaista</u> , ovde je prelepo.
priloška fraza	Θέλεις άλλο γλυκό; <u>Α μπα!</u> Ηοέσεš još kolača? <u>Α, ne!</u>

1.1.4. *Predikativne dopune - C_{pred}*

Sa kopulativnim glagolima javlja se imenska reč koja ukazuje na kakvoću ili obeležje subjekta.

Radi se o *imenskom delu predikata* koji označavaju:

1) imenice ili pridevi sa članom ili bez njega:

- Ο Γιώργος έγινε δάσκαλος. Đorđe je postao učenik.
- Το ταξίδι ήταν ευχάριστο. Putovanje beše prijatno.

2) zamenice, brojevi, glagolski pridevi trpni, predložke konstrukcije, klauze:

- Αυτό γίνεται οτιδήποτε. To postaje bilo šta.
- Η Μαρία είναι πρώτη. Marija je prva.
- Οι γονείς της είναι χαρούμενοι. Njeni roditelji su radosni.
- Ο τοίχος είναι από μάρμαρο. Zid je od mramora.
- Οι μαθητές φαίνονται ότι δεν έχουν μελετήσει αρκετά. Izgleda da učenici nisu učili dovoljno.
- Εσύ είσαι τώρα ο γιος μου και το έχει μου.

❖ Sada ti si moj sin i moj imetak. (Γζάρτζανος 1963²: 34)

Predikativna dopuna postavlja se u nominativu, slično subjektu. Ipak moguće je da se izrazi a) genitivom i b) akuzativom:

a) *predikativni genitiv* javlja se samo sa imenicama i beleži:

i) posesiju; ii) osobinu; iii) merenje; iv) vrednost

- Το αυτοκίνητο είναι του πατέρα. Kola su očeva⁶⁵. (i)
- Ο γιος του είναι καλού χαρακτήρα. Njegov je sin dobrog karaktera. (ii)
- Τα τζάμια είναι των πέντε μέτρων. Stakla su od pet metara. (iii)
- Η λάμπα είναι των τριών ευρώ. Sijalica je od tri evra. (iv)⁶⁶

b) *predikativna dopuna objekta* je učestala sa glagolima koji se udružuju sa dva akuzativa (*αποκαλώ*: pozvati, *διορίζω*: zaposliti, *θεωρώ*: smatrati, *παρουσιάζω*: predstaviti). Od njih je prvi u svojstvu objekta, dok drugi sa rečcom ili bez nje *ως* (kao), *για* (za), *σαν* (kao) ima tu predikativnu nijansu:

- Παρουσίασε την Ελένη ως (για) γυναίκα του. Jelenu je predstavio kao svoju ženu.
- Οι Έλληνες θεωρούσαν το Σωκράτη σοφό. Grci su Sokrata smatrali mudracem.

Vredi spomenuti da uz glagole kretanja nailazimo na predikativne dopune koje odražavaju priloške relacije. *Priloške predikativne dopune* izražavaju se nominativom prideva (ili imenica ukoliko beleže poređenje):

- Ο νικητής περπατάει περήφανος. Pobednik hoda ponosan.

⁶⁵ U srpskom jeziku ekvivalentan je prevod: Kola su moga oca, ali ne: * Kola su oca.

⁶⁶ Bespredložki genitiv u grčkom zamenjuje se predložkim genitivom u srpskom.

- Τα δάκρυά της τρέχουν βρογή. (= σαν βρογή) Njene suze teku poput kiše.

Na kraju sa glagolima koji ukazuju na cilj ili razvoj javlja se *predikativna dopuna rezultata*. Subjekat unapred prima osobinu ili obeležje koje se dopunom označava:

- Η Κατερίνα σπουδάζει γιατρός. Katarina studira (da postane) lekar.

1.1.5. *Verbatimne dopune - C_{verb}*

Podređene rečenice koje funkcionišu kao dopune glagolima⁶⁷, glagolskim frazama, imenicama, pridevima i priložima razlikuju se: a) relativne b) indirektne upitne c) dubiozne i d) dopunske rečenice uz veznike **να, ότι, πως** (*da*)⁶⁸.

⁶⁷ Vidi spiskove glagola koji primaju podređenu klauzu kao subjekat ili objekat: Παπαφίλη 1996: 31-44.

⁶⁸ Reči koje se upotrebljavaju kao uvodi dopunskih rečenica zovu se *indikator*. U tradicionalnim priručnicima gramatike nalazimo veznike **ότι, πως** (*da, što*) i rečice **να, που** (*da*) (Θεοφανοπούλου et al. 1998: 44; Joseph 1985: 390 - 411). Uloga indikatora je ključna za semantičku relaciju između sadržaja dopunske rečenice i upravnog glagola. Činjenica da se neki glagoli udružuju sa više indikatora pokazuje da je njihovo značenje kompatibilno sa značenjskim okvirom tih indikatora (Svalberg 1992: 295-309; Kakouriotis 1982: 99-127; Ingria 1981)

i) ότι/πως: ti veznici, bez ikakvih sintaksičkih ili semantičkih ograničenja uvode izrične rečenice koje izjavljuju neki događaj i mogu se karakterisati kao istinite ili lažne. Funkcionišu kao dopune glagolima koji beleže: a) znanje: *ξέρω* (znati), *μαθαίνω* (saznati); b) govor: *λέω* (govoriti), *ισχυρίζομαι* (tvrđiti); c) čula: *ακούω* (čuti), *βλέπω* (videti); d) mišljenje: *νομίζω* (smatrati), *πιστεύω* (verovati); e) pokazivanje: *δείχνω* (pokazati), *αποδεικνύω* (dokazati) (Θεοφανοπούλου et al. 1998: 45):

- Είπε ότι / πως θα έρθει νωρίς. Rekao je da će doći rano.

ii) να: veznik nosi nijansu subjektivnosti, odražava relaciju subjekta upravnog glagola i pojma dopunske klauze. Učestala je njegova upotreba sa glagolima koji beleže: a) volju: *θέλω* (hteti), *αγαπώ* (voleti); b) sposobnost: *μπορώ* (moći, umeti, smeti); c) zapovest, podstrekavanje, zabranjivanje: *επιτρέπω* (dozvoliti), *απαγορεύω* (zabraniti); d) početak, završetak, trajanje: *αρχίζω* (početi), *παύω* (prestat), *συνεχίζω* (nastaviti); e) brigu, nemar: *φροντίζω* (brinuti se); f) verovatnoću: *μπορεί* (moguće je) (Θεοφανοπούλου et al. 1998: 46; Delveroudi 1994: 185-192):

- Θέλει να αγοράσει μεγαλύτερο σπίτι. Hoće da kupuju veću kuću.

iii) που: o toj reči gramatičari tvrde da je relativnog značenja (Τζάρτζανος 1946: 163; Mirambel 1978²: 161; Mackridge 1985: 248; Householder et al. 1964: 90). S druge strane, lingvisti je smatraju dopunskim elementom (Ingria 1981: 138 - 143, 163; Joseph 1980: 237). Isključivo sa afektivnim glagolima veznik **που** uvodi rečenice čiji sadržaj označava razlog afektivnog stanja (Βαλμά 2002: 48-58; Roussou 1992: 125-147; Anagnostopoulou 1995: 254-265, 1999 a: 67-93):

- Χαιρόμαστε που πέτυχε στο πανεπιστήμιο. Drago nam je što si položio prijemni ispit.

Triantafylidis (1941) ističe da komplementizator **pu** izražava nešto realnije nego **oti**, Hristidis (Χριστίδης 1982 a: 113) vezniku **pu** pripisuje prisustvo istine koju odražava pretpostavka o uklopljenom komplementu, dok Ginzburg-Kolliakou (Ginzbur -Kolliakou 1995: 468) ističu da klauza sa **oti** ukazuje na fakat koji se tretira kao istinit, dok je u njoj sa **pu** njegovo realizovanje moguće:

- Την άκουσα που έκλαιγε. Čuo sam je kako je plakala.
- Άκουσα ότι έκλαιγε. Čuo sam da je plakala.
- Θυμάσαι που κάθε χρόνο ερχόσουν στην Αθήνα; Sećaš li se da si svake godine dolazio u Atinu?

Papadopulu (1994: 142-189) vrši klasifikovanje komplementa **pu** na osnovu dimenzija semantičkog domena predikata (Semantic Class), modaliteta evaluacije (Evaluation modality) i modaliteta informacija (Information Modality). Prema tome faktivnost odgovara „Predetermined Evaluation Modality“ i „Truth

Information Modality“; istiniti faktitivni pripadaju „Emotive“, dok su semifaktivni vezani za „Cognitive Physical“ (Nicholas 2001: 196-197):

Tabela 65: Klasifikovanje komplementa *pu*

SEMANTIC CLASS	Emotive	<i>χαίρομαι</i> (glad)
	Physical / Cognitive	<i>ξέρω</i> (know)
	Linguistic	<i>λέω</i> (say)
EVALUATION MODALITY	Predetermined	<i>ξέρω</i> (know)
	Determined: Strongly asserted	<i>βέβαιος</i> (certain)
	Determined: Weakly asserted	<i>νομίζω</i> (think)
	Udetermined	<i>ελπίζω</i> (hope)
	Indeterminate	<i>απορώ</i> (wonder)
INFORMATION MODALITY	Truth	<i>ξέρω</i> (know)
	Future Truth	<i>προβλέπω</i> (predict)
	Occurrence	<i>βλέπω</i> (see)

iv) **ότι/πως -va**: većinom glagoli koji se udružuju sa veznicima **ότι/πως** kao dopunu primaju izričnu klauzu uvedenu veznikom **va**. Tako se uzrokuju semantička diferenciranja (Θεοφανοπούλου et al. 1998: 48):

- Της λέω ότι οδηγεί προσεκτικά. Καžem joj da vozi pažljivo. (sada, konstatacija)
- ✚ Της λέω va οδηγεί προσεκτικά. Καžem joj da vozi pažljivo. (u budućnosti, savet)
- Δεχόμαστε ότι είμαστε υπεύθυνοι. Πrihvatamo što smo odgovorni. (istina je)
- ✚ Δεχόμαστε va είμαστε υπεύθυνοι. Πrihvatamo da smo odgovorni. (ne smeta nam)
- Η ιστορία μάς δείχνει ότι τα γεγονότα επαναλαμβάνονται. (dokazati)
- ❖ Ιστορία nam dokazuje da se događaji ponavljaju.
- ✚ Η ιστορία μάς δείχνει va επαναλαμβάνονται τα γεγονότα. (rodučavati)
- ❖ Ιστορία nas rodučava da se događaji ponavljaju.
- Έκανε ότι δεν έσπασε το τζάμι. Pravio se da nije slomio staklo. (glumiti)
- ❖ Έκανε τη Μαρία va μαγειρέψει. Prinudio je Mariju da kuva. (prinuditi)
- Εννοεί ότι όλα είναι εντάξει. Hoće da kaže da je sve u redu.
- ❖ Εννοεί va πίνουμε κρασί. Zahteva da pijemo vino.

Higginbotham (Higginbotham 1983: 100-127) ističe da se perцепcijski glagoli udružuju sa podređenim klauzama koje se uvode sa **va** i nose epistemičku nijansu i sa **ότι** u svojstvu direktne perцепcijske izjave:

- Τους βλέπω va μαλώνουν. Vidim ih da se svađaju.
- Τους βλέπω ότι μαλώνουν. Vidim ih kako se svađaju.

v) **που - va - ότι/πως**: upotreba indikatora **που** je obligatorna sa afektivnim glagolima, odražava uzro- čni karakter. Naprotiv sa istim glagolima **va** označava opštu psihičku reakciju na situaciju koja se predstavlja kao verovatnoća, a ne kao realizovan događaj:

- Λυπάμαι που ακούτε τέτοια πράγματα. Žao mi je što čujete takve stvari.
- Λυπάμαι va ακούτε τέτοια πράγματα. Žao mi je da čujete takve stvari.

Česta je upotreba indikatora **που** sa glagolima koji referišu o čulima. U takvim se slučajevima zamenjuje partikulom **va** i veznikom **ότι/πως** (Θεοφανοπούλου et al. 1998: 50). Radi se o pseudorelativnoj konstrukciji (Cinque 1991: 244):

- Την ακούω va / ότι / που διαβάζει. Čujem je da / kako uči.

Specifičnu vrstu nominalizacije⁶⁹ sačinjavaju strukture koje se sastoje od srednjeg roda neodređenog člana i dopunske klauze: *ότι/ πως/ να*. Radi se o pronominalizaciji punoznačnih glagola (Kyriacopoulou 2003: 118) čija je uloga „to turn the proposition into something that can act as an argument“ (Szabolesi 1987: 180) ili indirektno upitne u svojstvu subjekta i objekta (Roussou 1991: 77-78):

- Το ότι προσπάθησες πολύ θα μετρήσει. That you tried hard will count.

Philippaki-Warburton i Papafili (Philippaki-Warburton & Papafili 1988: 293-313) ističu da u tim nominalizovanim rečenicama propušta se reč *το γεγονός* (fakat):

- Το (γεγονός) ότι προσπάθησες πολύ θα μετρήσει. (The fact) that you tried hard will count.

D) Glagoli sa jednom dopunom

1. Relativne rečenice: igraju ulogu objekta svakog glagola koji se udružuje sa imenskom dopunom (Κλαίρης - Μπαμπινιώτης 2005: 626):

- Επαινούμε όσους το αξίζουν. Hvalimo sve one koji to zaslužuju.

2. Indirektno upitne rečenice: glagoli koji kao objekat imaju indirektnu zavisnoupitnu rečenicu označavaju (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 626):

a) govorno izražavanje:

- Δεν λέει πότε θα επιστρέψει από το Λονδίνο. Ne kaže kada će se vratiti iz Londona.

Sa nekim glagolima *που* nosi iskustveni karakter, naglašava emotivnost označenu događajem u dopunskoj rečenici (Θεοφανοπούλου et al. 1998: 51):

- Θυμάμαι ότι την είδα στο τρένο. Sećam se da sam ju video u vozu. (izjava)
- ✚ Θυμάμαι που την είδα στο τρένο. Sećam se da sam ju video u vozu. (sentimentalno)

⁶⁹ **Nominalizacija** je transformacioni proces koji premošćuje punoznačan glagol sa glagolom-operatorom i izvedenom imenicom morfološki i semantički vezanom za punoznačan glagol (Harris 1964 kod Φίστα 2007: 97) ili mehanizam u kome se rečenica poimenjuje i funkcioniše kao njen subjekat ili objekat (Giry-Schneider 1978: 11). Spaja rečenicu uz podržavajući glagol čiji se izbor određuje od značenja koje govornik namerava da pripiše predikativnoj strukturi sa glagolskom ili adjektivnom rečenicom (Fotopoulou 1993: 21) i predstavlja mehanizam obogaćenja govora, pošto premešta početnu poruku rečenice u poziciju argumenta (subjekta ili objekta) druge klauze.

Razlikuje se (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 357-358):

a) *sintaksička nominalizacija* u kojoj neki element koji, iako ne spada u imeničku kategoriju, pred pozicijom određenog člana u srednjem rodu predstavlja jednaka sintaksička obeležja:

- Ο δάσκαλος επαινεί το μαθητή. Αυτό χαροποιεί τους γονείς του μαθητή.
- ❖ Učitelj hvali učenika. Taj fakat raduje učenikove roditelje.
- Το ότι ο δάσκαλος επαινεί το μαθητή, χαροποιεί τους γονείς του.
- ❖ Το što učitelj hvali učenika, raduje učenikove roditelje.

b) *leksička nominalizacija*, kad govornik umesto glagola upotrebljava izvedenu, glagolsku imenicu:

- Ο έμπορος μειώνει τις τιμές των προϊόντων. Οι καταναλωτές τα αγοράζουν.
- ❖ Trgovac smanjuje cene proizvoda. Potrošači ih kupuju.
- Η μείωση των τιμών των προϊόντων κάνει τους καταναλωτές να τα αγοράζουν.
- ❖ Smanjenje cena proizvoda podstiče potrošače da ih kupuju.

ανακοινώνω πότε...	<i>saopštiti</i> kada...	διαδίδω ποιος...	<i>širiti</i> ko...
αναφέρω τι...	<i>navesti</i> šta...	περιγράφω πώς...	<i>opisati</i> kako...
γράφω πώς...	<i>pisati</i> kako...	λέω πότε...	<i>kazati</i> kada...
δηλώνω ποιος...	<i>objaviti</i> ko...	ρωτάω αν...	<i>pitati</i> da li...

b) znanje (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 627):

- Θυμάσαι πότε γεννήθηκε ο Κολόμβος; Da li znaš kada se Kolumbo rodio?

αγνώω αν...	<i>ignorisati</i> da li	καταλαβαίνω ποιος...	<i>razumeti</i> ko...
ανακαλύπτω πως...	<i>otkriti</i> kako...	θυμάμαι πότε...	<i>sećati se</i> kada...
αποφασίζω πότε....	<i>odlučiti</i> kada...	μαθαίνω πώς...	<i>saznati</i> kako...
γνωρίζω αν...	<i>znati</i> da li...	ξεχνάω ποιος...	<i>zaboraviti</i> ko...

3. Podređene klauze sa veznicima **ότι / πως** (= **da / kako**):

Ti veznici, bez ikakvih sintaksičkih ili semantičkih ograničenja uvode izrične rečenice koje izjavljuju neki događaj i mogu se karakterisati kao istinite ili lažne. Funkcionišu kao dopune glagolima koji znače (Νενοπούλου 1999: 187, 195):

a) jezičko izražavanje (Κλαίρης - Μπαμπινιώτης 2005: 627):

- Μου υποσχέθηκε ότι / πως θα είναι επιμελής μαθητής. Obećao mi je da će biti marljiv đak.

ρήμα + ότι / πως * glagol + da			
ανακοινώνω	<i>saopštiti</i>	πληροφορώ	<i>informisati</i>
αναφέρω	<i>navesti</i>	προειδοποιώ	<i>upozoriti</i>
απαντώ	<i>odgovoriti</i>	σημειώνω	<i>beležiti</i>
αρνούμαι	<i>ne prihvatiti</i>	τηλεγραφώ	<i>telegrafisati</i>
βεβαιώνω	<i>potvrditi</i>	υπαινίσσομαι	<i>aludirati</i>
γράφω	<i>pisati</i>	υπενθυμίζω	<i>podsetiti</i>
διαβάζω	<i>čitati</i>	υπονοώ	<i>podrazumevati</i>
διακηρύσσω	<i>deklarisati</i>	υποστηρίζω	<i>tvrditi</i>
εξηγώ	<i>objasniti</i>	υπόσχομαι	<i>obećati</i>
λέω	<i>kazati</i>	ψιθυρίζω	<i>šaputati</i>

b) znanje ili čulo:

- Νιώθω ότι / πως δεν με αγαπάς. Osećam da me ne voliš.

Tabela 69: Verbatimna dopuna + Dopunske klauze (ότι / πως) + Glagoli znanja

ρήμα + ότι / πως * glagol + da			
αισθάνομαι ⁷⁰	<i>osetiti</i>	νιώθω	<i>osetiti</i>
ανακαλύπτω	<i>otkriti</i>	νομίζω	<i>misliti</i>
αποδεικνύω	<i>dokazati</i>	ξέρω	<i>znati</i>
αποφασίζω	<i>rešiti</i>	ξεχνάω	<i>zaboraviti</i>
βλέπω	<i>videti</i>	παρατηρώ	<i>primetiti</i>
γνωρίζω	<i>znati</i>	πιστεύω	<i>verovati</i>
δέχομαι	<i>prihvatiti</i>	σκεφτομαι	<i>razmisliti</i>
εκτιμώ	<i>ceniti</i>	υπολογίζω	<i>računati</i>
θυμάμαι	<i>pamtiti</i>	φαντάζομαι	<i>zamisliti</i>
μαθαίνω	<i>saznati</i>	φοβάμαι	<i>plašiti se</i>

Teofanopulu-Kontu (1998: 45) dodaje predikatske strukture koje označavaju:

a) mišljenje: *νομίζω* (smatrati), *πιστεύω* (verovati):

- Πίστεψες ότι / πως θα έρθει νωρίς. Verovao si da će doći rano.

b) pokazivanje: *δείχνω* (pokazati), *αποδεικνύω* (dokazati):

- 20 ηλικιωμένοι αποδεικνύουν ότι η ηλικία βρίσκεται μόνο στο μυαλό!

❖ Dvadesetoro starih dokazuje da su godine samo u umu!

4. Podređene klauze sa veznikom *να*⁷¹ (= *da*): u grčkom jeziku pojavljuju se tri različite vrste zavisnih klauza uvedenih rečcom *να* koje prezentiraju diferenciranje vezano za kontrolu: a) ukazuju na nultu kontrolu, b) referišu o delimičnoj kontroli c) označavaju apsolutnu kontrolu:

⁷⁰ Glagol *αισθάνομαι* javlja se kao prelazan sa imenicom ili rečenicom u svojstvu objekta ili kao neprelazan u slučaju medijalnog značenja (Mackridge 1985: 95):

- Ξαφνικά *αισθάνθηκα το πόδι μου* μουδιασμένο. Iznenađena *sam svoju nogu osetio* utrnutu.
- Δεν *αισθάνομαι* καλά. *Ne osećam se* dobro.

⁷¹ Klasifikovanje te reči *να* nije jednako tretirano od istraživača. Konkretnije, Monojios je smatra partikulom (Mouygiotis et al. 1976: 148), Pring je naziva veznikom subordinacijske podloge i predlogom (Pring 1975: 127), dok deiktičnom *να* koji Thumb primećuje u dijalekatskim nijansama (Thumb 1964: 155). Babiniotis i Kontos pripisuju osobinu pronominalnog prefiksa (Μπαμπινιώτης-Κοντός 1967: 9), a Joseph (1981: 40) ističe da *να* predstavlja dve glavne funkcije, tj. kao subordinacijska u dopunskim strukturama uz podređene ili ilokucijske nijanse klauze i kao deiktična rečca koja naglašava ili uvodi živi entitet i objekat uz pune imeničke fraze i nenaglašene pronominalne oblike u nominativu i akuzativu:

- Θέλω να φύγει ο Γιάννης. I want John to leave.
- Να σας πληρώσω τώρα; Shall i pay you now?
- Να ο Γιάννης. Here's John.
- Νάτος. Here he is.
- Νάτον. Here he is.

Prema Agouraki (1991: 24) upotrebljava se kao komplement:

a) glagolima, imenicama i pridevima:

- Ο Νίκος επιθυμεί να φάει παγωτό. Nikos želi da pojede sladoled.

b) ekspletivnim strukturama: Πρέπει να διαβάσετε κάθε μέρα. Treba da učite svaki dan.

c) subjekatskim predikatima: Ευτυχία είναι να βρεις τώρα δουλειά. Sreća je da sada nađeš posao.

a) slobodne podređene klauze čiji se glagoli *ελπίζω* (nadati se), *περιμένω* (čekati) udružuju sa prošlim i budućim glagolskim oblicima:

- Τα παιδιά περιμένουν να έρθουν τα Χριστούγεννα. Deca čekaju da dođe Božić.

b) zavisne podređene koje su obeležene budućom vremenskom (ili istovremenom) nijansom u odnosu na glagol matične klauze: *θέλω* (hteti), *πείθω* (ubediti):

- Η Μαρία ζήτησε από το Γιώργο να πάνε στον κινηματογράφο.

❖ Marija je tražila od Jorgosa da idu u bioskop.

c) anaforične podređene čije se vreme realizovanja radnje poklapa sa onim označenim matičnim glagolom: *ξέρω* (znati), *μαθαίνω* (saznati), *αρχίζω* (početi), *βλέπω* (videti):

- Βλέπεις τα παιδιά να παίζουν. Vidiš da se deca igraju.

Vredi spomenuti da iako je glagol podređene rečenice nepromenljiv, ne znači da je predikacija uklopljene klauze finitnog karaktera i da uvek svom subjektu pripisuje nominativ. Radi se o zavisnoj podređenoj rečenici čiju gramatičnost uslovljava samo budući glagolski oblik, dok bi eventualna upotreba prošlog vremena vodila do negramatičnosti:

- Πείθουν το διευθυντή να παραιτηθεί. (**παραιτήθηκε*).

❖ Ubeđuju direktora da da otkaz. (**dao je otkaz*)

- Είδαμε τη δασκάλα να ταξιδεύει στη Θεσσαλονίκη. (**μεθαύριο*).

❖ Videli smo učiteljicu da putuje u Solun (**prekosutra*).

Gorenavedeno nam svedoči da rečca *να* (*da*) nosi nijansu subjektivnosti, odražava se na relaciju subjekta upravnog glagola i pojma dopunske klauze. Učestala je njeno upotreba sa modalnim glagolima⁷²:

d) objekatskim predikatima: Τον ακούω να παρατηρεί τους μαθητές. Čujem ga da opominje đake.

e) podređenim rečenicama uvedenim određenim članom:

- Νιώθει την ικανοποίηση του να είσαι νικητής. Oseća zadovoljstvo što si pobednik.

f) nadređenim klauzama čije je tumačenje epistemičko i deontičko ili odražavaju kletvu i želju:

- Να τρως φρούτα. Da jedeš voće.

g) pomoćnim rečenicama koje znače koncesiju, uslov, rezultat, nameru, odnos ili vreme:

- Να ήξερα ιταλικά, θα σπούδαζα στη Ρώμη. Da sam znao italijanski, studirao bih u Rimu.

h) prilogu, predlogu, vezniku:

- Ίσως να έρθω. Možda ću doći.

- Μέχρι να γυρίσω, να είσαι ήσυχος! Dok se vratim, budi miran!

O sintaksičkoj funkciji rečce *να* uporediti: Christidis 1986: 221-241; Efthimiou 1995: 429-437; Philippaki-Warburton 1994: 299-328; Tsoulas 1993: 191-206; Ευθυμίου 1989: 187-204; Μαλαγαρδή 1995: 372-383; Φιλιππάκη-Warburton 1992: 255-275; Χριστίδης 1982 b: 47-72.

⁷² Prema Teofanopulu-Kontu (1998: 46) javlja se sa glagolima koji beleže: i) volju: **θέλω** (*hteti*), **αγαπώ** (*voleti*); ii) sposobnost: **μπορώ** (*moći*, *umeti*, *smeti*); iii) dozvola, podstrekavanje, zabranjenje: **επιτρέπω** (*dozvoliti*), **απαγορεύω** (*zabraniti*); iv) početak, završetak, trajanje: **αρχίζω** (*početi*), **παύω** (*prestat*), **συνεχίζω** (*nastaviti*); v) brigu, nemar: **φροντίζω** (*brinuti se*); vi) verovatnoću: **μπορεί** (*moгуće je*).

Na kraju saglasno sa Roussou (2007 a: 1-2) glagoli koji se javljaju su: a) modalni: **πρέπει** (treba), **μπορεί** (može); b) aspektualni: **αρχίζω** (početi), **σταματώ** (stati); c) voluntativni: **θέλω** (hteti), **επιθυμώ** (želeti); d) perceptualni: **βλέπω** (videti), **ακούω** (čuti); e) duhovne percepcije: **θυμάμαι** (setiti se), **ξεχνώ** (zaboraviti); f)

- Σκοπεύετε να αγοράσετε καινούριο υπολογιστή.
- ❖ Nameravate da kupite novi kompjuter. (Κλαίρης - Μπαμπινιώτης 2005: 628):

Tabela 70: Verbativna dopuna + Dopunske klauze (va) + Modalni Glagoli			
ρήμα + va * glagol + da			
αγωνίζομαι	<i>boriti se</i>	καταφέρνω	<i>uspevati</i>
αρνούμαι	<i>odreći se</i>	λυπάμαι	<i>biti žao</i>
βαριέμαι	<i>dosadivati se</i>	μαθαίνω	<i>saznati</i>
γνωρίζω	<i>poznati</i>	μπορώ	<i>moći</i>
δέχομαι	<i>prihvatiti</i>	ντρέπομαι	<i>stideti se</i>
διστάζω	<i>ustručavati se</i>	ξέρω	<i>znati</i>
δοκιμάζω	<i>probati</i>	περιμένω	<i>čekati</i>
ελπίζω	<i>nadati se</i>	προσπαθώ	<i>pokušati</i>
επιδιώκω	<i>težiti</i>	σκοπεύω	<i>nameravati</i>
επιθυμώ	<i>želiti</i>	τολμώ	<i>usuditi se</i>
θέλω	<i>hteti</i>	υπολογίζω	<i>računati</i>

5. **Dubiozne rečenice** služe kao objekat:

- Φοβήθηκε μήπως δε βρει εισιτήριο για τη συναυλία. Urplašio se da neće naći kartu za koncert.

Tabela 71: Verbativna dopuna + Dubiozna klauza		
ανησυχώ μήπως	τρέμω μήπως	φοβάμαι μήπως
<i>brinuti se da</i>	<i>drhtati da</i>	<i>plašiti se da</i>

II) Glagoli sa dvema dopunama

Izvesni trovalentni glagoli kao dopunu primaju imenički element u predložkom objektu ili akuzativnom objektu i sentencijalnu dopunu:

1. Predložki objekat i dopunska rečenica sa *ότι* / *πως*: karakteristični su glagoli koji znače izražavanje ili prenos znanja. Uz te glagole indirektni objekat beleži doživljavača, tj. entitet kome je izražavanje upućeno ili je znanje preneseno. Sadržaj izražavanja ili znanja se otelotvoruje podređenom klauzom, uvedenom veznikom *ότι* (= da) i funkcionise kao direktni objekat (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 635):

- Ο δάσκαλος μάς ανακοίνωσε ότι όλοι πήραμε καλούς βαθμούς.
- ❖ Učitelj nam je saopštio da smo svi dobili dobre ocene.

Tabela 72: Verbativna dopuna + Predložki objekat + Dopunske klauze (<i>ότι</i> / <i>πως</i>)
ρήμα + σε κάποιον + <i>ότι</i> / <i>πως</i> * glagol + kome + da

psihičkog stanja: *χαίρομαι* (obradovati), *λυπάμαι* (biti žao); g) epistemički: *πιστεύω* (verovati), *νομίζω* (misliti); h) govorenja: *λέω* (reći), *διατάζω* (narediti); i) znanja: *ξέρω* (znati), *μαθαίνω* (saznati).

ανακοινώνω	<i>saopštiti</i>	λέω	<i>kazati</i>
αποκαλύπτω	<i>otkriti</i>	μαρτυρώ	<i>svedočiti</i>
γράφω	<i>pisati</i>	αφηγούμαι	<i>priповедати</i>
εκθέτω	<i>izložiti</i>	τηλεγραφώ	<i>telegrafisati</i>
εξηγώ	<i>objasniti</i>	τονίζω	<i>naglasiti</i>
εξιστορώ	<i>pričati sa detaljima</i>	υπενθυμίζω	<i>podsetiti</i>
επισημαίνω	<i>označiti</i>	υπόσχομαι	<i>obećati</i>

2. Predložki objekat i dopunska rečenica sa *va*: to su glagoli sa nijansom modaliteta koji se udružuju sa rečenicama uvedenim veznikom *va* i predložkim objektom koji ističe lice na koje se vrši akcija (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 635):

- Ο διευθυντής επιτρέπει στους υπαλλήλους να καπνίζουν σε ειδικό χώρο.
- ❖ Šef sluzbenicima dozvoljava da puše u posebnom prostoru.

Tabela 73: Verbativna dopuna + Predložki objekat + Dopunske klauze (<i>va</i>)			
ρήμα + σε κάποιον + <i>va</i> * glagol + kome + <i>da</i>			
αναθέτω	<i>zadati</i>	λέω	<i>reći</i>
επιβάλλω	<i>nametnuti</i>	προτείνω	<i>predložiti</i>
επιτρέπω	<i>dozvoliti</i>	συνιστώ	<i>preporučiti</i>
εύχομαι	<i>čestitati</i>	υπαγορεύω	<i>izdiktirati</i>

Uporedivši konstrukcije u grčkom i engleskom jeziku prema “Movement Theory of Control” Beys konstatuje da osnovna razlika leži u nepostojanju infinitiva u savremenom grčkom u kome se javlja indikator *va* uz nepromenljiv glagolski oblik (Beys 2009: 109):

- Έπεισα τον Γιάννη να φύγει. I persuaded John to leave. Ubedio sam Janisa da ode.

3. Akuzativni objekat i dopunska rečenica sa *ότι* / *πως* / *va*: kod glagola koji traže sentencijalnu dopunu lice koje je primalac znanja ili govora akuzativni objekat javlja se u svojstvu direktnog objekta umesto predložkog objekta, dok sentencijalna dopuna funkcioniše kao indirektni objekat (Κλαίρης-Μπαμπινιώτης 2005: 636):

- Ο στρατιώτης ανάγκασε τους άμαχους πολίτες να βγουν από το σπίτι.
- ❖ Vojnik je nenaoružane građane prinudio da izađu iz kuće.

Tabela 74: Verbativna dopuna + Akuzativni objekat + Dopunske klauze (<i>ότι</i> / <i>πως</i> / <i>va</i>)	
ρήμα + σε κάποιον + <i>ότι</i> / <i>πως</i> / <i>va</i> * glagol + kome + <i>da</i>	
αναγκάζω κάποιον να	<i>prinuditi nekog da</i>
απειλώ κάποιον ότι / πως	<i>pretiti nekome da</i>
βεβαιώνω κάποιον ότι / πως	<i>uveriti nekog da</i>
διατάζω κάποιον να	<i>narediti nekome da</i>
εμποδίζω κάποιον να	<i>sprečiti nekoga da</i>
ενημερώνω κάποιον ότι / πως	<i>obavestiti nekoga da</i>

παρακαλώ κάποιον να	<i>moliti nekoga da</i>
πειθω κάποιον ότι / πως	<i>ubediti nekoga da</i>
προειδοποιώ κάποιον ότι / πως	<i>upozoriti nekoga da</i>
προστάζω κάποιον να	<i>zapovediti nekome da</i>
προτρέπω κάποιον να	<i>podsticati nekoga da</i>

1.1.6. Padežne dopune u srpskom

U srpskom razlikuju se dopune: *padežne* (nominativne, akuzativne), *prepozicionalne* (predložki objekti), *imeničke* i *pridevske* (imenski i pridevski predikat, dopunski predikativi), *priloške* (adverbijalne konstrukcije), *infinitivne*. Što se priloških dopuna tiče, sintaksičari prezentiraju različite potkategorije. Tako Engel (1977) razlikuje *situativne* (vezane za mesto i vreme) i *direktivne* (beleže pravac i cilj), Mrazović-Vukadinović u priloške dopune uvrštavaju dopune za *situiranje* u *mestu*, *vremenu* i za izražavanje *uzroka*, za beleženje *smera*, *pravca*, *cilja* kretanja i *porekla* iz neke pozicije, za ukazivanje na *vremensku*, *prostornu promenu* i *meru* (Mrazović-Vukadinović 1990: 466-468). Popović tumačeći priloške dopune kao sredstva sa priloškom podlogom „kojima se dopunjuju glagoli odgovarajućeg nekonkretizovanog značenja“ razlikuje dopune za *mesto*, *način*, *meru*, *namenu* (Popović 1989: 225).⁷³

Značenjski okvir dopuna može biti širok i odnosi se na celokupno (*jesti hleb*) ili parcijalno obuhvatanje objekta (*jesti hleba*), pa na upućenost nekom pojmu (*čuditi se sinu*), na cilj (*kupiti cipele deci*), pojam udaljavanja, ablativnost (*osloboditi se tegobe*), partnerstvo (*dopisivati se sa kolegom*), lokaciju (*putovati u grad*) itd.

Sledeća tabela prezentira dopune i njihove anafore:

Tabela 75: Vrste dopuna u srpskom			
Simbol	Naziv dopune	Anafora	Primer
D _{nom}	Dopuna u nominativu	Lična zamenica u nominativu	<i>Marljivi đaci</i> su sreća svakog učitelja.
D _{gen}	Dopuna u genitivu	Lična zamenica u genitivu	Odrekao se <i>novca</i> i sad srećnije živi.
D _{dat}	Dopuna u dativu	Lična zamenica u dativu	Divimo se <i>hrabrim vojnicima</i> naše zemlje.
D _{ak}	Dopuna u akuzativu	Lična zamenica u akuzativu	Davno smo gledali <i>taj film</i> .
D _{instr}	Dopuna u instrumentalu	Lična zamenica u instrumentalu	Ceo dan se bavi <i>humanitarnim organizacijama</i> .
D _{prep}	Prepozicionalna dopuna	Nezamenljiv predlog + zamenica	Ne vodi računa <i>o svojim studijama</i> .
D _{adv}	Adverbijalna dopuna	Prilog za mesto, uzrok,	Roditelji su se rodili <i>na selu</i> .

⁷³ Takođe dopunama smatraju se determinatori koji upotpunjuju semantiku glagola, ilustruju specifičnost svojstva određenog pojma, strukture prostorne podloge „kao što je to prisustvo direktnog objekta uz prelazne glagole“ (Batistić 1972: 15-16) i konstrukcije sa priloškim značenjem (Ivić 1962: 476-479). Dok *dopuna (complementum)* ukazuje na predmet koji je uključen u glagolsku radnju, kad se kao upravni član upotrebljava glagol, *determinator (determiner)* koji ukazuje na kvalitet, kvantitet pratećih okolnosti, mesta i vremena zbivanja nekog momenta u realizaciji radnje.

		količinu, pravac, cilj	
D _{pred}	Predikativna dopuna	Pokazne zamenice	Ksenija je <i>fotograf</i> .
D _{verb}	Verbatimna dopuna	da + glagol	Dogovorili su se <i>da letuju na Kipru</i> .

Prema P. Mrazović i Z. Vukadinović (Mrazović-Vukadinović 1990: 458) u srpskom jeziku ima devet vrsta dopuna koje u zavisnosti od valentnosti, tj. sposobnosti glagola da ka sebi „privlači“ određen broj i oblik dopuna formiraju ekvivalentne rečenične obrasce. Sredstvo za međusobno razgraničenje dopuna naziva se *anafora*, koja se predstavlja u paradigmi kao najmanji zajednički imenitelj apstraktnog pojma i uglavnom otelotvoruje pronominalnim formama ili adverbijalnim odredbama:

- Kuća lekara *se nalazi* na kraju ulice.
- Kuća onoga *se nalazi* tamo.
- Ona *se nalazi* tamo.

1.1.6.1. Dopuna u nominativu (Subjekt) - D_{nom}

Subjekt je prva dopuna, budući da je „imenički upotrebljena reč u obliku nominativa koja ne ulazi u leksički sastav predikata“ (Ivić 1983: 61) ili je imenski pojam kome se pripisuje predikatski sadržaj ili „predmet“ o kome se nešto govori, odnosno „nosilac“ denotirane situacije (Piper i dr. 2005: 487). Može biti: i) *opšti*: svaka vrsta reči; ii) *analitičan*: navode se vrste reči koje funkcionišu kao subjekat; iii) *restriktivan*: kao subjekat se mogu upotrebiti jezički elementi-imenske reči sa rodom, brojem i padežom.

Uprkos tvrdnjama tradicionalnih gramatičara da se ta dopuna smatra ključnim rečeničnim parametrom, u savremenom srpskom ima glagola koji se ne udružuju sa njom: *Hladno je, Meni se igra košarka, Danas nema nastave*.

Ta dopuna se realizuje pomoću: i) imenice⁷⁴ ili imeničke fraze u nominativu: (*Bašta je divna*) ii) zamenice ili zameničke fraze u nominativu: (*Ništa nije ostalo. ŠOV: 199*) iii) dopunske rečenice ili konstrukcije: *Dešava se da ljudi ponekad dugo čekaju autobus*).⁷⁵

⁷⁴ Imenica u nominativu odražava razne semantičke karakteristike i samo u zavisnosti od razgovornog konteksta možemo razlikovati temu. Tako predikat ima različitu strukturu, sastav ili konverzivnu sredinu (Апресян 1974: 266-273; Котелова 1975: 105) i subjekat je u skladu sa kontekstualnim parametrima ili značenjskim podacima upravnog glagola: „Postoje radnje (1) koje vrši samo živ stvor (*spavati*) i radnje (2) kojima je vršilac samo nešto neživo (npr. *proticati*)“ (Ivić 1968: 5-12).

⁷⁵ Prema Maretiću, svaka reč može biti subjekat, kad se o njoj nešto izriče, npr. *i* je veznik (Maretić 1963: 111). Stoga poimeničen pridev zamenjuje odsutnu imenicu kojoj bi funkcionisao kao atribut, tj. „odredba imeničkih riječi kojom se opisuje osobina ili što drugo u vezi sa imeničkim sadržajem“ (Simić 2002 b: 62): *Mudri* mudruju, *ludi* luduju. Brojevi se ponašaju kao atributi imenicama ili kao pridevi i spadaju u posebnu vrstu reči na osnovu semantičkog kriterija, iako ih stari gramatičari nisu odvojili zbog heterogenskih morfoloških karakteristika (Bergenholtz-Mugdan 1979: 129).

1.1.6.2. Dopuna u genitivu - *D_{gen}*

Genitiv se povlači uz performativne i perceptivne glagole koje karakteriše odnos direktnog i potpunog obuhvatanja glagolskim procesom. Direktna asocijacija objekatskog pojma pruža genitivu svojstvo antonima u paru sa pravim objektom, tj. akuzativom. Dvočlana opozicija kompletnosti-parcijalnosti učešća objekatskog pojma i nemarkiranost-markiranost upotrebom glagolskog roda funkcionišu kao varijante istog unutarntagmatskog odnosa (Ivić 1983: 117).

Kao sredstva realizovanja genitivne dopune se javljaju:

- i) imenica ili imenička fraza: Stariji ljudi se mnogo boje *bolesti*.
- ii) zamenica ili zamenička fraza: Kako sam *te* se uželeo.
- iii) dopunska rečenica ili konstrukcija kao zavisna rečenica: Stidi se *da nam peva*.

Konkretnije genitiv javlja se kao: 1) Subjekatski 2) Predikatski 3) Objekatski 4) Eksplikativni 5) Ablativni (Piper i dr. 2005: 128-140):

1) *Subjekatski*

i) Glagol Egzistentencijalan + Imenica (Genitiv): sa glagolima *imati, biti* uz značenjsku nijansu „postojati“. U sadašnjem vremenu javlja se glagol *imati* u trećem licu jednine, dok se u perfektu i budućem vremenu zamenjuje odgovarajućim oblicima glagola *biti*:

- *Ima* lepih parkova u Beogradu. *Nije bilo* karata za koncert. *Biće* teških pitanja.
- ii) Glagol Bezličan + Imenica (Genitiv Množine): u bezličnim strukturama sa značenjem agensa glagol je svršenog vida, ima sativno značenje ili je glagol *trebati* sa značenjem „biti potrebno“, dok je imenica po semantici ili morfologiji u genitivu množine:
 - *Najelo se* ukusnih kolaca. *Trebalu je* para za studije.
- iii) Glagol Medijalan + Imenica (Genitiv): uz medijalne glagole *bojati se, gaditi se, stideti se, plašiti se*:
 - *Deca se boje* učiteljice. *Dete se stidi* gostiju.

2) *Predikatski*

i) Glagol Semikopulativan + OD + Imenica (Genitiv): sa semikopulativnim glagolima *sastojati se, nastati, zavisiti* javlja se predložna konstrukcija (*od + genitiv*):

- Pol deteta *zavisi* od oca.

3) *Objekatski*

i) Glagol Tranzitivni (Negativni) + Imenica (Slovenski Genitiv): sa odričnim tranzitivnim glagolima upotrebljava se slovenski genitiv u svojstvu pravog objekta:

- *Nije imao* pojma o predstojećim ispitima.
- ii) Glagol Tranzitivni (Imati/Nemati) + Imenica (Genitiv): uz imenice koje ukazuju neživi entitet i glagol *imati / nemati* sa značenjem „posedovati nešto na materijalnom, psihološkom, mentalnom nivou“:
 - Sonja *ima* želje da putuje po Evropi. Taj student *nema* sreće.
- iii) Glagol Tranzitivni (Partitivan) + Imenica (Genitiv): sa prelaznim glagolima koji raspolaze semantičkom karakteristikom „partitivnosti“ (*dati, imati, dobiti, hteti, jesti*) ili sa prefigiranim glagolima koji označavaju kvantifikaciju (*nabrati, nakupiti*):
 - *Traži* razloga da se udalji. *Nakupila je* lepih suvenira iz Pariza.

iv) Glagol Tranzitivni + SE + Imenica (Genitiv): indirektno (radi morfeme *se*) tranzitivni glagoli sa značenjem ablativnosti (*ostaviti se, čuvati se*) ili uspostavljajanjem kontakta (*dotaći se, prihvatati se*):

- Ljudi *se čuvaju* bolesti. Ministar *prihvatio se* ozbiljnih reformi.

v) Glagol Medijalan + Imenica (Genitiv): medijalni glagoli sa morfemom *se* ukazuju na psihološko udaljavanje (*kloniti se, odricati se*) i partitivnost (*zaželeli se, napiti se*):

- Odbornik *se odrekao* naknada u korist izgradnje mosta.

I) Genitiv kao pravi objekt

Osvrćući se sa dijahronog aspekta na zamenu akuzativnog objekta genitivnim konkurentom konstatujemo učestalost tog zajedničkog u indoevropskim jezicima fenomena, mada je genitiv oblik koji izražava granicu učešća predmeta u radnji koju označava glagol (Jakobson 1936: 240-248). Konkretnije je takvo sintaksičko ponašanje uočeno u glagolima *dati, dobiti, jesti* u prefigiranim tranzitivnim glagolima sa prefiksom na-, za-: *nabrati, zahtevati* ili kod glagolskih leksema tipa *davati, primati* (verba dandi et accipiendi):

- Molio da mu dam *ovih američanskih* od Markantuna. (MPS: 236)

Tome treba dodati da i broj imenica koje se sa takvim glagolima udružuju igra naporednu ulogu. Znači u jednini javljaju se imenice apstraktnog pojma (*sloboda*) i konkretne podloge sa implikacijom o deljivosti (*hleb*), a u množini sve ostale imenice:

- ... hoće li *dočekati slobode* (BD: 51)
- *Nakupovao je zemlje*, a vazda taljiga s nekom stokom (LL: 46)

II) Genitiv kao pravi objekat posle glagola sa negacijom (genetivus negationis)

Poznata i šireg domena konvencionalna upotreba genitiva umesto akuzativa u slovenskim jezicima (Heinz 1955: 84) vezana je za izvesno glagolsko obeležje. U praslovenskoj eposi genitiv predstavlja dominirajuće prisustvo i javlja se među padežne oblike koji se obligatorno udružuju sa svakom negacijom.

Istraživači smatraju da je slovenski genitiv u purističkoj literaturi karakteristika dobrog stila. Stevanović smatra: „U našem jeziku je običan tzv. slovenski genitiv, tj. genitiv uz odrične glagole...Upotreba slovenskog genitiva je doslednija kod starijih pisaca, kod Vuka Karadžića i njegovih neposrednih sledbenika. Danas se, međutim, mesto genitiva uz odrične glagole sve češće upotrebljava akuzativ ...Naročito se uz odrične glagole nikada ne upotrebljavaju u genitivu pridevi, zamenice i brojevi srednjeg roda kada označavaju nešto neodređeno“ (Stevanović 1951: 388-389).

U ustaljenim izrazima takođe javlja se slovenski genitiv:

- Nema *pojma* o sportu.

Ipak se odrični glagol udružuje sa akuzativom, kad dopunu sledi atribut:

- Nije našla *svoje mesto* u bioskopu.
- Nigde nije našla *mesta* za ekskurziju u Rim.

Prema statističkim podacima navedenim od Gortan-Premk Darinke (Gortan-Premk 1962: 130-148) konstatujemo fakultativnu pojavu genitiva i akuzativa uz negativne oblike:

- Nikad više ova moja noga *neće prestopiti praga ovoga*.(MPS: 34)

III) Genitiv kao nepravilni objekat

Bespredložni genitiv u svojstvu indirektnog objekta se javlja uz:

a) tranzitivne glagole koji su sa refleksivnom partikulom *se* udruženi i imaju značenje: „*osloboditi se, izbegavati*“:

- ...kako da *se liši ljubavi* prema hodžici (BV: 211)

Umesto genitiva nailazimo na konkurenjsku predložnu konstrukciju *od + genitiv*:

- ...da *se bez velikog gubitka* što pre *otrese tih obveznica* (AG: 134)

Često kod glagola koji ukazuju na rezultativne akcije (*zasititi se*) taj genitiv supstituiše instrumental:

- *Ogor se već zasitio nove slike* (KVBK: 48)

b) intransitivne glagole u kojim morfema *se* funkcioniše kao indikacija da se ne upotrebljava akuzativ, ali:

i) prelazne glagole pretvara u neprelazne:

- ...ko *se dočepao njegove silne imovine i harema* (BV: 199)

Tada objekat samo delimično učestvuje u realizaciji radnje koja se vrši u sferi agensa (Ivić 1958: 141-161)

ii) je morfema *se* sastavni konstituent glagolske konstrukcije koja znači: „*bojati se, izbegavati*“: *bojati se, gaditi se, kloniti se, sećati se, stidati se, ticati se*:

- *Rugaš se ti kuma* (KVBK: 35)

4) Eksplikativni

i) Glagol Medijalan Semikopulativan + Imenica (Genitiv): semikopulativni medijalni glagoli sa morfemom *se* imenuju psihološku daljinu (*odreći se, osloboditi se*) ili psiho-fiziološko stanje (*ticati se, sećati se*):

- *Mađioničar se nije oslobodio* lisica na vreme.

ii) Glagol Medijalan Semikopulativan + OD + Imenica (Genitiv): semikopulativni medijalni glagoli sa morfemom *se* i predložkom konstrukcijom (*od + genitiv*) nose značenje ablativnosti (*braniti se, otrgnuti se*):

- *Kolega se mora otrgnuti* od alkohola. *Čovek se brani* od jakih vetrova.

5) Ablativni

i) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ) + Imenica (Genitiv) / (OD + Genitiv): nepunoznačni tranzitivni glagoli udružuju se obavezno sa akuzativom, često pronominalnom formom *sebe* (*lisiti se, spasti se*):

- *Gradonačelnik je građane lisio* osnovnih prava. *Spasili smo* šumu (od) požara.

1.1.6.3. Dopuna u dativu – *D_{da}*

Sintaksičke funkcije dativa su atributna, objektna, predikatna, priložna. Dativna dopuna uglavnom funkcioniše kao indirektni objekat, iako se ne može uvek razlikovati dativna dopuna od oznake usmerenosti glagolske radnje: *Približio sam se svom radnom stolu.* (Engel-Mikić 1983: 230). Slobodni dativ nasuprot objektnom dativu imenuje ona bića što samo sudeluju u radnji. Na taj se način

osobi može pripisati gotovo svako zbivanje (Grebe 1973: 529). Razlikujemo četiri vrste slobodnog dativa: dativ štete, etički dativ, dativ namene, dativ pripadanja. Engel smatra da je ta dopuna u dativu fakultativna, da je prisutna samo uz neke glagole. Uz opštu oznaku (D3) označava te vrste dativa: D3 < dativus incommodi (Engel-Mikić 1983: 208-209).

Dativ je vremenom menjao svoju sintaksičku ulogu vezanu za predstavu o neposrednom učesniku i direktnost uglavnom izraženu sa objekatskim akuzativom, dok se kod nekih glagola (*savetovati*) radi akuzativizacije primećuje istovremena upotreba dativa i akuzativa (Gortan-Premk 1973: 294). Taj padež ukazuje na adresata, neposrednog učesnika kome je glagolska radnja namenjena i zapravo ima značenje usmerenosti radnje (Ivić 1963: 99-104). Sintaksička uloga dativa diferencira se s obzirom na akuzativ u načinu njihovih učešća, pošto akuzativ imenuje obuhvatnost, a dativ upravljenost. Vezan je za različite semantičke vrste tranzitivnih i intranzitivnih glagola sa prostom ili kompleksnom rekcijom, deverbativne i deadjektivne imenice, prideve sa predlozima *prema / ka*, dok ukazuje na zajedničko obeležje upućenosti. Objektna funkcija posesivnog dativa dominira nad atributskom, fakat o kome Pravdin tvrdi: “Объектние оттенки господствуют в форме дательного падежа с двухсторонней зависимостью от глагола и от имени существительного, обозначающий прямой или косвенный объект глагольного действия (Я пожал ему руку) (Правдин 1957: 83).

Realizaciju dotične dopune vrše (Mrazović-Vukadinović 1990: 461-462):

i) imenica ili imenička fraza: Direktor se čudi *padu* proizvodnje.

ii) zamenica ili zamenička fraza: Pravoslavci se raduju *Uskrsu*.

iii) dopunska rečenica ili konstrukcija kao zavisna rečenica:

- Iskreno se zahvaljujem *saigračima* na važnoj pobedi.

Sintaksički okvir dativa manifestuje se kao (Antonić 2004: 69-97):

I) Subjekatski

i) Sa impersonalnim rečenicama i morfemom *se* ukazuje na fiziološke potrebe koje se dešavaju u ljudskom organizmu nezavisno od čovekove volje:

➤ {Glagol Impersonalan + SE} + Zamenica (Dativ): Spava *mi* se.

ii) Označava fiziološke procese ili zdravstveno stanje pomoću bezličnih ili ličnih rečenica:

➤ Glagol Impersonalan + Zamenica (Dativ) + Imenica (Lokativ / Instrumental):

- Vrti *joj* se u glavi.

➤ Glagol Personalan + Dativ (Zamenica) + Imenica (Nominativ): Zuje *mu* uši.

iii) Pokazuje psihofiziološke procese, ljudska osećanja ili raspoloženja sa impersonalnim rečenicama uz kauzator, kopulativni predikat i prilog ili sa personalnim rečenicama uz kauzator, kopulativni predikat i pridev:

➤ Glagol Impersonalan + Dativ (Zamenica) ((TO) + Klauza {DA / KADA / (ZATO) ŠTO + Subordinirana predikacija}):

- Sviđa *mu* se da putuje po svetu.

➤ Glagol Impersonalan [Glagol Kopulativan + Prilog] + Zamenica (Dativ) ((TO) + Klauza {DA / ŠTO + Subordinirana predikacija} / Genitiv):

- Dobro *mu* je.

➤ Glagol Personalan + Zamenica (Dativ) + Imenica (Nominativ):

- Dosadilo *mi* je čekanje.
 - Glagol Personalan + [Glagol Kopulativan + Pridev] + Zamenica (Dativ) + Imenica (Nominativ):
 - Bio *joj* je drag taj čovek.
- iv) odražava na čovekovu volju ili želju sa intranzitivnim glagolima u bezličnim rečenicama, impersonalnim idiomatizovanim strukturama uz kopulativni predikat i genitiv, tranzitivnim glagolima u medijalnoj konstrukciji:
- {Glagol Intransitivn + SE} Impersonalan + Zamenica (Dativ): Ne radi *mi* se.
 - Glagol Impersonalan + [Glagol Kopulativan + DO + Imenica (Genitiv)] + Zamenica (Dativ):
 - Nije *mi* do šale.
 - {Glagol Tranzitivn + SE} Medijalan + Zamenica (Dativ) + Imenica (Nominativ):
 - Danas *joj* se baš ne kuva ručak.
- v) ima odnos sa bezličnim rečenicama, sa modalnim glagolima, sa kopulativnim predikatom i prilogom:
- Glagol Impersonalan + Zamenica (Dativ) + Klauza {DA + Subordinirana Predikacija}:
 - Desi *nam* se da pogrešimo.
 - Glagol Impersonalan + Zamenica (Dativ) + Glagol [Infinitivni]:
 - Šta *mu* je sad činiti ?
 - Glagol Impersonalan [Glagol Kopulativan + Prilog] + Zamenica (Dativ) + Klauza {DA + Subordinirana Predikacija}: Jasno *mu* je da nije u pravu.
 - Glagol Personalan + Zamenica (Dativ) + Imenica (Nominativ):
 - Trebaju *nam* vaše usluge.
 - Glagol Personalan [Glagol Kopulativan+ Pridev] + Zamenica (Dativ) + Imenica (Nominativ):
 - Taj čovek *mu je* sada bio nephodan.
- vi) ukazuje na subjektivni utisak ili procenu nekog čoveka sa impersonalnim i personalnim rečenicama uz kopulativni predikat i vremenski prilog ili nominativ:
- Glagol Impersonalan + Zamenica (Dativ) + Klauza {DA + Subordinirana Predikacija}:
 - Čini *mi* se da to nije dobro.
 - Glagol Impersonalan [Glagol Kopulativan + Prilog] + Zamenica (Dativ) + Klauza {DA + Subordinirana Predikacija}: Vreme *mu* je da se oženi.
 - Glagol Personalan [Glagol Kopulativan + Pridev] + Zamenica (Dativ) + Imenica (Nominativ): Sumnjiva *mu* je tvoja iskrenost.
- vii) imenuje jednakost, ekvivalentnost, podudarnost između dva entiteta sa personalnim rečenicama uz kopulativni predikat i pridev ili glagol *odgovarati*:
- Imenica (Nominativ) + Glagol Personalan + Imenica (Dativ):
 - Taj podatak odgovara *tom slučaju*.
 - Imenica (Nominativ) + Glagol Personalan [Glagol Kopulativan+ Pridev] + Imenica (Dativ): Kvadratura stana je jednaka *kancelariji*.
- viii) učestali je u personalnim i impersonalnim idiomatizovanim strukturama sa glagolima *nemati/imati* uz imenicu ili pridev upotrebljen imenički:
- Imenica (Nominativ)_(ime) + Imenica (Dativ) + Glagol Kopulativan + Imenica (Nominativ)_(vlastito ime):

- Ime *mu* je Marko.
- Broj (Nominativ) + Imenica (Dativ) + Glagol Kopulativan + Imenica (Nominativ) / Imenica (Genitiv Jednine - Množine):
- Tri *mu* je godine.
- Glagol Nemati / Imati + Imenica (Dativ) + Imenica / Pridev (Nominativ):
- Ona je sjajina ! Nema *joj* ravne!

2) Predikatski

i) u semikopulativnom predikatu javlja se uz glagole tipa *prisustvovati, dorasti, pripadati, odgovarati* sa značenjem «biti pogodan».

- Glagol Semikopulativan + Imenica (Dativ): On pripada *grupi* najboljih studenata.

ii) u dekomponovanom predikatu beleži funkciju semantičke dopune ili dekomponovanog predikata sa glagolom *podleći*.

- {Glagol Semikopulativan + Imenica (Dativ)} [= Glagol]:

- Starije osobe lakše podležu *bolesti*.

3) Objekatski direktivni

Dativ kao nepravni objekat⁷⁶

i) Glagol Tranzitivan (direktivnost) + Imenica (Akuzativ) / Klauza Objekatska + Imenica (Dativ) / Imenica Deverbativna [<Glagol Tranzitivan] + Imenica (Genitiv) + Imenica (Dativ):

- Donela je penziju *roditeljima* i spremila *im* je ručak.

Glagoli *plaćati, pomagati, savetovati, služiti* imaju dopunu u akuzativu i dativu ili samo u akuzativu:

- **Pomagati** nešto *nekome* = Pružati nekome pomoć.
- **Pomagati** nekoga nečim = Podupirati nekoga (Gortan-Premk 1971: 39-56)

Kod glagola sa značenjem «davanja» dativ se zamenjuje od predloga *za* sa akuzativom. Sa dativom se označava neposredni primalac, dok sa predložkim akuzativom posredni primalac:

- **Dati** nešto *nekome* = **Dati** nešto *za nekoga*.
- **Dao je** novac *bratu* = **Dao je** novac *za brata*.

⁷⁶ *Nepravni objekat* je imenička jedinica u svakom zavisnom padežu, a najčešće u dativu opredeljenom od podređenog glagola koji dopunjava. Izražava se uz (Piper i dr. 2005: 621-622):

Tabela 76: Nepravni objekat			
Glagol Tranzitivan + Direktni Objekat (Akuzativ) + Indirektni Objekat (Dativ)			
NEPRAVI OBJEKAT	GLAGOLI	NEPRAVI OBJEKAT	GLAGOLI
partitivni genitiv	najesti se, napiti se	ablativni genitiv	kloniti se, čuvati se
od + genitiv	stideti se, zavisiti	dativ	pomagati, diviti se
prema + dativ	ohladneti	na + akuzativ	ličiti, misliti, navići se
u + akuzativ	sumnjati, zaljubiti se	za + akuzativ	interesovati se
instrumental	vladati, baviti se	sa + instrumental	početi, nastaviti
za + instrumental	tugovati, čeznuti	o + lokativ	misliti, govoriti
u + lokativ	uspjeti, učestvovati	na + lokativ	zasnivati se, insistirati

U savremenom srpskom se ređe pojavljuje dativ sa glagolom *podučavati*, a ukazuje na predmet podučavanja, dok je akuzativ oznaka za adresata:

- **Podučavati** nekoga *nečemu*: **Podučavao je** glumce *pravilnom izgovoru*.

Vredi navesti da ranije u kuvarskim receptima primećujemo čestu upotrebu dativa uz tranzitivne glagole tipa *dodati* za označenje materijala, dok se u savremenom srpskom ta struktura zamenjuje od predložskog akuzativa (u + akuzativ) ili se dativ potpuno izostavlja:

- *Ulupanim žumancima dodati ... = U ulupana žumanca dodati ...* (Antonić 2004: 81)

Tada akuzativ zastupa kopolativno-pridevsku kopolaciju, dok dativ indirektnog objekta ili subjekta komplementne klauze (Antonić 2004: 82):

- Lagano kuvanje **daje** *supi* bistrinu = Lagano kuvanje **čini** *da supa* bude bistra

ii) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ) + Prema + Imenica (Dativ): sa tranzitivnim glagolima tipa *osećati*, *pokazati*, *ispoljiti* koji ukazuju na direktivnost (upućenost) i imenuju posedovanje, upućivanje raspoloženja ili osećanja srećemo kao direktni objekat akuzativ koji je deverbativna imenica tranzitivnog ili intransitivnog glagola, dok dativ kao indirektni objekat pokazuje adresata:

- Pokazala je poštovanje *prema njemu* = Poštovala *ga* je.

Osim toga, idiomatizovane strukture uz dativ sa predlogom *k*, tranzitivnim glagolima i akuzativom kao direktni objekat imaju adverbijalno značenje:

- On sve prima *k srcu*. (Antonić 2004: 83).

4) *Eksplikativni*

i) Imenica Deverbativna [< Glagol Tranzitivan] + Imenica (Dativ): dativ kao rezultat nominalizacije ima funkciju kopolativnog dekomponovanog predikata, dopune deverbativnoj imenici:

- Biti pratnja *nekome* = Pratiti nekoga

ii) Glagol Intransitivan/ Glagol Intransitivan + Se / Imenica Deverbativna [< Glagol Intransitivan / Glagol Intransitivan + SE] + Imenica (Dativ): uz intransitivne glagole dativ upućuje na različita osećanja, raspoloženja ili funkcioniše kao kondenzator dopunske klauze:

- Veoma je doprinela *njegovom uspehu* = Veoma je doprinela *da on uspe*.

iii) Glagol Intransitivan + SE / Imenica Deverbativna [< Glagol Intransitivan + SE] + PREMA + Imenica (Dativ) + Determinator Kvalifikativni: sa glagolima tipa *odnositi se*, *ponašati se*, deverbativnim imenicama i kvalifikativnim determinatorom:

- Odnosio se *prema njoj* veoma lepo.

iv) Glagol Intransitivan / Imenica Deverbativna [<Glagol Intransitivan + SE] + KA + Imenica (Dativ): udružuje se sa intransitivnim glagolima tipa *stremiti*, *čeznuti*, deverbativnim imenicama koje ukazuju na direktivnost, apstraktnim imenicama tipa *korak*, *prelaz*, *tendencija*:

- Bio bi to korak *ka demokratiji*.

5) *Etički*: iskazuje lični odnos ili falmilijarni stav govorećeg lica prema sagovorniku. Modalnog je karaktera, uglavnom radi se o enklitičkom obliku lične zamenice, srodan je pragmatičko-semantičkom nivou:

i) prvog lica: čest je u neposredne komunikacije govornim manifestacijama, u upitnoj ili uzvičnoj rečenici, iskazuje empatične ili antipatične odnose govornika prema sagovorniku. Konkretnije beleži:

- a) interesovanje, radost, oduševljenje: Kako si *mi*! Šta *mi* radiš?

- b) saosećanje, sažaljenje: Što si *mi* tako tužan?
- c) negativan stav, ironija: I to *mi* je neki fudbaler!
- d) zabrana: Nemoj *mi* ići napolje bez kape!
- ii) drugog lica: karakteriše usmene i pismene iskaze, dijaloške postupke koji nameravaju da postignu familijaran odnos ili dramatičnost, emfatičnost i različite efekte (Popović 1990: 33-50): To *mi* je sve što imam da kažem o tome.

1.1.6.4. Dopuna u akuzativu – *D_{ak}*

Ta dopuna upotpunjuje predikatsko značenje (Ivić 1979: 117-122), zauzima posle dopune u nominativu drugo mesto po učestalosti (Helbig 1971b: 270-271), budući da je novi pristup koncepciji o akuzativu doprineo širenju te forme i povlačenju genitiva ili dativa (Gortan-Premk 1973: 281-295). Bespredložkim akuzativom obeležena je selekcija indirektnih odnosa koji su postepeno izraženi sa lokativom, instrumentalom. Upućuje na dati pojam, deluje kao površinski eksponent propozitivnog sadržaja (Ivić 1963: 99-104). Interesantna je činjenica da je obavezna sa svršenim glagolima, a fakultativna sa nesvršenim:

- Majka je skuvala *čorbu*. Majka je kuvala (*čorbu*).

Umesto akuzativa često se upotrebljava *partitivni genitiv*. To je oznaka koja imenuje deo ili ima pojam neodređenosti nasuprot akuzativu kojim se označava celina ili „označava da se u datim okolnostima ostvaruje samo dio sadržaja imenske riječi“ (Simić 2002 b: 177) ili „to je genitiv u strukturi s različitim formalnim jedinicama koje nose semantičko obeležje kvantifikacije, a kojom se iskazuje odnos deonosti“ (Piper i dr. 2005: 140). Ta pojava je frekventnija u književnim delima, činjenica koju potvrđuje Ivić (Ivić 1957: 329-330).

Realizuje se sa:

- imenicom ili imeničkom frazom: U biblioteci sam sreo *koleginicu*.
- zamenicom ili zameničkom frazom: Svi *ga* vole.
- dopunskom rečenicom ili konstrukcijom sa tom funkcijom: Pitam ih *kako su došli*.

U savremenom srpskom akuzativ javlja se kao (Piper i dr. 2005: 195-210):

1) *Subjekatski*

i) Imenica (Nominativ) + Glagol Personalan + Zamenica / Imenica (Akuzativ): u ličnim konstrukcijama akuzativ beleži psihofizičku situaciju, a gramatički subjekat funkcioniše kao kauzator:

- *Nerviraju* me inertni ljudi.
- ii) Glagol Impersonalan + Zamenica / Imenica (Akuzativ) + Lokal [U + Imenica (Lokativ)]: u bezličnim strukturama javlja se bespredložki akuzativ kao oznaka fiziološke situacije i predložki lokativ kao sredstvo lokalizatora:

- *Peče* je u očima.

iii) Glagol Impersonalan [Glagol Kopulativan + Imenica (Nominativ)] + Zamenica / Imenica (Akuzativ): u impersonalnim strukturama sačinjenim od kopulativnog glagola akuzativ označava psihofiziološku karakteristiku:

- Sramota me *je*.
- *Nije* ih *bilo* briga.

2) *Predikatski*

i) Glagol Semikopulativan Fazni + Deverbativna Imenica (Akuzativ) + Semantička Dopuna/ Determinator Temporalan: sa semikopulativnim faznim glagolima (*početi, nastaviti, prekinuti, završiti*) akuzativ beleži propozicioni objekat:

- Majka *je počela* čišćenje kuće.
- Radnici *su nastavili* svoj teški rad.

ii) Imenica (Nominativ) + Glagol Semikopulativan + U / ZA / NA + Imenica (Akuzativ): sa semikopulativnim glagolima (*razumeti se, spadati, dospeti, računati*) javlja se predložka konstrukcija (*u, za, na + akuzativ*):

- Sin *računa na* očevu pomoć.
- Grčka *spada u* balkanske zemlje.

iii) Imenica (Nominativ) + Glagol Semikopulativan + Imenica (Akuzativ): sa semikopulativnim glagolima *činiti, sačinjavati* akuzativ funkcioniše kaokomplement:

- Tri učenika i pet učenica *čine* prvi razred osnovne škole.

iv) Glagol Semikopulativan + Imenica (Akuzativ) + ZA + Imenica (Akuzativ): sa semikopulativnim glagolima koji znače „dovođenje nekog pojma u izvesno stanje, funkciju ili položaj“ (*proglasiti, izabrati, postaviti*), „subjektivno pripisivanje kakvih svojstava datom pojmu“ (*smatrati, držati*), „prividno sticanje novih svojstava od strane datog pojma“ (*proglasiti se, predstavljati se*) (Piper i dr. 2005: 198):

- Atinjani *su Sokrata smatrali* za mudrog čoveka.
- *Predstavlja se* kao sin imućnog političara.

v) Glagol Semikopulativan + Imenica (Akuzativ) + KAO + Imenica (Akuzativ) / NA + Imenica (Akuzativ) + KAO + NA + Imenica (Akuzativ): sa semikopulativnim glagolima koji su „subjektivnog pripisivanja kakvih svojstava datom pojmu koja mu ne moraju pripadati“ (Piper i dr. 2005: 199) i bespredložki ili predložki akuzativ (*na + akuzativ*) sastavlja se komparativna konstrukcija sa veznikom *kao*:

- Odmalena *me je kao gotova Srbina*,...držala.

vi) Glagol Semikopulativan + Imenica Deverbativna (Akuzativ): sa semikopulativnim glagolima (*vršiti, dati, voditi, pružiti*):

- Naučnici *vrše* opširnu *analizu* ljudskih gena.

vii) Glagol Semikopulativan + U + Imenica (Akuzativ jednine): sa semikopulativnim glagolom *udariti* javlja se predložka konstrukcija (*u + akuzativ*), nosi značenje faznosti i ekvivalentna je glagolima uz prefiks *za -*:

- Raspoloženo društvo *je udarilo u smeh*.

viii) Glagol Semikopulativan Tranzitivan + U + Imenica (Akuzativ množine): glagol *otiči* udružuje se predložka konstrukcija (*u + akuzativ*) sa imenicom množine koja beleži profesiju, zanimanje:

- Radio je dugi niz godina kao učitelj, zatim *je otišao u profesore*.

ix) Glagol Semikopulativan Tranzitivan + Imenica (Akuzativ) + U / NA / POD + Imenica (Akuzativ): sa tranzitivnim semikopulativnim glagolima (*staviti, pustiti, uzeti, prijaviti*) predložki akuzativ funkcioniše kao objekat:

- Čim se kamera *stavi u pokret*, glumci počinju da razgovaraju.
- x) Glagol Semikopulativan Intranszitiv + SE + NA + Imenica (Akuzativ): intranszitivni semikopulativni glagol *prijaviti se* prima predložku strukturu (*na + akuzativ*):
 - *Na nacionalni filmski festival se prijavilo* mnogo stranih filmova.

3) *Objekatski*

D) Akuzativ kao direktni objekat

i) Glagol Tranzitivan + Objekat [Imenica (Akuzativ)]: sa obavezno ili fakultativno tranzitivnim glagolima akuzativ funkcioniše kao pravi objekat:

- *Jedemo* sveže voće.
- *Kupuješ* novine i časopise.

ii) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ) + Imenica (Genitiv, Dativ, Akuzativ, Instrumental, Lokativ) / Klauza): uz obavezno ili obligatorno prelazne glagole akuzativ otelotvoruje direktni objekat, dok kao indirektni upotrebljavaju se oblici zavisnih padeža ili podređena rečenica:

- *Milanka prima* pohvale od učitelja / kolege u sportsko društvo.
- *Učimo* plivanje / kako da plivamo.

iii) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ) + Imenica (Genitiv, Dativ, Akuzativ, Instrumental, Lokativ) / Klauza: akuzativ kao pravi objekat i forma zavisnog padeža ili podređena rečenica udružuju se sa tranzitivnim glagolima:

- *Tetka me je nagovorila* da studiram medicinu.
- *Svake godine pružaju* pomoć beskućnim ljudima.

iii) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ) + Imenica (Genitiv, Dativ, Akuzativ, Instrumental, Lokativ) + Imenica (Genitiv, Dativ, Akuzativ, Instrumental, Lokativ) / Klauza: sa prelaznim glagolima javljaju se bespredložki akuzativ kao direktni objekat, dativ u svojstvu indirektnog objekta i akuzativ namene ili podređena klauza kao predložki objekat:

- *Profesor je* svog studenta *preporučio* poslodavcu za prevodioca.

iv) Glagol Tranzitivan + NA + Imenica (Akuzativ): uz prelazne glagole upotrebljava se predložka konstrukcija (*na + akuzativ*) kao objekat:

a) prihvatanja – napada sa glagolima *paziti, misliti, navikavati, odgovarati, pristajati*:

- *Deca stalno misle* na bezbrižno igranje / na leto.
- *Brzo se naviknuo* na novu poslovnu sredinu.

b) obuhvaćen komunikativnom ili emocionalnom delatnošću uz glagole *vikati, galamiti, ljutiti se, žaliti se*:

- *Komšija se naljutio* na suprugu.
- *Učiteljica je vikala* na nestašne đake.

c) uticaja uz glagole *delovati, uticati*:

- *Talentovan umetnik je uticao* na savremene kolege.

d) cilja uz glagol *gledati*:

- *Naučnik gleda* na fiziološko ponašanje leptira.

v) Glagol Tranzitivan + ZA + Imenica (Akuzativ): sa tranzitivnim glagolima *glasati, navijati, moliti, pitati* predložka konstrukcija (*za + akuzativ*) ukazuje na objekat solidarnosti označen komunikativnom akcijom:

- Gledaoci *glasaju* za najbolju pesmu Evrovizije.

vi) Glagol Medijalan + ZA + Imenica (Akuzativ): sa medijalnim glagolima *interesovati se, opredeliti se, odlučiti se, zanimati se, bojati se, brinuti se* predložka konstrukcija (*za + akuzativ*) beleži objekat interesovanja ili emocije vršioca radnje:

- Marija *se mnogo interesuje* za ples.

vii) Glagol Tranzitivan + U + Imenica (Akuzativ): sa predlogom *u* i:

a) sa tranzitivnim glagolima *udarati, svirati* akuzativ imenuje objekat predmetnog karaktera:

- Njeni sinovi *sviraju* u gitaru.

b) sa glagolima emocionalne značenjske nijanse (*zaljubiti se*), vizuelnog karaktera (*gledati, zagledati se*) i nijanse direktivnosti (*ciljati, pogađati*) objekat označava cilj:

- Kćerka *se zaljubila* u mlađeg turistu iz Italije.

c) uz tranzitivne glagole sentencijalne podloge *verovati, poverovati* akuzativ funkcio- niše kao objekat :

- Grci *veruju* u Boga.

d) sa glagolima *pretvoriti se, preobratiti se, promeniti se* akuzativ ukazuje na objekat supstituita:

- Žaba *se preobratile* u lepog princa.

viii) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ): sa glagolima *tući, udarati, kuckati* akuzativ uz predlog *o* beleži cilj:

- Beba *je glavom udarila* o pod.

ix) Glagol Tranzitivan + NA/ ZA/ O + Imenica (Akuzativ): sa tranzitivnim glagolima *naići, natrčati, zapeti, spotaknuti se* predložki akuzativ ukazuje na objekat prepreke:

- Naša vojska *je naišla* na odvažne neprijatelje.

II) Akuzativ kao indirektni objekat

Bespredložkim akuzativom obeležena je selekcija indirektnih odnosa koji su postepeno izraženi sa lokativom, instrumentalom, predložkim akuzativom koji je padež indirektnog odnosa i indirektno upućuje na dati pojam, pošto deluje kao površinski eksponent propositivnog sadržaja (Ivić 1963: 99-104). Novi pristup koncepciji o akuzativu je doprineo širenju te forme sa istovremenim povlačenjem genitiva, dativa (Gortan-Premk 1973: 281-295).

Pri realizaciji glagolske radnje pojam koji se izražava akuzativom sasvim je uključen i obuhvaćen u radnju. Prema tome semantičke komponente direktnosti i kompletne obuhvatnosti su očigledne u sintagmama kuzativnih glagola, jer agens doprinosi da pojam predstavljen u akuzativu ima karakter pasivnog učesnika:

i) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ neživog entiteta) + ZA + Imenica (Akuzativ živog entiteta): uz tranzitivne glagole akuzativ koji ukazuje na živi entitet sa predlogom *za* ima ulogu direktnog objekta, a uz nežive entitete imenuje namenu:

- Majka *kupuje* cipele za sina i kćerku.
- *Sprema* stan za iznajmljivanje.

ii) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ neživog entiteta) + ZA + Imenica (Akuzativ neživog entiteta): uz tranzitivne glagole *menjati, zamenjivati, promeniti* sa akuzativom koji funkcioniše kao direktni predmet predložki akuzativ sa značenjem neživog entiteta beleži supstituit:

- Pavle *zamenjuje* dvosoban stan za vikendicu.

iii) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ (ne)živog entiteta) + ZA + Imenica (Akuzativ (ne)živog entiteta) / Glagol + SE + ZA + Imenica (Akuzativ (ne)živog entiteta): sa prelaznim glagolima *vezivati, držati, pridržavati, hvatati, vući, čupati* akuzativ koji ima nijansu živog ili neživog entiteta označava direktni predmetni objekat, dok sa intransitivnim oblicima tih glagola indirektni objekat fizičkog ili emocionalnog kontakta:

- Snežana ga *vuče* za nos.
- *Držite* me za ruku!

iv) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ živog entiteta) + ZA + Imenica (Akuzativ živog entiteta): tranzitivni glagoli se udružuju sa predložkom strukturom (*za + akuzativ*) i oznakom živog entiteta koja ima funkciju kopulativne predikacije:

- Kolege su ga *izabrali* za predsednika komore.

v) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ neživog entiteta) + NA + Imenica (Akuzativ živog entiteta): uz prelazne glagole *prevesti, preneti, prepisati, primeniti, proširiti* predložka konstrukcija (*na + akuzativ*) sa obeležjem živog entiteta ima funkciju objekta recipijenta:

- Roditelji *su* na decu *prepisali* imovinu.

vi) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ neživog entiteta) + NA / UZ / O + Imenica (Akuzativ (ne)živog entiteta) / Glagol + SE + NA/UZ/O + Imenica (Akuzativ (ne)živog entiteta): sa tranzitivnim glagolima *nasloniti, prisloniti, osloniti, priljubiti, prilepiti* ili sa neprelaznim oblicima tih glagola praćenim od morfeme *se* predložki akuzativ imenuje objekat oslonca:

- Studenti *se* često *oslanjaju* na roditeljsku finansijsku pomoć.
- Marko *oslanja* svoje studije na profesorovu popustljivost.

vii) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ živog entiteta) + U + (Akuzativ neživog entiteta): sa tranzitivnim glagolima *ljubiti, udarati* predložki akuzativ sa nijansom neživog entiteta označava objekat cilja:

- Presrećna majka *ljubi* sina u obraze.

viii) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ (ne)živog entiteta) + U + Imenica (Akuzativ (ne)živog entiteta): uz prelazne glagole kauzativne značenjske nijanse predložki akuzativ funkcioniše kao indirektni objekat cilja, a bespredložki akuzativ kao predmetni objekat tranzitivnog glagola i pseudoagens implicirane kopulativne predikacije:

- Majstori *pretvaraju* staru kuću u moderni dvospratni stan

[= *Čine da stara kuća postane dvospratni stan*]

4. Eksplikativni

i) Glagol Tranzitivan Sentencijalan + Imenica Deverbativna (Akuzativ): sa tranzitivno - sentencijalno glagolima komunikativnih, modalnih, kognitivnih, perceptivnih, psihičkih ili fizioloških situacija (*tražiti, predložiti, moliti, osećati, podnositi, voleti*) i glagolima *omogućiti, omesti, sprečiti, uslovljavati, izbeći, osigurati* eksplikativni akuzativ ima funkciju dopune:

- *Razjasnio je* motive svoje odluke. [= Razjasnio je *koji su motive svoje odluke*]
 - *Glumac izbegava* susret sa novinarima. [= Izbegava *da se sretne sa novinarima*]
- ii) Glagol Tranzitivan Sentencijalan + ZA + Imenica Deverbativna (Akuzativ): sentencijalno - prelazni glagoli komunikativnih, modalnih, kognitivnih, perceptivnih, psihičkih i fizioloških stanja i glagoli tipa *opredeliti se, znati, dogovoriti se, založiti se, čuti* primaju predložki akuzativ:
- *Prijatelji su se dogovorili* za zajednički odmor. [= Dogovorili su se *da se zajedno odmaraju*]
- iii) Glagol Tranzitivan Sentencijalan + NA + Imenica Deverbativna (Akuzativ): sentencijalno-⁷⁷ prelazni glagoli koji ukazuju na komunikativne, intelektualne, kognitivne delatnosti (*pristati, pretendovati, pomišljati*) i glagoli *uticati, inspirisati, podsticati, delovati, čekati, ograničiti se, orijentisati se* udružuju se sa akuzativom kao komplementom:
- *Vlada pomišlja* na povećanje penzija. [= Pomišlja *da poveća penzije*]
- iv) Glagol Tranzitivan Sentencijalan + U + Imenica Deverbativna (Akuzativ): sentencijalno-tranzitivni glagoli *verovati, poverovati* primaju predložku dopunu (*u + akuzativ*):
- *Nataša veruje* u večitu ljubav. [= Veruje *da postoji večita ljubav*]

Tom prilikom vredni osvrnuti na zamenu akuzativa genitivnim strukturama:

1) Umesto akuzativa se često upotrebljava partitivni genitiv⁷⁸ koji imenuje deo ili ima pojam neodređenosti nasuprot akuzativu kojim se označava celina ili „označava da se u datim okolnostima ostvaruje samo dio sadržaja imenske riječi“ (Simić 2002a: 177) ili „to je genitiv u strukturi s različitim formalnim jedinicama koje nose semantičko obeležje kvantifikacije, a kojom se iskazuje odnos deonosti“ (Piper i dr. 2005: 140):

- Saša ustaje rano i svakog jutra odlazi u radnju da kupi *hleba* i *mlijeka*.
- Saša kupuje samo *hleb* i *mlijeko*, a ostalo je mamina briga. (Simić 2002a: 188)

2) Zamena akuzativa i genitiva pojavljuje se u tranzitivnim glagolima koji se udružuju sa povratnom zamenicom *se* ili u perfektiviziranim glagolima sa prefiksom *na-*:

Tabela 77: Zamena akuzativa genitivom (uz rečcu se ili prefiksa na-)

GLAGOLI	GLAGOLI SA -se
---------	----------------

⁷⁷ Zgusta (1991: 29) ističe da su dve osnovne kategorije dopuna u srpskom: *gramatičkosemantička* (C₁) koja je usklađena sa sintaksom i *leksičkosemantička* (C₂) koju proučavaju leksikologija i semantika, tj. „nauka ili grana lingvistike koja se bavi leksičkim značenjem“ *Komplement* (C₁) referiše o predmetu koji nije vezan za nosioca određene glagolske situacije, ali joj je neophodan, jer je opredeljuje. Glagol funkcioniše kao upravljač imenske dopune (N) koja se pojavljuje u konkretnom rekcijском tipu. Glagolska leksema je uvek u vezi sa poznatim ili anonimnim nosiocem. *Komplement* (C₂) se javlja u obliku glagola (V) ili imenica koje opisuju prirodne ili psihofiziološke pojave i manifestuje delatnost, dok uz glagol prikazuje razvojnu etapu date aktivnosti, njeno pretvaranje ili promenu sa nekog aspekta (*počinje mir; topi led*). Situacija opisana glagolom može se pojaviti sa nepostojećim, neimenovanim i pozatim nosiocem (*kiša pada; traje saslušanje; student brani disetaciju*).

⁷⁸ *Partitivni objekat* je oznaka da značenje prelaznog glagola tipa *imati, dati, uzeti, dobiti, želiti* samo delimično uključuje pojam koji objekat imenuje: Kupuje hleb (akuzativ) ~ kupuje ceo hleb // Kupuje hleba (genitiv) ~ kupuje deo hleba. Oblici genitiva i akuzativa diferenciraju se po kriteriju: potpuna i delimična obuhvatnost (Maretić 1963: 567). Ta pojava je frekventnija u književnim delima, činjenica koju potvrđuje Ivić (Ivić 1957: 329-330).

akuzativ	primer	genitiv	primer
<i>čuvati</i>	mačku	<i>čuvati se</i>	mačke
<i>plašiti</i>	majku	<i>plašiti se</i>	majke
GLAGOLI		GLAGOLI SA na-	
akuzativ	primer	genitiv	primer
<i>piti</i>	pivo	<i>napiti se</i>	piva
<i>jesti</i>	sladoled	<i>najesti se</i>	sladoleda

1.1.6.5. Dopuna u instrumentalu – D_{instr} ⁷⁹

Bespredložki instrumental funkcioniše kao priložna oznaka, deo predikata i objekat, ali je instrumentalna dopuna (D4) vezana samo za indirektni objekat sa malim brojem glagola koji označavaju upravljanje: *vladati, upravljati, rukovoditi, gospodariti*. Ima opozitni karakter akuzativu, jer upućuje indirektno na sintaksičko-semantičko obeležje obuhvatnosti. Realizovanje te dopune se vrši:

- i) imenicom ili imeničkom frazom: Car vlada *jakom zemljom*.
- ii) zamenicom ili zameničkom frazom: Nemojte se *njom* baviti tokom časa!
- iii) dopunskom rečenicom: Grci se hvale *time* što imaju čuvenu istoriju.

U nekim slučajevima se teško razlikuje fakultativna instrumentalna dopuna i neobavezni dodatak sa načinskim ili kauzalnim značenjem:

- Žena mi maše (*maramicom / njome*). sredstvo → dopuna
- Kolega joj sapuće *tihim glasom* (tako / na taj način) → dodatak

Instrumental funkcioniše kao: 1) Predikatski 2) Objekatski 3) Eksplikativni (Piper i dr. 2005: 240-246):

1. Predikatski

i) Glagol Semikopulativan Tranzitivan + Imenica (Instrumental): sa semikopulativnim glagolima *obilovati, zračiti, blještati* javlja se bespredložki instrumental kao komplement:

- Grčka *obiluje* neuporedivim spomenicima i prelepim obalama.
- ii) Glagol Semikopulativan Tranzitivan + Imenica (Akuzativ) + Imenica (Instrumental): semikopulativni glagoli (*činiti, smatrati, stvoriti, napraviti se, nazvati, zvati*) udružuju se sa bespredložkim akuzativom u svojstvu objekta i sa instrumentalom kao oznakom „dovođenja nekog pojma u izvesno stanje“, „subjektivnog pripisivanja kakvih svojstava datom pojmu“, „prividnog sticanja novih svojstava od strane datog pojma“ (Piper i dr. 2005: 241):
- Srednjoškolci matematičara *nazivaju* fosilom.

⁷⁹ Istovremeno, aktivno prisustvo agensa i saučesnika date radnje otelotvoruje se pomoću socijativnog instrumentala neposrednog tipa (Ivić 2005: 165). Osim uz glagole socijativne podloge socijativni instrumental „podrazumeva se iz množinske (ili dvojninske) konstrukcije koja je zamenjuje“ (Ivić 2005: 168). Paralelno instrumental društva javlja se, ukoliko „već postoji neki međusobni kontakt“ dva agensa koji zajedno i u istoj vremenskoj tački realizuju datu radnju (*kuva sa majkom*) (Ivić 2005: 170)

iii) Glagol Semikopulativan + ZA + Imenica Deverbativna (Instrumental): uz semikopulativne glagole (*žudeti, posegnuti, žaliti, vapiti, tugovati*) javlja se predložna konstrukcija (*za + instrumental*):

- Imigrant *žudi* za porodicom i domovinom.

2. Objekatski

i) Glagol Tranzitivan / Imenica Deverbativna [< Glagol Tranzitivan] + Imenica (Instrumental): sa tranzitivnim glagolima (*dirigovati, dominirati, baviti se, raspolagati, rukovoditi, služiti se, upravljati, trgovati, vladati, predsedavati*) slobodni instrumental funkcioniše kao objekat:

- Sintaksičari *se bave* složenim jezičkim fenomenima.
- Ispitnoj komisiji *predsedava* dekan fakulteta.

ii) Glagol + Imenica (Instrumental): uz glagole kretanja (*klimati, mahati, pretiti*) bespredložki organizam javlja se kao „integralni deo organizma koji se pokreće voljnom ili refleksnom radnjom subjekta - agensa“ (Piper i dr. 2005: 244):

- Kad nas je video, *mahnuo* rukom.
- Ranjen vojnik je glavom *klimnuo*.

3. Eksplikativni

i) Glagol + Imenica (Instrumental): bespredložki instrumental uz glagol *pretiti* javlja se kao kondenzator dopunske rečenice:

- Velike sile nas *prete* ratom. [= Velike sile nas prete *da će ratovati protiv nas*]

ii) Glagol + Imenica Deverbativna (Akuzativ) [< Glagol Tranzitivan] + ZA + Imenica (Instrumental): sa konstituentom dekomponovanog predikata *želja, potreba* uz glagole *imati, pokazati, izraziti, ispoljiti, osećati* instrumental uz predlog *za* funkcioniše kao semantička dopuna:

- Stariji ljudi *imaju potrebu* za društvom i razumevanjem.

1.1.7. Prepozicionalne dopune – D_{prep}

Izuzetno nekih glagola (glasati *za / protiv*) prepozicionalna dopuna udružuje se sa nezamenjivim predložkim konstrukcijama (i u anafori), bez samostalnog značenja ili sa priloškim dopunama u kojim se predlozi supstituišu, nose nezavisno značenje i ne javljaju se u anafori. Realizuje se pomoću (Mrazović-Vukadinović 1990: 465):

i) predložne forme⁸⁰: Uvek mislim *na prisna lica / njih*.

⁸⁰ Uz glagolske predikate koji označavaju uzročnu ili emotivnu situaciju uzrokovanu od spoljašnjeg činioca javlja se **predložki objekatski komplement** koji manifestuje zasebnu interakciju saučesnika (Belić 1958: 71) i beleži predmetnost koja je u skladu sa konkretnom delatnosti (Gortan-Premk 1984: 35-40). Kakvoća intelektualnog, sentimentalnog stanja glavnog učesnika utiče na sekundarnog patricipanta koji usvaja ulogu prouzrokovala, predmeta cilja kome su emocije i uticaj namenjeni. Pošto predlozi odražavaju relacije imenskih i glagolskih reči, ilustruju ulogu patricipanta (Belić 1958: 71-72), a pored toga se jasno opredeljuje okvir međusobnog uticaja konstituenata sa obzirom da nominativ, dativ, akuzativ, bespredložki instrumental oblikuju u predikatu odnos koji predlozi menjaju (Тополињска 1996).

U srpskom najveću učestalost prezentiraju sledeće predložke objekatske konstrukcije (Ivić 1957-1958: 141-168):

ii) dopunske rečenice:

- Razlika leži u tome *da toj pojavi ljudi pridaju čudna tumačenja*.

Tom prilikom vredi spomenuti da je lokativ padež koji obuhvata oznake radi kojih spada u posebnu padežnu kategoriju i ima obeležje «spoja poznatog niza predloga i imeničkih riječi sa određenim nastavcima» (Batistić 1972: 204) pojavljuje se samo uz predloge, činjenica koja opredeljuje sintaksičku sudbinu (predložni objekat i priložne oznake), ali ne može biti indirektan objekat, kao ostali padeži.

Lokativ uz glagole mišljenja i govorenja u predložnoj strukturi o + lokativ funkcioniše kao nepravi objekat (Batistić 1972: 212; Stevanović 1979: 503). U glagolima govorenja neposrednim objektima smatraju se pojmovi akustičkog ili akustičko-smisaonog sadržaja, dok u glagolima intelektualnih radnji samo njihov unutrašnji objekat (Gortan-Premk 1973: 283). Izvodimo zaključak da

1. **od, oko** + genitiv: *udaljiti se od nekoga*; 2. **ka, prema** + dativ: *stremiti ka nečemu*; 3. **u, na, za** + akuzativ: *verovati u nekoga*; 4. **za, sa** + instrumental: *ludovati za nekim / nečim*; 5. **na, u, o** + lokativ: *insistirati na nečemu*.

Takvo rekcijsko udruženje predstavljaju glagolski predikati koji beleže fizičko - psihološku daljinu od izazivača (*ljutiti se*), tendenciju subjekatskog argumenta ka približavanju (*voleti*) delatnosti koje spajaju učesnike (*opredeliti se*). Upotrebu predložnog objekta opredeljuje semantika glagola (*misliti na nekoga*) (Ivić 1972a: 30), mada postoje glagoli koji se pojavljuju uz ili bespredložnog komplementa: *raditi nešto/ na nečemu* ili čak sa različitim padežima (*silazim na trgu-silazim na trg*), ukoliko opisana situacija i semantički potencijal glagola oblikuju psihološke osnove za određenu vezu glagola sa imenicom. U vezi toga neprelazni glagoli u čijoj strukturi se javlja partikula *se* postaju prelazni izostavljanjem te morfeme: *spasti (se)* (Ivić 1961-1962: 144). S druge strane, ukoliko se predložni objekat zamenjuje od bespredložnog, bez ikakve semantičke diferencije, predlog se gubi: *bojati se / od / nekoga*; paralelno često nailazimo na tranzitivne glagole sa bespredložkim akuzativom koji se udružuju sa predložkim objektima kao nosiocima dodatnih informacija: *čekati na nekoga / nešto* (Ivić 2001: 7-11).

Interesantna je alternacija dvaju i tri predložna objekta u akuzativu, mada predlog beleži semantičku raznovrsnost: *sumnjati u / na nekoga, spremiti se u / na / za nešto* (Мухин 1987 b: 160-184). Osim toga isti tranzitivni glagol može se udružiti sa predložkim i bespredložkim akuzativom, činjenica koju tumače ablativnost, kauzalnost, spacijalnost, finalnost (Ružić 2000a: 113-121). Taj fenomen je češći sa glagolima koji beleže intelektualne, kognitivne, osećajne i vizuelne situacije: *žudeti za nečim, ljutiti na nekoga, zaljubiti u nekoga, pogledati u nekoga, nešto* (Crnjak 2000). Konstrukcije sačinjene od istog upravnog glagola i različitih predloga često beleže jednako značenje s obzirom da se na taj način opredeljuje gramatički identitet, a leksički parametri pomoću priloških lokacionih sintagmi: *staviti na sto-u sto* (Gortan - Premk 1992: 13-23).

Sa predložkim konstrukcijama koje se referišu o lokacionim relacijama potvrđuje se psihološki kontakt subjekatskog i objekatskog participanta: *osloniti se na roditelje* (Piper 1997: 59-77). Dopuna objekatskog karaktera odražava semantičku promenu glagola, a priloška precizira mesto, vreme ili način.

V. Ružić ispituje diferencirano sintaksičko ponašanje slobodnog i predložnog objekta i naglašava pasivnu ulogu učesnika označenog bespredložkim objektom, a aktivnu, interaktivnu između subjekta i objekta funkciju predložnog. Tome dodaje da „objekatski participat deluje na subjekatski tako da ga postiže na određenu aktivnost, stvara kod njega posebno raspoloženje i odnos prema upravo toj personi na koju je usmerena označena delatnost (*žali za njim, brine za njega, utiče na njega, veruje u njega*)“; bespredložni (tipičan) objekat označava „neposrednu, potpunu angažovanost subjekatskog participanta u odnosu na objekatski“, a predložni (netipičan) beleži da „angažovanost može biti delimična, posredna i sa distance (npr. *brine o njemu, pazi na njega*) (Ružić 2000b: 440-441).

u takvim slučajevima izostaje eksplikator, t.j. dopuna kojom se neposredno ukazuje na sadržaj i čija je pojava fakultativna uz glagole slušanja i govorenja (Kašić 1973: 105-108) i da lokativ indirektno ukazuje na dati sadržaj. Konkretnije je dopuna u lokativu **objekatski** (Piper i dr. 2005: 277 - 279):

i) Glagol Tranzitivan Sentencijalan + O + Imenica (Lokativ): uz tranzitivne glagole (*govoriti, pričati, obavestiti se, misliti, odlučiti, čuti, brinuti se, starati se*) javlja se predložka konstrukcija (*o + lokativ*):

- Zainteresovani kandidati *slušaju* o pravilima učešća.
- Humanitarne organizacije *staraju se* o izbeglicama.

ii) Glagol Tranzitivan Sentencijalan + C(A) + Imenica (Instrumental) + O + Imenica (Lokativ): uz glagole socijativne značenjske nijanse (*dogovoriti se, razgovarati*) javljaju se socijativni instrumental kao prva dopuna i predložka struktura (*lokativ + o*):

- Studenti sa profesorima *razgovaraju* o predstojećim ispitima.

iii) Glagol Tranzitivan Sentencijalan + Imenica (Akuzativ) + O + Imenica (Lokativ): sa tranzitivnim glagolima *pitati, obavestiti* bespredložki akuzativ koji funkcioniše kao direktni objekat udružuje se sa predložkom konstrukcijom (*o + lokativ*):

- Voditeljka *obaveštava* publiku o novim odlukama ministarstva.

iv) Glagol Tranzitivan Sentencijalan + Imenica (Dativ) + O + Imenica (Lokativ): sa prelaznim glagolima koji ukazuju na govorenje (*pričati, govoriti*) bespredložki dativ funkcioniše kao indirektni objekat i udružuje se sa predložkom konstrukcijom (*o + lokativ*):

- Deda *priča* unukama o svom detinjstvu.

v) Glagol Tranzitivan + NA + Imenica (Lokativ): uz glagole *svirati, štedeti, gubiti, eksperimentisati* nailazimo na predložki, predmetni objekat koji se sastavlja od predloga *na* i lokativ:

- Mihailo *svira* na gitari, a Ljiljana na klaviru.

vi) Glagol Tranzitivan + Imenica (Akuzativ) + PO + Imenica (Lokativ): uz tranzitivne glagole *milovati, udariti, tresnuti, češati se, zagrebat, kopati* slobodni akuzativ je direktni objekat i predložka konstrukcija (*po + lokativ*) ima funkciju lokalizatora:

- Besan oficir *je* zarobljenike *udarao* po telu.

1.1.8. **Predikativne dopune - D_{pred}**

U svakoj rečenici javljaju se dva temeljna konstituenta, subjekat i predikat koji se prezentira kao: 1. predikat u perfektivnom, tranzitivnim, intransitivnim ili povratnim glagolom; 2. predikat u imperfektivnom glagolu; 3. nominalna ili pronominalna reč; 4. imenski predikat (određuje identitet subjekatskog pojma ili mu pripisuje obeležje označeno pridevskom ili imeničkom rečju; sastoji se od **imenskog dela predikata** ili **predikativa** ili **imenskog kopulativnog predikativa** i od **glagolskog dela predikata** ili **kopule** ili **sponse**) sa kopulativnim glagolom *biti*.

U sastavu imenskog predikata imamo *predikativ* ili *predikatsku dopunu* koja ukazuje na situaciju, obeležje, društvenu poziciju i karakter subjekta (Regula 1961: 300). Predikatske dopune se dele na: a) vezanu za nepunoznačan glagol (Regula 1961: 300): Tanja postaje *lekarka*; b) slobodnu sa punoznačnim glagolima u svojstvu neobaveznog dodatka (Regula 1961: 308): Deca *slušaju oduševljena*.

Realizuje se (Mrazović - Vukadinović 1990: 468 - 469):

- 1) imenicom ili imeničkom frazom u nominativu sa ili bez rečice *kao*:
 - Njegova sestra radi *kao bolničarka*. (*kao to*)
- 2) imenicom ili imeničkom frazom u instrumentalu ili *za* + akuzativ:
 - Društvo ga naziva *šefom*. (*takvim*)
- 3) zamenicom ili zameničkom frazom u nominativu: Nije on *neki lekar*.
- 4) determinativom: Kuća je *njena*.
- 5) pridevom ili pridevskom frazom u nominativu ili instrumentalu:
 - Životinje su odane. (*takve*)
- 6) imeničkom frazom u genitivu: Marija je *dobre duše*. (*takva*)
- 7) predložnom frazom: Za svaku zemlju je sloga *od velikog značaja*. (*takva*)
- 8) prilogom: Vesna je *šarmantno* obučena. (*tako*)
- 9) dopunskom rečenicom: Daje utisak *da ništa ne shvata*.

1.1.9. Verbativne (Rečenične) dopune - *D_{verb}*

Uz samostalne glagole koji se udružuju sa podređenim rečenicama ili infinitivskim konstrukcijama nalazimo verbativnu dopunu čija su osnovna obeležja:

- a) uključuje punoznačni glagol uz rečcu *da*⁸¹ ili infinitiv:
 - Majka nam zabranjuje *da pijemo / piti*.
- b) verbativna dopuna se ne zamenjuje imeničkom ili predoškom frazom:
 - Dijana veruje *da je Nenad voli*. *Dijana veruje ljubav.
- c) subjekat verbativne dopune može ili ne da se podudara sa subjektom zavisne rečenice: Sonja predlaže da idemo u pozorište.

Rečenica može imati ulogu dopune, kako je navedeno u Engelovoj teoriji dependencijalne gramatike: klauze uvedene takozvanim „w-elementom“ (Mrazović 1979: 57). Mrazović i Vukadinović ističu da se uz svaku nominalnu dopunu javlja kao alternativna forma dopunska struktura. Autorke uočavaju dve klase rečenica zavisnih od glagola i neglagolskih reči: dopunske i dodatne.⁸² One koje su zavisne od glagola dele se na: *supstite* (dopuna u nominativu, genitivu, dativu, akuzativu, instrumentalu, prepozicionalne dopune, predikativna dopuna), *verbativne dopune* i *indefinitno generalizirajuće dopunske klauze* (Mrazović-Vukadinović 1990: 460-470).

Interesantno je da gramatičari ne upotrebljavaju poseban naziv za glagole koji otvaraju mesto infinitivnoj dopuni, dok govore o velikom broju glagola koji se dopunjuju infinitivom. Vredi spomenuti tvrdnje istaknutih sintaksičara: i) Engel razlikuje grupu punih i grupu nepunih glagola (koji na osnovi svoje valentnosti regiraju druge glagole), ali i ih klasifikuje na pomoćne, modalne, modalitetne, glagole sa infinitivom i participom (Engel 1977: 112-113) ii) Đorđević izdvaja dve grupe glagola koji otvaraju mesto infinitivnoj dopuni: to su modalni i modalitetni (Đorđević i dr. 1983: 160-163).

⁸¹ U srpskohrvatskom jeziku konstrukcije *da + glagol u prezentu* posebno su bile predmet interesovanja s obzirom da su to dopunske ili komplemente strukture.

⁸² Schumacher razjašnjava fizionomiju zavisnih rečenica tvrdeći da postoje atributske koje su vezane za jednu reč upravne rečenice, dopunske i dodatne rečenice (Schumacher 1976: 9).

Činjenica da se dopunske rečenice najčešće uvode veznicima *kako* i *da* vodi Grickat do konstatacije da u srpskom jeziku „se neobično proširio veznik *da*, na položaje u kojima opšteslovenske tradicije ne znaju za njega“ (Grickat 2004: 74). Osim toga grupiše voljne rečenice u svoju klasifikaciju koju inače prihvataju Stanojčić i Popović (Stanojčić - Popović 1999: 303-306).

Značajan doprinos izučavanju dopunskih rečenica u srpskom jeziku pruža V. Ružić (Ružić 2006a-b), koja obrađuje svaki tip podređenih rečenica primenjujući određene kriterije (Ružić 2006a: 163). Uspostavlja precizne crte razdvajanja zavisnih klauza: 1. vrsta relacije podređene i upravne rečenice; 2. način klasifikovanja; 3. uslovljenost fenomena; 4. strukturna vrednost (Ružić 2006a: 173). Autorka tvrdi da: „svaka dopunska zavisna klauza s upravnom klauzom predstavlja složenu nerasčlanjenu strukturu koja nastaje komplementacijom upravnih glagolskih i imenskih izraza uslovljenom prvenstveno njihovim leksičkim značenjem“ (Ružić 2006a: 160) i da „dopunske klauze su pre svega neposredne eksplikacije propositivnog objekatskog sadržaja koji ulazi u semantički potencijal upravnih reči i predikatskih izraza, ali objekat može biti determinisan, posredstvom deskriptivne predikacije, i tada uključen u značenje određenih glagola koji mu otvaraju mesto“ (Ružić 2007: 71-72, 336).

Verbativna dopuna se realizuje (Mrazović-Vukadinović 1990: 470):

- 1) rečenicom uvedenom veznikom *da*: *Izgleda da će kiša pasti.*
- 2) zavisnom upitnom rečenicom: *Pitaju se šta da naruče u restoranu.*
- 3) infinitivnom konstrukcijom⁸³: *Profesor mu dozvoljava izaći iz učionice.*
- 4) upitnim priložima ili zamenicama: *Nema pojma gde se nalazi njegova knjiga.*

1.1.10. Adverbijalne dopune – *D_{adv}*

Priloška dopuna (*D₆*) uključuje oznake koje su zavisne od valentnosti glagola i koje obezbeđuju gramatičku ispravnost rečenice. To ne znači da je obavezno prisustvo određene priloške dopune uz određeni glagol, jer je moguće da se ponekad glagol pojavi uz prilošku dopunu ili čak i bez nje.

Po Engelu (Engel 1971: 85) postoje dve priloške dopune u svim jezicima: one koje ukazuju na mesto, vreme i one koje su vezane za pravac i cilj (Engel - Mikić 1983: 210-211). U svim priručnicima srpskog jezika uglavnom nalazimo četiri priloške oznake za: mesto (*D_{6m}*), vreme (*D_{6vrem}*), uzrok (*D_{6uzr}*), način (*D_{6nač}*); «Priručna gramatika» navodi osam: za sredstvo, nameru, društvo, količinu, smer, usmerenost, glagolsku radnju, namenu i vršioca glagolske radnje.

Ukratko, one se javljaju uglavnom uz glagole koji označavaju mirovanje, kretanje ili uključuju vremensku i kauzalnu nijansu. Njihove anafore su obično prilozi, mada se mogu izjednačiti sa

⁸³ Samardžija navodi 100 modalnih i modalitetnih glagola koji otvaraju mesto infinitivu kao dopuni (Samardžija 1993 b: 80) uključujući i predikatni proširak, čiju pak funkciju ne ilustruje nikakvim primerom niti razjašnjava da li se predikatni proširak i infinitivna dopuna podudaraju (Samardžija 2003: 35). Umesto infinitiva javlja se i prezent uz veznik *da* (Samardžija 1986: 24), ali on razlikuje slučajeve u kojim struktura *da + prezent* nije zamenjiva infinitivom (Samardžija 1986: 25).

O raznovrsnim sintaksičkim nijansama infinitivnih konstrukcija u slovenskim jezicima: Holk 1953; Browne 1968: 25- 29; Ivić 1972 b: 115-138; Wierzbicka 1966: 82-102.

adverbijalnim izrazima za mesto⁸⁴, vreme, način⁸⁵. U skladu sa pojmom njom označenim razlikujemo tri vrste adverbijalnih dopuna sa posebnim sredstvima realizacije (Mrazović-Vukadinović 1990: 465 - 468):

a) dopune za raspoređenje u mestu, vremenu i za beleženje uzroka:

i) Mesto

1) imeničkom frazom u instrumentalu: Putnici šetaju *gradom (tuda)*

2) predložnom frazom sa imenicom u genitivu/akuzativu/ instrumentalu/ lokativu:

- *Autobus prolazi ispred fakulteta. (tu, ovde)*
- *Kroz gustu šumu lovci idu tražeći zveri. (tuda, ovuda)*
- *Nestašno dete leži pod krevetom (tamo)*
- *U stanu imate izvanrednu kolekciju retkih slika (tamo)*

3) predložnom frazom sa zamenicom: *Pred njima Ana peva strane pesme. (tu)*

4) prilogom za mesto: *Ovde prodajemo sveže voće.*

5) dopunskom rečenicom: *Ide kuda god mu je dobro. (tuda)*

ii) Vreme

1) imeničkom frazom u genitivu: *Narednog meseca polažem tri ispita. (tada)*

2) imenicom u instrumentalu: *Nedeljom se ide u crkvu (tada)*

3) predložnom frazom sa imenicom u akuzativu: *U ponedeljak idemo u Beograd. (tada)*

4) prilogom za mesto: *Sada cela porodica ruča.*

iii) Uzrok

1) predložnom frazom uz imenicu u genitivu:

- *Iz ljubomore ogovara svoje prijatelje. (zbog toga / s toga)*

b) dopune za smer, pravac, cilj kretanja:

1) imeničkom frazom u dativu: *Grčka pripada Balkanu.*

2) predložnom frazom sa imenicom u genitivu / dativu / akuzativu:

- *Iz Engleske su mnogi kolonisti krenuli u Ameriku. (odande)*
- *Bataljon se kreće prema gostoljubivom gradu. (ovamo)*
- *Studenti idu zabrinuti na fakultet. (onamo)*

3) prilogom: *Naglo je ustao i pošao napolje. (ovamo)*

c) dopune za promenu u prostoru, vremenu ili izražavanje mere:

1) imeničkom frazom u akuzativu: *Predavanja traju tri sata (toliko)*

2) (bes)predložnom konstrukcijom u akuzativu sa predlogom *za*:

- *Svratiće za pola sata. (za toliko)*

3) predložkom konstrukcijom u genitivu sa predlogom *do*:

- *Koncert je publiku oduševio do prvih jutarnjih sati. (toliko)*

4) predložnom konstrukcijom *do* + bližom odredbom + predložnom konstrukcijom + *u* + akuzativ:

⁸⁴ O dopunama za ukazivanje lokacionih uz punoznačne i nepunoznačne glagole: Ivić 1957: 145-158

⁸⁵ Na priloške dopune u funkciji determinatora osvrće se Ružić 1986b: 25-33.

- Razgovori stranih delegacija su se održali *do kasno u noć. (toliko)*

5) prilogom: Sastanak nije trajao *dugo (toliko)*.

1.2. Padežne dopune: tabelarni prikaz

Na osnovu izloženih podataka padežne dopune u grčkom i srpskom jeziku raspoređuju se ovako:

Tabela 78: Padežne dopune			
Grčki	C	Srpski	D
Dopuna u nominativu	C_{nom}	Dopuna u nominativu	D_{nom}
Dopuna u genitivu	C_{gen}	Dopuna u genitivu	D_{gen}
-----	C_{dat}	Dopuna u dativu	D_{dat}
Dopuna u akuzativu	C_{ak}	Dopuna u akuzativu	D_{ak}
-----	C_{instr}	Dopuna u instrumentalu	D_{instr}

U sledećoj tablici predstavljamo dve padežne dopune koje se kao zajedničke pojavljuju u obama kontrastiranim jezicima. Dopuna u nominativu najčešće izražena imenicom ima funkciju subjekta, dok je jasno da dopuna u akuzativu ukazuje na direktni objekat:

Tabela 79: Zajedničke padežne dopune		
C = D	Grčki	Srpski
$C_{nom} = D_{nom}$	1. Ο γιατρός γράφει.	<u>Lekar</u> piše.
$C_{ak} = D_{ak}$	2. Η μητέρα αγαπάει το παιδί.	Majka voli <u>dete</u> .

Zatim sledi spisak padežnih dopuna čija se upotreba diferencira u grčkom i srpskom. Vredi podsetiti da se u savremenom grčkom ne javlja dativ i da ne postoji instrumental kao posebna padežna forma:

Tabela 80: Različite padežne dopune		
C / D	Grčki	Srpski
C_{gen} / D_{ak}	1. Ηγείται της χώρας.	Vodi zemlju.
C_{gen} / D_{dat}	2. Μου δίνεις το βιβλίο;	Daješ li <u>mi</u> knjigu?
C_{ak} / D_{gen}	3. Σε φοβάμαι.	Plašim <u>te</u> se.
C_{ak} / D_{dat}	4. Με κολακεύεις.	Laskaš <u>mi</u> .
C_{ak} / D_{instr}	5. Διοικεί την εταιρεία.	Upravlja <u>firmom</u> .
$C_{gen} + C_{ak} / D_{dat} + D_{ak}$	6. Σου αφήνω το παιδί.	<u>Tebi</u> ostavljam <u>dete</u> .
$C_{ak} + C_{ak} / D_{ak} + D_{ak}$	7. Ο δάσκαλος με ρωτάει κάτι.	Učitelj <u>me</u> nešto pita.
$C_{ak} + C_{ak} / D_{ak} + D_{dat}$	8. Εσύ με διδάσκεις οδήγηση.	Ti <u>me</u> podučavaš <u>vožnji</u> .

$C_{ak} + C_{ak} / D_{ak} + D_{instr}$	9. Αυτή <u>με</u> κερνάει <u>τούρτα</u> .	Ona <u>me</u> časti <u>tortom</u> .
--	---	-------------------------------------

Iz navedenih podataka vidi se da se u grčkom genitivne strukture koje su nosioci direktnog ili indirektnog objekta zamenjuju akuzativom ili dativom u srpskom; osim toga, uprkos činjenici da u novogrčkom akuzativ zauzima skoro isključivu i dominantnu poziciju objekta, u srpskom istu ulogu prezentiraju genitiv, dativ, čak i instrumental; u dvopartivnim padežnim konstrukcijama grčkog u kojim se uglavnom primećuje tranzitivna nijansa akuzativa i ređe genitiva (zamenjivog pak od predložskog akuzativa) kao ekvivalent opet se pojavljuje akuzativ kao sastavni deo udružen sa dativom ili instrumentalom.

1.3. Druge dopune: tabelarni prikaz

Ovaj je odeljak posvećen preglednom prikazivanju drugih, to jest ne padežnih dopuna:

Tabela 81: Zajedničke ne -padežne dopune			
Grčki		Srpski	
Prepozicionalna dopuna	C_{prep}	Prepozicionalna dopuna	D_{prep}
Adverbijalna dopuna	C_{adv}	Adverbijalna dopuna	D_{adv}
Predikativna dopuna	C_{pred}	Predikativna dopuna	D_{pred}
Verbativna dopuna	C_{verb}	Verbativna dopuna	D_{verb}

U grčkom i u srpskom nalazimo četiri istorodne ne-padežne dopune. Konkretnije to su: prepozicionalna, adverbijalna, predikativna i verbativna.

Tabela 82: Zajedničke ne -padežne dopune		
C = D	Grčki	Srpski
$C_{prep} = D_{prep}$	1. Οι μαθητές φεύγουν <u>από το σχολείο</u> .	Đaci odlaze <u>iz škole</u> .
$C_{adv} = D_{adv}$	2. <u>Σήμερα</u> είναι μεγάλη εθνική γιορτή.	<u>Danas</u> je velik narodni praznik.
$C_{pred} = D_{pred}$	3. Ο σκύλος είναι <u>πιστός φίλος</u> .	Pas je <u>odan prijatelj</u> .
$C_{verb} = D_{verb}$	4. Ξέρουμε <u>ότι η κατάσταση δεν είναι καλή</u> .	Znamo <u>da situacija nije dobra</u> .

Uporedivši način realizovanja ne-padežnih dopuna u obama jezicima utvrđeno je da prepozicionalnu dopunu izražavaju predložke konstrukcije; adverbijalnu dopunu karakteriše poistovećena upotreba priloga; predikativna javlja se kao rezultat kombinacije kopulativne predikacije i imeničke sintagme (najčešće imenice i prideva); što se verbativne dopune tiče podjednaka je upotreba dopunskih klauza.

1.4. Rekcijski modeli: tabelarni prikaz

Zaista je veoma interesantno sa statističkog aspekta da zajednički i različiti rekcijski modeli u grčkom i srpskom jeziku prikazuju identifikovan broj slučajeva, odnosno u svakoj potkategoriji izlaže se po dvadeset četiri obrazaca.

Tabela 83: Zajednički rekcijski modeli grčkog i srpskog		
Grčki	Simboli	Srpski
1. <u>Ξημερώνει.</u>	-----	<u>Sviće.</u>
2. <u>Η γάτα τρώει</u>	O ⁸⁶ = nom	<u>Mačka jede.</u>
3. <u>Ο σκλάβος στερείται δικαιωμάτων.</u>	O Γ = nom gen	<u>Rob se lišava prava.</u>
4. <u>Ο ήλιος ζεσταίνει τη γη.</u>	O A = nom ak	<u>Sunce greje zemlju.</u>
5. <u>Όλοι σκέφτονται για τις διακοπές.</u>	O ΠΠΘ = nom prep	<u>Svi razmišljaju o odmoru.</u>
6. <u>Το Πανεπιστήμιο βρίσκεται στο κέντρο.</u>	O ΕΠΙΠ = nom adv	<u>Univerzitet se nalazi u centru.</u>
7. <u>Η πεταλούδα είναι όμορφη.</u>	O K = nom pred	<u>Leptir je lep.</u>
8. <u>Ο έμπορος λέει ότι όλα είναι ποιοτικά.</u>	O ΠΠΤ = nom verb	<u>Trgovac govori da je sve kvalitetno.</u>
9. <u>Ο δάσκαλος μάς ρωτάει γραμματική.</u>	O A A = nom ak ak	<u>Nastavnik nas pita gramatiku.</u>
10. <u>Ο αδερφός μάς πληροφορεί για την εγχείρηση.</u>	O A ΠΠΘ = nom ak prep	<u>Brat nas obaveštava o operaciji.</u>
11. <u>Οι γονείς με σπούδασαν στο Νις.</u>	O A ΕΠΙΠ = nom ak adv	<u>Roditelji su me školovali u Nišu.</u>
12. <u>Η παρέα τον θεωρεί ευγενικό.</u>	O A K = nom ak pred	<u>Društvo ga smatra ljubaznim.</u>
13. <u>Ο αξιωματικός αναγκάζει τους στρατιώτες να πυροβολήσουν.</u>	O A ΠΠΤ = nom ak verb	<u>Oficir primorava vojnike da pucaju.</u>
14. <u>Η εταιρεία αυτοκίνητα εισάγει από την Κίνα στη Γερμανία.</u>	O A ΠΠΘ ΠΠΘ = nom ak prep prep	<u>Firma kola uvozi iz Kine u Nemačku.</u>
15. <u>Αυτή αγοράζει δώρα για τα παιδιά στην πόλη.</u>	O A ΠΠΘ ΕΠΙΠ = nom ak prep adv	<u>Ona kupuje poklone za decu u gradu.</u>
16. <u>Η κόρη με τη μητέρα μιλούν για τη μόδα.</u>	O ΠΠΘ ΠΠΘ = nom prep prep	<u>Kćerka sa majkom priča o modi.</u>
17. <u>Ο παππούς πηγαίνει για ψωμί στο φούρνο.</u>	O ΠΠΘ ΕΠΙΠ = nom prep adv	<u>Deda ide za hleb u pekaru.</u>
18. <u>Η Ελένη νοιάζεται για αυτόν σαν αδερφό.</u>	O ΠΠΘ K = nom prep pred	<u>Jelena se brine o njemu kao o bratu.</u>
19. <u>Αυτοί λένε για αυτόν ότι αγαπάει την ποίηση.</u>	O ΠΠΘ ΠΠΤ = nom prep verb	<u>Oni kažu za njega da voli poeziju.</u>
20. <u>Πρόκειται για την υγεία.</u>	ΠΠΘ = prep	<u>Radi se o zdravlju.</u>
21. <u>Είναι καλά για μένα λόγω της επιτυχίας της.</u>	ΠΠΘ K = prep pred	<u>Dobro mi je radi njenog uspeha.</u>
22. <u>Εμφανίστηκε μπροστά στα μάτια του.</u>	ΕΠΙΠ = adv	<u>Pojavila se pred očima.</u>
23. <u>Όμορφα είναι.</u>	K = pred	<u>Lepo je.</u>
24. <u>Αξίζει να ρισκάρουμε.</u>	ΠΠΤ = verb	<u>Vredi da rizikujemo.</u>

Uvidom u tabelarni prikaz zajedničkih rekcijskih modela možemo uočiti dominantno pojavljivanje nominativa u svojstvu subjekta (u značajnoj meri imenicom i rede zamenicom) i

⁸⁶ A = akuzativ; Γ = genitiv; K = predikativ; O = Nominativ; ΕΠΙΠ = prilog; ΠΠΘ = predlog; ΠΠΤ = rečenica.

akuzativa kao objekat; predikativ beleži se pomoću imenice ili prideva; za realizovanje prepozicionalne i adverbijalne dopune upotrebljava se predložka konstrukcija sačinjena od akuzativa u grčkom i od genitiva, akuzativa, instrumentala i lokativa u srpskom; na kraju verbatimnu dopunu zastupa dopunska rečenica (ili samo u srpskom infinitiv, budući da u grčkom infinitivne konstrukcije ne odražavaju sintaksičku ulogu dopune).

Tabela 84: Različiti rekcijски modeli grčkog i srpskog				
Grčki modeli		Srpski modeli		
Simbol	Primer	Bukvalan prevod	Simbol	Stilski prevod
O	1. Η Γκόρντανα έχει διάθεση να τραγουδήσει.	<u>Gordana</u> ima želju da zapeva.	dat	<u>Gordani</u> se peva.
	2. Αυτή κρυώνει.	<u>Ona</u> oseća hladnoću.	dat pred	<u>Njoj</u> je hladno.
A	3. Δεν έχω <u>ιδέα</u> .	Ne imam <u>ideju</u> .	gen	Nemam <u>pojma</u> .
O Γ	4. Οι τηγανητές πατάτες αρέσουν <u>των παιδιών</u> .	Prženi krompiri svidaju se <u>decj</u> .	nom dat	<u>Pomfrit deci</u> dopada se.
O A	5. Ο λαός <u>τους ήρωες</u> θαυμάζει.	<u>Narod</u> obožava <u>junake</u> .	nom dat	<u>Narod</u> se <u>junacima</u> divi.
	6. Η οικογένεια χρειάζεται περισσότερη <u>υποστήριξη</u> .	<u>Porodica</u> je potrebno više <u>podrške</u> .	dat gen	<u>Porodici</u> treba više <u>podrške</u> .
	7. Ο νέος νιώθει <u>ντροπή</u> .	<u>Mladić</u> oseća <u>sramotu</u> .	ak pred	<u>Mladića</u> je sramota.
O EΠIP	8. Εγώ έχω διάθεση να μείνω στο σπίτι.	<u>Ja</u> imam želju da ostanem <u>kod kuće</u> .	dat adv	Ostaje <u>mi</u> se <u>kod kuće</u> .
	9. Αυτός πονάει στα χέρια.	<u>On</u> oseća bol <u>u rukama</u> .	ak adv	Bole <u>ga</u> <u>ruke</u> .
O ΠPΘ	10. Ο παππούς με το κεφάλι έγνεψε.	<u>Deda</u> sa glavom klimuo je.	nom inst	<u>Deda</u> je <u>glavom</u> klimnuo.
	11. Εγώ δεν έχω διάθεση να πάω λόγω <u>άσχημων αναμνήσεων</u> .	<u>Ja</u> ne imam želju da idem <u>zbog loših uspomena</u> .	dat prep	Ne ide <u>mi</u> se <u>zbog loših uspomena</u> .
O ΠPT	12. Εγώ λυπάμαι που δεν <u>πέρασες</u> .	<u>Ja</u> žao mi je <u>što nisi položio</u> .	dat pred verb	<u>Meni</u> je žao <u>što nisi položila</u> .
	13. Αυτή κατάφερε να <u>προσληφθεί</u> .	<u>Ona</u> je uspela <u>da se zaposli</u> .	dat verb	Uspelo <u>joj</u> je <u>da se zaposli</u> .
O Γ A	14. Η <u>μαμά</u> της δίνει <u>ψωμί</u> .	<u>Mama</u> je daje <u>hleb</u> .	nom dat ak	<u>Mama</u> <u>joj</u> daje <u>hleb</u> .
O Γ K	15. Η <u>Νατάσα</u> <u>μάς</u> φαίνεται <u>έξυπνη</u> .	<u>Nataša</u> <u>nas</u> izgleda <u>pametna</u> .	nom dat pred	<u>Nataša</u> <u>nam</u> izgleda <u>pametna</u> .
O Γ ΠPT	16. Αυτός <u>μού</u> προτείνει να <u>διαβάζω βιβλία</u> .	<u>On</u> me predlaže <u>da čitam knjige</u> .	nom dat verb	<u>On</u> <u>mi</u> predlaže <u>da čitam knjige</u> .
	17. <u>Αυτοί</u> διαρκώς <u>τον</u> ενοχλούν	<u>Oni</u> stalno <u>ga</u>	nom dat inst	<u>Oni</u> <u>mu</u> stalno smetaju

	<u>με τη φασαρία.</u>	uznemiravaju <u>sa galamom.</u>		<u>galamom.</u>
O A ΠΡΘ	18. <u>Ο γιος την βοηθάει</u> <u>στο μαγείρεμα.</u>	<u>Sin ju pomaže</u> <u>u kuvanju.</u>	nom dat prep	<u>Sin joj pomaže</u> <u>u kuvanju.</u>
	19. <u>Ο ήρωας απαλλάσσει το λαό</u> <u>από τη σκλαβιά.</u>	<u>Junak oslobađa</u> <u>narod od ropstva.</u>	nom ak gen	<u>Heroj oslobađa narod</u> <u>ropstva.</u>
	20. <u>Ο σύζυγος τη σύζυγο</u> <u>χαροποιεί με δώρο.</u>	<u>Suprug suprugu</u> <u>obraduje</u> <u>sa poklonom.</u>	nom ak inst	<u>Muž suprugu</u> <u>obraduje poklonom.</u>
O A ΠΡΘ ΠΡΘ	21. <u>Αυτός τους ενθουσιάζει</u> <u>με λόγια περί του έρωτα.</u>	<u>On ih oduševljava</u> <u>sa rečima</u> <u>o ljubavi.</u>	nom ak inst prep	<u>On ih oduševljava</u> <u>rečima o ljubavi.</u>
O Γ A ΕΠΠ	22. <u>Η καθαρίστρια μου πετάει</u> <u>τα παιχνίδια από το δωμάτιο.</u>	<u>Čistačica me</u> <u>izbacuje igračke</u> <u>iz sobe.</u>	nom dat ak adv	<u>Čistačica mi baca</u> <u>igračke iz sobe.</u>
O ΠΡΘ	23. <u>Ο παπάς τούς προσφέρει</u> <u>χρήματα για ελεημοσύνη.</u>	<u>Pop ih pruža novac</u> <u>za milostinju.</u>	nom dat ak prep	<u>Pop im pruža novac</u> <u>radi milostinje.</u>
O ΠΡΘ A ΕΠΠ	24. <u>Η μητέρα με το χέρι τον</u> <u>χαιδεύει στο κεφάλι.</u>	<u>Majka sa rukom</u> <u>ga miluje na glavu.</u>	nom ak inst adv	<u>Majka ga rukom miluje</u> <u>po glavi.</u>

Na osnovu iznetih podataka iz gorespomenute tabele možemo zaključiti da nominativne strukture imenica, popridevljenih imenica ili zamenica prezentiraju subjekat (O) u grčkom, dok se u srpskom javlja osim jednakih izražajnih sredstava dativ kad se radi o impersonalnim strukturama sa psihofiziološkom značenjskom podlogom (1, 2, 4, 6, 8, 11, 12, 13), ali i akuzativ u solidarnim izrazima (7, 9). U vezi sa objektom u grčkom jeziku primećujemo da genitiv (Γ) kao indirektni (4, 14, 15, 16, 22) i uglavnom akuzativ (A) u svojstvu direktnog objekta (3, 14, 17, 18, 19, 22, 24) nose tu sintaksičku osobinu, dok u srpskom nalazimo genitiv (običan: 19 i slovenski: 3), dativ (5, 14, 15, 16, 17, 18, 22). Što se realizovanja predikativa tiče u grčkom upotrebljava se akuzativ, a instrumental (15) u srpskom. U obama jezicima adverbijalne dopune otelotvoruju predložke strukture (8, 22, 24), dok se u srpskom kao ekvivalenti prepozicionalnim strukturama (ΠΡΘ) grčkog, osim poistovećenih predložkih struktura (11, 18, 21, 23) služe i bespredložki genitiv (19) ili instrumental (10, 17, 21, 24).

2. KLASIFIKACIJA GLAGOLA PO ZNAČENJIMA

Zahvaljujući semantičkom okviru i preglednom klasifikovanju glagola težište rekcijskog ponašanja ilustruje se efikasno. Prema tome sledi prezentiranje najučestalijih semantičkih potkategorija glagola sa poistovećenom i diferenciranom rekcijom:

Tabela 85: Rekcija glagola davanja	
I. Glagoli davanja (V_{dan})	
Grčki modeli	Srpski modeli

Simbol	Primer	Simbol	Stilski prevod
A	Η μητέρα δίνει <u>τα γράμματα</u> .	ak	Majka daje <u>novac</u> .
Γ + A	Η δασκάλα <u>σού</u> έδωσε <u>το βιβλίο</u> ;	dat ak	Da li <u>ti</u> je učiteljica dala <u>knjigu</u> ?

Glagoli davanja (V_{dan}) na osnovu semantičkih obeležja koji ih povezuju sa dopunama uspostavljaju isti odnos u obama jezicima: u znatnoj meri njihove rekcijske osobenosti ograničavaju se u udruživanju sa direktnim objektom u bespredloškom akuzativu, a sa indirektnim koji je u grčkom izražen genitivom, dok se u srpskom zamenjuje dativom.

Tabela 86: Rekcija glagola pokazivanja			
II. Glagoli pokazivanja (V_{dem})			
Grčki modeli		Srpski modeli	
Simbol	Primer	Simbol	Stilski prevod
A	Οι κινήσεις τους δείχνουν <u>πόλεμο</u> .	ak	Njihovi postupci pokazuju <u>rat</u> .
Γ + A	Ο νικητής έδειξε <u>το τρόπαιο</u> <u>στους θεατές</u> .	dat ak	Pobednik je <u>publici</u> pokazao <u>trofej</u> .
Γ + ΠPT	Οι ενδείξεις <u>μάς</u> δείχνουν <u>ότι πρόκειται για φόνο</u> .	dat verb	Indikacije <u>nam</u> pokazuju <u>da se radi o ubistvu</u> .

Tabela 87: Rekcija glagola govorenja			
III. Glagoli govorenja (V_{dic})			
Grčki modeli		Srpski modeli	
Simbol	Primer	Simbol	Stilski prevod
A	Ο μάρτυρας λέει <u>την αλήθεια</u> .	ak	Svedok govori <u>istinu</u> .
Γ + A	Ο ευγενικός οδηγός λέει <u>καλημέρα</u> <u>στους επιβάτες</u> .	dat ak	Ljubazan vozač <u>putnicima</u> kaže <u>dobar dan</u> .
Γ + ΠPT	Η υπάλληλος <u>τού</u> είπε <u>πως ο μισθός της αυξήθηκε</u> .	dat verb	Službenica <u>mu</u> je rekla <u>da se njena plata povećala</u> .

Semantička struktura glagola pokazivanja (V_{dem}) i govorenja (V_{dic}) kojoj se imenuje razmena informacija ili predmeta prirodnim jezikom ili ljudskim gestovima rezultira činjenicom da se mogu razvrstiti na jednak način, budući da se primećuje podudarnost u njihovim vrstama dopuna. Bespredložki akuzativ javlja se u ulozi sadržaja prenesene poruke; grčki genitiv (ili predložki akuzativ) i srpski dativ beleže primaoca nastalih rezultata od obavljanja opisane delatnosti ili entitet koji je obuhvaćen glagolskom radnjom. Verbativna dopuna funkcioniše kao alternativna struktura, što jest naročito čest oblik ekvivalentan akuzativu.

Tabela 88: Rekcija glagola mišljenja			
IV. Glagoli mišljenja (V_{dic})			
Grčki modeli		Srpski modeli	
Simbol	Primer	Simbol	Stilski prevod
A + K	Οι ξένοι <u>επισκέπτες</u> θεωρούν <u>την Αθήνα</u>	ak pred	Strani <u>posetioci</u> <u>Atinu</u> smatraju

	όμορφη πόλη.		lepim <u>gradom</u> .
ΠΡΤ	Θεωρούσαμε <u>ότι είμαστε οι καλύτεροι</u> .	verb	Smatrali smo <u>da smo najbolji</u> .

Ukoliko se paralelno posmatraju oblici rekcijskih dopuna glagola mišljenja (V_{duc}) mogu se uočiti izvesne podudarnosti, ali i razlike. Konkretnije direktni objekat izražava akuzativ, dok poziciju predikativa u grčkom zauzima bespredložki akuzativ, ali u srpskom instrumental. U grčkom i u srpskom veoma često javlja se verbatimna dopuna u svojstvu objekta.

Tabela 89: Rekcija glagola praktične delatnosti			
V. Glagoli praktične delatnosti (V_{fac})			
Grčki modeli		Srpski modeli	
Symbol	Primer	Symbol	Stilski prevod
A	Ο παππούς κόβει <u>το ξύλο</u> .	ak	Deda seče <u>drvo</u> .
Γ + A	Το παιδί <u>της</u> έκοψε <u>την κουρτίνα</u> .	dat ak	Dete <u>joj</u> je poseklo <u>zavesu</u> .

Ispitujući semantičke odlike glagola praktične delatnosti (V_{fac}) u grčkom i njihove ekvivalente u srpskom konstatujemo prvenstvenu upotrebu bespredložkog akuzativa kao pravog objekta i doslednu (radi nepostojanja dativa u savremenom grčkom) nepodudarnost u funkciji indirektnog objekta: genitivnim strukturama grčkog odgovaraju dativne konstrukcije u srpskom.

Tabela 90: Rekcija bezličnih glagola			
VI. Glagoli bezlični (V_{imp})			
Grčki modeli		Srpski modeli	
Symbol	Primer	Symbol	Stilski prevod
ΠΡΤ	Πρέπει <u>να διαβάξεις προσεκτικά</u> .	verb	Triba <u>da učiš pažljivo</u> .

Polazeći od stava da bezlični glagoli (V_{imp}) imaju specifično morfosintaksičko okruženje poziciju osnovne dopune, tj. subjekta u najvećem broju slučajeva popunjava verbatimna struktura (ili isključivo u srpskom tu ulogu nosi i infinitiv).

Tabela 91: Rekcija glagola kretanja			
VII. Glagoli kretanja (V_{mov})			
Grčki modeli		Srpski modeli	
Symbol	Primer	Symbol	Stilski prevod
ΕΠΠ	Πηγαίνουμε <u>στην εκκλησία</u> .	adv	Idemo <u>u crkvu</u> .
A + ΕΠΠ	Πηγαίνω <u>το παιδί στο σχολείο</u> .	ak adv	Vodim <u>dete u školu</u> .
A + ΠΡΘ + ΠΡΘ	Πηγαίνει <u>τα έπιπλα από το καθιστικό στην αυλή</u> .	ak prep prep	Prenosi <u>nameštaj iz dnevne sobe u dvorište</u> .

Uzev u obzir da su glagoli kretanja (V_{mov}) poistovećeni sa urođenom sposobnosti ljudi da se kreću i smeštaju u prostor, možemo shvatiti ključnu upotrebu adverbijalnih ili prepozicionalnih

dopuna. Analiza sprovedena prema semantičko-sintaksičkim kriterijima pokazuje da se u oba jezika lice ili predmet o čijem je kretanju ili premeštanju reč izražava akuzativom, a predložne strukture akuzativa (ili i genitiva u srpskom) beleže adverbijalnu prirodu radnje.

Tabela 92: Rekacija glagola psihičkog stanja			
VIII. Glagoli psihičkog stanja (V _{psych})			
Grčki modeli		Srpski modeli	
Simbol	Primer	Simbol	Stilski prevod
A	Οι άνθρωποι αγαπούν <u>την ελευθερία</u> .	ak	Ljudi vole <u>slobodu</u> .
ΠΠΤ	Η διάσημη συγγραφέας <u>αγαπά να περιγράφει τη ζωή στην πόλη</u> .	verb	Čuvena autorka voli <u>da opisuje život u gradu</u> .

Pri predikatima emotivnog stanja (V_{psych}) primećujemo zajedničku u grčkom i srpskom pojavu bespredložskog akuzativa u svojstvu nosioca opisane situacije ili verbatimne dopune kao eksplicitnog ili implicitnog propozicionalnog argumenta.

Tabela 93: Rekacija glagola znanja			
IX. Glagoli znanja (V _{sci})			
Grčki modeli		Srpski modeli	
Simbol	Primer	Simbol	Stilski prevod
A	Όλος ο κόσμος ξέρει <u>την Ακρόπολη</u> .	ak	Ceo svet poznaje <u>Akropolj</u> .
ΠΠΤ	Οι αντικειμενικοί δημοσιογράφοι ξέρουν <u>τι συμβαίνει στη χώρα μας</u> .	verb	Objektivni novinari znaju <u>šta se dešava u našoj zemlji</u> .
A + K	<u>Οι άνθρωποι σάς</u> ξέρουν <u>ως ικανό γιατρό</u> .	ak pred	Ljudi <u>vas</u> poznaju <u>kao sposobnog lekara</u> .

U brojnoj potkategoriji glagola znanja (V_{sci}) predmet konceptualnog procesa u kontrastiranim jezicima manifestuje se bespredložkim akuzativom ili analogne sintaksičke vrednosti verbatimnom strukturom, dok kao sredstvo realizovanja predikativne dopune nalazimo akuzativ uz poredbenu rečcu.

3. OPŠTE TENDENCIJE U UPOTREBI DOPUNA U OBA JEZIKA

U oba jezika oseća se indoevropska tendencija širenja polja upotrebe akuzativa koji više nije isključivo adverbijalne nijanse, već odražava tranzitivnost, s tim što je to izraženije za grčki jezik, a to je jedna od bitnih balkanskih crta, koja povezuje ta dva jezika (npr. *αγαπώ* = voleti):

- Κάποιος ζωγράφος ξακουστός, πολύ που *θάχεν αγαπήσει τα νειάτα*.
- ❖ Neki čuveni slikar koji je mnogo mladost zavoleo.

K tome se širi upotreba akuzativa u funkciji direktnog objekta, ali je u grčkom to više izraženo, jer kako elektronski korpus grčkog jezika kao i gramatike i rečnici pokazuju daleko je veći broj primera sa direktnim objektom u grčkom jeziku (npr. *λειτούργω*: rukovati, upotrebljavati; *κονηγώ*: ulagivati se, udvarati se) nego u srpskom u kome se ta funkcija otelotvoruje bespredložkim zavisnim padežom:

- Δεν μπορώ να *λειτουργήσω αυτή τη μηχανή!* Ne mogu *da rukujem tim aparatom!*

- Δεν έχω καμιά διάθεση να σε κνηγώ πάνω στα βουνά και να λαχταρά η καρδιά μου.

❖ Nemam želje da ti se udvaram po planinama i da za tobom moje srce čezne.

U ovom drugom jeziku umesto akuzativa bez predloga često se upotrebljava: predložni dativ, akuzativ ili drugi zavisni padeži sa predlozima (npr. απαντώ: odgovoriti na; κνηγώ: težiti ka, trčati za):

- Οι φοιτητές απαντούν τις ερωτήσεις του καθηγητή. Studenti odgovaraju na pitanja profesora.
- Κνηγάει τις απολαύσεις. Teži ka užicima.
- Καβάλα απάνω σε ίσκινα άλογα τους ίσκιους κνηγούμε: ίσκιος κι ο θάνατος, και κνηγάει τον ίσκιο της ζωής μας.
- ❖ Jašuci senkovite konje lovimo; senka je i smrt i trči za senkom života.

Uparednim proučavanjem rekcije glagola u ovim jezicima primetili smo učestale slučajeve koji ukazuju na a) podudarnu i b) diferenciranu upotrebu dopuna:

a) Podudarna upotreba dopuna

i) nominativna dopuna kao subjekat (npr. καθορίζω: određivati):

- Το υπουργείο Εργασίας θα καθορίζει τον κατώτατο μισθό.

❖ Ministarstvo Rada će određivati minimalnu platu.

ii) genitivna dopuna kao objekat (npr. αποποιούμαι: odricati se):

- Ο κατηγορούμενος αποποιήθηκε κάθε ευθύνης.

❖ Optuženik odreka se svake odgovornosti.

iii) predikativna dopuna u nominativu imeničke reči (npr. είμαι: biti)

- Η δημοκρατία μας είναι βαριά άρρωστη. Naša demokratija je teško bolesna.

iv) verbativna dopuna kao subjekat ili objekat (npr. ακούγεται: čuje se; αισθάνομαι: razumevati):

- Ακούγεται ότι θα ταξιδέψεις στο Παρίσι. Govori se da ćeš putovati u Pariz.

- Ο άρρωστος αισθάνεται ότι είναι νέος και υγιής. Bolesnik oseća da je mlad i zdrav.

v) adverbijalna dopuna (npr. ζω: stanovati):

- Μια ετερόκλητη κοινωνία αστέγων ζει στο λιμάνι του Πειραιά.

❖ Različito društvo beskućnika stanuje u luci Pireja.

vi) prepozicionalna dopuna (npr. κάθομαι: sedeti):

- Του άρεσε να κάθεται στη βεράντα του και να κοιτά τη θάλασσα.

❖ Svidelo mu se da sedi na svojoj terasi i da zuri u more.

b) Diferencirana upotreba dopuna

i) nominativna dopuna kao subjekat u grčkom zamenjuje se dativom ili akuzativnom u srpskom (npr. λυπάμαι: biti nekome žao; ντρέπομαι: biti nekoga sramota):

- «Εσύ να μη λυπάσαι πάρε μια πέτρα, βάλ' την στο ίδιο μέρος και νόμιζε ότι είναι χρυσάφι.»

❖ „Neka ti nije žao; uzmi kamen, stavi je na isto mesto i misli da je zlato.“

- Αυτός δεν ντρέπεται να ζητά από δεξιά και αριστερά. Nije ga sramota da odasvud prosjači.

ii) akuzativna dopuna u svojstvu objekta u grčkom i genitivna u srpskom (npr. έχω: imati):

- Με αυτά καλύπτω τα έξοδά μου, γιατί από το σπίτι δεν έχω βοήθεια.

❖ Sa ovim novcem izdržavam svoje troškove, jer iz kuće *nemam pomoći*.

iii) predikativna dopuna u akuzativu u grčkom i u instrumentalu u srpskom (npr. *ευαισθητοποιώ*: činiti osetljivim):

- *Ευαισθητοποιούν γονείς και μαθητές* για τη σχολική βία.
- ❖ Roditelji i učenike čine osetljivim o školskom nasilju.

4. DIDAKTIČKO - METODIČKI ASPEKTI

Saglasno sa modelom komunikacijske sposobnosti govorećih lica (Canale-Swain 1988)⁸⁷ temeljno znanje i precizna primena gramatičkih pravila u ispravnom konstituisanju rečenica javljaju se kao važni aspekti međujezičkog kontakta. Upravo zbog velikog teoretskog i pragmatičkog značaja koji odražavaju moguće kombinacije reči na unutarrečeničnom nivou konstatujemo vrednost pristupu teškoćama Srbofona pri savladanju rekcijskog ponašanja grčkog glagolskog ustrojstva, ali i Grka kad se suočavaju sa složenosti i raznovrsnosti ekvivalentnog sintaksičkog fenomena u savremenom srpskom.

Osnuvši se na padežni sistem grčkog srpski učenik mora da usvoji strukturalan i funkcionalan skup od četiri padeža jezika-cilja (nominativ, genitiv, akuzativ, vokativ), da uz jasnoću razlikuje najučestalije slučajeve upotrebe i njihovog značenjskog okvira, da ih asocira na obeležja sedam padeža maternjeg jezika (nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, vokativ, instrumental, lokativ). Ukratko rečeno:

i) relaciju direktnog objekta koja se u grčkom manifestuje bespredložkim akuzativom (genitivom sa purističkim glagolima) zamenjuju dativne, instrumentalne konstrukcije ili predložne strukture:

- *Με απειλεί διαρκώς.* ⇒ Stalno *mi* preti.
- *Κυβερνάει όλο τον κόσμο.* ⇒ Upravlja celim *svetom*.
- *Η Μαρία ερωτεύτηκε το Νίκο.* ⇒ Marija se zaljubila u *Nikolu*.

ii) u odričnim sintagmama akuzativu odgovara slovenski genitiv:

- *Δεν υπάρχει ψωμί.* ⇒ Nema *hleba*.

iii) genitiv koji ukazuje na indirektni objekat zamenjuje se dativom:

- *Δώσε μου το βιβλίο* ⇒ Daj *mi* knjigu.

iv) akuzativ koji izražava živi entitet u srpskom poistovećen je sa genitivom:

- *Βλέπω τον πατέρα.* ⇒ Vidim *oca*.
- *Βλέπω το αυτοκίνητο του πατέρα.* ⇒ Vidim kola *oca* (očeva kola).

v) drugi od dvaju sukcesivnih akuzativa jednak je partitivnom genitivu:

- *Φέρτε ένα ποτήρι νερό.* ⇒ Donesi *času vode*.

vi) adverbijalne ili prepozicionalne odredbe beleže se instrumentalnim i lokativnim strukturama:

- *Γράφω με το μολύβι* ⇒ Pišem *olovkom*.
- *Σκέφτομαι για τις διακοπές.* ⇒ Mislím *o odmoru*.

vii) uz glagole kretanja javlja se priloški akuzativ koji u srpskom izražavaju dativ ili predložne strukture:

⁸⁷ Videti: Canale-Swain 1988: 61-84

- Έρχεται σπίτι. ⇨ Dolazi kući.
- Το πρωί πήγαμε βόλτα. ⇨ Jutros smo išli u šetnju.
- Πηγαίνει το παιδί στο σχολείο. ⇨ Vodi dete u školu.
- Πηγαίνω τα έπιπλα από την κουζίνα στο σαλόνι. ⇨ Prenosim nameštaj iz kuhinje u dnevnu sobu.

viii) u srpskom rekcija prefigiranih glagola je usklađena sa prefiksom, fakat koji se ne primećuje u grčkom:

- Αυτό το σπίτι ανήκει στην ηλικιωμένη κυρία. ⇨ Ova kuća pri-pada staroj dami.

K tome naročita pažnja je nužna, kad se radi o mediopasivnim formama tranzitivnih glagola čiji se oblici veoma često podudaraju pogrešno sa povratnim glagolima srpskog, činjenica koja utiče na nepravilnu rekciju:

- Ο ήρωας απελευθερώνει την πατρίδα. ⇨ Junak oslobađa zemlju.
- Η πατρίδα απελευθερώνεται από τον εχθρό. ⇨ Zemlja se oslobađa neprijatelja.

U tu potkategoriju spadaju i deponentni glagoli koji ne formiraju aktivno stanje, ali su u znatnoj meri aktivne dijateze:

- Σέβεται τους γονείς του. *Poštuje* svoje roditelje.

* Σέβει τους γονείς του.

Podređene rečenice (relativne, dopunske) uvedene u zavisnosti od motivnog glagola sa indikatorima *που, ότι, πως, να* izjednačavaju se sa konstrukcijama uz veznik *da* ili infinitivom:

- Ξέρω *ότι / πως είναι πολύ δύσκολο*. ⇨ Znam *da je veoma teško*.
- Μου αρέσει *να είμαι κοντά της*. Sviđa mi se *da sam pored nje*.

Gospomenuti podaci nas vode do zaključka da deskriptivna analiza rekcijskog sistema grčkog, kako se predstavlja u dotičnom rečniku, prezentira katalitički doprinos efikasnom znanju o raznovrsnosti mogućih sintaksičkih struktura zavisnih od glagola. Inače, sistematsko proučavanje takvih problematičnih fenomena, čak i onih koji nisu tako učestali u komunikacijskoj sredini ubrzava nastavni proces, jer olakšava sticanje gramatičke kompetencije od strane grčkog ili srpskog učenika, ne samo u ograničenom broju situacija, već im omogućuje da postizu uspešnu koncepciju apstraktnih pojmova i teoretskih pitanja. Pored toga javlja se kao dragocena podloga za sastavljanje analitičkih programa koji će emfazu pripisati kategorijama sa najvećom nejasnoćom.⁸⁸

⁸⁸ Neosporno je da mnogobrojne studije o poređenju rekcijskih struktura dva jezika dokazuju očito interesovanje za detaljan pristup i dubokom proučavanju jezičkim ustrojstvima, ali i obistinjavaju značaj i verodostojnost Ladove trvrđnje: „we assume that the student who comes in contact with a foreign language will find some features of it quite easy and others extremely difficult. Those elements that are similar to his native language will be simple for him, and those elements that are different will be difficult“ (Lado 1957: 2).

IV. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

„Язык создан по мерке человека, и этот масштаб запечатлен в самой организации языка; в соответствии с ним язык и должен изучаться. Поэтому в своем главном стволе лингвистика всегда будет наукой о языке в человеке и о человеке в языке“ (Степанов 1981: 325)

U suštini ovo poglavlje predstavlja rezime nalaza dotičnog istraživačkog rada kroz unutar- i međujezičku prizmu, pošto je premostilo mnogobrojne aspekte složene lingvističke teme glagolske rekcije, a istovremeno funkcioniše kao odraz načina njihove dodatne primene, daljeg didaktičkog uokvirenja i mogućih daljih proučavanja, budući da precizna upotreba rekcijskog ponašanja glagola ukazuje na stepen znanja nematjernjeg jezika, dok obezbeđuje neometno premošćivanje raznovrsnih komunikacijskih nuždi (Τοκατλίδου 2001: 140-149)

a) Rekapitulacija

Konkretnije, nakon navođenja predviđenih ciljeva, opisa strukture korpusa, metodologije istraživanja u uvodnom poglavlju u okviru teorijsko - metodoloških parametara slede opširno razmatranje i teoretski osvrt na zakonitosti koje karakterišu morfosintaksičko i leksičkosemantičko udruživanje unutarrečeničnih dopuna u savremenom grčkom i srpskom jeziku.

Dakle u drugom poglavlju predstavljaju se osnovne podudarne i diferencirane crte glagolskih obeležja, dat je pregled najvažnijih pristupa klasifikaciji glagola prema glagolskom rodu i proučavanju dijatezi. Osim toga sagledane su najvažnije osobine pojma valentnosti kroz razmatranje karakterističnih lingvističkih teorija istaknutih sintaksišara na kojim su zasnovani i rečenični obrasci. Posebna pažnja je posvećena fenomenu glagolske rekcije u skladu sa temeljnim konstituentama proste rečenice u oboma jezicima, odnosno na prezentiranje srpskih ekvivalentnih padežnih ili rečeničnih struktura.

Treće poglavlje, kao najveće u ovom radu, sadržava analizu dopuna unutar njihovog rečeničnog ili kontekstualnog okruženja. Tako je ustanovljeno sedam vrsta dopuna (nominativna, genitivna, akuzativna, prepozicionalna, adverbijalna, predikativna, verbatimna) u grčkom i devet u srpskom (nominativna, genitivna, dativna, akuzativna, instrumentalna, prepozicionalna, adverbijalna, predikativna, verbatimna).

Analiziranje građe ostvaruje se pristupom bazičnog korpusa (*corpus-driven approach*) koji se za svrhe istraživanja sastoji od 653 glagola iz priručnika novogrčkog kao nematjernjeg (namenjenog učenicima nivoa B2) i 2178 primera-nosilaca raznovrsnih semantičkih nijansi i sintaksičkih osobenosti.

Radi lakšeg pregledavanja i na osnovu semantičkog diferenciranja grčki glagoli se registruju u dvadeset jednoj podgrupi (Tabela 94). U svakoj od njih obrađuju se ekvivalentne konstrukcije srpskog jezika koristeći mnoštvo ilustrativnih primera u svim izloženim rekcijskim i semantičkim nijansama.

Unutarjezičko izlaganje i međujezička komparacija potvrdili su da je glagolska rekcija između grčkog i srpskog jezika na izuzetno visokom nivou uprkos svojoj diferenciranoj lingvističkoj podlozi. Pored neophodnog ograđivanja u vezi sa mogućnošću izvođenja opštijih zaključaka na osnovu obrade datog korpusa obistinjavaju se opšte tendencije kad je u pitanju zastupljenost rekcijских структура u analiziranom jezičkom materijalu. U grčkom potvrđuje se dominantno prisustvo akuzativnih dopuna koje se u srpskom uglavnom izražavaju akuzativom. Očito je da se ta činjenica u značajnoj meri obrazlaže od ograničenog (u poređenju sa srpskim) broja padeža u savremenom grčkom (nominativ, genitiv, akuzativ). Da je ovaj činilac sasvim pouzdan pokazatelj govori podatak da je taj padež od najviše - u hijerarhiji - učestalosti funkcije u svojstvu objekta u indoevropskim jezicima. Valja naglasiti da se mali broj struktura zasniva na genitivu, padežu koji se u novogrčkom u većini slučajeva beleži kao indirektan objekat, a ređe kao direktan, dok se u srpskom najčešće zamenjuje dativom. Zanimljivo je da sprovedena analiza beleži vredno spomena mnoštvo intranzitivnih struktura u kojim se manifestuje jednaka neprelazna forma u srpskom, činjenica koja u širem smislu ukazuje na međujezična poklapanja i visok stepen korelacije sa sličnim konstrukcijama. Razmatranjem velikog broja primera koji se strukturiraju sa prosentencijalnim rečima dolazi se do zaključka da se oni odnose na srpske zavisne rečenice uvedene veznikom.

b) Perspektive za dalja istraživanja

U smislu konfrontacionih proučavanja, ovaj rad predstavlja novinu, budući da je s jedne strane njegov zadatak pravi izazov, jer obrađuje retko ili neadekvatno ispitano temu, dok s druge strane u velikoj meri primenjuje važeće okvire rekcije na osnovu razmatranih teorijskih istraživanja sličnih jezičkih matrica.

Imajući u vidu da „razlike ukazuju kao ograničenja sličnosti, i obrnuto, sličnosti se sagledaju kao ograničenja razlika“ (Bugarski 1996: 399) rezultati tog kompleksnog, pragmalingvističkog i međukulturnog rada mogu pobuditi veliko interesovanje u domaćim ili međunarodnim lingvističkim krugovima i upotrebiti se u lakom prevođenju tekstova sa jednog jezika na drugi, naročito kad je u pitanju grčki i ostali slovenski jezici.

K tome precizno određivanje interjezičkih parametara predstavlja suštinsko i duboko poznavanje morfosintaksičkih osobnosti jezika čije se učenje prema Zeligu „sastoji iz savladanja i usvajanja tog diferencijala“ (Mihailović 1970: 338). Njihova široka primenjivost i raznovrstan potencijal mogu se otelotvoriti sastavljanjem rečnika posvećenog isključivo semasiološkom, gramatičkom i sintaksičkom okviru glagola ili nekog iscrpnog elektronskog tezaurusa. Bez sumnje za plodno ostvarenje takvog ambicioznog poduhvata sa upotrebljivijim i verodostojnijim rezultatima potrebno je uključivanje većeg broja istraživača.

Konačno, na polju ispitivanja međujezičke pragmatičke kompetencije dobijeni rezultati mogu predstaviti korisno gradivo za upotpunjavanje i razvijanje nastavnih sredstava i jezičkih strategija u oblasti nastave grčkog i srpskog.

V. REKCIJSKI REČNIK

1. STRUKTURA ODREDNICE

Radi preglednijeg osvrta na obrađen materijal ilustrovanje ključnih parametara smatra se neophodnim korakom:

GRČKI GLAGOLI

i) svim glagolima prvostepeno navodi se prvo lice indikativa sadašnjeg vremena u aktivu i ukoliko postoji i u pasivu:

λύνω i **λύνομαι**, čak iako treće lice predstavlja veću učestalost: **σκοτεινιάζω**.

Međutim u nekim slučajevima preferira se treće lice, budući da je ono bliže svakodnevnoj usmenoj i pismenoj komunikacijskoj praksi: **πρόκειται**.

Pošto se neki glagoli formiraju isključivo ili u aktivu ili u pasivu (deponentni glagoli), navode se samo u jednom ili u drugom stanju: **προσέχω** i **κατάγομαι**.

ii) glagolima koji spadaju u prvu klasu druge konjugacije (-ώ, -άζ...) pojavljuje se i dodatna forma na (-άω): **σπαταλώ** & **σπαταλάω**. U pasivnim oblicima nalazimo i arhaične varijante koje se veoma često upotrebljavaju: **προτιμῆμαι** & **προτιμῶμαι**.

iii) u uglastim zagradama vrši se fonetska transkripcija⁸⁹ koja srpskom čitaocu obezbeđuje pravilan izgovor glagola: **κάνω** [káno]

iv) znak akcenta stavlja se na akcentovan samoglasnik: **vróno** [díno]

SRPSKI GLAGOLI

Srpski glagoli se predstavljaju u nesvršenom vidu (**osećati**), osim dvovidskih (**imati**). Ipak u retkim slučajevima navode se svršeni oblici radi efikasnijeg i jasnijeg pristupa značenjskoj nijansi datog glagola (**spaziti**).

2. ZNAČENJA

Funkcionalan okvir definisanih glagolskih lema predstavljenih po abecednom redu i pomoću arapskih brojeva (1, 2, 3...) postiže se uz izlaganje reči i izraza koji su nosioci istog ili bliskog značenja

⁸⁹ Transkripcija podataka odražava ključni značaj, budući da uključeni izbori i odluke vrše uticaj na analizu (Edelsky 1981: 384). Njen je obim u zavisnosti od cilja i čitalaca naučnog rada, a ne možemo ignorisati činilac čitljivosti, kako ističe Van Lier (Van Lier 1988). Prema tome shvatamo nužnost upotrebe međunarodne fonetičke abecede, kad je u pitanju fonetska ili fonološka analiza, ali i njenu neprikladnost za semantičke, sintaksičke svrhe (Economou 1995: 240).

i koji su apsolutno usklađeni sa jezičkom ekonomičnosti. Paralelno uključuju se višečlane jezičke celine, idiomatski izrazi koji radi svoje neosporne izražajnosti obogaćuju jezik, a ilustruju rekcijску raznovrsnost. K tome vodilo se računa i o opštosti, ali i učestalosti sinonima u savremenom grčkom i srpskom jeziku.

Temeljnog je značaja razlikovanje značenjskih nijansi na osnovu tranzitivnog i intranzitivnog karaktera glagola, ali i ekvivalentnih rekcijских структура. Prema tome za nabrojanje pojmova upotrebljavamo:

- latinske cifre (I, II...) za označavanje različitih slučajeva rekcije:

I. A = A

II. R_{va} = Π_{ροσεντ}

III. R_{óti / πως} = Π_{ροσεντ}

IV. R_{indirupit} = Π_{ροσεντ} // P_{индупит}

V. R_{par} = H_{енр}

- mala slova latinske abecede (a, b) radi iskazivanja različitih semasioloških vidova:

I. A = A **a.** *razumevati // shvatati // raspoznavati*

II. R_{va} = Π_{ροσεντ}: **a.** *biti u stanju // moći // umeti*

III. R_{óti / πως} = Π_{ροσεντ}: **a.** *znati // biti upućen*

IV. R_{indirupit} = Π_{ροσεντ} // P_{индупит}: **a.** *biti vešt // biti sposoban // raspolagati nekom sposobnošću* **b.** *biti svestan*

V. R_{par} = H_{енр} **a.** *imati u vidu*

Prema značenju glagoli klasifikuju se u dvadeset jednom podskupu:

Tabela 94 : Značenjska klasifikacija grčkih glagola
V _{aux} : pomoćni glagol ~ είμαι = jesam
V _{comp} : glagol poređenja ~ ξεπερνώ = prekoračavati
V _{cons} : glagol konzumiranja ~ αγοράζω = kupovati
V _{dan} : glagol davanja ~ βοηθώ = pomagati
V _{dem} : glagol pokazivanja ~ δείχνω = pokazivati
V _{dic} : glagol govorenja ~ αναγγέλλω = objavljivati
V _{duc} : glagol mišljenja ~ θεωρώ = misliti
V _{eve} : glagol zbivanja ~ γιορτάζω = slaviti
V _{fac} : glagol praktične delatnosti ~ ανοίγω = otvoriti
V _{imp} : bezličan glagol ~ πρέπει = treba
V _{inter} : upitni glagol ~ αναρωτιέμαι = pitati se
• V _{mov} : glagol kretanja ~ αναχωρώ = polaziti
• V _{neg} : glagol negacije ~ αποποιούμαι = odbijati
• V _{opt} : glagol izbora ~ διαλέγω = birati
• V _{poss} : glagol posedovanja ~ έχω = imati
• V _{pro} : glagol zabrane, dozvole ~ απαγορεύω = zabranjivati
• V _{psych} : glagol psihičkog stanja ~ αγαπώ = voleti

• V _{sci} : glagol znanja ~ γνωρίζω = znati
• V _{sent} : glagol čula ~ αγγίζω = pipati
• V _{sta} : glagol stanja ~ αναρρώνω = ozdravljati
• V _{temp} : glagol vremena ~ νοχτώω = padati noć

3. PREVOĐENJE PRIMERA

U kontrantivnim istraživanjima nailazimo na činjenicu razlikovanja između doslovnog i slobodnog prevođenja. Newmark tvrdi da doslovno ne znači prevođenje „reč po reč“, već proces koji prenosi gramatiku, red reči i prvostepena značenja u jezik-cilj (Newmark 1988: 68-69), dok se gramatičke strukture prevode u najbliži ekvivalenat, a reči van kontekstualnog okvira (Newmark 1988: 63). U slobodnom prevođenju ne primećujemo takva pravila.

Hatim i Mason (Hatim - Mason 1990: 7) naglašavaju razdvojenost formalnog (usklađuje se sa bukvalnim prevođenjem, pošto teži ka što bližem pristupu obliku i sadržaju) i dinamičkog ekvivalenta (zasnovan je na ekvivalentnosti uticaja na čitaoca). Paralelno Newmark diferencira semantičko i komunikacijsko prevođenje beležeći da „whilst a semantic translation is always inferior to its original, since it involves loss of meaning, a communicative translation may be better, since it may gain in force and clarity what it loses in semantic content“ (Newmark 1981: 42).

Kao idealan način koji nam omogućuje da u dotičnom radu prevaziđemo frekventnu neekvivalentnost oblika i sadržaja (Hatim-Mason 1990: 9) javlja se primena doslovnog prevođenja, pošto „literal translation is correct and must not be avoided, if it secures referential and pragmatic equivalence to the original“ (Newmark 1988: 68-69), naročito u slučajevima sinforma (Laufer 1988: 113).

Vredi spomenuti da se posle svakog prevedenog primera daje odgovarajući izvor, na primer: www.snhell.gr.

4. UZORAK REKCIJSKE OBRADE GLAGOLA

Imavši u vidu gorespomenute parametre prezentiramo rekcijsko ponašanje glagola “ξέρω“:

ξέρω [kséro]: V_{sci}

PRELAZAN

I. A = A

a. razumevati // shvatati // raspoznavati:

- Από βαθιά ανεβαίνει αυτό το κύμα που δεν ξέρει παρακάλια{...}(www.snhell.gr)
- ❖ Iz dubine penje se ovaj talas koji *preklinjanja* ne razume{...}

b. poznavati // biti upoznat:

- Αν πάλι μ’ εμποδίσουνε με τα συστήματά τους - τους ξέρουμε τους προκομένους: να τα λέμε τώρα; αν μ’ εμποδίσουνε, τι φταίω εγώ.(www.snhell.gr)

- ❖ Ukoliko me opet svojim sistemima spreče - poznajemo *one koji napreduju*: da sada pričamo o tome? ukoliko me spreče, u čemu sam ja kriv.

II. $R_{va} = \Pi_{\text{ροcent}}$

a. *biti u stanju // moći // umeti:*

- Ψυχή που ξέρει να *πονεί*, ξέρει και να *πεθαίνει*. (www.snhell.gr)
- ❖ Duša koja ume *da boli*, ume i *da umire*.

III. $R_{\text{ότι}} / \text{πως} = \Pi_{\text{ροcent}}$

a. *znati // biti upućen:*

- Με τα ρούχα αιματωμένα ξέρω *ότι έβγαινες κρυφά να γυρεύης εις τα ζένα άλλα χέρια δυνατά*. (www.snhell.gr)
- ❖ Sa krvavom odećom znam *da si krišom izlazio da druge jake ruke tražiš u inostranstvu*.

IV. $R_{\text{indirupit}} = K_{\text{он}} + \Pi_{\text{ред}} + P_{\text{индупит}}$

a. *biti vešt // biti sposoban // raspolagati nekom sposobnošću:*

- Άφησα να μην ξέρω *πώς λύνεται ένα χθες, ένα εξαρτάται, το αίνιγμα των ασυμπτώτων*. (www.snhell.gr)
- ❖ Dozvolio sam da *nisam sposobna kako da rešim jedno „juče“, jedno „zavisi“, zagonetku nepodudaranih*.

V. $R_{\text{indirupit}} = P_{\text{индупит}}$

a. *biti svestan:*

- Ξέρω πολύ καλά *τι κάνω*. (ERN)
- ❖ Vrlo dobro znam *šta radim*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{енp}}$

a. *imati u vidu:*

- Είναι, *ζέρεις*, πολύ έξυπνος και καταλαβαίνει πολύ καλά τι εννοώ. (ERN)
- ❖ On, *znaš*, veoma je pametan i vrlo dobro razume o čemu pričam.

A

1. αγαπό [αγαρό] & αγαπάω [αγαράο], αγαπιέμαι [αγαριέμε]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. *osećati ljubav, naklonost, odanost, nežnost ili privrženost prema nekome ili nečemu // voleti:*

- Μιαν άλλην κόρη θα αγαπάς, κι εμένα θα ξεχάσεις... (www.snhell.gr)

❖ Drugu *devojk* ćeš voleti, a mene ćeš zaboraviti {...}

b. *žestoko ze interesovati o nečemu // rado se služiti nečim:*

- Κάποιος ζωγράφος ξακουστός, πολύ που θάχεν αγαπήσει τα νειάτα (www.snhell.gr)

❖ Neki čuveni slikar koji je *mladost* mnogo zavoleo {...}

II. A = A_y

a. *zaljubljavati se:*

- Τον αγάπησε, μόλις τον είδε. (RNJ 1998: 48)

❖ Zaljubila se u *njega*, čim ga je videla.

III. A = D

a. *svidati se // imati sklonost prema nekom zanimanju:*

- Εγώ που αγαπό τις νύχτες ως την αυγή βρέθηκα {...} (www.snhell.gr)

❖ Ja kome se *noći* dopadaju do zore sam se našao {...}

IV. R_{va} = P_{процент}

a. *imati običaj // navikavati:*

- Ο Σολωμός αγαπά να χωρίζει το πρώτο ημιστίχιο. (ERN)

❖ Solomos ima naviku *da podeli prvi polustih*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = Γ_лΦ_p

a. *voditi ljubav:*

- Πλάι στο παράθυρο ήταν το κρεβάτι που *αγαπηθήκαμε* τόσες φορές. (www.kavafis.gr)

❖ Pored prozora beše krevet u kome *smo* toliko puta *vodili ljubav*.

II. V_{intr} = H_{emp}

a. *biti sposoban da volim:*

- Μερικοί άνθρωποι είναι πλασμένοι να *αγαπούν*. (RNJ 1998: 48)

❖ Neki ljudi su stvoreni *da vole*.

III. V_{intr} = K_{on} + Π_{ред}

a. *biti prijemčiv // biti voljen:*

- Είναι τύπος ζεστός και εγκάρδιος που *αγαπιέται* εύκολα. (RNJ 1998: 48)

❖ On je topao i srdačan čovek koji *je lako prijemčiv*.

2. αγγίζω [angízo], αγγίζομαι [angízome]: V_{sent}

PRELAZAN

I. A = A

a. *probati* // *jesti ili piti malo nečega radi proveravanja kakvoće:*

- Έφυγε, χωρίς να αγγίξει το φαγητό. (ERN)
- ❖ Otišao je, a nije ni probao *jelo*.

b. *prisvajati* // *činiti nešto svojim:*

- Δεν αγγίζει τίποτα ξένο. (ERN)
- ❖ *Ništa* tuđe ne prisvaja.

c. *dirati* // *ganuti:*

- Η τέχνη αγγίζει τη λαϊκή *ψυχή*. (ERN)
- ❖ Umetnost gane narodnu *dušu*.

d. *smetati* // *uznemiravati* // *bockati:*

- Ποτέ αυτόν αρρώστια δεν θα αγγίξει{...} (www.kavafis.gr)
- ❖ *Bolest ga* neće uznemiriti{...}

e. *rukom pipati* // *doticati nekoga ili nešto:*

- Παράλυτος άγγιξε το χέρι της κοπέλας του. (www.newsit.gr)
- ❖ Paralitičar je dodirnuo *ruku* svoje devojke.

II. A = H_{enp} + A_{na}

a. *približavati se* // *stizati:*

- Οι ναυαγοί ευχαρίστησαν το Θεό, μόλις άγγιξαν τη στεριά. (ERN)
- ❖ Brodolomnici su se Bogu zahvalili, čim su stigli na *obalu*.

b. *odnositi se* (3 lice jednine - množine):

- Ο νέος νόμος αγγίζει και τη δική σας *περίπτωση*. (ERN)
- ❖ Novi zakon *se odnosi* i na vaš *slučaj*.

3. αγοράζω [agorázo], αγοράζομαι [agorázome]: V_{cons}

PRELAZAN

I. A = A

a. “*pečati*” // “*loviti*” “*nečije misli, ciljeve:*

- Αγοράζουν *ψήφους*. (www.enet.gr)
- ❖ “*Kupuju*” *glasove*.

b. *sticati* // *snabdevati nešto novcem:*

- Το πολύ ν’ αγοράσω λίγο *χώμα* {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Bar da kupim malo *zemlje*{...}

c. *obezbeđivati nečiju podršku na ilegalan način* // *podmićivati:*

- Προσπάθησε να αγοράσει το *δικαστή*. (ERN)
- ❖ Pokušao je da podmiti *sudiju*.

4. αγωνίζομαι [agonízome]: V_{dep} - V_{fac}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\gamma\alpha} = H_{\text{enp}} + A_{\text{za}}$$

a. ulagati fizičke ili umne napore za realizovanje teškog cilja // učestvovati u takvom pokušaju:

- Ο λαός αγωνίστηκε για τη δημοκρατία. (ERN)
- ❖ Narod se borio za demokratiju.

b. ratovati // voditi rat:

- Το 1821 οι Έλληνες αγωνίστηκαν για την ελευθερία τους. (RNJ 1998: 65)
- ❖ U 1821 g. Grci su ratovali za svoju slobodu.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{κατά}} = H_{\text{enp}} + G_{\text{protiv}}$$

a. boriti se // suprotstavljati se i delovati protiv nekoga ili nečega:

- Η επιστήμη αγωνίζεται κατά του καρκίνου. (ERN)
- ❖ Nauka se bori protiv kancera.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + J_{\text{y}}$$

a. takmičiti se // igrati:

- Αγωνίζεται στη σφαιροβολία. (ERN)
- ❖ Takmiči se u bacanju kugle.

5. αδιαφορώ [adiaforó]: V_{psych}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = \Gamma_{\pi}\Phi_{\text{p}}$$

a. ne voditi računa:

- Μα κάποτε σχεδόν αδιαφορεί. (www.kavafis.gr)
- ❖ Ali, ponekad skoro ne vodi računa.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. ne interesovati se // biti indiferentan:

- Όσο για την ταπείνωσι - μα αδιαφορούσε. (www.kavafis.gr)
- ❖ Što se preziranja tiče - ali se nije interesovao.

6. αδικώ [adikó], αδικούμαι [adikúme]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. potcenjivati // omalovažavati // obezvređivati:

- Για τόσο ανόητο τον περνάς. Τον αδικείς τον άνθρωπο. (RNJ 1998: 72)
- ❖ Ti ga smatraš tako glupim. Potcenjuješ čoveka!

$$\text{II. } A = \Delta$$

a. škoditi // nanositi štetu:

- Και αδικώ τα νιάτα μου κάθε στιγμή που μένω. (www.snhell.gr)
- ❖ Svaki momenat, što ostajem škodim svojoj mladosti.

$$\text{III. } A = \Gamma_{\pi}\Phi_{\text{p}} + \Delta$$

a. kršiti pravo// činiti nepravdu:

- Με συγχωρείς, αν σε αδικήσα. (ERN)
- ❖ Oprosti mi ukoliko sam ti učinio nepravdu.

IV. $A + A_{\mu\epsilon} = A + H_{ca}$

a. biti nepravedan // ceniti pogrešno:

- Με αδικείς με τις υποψίες σου. (ERN)
- ❖ Pogrešno me ceniš sa svojim sumnjama.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = E_{\epsilon 3,1}$

a. biti za nekoga šteta:

- Αδικήθηκε που δεν έγινε ηθοποιός. (ERN)
- ❖ Šteta je što nije postao glumac.

7. αδυνατίζω [ađinatízo]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. činiti mršavim ili nemoćnim // onemoćati // iznuravati // iscrpljivati:

- Η εκτεταμένη φοροδιαφυγή {...} αδυνατίζει το κράτος πρόνοιας. (www.enet.gr)
- ❖ Rasprostranjena utaja poreza {...} slabi državu blagostanja.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{\epsilon np}$

a. postajati slab // gubiti telesnu težinu:

- Αδυνάτισε μερικά κιλά. (ERN)
- ❖ Oslabio je nekoliko kila.

b. onemoćati se // iscrpljivati se:

- Τα νεύρα μου έχουν αδυνατίσει, δεν αντέχω άλλο την πίεση. (RNJ 1998: 74)
- ❖ Moji živci su popustili, više ne podnosim pritisak.

8. αερίζω [aerízo], αερίζομαι [aerízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. provetravati // puštati svež vazduh u prostoriju // luftirati // pročišćavati vazduh // izlagati uticaju čistog svežeg vazduha ili promaji:

- Άνοιξε πόρτες και παράθυρα για να αερίσει το δωμάτιο. (ERN)
- ❖ Otvorio je vrata i prozore da izluftira sobu.

II. $V_{intr} = H_{pe,1} + A$

a. izlagati vetru // osvežavati:

- Άπλωσε τα σεντόνια για να αεριστούν. (ERN)
- ❖ Prostrla je posteljину da je osveži.

9. αισθάνομαι [esθánome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{sent}}$

PRELAZAN

I. A = A

a. *shvatati pomoću čula:*

- Αισθάνομαι ζέστη. (ERN)
- ❖ Osećam toplotu.

b. *osećati // iskušavati:*

- {...} γυρεύει να αισθανθεί ξανά τον έρωτά του. (www.kavafis.gr)
- ❖ {...} traži da opet oseti svoju ljubav.

c. *ceniti // priznavati vrednost // uvažavati:*

- Δεν αισθάνεται την τέχνη. (ERN)
- ❖ Ne ceni umetnost.

d. *predosećati // naslućivati // osećati unapred ono što će se dogoditi:*

- Αισθάνθηκε τον κίνδυνο. (ERN)
- ❖ Predosetio je opasnost.

II. A = A + H_{ca}

a. *saosećati // deliti sa nekim tugu ili žalost:*

- Πρέπει να αισθανόμαστε τη δυστυχία των άλλων. (ERN)
- ❖ Treba da saosećamo nesreću sa drugima.

III. R_{ότι} / πως = P_{προσεντ}

a. *razumevati da se neko nalazi u određenom fizičkom stanju:*

- Ο άρρωστος αισθάνεται ότι είναι νέος και υγιής. (ERN)
- ❖ Bolesnik oseća kako je mlad i zdrav.

b. *činiti se nekome // imati utisak:*

- Αισθάνομαι (ότι είμαι) ελεύθερος. (ERN)
- ❖ Čini mi se da sam slobodan.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = K_{ον} + Π_{πεδ}

a. *biti svestan:*

- Δεν αισθάνεται πια, είναι σε κόμα. (ERN)
- ❖ Nije više svestan, u komi je.

10. ακινητοποιώ [akinitopió], ακινητοποιύμαι [akinitopióume]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A = A

a. *prekidati pokret:*

- Προσπάθησε να ακινητοποιήσει το αυτοκίνητό του για να αποφύγει τη σύγκρουση. (ERN)
- ❖ Pokušao je da zaustavi svoja kola da izbegne sudar.

b. *silom zaustavljati nekoga ili nešto:*

- Ο ληστής ακινητοποίησε το *θύμα* του. (ERN)
- ❖ Razbojnik je imobilizirao svoju *žrtvu*.

II. A = A + Π_{πελ}

a. ograničavati nečije mogućnosti // činiti nepokretnim // sprečavati kretanje:

- Τα εχθρικά πυρά ακινητοποίησαν τη *μονάδα* μας. (ERN)
- ❖ Neprijateljska vatra našu *jedinicu* je učinila *nepokretnom*.

11. ακολουθώ [akoluθó], **ακολουθούμαι** [akoluθúme]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A = A

a. primenjivati // provoditi u delo // ostvarivati:

- Η κυβέρνηση θα ακολουθήσει το *πρόγραμμα* της. (ERN)
- ❖ Vlada će primeniti svoj *program*.

b. nastavljati nešto započeto od drugih:

- Ακολούθησε την οικογενειακή *παράδοση* και έγινε δικηγόρος. (ERN)
- ❖ Nastavio je porodičnu *tradiciju* i postao advokat.

c. slediti nešto // ići za nečim:

- Και *τες* φιλοδοξίες σου να υπερνικήσεις, αν δεν μπορείς, με δισταγμό και προφυλάξεις να *τες* ακολουθείς. (www.kavafis.gr)
- ❖ I svoje ambicije da savladaš, ukoliko ne možeš, uz ustručavanje i zaštitu da *ih* slediš.

d. pratiti // ići neko vreme uz nekoga koji odlazi:

- Η πόλις θα *σε* ακολουθεί. (www.kavafis.gr)
- ❖ Grad će *te* pratiti.

II. A = Γ

a. pridržavati se:

- Ο ασθενής ακολούθησε *τις* υποδείξεις του γιατρού. (ERN)
- ❖ Bolesnik se pridržao *uputa* lekara.

III. A = Η

a. počinjati da se nečim bavim:

- Θα ακολουθήσω το *επάγγελμα* του γιατρού. (ERN)
- ❖ Baviću se *medicinom*.

IV. A = Η_{αδβ}

a. ići prema nekom smeru:

- Να ακολουθήσεις τον κεντρικό *δρόμο*. (ERN)
- ❖ Idi glavnom *ulicom*.

V. A = Η_{εμπ}

a. javljati se posle nečega:

- Την μια μονότονη *ημέραν* άλλη μονότονη, απaráλλακτη ακολουθεί. (www.kavafis.gr)
- ❖ Posle jednog monotonog dana *javlja se* drugi monotoni, nepromenljiv.

12. ακουμπώ [akumbó] & **ακουμπάω** [akumbáo]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A****a. dirati // dodirivati prstima:**

- Μη με ακουμπάτε. (ERN)
- ❖ Ne dirajte me.

II. A + A_{σε} = A + A_{να}**a. oslanjati // podmetati neki predmet pod nešto da čvršće stoji:**

- Ακούμπησε το κεφάλι της στον ώμο του. (ERN)
- ❖ Oslonila je svoju glavu na njegovo rame.

III. A + A_{σε} = A + A_υ**a. ulagati novac:**

- Ό,τι κέρδιζε το ακουμπούσε στο ταμειντήριο. (ERN)
- ❖ Sve što je zarađivao ulagao je u štedionicu.

b. privremeno ostavljati nešto:

- Ακούμπησες τα κιβώτια στο διάδρομο. (ERN)
- ❖ Ostavio si sanduke u hodnik.

IV. A + A_{σε} = A + Δ**a. davati u zalogu:**

- Ακούμπησε τα κοσμήματα στο ενεχυροδανειστήριο. (ERN)
- ❖ Svoj nakit je dala zalagaonici.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} + A_{κάτω από} = H_{ενρ} + Γ_{испод}****a. privremeno sedeti ili ležati:**

- Κουρασμένοι ακούμπησαν κάτω από τη σκιά ενός δέντρου. (ERN)
- ❖ Umorni su legli ispod senke drveta.

II. V_{intr} + A_{σε} = A + Π_{ред}**a. imati nekoga ili nešto kao oslonac:**

- Περάσαμε δύσκολες στιγμές ακουμπώντας ο ένας στον άλλο. (ERN)
- ❖ Proveli smo teške trenutke imajući jedan drugog kao oslonac.

III. V_{intr} + A_{σε} = H_{ενρ} + A_{να}**a. podupirati // oslanjati se:**

- Ακουμπώ στον τοίχο. (ERN)
- ❖ Oslanjam se na zid.

13. ακούω [akúo], **ακούγομαι** [akúgome]: V_{sent}**PRELAZAN****I. A = A****a. percipirati zvuk // primati zvukove čulom sluha:**

- {...} ψεύτικα ήσαν τα μηνύματα (ή δεν τ' ακούσαμε ή δεν τα νοιώσαμε καλά). (www.kavafis.gr)

- ❖ {...} lažne su bile poruke (ili *ih* nismo čuli ili *ih* nismo dobro shvatili)

b. povinovati se // biti poslušan // ispunjavati nečiju želju ili molbu:

- Άκου τη συμβουλή μου και δε θα μετανιώσεις. (ERN)
- ❖ Slušaj moj *savet* i nećeš se pokajati.

c. slušati // primati sluhom:

- Όταν δεν σε ακούει κανείς ή ακόμα χειρότερα, όταν αυτός που σε ακούει σπεύδει να σε υποτιμήσει {...} (www.enet.gr)
- ❖ Kada *te* niko ne sluša ili još gore kada on koji *te* sluša žuri da te potceni {...}

II. R_{indirupit} = P_{индупит}

a. shvatati // razumevati:

- {...} και δεν τον άφηνε καλά ν' ακούσει *αν κείν' οι δαίμονες τον κνηγοόσι*. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i nije mu dao da dobro shvati *da li ga oni demoni jure*.

b. smatrati značajnim:

- Μην ακούς *τι λέει ο κόσμος*· εσύ καλά έκανες. (ERN)
- ❖ Ne prihvati (kao istinu) *šta svet govori*; ti si dobro uradio.

c. prihvatati nešto kao istinito:

- Μην ακούς *τι σου λένε*. (ERN)
- ❖ Ne slušaj *šta ti pričaju*.

III. R_{ότι / πως} = P_{проент}

a. saznavati // obavestavati se // informisati se // doznavati // upoznavati iz kazivanja drugih:

- Άκουσαν ότι θα γίνουν εκλογές. (ERN)
- ❖ Saznali su *kako će biti izbori*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = B_{ε3т}

a. čuti se // govoriti se (3 lice jednine):

- Ακούγεται ότι θα ταξιδέψεις στο Παρίσι. (ERN)
- ❖ *Govori se* kako ćeš putovati u Pariz.

b. biti nemoguće // biti neverovatno:

- Ακούς εκεί, να μη θέλει να δουλέψει! (ERN)
- ❖ *Neverovatno je* da ne želi da radi!

II. V_{intr} = H_{енр}

a. primati zvukove sluhom // moći opažati zvukove // imati sposobnost sluha:

- Είναι κουφός· δεν ακούει καθόλου. (ERN)
- ❖ On je gluv; uopšte *ne čuje*.

14. αλλάζω [alázo], αλλάζομαι [alázome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. činiti nešto drugačijim:

- Και βγήκα στο μπαλκόνι μελαγχολικά - βγήκα ν' αλλάζω *σκέψεις* {...} (www.kavafis.gr)

❖ I melanholično sam izašao na terasu - izašao sam da promenim *misli* {...}

b. zamenjivati, supstituisati:

• Και τα λάστιχα τρυπάνε. Και όταν τρυπάνε, τ' αλλάζεις. (www.snhell.gr)

❖ I gume puku. I kad puku, *ih* menjaš.

c. svlačiti // skidati:

• Μόλις μπαίνω στο σπίτι, αλλάζω *ρούχα*. (ERN)

❖ Čim uđem u kuću, svlačim *odeću*.

d. čistiti // uvijati novim zavojem ranu:

• Η νοσοκόμα αλλάζει το *τραύμα*. (ERN)

❖ Bolničarka čisti *ranu*.

ef. menjati oblik:

• {...} πριν *τους* αλλάξει ο Χρόνος (www.kavafis.gr)

❖ {...} pre nego što *ih* Vreme promeni.

f. prekidati odnos:

• Αλλάζει συνεχώς *φίλους*. (ERN)

❖ Stalno menja *prijatelje*.

II. A = H_{enp} + A_y

a. smeštati se drugde // seliti se:

• Άλλαξα *σπίτι*. (ERN)

❖ *Preselio sam se u drugu kuću*.

III. A + A_{me} = A + H_{ca}

a. razmenjivati // zamenjivati jedno za drugo:

• Με τη *Μαρία* αλλάξαμε *ποδήλατα*. (ERN)

❖ *Sa Marijom* smo razmenili *bicikle*.

b. menjati valutu:

• Θέλω να αλλάξω *δραχμές με μάρκα*. (ERN)

❖ Hoću da promenim *drahme sa markama*.

IV. G + D = Γ + Д

a. usitnjavati novac:

• Μπορείς να *μου* αλλάξεις ένα *εικοσάευρο*; (ERN)

❖ Možeš da *mi* usitniš *dvadeset evra*?

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. zamenjivati se:

• Άλλαξε ο υπουργός. (ERN)

❖ *Ministar se zamenio*.

II. V_{intr} = K_{on} + П_{peд}

a. postajati drugačiji:

• Ορκίζεται ότι *θα* αλλάξει {...} (www.snhell.gr)

❖ Kune se da *će biti drugačiji* {...}

15. αμείβο [amívo], αμείβομαι [amívome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *nagrađivati // davati nekome nagradu:*

- Ο θεατής θα αμείβει κατά βούληση το θέαμα, όταν θα τελειώνει. (www.enet.gr)
- ❖ Gledalac po volji će nagrađivati prizor, kad se završava.

II. A + A_{με} = A + II_{ca}

a. *davati platu // naplaćivati:*

- Διαμαρτύρεται που τον αμείβουν με 350.000 ευρώ το χρόνο (www.inews.gr)
- ❖ Žali se, jer ga naplaćuju sa 350.000 evra godišnje.

16. ανάβο [anávo], ανάβομαι [ánávome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *paliti // činiti da nešto gori radi grejanja, kuvanja ili svetlosti:*

- Ανάψαμε το σπύργο. (ERN)
- ❖ Upalili smo šibicu.

b. *uključivati sredstvo za grejanje ili neki aparat na struji:*

- Κάθε μέρα ανάβεις το τζάκι. (ERN)
- ❖ Svaki dan pališ ognjište.

c. *iritirati // izazivati podražaje:*

- Ανάβει τα πάθη. (ERN)
- ❖ Uzbudjuje strasti.

d. *raspaljivati // razdraživati:*

- Τα πέντε πιο παράξενα πράγματα σε μια γυναίκα που ανάβουν τους άνδρες είναι: (www.fimes.gr)
- ❖ Pet najčudnijih stvari kod žena koje muškarce raspaljuju su:

II. A + G = A + D

a. *opaljivati // udarati:*

- Της άναψε δύο χαστούκια. (ERN)
- ❖ Opalio joj je dva šamara.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. *goreti // biti u plamenu:*

- Τα βρεγμένα ξύλα δεν ανάβουν. (ERN)
- ❖ Vlažna drva ne gore.

b. *previše se zagrejavati // pregrejati se // postajati vreo:*

- Άναψαν οι μηχανές. (ERN)
- ❖ Mašine su se pregrejale.

c. *izmenjivati se:*

- Άναψε το τυρί. (ERN)

❖ *Sir se izmenio.*

d. ojačavati se // širiti se:

- Άναψε ο πόλεμος. (ERN)

❖ *Rat se proširio.*

II. V_{intr} = K_{on} + Π_{ped}

a. napaljivati se // razdraživati se // razljucivati se:

- Γιατί έχει ανάψει έτσι; (ERN)

❖ *Zašto je tako napaljen?*

III. V_{intr} = H_{emp} + Γ_{od}

a. osećati prekomernu toplotu // “kuvati se“:

- Άναψα με αυτό το παλτό σήμερα. (ERN)

❖ *Danas sam se mučio od toplote u ovom kaputu.*

17. αναγγέλλω [anangélo], αναγγέλλομαι [anangélome]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A = A_{na}

a. objavljivati unapred // upozoravati:

- Η αμυγδαλιά αναγγέλλει τον ερχομό της άνοιξης. (ERN)

❖ *Badem upozorava na dolazak proleća.*

II. A + G = A + Д

a. objavljivati nečije prisustvo na zvaničan način:

- Σας παρακαλώ να με αναγγείλετε στον κ. Διευθυντή. (RNJ 1998:150)

❖ *Molim Vas da gospodinu Direktoru objavite moje prisustvo.*

b. oglašavati // obaveštavati:

- Του ανήγγειλες την απόφασή σου; (ERN)

❖ *Da li si mi objavio svoju odluku?*

III. G + R_{ότι/πως} = Д + P_{проект}

a. saopštavati // objavljivati:

- Σας αναγγέλλω ότι είμαι ο νέος διευθυντής. (ERN)

❖ *Saopštavam vam da sam novi šef.*

18. αναγκάζω [anangázo], αναγκάζομαι [anangázome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A + R_{va} = A + P_{проект}

a. prinuđivati // obavezivati // primoravati:

- Η φτώχεια τον ανάγκασε να δουλέψει. (ERN)

❖ *Siromaštvo ga je prinudilo da radi.*

19. αναγνωρίζω [anagnorízo], **αναγνωρίζομαι** [anagnorízome]: **V_{fac}**

PRELAZAN

I. A = A

a. prihvatati kao validno, tačno, legalno:

- Οι ξένες κυβερνήσεις αναγνώρισαν το καινούριο καθεστώς. (ERN)
- ❖ Strane vlade su priznale (kao legalni) novi režim.

b. odobravati, izražavati priznanje ili cenjenje, ceniti:

- Το κράτος πρέπει να αναγνωρίζει τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι πολίτες. (RNJ 1998: 151)
- ❖ Država mora da ceni službe koje građani pružaju.

c. konstatovati identitet lica ili predmeta // prepoznati:

- Αναγνώρισες τον κλέφτη; (ERN)
- ❖ Da li si prepoznao lopova ?

II. A + G = A + Д

a. priznavati // prihvatati istinu nečega:

- Της αναγνώρισε το λάθος του. (ERN)
- ❖ On joj je priznao svoju grešku.

III. R_{ότι} / πως = P_{процент}

a. prihvatati istinu ili stvarnost:

- Αναγνωρίζω ότι τότε είχα άδικο. (ERN)
- ❖ Priznajem da tada nisam bio u pravu.

20. αναθέτω [anaθέto], **αναθέτομαι** [anaθétome] & **ανατίθεμαι** [anatiféme]: **V_{fac}**

PRELAZAN

I. A + G = A + Д

a. poručivati // davati naredbu // činiti nekoga odgovornim za vršenje obaveze:

- Ο αξιωματικός τού ανέθεσε μια δύσκολη στρατιωτική αποστολή. (ERN)
- ❖ Oficir mu je poručio neku tešku vojnu misiju.

b. predavati nekome nekoga na čuvanje ili na brigu:

- Μου ανέθεσαν το παιδί τους για όσο θα έλειπαν. (RNJ 1998: 155)
- ❖ Poverili su mi svoje dete za vreme svog odsustva.

II. G + R_{να} = Г_лΦ_p + Д + P_{процент}

a. opterećivati // davati odgovornost:

- Ο δικαστής ανέθεσε στη μητέρα να φροντίζει τα ανήλικα παιδιά. (ERN)
- ❖ Sudija majci je dao odgovornost da se stara o maloletnoj deci.

21. ανακαλύπτω [anakalípto], **ανακαλύπτομαι** [anakalíptome]: **V_{fac}**

PRELAZAN

I. A = A

a. počinjati da se bavim nečim novim:

- Ανακάλυψε την κλασική μουσική. (ERN)

❖ Otkrio *sam* klasičnu muziku.

b. otkrivati // nalaziti nekoga ili nešto nepoznato:

- Ανακάλυψε τους πραγματικούς γονείς της μετά από 23 χρόνια. (www.enet.gr)

❖ Pronašla je svoje prave *roditelje* nakon 23 godine.

c. nailaziti // nalaziti slučajno:

- Η αστυνομία ανακάλυψε το δράστη, το κλεμμένο αυτοκίνητο. (ERN)

❖ Policija je našla *učinioca krivičnog dela, ukradena kola*.

d. uočavati // spaziti:

- Ο σκηνοθέτης ανακάλυψε μια άγνωστη, ταλαντούχα ηθοποιό. (ERN)

❖ Režiser je spazio neku nepoznatu, talentovanu *glumicu*.

II. R_{ότι}/πως = P_{προσεντ}

a. shvatati // postajati svestan:

- Ανακάλυψε ξαφνικά πως ήταν ερωτευμένος μαζί της. (ERN)

❖ Iznenada je shvatio *da je bio zaljubljen u nju*.

b. otkrivati // pronalaziti nešto iznova:

- Ο Αμερικανός J. Watson και ο Βρετανός F. Crick ανακαλύπτουν ότι η διπλή έλικα του DNA είναι το χημικό μόριο {...}(www.enet.gr)

❖ Amerikanac J. Watson i Britanac F. Crick otkrivaju *da je dvostruka spirala DNK-a hemijski molekul* {...}

22. ανακατεύω [anakatévo], **ανακατεύομαι** [anakatévome] & **ανακατόνω** [anakatóno], **ανακατόνομαι** [anakatónome]: **V_{fac}**

PRELAZAN

I. A = A + D

a. uzrokovati nesporazum ili neslogu // izazivati nemir:

- Ο πόλεμος μάς ανακάτωσε όλους. (ERN)

❖ Rat *svima* je izazvao *nemir*.

II. A + A_{με} = A + II_{ca}

a. mešati // spajati u mešavinu:

- Ανακάτεψε το λάδι με το λεμόνι. (ERN)

❖ Promešaj *ulje sa limunom*.

b. stavljati zajedno različite stvari:

- Στη βιβλιοθήκη του έχει ανακατέψει τα ιστορικά με τα λογοτεχνικά βιβλία. (ERN)

❖ U svoju biblioteku postavio je *knjige istorije zajedno sa knjigama* književnosti.

III. A + A_{σε} = A + A_γ

a. uvlačiti // mešati // involvirati:

- Εσύ τον ανακάτωσες σε αυτή την υπόθεση. (ERN)

❖ Ti si *ga* uvukao *u ovaj slučaj*.

IV. A + G = Γ + Δ

a. praviti nered // ispreturati:

- Ο αέρας μού ανακάτεψε τα χειρόγραφα. (ERN)
- ❖ *Vetar mi je ispreturao manuskripte.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = B_{\text{ε3.1}} + \Delta$

a. smučavati se nekome // povraćati se nekome:

- *Ανακατεύομαι, όταν κουνιέται το καράβι. (ERN)*
- ❖ *Smuča mi se, kada se brod treše.*

b. gaditi se // osećati mučninu // gnušati se:

- Δεν μπορώ να ακούω τέτοιες ιστορίες, γιατί *ανακατεύομαι*. (ERN)
- ❖ *Ne mogu da slušam takve priče, jer mi se gadi.*

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{εnp}} + \text{Jy}$

a. ulaziti u prostor, gde me niko ne može da uoči:

- *Ανακατώθηκε με το πλήθος. (ERN)*
- ❖ *Izgubio se u mnoštvu ljudi.*

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = \Pi_{\text{pe.1}} + \text{H}$

a. baviti se // učestvovati u nekoj delatnosti:

- *Ανακατέυτηκε με την πολιτική. (ERN)*
- ❖ *Bavio se politikom.*

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{εnp}} + A_y$

a. mešati se:

- *Δε θέλω να ανακατεύεται στη ζωή μου. (ERN)*
- ❖ *Neću da se umeša u moj život.*

23. ανακοινώνω [anakinóno], ανακοινώνομαι [anakinónome]: V_{dic}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. saopštavati // davati na znanje uglavnom preko medija ili štampe:

- Η κυβέρνηση ανακοίνωσε τα νέα φορολογικά μέτρα. (ERN)
- ❖ *Vlada je saopštila nova poreška merila.*

b. objavljivati // činiti nekoga javnim // obznanjivati:

- Ανακοινώνει τον πρωθυπουργό ο Ναπολιτάνο. (www.e-go.gr)
- ❖ *Napolitano objavljuje premijera.*

II. $G + R_{\text{ότι/πως}} = \Delta + P_{\text{προσητ}}$

a. obavestavati // informisati // upoznavati nekoga sa nečim:

- {...} όταν η μαμά της ανακοινώνει ότι θα γίνει η μεγάλη αδερφή. (www.mothersblog.gr)
- ❖ {...} *kad joj mama saopštava da će postati starija sestra.*

24. αναλαμβάνω [analamváno], αναλαμβάνομαι [analamvánome] & αναλαβαίνω [analavéno]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *prihvatai kao obavezu // pristupati ostvarenju:*

- Ξένη εταιρεία θα αναλάβει τη χρηματοδότηση του έργου. (ERN)
- ❖ Strana firma će poduzeti finansiranje projekta.

b. *preuzimati odgovornost:*

- Γνωστή τρομοκρατική οργάνωση ανέλαβε την ευθύνη της απόπειρας. (ERN)
- ❖ Poznata teroristička organizacija preuzela je odgovornost atentata.

c. *počinjati da radim ili da vršim neku službu:*

- Ο νέος υπουργός αναλαμβάνει τα καθήκοντά του. (ERN)
- ❖ Novi ministar preuzima svoje dužnosti.

II. A = Γ_πΦ_ρ + J_ο

a. *poduzimati staranje ili zaštitu:*

- Εγώ θα αναλάβω τα παιδιά, τον ασθενή. (ERN)
- ❖ Ja ću voditi brigu o deci, o bolesniku.

III. R_{να} = P_{προσεντ}

a. *preduzimati:*

- {...} αναλαμβάνει να «καθαρίσει» το όνομα της βρετανικής πετρελαιοβιομηχανίας BP (www.enet.gr)
- ❖ {...} preduzima da „očisti“ ime britanske naftne kompanije BP

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{ενρ}

a. *osveščivati se // dolaziti do sebe:*

- Ανέλαβε εντελώς μετά την πρόσφατη εγχείρηση. (ERN)
- ❖ Posle skorašnje operacije osvestio se potpuno.

b. *uznositi se:*

- Ο Χριστός ανελήφθη σαράντα ημέρες μετά την Ανάσταση. (ERN)
- ❖ Hristos se uzneo četrdeset dana posle Uskrsa.

c. *gubiti se // nestajati:*

- Πού είναι το πορτοφόλι μου, αναλήφτηκε; (ERN)
- ❖ Gde je moj novčanik, nestao je?

25. αναπαύω [anapávo], αναπαύομαι [anapávome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *odmarati:*

- Κάθισε λίγο για να αναπαύσει τα πόδια του. (ERN)
- ❖ Seo je nedugo da odmori svoje noge.

b. *smirivati // uspokojivati:*

- Κάνε ό,τι σε αναπαύει. (RNJ 1998: 167)

❖ Učini šta god *te* smiruje.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *ležati* // *zauzimati vodoravan položaj*:

• Δεν κοιμάται· αναπαύεται. (ERN)

❖ Ne spava; *odmara se*.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + J_{\text{na}}$

a. *umirati* // *sahranjivati se*:

• Αναπαύεται στο Α΄ νεκροταφείο. (ERN)

❖ *Sahranjen je na Prvom groblju*.

26. αναπτύσσω [anaptíso], αναπτύσσομαι [anaptísome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *davati veću površinu* // *širiti*:

• Οι εχθροί ανέπτυξαν το μέτωπο. (ERN)

❖ Neprijatelji su proširili *front*.

b. *predstavljati geometrijsko telo*:

• Αναπτύσσω έναν κύβο, μια πυραμίδα. (ERN)

❖ Predstavljam *kočku, piramidu*.

c. *postepeno povećavati ili poboljšavati*:

• Ο οδηγός ανέπτυξε *ταχύτητα* και εξαφανίστηκε. (ERN)

❖ Vozač je povećao *brzinu* i nestao.

d. *opisivati* // *analizirati temu* // *razjašnjavati* // *podrobno proučavati*:

• Ο φιλόσοφος αναπτύσσει λεπτομερώς *τις απόψεις* του. (ERN)

❖ Filozof svoje *stavove* analizira detaljno.

27. αναρρώνω [anaróno]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *ozdravljati* // *oporavljati se*:

• Αναρρώνει ο ασθενής. (ERN)

❖ Bolesnik *se oporavlja*.

b. *osnaživati se* // *postajati snažan*:

• Η οικονομία της χώρας *αναρρώνει*. (ERN)

❖ Ekonomija zemlje *se osnažuje*.

28. αναρωτιέμαι [anarothéme]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{inter}}$

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + R_{\text{indirupit}} = H_{\text{enp}} + P_{\text{индупит}}$

a. *pítati se // čúđiti se:*

- Αναρωτιέται, γιατί τον αγαπά, αφού τη βασανίζει. (ERN)
- ❖ *Pita se zašto ga voli, čim je muči.*

29. αναφέρω [anaféro], αναφέρομαι [anaférome]: V_{dic}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *spominjati // doticati:*

- Μην αναφέρεις το όνομα του Θεού για ασήμαντα πράγματα. (ERN)
- ❖ *Nemoj spominjati ime Boga radi nevažnih stvari.*

b. *računati // smatrati da nešto pripada određenom skupu:*

- Είμαστε δέκα, χωρίς να αναφέρουμε τα παιδιά. (ERN)
- ❖ *Ima nas desetoro, a ne računamo decu.*

II. $A + G = A + \Delta$

a. *ukratko pričati // saopštavati neki događaj:*

- Θα σου αναφέρω ένα γεγονός. (ERN)
- ❖ *Pričaću ti neki događaj.*

b. *saopštavati // objavljevati:*

- Πες τα όλα, χωρίς να μας αναφέρεις ονόματα. (ERN)
- ❖ *Reci sve, ali nemoj da nam saopštiš imena.*

c. *zvanično se predstavljati nadređenom licu:*

- Ο στρατιώτης αναφέρει στον αξιωματικό τις δραστηριότητες του λόχου. (ERN)
- ❖ *Vojnik oficiru predstavlja delatnosti čete.*

d. *prijavljivati // optuživati:*

- Θα σε αναφέρουμε στο γυμνασιάρχη. (ERN)
- ❖ *Prijavićemo te direktoru gimnazije.*

III. $G + R_{\text{ότι / πως}} = \Delta + P_{\text{процент}}$

a. *davati izveštaj // raportirati // podnositi raport:*

- Εγώ οφείλω να αναφέρω του υπουργού ότι έρχονται δύσκολες μέρες. (ERN)
- ❖ *Ja moram da ministru izvestim da dolaze teški dani.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{na}}$

a. *ispitivati // odnositi se* (3 lice jednine – množine):

- Η σημερινή μας εκπομπή αναφέρεται στο καυτό θέμα των ναρκωτικών. (RNJ 1998: 176)
- ❖ *Naša sadašnja emisija se odnosi na vruću temu droge.*

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = P_{\text{pen}} + A$

a. *podrazumevati // implicirati:*

- Δεν αναφερόμουν σ' εσένα, όταν μιλούσα για κλέφτες. (ERN)
- ❖ *Nisam te implicirao, kad sam pričao o lopovima.*

30. αναχωρώ [anahoró]: **V_{mov}**

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{εnp}} + A_{\text{za}}$

a. polaziti // kretati // odlaziti:

- Η αμαξοστοιχία αναχωρεί σε πέντε λεπτά. (ERN)
- ❖ *Voz polazi za pet minuta.*

31. ανεβαίνω [anevéno]: **V_{mov}**

PRELAZAN

I. $A = H_{\text{εnp}} + A_{\text{na}}$

a. kretati se na uzdizajuću površinu:

- Ανεβαίνω το βουνό. (RNJ 1998: 180)
- ❖ *Penjem se na planinu.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{εnp}}$

a. ulaziti u prevozno sredstvo // ukrcavati se:

- Οι επιβάτες είχαν ανέβει όλοι, αλλά το τρένο δεν ξεκινούσε. (ERN)
- ❖ *Svi putnici su se ukrcali, ali voz nije polazio.*

b. sticati višu društvenu poziciju // napredovati:

- Ο νέος αυτός θα ανέβει πολύ ψηλά. (ERN)
- ❖ *Ovaj mladić mnogo će napredovati.*

c. raspoložiti se:

- Θα πιω ένα δυο ποτηράκια κρασί για να ανέβω λίγο. (ERN)
- ❖ *Popiću jednu - dve čašice vina da se malo oraspoložim.*

d. poboljšavati se:

- Η εκπαίδευση τα τελευταία χρόνια ανέβηκε. (ERN)
- ❖ *U poslednje godine prosveta se poboljšala.*

e. pojačavati se:

- Ανεβαίνει η ένταση του ραδιοφώνου. (ERN)
- ❖ *Pojačava se intenzitet radija.*

f. predstavljati se pozorišni komad:

- Αύριο ανεβαίνει μια καινούρια κωμωδία. (ERN)
- ❖ *Sutra se predstavlja neka nova komedija.*

g. poskupljivati // postajati skup:

- Η τιμή του καφέ ανέβηκε. (ERN)
- ❖ *Cena kafe je poskupela.*

h. podizati se:

- Το αερόστατο άρχισε να ανεβαίνει αργά. (ERN)

❖ Aerostat je počeo *da se podiže* polako.

i. rasti // postajati viši:

• Χωρίς μαγιά το ψωμί δεν *ανέβηκε*. (ERN)

❖ Bez kvasca hleb *nije narastao*.

j. povećavati se:

• Ο λογαριασμός του ρεύματος *ανέβηκε* πολύ. (ERN)

❖ Račun struje *povećao se* mnogo.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{enp}} + A_{\text{na}}$

a. uzilaziti:

• *Ανεβήκαμε στην κορυφή* του βουνού. (ERN)

❖ *Uzišli smo na vrh* planine.

b. penjati se // dospovati na visinu:

• *Ανεβαίναμε στα δέντρα* και μαζεύαμε τα φρούτα. (ERN)

❖ *Penjali smo se na drveće* i birali voće.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{ns}} + A_{\text{y}}$

a. sa juga putovati k severu:

• *Ανέβαινε συχνά από την Αθήνα στη Θεσσαλονίκη*. (ERN)

❖ *Često je putovao iz Atine u Solun*.

b. iz periferije ići u centar:

• Τον συνάντησα, καθώς *ανέβαινα από τον Πειραιά στην Αθήνα*. (ERN)

❖ *Sreo sam ga, dok sam išao iz Pireja u Atinu*.

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{ca}} + A_{\text{na}}$

a. akcenat se prenosi sa jednog sloga na drugi:

• Στις σύνθετες λέξεις ο τόνος *ανεβαίνει από την παραλήγουσα στην προπαραλήγουσα*. (ERN)

❖ U složenim rečima *akcenat se prenosi sa pretposlednjeg sloga na pretpretposlednji*.

32. ανέχομαι [anéhome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{psych}}$

PRELAZAN

I. $A = A$

a. podnositi // tolerisati:

• Δεν *ανέχομαι τους άντρες* που φοβούνται. (www.newpost.gr)

❖ Ne *podnosim muškarce* koji se boje.

II. $R_{\text{va}} = P_{\text{προσεντ}}$

a. trpeti // snositi negativne posledice izazvane uticajem nekoga ili nečega:

• Η κοινωνία δεν *ανέχεται άλλο να ζει παίρνοντας δανεικά τα αγαθά* {...} (www.enet.gr)

❖ Društvo više ne *trpi da živi pozajmljujući dobra* {...}

33. ανήκω [aníko]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} + A_{\sigma\epsilon} = B_{\text{ε3.1}} + \Delta$

a. trebati // imati obavezu (3 lice jednine):

- Στους νέους ανήκει το να καλύτερέψουν την κοινωνία. (ERN)
- ❖ *Mladima je obaveza da poboljšaju društvo.*

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{εμπ}} + A_{\text{να}}$

a. odnositi se:

- Τα όνειρα ανήκουν στο χώρο του υποσυνείδητου. (ERN)
- ❖ *Snovi se odnose na prostor podsvesti.*

III. $V_{\text{intr}} + G = \Pi_{\text{πελ}} + \Delta$

a. pripadati // biti deo // postajati nečiji // dopadati:

- Τα παιδιά ανήκουν στους γονείς τους; (www.ptde.gr)
- ❖ *Da li deca pripadaju svojim roditeljima?*

b. postajati nečije vlasništvo // dopadati komu u vlasništvo:

- Η καρδιά μου ανήκει σε σένα. (ERN)
- ❖ *Moje srce ti pripada.*

c. odgovarati // biti srazmeran:

- Ο καθένας μας πήρε αυτό που του ανήκει. (ERN)
- ❖ *Svako od nas je uzeo ono što mu pripada.*

34. ανησυχώ [anisihó]: V_{psych}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. uzbuđivati // izazivati nemir // unositi nervozu:

- Η συμπεριφορά του με ανησύχησε πολύ. (ERN)
- ❖ *Njegovo ponašanje me je veoma uzбудilo.*

b. smetati // uznemiravati:

- Μη με ανησυχείς την ώρα που μελετάω. (ERN)
- ❖ *Nemoj da me uznemiravaš, dok učim.*

II. $R_{\text{indirupit}} = P_{\text{индупит}}$

a. biti u brizi:

- Μπλερ: Ανησυχεί μήπως η Βρετανία εγκαταλείψει την ΕΕ. (www.ethnos.gr)
- ❖ *Bler: Brine se da Britanija ne napusti Evrospku Uniju.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{για}} = H_{\text{εμπ}} + J_{\text{o}}$

a. brinuti se // osećati nespokoјstvo ili uznemirenost // biti uzбудen // plašiti se // strepeti:

- Οι επιστήμονες ανησυχούν για τις διαστάσεις της οικολογικής καταστροφής. (ERN)
- ❖ *Naučnici se brinu o dimenzijama ekološke katastrofe.*

35. ανθίζω [anθízo]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = \Gamma_{\alpha} \Phi_p$

a. *biti u razvoju // napredovati // prosperivati:*

- *Ανθίζουν οι τέχνες και οι επιστήμες. (ERN)*
- ❖ *Umetnosti i nauke su u razvoju.*

II. $V_{intr} = H_{emp}$

a. *pupiti // biti pun cvetova // cvetati:*

- *Την άνοιξη ανθίζουν όλα τα φυτά. (ERN)*
- ❖ *U proleće sve cveće cveta.*

36. ανοίγω [anígo], ανοίγομαι [anígome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *uklanjati ili pomicati ono čime je nešto bilo zatvoreno:*

- *Άνοιξα την πόρτα και βγήκα έξω. (ERN)*
- ❖ *Otvorio sam vrata i izašao napolje.*

b. *vući // povlačiti // tegliti nešto ne odvajajući od površine:*

- *Άνοιξε το πρώτο συρτάρι και πήρε ένα μολύβι. (ERN)*
- ❖ *Otvorio je prvu fižoku i uzeo olovku.*

c. *skidati pokrivač za proveru sadržaja:*

- *Ανοίξτε το φάκελο, ένα γράμμα. (ERN)*
- ❖ *Otvorili ste koverat, pismo.*

d. *seći // ostrim predmetom deliti na delove:*

- *Ανοίγουμε τις πιπεριές, αφαιρούμε τους σπόρους, τις γεμίζουμε με ρύζι. (ERN)*
- ❖ *Sećemo paprike, vadimo semena, punimo ih pirinčem.*

e. *raskopčavati // otkopčavati dugmad:*

- *Ζεστάθηκε κι άνοιξε το πουκάμισο. (ERN)*
- ❖ *Bilo mu je toplo i raskopčao je košulju.*

f. *činiti širim:*

- *Να ανοίξουμε λίγο τα μανίκια. (ERN)*
- ❖ *Da malo proširimo rukave.*

g. *paliti // uključivati:*

- *Μην ανοίγεις την ηλεκτρική κουζίνα. (ERN)*
- ❖ *Nemoj paliti šporet.*

h. *učiti // sticati znanje:*

- *Όλο το καλοκαίρι δεν άνοιξε βιβλίο. (ERN)*
- ❖ *Celo leto knjigu nije pipnuo.*

i. *osnivati // stvarati nešto namenjeno javnosti:*

- *Το όνειρό του ήταν να ανοίξει δικό του μαγαζί. (ERN)*

❖ Njegov san beše da otvori svoju *prodavnicu*.

j. operisati // vršiti operaciju:

• Τον άνοιξαν για να ελέγξουν την κατάσταση των νεφρών. (ERN)

❖ Operisali su *ga* da provere situaciju bubrega.

II. A = A + A_{na}

a. udarati i uzrokovati krvarenje:

• Ο ληστής τού άνοιξε το κεφάλι. (ERN)

❖ Razbojnik *ga* je udario *na glavu*.

III. A + A_{me} = A + A_{adB}

a. otključavati // otvarati bravu ključem:

• Άνοιξαν την πόρτα με αντικλείδι. (ERN)

❖ *Kalauzom* su otključali *vrata*.

IV. A + G = A + D

a. izazivati teškoće ili nepoželjne situacije:

• Μη μου ανοίγεις κι άλλες ιστορίες. (ERN)

❖ *Nemoj mi* izazivati *druge probleme*.

b. omogućavati nekome pristup u nešto:

• Χτύπησα το κουδούνι, αλλά κανείς δε μου άνοιξε την πόρτα. (ERN)

❖ *Zvonio sam*, ali *mi* niko nije otvorio *vrata*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. prestajati biti zatvoren:

• Πώς ανοίγει το παράθυρο; (ERN)

❖ *Kako se otvara* prozor?

b. cepati se:

• Άνοιξε το βαρέλι και χύθηκε το κρασί. (ERN)

❖ *Bure se iscepalo* i vino je iscurilo.

c. krvariti // gubiti krv kad isteče iz rane:

• Άνοιξε η μύτη μου. (ERN)

❖ *Nos mi je krvario*.

d. počinjati da funkcionišem:

• Άνοιξαν τα σχολεία. (ERN)

❖ *Škole su se otvorile*.

e. oslobadati se // emancipovati se:

• Άνοιξε ο δρόμος για την εφαρμογή νέων μεθόδων στην ιατρική. (ERN)

❖ *Oslobodio se* put za primenu novih metoda u medicini.

f. cvetati // pupiti:

• Τα τριαντάφυλλα ανοίγουν την άνοιξη. (ERN)

❖ U proleće ruže *pupe*.

g. razvedravati se // postajati vedar:

- Σύντομα θα ανοίξει ο καιρός. (ERN)
- ❖ Uskoro će se razvedriti.

h. udaljavati se iz obale ploveći ili plivajući:

- Μην ανοιχτείτε, γιατί η βάρκα είναι μικρή και ο καιρός επικίνδυνος. (ERN)
- ❖ Nemojte se udaljiti, jer je čamac mali i vreme opasno.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pe}} \lambda$$

a. postajati širi:

- Είναι καινούρια τα παπούτσια, αλλά με τον καιρό θα ανοίξουν. (ERN)
- ❖ Cipele su nove, ali vremenom će postati šire.

b. postajati bled // bledeti // gubiti boju:

- Ρίξε λίγο λευκό να ανοίξει. (ERN)
- ❖ Dodaj malo bele boje da postane svetlije.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe}} \lambda + A$$

a. otvarati srce // izlagati misli i osećanja:

- Μην ανοίγεσαι, γιατί δεν ξέρεις με τι άνθρωπο έχεις να κάνεις. (ERN)
- ❖ Nemoj otvoriti srce, jer ne znaš s kakvim čovekom imaš posla.

37. αντέχω [andého]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. biti sposoban ili prikladan // izdržavati:

- Η γέφυρα δεν άντεξε τόσο βάρος και γκρεμίστηκε. (ERN)
- ❖ Most nije izdržao toliki teret i srušio se.

b. čuvati vrednost // podnositi:

- Είναι επιχειρήματα που αντέχουν και την πιο αυστηρή κριτική. (ERN)
- ❖ To su argumenti koji trpe i najoštriju kritiku.

c. podnositi // trpeti:

- Πώς τον αντέχει τον άντρα της; (ERN)
- ❖ Kako trpi svog muža?

$$\text{II. } A = H_{\text{emp}} + \Pi_{\text{ca}}$$

a. uspešno suočavati neprijatnu situaciju:

- Οι ταξιδιώτες άντεξαν το πολικό ψύχος. (ERN)
- ❖ Putnici su se suočili sa polarnom hladnoćom.

$$\text{III. } R_{\text{va}} = P_{\text{procent}}$$

a. moći // umeti:

- Αντέχεις να με βοηθήσεις; (ERN)
- ❖ Možeš da mi pomogneš?

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$ **a. *čuvati svoje telesno stanje // držati se:***

- Είναι ογδόντα χρονών, *αντέχει* όμως ακόμα. (ERN)
- ❖ On ima osamdeset godina, ipak dobro *se drži*.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + \mathbb{I}_y$ **a. *čuvati osnovne osobine ili mogućnosti:***

- Το ασάλι *αντέχει* σε υψηλές θερμοκρασίες. (ERN)
- ❖ Čelik *izdržava* u visokim temperaturama.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{pe.1}} + \mathbb{D}$ **a. *suprotstavljati se // odupirati se:***

- Ο λαός *άντεξε* στην πίεση του εχθρού. (ERN)
- ❖ Narod *se suprotstavio* pritisku neprijatelja.

38. αντικαθιστώ [andikaθistó], αντικαθίσταμαι [andikaθístame]: V_{fac} **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. *menjati glagol po licima, u broju, vremenu, načinu:***

- Οι μαθητές αντικαθιστούν το ρήμα «αγαπώ». (ERN)
- ❖ Učenici menjaju *glagol* „voleti“.

b. *zamenjivati // supstituisati:*

- Η κυβέρνηση αποφάσισε να αντικαταστήσει τον αρχηγό της αστυνομίας. (ERN)
- ❖ Vlada je odlučila da zameni *šefa* policije.

II. $A + A_{\text{με}} = A + \Gamma_{\text{ymecro}}$ **a. *upotrebljavati nešto umesto nečeg drugog:***

- Η βιομηχανία αντικατέστησε το *κάρβουνο* με το *πετρέλαιο*. (ERN)
- ❖ Industrija *naftu* je upotrebila *umesto* uglja.

39. αντικρίζω [andikrízō]: V_{sent} **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. *biti okrenut // “gledati“:***

- Η κορυφή του Ολύμπου *αντικρίζει* ολόκληρο τον *κάμπο*. (ERN)
- ❖ Vrh Olimposa *gleda* citavu *ravnicu*.

II. $A = H_{\text{enp}} + \mathbb{H}_{\text{ca}}$ **a. *suočavati // susretati sa nekim ili nečim:***

- Αντίκρισε με θάρρος τον *εχθρό*. (ERN)
- ❖ Uz hrabrost *se suočio* sa *neprijateljem*.

II. $A + A_{\text{σε}} = A + A_{\text{u}}$ **a. *uočavati // gledati:***

- Ντρέπομαι να σε αντικρίσω στα μάτια. (ERN)
- ❖ Stidim se da te pogledam u oči.

40. αντιμετώπιζω [andimetopízo], αντιμετώπιζομαι [andimetopízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. trpeti negativnu situaciju:

- Αντιμετώπιζω μια δύσκολη οικογενειακή κατάσταση. (RNJ 1998: 211)
- ❖ Trpim tešku porodičnu situaciju.

b. suočavati // konfrontirati // suprotstavljati:

- Τα συνδικάτα αντιμετώπισαν την κυβερνητική αδιαλλαξία. (ERN)
- ❖ Sindikati su konfrontirali vladinu tvrdoglavost.

II. A + P_{red} = A + Π_{ped}

a. tretirati // ponašati se:

- Οι γείτονες τον αντιμετώπιζουν ως σοβαρό άνθρωπο. (ERN)
- ❖ Komšije ga tretiraju kao ozbiljnog čoveka.

41. αντιστέκομαι [andistékome]: V_{dep} - V_{fac}

PRELAZAN

I. A_{σε} = Δ

a. suprotstavljati se // opirati se // odupirati se:

- Γνωρίστε την δεκατετράχρονη που αντιστέκεται στους Ταλιμπάν. (www.lifo.gr)
- ❖ Upoznajte četrnaestgodišnju devojčicu koja se suprotstavlja Talibanima.

b. protiviti se // braniti se // štititi nekoga ili nešto:

- Κανένας δεν μπορούσε να αντισταθεί στη γοητεία της. (ERN)
- ❖ Niko nije mogao da se protivi njenom čaranju.

42. ανυπομονώ [anipomonó]: V_{psych}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = K_{on} + Π_{ped}

a. osećati ili manifestovati nestrpljenje // biti nestrpljiv:

- Ανυπομονούν να πάρουν γράμμα του. (ERN)
- ❖ Nestrpljivi su da prime njegovo pismo.

43. αξίζω [aksízo]: V_{cons}

PRELAZAN

I. G = A

a. zasluživati // dobijati pravo nagrade ili pohvale // postajati dostojan:

- Του αξίζει ο έπαινος. (ERN)

❖ On zaslužuje *pohvalu*.

NEPRELAZAN

I. $V_{imp} = B_{\epsilon_{3,1}}$

a. *valjati // trebati* (3 lice jednine):

• *A    ei* na ton γνωρίσεις. (ERN)

❖ *Valja* da ga upozna .

b. *imati vrednosti // vredeti* (3 lice jednine):

• 26 βιβλία που *α    ei* na διαβάσεις. (ERN)

❖ 26 knjiga koje *vredi*  itati.

c. *vredeti // valjati // biti od koristi* (3 lice jednine):

• *A    ei* ton κ πο. (ERN)

❖ *Vredi* truda.

II. $V_{intr} = H_{\epsilon_{up}}$

a. *koštati // imati kupovnu ili prodajnu cenu* (3 lice jednine - množine):

• Το ψωμί *α    ei* τρεις φορές περισσότερο απ  το σιτάρι. (ERN)

❖ Hleb *košta* tri puta više od  ita.

III. $V_{intr} = K_{on} + \Pi_{\rho\epsilon\lambda}$

a. *imati pozitivne osobine // imati vrline // biti vredan*:

• Αυτ ς ο δικηγ ρος *den* *α    ei*,  ίνα ανίκανος. (ERN)

❖ Ovaj advokat *nije vredan*, nesposoban je.

44. απαγορεύω [apagore no], **απαγορεύομαι** [apagore vome]: V_{pro}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *zabranjivati // sprečavati // naređivati da se nešto ne sme činiti*:

• Η αστυνομία *απαγορεύει τις διαδηλώσεις*. (ERN)

❖ Policija *zabranjuje demonstracije*.

II. $A + G = A + D$

a. *ne dopuštati // ne dozvoljavati*:

• Ο γιατρός *μού απαγόρευσε τα αλμυρά*. (ERN)

❖ Lekar *mi* je zabranio *slanu hranu*.

III. $G + R_{va} = D + P_{\rho\sigma\epsilon\eta\tau}$

a. *zabranjivati // naređivati da se nešto ne sme činiti*:

• Σου *απαγορεύω να μιλάς με αυτ ν τον τρόπο*. (ERN)

❖ *Zabranjujem ti da pričaš na taj način*.

45. απαντώ¹ [apand ], **απαντι μαι** [apandmi me]: V_{dic}

PRELAZAN

I. $A = A_{na}$

a. odgovarati // formulisati svoje mišljenje o postavljenom pitanju:

- Οι φοιτητές απαντούν τις ερωτήσεις του καθηγητή. (ERN)
- ❖ Studenti odgovaraju na pitanja profesora.

II. G = D

a. odgovarati na poziv:

- Χτυπήσαμε την πόρτα, αλλά δε μας απάντησαν. (ERN)
- ❖ Kucnuli smo na vrata, ali nam nisu odgovorili.

III. G + R_{ότι} / πως = D + P_{προσευτ}

a. davati odgovor:

- Ο πατέρας της μητέρας απάντησε ότι θα αργήσει. (ERN)
- ❖ Otac majci je odgovorio da će zakasniti.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{για} = H_{εμπ} + A_{να}

a. davati odgovor:

- Θα απαντήσω εγώ για λογαριασμό σου. (ERN)
- ❖ Ja ću odgovoriti na tvoj račun.

II. V_{intr} + A_{σε} = H_{εμπ} + A_{να}

a. reagovati // pokazivati reakciju:

- Δεν απαντά στις επικρίσεις. (ERN)
- ❖ Ne odgovara na kritike.

46. απαντώ² [apandó]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. sretati:

- Στο δρόμο απάντησαν δυο καλογέρονες. (ERN)
- ❖ Usput su sreli dvojicu kaluđera.

II. A = A_{να}

a. nailaziti na nekoga:

- Απάντησε πολλά εμπόδια. (ERN)
- ❖ Naišla je na mnoge prepreke.

47. απαντώ³ [apandó], απαντώμαι [apandóme]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{σε} = K_{ον} + Π_{ρεδ} + J_γ

a. biti učestali // biti uobičajen // pojavljivati se:

- Το κοινωνικό φαινόμενο της δουλείας απαντάται σε πολλούς λαούς. (ERN)
- ❖ Sociološki fenomen ropstva je uobičajen u mnogim narodima.

48. απασχολώ [apasholó], **απασχολούμαι** [apasholúme]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A****a. zauzimati nečije vreme:**

- Μπορώ να σας απασχολήσω για λίγο; (ERN)
- ❖ Mogu da Vas zadržim za kratko?

b. postajati predmet razmišljanja ili delatnosti // mučiti (3 lice jednine - množine):

- Με απασχολούν πολλές σκοτούρες. (ERN)
- ❖ Mnoge brige me muče.

c. zabrinjavati // izazivati zabrinutost // ispunjavati brigom // zadavati brigu:

- Με απασχολεί η υγεία μου. (ERN)
- ❖ Zdravlje me zabrinjava.

d. zapošljivati // pružati posao:

- Η επιχείρηση απασχολεί πολλούς εργατές. (ERN)
- ❖ Preduzeće zapošljava mnoge radnike.

II. A = A + Д**a. skretati nečiju pažnju:**

- Μπορείς να απασχολήσεις τα παιδιά; (ERN)
- ❖ Možeš da deci skreneš pažnju?

49. απειλώ [apiló], **απειλούμαι** [apilúme]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = Д****a. uvoditi u opasnost:**

- Η μόλυνση της ατμόσφαιρας απειλεί τα μνημεία. (ERN)
- ❖ Zagađenje atmosfere preti spomenicima.

II. A + A_{με} = Д + И_{αδβ}**a. upotrebljavati pretnje // pretiti:**

- Τον απείλησε με μαχαίρι. (ERN)
- ❖ Nožem tu je pretio.

III. R_{ότι} / πως / να = P_{процент}**a. izražavati pretnju:**

- Απειλεί ότι θα φύγει. (ERN)
- ❖ Preti da će otići.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{енр}****a. postojati opasnost** (3 lice jednine – množine):

- Απειλείται πόλεμος. (ERN)

❖ *Postoji opasnost rata.*

50. απέχω¹ [apého]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *razlikovati se // biti drugačiji:*

- Οι απόψεις μας *απέχουν* αισθητά. (RNJ 1998: 235)

❖ Naši stavovi značajno *se razlikuju*.

II. V_{intr} = H_{emp} + A_{δβ}

a. *nalaziti se daleko // biti udaljen:*

- Το χωριό *απέχει* δυο ώρες. (ERN)

❖ Selo *nalazi se daleko* dva sata.

51. απέχω² [apého]: V_{sta}

PRELAZAN

I. G = H_{emp} + Γ_{οι}

a. *uzdržavati se:*

- *Απέχουν των καθηκόντων* τους σήμερα οι δικηγόροι. (www.protothema.gr)

❖ Danas advokati *se uzdržavaju od* svojih *dužnosti*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{από} = H_{emp} + J_y

a. *ne učestvovati:*

- Η αντιπολίτευση *απέχει από* την ψηφοφορία. (ERN)

❖ Opozicija *ne učestvuje u* glasanju.

II. V_{intr} + A_{από} = Π_{pe.1} + A

a. *izbegavati // sklanjati se od nečega neugodnog:*

- Πρέπει να *απέχεις από* τα οινόπνευματώδη ποτά. (ERN)

❖ Treba *da izbegavaš* alkoholna pića.

52. απλώνω [aplóno], απλώνομαι [aplónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *širiti // raširivati // razvlačiti:*

- Έχω απλώσει τα ρούχα. (ERN)

❖ Proširio sam veš.

b. *protezati // proširivati:*

- Μην απλώσεις χέρι! (ERN)

❖ Nemoj dati *batine* (ukrasti /prositi / milovati erotski)

II. A + A_{σε} = A + A_{μα}

a. raširivati // rasprostirati:

- Άπλωσε το χάρτη στο τραπέζι. (ERN)
- ❖ Rasprostro je kartu na sto.

III. A + G = A + Д

a. ispružati // istezati ili protezati telo ili udove:

- Μου άπλωσε το χέρι. (ERN)
- ❖ Ispružio mi je ruku.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. širiti se // ispružati se:

- Απλώθηκε πυκνή ομίχλη. (ERN)
- ❖ Gusta magla se proširila.

53. αποβιβάζω [apovivázo], αποβιβάζομαι [apovivázome]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A + A_{σε} = A + A_{на}

a. iskrcavati // premeštati putnike ili teret sa broda na kopno:

- Αποβίβασε τους επιβάτες στον παλιό σταθμό. (ERN)
- ❖ Iskrcao je putnike na staru stanicu.

II. A + A_{σε} = Γ_πΦ_p + A_{на}

a. činiti desant:

- Ο εχθρός αποβίβασε ισχυρές δυνάμεις στην παραλία. (ERN)
- ❖ Neprijatelj je učinio desant na obalu sa mnogim vojnicima.

54. απογειώνω [apojióno], απογειώνομαι [apojiónome]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A = A

a. dovoditi u zanos // oduševljavati // raspljivati zanos // zanositi:

- Μας απογειώνουν τα αμφίρροπα ντέρμπι. (www.real.gr)
- ❖ Nerešivi derbi nas oduševljavaju.

II. A + A_{από} = A + Γ_{из}

a. uzletati // započinjati let:

- Τον διέταξε να απογειώσει το αεροπλάνο από τον πρώτο διάδρομο. (ERN)
- ❖ Naredio je ga da avion uzleti iz prvog koridora.

55. απογοητεύω [apogoitévo], απογοητεύομαι [apogoitévome]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. razočaravati // obeshrabrivati // demoralizovati:

- Απογοήτευσε τις αγορές ο Μάριο Ντράγκι. (www.tovima.gr)
- ❖ Mario Dragi je razočarao tržišta.

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Gamma_{\text{π}} \Phi_{\text{p}} + \text{Π}_{\text{y}}$$

a. izazivati razočarenje:

- Απογοήτευσαν οι Άγγλοι στην Ευρώπη. (www.sport24.gr)
- ❖ U Evropi Englezi su izazvali razočarenje.

56. αποκλείω [apoklío], αποκλείομαι [apoklíome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. poricati // opovrgavati:

- Το ένα δεν αποκλείει το άλλο. (RNJ 1998: 247)
- ❖ Jedno ne opovrgava drugo.

$$II. A + A_{\text{από}} = A + \Gamma_{\text{π3}}$$

a. ne uključivati:

- Ο προπονητής απέκλεισε δύο παίκτες από την αποστολή της ομάδας. (RNJ 1998: 247)
- ❖ Trener dvojicu igrača je isključio iz grupe ekipe.

$$III. A + A_{\text{με}} = A + \Pi_{\text{ααβ}}$$

a. blokirati // zaustavljati promet:

- Απέκλεισαν με το στόλο τους τα εχθρικά λιμάνια. (ERN)
- ❖ Flotom su blokirali neprijateljske luke.

$$IV. A_{\text{από}} + R_{\text{rel}} = \Gamma_{\text{π}} \Phi_{\text{p}} + \text{Δ}$$

a. ne dozvoljavati nečije učešće // oduzimati pravo učešća:

- Η επιτροπή απέκλεισε από το διαγωνισμό όσους δεν είχαν τα απαραίτητα προσόντα. (ERN)
- ❖ Komisija onim koji nisu imali neophodne kvalifikacije nije dozvolila učešće na konkursu.

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{imp}} = \text{B}_{\text{ε3,π}}$$

a. isključivati se // ne smatrati se mogućim (3 lice jednine):

- Αποκλείεται να δεχτώ τις προτάσεις του. (ERN)
- ❖ Nema šanse da prihvatim njegove predloge.

57. αποκτώ [apoktó] & αποκτάω [apoktáo], αποκτιέμαι [apoktiéme]: V_{fac}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. dobiti:

- Το οικοπέδο με τον καιρό απέκτησε μεγάλη αξία. (ERN)
- ❖ Zemljište vremenom dobilo je veliku vrednost.

b. rađati // sticati:

- Απέκτησαν *παιδιά* και *εγγόνια*. (ERN)

❖ *Stekli su decu i unučad.*

II. $A + A_{\mu\epsilon} = A + H_{\text{αδβ}}$

a. *postajati nečiji vlasnik // sticati:*

- *Με τη δουλειά* του απέκτησε *μεγάλη περιουσία*. (ERN)

❖ *Svojim trudom stekao je veliku imovinu.*

58. απολαμβάνω [apolamváo]: V_{psych}

PRELAZAN

I. $G = A$

a. *biti primalac // doživljavati:*

- Απολαμβάνει *σεβασμού* και *εμπιστοσύνης*. (ERN)

❖ *Doživljava poštovanje i poverenje.*

II. $A = H_{\text{εηρ}} + H_{\text{ca}}$

a. *radovati se // zabavljati se:*

- Το κοινό *απόλαυσε το μεγάλο ηθοποιό*. (ERN)

❖ *Publika se zabavljala sa velikim glumcem.*

III. $A = H_{\text{εηρ}} + J_y$

a. *uživati // osećati zadovoljstvo, ugodu ili užitak:*

- Οι αναγνώστες *απολαμβάνουν τον Καβάφη*. (ERN)

❖ *Čitaoci uživaju u pesmama Kavafisa.*

IV. $A + A_{\text{από}} = A + \Gamma_{\text{οα}}$

a. *sticati korist:*

- Δεν *απολαμβάνει τίποτα από την καλλιέργεια* του κτήματός του. (ERN)

❖ *Nikakvu korist nema od kultivisanja svoje njive.*

59. απολυμαίω [apoliméno], απολυμαίνομαι [apoliménome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *dezinfikovati // obavljati dezinfekciju // čistiti od zaraznih klica:*

- Η Ευρώπη *καθαρίζει και απολυμαίνει και τους γείτονες*. (www.e-go.gr)

❖ *Evropa čisti i dezinfikuje, čak i komšije.*

60. απομακρύνω [apomakrínno], απομακρύνομαι [apomakrínnome]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *otpuštati // davati otkaze radnicima:*

- Η αντιπολίτευση *ζήτησε από την κυβέρνηση να απομακρύνει τον υπουργό*. (ERN)

❖ *Opozicija je tražila od vlade da otpusti ministra.*

b. udaljivati // odmicati // uklanjati:

- Περισσότερο ψάρι και λιγότερο κρέας απομακρύνουν *την άνοια*. (www.protothema.gr)
- ❖ *Više ribe i manje mesa udaljava demenciju.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{ενρ}} + \Gamma_{\text{η3}}$

a. odlaziti // napuštati neko mesto // udaljivati se:

- *Μην απομακρύνεσαι από το κέντρο της πόλης.* (ERN)
- ❖ *Nemoj se udaljivati iz centra grada.*

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{ενρ}} + \Gamma_{\text{ο4}}$

a. biti daleko // otuđivati se:

- *Απομακρύνεται από τους οικείους του.* (ERN)
- ❖ *Otuđuje se od prisnih lica.*

b. razlikovati se:

- Η μετάφραση δεν πρέπει να απομακρύνεται από το πρωτότυπο. (ERN)
- ❖ *Prevod ne treba da se razlikuje od originala.*

61. απομένο [απομένο]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = B_{\text{ε3,1}}$

a. raspolagati // imati:

- *Δε μας απέμεινε καμιά ελπίδα.* (ERN)
- ❖ *Nema nikakvih nada za nas.*

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$

a. nastavljati da postojim // čuvati se:

- *Λίγα σπίτια απόμειναν μετά τους σεισμούς.* (ERN)
- ❖ *Malo kuća se sačuvalo posle zemljotresa.*

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{ύστερα από}} = H_{\text{ενρ}} + \Gamma_{\text{ο4}}$

a. preostajati // imati skučen izbor (3 lice jednine):

- Ο ελεύθερος χρόνος απομένει *ύστερα από την εργασία και την ανάπαυση*. (ERN)
- ❖ *Slobodno vreme preostaje od rada i odmora.*

62. αποπλέω [αροπλέο]: V_{mov}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$

a. otploviti // otputovati brodom:

- Το πλοίο θα αποπλεύσει αύριο το πρωί. (ERN)
- ❖ *Brod će otploviti sutra ujutro.*

63. αποποιούμαι [αποριύμε]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{neg}}$

PRELAZAN

I. A = A

a. *ne prihvati* // *odbi*:

- Ο συγγραφέας αποποιήθηκε το βραβείο. (ERN)
- ❖ Autor je odbio nagradu.

II. G = Непр + Г

a. *odricati se* // *prestajati priznavati*:

- Ο κατηγορούμενος αποποιήθηκε κάθε ευθύνης. (ERN)
- ❖ Optuženik se odrekao svake odgovornosti.

64. αποπροσανατολίζω [apoprosanatolízo], αποπροσανατολίζομαι

[apoprosanatolízome]: V_{neg}

PRELAZAN

I. A = A

a. *dezorijentisati* // *navoditi na pogrešan put*:

- Η κακοκαιρία αποπροσανατολίζει το αεροπλάνο. (ERN)
- ❖ Nevreme dezorijentiše avion.

II. A = A + Д

a. *izazivati dezorijentaciju* // *zbunjivati*:

- Οι δικτατορίες έχουν ως πρωταρχικό σκοπό να αποπροσανατολίζουν τους πολίτες. (ERN)
- ❖ Diktature imaju kao primarni cilj da građanima izazivaju dezorijentaciju.

65. απορρίπτω [aporíptō], απορρίπτομαι [aporíptome]: V_{neg}

PRELAZAN

I. A = A

a. *ne prihvati* // *odbi*:

- Παρόλο που είχε ανάγκη, απέρριψε όλες τις προσφορές βοήθειας. (ERN)
- ❖ Iako je bio u nuždi, odbio je sve ponude za pomoć.

b. *ne odobravati*:

- Το δικαστήριο απέρριψε την αίτηση. (ERN)
- ❖ Sud nije odobrio molbu.

c. *odbacivati* // *odstranjivati* // *prestajati se držati čega*:

- Ο οργανισμός του απέρριψε το μόσχευμα. (ERN)
- ❖ Njegov organizam je odbacio transplantat.

d. *obarati* // *činiti da neko padne na ispitu ili ponavlja razred*:

- Οι καθηγητές απέρριψαν το φοιτητή. (ERN)
- ❖ Profesori su oborili studenta.

66. απορώ [aporó]: V_{inter} **PRELAZAN**

I. $R_{indirupit} = P_{\mu\lambda\lambda\mu\mu\mu}$

a. *pitati se // iznenadivati se:*

- Οι τουρίστες απορούν πώς μπορούμε και ψωνίζουμε. (www.olympia.gr)
- ❖ Turisti se pitaju kako možemo čak i kurujemo.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} + A_{\mu\epsilon} = H_{\epsilon\eta\mu} + \Delta$

a. *čuditi se // biti u neizvesnosti:*

- Κάποιοι θα απορείτε με τις εικόνες που βλέπετε {...} (www.newsnow.gr)
- ❖ Neki ćete se čuditi slikama koje gledate {...}

67. αποστηθίζω [apostiθízo], **αποστηθίζομαι** [apostiθízome]: V_{dic} **PRELAZAN**

I. $A = \Gamma_{\mu}\Phi_p + A$

a. *učiti na pamet:*

- Πώς αποστηθίζουν οι ηθοποιοί ένα μεγάλο σενάριο; (www.focusmag.gr)
- ❖ Kako glumci uče neki veliki scenario na pamet?

68. αποτελώ [apoteló], **αποτελούμαι** [apotelúme]: V_{sta} **PRELAZAN**

I. $A = A$

a. *sačinjavati:*

- Τα τεράστια ελλείμματα αποτελούν παρελθόν. (www.skai.gr)
- ❖ Ogromni manjci sačinjavaju prošlost.

NEPRELAZAN

I. $C_{op} + P_{red} = K_{on} + \Pi_{red}$

a. *biti:*

- Οι μεταρρυθμίσεις αποτελούν υποχρεώσεις της χώρας. (www.madata.gr)
- ❖ Reforme su obaveze naše zemlje.

II. $V_{intr} + A_{\alpha\pi\omicron} = H_{\epsilon\eta\mu} + \Gamma_{o\lambda}$

a. *sastojati se // biti sastavljen od nečega:*

- Η πρώτη γεννήτρια που αποτελείται από ιούς {...} (www.news.in.gr)
- ❖ Prvi generator koji se sastoji od virusa {...}

69. αποτρέπω [apotrépo], **αποτρέπομαι** [apotrépome]: V_{pro} **PRELAZAN**

I. $A = A$

a. *sprečavati // činiti da se nešto ne dogodi:*

- Ο καφές αποτρέπει τον καρκίνο του μαστού. (www.dealnews.gr)

❖ Kafa sprečava *kancer* dojke.

II. $A + A_{\text{από}} = A + P_{\text{процент}}$

a. *predupređivati*:

- Ο δάσκαλος του απέτρεψε τους διευθυντές των γειτονικών σχολείων από το να δεχτούν το Μους (www.enfo.gr)
- ❖ Njegov učitelj *direktore* susednih škola je predupredio *da ne primaju Mura*{...}

70. αποτυγχάνω [apotinháno] & αποτυχαίνω [apotihéno]: V_{neg}

PRELAZAN

I. $R_{\text{να}} = P_{\text{процент}}$

a. *ne uspevati da ostvarim cilj*:

- Απέτυχε να σχηματίσει κυβέρνηση στην Ιταλία ο Μπερσάνι. (www.protothema.gr)
- ❖ U Italiji Bersani nije uspeo *da formira vladu*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$

a. *biti neostvarljiv*:

- Απέτυχε η απελευθέρωση Σαουδάραβα διπλωμάτη. (www.kathimerini.gr)
- ❖ *Nije se ostvarilo* oslobođenje Saudijskog diplomata.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_{\text{να}}$

a. *ne voditi se do poželjnog ishoda*:

- Πώς αισθάνονται οι έφηβοι, αν αποτύχουν στις εισαγωγικές εξετάσεις; (ERN)
- ❖ Kako se osećaju adolescenti, ukoliko *ne uspe na* prijemnim *ispitima*?

71. απουσιάζω [apusiázzo]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}} + J_{\text{να}}$

a. *ne prisustvovati tamo gde sam obavezan da se nalazim*:

- Οι γονείς αναμένουν ρύθμιση των απουσιών των μαθητών που απουσιάζουν λόγω της γρίπης. (www.esssos.gr)
- ❖ Roditelji čekaju regulisanje za odsustva učenika koji zbog gripa *ne prisustvuju na časovima*.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{ενρ}} + \Gamma_{\text{η3}}$

a. *nedostajati // manjkati // ne biti tamo gde se očekuje*:

- Από το έργο του απουσιάζει κάθε μορφή ψυχολογικής εμβάθυνσης. (www.cinephilia.gr)
- ❖ Iz njegovog *dela nedostaje* svaki oblik psihološkog produbljenja.

b. *odsustvovati // biti odsutan*:

- Η πολιτική βούληση απουσιάζει από την Ευρώπη. (www.daypress.gr)
- ❖ Politička volja *odsustvuje iz* Evrope.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_{\text{y}}$

a. izbegavati prisustvo // odricati se učešća:

- Σε όλες τις δύσκολες ώρες της ζωής της, η οικογένειά της απουσίαζε. (ERN)
- ❖ U svim teškim trenucima njenog života porodica nije učestvovala.

72. αποφασίζω [apofasízo], αποφασίζομαι [apofasízome]: V_{duc}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \Gamma_{\alpha} \Phi_{\rho} + \mathbf{J}_0$$

a. donositi odluku ili presudu:

- Αν το εφετείο αποφασίσει την αθώωση των κατηγορουμένων{...} (www.sigmalive.com)
- ❖ Ukoliko višestepeni sud donese odluku o nevinosti optuženika {...}

$$\text{II. } \mathbf{R}_{\text{indirupit}} = \mathbf{P}_{\text{индупит}}$$

a. odlučivati // rešavati // od više mogućnosti izabirati jednu:

- Αποφάσεις τι θέλεις; (www.zougla.gr)
- ❖ Da li si rešio šta hoćeš?

$$\text{III. } \mathbf{R}_{\text{va}} = \mathbf{P}_{\text{процент}}$$

a. vršiti konačan izbor između dva ili više pružanih mogućnosti:

- Τώρα που αποφάσεις να σπουδάσεις στη Βρετανία, είναι σημαντικό {...} (www.hsbc.gr)
- ❖ Sad kad si izabrao da studiraš u Britaniji, važno je {...}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\gamma\alpha} = \mathbf{II}_{\text{πελ}} + \mathbf{A}$$

a. određivati ili nametati nešto, što se treba realizovati:

- Για όλα τα σημαντικά ζητήματα αποφάσιζε ο πατέρας. (www.kappadokes.gr)
- ❖ Otac je određivao sve bitne stvari.

73. αποφεύγω [apoféngο], αποφεύγομαι [apoféngome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. pokušavati da ne vršim nešto što mi nije prijatno, pogrešno ili opasno:

- Επιπλέον δεν αποφεύγουν μια κοινωνική κατάσταση {...} (www.ibrt.gr)
- ❖ Pored toga ne izbegavaju neku društvenu situaciju{...}

b. ne komunicirati // ne želeći imati sa nekim nikakav odnos:

- Δεν κάνω παρέα μαζί του, τον αποφεύγω. (ERN)
- ❖ Ne družim se sa njim, izbegavam ga.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \mathbf{H}_{\text{εμπ}} + \Gamma_{\text{η3}}$$

a. sklanjati se od nečega neugodnog ili opasnog :

- Όταν γυρνάμε αργά, {...} αποφεύγουμε μέρη που είναι κακόφημα. (www.yponrihio.gr)
- ❖ Kad se vraćamo kasno {...} sklanjamo se iz mesta koja su na zlu glasu.

$$\text{III. } \mathbf{R}_{\text{va}} = \mathbf{P}_{\text{процент}}$$

a. izbegavati:

- Αποφεύγει να μιλάει για εκείνο το θλιβερό γεγονός. (ERN)
- ❖ Izbegava *da priča* o tom nesrećnom događaju.

74. αργοπορώ [argoporó]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *zadržavati* // *dovoditi do kašnjenja ili odgađanja*:

- Μας αργοπόρησε μια απρόοπτη επίσκεψη. (ERN)
- ❖ Neka neočekivana poseta *nas* je zadržala.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *biti spor* // *kasniti* // *docniti*:

- Οι Ευρωπαίοι *αργοπορούν*. (www.rodiki.gr)
- ❖ Evropljani *kasne*.

75. αργώ [argó]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *zadržavati* // *odgađati*:

- Γιατί ο Κάνιε αργεί *την πρόταση* γάμου στην Κιμ; (www.e-go.gr)
- ❖ Zašto Kim Kanje odgađa *prošnju*?

II. R_{va} = P_{процент}

a. *odugovlačiti* // *ne završavati* // *otezati*:

- Η Μέρκελ αργεί να *αποφασίσει*. (www.inews.gr)
- ❖ Merkel odugovlači *da odluči*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *kasniti*:

- *Αργεί* η Ανάσταση. (www.avgi.gr)
- ❖ Uskrs *kasni*.

b. *ne raditi*:

- Την Πρωτομαγιά οι δημόσιες υπηρεσίες *αργούν*. (ERN)
- ❖ Prvog Maja državne službe *ne rade*.

II. V_{intr} = H_{emp} + A_{дв}

a. *ostvarivati se uz zakašnjenje*:

- Και τα εμβόλια *άργησαν* φέτος να φτάσουν στα σχολεία. (www.anatolh.com)
- ❖ Ove godine, čak i vakcine *su stigle kasno* u škole.

76. αρέσω [arésō]: V_{psych}

PRELAZAN**I. G = Д****a. dopadati se // svidati se:**

- Δεν μου αρέσουν οι παρέες του παιδιού μου. (www.lesvosnews.gr)
- ❖ Ne svidaju *mi se prijatelji* mog deteta.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{emp}****a. svidati se // biti dopadljiv:**

- Ο τύπος της δυναμικής γυναίκας *αρέσει* πολύ. (ERN)
- ❖ Tip dinamičke žene mnogo *privlači*.

II. V_{imp} + D = B_{esl} + Д**a. izazivati prijatna osećanja // uživati** (3 lice jednine):

- Γιατί *στα παιδιά* αρέσει να *παίζουν*; (www.ethnos.gr)
- ❖ *Zašto deci se sviđa da igraju?*

77. αρκό [arkó], **αρκούμαι** [arkúme]: **V_{sta}****NEPRELAZAN****I. V_{imp} = H_{nod}****a. uslovljavati se // biti pod uslovom** (3 lice jednine):

- Ευτυχισμένες οι γυναίκες, *αρκεί* να έχουν το απαραίτητο γονίδιο {...} (www.cyladies.com)
- ❖ *Žene su srećne pod uslovom* da imaju neophodan gen{...}

II. V_{intr} = K_{on} + Π_{peλ}**a. biti dosta // biti dovoljan // dostajati** (3 lice jednine – množine):

- Δεν *αρκούν* οι μεταρρυθμίσεις των περιφερειακών χωρών {...} (www.ethnos.gr)
- ❖ Reforme perifernih zemalja *nisu dovoljne* {...}

III. V_{intr} + A_{σε} = H_{emp} + J_y**a. ograničavati se:**

- Ο πρωθυπουργός *κρύβεται* και *αρκείται* σε *μονολόγους*. (www.iefimerida.gr)
- ❖ Premijer *se krije* i *ograničava* u *monolozima*.

IV. V_{intr} + A_{σε} = K_{on} + Π_{peλ} + H_{ca}**a. biti zadovoljan:**

- Ο διάσημος τραγουδιστής *έχει δηλώσει* πως *αρκείται* στα *λίγα*. (www.inews.gr)
- ❖ Čuveni pevač je objavio da *je zadovoljan sa malo*.

78. αρμέγο [armégo], **αρμέγομαι** [armégo-me]: **V_{fac}****PRELAZAN****I. A = A****a. iskorišćavati // cediti // crpsti // prisvajati plodove tuđeg rada:**

- Η Γερμανία εξακολουθεί να *αρμέγει* την *Ελλάδα*. (www.seleo.gr)

❖ Nemačka nastavlja da iscedi *Grčku*.

b. musti // izvlačiti mleko iz vimena:

- Την αρμέγεις την καμήλα; (www.zougla.gr)
- ❖ Da li *kamilu* mužeš?

79. αρπάζω [arpázo], αρπάζομαι [arpázome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. oduzimati // vaditi:

- Ο αέρας άρπαξε τη στέγη της καλύβας. (ERN)
- ❖ Vetar je oduzeo *kron* kolibe.

b. razumevati // shvatati brzo // “upijati“:

- Ό,τι ακούσει, το αρπάζει αμέσως. (ERN)
- ❖ Šta god čuje, odmah *ga* shvata.

c. otimanjem prisvajati // uzimati uz silu ili ilegalno:

- Γενναίοι κλέφτες άρπαξαν ροτβάιλερ. (www.tsantiri.gr)
- ❖ Hrabri lopovi su oteli *rotvajlera*.

d. naglo hapšiti:

- Μόλις ο κλέφτης βγήκε από την τράπεζα, τον άρπαξαν οι αστυνομικοί. (ERN)
- ❖ Čim je lopov izašao iz banke, policajci su *ga* uhapšili.

II. A = Γ_πΦ_p

a. dobijati batine:

- Τις άρπαξε, χωρίς να μάθει το λόγο. (www.newsit.gr)
- ❖ *Dobio je batine*, ali nije saznao razlog.

III. A = H_{enp}

a. razgorevati se:

- Ένα αυτοκίνητο άρπαξε φωτιά μέσα στη νύχτα. (www.creteplus.gr)
- ❖ Neki auto *se razgoreo* usred noći.

III. A + A_{από} = A + A_{za}

a. hvatati i vući silom:

- Την άρπαξε από τα μαλλιά, επειδή τον έκοψε στις εξετάσεις. (www.palo.gr)
- ❖ Uhvatio *ju* je *za kosu*, jer *ga* je oborio na ispitima.

IV. A + A_{από} = A + Γ_{οπ}

a. hvatati // grabiti:

- Άρπαξε το όπλο από γυναίκα αστυνομικό και τράβηξε τη σκανδάλη. (www.newsit.gr)
- ❖ Uhvatio je *pištolj od policajke* i opalio je.

V. A + A_{από} = H_{enp} + Γ_{οπ}

a. razbolevati // padati u bolest:

- Αν είστε υγιής, δεν μπορείτε να αρπάξετε *κρυολόγημα* από τους γείτονές σας {...} (www.ellinikomeli.gr)

❖ Ukoliko ste zdravi, ne možete *da nabezete od* svojih komšija {...}

VI. A + G = A + Γ

a. *lišavati se*:

- Του άρπαξαν τη δουλειά. (ERN)

❖ Oni su *ga lišili posla*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *svađati se*:

- Βρίστηκαν και μετά *αρπάχτηκαν* (στα χέρια). (ERN)

❖ Opsovali su se i zatim *su se pretukli*.

b. *izgarati*:

- Το ψωμί *άρπαξε*. (ERN)

❖ Hleb *je izgoreo*.

II. V_{intr} + A_{με} = H_{emp} + Γ_{οκο}

a. *prepirati se // voditi prepirku // svađati se*:

- *Αρπάζεται με το παραμικρό*. (www.palo.gr)

❖ *Svađa se ni oko čega*.

III. V_{intr} + A_{από} = H_{emp} + Γ_{οδ}

a. *privijati se // zakačinjati se*:

- {...} κάποιος *αρπάχτηκε από τη γεμάτη καρφιά σανίδα* σωτηρίας {...} (www.eleftheria.gr)

❖ {...} *neko se zakačio od daske* spasa pune eksera {...}

IV. V_{intr} + A_{από} = H_{emp} + J_{no}

a. *grabiti priliku*:

- *Αρπάχτηκε από τα λόγια μου και με κατηγορήσε*. (ERN)

❖ *Grabio se po mojim rečima* i optužio me.

80. αρρωσταίνω [arosténo]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *činiti da se neko razboli*:

- Τον αρρώστησαν τα βάσανα και οι στερήσεις. (ERN)

❖ Muke i neštasice su *ga razbolele*.

II. A + A_{με} = A + H_{ca}

a. *činiti da neko pati*:

- Με αρρώστησες με την γκρίνια σου. (ERN)

❖ Zgadila si *me* svojim *gundanjem*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *razbolevati se // padati u bolest // postajati bolestan:*

- Η γη αρρώστησε. (www.piperies.gr)
- ❖ *Zemlja se razbolela.*

II. $V_{\text{intr}} = B_{\text{ε3,1}} + \Delta$

a. *brinuti se // patiti // mučiti se:*

- *Αρρώστησε, όταν είδε τη ζημιά.* (ERN)
- ❖ *Bilo mu je muka, kad je video gubitak.*

81. αρχίζω [arhízo]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *počinjati // kretati sa polazne tačke:*

- Πώς να αρχίζετε μια *συζήτηση* και να κάνετε φίλους; (www.biblionet.gr)
- ❖ Kako da počinjete *razgovor* i da sklapate prijateljstva?

b. *upotrebljavati po prvi put:*

- Δεν άρχισα ακόμα *το λάδι* της νέας σοδειάς. (ERN)
- ❖ Nisam još započeo da upotrebljavam *ulje* nove berbe.

II. $R_{\text{va}} = P_{\text{процент}}$

a. *prelaziti iz neke situacije u drugu:*

- Τώρα που αρχίζω να *γερνάω*, συγκρίνω τις δυσκολίες της παιδικής μου ηλικίας{...} (www.nlp.gr)
- ❖ Sada, što počinjem *da ostarim*, poređujem teškoće mog detinjstva{...}

b. *biti izazivač // biti inicijator:*

- {...} τα παιδιά κάποιας αμερικανικής πόλης αρχίζουν να *βρίζουν* {...} (www.sevenart.gr)
- ❖ {...} deca nekog američkog grada počinju *da psuju*{...}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{emp}} + \Gamma_{\text{од}}$

a. *biti prvi deo prostorne jedinice:*

- Ο βασικός δρόμος προς το βουνό *αρχίζει από το* κεντρικό λιμάνι. (www.spetses.gr)
- ❖ Bazični put ka planini *počinje od* centralne luke.

b. *označavati prvi stepen u kvalitativnom ili kvantitativnom rangu:*

- Η ιστοσελίδα προσφέρει ειδικές τιμές που *αρχίζουν από τα* 38 ευρώ. (www.imoney.gr)
- ❖ Sajt pruža specijalne cene koje *počinju od* 38 evra.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{emp}} + \Pi_{\text{алв}}$

a. *nalaziti se u prvim trenucima neke delatnosti:*

- *Με απεργία αρχίζει* η νέα σχολική χρονιά. (www.naftemporiki.gr)
- ❖ *Štrajkom počinje* nova školska godina.

b. *predstavljati se kao prva faza nekog procesa:*

- Η οπτική γωνία της εκάστοτε αφηγήτριας που *αρχίζει με το μη* συνειδητό *μονόλογο* ενός πολύ μικρού κοριτσιού. (www.potheg.gr)
- ❖ Gledište svake pripovedačice koje *počinje* nesvesnim *monologom* neke vrlo male devojčice.

82. ασκό [askó], ασκούμαι [askúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *vezhati // stalnim i redovnim radom razvijati veštinu i sposobnost u onome što se radi:*

- Μέσα σε αυτό υπάρχουν επιλεγμένες ασκήσεις και προβλήματα, παιχνίδια που ασκούν τη *μνήμη* (www.siderisbooks.gr)
- ❖ U njemu ima izabranih vežbi i problema, igara koje vežbaju *memoriju*.

b. *baviti se // imati kao profesiju:*

- Ως το 2001 οι βουλευτές μπορούσαν να εξακολουθούν να ασκούν το *επάγγελμά* τους {...} (www.profillidis.gr)
- ❖ Do 2001 g. poslanici su mogli da nastave da vrše svoju *profesiju* {...}.

c. *vršiti dužnost ili pravo:*

- Ο άγαμος μονογονέας που ασκεί την *επιμέλεια* ανηλίκου δικαιούται δέκα μήνες άδεια {...} (www.infokids.gr)
- ❖ Neoženjeni roditelj jednoroditeljske porodice koji vrši *starateljstvo* nad maloletno dete ima pravo na odmor deset meseci {...}

d. *primenjivati ili nametati posredno ili neposredno:*

- Αν το θύμα αντιδράσει, ο θύτης βρίσκει την αφορμή για να ασκήσει *βία* {...} (www.domviolence.org.cy)
- ❖ Ukoliko žrtva reaguje, vršilac nalazi povod da vrši *nasilje* {...}

83. αστράφτω [astráfto]: V_{temp}

PRELAZAN

I. A + G = A + D

a. *opaljivati šamar // prilepljivati čušku:*

- Του άστραψε ένα μπάτσο, μια σφαλιάρα. (ERN)
- ❖ Opalila mu je šamar, čušku.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{e3,1}

a. *sevati // kratkotrajno i snažno zasvetliti* (3 lice jednine):

- Βροντά και *αστράφτει* ο ουρανός και βρέχει στη καρδιά μου {...} (www.mantinades.gr)
- ❖ Nebo grmi i *seva* i pada kiša u mom srcu {...}

II. V_{intr} = H_{emp}

a. *iznenada se pojavljivati:*

- Άστραψε η αλήθεια. (ERN)

❖ Istina iznenada *se pojavila*.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{εμπ}} + \Gamma_{\text{οι}}$$

a. *bleskati*:

• Τα γαλάζια της μάτια *άστραψαν από θυμό*. (www.lifo.gr)

❖ Njene plave oči *su blesnule od ljutnje*.

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + A_{\text{κάτω από}} = H_{\text{εμπ}} + H_{\text{ποδ}}$$

a. *odbijati svetlo*:

• Η θάλασσα *άστραφτε κάτω από το δυνατό ήλιο*. (ERN)

❖ More *je sijalo pod jakim suncem*.

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{εμπ}} + H_{\text{ca}}$$

a. *sijati // blistati*:

• Το ψηλό δέντρο ολόκληρο κι ηχολογά κι *αστράφτει μ' όλους της τέχνης τους ηχούς* {...} (www.snhell.gr)

❖ Čitavo visoko drvo i zvuči i *blista sa svim zvukovima umetnosti*{...}

84. ασφαλίζω [asfalízo], ασφαλίζομαι [asfalízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *činiti sigurnim // štítiti od opasnosti // obezbedivati*:

• Ο γαλλικός στρατός ασφαλίζει τις βόρειες ζώνες στο Μάλι. (www.protothema.gr)

❖ Francuska vojska štiti severne zone u Maliju.

b. *osiguravati // zaključivati ugovor o osiguranju*:

• Ασφαλίστε το σπίτι σας, χωρίς να ξοδέψετε πολλά χρήματα. (www.cheapis.gr)

❖ Osigurajte svoju kuću, a ne potrošite mnogo para.

85. ασχολούμαι [asholúme]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{fac}}$

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = A + \Delta$

a. *pokazivati pažnju*:

• Τα διεθνή ΜΜΕ *ασχολούνται με την ελληνική Πρωτομαγιά*. (www.defencenet.gr)

❖ Međunarodni mediji *pažnju* pokazuju grčkom *Prvom Maju*.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = \Pi_{\text{pe1}} + H$

a. *predavati se aktivnosti // baviti se sa strašću // sa zanosom odati se // posvetiti se nečemu (poslu, strasti, kakvom zanimanju)*:

• Γιατί τα παιδιά μας πρέπει να *ασχολούνται με τη μουσική*; (www.parents.gr)

❖ Zašto naša deca moraju da *se bave muzikom*?

b. *biti po zanimanju*:

• *Με τι ασχολείστε*; (www.moto.gr)

❖ Čime se bavite?

86. αυξάνω [afksáno], **αυξάνομαι** [afksánome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. činiti većim:

- Υψηλή ποιότητα και οι ανταγωνιστικές τιμές θα αυξήσουν τη ζήτηση. (www.inews.gr)
- ❖ Visoki kvalitet i konkurentne cene će povećati tražnju.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = K_{on} + \Pi_{pea}$

a. postajati veći // umnožavati se:

- Τους θερινούς μήνες αυξάνει η κατανάλωση φρούτων και αναμυκτικών. (ERN)
- ❖ U letnjim mesecima potrošnja voća i osvežavajućih pića postaje veća.

87. αφαιρώ [aferó], **αφαιρούμαι** [aferúme]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. oduzimati // vršiti radnju oduzimanja:

- Προσθέτω και αφαιρώ δεκαδικούς αριθμούς. (www.slideshare.net)
- ❖ Sabirem i oduzimam decimalne brojeve.

b. uklanjati:

- Πώς αφαιρείτε κοινούς λεκέδες; (www.diaforetiko.gr)
- ❖ Kako ukloniti opšte fleke?

c. propuštati // izostavljati deo teksta:

- Δε θα επιτρέψω να αφαιρέσετε ούτε μία παράγραφο. (ERN)
- ❖ Neću dozvoliti da propustite nijedan paragraf.

d. krasti // protiv zakona, običaja i morala uzimati tuđe:

- Αφαίρεσαν το περιεχόμενο του χρηματοκιβωτίου και εξαφανίστηκαν. (RNJ 1998: 329)
- ❖ Ukrali su sadržaj sefa i izgubili su se.

e. skidati // vaditi // izvlačiti:

- Αδίστακτοι γιατροί αφαιρούν τις μήτρες γυναικών στην Ινδία. (www.protothema.gr)
- ❖ U Indiji beskrupulozni lekari vade maternice od žena.

II. A + G = A + D

a. uzimati nešto od nekoga // lišavati:

- Της αφαίρεσαν το δικαίωμα στο θάνατο. (www.kathimerini.gr)
- ❖ Uzeli joj su pravo na smrt.

88. αφίνω [afíno], **αφήνομαι** [afínome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. ostavljati:

- Μετά το τηγάνισμα, άφησε τις πατάτες να στραγγίσουν{...} (www.tsantiri.gr)
- ❖ Nakon prženja ostavi *krompir* da se iscedi{...}

b. odlagati:

- Μην αφήνεις για αύριο αυτό που μπορείς να κάνεις σήμερα. (www.iefimerida.gr)
- ❖ Ne odlaži za sutra *ono* što možeš da učiniš danas.

c. napuštati // prestajati da se bavim:

- Αφήνουν τις σπουδές οι φοιτητές για το μεροκάματο. (www.tharrosnews.gr)
- ❖ Studenti napuštaju svoje *studije* radi dnevnice.

d. donositi profit:

- Καλλιέργεια κάππαρης{...} μπορεί να αφήνει σημαντικά έσοδα. (www.agrotikabook.gr)
- ❖ Kultivisanje kapara {...} može da donese značajan *prihod*.

e. zaveštavati // ostavljati zavet:

- Το «αντίο» και τη βαριά κληρονομιά που αφήνει ο ser Άλεξ Φέργκιουσον. (www.kathimerini.gr)
- ❖ „Zbogom“ i teško *nasleđe* koje ser Aleks Ferguson *zaveštava*.

f. ostaviti:

- Θα μου επιτρέψετε να σας αφήσω, γιατί πέρασε η ώρα. (ERN)
- ❖ Dozvolite mi da *Vas* ostavim, jer prošlo je vreme.

II. R_{va} = P_{процент}

a. ne intervenisati:

- Άφησε πρώτα να δούμε τι θα γίνει και μετά αποφασίζουμε. (ERN)
- ❖ Prvo čekaj da vidimo *šta će biti*, a onda odlučujemo.

III. A + A_{πάνω σε} = A + A_{на}

a. prestajati da držim:

- Δεν αφήνουμε πάνω στο τραπέζι τα κλειδιά, τα γυαλιά μας{...} (www.in2life.gr)
- ❖ Ne ostavljamo *ključeve*, svoje *naočare* na sto{...}

IV. A + G = A + Д

a. stvarati slobodan prostor:

- Γιατί πρέπει να αφήνεις χώρο στη σχέση σου; (www.cosmo.gr)
- ❖ Zašto svojoj *vezi* moraš da stvaraš *prostor*?

b. davati zadatak // imati poverenja // zaduživati:

- Μου έχουν αφήσει εντολή, παραγγελία. (ERN)
- ❖ Dali su *mi naređenje*, *narudžbinu*.

c. prodavati jeftino:

- Μου άφησε πολύ φτηνά αυτή τη φούστα. (ERN)
- ❖ Prodao *mi* je onu *suknju* vrlo jeftino.

d. davati vremena:

- Μου άφησε δύο μέρες για να αποφασίσω. (ERN)
- ❖ Dao *mi* je dva *dana* da odlučim.

V. A + P_{ред} = A

a. oslobađati // izvlačiti iz nekog položaja:

- Οι αντάρτες άφησαν ελεύθερους πέντε ομήρους στις Φίλιππίνες. (www.tanea.gr)
- ❖ Pobunjenici su *petoricu* talaca oslobodili na Filipinama.

VI. A + R_{να} = Д + P_{προσεντ}

a. objašnjavati na posredan način:

- Στο σπίτι όμως δεν μας άφησε ποτέ να καταλάβουμε τη δύναμή του. (www.bliblionet.gr)
- ❖ Ipak kod kuće nikad *nam* nije dao *da shvatimo njegovu moć*.

b. dozvoljavati // dopuštati // davati dozvolu // dati nekome slobodu:

- Η μητέρα της δεν την αφήνει να παντρευτεί. (www.newsgallery.gr)
- ❖ Njena majka *joj* ne dopušta *da se uda*.

B

1. βάζω [vázo]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. odevati // obuvati:

- Ο μάγος της μπάλας βάζει τα κατάλληλα παπούτσια {...} (www.sportygossip.com)
- ❖ Mađioničar lopte obuva odgovarajuće *cipele* {...}

b. uključivati:

- Οι μαμάδες βάζουν το ζυπνητήρι, κάνουν το σοφέρ, βάζουν πλυντήριο και πλένουν τα πιάτα. (www.eyxaristwmama.pg.com)
- ❖ Majke navijaju *budilnik*, postaju šofer, uključuju *veš mašinu* i peru tanjire.

c. postizati // dolaziti do nečega uz trud:

- Ο Ντι Στέφανο βάζει γκολ και στα 86 του! (www.tanea.gr)
- ❖ Di Stefano daje *gol*, čak i u svojoj 86oj godini!

d. zapošljavati // davati nekome posao:

- Από την πίσω πόρτα των υπουργείων βάζουν τα δικά τους παιδιά. (www.toxwni.gr)
- ❖ Iza zatvorenih vrata ministarstava zapošljavaju svoju *decu*.

II. A + A_{σε} = A + A_{на}

a. polagati // stavljati // metati:

- Ο μάρτυρας έβαλε το χέρι του στο Ευαγγέλιο. (ERN)
- ❖ Svedok svoju *ruku* je položio *na Evanđelje*.

III. A + A_{σε} = A + A_y

a. uvoditi // dovoditi u neku sredinu:

- Νέα καθυστέρηση θα βάλει σε κίνδυνο την Ελλάδα. (www.nooz.gr)
- ❖ Novo zakašnjenje Grčku će uvesti *u opasnost*.

b. stavljati // metati:

- Αμερικανοί και Βρετανοί βάζουν ένοπλους φρουρούς στα αεροπλάνα. (www.kathimerini.gr)
- ❖ Amerikanci i Britanci u avione stavljaju naoružane stražare.

c. unositi // smeštati unutra:

- Μην βάζετε τις γάτες στην κρεβατοκάμαρα. (www.spirospero.gr)
- ❖ Ne unosite mačke u spavaću sobu.

d. ulagati // upotrebljavati novac kao kapital ili štednju:

- Έβαλε τις οικονομίες του σε μια εμπορική επιχείρηση. (ERN)
- ❖ Uložio je svoju štednju u komercijalno preduzeće.

IV. A + A_{σε} = A + Д

a. dodavati // dometati:

- Η Coca Cola βάζει γάλα και ζάχαρη σε ανθρακούχο νερό. (www.inews.gr)
- ❖ Coca Cola gaziranoj vodi dodaje mleko i šećer.

V. A + A_{σε} = A + И_γ

a. instalirati // postavljati neki program na tvrdi disk ili u memoriju kompjutera:

- Πώς να βάλω Windows σε εξωτερικό σκληρό δίσκο; (www.insomnia.gr)
- ❖ Kako da instaliram Windows u spoljašnjem tvrdom disku?

b. štedeti // držati novac u novčanoj ustanovi:

- Σε ποια τράπεζα να βάλω τα λεφτά μου; (www.rotise.gr)
- ❖ U kojoj banci da uštedim svoj novac?

VI. A + R_{να} = A + P_{процент}

a. podsticati // prinuđivati // nagovarati:

- Ο ψυχολόγος τούς έβαλε να κάνουν σεξ μπροστά του. (www.inews.gr)
- ❖ Psiholog ih je naterao da pred njim vode ljubav.

VII. R_{να} = P_{процент}

a. pokušavati // jednim činom nastojati da nešto učinim:

- Ο 19χρονος που βάλθηκε να καθαρίσει τους ωκεανούς. (www.naftemporiki.gr)
- ❖ Devetnaestogodišnji mladić koji je pokušao da očisti okeane.

b. počinjati proces:

- Έβαλα να φτιάξω καφέ. (ERN)
- ❖ Počeo sam da skuvam kafu.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + N_{για} = Γ_πΦ_p + A_{за}

a. postavljati kandidaturu:

- Βάζει για πρόεδρος της Γαλλίας ο Καντονά! (www.ole24.gr)
- ❖ Kantona postavlja kandidaturu za predsednika Francuske!

2. βαθμολογώ [vaθmologó], βαθμολογούμαι [vaθmologúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. ocenjivati po vrednosti // evaluisati na osnovu kriterija:

- Ο υπουργός οικονομίας αξιολόγησε τα δεδομένα των εξαγωγών. (www.trtgreek.com)
- ❖ Ministar finansija je evaluisao data izvoza.

3. βαριέμαι [varjéme]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{sta}}$

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A} + \mathbf{H}_{\text{ca}}$$

a. *osećati dosadu*:

- Οι Αμερικανοί άρχισαν να βαριούνται τον Ομπάμα. (www.greekmoney.gr)
- ❖ Amerikanci su počeli da osećaju dosadu sa Obamom.

$$\text{II. } \mathbf{R}_{\text{va}} = \mathbf{P}_{\text{procent}}$$

a. *umarati se // postajati umoran*:

- Βαρεθήκαμε να περιμένουμε, βαρεθήκαμε να ελπίζουμε, βαρεθήκαμε να ακούμε υποσχέσεις. (www.kek.com.gr)
- ❖ Umorili smo se da čekamo, da se nadamo, da slušamo obećanja.

$$\text{III. } \mathbf{R}_{\text{va}} = \mathbf{\Gamma}_{\text{t}} \mathbf{\Phi}_{\text{p}} + \mathbf{P}_{\text{procent}}$$

a. *lenčariti // nemati želje*:

- Το 60% των οδηγών βαριέται να οδηγήσει! (www.zougla.gr)
- ❖ 60 % vozača nema želje da vozi!

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} = \mathbf{B}_{\text{e3,1}} + \mathbf{A}$$

a. *biti zauzet dosadom // mrzeti nekoga*:

- Η κόρη μου δεν θέλει να πηγαίνει πουθενά μαζί μας, βαριέται{...} (www.elita.com.cy)
- ❖ Moja kćerka nigde ne želi da ide sa nama, mrzi je{...}

4. βασίζω [vasízo], βασιζομαι [vasízome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{A} + \mathbf{\Gamma}_{\text{οt}}$$

a. *biti zavistan // zavisiti se*:

- Μη βασίζεις το μέλλον σου στην τύχη. (ERN)
- ❖ Nemoj zavisiti svoju budućnost od sreće.

$$\text{II. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{A} + \mathbf{J}_{\text{na}}$$

a. *temeljiti // zasnivati // davati dobre argumente*:

- Σε τι βασίζει την «αισιοδοξία» του ο Γκιούλ ότι θα λυθούν όλα τα προβλήματα στο Αιγαίο; (www.inews.gr)
- ❖ Na čemu Gul zasniva svoj «optimizam» da će se svi problemi na Egejskom moru rešiti?

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{\Gamma}_{\text{t}} \mathbf{\Phi}_{\text{p}} + \mathbf{A}_{\text{y}}$$

a. *imati poverenje*:

- Βασιζομαι στην ευσυνειδησία σας. (RNJ 1998: 357)
- ❖ Imam poverenje u vašu skrupuloznost.

5. βασιλεύω [vasilévo]: V_{poss}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *kraljevati // vladati u svojstvu cara:*

- Ο βασιλιάς ζει και βασιλεύει. (www.redplanet.gr)
- ❖ Kralj je živ i caruje.

b. *zalaziti // nestajati iz horizonta:*

- Ο ήλιος πρώτα ανατέλλει και μετά βασιλεύει. (www.dpgr.gr)
- ❖ Prvo sunce izlazi, a onda zalazi.

c. *opadati // gubiti vrednost:*

- Βασίλευσε το άστρο του. (ERN)
- ❖ Njegova zvezda je „opala“.

d. *dominirati // prevladavati:*

- Νεκρική σιγή βασίλευσε σήμερα στην πόλη. (www.snhell.gr)
- ❖ Danas mrtva tišina je vladala u gradu.

6. βαστώ [vastó] & βαστάω [vastáo], βασιτέμαι [vastiémai]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *držati // hvatati rukom i ne ispuštati:*

- Οι εκπαιδευτικοί δε βαστάνε όπλο, αλλά ασπίδα. (www.alfavita.gr)
- ❖ Nastavnici ne drže oružje, već štiti.

b. *čuvati // voditi brigu o nečemu:*

- Βάστα την ψυχραιμία σου! (ERN)
- ❖ Čuvaj svoju pribranost!

c. *održavati // očuvati od narušavanja:*

- Κατέβα, δε θα σε βαστάξει αυτό το κλαδί! (ERN)
- ❖ Sidi, ova grana te neće održati!

II. $A = \Gamma_{\pi} \Phi_p + J_0$

a. *brinuti se // starati se:*

- Ποιος βαστάει το σπίτι; (ERN)
- ❖ Ko vodi računa o domaćinstvu?

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = \Gamma_{\pi} \Phi_p$

a. *voditi poreklo:*

- Ελληνικά επώνυμα: Από πού βαστάει η σκούφια μας; (www.inews.gr)
- ❖ Grčka prezimena: Odakle vodimo poreklo ?

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *trajati // održavati se u vremenu:*

- Μυρίζονται τη σάρκα κι όπου η τρικυμία *βαστά*. (www.snhell.gr)

❖ Mirišu leš gde god *traje* bura.

b. izdržati:

- Μη βάζεις άλλο βάρος πάνω του, δεν ξέρω αν θα *βαστήξει*. (RNJ 1998: 359)

❖ Nemoj staviti više tereta na njega, ne znam da li će *izdržati*.

III. V_{intr} = K_{on} + Π_{peλ}

a. bití vividan // bití jak:

- Ο πόλεμος *βαστούσε* γερά. (www.theatro.edu.gr)

❖ Rat je bio jak.

IV. V_{intr} = Π_{peλ} + A

a. trpeti // uzdržavati se:

- Πώς *βαστάς* ακόμη και δεν αντιδράς; (RNJ 1998: 359)

❖ Kako to još trpiš i ne reaguješ?

7. βαφτίζω [vaftízo], βαφτίζομαι [vaftízome] & βαπτίζω [vaptízo], βαπτίζομαι

[vaptízome]: **V_{eve}**

PRELAZAN

I. A = A

a. vršiti čin uvođenja u hrišćanstvo:

- Βαφτίζουμε το *μωρό* μας. (www.agapisoneira.com)

❖ Krstimo svoju *bebu*.

II. A + P_{red} = A + Π_{peλ}

a. imenovati:

- Βαφτίζει το *κρέας ψάρι*. (www.inews.gr)

❖ Meso imenuje *ribom*.

b. karakterisati na proizvoljan način:

- Βάφτισε το *χωράφι* του «οικόπεδο» και άρχισε να το πουλάει στους αφελείς. (ERN)

❖ Svoju *njivu* je okarakterisao „*zemljištem*“ i počeo je da ju prodaje naivnim.

c. pripisivati nepostojećú osobinu // nazivati:

- Οι γελοιογράφοι βάφτισαν τη *Μέρκελ* {...} *Ατίλα* 3. (www.ethnos.gr)

❖ Karikaturisti *Merkel* su nazvali {...} *Atilom* 3.

III. A + P_{red} = Γ_λΦ_p + Δ + Π_{peλ}

a. davati nadimak:

- Καπνίζει τόσο πολύ, που οι φίλοι του τον βάφτισαν «*φουγάρο*». (ERN)

❖ Puši toliko mnogo da su *mu* prijatelji dali *nadimak* «*dimnjak*».

8. βάφο [váfo], βάφομαι [váfome]: **V_{fac}**

PRELAZAN

I. A = A

a. farbati:

- Πώς να βάψετε τα μαλλιά σας στο σπίτι; (www.flowmagazine.gr)

❖ Kako da farbate svoju kosu kod kuće?

b. bojiti // premazivati bojom ili potapati u boju:

- Μεταμορφώνουμε και βάφουμε τα παλιά μας ρούχα. (www.semifind.gr)

❖ Pretvaramo i bojimo svoju staru odeću.

c. šminkati // ulepšavati lice šminkom:

- Ποιος τηλεοπτικός παρουσιαστής βάφει την κοπέλα του on camera; (www.axortagos.gr)

❖ Koji voditelj uživo šminka svoju devojku?

II. A + A_{με} = A + И_{αδв}

a. davati drugačiju nijansu boje // slikati // ostavljati obojen trag po nečemu:

- Το κόκκινο πήρε μια πιο βαθιά απόχρωση κι έβαψε τον ορίζοντα με έντονες πινελιές. (www.rhodes.aegean.gr)

❖ Crveno je uzelo neku dublju nijansu i horizont je oslikalo jačim mazanjem četkom.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{από} = H_{ενп} + Г_{οι}

a. mrljati // praviti mrlje:

- Το τραπεζομάντιλο έβαψε από το κρασί. (ERN)

❖ Stolnjak se umrljao od vina.

9. βγάζω [vγázo]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. vaditi:

- Έβγαλε όπλο και του πήρε πορτοφόλι και αυτοκίνητο. (www.newsit.gr)

❖ Izvadio je pušku i od njega uzeo novčanik i kola.

b. premeštati:

- Βγάλε το βάζο από δω και βάλ' το εκεί. (ERN)

❖ Uzmi vazu odavde i stavi je tamo.

c. iščašivati:

- Παίχτης βγάξει τον ώμο του και ο προπονητής της αντίπαλης ομάδας παρατάει το κοουτσάρισμα και τον βάζει στη θέση του! (www.palo.gr)

❖ Igrač iščašava svoje rame, a trener protivničke ekipe prekida koučovanje i stavlja ga na svoje mesto!

d. proizvoditi // stvarati materijalna ili duhovna dobra:

- Όταν τα ζώα ακούν μουσική, βγάζουν περισσότερο γάλα. (www.tanea.gr)

❖ Kada životinje slušaju muziku, proizvode više mleka.

e. objavljivati // oglašavati:

- Η επιτροπή έβγαλε ήδη τα αποτελέσματα. (ERN)

❖ Komisija je već objavila rezultate.

f. zarađivati // ostvarivati zaradu:

- Πόσα βγάζουν οι καθηγητές; (www.alfavita.gr)

❖ *Koliko zarađuju profesori?*

g. sticati // postajati vlasnik nečega:

- Έβγαλα καινούριο αυτοκίνητο. (ERN)

❖ *Stekao sam nova kola.*

h. diplomirati // završavati studije:

- Έβγαλα το πανεπιστήμιο της ζωής. (www.myself.gr)

❖ *Završila sam fakultet života.*

i. razumevati // shvatati smisao, značenje ili sadržaj nečega:

- Δεν μπορώ να βγάλω τα γράμματά σου. (ERN)

❖ *Ne mogu da razumem tvoj rukopis.*

j. radati // othranjivati // vaspitavati // razvijati nečije moralne, umne ili fizičke sposobnosti:

- Τυχεροί γονείς, έβγαλαν καλά παιδιά! (ERN)

❖ *Srećni roditelji, othranili su dobru decu!*

II. A + A = A + A_y

a. dovoditi // voditi:

- Όταν η γάτα βγάζει {...} βόλτα τον σκύλο! (www.enikos.gr)

❖ *Kada mačka vodi psa {...} u šetnju!*

III. A + A_{από} = A + Γ_{ης}

a. pumpati // izvlačiti:

- Υπάρχει ακόμα το πηγάδι, από όπου με την βοήθεια ενός γαιδάρου έβγαζαν νερό για τις ανάγκες τους. (www.doryssa.gr)

❖ *Još uvek postoji bunar iz kojeg su pomoću magarca pumpali vodu za svoje nužde.*

b. isterivati // otpuštati // izbacivati:

- Ο διαιτητής τούς έβγαλε απ' τον αγώνα για σκληρό παίξιμο. (ERN)

❖ *Sudija ih je izbacio iz meča zbog opasne igre.*

c. stvarati // kreirati:

- Όταν σας βγάζει σπίθες από την τσιμινιέρα, αυξήστε τις στροφές της μηχανής. (www.nautilia.gr)

❖ *Kada vam iz dimnjaka stvara varnice, povećajte broj obrtaja motora.*

IV. A + A_{από} = A + Γ_{οι}

a. oduzimati:

- Από τα πέντε αν βγάλουμε δύο, μένουν τρία. (ERN)

❖ *Ukoliko od 5 oduzmemo dva, ostaje 3.*

b. izvoditi zaključak:

- Τι βγάζεις απ' όσα σου είπα; (ERN)

❖ *Šta zaključuješ od svega što sam ti rekao ?*

V. A + A_{για} = A + J_ο

a. izdavati // štampati:

- Το Βατικανό βγάζει βιβλίο για τη σφαγή των Αρμενίων. (www.iefimerida.gr)

❖ *Vatikano izdaje knjigu o pokolju Jermena.*

VI. A + G = A + Д**a. nuditi // častiti // ugošćavati:**

- *Μας έβγαλαν νόστιμους μεζέδες.* (ERN)
- ❖ *Nudili su nam ukusna predjela.*

VII. A + P_{red} = A + A_{дв}**a. računati // brojiti:**

- *Τα μέτρησε δύο φορές, αλλά τα έβγαλε λάθος.* (ERN)
- ❖ *Dva puta ih je izbrojio, ali ih je izračunao pogrešno.*

VIII. A + P_{red} = A + П_{ред}**a. imenovati:**

- *Πώς το 'βγαλαν το παιδί;* (ERN)
- ❖ *Kako su imenovali dete?*

b. karakterisati // davati nečiju karakteristiku:

- *Η επιτροπή γιατρών τον έβγαλε ανάπηρο.* (ERN)
- ❖ *Komisija lekara ga je okarakterisao invalidom.*

IX. A + A_{σε} = A + Л_{на}**a. skidati // svlačiti:**

- *Βγάζουν τα ρούχα τους στο αεροδρόμιο.* (www.newsit.com.cy)
- ❖ *Skidaju svoju odeću na aerodromu.*

X. A + A_{σε} = A + Л_у**a. ispoljavati // izražavati:**

- *Στο νέο μου τραγούδι βγάζω θυμό για κάποιον που με πλήγωσε.* (www.flashnews.gr)
- ❖ *U svojoj novoj pesmi izražavam bes protiv nekoga koji me je uvredio.*

XI. A + A_{ως} = A + Г_{до}**a. ispraćati // prateći dovoziti nekoga do izlaza:**

- *Να σε βγάλω ως την πόρτα.* (ERN)
- ❖ *Da te ispratim do vrata.*

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{енп}****a. voditi // rezultirati:**

- *Πού βγάζει αυτός ο δρόμος;* (ERN)
- ❖ *Kuda vodi ta ulica?*

10. βγαίνω [vjéno]: V_{mov}**NEPRELAZAN****I. V_{intr} = B_{ез.л}****a. izvoditi se zaključak // proizilaziti:**

- *Από προσωπικές μαρτυρίες βγαίνει ότι τα γεγονότα εξελίχτηκαν διαφορετικά.* (ERN)
- ❖ *Iz ličnih iskaza proizilazi da je razvoj događaja drugačiji.*

II. V_{intr} = Г_{.л}Ф_р

a. izdavati se // puštati se u opticaj:

- Στις 5 Νοεμβρίου βγαίνει η «εφημερίδα των συντακτών». (www.vipnews.gr)
- ❖ 5og Novembra puštaju se u opticaj „novine urednika“

b. otkrivati se // obelodanjivati se:

- Νέα στοιχεία βγήκαν στο φως για το παλαιότερο πρωτεύον στη Γη. (www.enallaxnews.gr)
- ❖ Novi podaci o starijem prvostepenom biću na zemlji izašli su na svetlo.

III. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. odavati // ispuštati:

- Όσο τα ξύλα γινόντουσαν κάρβουνα δεν έβγαине ο πυκνός καπνός που έβγαине τις πρώτες μέρες. (www.entre.gr)
- ❖ Dok su se drva pretvarala u uglje nije izlazio gust dim koji se ispuštao prvih dana.

b. skidati se:

- Βγήκαν τα υποστηρίγματα κι ο τοίχος κινδυνεύει να πέσει. (ERN)
- ❖ Skinuli su se podupirači i postoji opasnost da se zid sruši.

c. iščašivati se:

- Του βγήκε το χέρι. (ERN)
- ❖ Ruka mu se iščašila.

d. završavati se // ostvarivati se:

- Η δουλειά μπορεί να βγει και με λιγότερους. (www.inews.gr)
- ❖ Rad može da se ostvari i sa manje ljudi.

e. obezbeđivati se // dobijati se:

- Βγαίνει το ψωμί. (ERN)
- ❖ Obezbeđuje se hleb.

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{κρo3}}$

a. prodirati // probijati:

- Η σφαίρα μπήκε από το στήθος και βγήκε από την πλάτη του. (ERN)
- ❖ Metak je ušao od prsa i probio kroz njegova leđa.

V. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{oλ}}$

a. bledeti // brisati se:

- Βγήκε το χρώμα τού υφάσματος από την πλύση. (ERN)
- ❖ Boja tkanine je izbledela od pranja.

b. zastranjivati // odlaziti ustranu:

- Το τρένο βγήκε από τις γραμμές. (ERN)
- ❖ Voz je zastranio od pruga.

c. iscrpljivati se // umarati se:

- Μου βγήκαν τα μάτια από το διάβασμα. (ERN)
- ❖ Umorio sam se od učenja.

d. povlačiti se // odstupati:

- Ο ποδοσφαιριστής βγήκε από το παιχνίδι τραυματισμένος. (ERN)
- ❖ Fudbaler je odstupio povređen od igre.

$$\text{VI. } V_{\text{intr}} + A_{\text{έξω από}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{uz}}$$

a. izlaziti // kretanjem napuštati unutrašnjost:

- Ο Βενιζέλος βγήκε έξω από την αίθουσα. (www.entertv.gr)
- ❖ Venizelos je izašao iz sale.

$$\text{VII. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + \mathbb{I}_{\text{na}}$$

a. pojavljivati se:

- {...} βγήκε στο παράθυρό του και του χαμογέλασε πολύ εγκάρδια. (www.sarantakos.com)
- ❖ {...} pojavio se na prozoru i nasmejao mu se veoma srdačno.

$$\text{VIII. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + \mathbb{I}_{\text{y}}$$

a. takmičiti se // konkurisati:

- Δεν του βγαίνει κανείς στο κολύμπι. (ERN)
- ❖ Niko mu ne konkuriše u plivanju.

$$\text{IX. } V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{red}}$$

a. dokazivati se // odlikovati se // isticati se:

- Καρκινοπαθής βγήκε πρώτος σε Μαραθώνιο. (www.axortagos.gr)
- ❖ Bolesnik od raka bio je prvi u Maratonu.

$$\text{X. } V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = H_{\text{enp}} + \Pi_{\text{red}}$$

a. izabirati se:

- Βγήκε βουλευτής με 3 ψήφους διαφορά! (www.cityvoice.gr)
- ❖ Izabran je poslanik sa razlikom od tri glasa!

11. βεβαιώνω [veveóno], **βεβαιώνομαι** [veveónome]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A = A

a. potvrđivati // svedočiti pravilnost // afirmisati:

- {...} προσκομίζοντας στον εργοδότη τους πιστοποιητικό γιατρού που να βεβαιώνει την πιθανή ημέρα του τοκετού (www.ergasiaka-gr.net)
- ❖ {...} donoseći svom poslodavcu lekarsko uverenje koje potvrđuje verovatan datum porođaja.

b. overavati // službeno potvrđivati istinitost nečega:

- Όμως ο υπάλληλος που βεβαιώνει το γνήσιο της υπογραφής δεν υποχρεούται να ελέγξει το κείμενο. (www.inews.gr)
- ❖ Ipak službenik koji overava originalnost potpisa nije obavezan da proveriti tekst.

c. konstatovati // utvrđivati činjenicu:

- Τις επικίνδυνες τροχαίες παραβάσεις μπορούν να τις βεβαιώνουν κινούμενες περιπολίες. (www.inews.gr)
- ❖ Pokretne patrole mogu da konstatuju opasne saobraćajne prekršaje.

d. potvrđivati // svedočiti istinitost:

- Χρήση του αερίου σαρίν από τον Άσαντ βεβαίωσε ο Χέιγκελ. (www.naftemporiki.gr)
- ❖ Hejgel potvrđuje upotrebu gasa sarin od Asada.

$$\text{II. } A + R_{\text{ότι/πως}} = A + P_{\text{процент}}$$

a. činjenicama i dokazima utvrđivati istinitost ili pravilnost nečega // dokazivati istinitost:

- Με μεγάλη μας χαρά σας βεβαιώνουμε ότι το προαναφερθέν Σύστημα {...} (www.conicontraining.com)

❖ Sa velikim zadovoljstvom Vas uveravamo da gorespomenut sistem{...}

III. R_{ότι} / πως = P_{προσεντ}

a. uveravati // dokazivati istinitost:

- Οι ΗΠΑ βεβαιώνουν ότι θα αποτρέψουν ένα «πυρηνικό Ιράν». (www.protothema.gr)
- ❖ SAD uveravaju da će sprečiti „nuklearan“ Iran.

12. βελτιώνω [veltióno], βελτιώνομαι [veltiónome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. poboljšavati // činiti boljim:

- Η βιωματική μάθηση βελτίωσε τη στοματική υγεία των μαθητών. (www.infokids.gr)
- ❖ Iskustveno učenje je poboljšalo oralno zdravlje učenika.

b. popravljati // vršiti popravak // uklanjati kvar:

- Ο αθλητής βελτίωσε το φετινό του ρεκόρ. (www.runningnews.gr)
- ❖ Atletičar je popravio svoj onogodišnji rekord.

13. βιάζομαι [vjázome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. ubrzati // činiti da se nešto brže dogodi:

- Μην το βιαστείς το άρθρο. Πρέπει να κάνεις καλή δουλειά. (RNJ 1998: 368)
- ❖ Nemoj ubrzati članak. Moraš da učiniš dobar posao.

II. A = B_{επλ} + D

a. biti urgentno nužan:

- Αν δεν το βιάζεσαι, μπορείς να δεις και τα νέα μοντέλα. (www.adslgr.com)
- ❖ Ukoliko ti nije hitno, možeš da vidiš i nove modele.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{εμπ}

a. žuriti se // biti u žurbi:

- Δεν μπορώ να σε δω τώρα, γιατί βιάζομαι. (ERN)
- ❖ Ne mogu da te vidim sada, jer se žurim.

14. βλέπω [vlápto], βλέπτομαι [vláptome] & βλέφτω [vláfto], βλέφτομαι

[vláftome]: V_{neg}

PRELAZAN

I. A = A

a. oštećivati // nanositi štetu:

- {...} λόγω της ισχυρής βροχόπτωσης που έβλαψε σημαντικό ποσοστό της συνολικής παραγωγής στην περιοχή Cuenca της Ισπανίας. (www.froutonea.gr)
- ❖ {...} zbog silne kiše koja je oštetila značajan procenat ukupne proizvodnje u regionu Cuenca u Španiji.

II. A = Д

a. škoditi // nepovoljno uticati:

- Το ηλεκτρονικό τσιγάρο βλάπτει τους πνεύμονες. (www.econews.gr)
- ❖ Elektronska cigareta škodi plućima.

III. A = A + Д

a. uzrokovati zlo:

- “Ο Γιώργος μου δεν έβλαψε ποτέ άνθρωπο”! (www.patris.gr)
- ❖ „Moj Đorđe čoveku nikad nije uzrokovao zlo!”

IV. A = Γ₁Φ_p + A_{na}

a. uticati na negativan način:

- Και η (απρόβλεπτη) τακτική της πολιτικής του απέναντι στην Ουάσιγκτον δεν έβλαψαν τις εμπορικές σχέσεις της χώρας του με τις ΗΠΑ. (www.tovima.gr)
- ❖ I (nepredvidljiva) taktika njegove politike prema Vašingtonu nisu uticali na negativan način na komercijalne relacije njegove zemlje sa SAD-om.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{e31}

a. ne mariti // ne smetati (3 lice jednine):

- Δε βλάπτει να μιλάμε στηριγμένοι στην πραγματικότητα {...} (www.enet.gr)
- ❖ Ne smeta da govorimo oslonjeni na stvarnost {...}

II. V_{intr} = H_{emp}

a. uzrokovati štetu:

- Το αλκοόλ βλάπτει πιο πολύ από την μαριχουάνα. (www.star.gr)
- ❖ Alkohol škodi više nego marihuana.

15. βλέπω [vlépo], βλέπομαι [vlépome]: V_{sent}

PRELAZAN

I. A = A

a. gledati // imati pogled upravljen na nešto:

- Δείτε πώς βλέπουν ταινίες στην Ινδία. (www.newsbomb.gr)
- ❖ Pogledajte kako gledaju filmove u Indiji.

b. doživljavati // iskušavati // preživeti (radosti, muke):

- Έχω δει πολλά στη ζωή μου. (ERN)
- ❖ U životu sam doživio mnogo stvari.

c. smatrati // ocenjivati:

- Πώς βλέπεις την κατάσταση στη Σερβία τώρα; (www.ough.gr)

❖ Kako ocenjuješ sadašnju *situaciju* u Srbiji?

d. ispravljati:

• Είδα το *γραπτό* σου και ήταν γεμάτο λάθη. (ERN)

❖ Ispravio sam tvoj *test* i beše pun grešaka.

e. videti // zapažati očima:

• Είδε τον *βομβιστή* λίγο πριν από την έκρηξη. (www.enikos.gr)

❖ Video je *bombaša* malo pre eksplozije.

f. ponašati se // suočavati // tretirati:

• Πώς σε βλέπουν τα άλλα ζώδια; (www.myastro.gr)

❖ Kako te *tretiraju* drugi horoskopski znaci?

g. posećivati // dolaziti kod nekoga i zadržavati se neko vreme:

• Έρχεται κάπου κάπου και με βλέπει. (ERN)

❖ Katkad dolazi i posećuje *me*.

h. poznavati // biti upoznat:

• Σε έχω δει κάπου, κάπου σε ξέρω. (www.tovima.gr)

❖ Negde sam *te* upoznao, negde te znam.

i. pregledavati // obavljati lekarski pregled:

• Με είδε ο γιατρός, αλλά δε μου βρήκε τίποτα. (ERN)

❖ Lekar *me* je pregledao, ali mi ništa nije našao.

II. A = Γ_πΦ_p + A_{na}

a. bacati pogled:

• Κάθε τόσο βλέπει το ρολόι του. (ERN)

❖ Katkad *baca pogled na sat*.

III. A = Γ_πΦ_p + J_o

a. paziti da se ne zanemari:

• Βλέπει το φαί. (ERN)

❖ *Vodi računa o jelu*.

IV. A = H_{emp} + J_o

a. voditi računa:

• Η γιαγιά βλέπει το *παιδί*. (ERN)

❖ Baka se brine o *detetu*.

V. A + A_{σε} = A + J_y

a. sretati // nalaziti se sa nekim:

• Τον βλέπει κάθε πρωί στο *λεωφορείο*. (ERN)

❖ Svako jutro *ga* sreće u *autobusu*.

VI. A + P_{red} = A + Π_{ped}

a. zamišljati:

• Ο Τσίπρας βλέπει τον *εαυτό* του ως νέο *Λένιν*. (www.inews.gr)

❖ Tsipras *samog sebe* zamišlja kao novog *Lenjina*.

VII. R_{indirupit} = P_{индупит}

a. istraživati // ispitivati:

- Εξαιρετικό μουσείο για να δούμε πώς ήταν η ζωή κατά τη δεκαετία του 1880! (www.tripadvisor.com.gr)
- ❖ Odličan muzej da ispitamo kako život beše u deceniji 1880!

VIII. R_{ότι} / πώς = P_{προσεντ}

a. shvatati // razumevati:

- Οι συνδικαλιστές στην Παιδεία δεν βλέπουν ότι βουλιάζουμε; (www.inews.gr)
- ❖ Sindikalci u Prosveti ne shvataju da potaramo?

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{εντ}

a. imati čulo vida // imati sposobnost vida:

- Τι να κάνετε όταν το παιδί παραπονιέται πως δεν βλέπει καλά. (www.ethnos.gr)
- ❖ Šta da radite, kada dete se žali da ne vidi dobro.

b. biti podnošljiv // biti prihvatljiv:

- Είναι καλή η ταινία; Βλέπεται. (RNJ 1998: 378)
- ❖ Da li je film dobar? Gleda se.

II. V_{intr} + A_{σε} = Π_{πει} + A_{να}

a. biti okrenut // “gledati“:

- Τα δωμάτιο ήταν καθαρά και άνετα, με δύο παράθυρα που βλέπουν στον κόλπο. (www.tripadvisor.com.gr)
- ❖ Sobe su bile čiste i udobne sa dva prozora koji „gledaju“ na zaliv.

16. βοηθώ [βοιθό] & βοηθάω [βοιθάο], βοηθιέμαι [βοιθιέμε] & βοηθούμαι

[βοιθύμε]: V_{dan}

PRELAZAN

I. A = Γ_τΦ_ρ

a. biti u koristi:

- Οι συμβουλές σου με βοήθησαν πολύ. (ERN)
- ❖ Tvoji saveti su mi bili u velikoj koristi.

II. A = Δ

a. pružati pomoć // pomagati:

- Δικαστήριο επέβαλε ποινή σε 18χρονο να βοηθάει τους γονείς του! (www.typos.com.cy)
- ❖ Sud osamnaestogodišnjeg mladića je osudio da pomaže svojim roditeljima!

b. doprinostiti // imati udela u uspehu // omogućavati da se nešto podigne // uticati na potpunije ostvarenje:

- Η καθιέρωση της δημοτικής βοήθησε στη λύση του γλωσσικού προβλήματος. (ERN)
- ❖ Uspostavljanje narodnog jezika je doprinelo rešenju jezičkog problema.

III. A = A + Δ

a. davati milost // sažaljevati:

- Ο Ερυθρός Σταυρός βοηθάει τους φτωχούς στην Ε.Ε. (www.dw.de)

❖ Crveni Krst *siromasima* u Evropskoj Uniji *daje milost*.

IV. $A + R_{va} = D + P_{\text{процент}}$

a. *pomagati*:

- Το αρκουδάκι με βοηθάει να βρω τη μαμά μου. (www.biblionet.gr)
- ❖ Meče mi pomaže da nađem svoju mamu.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = \Pi_{\text{ρελ}} + A + \Pi_{\text{αδβ}}$

a. *olakšavati* // *činiti lakšim*:

- Δε βοηθάς καθόλου με αυτά που κάνεις. (RNJ 1998: 380)
- ❖ Svojim *postupcima situaciju* uopšte *ne olakšavaš*.

17. βολεύω [volévo], **βολεύομαι** [volévome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *sređivati*:

- «Βολεύουν» το χρέος τους οι ΗΠΑ. (www.paraskhinio.gr)
- ❖ SAD „sređuju“ svoj dug.

b. *obezbeđivati prostor* // *razmeštati*:

- Ήρθαν πολλοί επισκέπτες, αλλά κάπου θα τους βολέψουμε. (ERN)
- ❖ Došli su mnogi gosti, ali *ih* ćemo *razmestiti* negde.

c. *sređivati na poslovnom nivou* // *pružati posao*:

- Οι Έλληνες πολιτικοί δεν μπορούν πια να "βολέψουν" ψηφοφόρους. (www.cosmos.gr)
- ❖ Grčki političari više ne mogu da „poslovno srede“ *glasace*.

II. $A + A_{\text{σε}} = A + A_{\text{на}}$

a. *uređivati* // *nameštati* // *stavljati na određeno mesto*:

- Προσπαθώ να βολέψω τα βιβλία μου στα ράφια. (ERN)
- ❖ Pokušavam da svoje *knjige* uredim *na police*.

III. $V_{\text{imp}} + A = B_{\text{επι}} + D + P_{\text{процент}}$

a. *odgovarati* // *biti pogodan*:

- Τους βολεύει να επιρρίπτουν ευθύνες στη Γερμανία. (www.xrimaonline.gr)
- ❖ *Odgovara im da Nemačkoj pripisuju odgovornosti*.

18. βουλιάζω [vuliázo]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *potapati* // *tonuti u more*:

- Να πάνε πιο μαλακά, γιατί θα το βουλιάξουν το καράβι. (www.xanthinews.gr)
- ❖ Neka idu sporije, jer će potopiti *brod*.

b. *uništavati* // *činiti da nešto više ne postoji*:

- Οι αλόγιστες σπατάλες βούλιαξαν το ταμείο. (RNJ 1998: 386)

❖ Besmislene potrošnje su uništile *blagajnu*.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{από}} = \mathbf{H}_{\text{ενρ}} + \mathbf{I}_{\text{νοα}}$$

a. rušiti se // provaljivati se:

• Η στέγη βούλιαξε από το βάρος του χιονιού. (ERN)

❖ *Krov se srušio pod težinom snega.*

$$\text{II. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{με}} = \mathbf{H}_{\text{ενρ}} + \mathbf{Γ}_{\text{360r}}$$

a. udubljivati se:

• Με τη σύγκρουση βούλιαξε το μπροστινό φτερό του αυτοκινήτου. (ERN)

❖ *Zbog sudara udubio se prednji blatobran kola.*

$$\text{III. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{μέσα σε}} = \mathbf{H}_{\text{ενρ}} + \mathbf{J}_y$$

a. tonuti // spuštati se // propadati zbog svoje mase prema dnu vode ili druge tečnosti:

• Το καράβι δεν θα βουλιάξει μέσα στο λιμάνι. (www.neolaia.gr)

❖ *Brod neće potonuti u luci.*

$$\text{IV. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{H}_{\text{ενρ}} + \mathbf{J}_y$$

a. tonuti u misli // zadubljivati se:

• Βούλιαξα σ' έναν κόσμο ονειρώ. (ERN)

❖ *Utonuo sam se u svetu sna.*

$$\text{V. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{G}_{\text{λόγω}} = \mathbf{H}_{\text{ενρ}} + \mathbf{Γ}_{\text{360r}}$$

a. propadati:

• Η οικονομία βούλιαξε λόγω του πληθωρισμού και της ανεργίας. (ERN)

❖ *Ekonomija je propala zbog inflacije i nezaposlenosti.*

19. βουτώ [vutó] & βουτάω [vutáo], βουτιέμαι [voutiéme]: \mathbf{V}_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. krasti:

• Ελέφαντας βουτάει το κινητό επισκέπτριας. (www.newsbeast.gr)

❖ *Slon krade mobilni telefon gošće.*

b. hapšiti // lišavati slobode radi odvođenja u zatvor:

• Αστυνομικοί της Ρόδου βούτηξαν 27χρονο Ουκρανό. (www.cityofpetaloudes.gr)

❖ *Policijci na Rodosu uhapšili su dvadesetsedmogodišnjaka Ukrajinca.*

$$\text{II. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{από}} = \mathbf{A} + \mathbf{Γ}_{\text{οα}}$$

a. grabiti:

• {...} η αδράνεια του θύματος που δεν τους βούτηξε από το γιακά (www.newsbeast.gr)

❖ {...} inertnost žrtve koja ih nije ugrabila od okovratnika.

$$\text{III. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{A} + \mathbf{A}_y$$

a. potapati:

• Βουτάω το ψωμί στη χωριάτικη. (www.tovima.gr)

❖ *Potapam hleb u rustičan salad.*

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{εμπ}} + A_{\gamma}$$

a. bacati se // spuštati se:

- Βούτηξε στη θάλασσα κι έσωσε το παιδί που πνιγόταν. (ERN)
- ❖ *Bacio se u more i spasio dete koje se davilo.*

b. roniti // plivati ispod površine vode:

- Οι σφουγγαράδες βουτούν στη θάλασσα για να βγάλουν σφουγγάρια. (www.slideshare.net)
- ❖ *Spužvari rone u more kako bi našli sundere.*

c. gubiti se // nestajati:

- Ο ήλιος βούτηξε στο πέλαγος. (RNJ 1998: 388)
- ❖ *Sunce se izgubilo u pučinu.*

20. βραβεύω [vravéno], βραβεύομαι [vravévome]: V_{dan}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. nagradivati:

- {...} βραβεύουν τις ζωγραφιές των παιδιών. (www.cretalive.gr)
- ❖ {...} nagrađuju *slike* dece.

$$\text{II. } A = A + \text{Π}$$

a. dodeljivati nagradu:

- Και οι σκηνοθέτες βραβεύουν τον Αφλεκ. (www.enet.gr)
- ❖ I režiseri *Afleku* dodeljuju *nagradu*.

21. βραδιάζω [vradjázō], βραδιάζομαι [vradjázome]: V_{temp}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. zadržavati // dovoditi do kašnjenja:

- Κάνε γρήγορα, μας βράδιασες. (ERN)
- ❖ *Brže, zadržavaš nas.*

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = \text{B}_{\text{ε3,1}}$$

a. smrkavati se // prelaziti u večē // gubiti dnevno svetlo (3 lice jednine):

- Επειδή κατά τη διάρκεια του χειμώνα βραδιάζει γρήγορα {...} (www.diatrofi.gr)
- ❖ Pošto tokom zime *smrkava se* brže {...}

22. βράζω [vrázō], βράζομαι [vrázome]: V_{sta}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. grejati tečnost:

- Χρειάζεται να βράζουμε το νερό για να φτιάξουμε το γάλα; (www.babyzone.gr)

❖ Da li je potrebno da *vodu* grejemo kako bi spremili mleko?

b. kuvati u ključaloj vodi // bariti:

• Έβρασα και μερικά *αυγά*, για όποιο θέλει {...} (www.magirema.com)

❖ Skuvao sam i nekoliko *jaja* za koga hoće {...}

c. dezinfikovati // obavljati dezinfekciju:

• Η νοικοκυρά έβρασε τα *ασπρόρουχα*, γιατί ήταν πολύ βρόμικα. (ERN)

❖ Domaćica je dezinfikovala *beli veš*, jer beše veoma prljav.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = \mathbf{B}_{\epsilon_{3,1}} + \mathbf{D}$

a. biti vividan:

• Ήμουν νέος, το αίμα μου *έβραζε*. (www.tovima.gr)

❖ Bio sam mlad, krv mi *je kipela*.

b. biti jako toplo:

• Το σπίτι *βράζει*. (ERN)

❖ U kući *je jako toplo*.

II. $V_{\text{intr}} = \mathbf{\Gamma}_{\text{I}} \mathbf{\Phi}_{\text{p}}$

a. biti u vrenju:

• Ο μούστος *βράζει*. (ERN)

❖ Mošt *je u vrenju*.

III. $V_{\text{intr}} = \mathbf{K}_{\text{on}} + \mathbf{\Pi}_{\text{peI}}$

a. postajati jestiv:

• Το κρέας *δεν έβρασε*, είναι ακόμα σκληρό. (ERN)

❖ Meso *nije jestivo*, još je tvrdo.

IV. $V_{\text{imp}} + \mathbf{A}_{\sigma\epsilon} = \mathbf{H}_{\text{enp}} + \mathbf{J}_{\text{na}}$

a. ključati // biti u stanju u koje zagrevanjem dolazi tečnost (3 lice jednine – množine):

• Το νερό *βράζει* στους εκατό βαθμούς. (ERN)

❖ Voda *ključa na 100 stepeni*.

V. $V_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{apó}} = \mathbf{\Gamma}_{\text{I}} \mathbf{\Phi}_{\text{p}}$

a. biti u izobilju:

• “*Βράζει*” από AIDS η Ελλάδα. (www.glikiazoi.gr)

❖ U Grčkoj *SID je u izobilju*.

VI. $V_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{apó}} = \mathbf{K}_{\text{on}} + \mathbf{\Pi}_{\text{peI}}$

a. biti besan:

• Ο άνθρωπος *έβραζε από τον θυμό* του {...} (www.tovima.gr)

❖ Čovek *beše besan* {...}

VII. $V_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\mu\epsilon} = \mathbf{\Gamma}_{\text{I}} \mathbf{\Phi}_{\text{p}} + \mathbf{J}_{\text{y}} + \mathbf{\Gamma}_{\text{360r}}$

a. biti u nemiru:

• Financial Times: “*Βράζει*” η Ευρώπη με τη Γερμανία (www.enet.gr)

❖ Financial Times: Evropa „*je u nemiru*“ zbog *Nemačke*.

VIII. $V_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\sigma\epsilon} = \mathbf{\Pi}_{\text{peI}} + \mathbf{A}$

a. imati temperaturu:

- Βράζω στον πυρετό. (ERN)
- ❖ *Imam visoku temperaturu.*

23. βρέχω [vrého], βρέχομαι [vréhome]: V_{temp}**PRELAZAN****I. A = A****a. prskati // ubacivati u nešto prskanjem:**

- Βρέχω το πάτωμα για να μη σηκωθεί σκόνη. (ERN)
- ❖ *Poprskavam pod da se ne podigne prašina.*

b. osvežavati // povraćati snagu:

- Στον κόσμο της Μικροζυθοποιίας η μπύρα δεν είναι υγρό για να ξεδιψάω και να βρέχω το στόμα μου. (www.tinostoday.gr)
- ❖ *U svetu male pivovare pivo nije tečnost da ugasim žeđ i da osvežim svoja usta.*

c. slaviti // odavati počast:

- Πρέπει να τη βρέξουμε αυτή την επιτυχία σου. (ERN)
- ❖ *Moramo da proslavimo tvoj uspeh.*

d. mokriti // piškiti:

- Το έβρεξε πάλι το βρακί του. (ERN)
- ❖ *Opet je umokrio svoje gaće.*

e. okruživati (morem):

- Το Ιόνιο Πέλαγος είναι η θάλασσα που βρέχει τις δυτικές ακτές της Ελληνικής Χερσονήσου. (ERN)
- ❖ *Jonsko je more koje okružuje zapadne obale grčkog poluostrva.*

NEPRELAZAN**I. V_{imp} = B_{ε3.1}****a. padati kiša // kišiti (3 lice jednine):**

- Τρεις μέρες μείναμε στο Μόναχο και το μεγαλύτερο διάστημα έβρεχε. (www.eimaimama.gr)
- ❖ *Tri dana smo ostali u Minhenu i većim delom padala je kiša.*

II. V_{intr} = H_{emp}**a. izlagati se kiši // kisući:**

- Βρήκαμε θέσεις στη στεγασμένη εξέδρα και έτσι δε θα βρεχόμαστε. (RNJ 1998: 394)
- ❖ *Našli smo mesta u pokrivenoj tribini, tako nećemo kisući.*

24. βρίσκω [vrísko], βρίσκομαι [vrískome]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A****a. izmišljati // stvarati maštom nešto čega nije bilo ili nema:**

- Εκτός από τον κλασικό πονοκέφαλο, πολλοί άντρες βρίσκουν απίθανες δικαιολογίες. (www.elle.gr)
- ❖ *Osim klasične glavobolje mnogi muškarci izmišljaju neverovatne izgovore.*

b. nalaziti // tražeci ili slučajno otkrivati nekoga:

- Η ισραηλινή αστυνομία βρήκε τους 40 Ρώσους *μαθητές*. (www.greek.ruvr.ru)
- ❖ Izraelska policija je našla četrdesetoro *učenika*.

II. A = Б_{ез.л} + Д

a. dešavati se // događati se (3 lice jednine – množine):

- Τη βρήκε "συμφορά"! (www.inews.gr)
- ❖ Desila joj se „nesreća“!

III. A = H_{енp} + И_{ca}

a. suočavati:

- Η κυβέρνηση βρήκε άδεια *ταμεία*. (ERN)
- ❖ Vlada se suočila sa praznim *blagajnama*.

IV. A + A_{από} = A + Γ_{од}

a. nasledivati // baštiniti // dobijati u baštinu:

- Αυτά *τα έθιμα τα* βρήκαμε *από τους παπούδες* μας. (ERN)
- ❖ Ove *običaje smo* nasledili *od predaka*.

V. A + A_{για} = A + Γ_{против}

a. pronalaziti:

- Δε βρήκαν ακόμα *τη θεραπεία για τον καρκίνο*. (ERN)
- ❖ Nisu još našli *lečenje protiv raka*.

VI. A + A_{για} = A + Д

a. obezbeđivati // osiguravati:

- Βρήκε καλή *τιμή για το εμπόρευσμά του*. (ERN)
- ❖ Svojoj *robi* je obezbedio *dobru cenu*.

VII. A + A_{σε} = A + A_{на}

a. tumačiti // odgonetati:

- Βρήκε *την απάντηση στο ερώτημα*. (ERN)
- ❖ Našao je *odgovor na pitanje*.

b. pogadati // bacati se nekim predmetom na nekoga:

- Σφαίρα τον βρήκε στο *λαιμό* και {...} δεν τον σκότωσε! (www.newsbeast.gr)
- ❖ Metak *ga* je pogodio *na vrat*, ali *ga* {...} nije ubio!

VIII. A + A_{σε} = A + И_y

a. otkrivati:

- Η αστυνομία βρήκε *ναρκωτικά* και ένα *όπλο στο πούλμαν*. (www.express.gr)
- ❖ Policija *drogu i pištolj* je otkrila *u autobusu*.

b. sretati slučajno:

- Τον βρήκα *στο σπίτι* του. (ERN)
- ❖ Sreo *ga* sam *u njegovoj kući*.

IX. A + G = Д + И

a. snabdevati // ubrinuti:

- Θα σου βρω μια καλή *νύφη*. (ERN)

❖ Snabdevaću *ti* dobrom *mladom*.

X. A + P_{red} = A_{na}

a. nailaziti:

- Οι επικεφαλής της τρώικας βρήκαν *απροετοίμαστο* το οικονομικό *επιτελείο*. (www.enet.gr)
- ❖ Šefovi Trojke *su naišli na nespreman ekonomski tim* tako da temu ostavljaju otvorenu{...}

XI. R_{ότι} / πώς = P_{процент}

a. smatrati // misliti // suditi:

- Επιστήμονες βρίσκουν *ότι η κάνναβη μπορεί να σταματήσει την εξάπλωση του καρκίνου*. (www.enimerosi24.gr)
- ❖ Naučnici smatraju *da kanabis može da zaustavi širenje raka*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{енп}

a. udarati // nailaziti na prepreku:

- Κάπου *βρίσκει* η βίδα και δεν προχωράει. (ERN)
- ❖ Vrtanj negde *udara* i ne ide.

25. βροντώ [vrondó] & βροντάω [vrondáo]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. napadati nekoga fizičkom silom // obarati:

- Τον *σήκωσε ψηλά* και τον *βρόντηξε* κάτω. (ERN)
- ❖ Uvis ga je *podigao* i *oborio ga*.

II. A = H

a. lupati // dizati buku // proizvoditi buku udarajući po nečemu // jako kućati:

- Βρόντηξε οργισμένος *την πόρτα*. (ERN)
- ❖ Besan je *lupio vratima*.

III. A = H_{енп}

a. odustajati // napuštati nešto započeto (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- *Τα* βρόντηξε κι έφυγε από τη δουλειά. (ERN)
- ❖ *Odustao je* i otišao sa posla.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{езл}

a. grmeti // tutnjiti (3 lice jednine):

- Αστράφτει και *βροντά(ει)*. (ERN)
- ❖ Seva i *grmi*.

II. V_{intr} = H_{енп}

a. proizvoditi se snažan prasak u atmosferi:

- *Βροντάει* το κανόνι. (ERN)
- ❖ Top *tutnji*.

III. V_{intr} + A_{από} = H_{енп} + Γ_{од}

a. odjekivati // odgovarati jekom:

- Τα βουνά βροντούσαν από τον κανονιοβολισμό. (RNJ 1998: 397)
- ❖ *Planine su odjekivale od topovske paljbe.*

Γ

1. γδύνω [γδίνο], γδύνομαι [γδίνομε]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. svlačiti // skidati odeću:

- Γδύνουν γυναίκες για να σχολιάσουν το σώμα τους! (www.inews.gr)
- ❖ *Svlače žene kako bi komentarisali njihovo telo!*

b. presvlačiti // svlačiti jednu odeću ili jedno rublje i oblačiti drugo:

- Γδύνω το παιδί για να το βάλω στο κρεβάτι. (ERN)
- ❖ *Presvlačim dete tako da ga stavim u krevet.*

c. pljačkati // otimati:

- Η Γαλλία γδύνει τα παιδιά της. (www.womenonly.gr)
- ❖ *Francuska pljačka svoju decu.*

d. drati // preterivati u ceni:

- Φάγαμε δύο ψάρια και μας έγδυσαν. (ERN)
- ❖ *Pojeli smo dve ribe i drali su nas.*

2. γελώ [jeló] & γελάω [jeláo], γελιέμαι [jeliéme]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. varati // ne sećati se dobro:

- Μπορεί να με γελάει η μνήμη μου, δεν είναι ηλεκτρονικό εργαλείο. (www.inews.gr)
- ❖ *Moguće je da me sećanje vara, nije elektronsko sredstvo.*

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. smejati se // prepuštati se smehu:

- Χρόνια είχα να γελάσω τόσο πολύ. (ERN)
- ❖ *Godinama nisam se smejao toliko.*

II. V_{intr} = K_{on} + Π_{pe1}

a. biti veseo // biti raspoložen:

- Γελάει ολόκληρος. (ERN)
- ❖ *Sav je veseo.*

III. V_{intr} + A_{με} = Π_{pe1} + A + Γ_{36or}

a. ismejavati // izrugivati:

- Η γειτονιά γελάει με τα καμώματά σου. (ERN)
- ❖ Komšiluk te ismejava zbog tvojih budalaština.

IV. V_{intr} + G = H_{emp} + Д

a. osmehivati se // imati u trenutku osmeh na licu:

- Ήταν μια χρωματιστή βροχούλα μια φορά, της γέλασε το ουράνιο τόξο μια φορά. (www.sxoleio.edu.gr)
- ❖ Jednom beše šarena kiša, jednom duga joj se osmehnula.

3. γεμίζω [jemízo]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. zadovoljavati // činiti nekoga zadovoljnim // činiti kome po volji:

- Η δουλειά μου με γεμίζει απόλυτα. (www.inews.gr)
- ❖ Posao me zadovoljava u potpunosti.

II. A + A = A + И_{απβ}

a. plaviti:

- Η πίστη του κοινού με γεμίζει χαρά και ευθύνη. (www.newsbeast.gr)
- ❖ Odanost publike me poplavljuje srećom i odgovornosti.

III. A + G = A + Д

a. puniti:

- Γέμισέ μας πάλι τα ποτήρια ! (ERN)
- ❖ Opet nam napuni čaše!

b. uzrokovati // bivati uzrok nečega:

- Η επιτυχία του μας γέμισε χαρά. (ERN)
- ❖ Njegov uspeh nam je uzrokovao radost.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{από} = H_{emp} + Γ_{ολ}

a. popunjavati se // napunjavati se:

- Η Πάργα θα γεμίσει από τουρίστες τους καλοκαιρινούς μήνες. (www.newsbomb.gr)
- ❖ Parga tokom letnjih meseci će se napuniti od turista.

II. V_{intr} + G_{λόγω} = H_{emp} + Γ_{3δοг}

a. gojiti se // postajati gojazan:

- Γεμίζει μέρα με τη μέρα λόγω εγκυμοσύνης. (ERN)
- ❖ Iz dana u dan se goji zbog trudnoće.

4. γεννώ [jenó] & γεννάω [jenáo], γεννιέμαι [jieniémai]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. formirati // stvarati // biti povod ili razlog da nešto postane // izazivati pojavu nečega:

- Γεννάει *ιδέες* η άδεια τσέπη. (www.newsbeast.gr)

❖ Prazan džep stvarara *ideje*.

b. radati // donositi na svet dete:

- Γυναίκα ξύπνησε από κόμα, ανακάλυψε ότι ήταν 4 μηνών έγκυος και γέννησε *αγοράκι!* (www.inews.gr)

❖ Žena se probudila iz kome, otkrila je da beše u četvrtom mesecu trudnoće i rodila *dečaka!*

II. A + G = A + Д

a. uzrokovati:

- Η στάση του *μου* γέννησε πολλά *ερωτήματα*. (ERN)

❖ Njegov stav *mi* je uzrokovao mnogo *pitanja*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + P_{red} = H_{emp} + Π_{pe.1}

a. biti po prirodi // biti od rođenja:

- *Γεννιέσαι έζυπνος*, δε γίνεσαι. (RNJ 1998: 414)

❖ *Radšaš se pametan*; ne postaješ.

5. γερνώ [jernó] & γερνάω [jernáo]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. stariti // činiti starim:

- *Με γέρασαν* οι πίκρες και τα βάσανα. (ERN)

❖ Tuge i muke su *me* postarile.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. stareti // postajati star:

- 11 Τροφές που σε κάνουν να *γερνάς* γρηγορότερα! (www.filenades.gr)

❖ 11 vrsta hrana koja čini *da* brže *postariš!*

II. V_{intr} = Π_{pe.1} + A

a. gubiti aktuelnost:

- Η βασίλισσα *δεν θα γεράσει* ποτέ. (www.aixmi.gr)

❖ Kraljica nikad *neće izgubiti* svoju *aktuelnost*.

III. V_{intr} = Π_{pe.1} + A_{δβ}

a. ostajati dugo u istom stanju // čekati suviše dugo:

- *Γέρασαν* περιμένοντας τα δεδουλευμένα. (www.efsyn.gr)

❖ *Dugo su čekali* svoju platu.

6. γίνομαι [jínome]: V_{dep} – V_{eve}

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{e.3.1}

a. dešavati se:

- Πώς έγινε το δυστύχημα; (ERN)

❖ *Kako se desila nesreća?*

b. biti moguće:

- Πώς γίνεται να αναγνωρίζουμε και να θυμόμαστε πρόσωπα; (www.star.gr)

❖ *Kako je moguće da prepoznamo i da pamtimo lica?*

c. biti dozvoljeno:

- Γίνεται κορίτσι πράμα να είναι έξω από το σπίτι τέτοια ώρα; (RNJ 1998: 423)

❖ *Da li se dozvoljava da je ozbiljna devojka van kuće tako kasno?*

II. V_{intr} = H_{enp}

a. sazevati // postajati zreo:

- Οι ντομάτες δεν έγιναν ακόμα. (ERN)

❖ *Paradajz nije još sazeo.*

b. nastajati // oblikovati se:

- Τα πρώτα σπίτια της περιοχής έγιναν το 1920. (ERN)

❖ *Prve kuće u oblasti su nastale u 1920.*

III. C_{op} + P_{red} = K_{on} + Π_{red}

a. postajati:

- Ο σημαιοφόρος της ζωής έγινε γιατρός. (www.espressonews.gr)

❖ *Zastavnik života je postao lekar.*

IV. V_{intr} + A_{από} = H_{enp} + Γ_{οι}

a. proizvoditi se:

- Το χαρτί γίνεται από ζύλο. (ERN)

❖ *Papir se proizvodi od drva.*

V. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + J_y

a. ostvarivati se:

- Οι επαναστάσεις δεν γίνονται σε «πεντάστερα» ξενοδοχεία. (www.enet.gr)

❖ *Revolucije se ne ostvaruju u hotelima sa pet zvezda.*

7. γιορτάζω [jortázo], γιορτάζομαι [jortázome]: V_{eve}

PRELAZAN

I. A = A

a. proslavljati // svečano beležiti događaj priredbom:

- Γιορτάζουμε την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος στο Πολιτιστικό Πάρκο. (www.infokids.gr)

❖ *Proslavljamo Svetski dan sredine u Kulturnom Parku.*

b. organizovati svečane manifestacije:

- Η Πάτρα γιορτάζει το καρναβάλι κάθε χρόνο. (ERN)

❖ *Svake godine Patra slavi karneval.*

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = Π_{pe1} + A

a. imati imendan:

- Πότε *γιορτάζει* η Μαρία; (www.rotise.gr)
- ❖ Kada Marija *ima imendan*?

8. γκρεμίζω [gremízo], γκρεμίζομαι [gremízome]: V_{neg}

PRELAZAN

I. A = A

a. ukidati // činiti da nešto prestaje da postoji ili da deluje:

- 3 Δεκεμβρίου: Παγκόσμια μέρα για τα άτομα με αναπηρίες - γκρεμίζοντας τα εμπόδια και τις προκαταλήψεις. (www.neahygeia.gr)
- ❖ 3 Decembra: Svetski dan za osobe sa invalidnostima - ukidajući *prepreke* i *predrasude*.

b. rušiti // činiti da nešto sagrađeno padne:

- Γκρέμισαν στα κρυφά μέρος του Τείχους του Βερολίνου. (www.ethnos.gr)
- ❖ Krišom su srušili *deo* od Berlinskog zida.

c. demitizovati // uklanjati mitske elemente:

- Το κοινό αναδεικνύει, αλλά και γκρεμίζει τα είδωλά του. (RNJ 1998: 428)
- ❖ Publika promovise, ali i demitizuje svoje *idole*.

II. A + A_{κάτω από} = A + A_{низ}

a. obarati:

- Με μια σπρωξιά τον γκρέμισε από τις σκάλες κάτω. (ERN)
- ❖ Sa jednim guranjem oborio *ga* je *niz stepenice*.

III. A + A_{από} = A + Γ_{ca}

a. zbacivati // svrgavati:

- Οι επαναστάτες γκρέμισαν τον δικτάτορα από την εξουσία. (RNJ 1998: 428)
- ❖ Ustanici *diktatora* su svrgnuli *s vlasti*.

9. γκρινιάζω [griniázo]: V_{psych}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. gundati // tiho i nejasno izražavati nezadovoljstvo:

- Τι κάνουμε, όταν το παιδί αρχίσει να γκρινιάζει; (www.newsnow.gr)
- ❖ Šta da radimo kada dete počinje *da gundā*?

10. γλεντώ [γlendó] & γλεντάω [γlendáo]: V_{eve}

PRELAZAN

I. A = A

a. uživati:

- Μη με λυπάσαι, γιατί εγώ *τη γλεντάω τη μοναξιά* μου. (ERN)
- ❖ Neka me ti nije žao, jer ja uživam *u svojoj samoći*.

b. razveseljavati // razonođavati // uveseljavati // činiti veselim // radovati:

- Θα σε γλεντήσουμε απόψε. (ERN)

❖ Večeras ćemo *te* razveseliti.

c. iskoristićavati erotski:

• Θα τη γλεντήσει για λίγους μήνες και ύστερα θα την παρατήσει. (RNJ 1998: 430)

❖ Iskoristiće *je* erotski za nekoliko meseci, a onda će je napustiti.

d. trošiti u zabavi:

• Όσα βγάζει *τα* γλεντά και για αύριο έχει ο Θεός! (RNJ 1998: 430)

❖ Sve što zarađuje troši, a za sutrašnji dan Bog će sve srediti!

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe}} + A + A_{\text{db}}$

a. ugodno provoditi vreme:

• Έτσι γλεντάμε κι ας λένε ότι χρωστάμε. (www.enet.gr)

❖ Tako *ugodno provodimo vreme* i neka kažu da smo dužni.

11. γλιστρό [γlistró] & γλιστράω [γlistráo]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A + A_{\text{σε}} = A + A_y$

a. ubacivati krišom // stavljati spretno:

• Γλιστρώ *το χέρι* μου στην τσέπη του. (RNJ 1998: 431)

❖ Krišom svoju *ruku* stavljam u njegov *džep*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pe}}$

a. biti klizav (3 lice jednine – množine):

• Το πάτωμα γλιστράει, γιατί το πέρασα παρκέ. (RNJ 1998: 431)

❖ Pod *je klizav*, jer sam proveo parket.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{od}}$

a. spoticati se // gubiti ravnotežu i padati:

• Ηλικιωμένος γλίστρησε από κερασιά και σκοτώθηκε. (www.axortagos.gr)

❖ Stariji čovek *se spotakao od trešnje* i poginuo.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{κάτω από}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{ποδ}}$

a. kretati se tiho // micati se neprimetno:

• Η γάτα γλίστρησε κάτω από την πολυθρόνα. (ERN)

❖ Mačka *se* neprimetno *krenula pod fotelju*.

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{μέσα από}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{κροσ}}$

a. izmigoljiti se // izbegavati:

• Μέσα από τα χέρια της Αστυνομίας γλίστρησε 28χρονος Πολωνός. (www.inews.gr)

❖ Kroz *ruke* policije *se izmigoljio* dvadesetosmogodišnjak Poljak.

V. $V_{\text{intr}} + A_{\text{πάνω σε}} = H_{\text{enp}} + J_{\text{no}}$

a. klizati // kretati se po glatkoj površini:

• Το έλκηθρο γλιστρούσε πάνω στο χιόνι. (ERN)

❖ Saonice *su klizale po snegu*.

12. γλιτώνω [γλιτόνω]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *imati korist // štedeti*:

- Αν πας από αυτό το στενό, γλιτώνεις χρόνο και δρόμο. (RNJ 1998: 432)
- ❖ Ukoliko ideš tim sokakom, štediš vremena i puta.

b. *oslabadati se*:

- Οι κατηγορίες που τον βαραίνουν είναι τέτοιες που κανένας δικηγόρος δεν τον γλιτώνει. (RNJ 1998: 432)
- ❖ Optužbe koje se odnose na njega su takve da ga nijedan advokat ne može osloboditi.

II. A + A_{από} = A + Γ_{ολ}

a. *čuvati (se)*:

- Κατέδωσε τη μητέρα του για να γλιτώσει ο ίδιος τη φυλακή. (www.iefimerida.gr)
- ❖ Izdao je svoju majku da samog sebe čuva od zatvora.

b. *spasavati (se)*:

- Ο υγιεινός τρόπος ζωής μπορεί να σας γλιτώσει και από ασθένειες. (www.queen.gr)
- ❖ Zdrav način života može da Vas spasi, čak i od bolesti.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{από} = H_{ενρ} + Γ

a. *oslabadati se*:

- Αγόρασα σπίτι και γλίτωσα από το ενοίκιο. (ERN)
- ❖ Kupio sam kuću i oslobodio sam se kirije.

II. V_{intr} + A_{από} = H_{ενρ} + Γ_{ολ}

a. *spasavati se // otimati se od opasnosti*:

- Εργάτης γλίτωσε από πύθωνα δαγκώνοντάς τον. (www.skai.gr)
- ❖ Radnik se spasio od pitona ujedajući ga.

13. γνωρίζω [γνορίζο], γνωρίζομαι [γνορίζομαι]: V_{sci}

PRELAZAN

I. A = A

a. *posedovati znanje // znati*:

- Την 1^η Ιουνίου θα γνωρίζουμε τον ακριβή αριθμό των συνταξιούχων. (www.enet.gr)
- ❖ 1^{og} Juna ćemo znati tačan broj penzionera.

b. *doživljavati*:

- Γνώρισε την αθλιότητα και την κτηνωδία {...}. (www.enet.gr)
- ❖ Doživela je bedu i brutalnost {...}.

c. *upoznavati // imati odnos*:

- Οι μαθητές γνωρίζουν τον θεό Διόνυσο και ανακαλύπτουν αρχαίους ήρωες. (www.inews.gr)
- ❖ Đaci upoznavaju boga Dioniza i otkrivaju drevne heroje.

$$\text{II. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\mu\epsilon} = \mathbf{A} + \mathbf{J}_y$$

a. prepoznavati:

- Δε σε γνώρισα μ' αυτά τα ρούχα. (ERN)
- ❖ Nisam te prepoznao u toj odeći.

$$\text{III. } \mathbf{A} + \mathbf{G} = \mathbf{A} + \mathbf{D}$$

a. saopštavati // objavljivati:

- Σας παρακαλώ να μας γνωρίσετε την ημερομηνία της άφιξής σας. (ERN)
- ❖ Molim Vas da nam objavite datum Vašeg dolaska.

b. predstavljati // činiti poznatim:

- Να σας γνωρίσω τους συναδέλφους μου. (www.travelstories.gr)
- ❖ Da vam predstavim svoje kolege.

$$\text{IV. } \mathbf{R}_{\text{indirupit}} = \mathbf{G}_{\text{il}} \mathbf{F}_p + \mathbf{P}_{\text{индирупит}}$$

a. imati u vidu:

- Τι πρέπει να γνωρίζεις αν έχεις κατοικίδιο! (www.zoosos.gr)
- ❖ Šta treba da imaš u vidu ako imaš kućnog ljubimca?

$$\text{V. } \mathbf{R}_{\text{va}} = \mathbf{P}_{\text{процент}}$$

a. umeti // vladati nekom veštinom:

- Στον Βορρά γνωρίζουν να περιμένουν. (www.tanea.gr)
- ❖ Na severu umeju da čekaju.

$$\text{VI. } \mathbf{R}_{\text{ότι}} / \text{πως} = \mathbf{P}_{\text{процент}}$$

a. znati // biti upućen u nešto:

- Γνωρίζουμε ότι η Ευρώπη ζούσε πέρα από τις δυνατότητές της. (www.enet.gr)
- ❖ Znamo da je Evropa živela preko svojih mogućnosti.

14. γράφω [gráfo], γράφομαι [gráfome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. beležiti na papiru slova, brojeve ili znakove:

- Ο εν λόγω μαθητής αντί να λύσει τις ασκήσεις έγραψε ποίημα σχετικό με τα μαθηματικά. (www.neolaia.gr)
- ❖ Dotični učenik umesto da reši vežbe napisao je pesmu vezanu za matematiku.

b. baviti se pisanjem:

- Ποιος έγραψε τα βιβλία της Αγίας Γραφής; (www.imilias.gr)
- ❖ Ko je napisao knjige Svetog Pisma?

c. sastavljati muziku:

- «Πράγματι, γεννήθηκα για το ποδόσφαιρο, όπως ο Μπετόβεν γεννήθηκε για να γράφει μουσική και ο Μιχαήλ Άγγελος για να ζωγραφίζει» τόνισε ο Πελέ. (www.tovima.gr)
- ❖ „Zaista rođen sam za fudbal, kao što se Betoven rodio da sastavi muziku i Mikelandelo da slika“, istekao je Pele.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \mathbf{B}_{\text{e3,1}} + \mathbf{D}$$

a. biti suđeno:

- Το έγγραφε η μοίρα μου. (ERN)
- ❖ *Bilo mi je suđeno.*

III. A + A_{σε} = A + A_{на}

a. snimati // različitim elektronskim sredstvima i tehnikama beležiti sliku i ton:

- Έγραψα στο βίντεο την εκπομπή της τηλεόρασης. (ERN)
- ❖ Snimio sam televizijsku emisiju na video.

IV. A + A_{σε} = A + A_y

a. upisivati // stavljati u neki popis ili skupinu:

- Έγραψα το παιδί στο σχολείο. (ERN)
- ❖ Upisao sam dete u školu.

V. A + G = A + Д

a. obraćati se pismeno // slati pismo // javljati se pismom:

- Τα παιδιά γράφουν το δικό τους γράμμα στο Θεό. (www.goodstory.gr)
- ❖ Deca Bogu šalju svoje pismo.

b. zaveštavati:

- Γαμπρός καταγγέλλει τον πεθερό του, επειδή δεν του έγραψε σπíti. (www.newsbeast.gr)
- ❖ Zet svoga svekra prijavljuje, jer mu nije zaveštao kuću.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. izražavati se pismeno:

- Μαθαίνει να γράφει και να διαβάζει. (RNJ 1998: 448)
- ❖ Uči da piše i da čita.

b. učestvovati na ispitu // polagati:

- Πότε γράφεις; (RNJ 1998: 448)
- ❖ Kada polažeš?

II. V_{intr} + A_{dv} = K_{on} + П_{peд}

a. imati određen način pisanja // biti nečiji rukopis:

- Τι ωραία που γράφει! (RNJ 1998: 448)
- ❖ Kako je njegov rukopis lep!

III. V_{intr} + A_{σε} = П_{peд} + A + Л_y

a. baviti se pisanjem // objavljivati tekstove u štampi:

- Έγραφε σε έγκριτη εφημερίδα των Αθηνών. (RNJ 1998: 448)
- ❖ Objavljivao je članke u istaknutim atinskim novinama.

15. γυμνάζω [jimnázō], γυμνάζομαι [jimnázome]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A = A

a. stalnim i redovnim radom razvijati navike, veštину ili sposobnost:

- Η άσκηση γυμνάζει και τη μνήμη. (www.newsnow.gr)

❖ *Vežbanje* trenira, čak i memoriju.

b. *trenirati* // *činiti efikasnim putem posebnih vežbi*:

• Δείτε τις αρκούδες που γυμνάζουν *τους επισκέπτες*. (www.star.gr)

❖ Pogledajte medvede koji treniraju *posetioce*.

c. *obučavati* // *prenositi nekome znanje obukom*:

• {...} μια νησίδα που διέθεσε η Θέτις στον γιο της για να γυμνάζει *τους στρατιώτες* του.
(www.xronos.gr)

❖ {...} ostrvce koje je svom sinu Tetida pružila kako bi obučavao svoje *vojnike*.

16. γυρεύω [jirévo]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A = A

a. *tražiti* // *truditi se da se pronade ono što je izgubljeno*:

• Η Γερμανία γυρεύει *ενόχους* και η Ελλάδα είναι το θύμα. (www.newsnow.gr)

❖ Nemačka traži *krivce*, a Grčka je žrtva.

II. A = A + A_{3a}

a. *uporno moliti*:

• Γυρεύει *στοργή*, οικογενειακή *αρμονία* κι έναν ευχάριστο *τρόπο* ζωής. (www.mykosmos.gr)

❖ Moli za *nežnost*, porodičnu *harmoniju* i prijatan *način* života.

III. A = Γ_πΦ_p + II_{3a}

a. *imati potrebu za nečim*:

• Η θάλασσα κινδυνεύει, *την αγάπη* μας γυρεύει. (www.real.gr)

❖ More je u opasnosti, *ima potrebu za* našom *ljubavi*.

IV. A + A_{σε} = Π_{ρε.ι} + Π_{προσεντ} + II_{ηα}

a. *pokušavati da postignem*:

• *Τι γυρεύει* ο εμίρης του Κατάρ *στο Ιόνιο*; (www.tovima.gr)

❖ *Šta emir Katara pokušava da postigne na jonskom moru?*

V. R_{va} = Π_{προσεντ}

a. *težiti* // *stremiti* // *osećati upornu želju za postizanjem ili ostvarenjem nečega*:

• Γυρεύουν να *τους δώσουμε ευκαιρία*, ώστε να μην φανεί ότι κάνουν πόλεμο επιθετικό.
(www.stoxos.gr)

• *Teže da im dajemo priliku* tako da se ne čini da vrše napadački rat.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{εντ}

a. *raspitivati se* // *pitajući jednu ili više osoba obaveštavati se o nečemu*:

• Έτσι, όπως έχουν γίνει τα πράγματα, *τρέχα γύρευε*, δεν βγάζεις άκρη. (RNJ 1998: 453)

❖ Kako stoje stvari, ne vredi *da se raspituješ*, nema smisla.

17. γυρίζω [jirízo], γυρίζομαι [jirízome] & γυρνώ [jirnó] & γυρνάω [jirnáo]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A = A

a. pomicanjem nečega oko ose menjati mu položaj:

- Εκεί που γύριζε τη σούβλα του, βλέπει στην άλλη μεριά έναν καλικάντζαρο και γύριζε μια σούβλα με βατράχους! (www.snhell.gr)
- ❖ Dok je okretao svoj ražanj, na drugoj strani vidi Duha koji je okretao *ražanj* sa žabama!

b. upućivati na protivnu stranu:

- {...} γύρισε *το όπλο* και τον πυροβόλησε εν ψυχρώ στην καρδιά. (www.espressonews.gr)
- ❖ {...} okrenuo je *pušku* i hladnokrvno pucao mu u srce.

c. obilaziti:

- Πούλησε τα πάντα και γύρισε *τον κόσμο*. (www.otherside.gr)
- ❖ Sve je prodao i obišao *svet*.

d. snimati:

- Γύρισαν *ταινία* με σκοπό να γλυτώσουν φόρους 3,5 εκατ. ευρώ. (www.tanea.gr)
- ❖ Snimili su *film* sa namerom da izbegnu porez od 3,5 miliona evra.

II. A + A_{σε} = A + A_y

a. prevoditi uokolo:

- Τον γύρισε *σε όλα τα μουσεία*. (ERN)
- ❖ Preveo *ga* je u sve *muzeje*.

III. A + A_{σε} = H_{ενπ} + A_{3α}

a. interesovati se za nešto:

- Το γύρισε στο κολύμπι ο Άρμστρονγκ. (www.gazzetta.gr)
- ❖ Armstrong *se zainteresovao* za *plivanje*.

IV. A + G = A + Д

a. vraćati // davati natrag ono što je uzeto ili posuđeno // davati natrag višak ili pretek nečega:

- Ευχαριστούμε που *μας* γύρισαν *τις φανέλες*. (www.tanea.gr)
- ❖ Zahvaljujemo što su *nam* vratili *dresove*.

b. okretati // prelaziti u suprotno ponašanje:

- Η τύχη *μάς* γύρισε *την πλάτη*. (www.sport24.gr)
- ❖ Sreća *nam* je okrenula *leđa*.

c. obrtati // okretati na drugu stranu:

- Τρίφτηκε το κουστούμι μου και το έδωσα στο ράφτη να *μου το γυρίσει*. (ERN)
- ❖ Moje je odelo iscepano, zato dao sam ga krojaču da *mi ga obrne*.

NEPRELAZAN

I. G_{γύρω από} = Γ_{οικο}

a. okretati se:

- Η γη *γυρίζει γύρω από τον ήλιο*. (ERN)
- ❖ Zemlja *se okreće oko Sunca*.

II. A_{σε} + P_{red} = A_y + Π_{ред}

a. vraćati se // dolaziti natrag:

- Θα γυρίσουμε *στην Ισπανία νικητές*. (www.inews.gr)

❖ Vratíćemo se u Španiju kao pobednici.

1. δαγκώνω [ðangóno], **δαγκώνομαι** [ðangónome] & **δαγκάνω** [ðangáno],
δαγκάνομαι [ðangánome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. ugrizati // zahvatati zubima:

- Ο άνθρωπος που δαγκώνει το χέρι που τον ταΐζει συνήθως γλείφει την μπότα που τον κλοτσάει. (www.metron-ariston.gr)
- ❖ Čovek koji grize ruku koja ga hrani, obično liže čizmu koja ga udara.

b. ujedati:

- Σκύλος δαγκώνει γυναίκα και ο σύζυγός της δαγκώνει το σκύλο. (www.in.gr)
- ❖ Pas ujeda ženu, a njen muž ujeda psa.

II. A + A_{σε} = A + I_{na}

a. grizući uzrokovati ožiljak:

- Ποιος σε δάγκωσε στο λαιμό; (RNJ 1998: 455)
- Ko ti je napravio ožiljak na vratu?

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. uzrokovati neprijatnu situaciju:

- Ο πληθωρισμός πέφτει, αλλά η ακρίβεια ακόμη „δαγκώνει“. (www.tanea.gr)
- ❖ Inflacija pada, ali skupoća i dalje „grize“.

b. uzdržavati se:

- Δαγκώθηκα για να μην πω βαριές κουβέντες. (ERN)
- ❖ Uzdržao sam se da se ne izrazim loše.

c. zaprepašćivati se // iznenadivati se:

- Δαγκώθηκα, όταν άκουσα την είδηση. (ERN)
- ❖ Zaprepastio sam se, kad sam čuo vest.

II. V_{intr} = K_{on} + Π_{ped}

a. biti opasan // biti zajedljiv:

- Πρόσεχέ τον, δαγκώνει. (RNJ 1998: 455)
- ❖ Čuvaj se ga, opasan je.

2. δακτυλογραφώ [ðaktilografó], **δακτυλογραφούμαι** [ðaktilografúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. otkucavati na pisačoj mašini:

- Πότε θα δακτυλογραφήσεις τα χειρόγραφα; (ERN)
- ❖ Kada ćeš otkucati rukopise?

3. δανείζω [δανίζο], δανείζομαι [δανίζομαι]: V_{cons}

PRELAZAN

I. A + A_{από} = Π_{αδβ} + Γ_{η3}

a. inspirisati se // biti nadahnut:

- Στους πίνακές του δανείζεται θέματα από τη φύση. (RNJ 1998: 458)
- ❖ U svojim slikama inspiriše se temama iz prirode.

II. A + A_{από} = Γ_πΦ_ρ + A + Γ_{η3}

a. uzimati u zajam od nekoga:

- Δανείζομαι βιβλία από τη βιβλιοθήκη. (RNJ 1998: 458)
- ❖ Uzimam u zajam knjige iz biblioteke.

III. A + G = A + Δ

a. pozajmljivati // uzimati u zajam:

- Η Γερμανία μάς δάνεισε 15 δισ. και κέρδισε 45 δισ. (www.news247.gr)
- ❖ Nemačka nam je pozajmila 15 biliona i zaradila 45 biliona.

b. posuđivati // davati na neko vreme predmet uz obavezu vraćanja:

- Δύο πάντα δάνεισε για δέκα χρόνια η κινέζικη κυβέρνηση στο ζωολογικό κήπο του Εδιμβούργου. (www.typografikos.com)
- ❖ Kineska vlada zoološkom vrtu u Edinburgu je posudila dve pante za deset godina.

4. δαπανώ [δαπανό] & δαπανάω [δαπανάο], δαπανιέμαι [δαπανιέμαι] & δαπανώμαι

[δαπανόμαι]: V_{cons}

PRELAZAN

I. A + A_{για} = A + A_{3α}

a. rasipati // gubiti svaku meru u trošenju nečega:

- Ο γερμανικός στρατός δαπανά εκατομμύρια ευρώ για αντιηλιακά. (www.news247.gr)
- ❖ Nemačka vojska rasipa milione evra za kreme za sunčanje.

II. A + A_{σε} = A + Π_γ

a. trošiti // ulagati u troškove:

- Μη δαπανάς τον καιρό σου σε άσκοπες συζητήσεις. (ERN)
- ❖ Ne troši svoje vreme u nekorisnim razgovorima.

5. δείχνω [δήηνο], δείχνομαι [δήηνομαι]: V_{dem}

PRELAZAN

I. A = A

a. pokazivati // činiti da se nešto vidi:

- Αυτό το ρολόι δείχνει την τρέχουσα ώρα σε ψηφιακή μορφή. (www.bestprice.gr)
- ❖ Ovaj sat pokazuje tekuće vreme u digitalnom obliku.

b. izlagati // prirediti za izložbu:

- Οι μαθητές της Σχολής Καλών Τεχνών θα δείξουν τη δουλειά τους σε μια ομαδική έκθεση. (ERN)
- ❖ Studenti fakulteta Likovnih Umetnosti svoj posao će izložiti u zajedničkoj izložbi.

c. ispoljavati:

- Έδειξε θάρρος στη μάχη. (ERN)
- ❖ Ispoljio je hrabrost u bitki.

II. G = Д

a. osveščivati // vršiti osvetu:

- Θα σου δείξω εγώ. (ERN)
- ❖ Ja ću ti osvetiti.

III. A + G = A + Д

a. prikazivati:

- Τους έδειξα την κάρτα που γράφει ότι έχω πάνω από 67% αναπηρία. (www.enet.gr)
- ❖ Prikazao sam im kartu koja piše da imam invalidnost preko 67%.

b. objašnjavati // činiti da nešto postaje jasno:

- Θα σου δείξω εγώ τα βήματα του χορού. (ERN)
- ❖ Ja ću ti objasniti korake plesa.

IV. A + A_{με} + A_{σε} = Γ_лΦ_р + И_{алв} + A_{на} + J_{на}

a. skretati pažnju:

- Η Κατίνα έδειξε με το χέρι της τις απλωμένες κάρτες στο τραπέζι. (www.marameimaridi.gr)
- ❖ Katina svojom rukom skrenula je pažnju na raspoređene karte na stolu.

V. R_{indirupit} = P_{индупит}

a. pokazivati:

- 10 σημάδια στο πρόσωπό μας που δείχνουν κατά πόσο είμαστε υγιείς. (www.infospoude.gr)
- ❖ 10 znakova na našem licu koji pokazuju koliko smo zdravi.

b. izvoditi dokaz // utvrđivati istinitost // verifikovati:

- Τα αποτελέσματα των αγώνων έδειξαν πόσο σημαντική είναι η σωστή προπόνηση. (ERN)
- ❖ Rezultati od utakmica su dokazali koliko je pravi trening značajan.

NEPRELAZAN

I. C_{op} + P_{red} = K_{on} + П_{ред}

a. pokazivati se:

- Τη νύχτα η πόλη δείχνει πιο μυστηριώδης, πιο γοητευτική. (RNJ 1998: 464)
- ❖ Noću grad se pokazuje tajanstveniji, čarobniji.

II. V_{intr} + A_{με} = H_{енр} + И_{алв}

a. ispružiti kažiprst:

- Δεν είναι ευγενικό να δείχνεις με το δάχτυλο. (RNJ 1998: 464)
- ❖ Nije ljubazno da pokazuješ kažiprstom.

III. V_{intr} + P_{red} = Γ_лΦ_р + P_{процент}

a. ponašati se // davati utisak:

- Δείχνεις πολύ ανυπόμονος. (RNJ 1998: 464)
- ❖ *Daješ utisak da si mnogo nestrpljiv.*

6. δένω [δένο], δένομαι [δέnome]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A****a. vezati // spajati dva kraja užeta // praviti čvor ili omču na nečemu:**

- Δέσε γερά το σκοινί να μη σπάσει. (ERN)
- ❖ *Veži konopac jako da ne pukne.*

b. sklapati // sastavljati:

- Έχοντας λύσει και δέσει εκατοντάδες κυνηγετικά όπλα, είχα πάντα την ίδια απορία. (www.ethnos.gr)
- ❖ *Rasklopivši i sklopivši stotinu pušaka, uvek sam imao isto pitanje.*

c. biti privržen:

- Τους δένει μεγάλη αγάπη. (ERN)
- ❖ *Velika ljubav ih vezuje.*

II. A + A_{με} = A + II_{αδβ}**a. angažovati // uzimati u službu po ugovoru:**

- Τον έδεσαν με συμβόλαιο. (ERN)
- ❖ *Angažovali su ga ugovorom.*

III. A + A_{σε} = A + A_{ηα}**a. stezati ruke ili noge i onemogućavati kretanje:**

- Οι φυλές της Σιβηρίας συνήθιζαν να δένουν τους αιχμάλωτους σε ένα δέντρο, γυμνούς και εκτεθειμένους σε κουνούπια και άλλα έντομα. (www.kathimerini.gr)
- ❖ *Plemena u Sibiru su imala naviku da zarobljenike, gole i izložene komarcima, ali i drugim insektima vezuju na drvo.*

IV. A + A_{σε} = A + II_{ηα}**a. zaustavljati // imobilizirati:**

- Μέθυσε και έδεσε το άλογο {...} στο μπαλκόνι του! (www.kykladesnews.gr)
- ❖ *Napio se i vezao je konj na {...} svom balkonu!*

V. A + A_{σε} = A + II_γ**a. spajati // udešavati praveći čvor ili omču**

- Έδεσαν το χόρτο σε δεμάτια. (ERN)
- ❖ *Vezali su travu u snopovima.*

VI. A + G = A + D**a. previjati // metati zavoj:**

- Τον έδεσαν τα μάτια και τον οδήγησαν στο κρησφύγετό τους. (ERN)
- ❖ *Vezali su mu oči i vodili su ga u svoje skrovište.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. sazrevati:

- Τα κλαδιά καταστρέφονται και δεν «δένουν» οι καρποί. (www.crystalight.gr)
- ❖ Grane se oštećuju i plodovi ne sazrevaju.

II. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{peλ}}$

a. biti gotov:

- Για να δέσει η σάλτσα πρόσθεσε λίγο αλεύρι. (ERN)
- ❖ Da sos bude gotov dodaj malo brašna.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{enp}} + H_{\text{ca}}$

a. usklađivati se:

- Η μουσική της ταινίας έδενε θαυμάσια με την εικόνα. (ERN)
- ❖ Saundtrek se usklađivala odlično sa slikom.

7. δέχομαι [déhome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{fac}}$

PRELAZAN

I. $A = A$

a. prihvatati:

- Μου είναι αδύνατο να δεχτώ μια τέτοια πρόταση. (ERN)
- ❖ Meni je nemoguće da prihvatim takav predlog.

b. primati:

- „Η Αυστραλία θα δεχθεί 190.000 μετανάστες κατά το οικονομικό έτος 2013-14“, ανακοίνωσε ο υπουργός Μετανάστευσης, Μπρένταν Οκόνφορ. (www.lifo.gr)
- ❖ „Australija će u fiskalnoj godini 2013-2014 primiti 190.000 imigranata“ saopštio je ministar za imigraciju, Brendan O' Konor.

c. dočekivati // provoditi neko vreme u očekivanju pa prestajati čekati kad je svrha čekanja postignuta:

- Το πρώτο αεροδρόμιο για ΑΤΙΑ δέχεται τους πρώτους επισκέπτες. (www.dinfo.gr)
- ❖ Prvi aerodrom za NLO dočekuje prve goste.

II. $R_{\text{va}} = P_{\text{процент}}$

a. pristajati // prihvatati nečiju ponudu:

- Χτύπησαν μητέρα και παιδί, γιατί δε δέχτηκαν να καθίσουν στην ομπρέλα! (www.alfavita.gr)
- ❖ Udarili su majku i dete, jer nisu pristali da sednu pod kišobran.

b. saglašavati se:

- Με μισθούς πείνας οι γιατροί δεν δέχονται να εξετάζουν ανάπηρους. (www.ist.gr)
- ❖ Sa platama gladi lekari ne saglašavaju se da pregledaju invalide.

III. $R_{\text{ότι}} / \text{πως} = P_{\text{процент}}$

a. priznavati:

- Δέχτηκε ότι μπορεί να κάνει λάθος. (ERN)
- ❖ Priznao je da možda greši.

b. pretpostavljati // počinjati od pretpostavke:

- Ας δεχτούμε *ότι τα γεγονότα συνέβησαν*, όπως περιγράφονται. (ERN)
- ❖ Pretpostavimo *da su se događaji desili kako se opisuju*.

8. δηλώνω [dilóno], δηλώνομαι [dilónome]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A = H_{emp} + A_{na}

a. označavati // odnositi se (3 lice jednine – množine)

- Ο αόριστος δεν δηλώνει μόνο παρελθόν, δηλώνει και *το στιγμιαίο* της πράξης σε σχέση με το εξακολουθητικό. (www.phorum.gr)
- ❖ Aorist ne označava samo prošlost, već *se odnosi na trenutnost* radnje u vezi sa trajnosti.

II. A + A_{σε} = A + J_{na}

a. prijavljivati:

- Όσοι επιστρέφουν από το εξωτερικό είναι υποχρεωμένοι να δηλώνουν *στο τελωνείο τα αντικείμενα* που έχουν αγοράσει. (ERN)
- ❖ Oni koji se vraćaju iz inostranstva moraju da na carini prijavljuju *stvari* koje su kupili.

III. R_{ότι} / πως = P_{процент}

a. saopštavati:

- „Είναι εξοργιστικό να δηλώνουμε *ότι η κρίση έχει περάσει*“ τονίζει η Γενική Γραμματέας της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Εργατικών Συνδικάτων. (www.protothema.gr)
- ❖ „Razjarujuće je da saopštavamo *da je kriza prošla*“ naglašava Generalni Sekretar Evropske Federacije sindikata radnika.

b. izricati // iskazivati // oblikovati rečima:

- Ρεν: Δηλώνει *ότι είναι «έκπληκτος» από τη στάση της Γαλλίας*. (www.skai.gr)
- ❖ Ren: Izriče *da je „iznenađen“ stavom Francuske*.

c. značiti // ukazivati (3 lice jednine):

- Ο μύθος, η παροιμία, η λέξη δηλώνει *ότι {...}* (RNJ 1998: 475)
- ❖ Mit, poslovica, reč znači *da {...}*

9. δημοσιοποιώ [dimosiopió], δημοσιοποιούμαι [dimosiopiúme]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A = A

a. objavljivati:

- Ποιες *φωτογραφίες* δημοσιοποιεί η Αστυνομία; (www.lifo.gr)
- ❖ Koje *slike* objavljuje policija?

10. διαβάζω [djavázo], διαβάζομαι [djavázome]: V_{sci}

PRELAZAN

I. A = A

a. čitati // razumevati ono što je napisano:

- Οι βουλευτές μιλούν και αυτός διαβάζει *εφημερίδα!* (www.enikos.gr)

❖ Poslanici razgovaraju, a on čita *novine*.

b. proučavati // sticati temeljno znanje:

• Μην πανικοβάλλεσαι, διάβασε *φιλοσοφία!* (www.tovima.gr)

❖ Ne paniči, prouči *filozofiju!*

c. pogađati // predviđati:

• Κανείς δεν μπορεί να πει με σιγουριά, πότε ο άνθρωπος χρησιμοποίησε για πρώτη φορά τα άστρα για να διαβάσει *το μέλλον*. (www.apophenia.gr)

❖ Niko ne može sa sigurnošću da kaže kada je prvi put čovek koristio zvezde kako bi predvideo *budućnost*.

II. A = A + Д

a. čitati molitvu:

• Ένας παπάς να τους *διαβάσει* στη Βουλή! (www.inews.gr)

❖ Neka *im* neki sveštenik pročita *molitvu* u skupštini!

III. A_{σε} + R_{ότι} / πως = J_y + P_{προσεντ}

a. konstatovati // slutiti:

• Διαβάζω *στα μάτια σου πως δε με αγαπάς*. (ERN)

❖ *U* tvojim *očima* konstatujem *da me ne voliš*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{енп}

a. umeti čitati:

• Δεν πήγε σχολείο και δεν ξέρει να γράφει και να *διαβάζει*. (RNJ 1998: 481)

❖ Nije pohađao školu i ne ume da piše i *da čita*.

b. učiti:

• Έχω πονοκέφαλο και δεν μπορώ να *διαβάσω*. (RNJ 1998: 481)

❖ Imam glavobolju i ne mogu *da učim*.

11. διαδίδω [διαδίδω], διαδίδομαι [διαδίδομαι]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A = A

a. raširivati:

• Ακολουθήστε τα βήματα του Αποστόλου Παύλου και επισκεφτείτε τα μέρη, όπου κήρυξε και *διέδωσε τον χριστιανισμό*. (www.visitpafos.org.cy)

❖ Pratite korake Apostola Pavla i posetite mesta gde je propovedao i raširio *hrišćanstvo*.

b. obelodanjivati // iznositi na javnost:

• Διαδίδω ένα *μυστικό*. (ERN)

❖ Iznosim neku *tajnu*.

II. R_{ότι} / πως = P_{raep} P_{ros} C_{om} C₁

a. izjavljivati:

• Διαδίδουν ότι ο *Άσαντ είναι νεκρός*. (www.sigmalive.gr)

❖ Izjavljuju *da je Asad mrtav*.

NEPRELAZAN**I. $V_{\text{imp}} = B_{\text{ε3λ}}$**

a. *govoriti se* (3 lice jednine):

- Διαδίδεται ότι θα παραιτηθεί. (RNJ 1998: 485)
- ❖ *Govori se* da će dati otkaz.

12. διαιρώ [dieró], **διαιρούμαι** [dierúme]: **V_{fac}** **PRELAZAN****I. $A = A$**

a. *deliti* // ***rašćlanjivati na manje komade***:

- Φροντίζει για την ασφάλειά τους {...} διαιρεί την κληρονομιά τους. (www.tovima.gr)
- ❖ *Stara se* o njihovoj sigurnosti {...} deli njihovo *nasledstvo*.

b. *odvajati*:

- Η ιθαγένεια διαιρεί την τρικομματική. (www.enet.gr)
- ❖ *Državljanstvo odvajaja tropartijsku vladu*.

c. *razdvajati* // ***rastavljati one koji se fizički obračunavaju***:

- Ο εμφύλιος πόλεμος διαίρεσε τους Έλληνες. (ERN)
- ❖ *Građanski rat je razdvojio Grke*.

II. $A + A_{\text{με}} = A + H_{\text{ca}}$

a. *vršiti deljenje*:

- Για να διαιρέσεις έναν ακέραιο με ένα κλάσμα μπορείς να μετατρέψεις και τον ακέραιο σε κλάσμα {...} (www.easyschool.gr)
- ❖ *Podeliti* integralan broj *sa razlomkom* možes da pretvoriš i integralan broj u razlomak {...}.

III. $A + A_{\text{σε}} = A + A_y$

a. *razdeljivati*:

- Βασική καινοτομία του νέου αρχαιολογικού νόμου είναι ότι διαιρεί τα πολιτιστικά αγαθά σε τρεις κατηγορίες. (www.pspa.uoa.gr)
- ❖ *Glavna inovacija* novog arheološkog zakona je da kulturna *dobra* razdeljuje u tri *kategorije*.

13. διαλέγω [djalégo], **διαλέγομαι** [djalégoime]: **V_{opt}** **PRELAZAN****I. $A = A$**

a. *uklanjati* // ***odeljivati od celine***:

- Θα διαλέξω τα βιβλία που δε χρειάζομαι. (ERN)
- ❖ *Odeliću knjige* koje mi nisu potrebne.

b. *izabirati* // ***odlučiti se za koga***:

- Διάλεξε τον γυναικολόγο που σου ταιριάζει και σου αξίζει ! (www.newsage.gr)
- ❖ *Izaberi ginekologa* koji ti odgovara i zaslužuješ!

II. $A = H_{\text{εnp}} + A_{\text{3a}}$

a. *odabirati* // ***odlučivati se***:

- Δοκίμασε – Σύγκρινε – Διάλεξε το νικητή! (www.plaisio.gr)
- ❖ Probaj – Uredi – Odluči se za pobednika!

III. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + \Delta$

a. *birajući izdvajati:*

- Πώς διαλέγουμε δώρα στα παιδιά; (www.enikos.gr)
- ❖ Kako *deci* biramo *poklone*?

IV. $R_{\nu\alpha} = P_{\text{процент}}$

a. *preferirati // davati prednost // više ceniti:*

- Και πάντα διαλέγω να μαθαίνω από τα παθήματά μου! (www.neagnosi.gr)
- ❖ I uvek preferiram *da se opametim od svojih grešaka*!

14. διαλύω [dialíio], διαλύομαι [dialíome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *rastavljati nešto na sastavne delove // rastvarati nešto što je sklopljeno:*

- Διαλύω μια συσκευή. (ERN)
- ❖ Rastavljam *aparat*.

b. *uništavati // pobijati // razarati:*

- Τα διέλυσες τα παπούτσια με το ποδόσφαιρο. (ERN)
- ❖ Uništio si *cipele* igrajući fudbal.

c. *rasteravati // razgoniti:*

- Ο ήλιος διέλυσε τα σύννεφα. (ERN)
- ❖ Sunce je rasteralo *oblake*.

d. *prekidati postojanje ili funkciju // raspršivati:*

- Διαλύω τις υποψίες. (ERN)
- ❖ Raspršavam *sumnje*.

e. *naginjati mnoštvo // razgoniti skupinu:*

- Η αστυνομία διέλυσε τη συγκέντρωση. (ERN)
- ❖ Policija je rasterala *skup*.

f. *mučiti // iscrpljivati // premarati:*

- Αυτή η αρρώστια με διέλυσε. (ERN)
- ❖ Ova bolest *me* je iscrpla.

g. *pobeđivati // savladavati:*

- Επιτέθηκαν εναντίον τους και τους διέλυσαν. (ERN)
- ❖ Napali ih su i rasturili *ih*.

II. $A = H_{\text{emp}}$

a. *raskidati // prekidati prijateljstvo ili međuljudski odnos* (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Τα διαλύσαμε. (ERN)
- ❖ Razveli smo *se*.

III. $A + A_{\mu\epsilon} = A + H_{ca}$

a. dezorganizovati // kvariti organizaciju:

- Η κυβέρνηση με την πολιτική της διαλύει το στρατό. (ERN)
- ❖ Vlada sa svojom politikom dezorganizuje vojsku.

IV. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + A_y$

a. rastvarati:

- Διαλύουμε τη σοκολάτα σε γάλα. (ERN)
- ❖ Rastvaramo čokoladu u mleko.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{emp}$

a. rastavljati se // rasklapati se:

- Το βιβλίο ήταν άδετο και διαλύθηκε. (ERN)
- ❖ Knjiga je bila bez korica i rasklopila se.

15. διαμαρτύρομαι [diamartírome]: $V_{dep} - V_{dic}$

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{emp}$

a. protestnovati // izražavati protest:

- Οι πολίτες έχουν δικίο που διαμαρτύρονται και υπάρχει ο κίνδυνος η οργή τους να στραφεί και εναντίον της ΕΕ. (www.enikos.gr)
- ❖ Građani su u pravu što protestuju, tako da postoji opasnost da se njihov gnev okrene protiv EU.

b. žaliti se // izražavati nezadovoljstvo // jadatai se:

- Τώρα που έπεσε όλη δουλειά μαζεμένη διαμαρτύρεται. (RNJ 1998: 493)
- ❖ Žali se, jer je sada mnogo zauzet.

16. διαμορφώνω [diamorfóno], διαμορφώνομαι [diamorfónome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. oblikovati // uobličavati:

- Περιγράφει τους πολέμους που διεξήγαγε η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία στο βορρά, οι οποίοι διαμόρφωσαν τη σημερινή Ευρώπη. (www.historical-quest.com)
- ❖ Opisuje ratove koje je rimsko carstvo vodilo na severu i koji su oblikovali savremenu Evropu.

b. stvarati na moralnom ili intelektualnom nivou // uspostavljati:

- Το πανεπιστήμιο οφείλει να διαμορφώσει ελεύθερα πνεύματα. (ERN)
- ❖ Univerzitet mora da stvori slobodne duhove.

17. διανυκτερεύω [dianikterévo]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{emp}$

a. dežurati // biti prisutan van uobičajenih radnih i drugih obaveza na radnom mestu:

- Η νομοθεσία υποχρεώνει τους φαρμακοποιούς που *διανυκτερεύουν* να εξυπηρετούν τους ασθενείς οποιαδήποτε ώρα κατά τη διάρκεια της νύκτας{...} (www.sigmalive.com)

❖ *Zakon obavezuje apotekare koji dežuraju da pacijente služe u bilo koje vreme tokom noći {...}*

II. $V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe.l}} + A$

a. *provoditi noć // noćiti:*

- Επιβάτες *διανυκτερεύουν* στο δάπεδο το αεροδρομίου της Φρανκφούρτης. (www.inews.gr)
- ❖ *Putnici provode noć na podu frankfurtskog aerodroma.*

18. διανύω [διανίω], διανύομαι [διανίομαι]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *biti ili razvijati se u neko doba:*

- Το δέκατο χρόνο στον Άρη *διανύει* το Opportunity. (www.lifo.gr)
- ❖ *Desetu godinu na Marsu provodi Opportunity.*

II. $A = V_{\text{intr}} + A_{\text{kroz}}$

a. *prolaziti kroz:*

- Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις *διανύουν τη* μακρότερη *περίοδο* ηρεμίας τα τελευταία εξήντα χρόνια. (www.ethnos.gr)
- ❖ *Grčko-turski odnosi prolaze kroz najduži period mira u poslednjih šezdeset godina.*

III. $A + A_{\text{apó}} + A_{\text{ως}} = A + \Gamma_{\text{οα}} + \Gamma_{\text{δο}}$

a. *putovati // prelaziti daljinu:*

- Το αεροπλάνο του μέλλοντος θα *διανύει την απόσταση από* το Λονδίνο *ως την Αυστραλία* (18.000 χιλιόμετρα) σε λιγότερο από πέντε ώρες. (www.tanea.gr)
- ❖ *Avion budućnosti će prelaziti daljinu od Londona do Australije (18000 kilometara) u manje od pet sati.*

19. διαπιστώνω [διαπιστόνω], διαπιστώνομαι [διαπιστόνομαι]: V_{dic}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *konstatovati:*

- Διαπιστώνουμε μια ανησυχητική *άνοδο* του εθνικισμού, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. (www.etuc.org)
- ❖ *Konstatujemo uznemiravajući porast nacionalizma, rasizma i ksenofobije.*

II. $R_{\text{ότι}} / \pi_{\text{ως}} = P_{\text{προσεντ}}$

a. *utvrđivati:*

- Η ΕΕ *διαπιστώνει* με λύπη *πως*, παρά τα επανειλημμένα αιτήματά της, η *Τουρκία εξακολουθεί να αρνείται να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της*. (www.parapolitika.gr)
- ❖ *Evropska Unija uz žalost utvrđuje da uprkos ponovljenim zahtevima Turska i dalje odbija da ispunjava svoje obaveze.*

b. *doznati // saznati // obavestavati se o nečemu:*

- Βάζοντας το χέρι στην τσέπη διαπίστωσε ότι του έλειπε το πορτοφόλι. (ERN)
- ❖ Stavljajući ruku u džep doznao je *da mu nije bilo novčanika*.

20. διαρκώ [διάρκώ]: V_{temp}

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{emp}$

a. trajati:

- Πόσο *διαρκεί* η εγκυμοσύνη της γάτας και πόσο του σκύλου; (www.vetmed.gr)
- ❖ Koliko dugo *traje* trudnoća mačke i koliko dugo psa?

II. $V_{intr} = K_{on} + \Pi_{pel} + \mathbb{J}_y$

a. izdržavati:

- Υπάρχουν οι επιπόλαιες φιλίες και οι φιλίες που *διαρκούν*. (RNJ 1998: 498)
- ❖ Ima površinskih prijateljstava i onih koja *su izdržljiva u vremenu*.

21. διασκεδάζω [diaskeδάzo], διασκεδάζομαι [diaskeδάzome]: V_{eve}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. otklanjati negativan osećaj:

- Η αύξηση στην κατασκευαστική δραστηριότητα διασκέδασε *τους φόβους* για μια ανώμαλη προσγείωση, αλλά η Κίνα δεν διέφυγε τον κίνδυνο (www.e-dromos.gr)
- ❖ Povećanje građevinske delatnosti otklonilo je *strahove* za tvrdo prizemljenje, ali Kina nije izbegla opasnost.

II. $A + A_{\mu e} = A + H_{ca}$

a. zabavljati // razonođavati // razveseljavati:

- 110 παιδιά ένωσαν τις φωνές τους και διασκέδασαν *τους θεατές με ποιοτικά τραγούδια* του ελληνικού ρεπερτορίου (www.koinignomi.gr)
- ❖ 110 dece spojilo je svoje glasove i razveselilo *publiku sa kvalitetnim pesmama* grčkog repertoara.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{emp}$

a. uživati // biti veseo // radovati se:

- Τα παιδιά παίζουν, *διασκεδάζουν* και απασχολούνται δημιουργικά. (www.infokids.gr)
- ❖ Deca igraju se, *uživaju* i zanimaju se kreativno.

II. $V_{intr} + A_{\sigma e} = \Pi_{pel} + A + \mathbb{J}_y$

a. provoditi vreme na prijatan način:

- Τα παιδιά μαθαίνουν *διασκεδάζοντας* στο καλοκαιρινό εργαστήρι. (www.infokids.gr)
- ❖ Deca uče *provodeći svoje vreme u letnjoj radionici*.

22. διαστέλλω [diastélo], διαστέλλομαι [diastélome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. rastezati // raširivati:

- Ο κυβερνοχώρος διαστέλλει τον ανθρώπινο χρόνο. (www.enet.gr)
- ❖ Sajberspejs rasteže ljudsko vreme.

II. A + A_{από} = A + Γ_{οι}

a. razdvajati:

- Πρέπει να διαστέλλουμε την ιδιωτική από την κρατική βία. (ERN)
- ❖ Moramo da razdvajamo *privatno od državnog nasilja*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. razlikovati se:

- Οι έννοιες του εθνισμού και του εθνικισμού *διαστέλλονται* σαφώς μεταξύ τους. (RNJ 1998: 500)
- ❖ Pojmovi rodoljublja i nacionalizma međusobno *se razlikuju* na jasan način.

23. διασχίζω [diashízo], διασχίζομαι [diashízome]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A = V_{intr} + A_{kroz}

a. prolaziti:

- Η πεδιάδα που διασχίζει ο Ρήγος μετά το συναρπαστικό μεσαίο κομμάτι του είναι επίσης γαλήνια. (www.tovima.gr)
- ❖ Ravnica *kroz koju* Rajna *prolazi* posle svog uzbudljivog srednjeg dela je takođe mirna.

II. A + A_{μέχρι} = A + Γ_{πο}

a. prelaziti:

- Από το σημείο αυτό ξεκινούσαν τα караβάνια των Τουαρέγκ για να διασχίσουν τη Σαχάρα μέχρι το *Ελ Ντοράντο* τους {...} (www.nooz.gr)
- ❖ Sa te tačke karavani Tuarega su polazili tako da pređu *Saharu do svog Eldorada* {...}

24. διατηρώ [diatiró], διατηρούμαι [diatirúme]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. izdržavati:

- Η Ιαπωνία διατηρεί την ψυχραιμία της. (www.foreignaffairs.gr)
- ❖ Japan izdržava svoju *ravnodušnost*.

b. raspolagati // imati // posedovati:

- Έχω μεγάλη *περιουσία*. (RNJ 1998: 501)
- ❖ Imam veliku *imovinu*.

II. A = A + H_{ca}

a. održavati:

- Γιατί δεν πρέπει να διατηρούμε μαζί *φρούτα* και *λουλούδια*. (www.axortagos.gr)
- ❖ Zašto ne treba da *voće održavamo zajedno sa cvećem*.

III. A = Γ_πΦ_p + J_o**a. voditi brigu:**

- Στους νέους χώρους διαβίωσης οι Έλληνες δημιουργούν σχολεία, τηρούν τα έθιμά τους, διατηρούν τη γλώσσα τους. (www.metanastis.com)
- ❖ U novim životnim prostorima Grci osnivaju škole, održavaju svoje običaje, vode brigu o svom jeziku.

IV. A + A_{με} = A + H_{ca}**a. čuvati:**

- Με ποιο πρόγραμμα γυμναστικής διατηρούν το σώμα τους οι επώνυμες Κύπριες; (www.ilovestyle.com)
- ❖ Sa kojim fitness programom znane Kípranke čuvaju svoje telo?

V. A + G_{μεταξύ} = A + H_{μεθύ}**a. nastavljati // ne prestajati:**

- Στη λίστα με τα 200 καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου παραμένει το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το οποίο διατηρεί και φέτος την πρώτη θέση μεταξύ των ελληνικών ΑΕΙ. (www.agelioforos.gr)
- ❖ Na listi 200 najboljih univerziteta u svetu ostaje Aristotelski Univerzitet Soluna, koji i ove godine nastavlja da zauzima prvo mesto među grčkim najvišim obrazovnim ustanovama.

25. διατυπώνω [diatipóno], διατυπώνομαι [diatipónome]: V_{dic}**PRELAZAN****I. A + A_{για} = A + J_o****a. iznositi:**

- Οι Ορθόδοξοι εκπρόσωποι διατύπωσαν πολλές επιφυλάξεις για τον προτεινόμενο νέο τύπο Συνελεύσεως. (www.churchofcyprus.org.cy)
- ❖ Pravoslavni predstavnici izneli su veliku suzdržanost o predloženom novom obliku Veća.

II. A + A_{σε} = A + J_y**a. formulisati:**

- Να καλλιεργούν την γλωσσική τους έκφραση, ώστε να διατυπώνουν τις σκέψεις τους στον προφορικό και γραπτό τους λόγο με σαφήνεια και ορθότητα. (www.pedia.gr)
- ❖ Da kultivišu svoj jezički izraz tako da formulišu svoje misli u usmenom i pismenom govoru uz jasnoću i preciznost.

26. διαφημίζω [diafimízo], διαφημίζομαι [diafimízome]: V_{dem}**PRELAZAN****I. A = A****a. reklamirati // putem masovnih medija oglašavati prodaju robe i usluga:**

- Αν και Έλληνας τρίτης γενιάς, ο Ματ Μπάρετ είναι ο άνθρωπος που έχει επιμεληθεί την ιστοσελίδα www.greece-travel.com διαφημίζοντας με τον καλύτερο τρόπο την πατρίδα των προγόνων του. (www.ellines.com)

- ❖ Iako je Grk treće generacije, Mat Baret je čovek koji vodi računa o sajtu www.greecetravel.com reklamirajući *domovinu* svojih predaka na najbolji način.

b. prikazivati // promovisati:

- Η κυβέρνηση διαφημίζει το έργο της με κάθε τρόπο. (ERN)
- ❖ Vlada svoje *delo* promoviše na bilo koji način.

27. διδάσκει [didásko], διδάσκωμαι [didáskome]: V_{sci}

PRELAZAN

I. A = A

a. poučavati:

- Ο Χριστός δίδασκε την αγάπη. (ERN)
- ❖ Hristos je poučio *ljubav*.

II. A + A = A + Д

a. predavati znanje ili veštinu:

- 6 μαθήματα σχέσεων που μας διδάσκουν τα ζώα. (www.clickatlife.gr)
- ❖ 6 *lekcija* odnosa koje *nam* životinje predaju.

III. A + R_{va} = A + P_{процент}

a. učiti:

- Σχολείο διδάσκει τους μαθητές του να γράφουν και με τα δυο χέρια! (www.typos.com.cy)
- ❖ Škola svoje *đake* uči *da pišu obema rukama!*

IV. G + R_{ότι / πως} = Д + A + P_{процент}

a. savetovati // nagovarati:

- Οι γονείς μου μου δίδαξαν ότι πρέπει να αγωνίζομαι στη ζωή. (ERN)
- ❖ Moji roditelji su *me* savetovali *da se treba boriti u životu*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{енп}

a. vršiti profesiju nastavnika // predavati:

- Πού διδάσκεις φέτος; (RNJ 1998: 508)
- ❖ Gde *predaješ* ove godine?

28. διηγούμαι [diiγúme]: V_{dep} - V_{dic}

PRELAZAN

I. A + G = A + Д

a. pripovedati // opisivati neki događaj naširoko:

- 7.000 χρόνια: Η οδοντόκρεμα μάς διηγείται την ιστορία της. (www.iefimerida.gr)
- ❖ 7000 godina: Pasta za zube *nam* pripoveda svoju *istoriju*.

b. ispričavati // u celini usmeno izlagati:

- Και τότε θα ψάξει να βρει και θα της διηγηθεί το παραμύθι με τις ξεχασμένες λέξεις, εκείνο που όλοι οι άνθρωποι ξέρουν, μα στη βουή της ζωής το λησμονούν. (www.in.gr)

- ❖ I onda će potražiti da nađe i će *joj* ispričati *bajku* sa zaboravljenim rečima, onu koju svi ljudi znaju, ali ga zaboravljaju u žamoru života.

II. R_{indirupit} = P_{индупит}

a. opisivati događaj:

- Διάσημες μαμάδες διηγούνται *πώς βίωσαν τον τοκετό!* (www.tlife.gr)

- ❖ Čuvene majke opisuju *kako su doživele porođaj!*

III. R_{ότι / πως} = P_{процент}

a. pričati // usmeno kazivati // pripovedati:

- Λίγο αργότερα παρουσιάστηκε στην ξηρά ο Έναλος και διηγήθηκε *ότι και οι δυο είχαν σωθεί από ένα δελφίνι.* (www.theogonia.gr)

- ❖ Malo kasnije Enalos predstavio se na kopni i pričao *da su se oboje spasli od nekog delfina.*

29. δικαιολογώ [dikeologó], δικαιολογούμαι [dikeologúme]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A = A

a. obrazlagati // potkreplivati razlozima:

- Τίποτα δεν δικαιολογεί μια τέτοια ύπουλη *επίθεση* εναντίον ανθρώπων, οι οποίοι είχαν συγκεντρωθεί για μια ειρηνική αθλητική εκδήλωση. (www.kathimerini.gr)

- ❖ Ništa ne obrazlaže takav podmucao *napad* protiv ljudi koji su se skupili za neku mirnu sportsku manifestaciju.

b. objašnjavati razloge:

- Η λαγνεία των αριθμών και δεικτών της συγκυβέρνησης δεν μπορεί να δικαιολογεί *απώλειες* σε ανθρώπινες ζωές. (www.ert.gr)

- ❖ Požuda brojeva i indikatora koalicije ne može da objašnjava *razloge* za gubitak ljudskih života.

c. opravdavati // navoditi razloge za neki postupak:

- Μόλις ένας στους δύο φορολογούμενους δικαιολόγησε *τα εμβάσματα* στο εξωτερικό. (www.avgi.gr)

- ❖ Samo jedan od poreških obveznika opravdao je *doznake* u inostranstvu.

d. shvatati:

- Δικαιολογώ *απόλυτα τον εκνευρισμό* της. (www.womenonly.gr)

- ❖ U potpunosti shvatam njenu *iritaciju*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{сnp}

a. opravdavati se (3 lice jednine):

- Η Γερμανία *δε δικαιολογείται* να μπλοκάρει το ευρωμόλογο. (www.imerisia.gr)

- ❖ Nemačka *se ne opravdava* da blokira evro - obveznicu.

30. δίνω [díno], δίνομαι [dínome]: V_{dan}

PRELAZAN

I. A = A

a. proizvoditi:

- Μετά από 3.000 χρόνια το αρχαίο δέντρο συνεχίζει να δίνει τον καρπό του και την Παρασκευή οι τοπικές αρχές θα τον συλλέξουν. (www.inews.gr)
- ❖ Nakon 3000 godina drevno drvo nastavlja da proizvodi svoj plod, a u Petak lokalne vlasti će ga skupiti.

b. održavati // organizovati:

- Ουκρανή πιανίστρια έδωσε συναυλία στο σταθμό των τρένων του Λονδίνου. (www.tanea.gr)
- ❖ Ukrajinska pijanistkinja je održala koncert na železničkoj stanici u Londonu.

II. A + A_{γτα} = A + A_{3a}**a. zamenjivati:**

- Δίνουν το σπίτι τους για μια άδεια ΤΑΞΙ. (www.spirospero.gr)
- ❖ Zamenjaju svoj dom za licencu taksija.

III. A + A_{σε} = A + J_y**a. prodavati:**

- {...} για να παρηγορήσουν την Άννα που έδωσε το χωράφι σε χαμηλή τιμή, οι μοναχοί υποσχέθηκαν να προσεύχονται για την ίδια, τον σύζυγο και τους γονείς της. (www.newsbomb.gr)
- ❖ {...} da uteše Anu koja njivu je prodala u niskoj ceni, monasi su obećali da se mole za nju, za njenog muža i roditelje.

IV. A_{γτα} + A_{dv} = A_{dv} + A_{3a}**a. plaćati // davati novac:**

- Πόσο έδωσες για αυτό το βιβλίο; (ERN)
- ❖ Koliko si platio za onu knjigu?

V. A + G = A + D**a. davati // predavati nešto iz ruke u ruku:**

- Της έδωσε {...} δαχτυλίδι αρραβόνων στον βυθό. (www.espresso.gr)
- ❖ Dao joj je {...} verenički prsten na morskome dnu.

b. pružati // uručivati:

- Η Αμερική δίνει βοήθεια στην Κύπρο με αντάλλαγμα την ΑΟΖ. (www.greekmoney.gr)
- ❖ Amerika Kipru pruža pomoć u zamenu za Ekskluzivnu Ekonomsku Zonu.

c. poklanjati // darovati // prepuštati nešto u vlasništvo drugoga:

- Του έδωσα για τη γιορτή του δέκα χιλιάδες. (ERN)
- ❖ Za njegov imendan poklonio sam mu deset hiljada.

d. odobravati // saglašavati se:

- Μια δεύτερη ευκαιρία είναι διατεθειμένοι να δώσουν στην Κύπρο ξένοι πελάτες και επιχειρήσεις {...} (www.sigmalive.com)
- ❖ Strane mušterije i firme su raspoloženi da Kipru odobre još jednu šansu {...}

e. dodeljivati // davati nekome nešto kao posledica primene nekog pravila:

- Θα δώσουν μετάλλιο τιμής σε Αμερικανό στρατιώτη. (www.inews.gr)
- ❖ Američkom vojniku će dodeliti medalju časti.

f. uzrokovati:

- Τι είναι αυτό που σας δίνει *ελπίδα* και *χαρά* σε αυτή την εποχή που ζούμε; (www.ethnos.gr)
- ❖ Šta je ono što vam uzrokuje *nadu* i *radost* u to doba u kojem živimo?

31. διοικώ [diikó], διοικούμαι [diikúme]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. A} + \text{A}_{\mu\epsilon} = \text{H} + \text{H}_{\text{ca}}$$

a. *vladati* // *upravljati* // *komandovati*:

- Με «καθοδήγηση» θα διοικεί την Καθολική Εκκλησία ο νέος Πάπας. (www.newsbomb.gr)
- ❖ Sa „*smjernicom*“ će novi Papa upravljati Katoličkom *Crkvom*.

32. διορθώνω [diorthóno], διορθώνομαι [diorthónome]: V_{sta}

PRELAZAN

$$\text{I. A} = \text{A}$$

a. *ispravljati* // *činiti ravnim ono što je krivo ili pogrešno*:

- Ο δάσκαλος επιβραβεύει, ενθαρρύνει και διορθώνει τα λάθη των μαθητών πολύ διακριτικά και σε κάθε μαθητή ξεχωριστά. (www.danzafuerte.gr)
- ❖ Nastavnik nagrađuje, ohrabruje i ispravlja *greške* učenika veoma tolerantno i pojedinačno svakom đaku.

b. *poboljšavati* // *činiti boljim*:

- Οι αλλαγές του Σάντος διόρθωσαν την εικόνα της ομάδας {...} (www.overlap.gr)
- ❖ Substitucije Santos-a su poboljšale *sliku* ekipe {...}

$$\text{II. A} = \text{A} + \text{A}_{\text{na}}$$

a. *upozoravati na grešku*:

- Να με διορθώσεις, αν πω κάποια ανακρίβεια. (ERN)
- ❖ Upozori me na *grešku*, ukoliko kažem neku netačnost.

$$\text{III. A} + \text{A}_{\text{σε}} = \text{A} + \text{J}_y$$

a. *popravlјati* // *uklanjati kvar i neispravnost* // *vršiti popravak*:

- Προσπάθησε να διορθώσει ζημιά στο αυτοκίνητο και κατέληξε στο νοσοκομείο. (www.protothema.gr)
- ❖ Pokušao je da popravi *kvar u autu* i završio u bolnici.

33. διορίζω [diorízo], διορίζομαι [diorízome]: V_{sta}

PRELAZAN

$$\text{I. A} = \text{A}$$

a. *zapošļavati* // *primati nekoga na posao*:

- Η κρίση ερχόταν και η κυβέρνηση διόριζε αβέρτα *υπαλλήλους*. (www.philenews.com)
- ❖ Kriza je dolazila, a vlada *službenike* je zapošļavala masovno.

$$\text{II. A} + \text{A}_{\gamma\text{na}} = \text{A} + \text{A}_{\text{za}}$$

a. *postavļjati* // *dovoditi na mesto u službi*:

- Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο διόρισε *δικηγόρο για τον Κάρατζιτς*. (www.sigmalive.com)

❖ Međunarodni krivični sud *je postavio advokata za Karadžića*.

34. διπλασιάζω [diplasiázo], διπλασιάζομαι [diplasiázome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *udvostručavati // udvajati*:

- Τότε που η μικρή, αλλά αποφασισμένη Ελλάδα κατόρθωσε να διπλασιάσει την έκτασή της. (www.onalert.gr)
- ❖ Tada mala, ali odlučna Grčka je uspela da udvostruči svoju površinu.

35. διπλώνω [diplóno], διπλώνομαι [diplónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *uvijati*:

- Πώς θα σας φαινόταν, αν μπορούσατε να διπλώσετε το αυτοκίνητό σας, πριν το παρκάρετε; (www.webtrend.gr)
- ❖ Kako bi vam se činilo da možete da svoja kola uvijete, pre nego što ih parkirate?

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *savijati se*:

- Μια εντυπωσιακή τεχνολογία, την Galaxy Skin, ανέπτυξαν ερευνητές της Samsung, η οποία επιτρέπει τη δημιουργία οθονών κινητών τηλεφώνων, οι οποίες είναι εύκαμπτες και μπορούν να «διπλώνουν». (www.tovima.gr)
- ❖ Istraživači Samsung-a su razvili neku impresivnu tehnologiju, Galaxy Skin koja dozvoljava stvaranje ekrana mobilnih telefona koji su fleksibilni i mogu *da se savijaju*.

36. διστάζω [distázo]: V_{psych}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *oklevati // ustručavati se*:

- Ο Ομπάμα *διστάζει* να δημιουργήσει συμμαχίες για την κρίση στη Συρία. (www.tovima.gr)
- ❖ Obama *se ustručava* da saveze za krizu stvori u Siriji.

37. διψώ [dipsó] & διψάω [dipsáo]: V_{sent}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = K_{on} + Π_{ped}

a. *biti žedan // osećati žed*:

- Πίνω νερό, όταν *διψάω* και μπύρα όποτε θέλω {...} (www.newsbomb.gr)
- ❖ Pijem vodu, kad *sam žedan* i pivo kad hoću {...}

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}} + H_{\text{ca}}$$

a. *imati nedovoljno snabdevanje vodom:*

- Ο μισός πληθυσμός της Γης *θα διψάσει*. (www.tovima.gr)
- ❖ Polovina svetskog stanovništva *će se suočiti sa nestašicom vode*.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\gamma\alpha} = H_{\text{emp}} + H_{\text{za}}$$

a. *silno želeti // žudeti za nekim ili nečim:*

- *Διψάω για επαφή* με τον κόσμο. (www.kathimerini.gr)
- ❖ *Žudim za kontaktom* sa svetom.

38. διώγω [djóhno], διώγομαι [djóhnome]: V_{mov}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. *oslobađati // terati:*

- Το χρήμα μπορεί να μη φέρνει την ευτυχία, αλλά μπορεί να διώξει το φυσικό πόνο. (www.prismanews.gr)
- ❖ Moguće je da novac ne donosi sreću, ali može da udalji fizički *bol*.

b. *udaljavati // uklanjati se // odmicati se:*

- Η συμπεριφορά του *σε* διώχνει. (ERN)
- ❖ Njegovo ponašanje *te* udaljava.

$$\text{II. } A + A_{\text{από}} = A + \Gamma_{\text{ης}}$$

a. *izbacivati // isključivati:*

- Οικογένεια έδιωξε *το* 18χρονο *παιδί* της *από το σπίτι* {...} λόγω κρίσης! (www.inews.gr)
- ❖ Porodica izbacila je svoje osamnaestogodišnje *dete iz kuće* {...} zbog krize!

b. *isterivati // grubo odstranjivati:*

- *Τους* υπαίθριους *πωλητές* κοσμημάτων *διώχνει από το ιστορικό κέντρο* της πρωτεύουσας ο δήμος Αθηναίων. (www.newsbeast.gr)
- ❖ Ulične *prodavače* bižuterije opština Atine *isteruje iz istorijskog centra* glavnog grada.

39. δοκιμάζω [dokimázo], δοκιμάζομαι [dokimázome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. *ispitivati // podvrgavati ispitivanju radi provere svojstava:*

- Η μέθοδος ονομάζεται ελαστογραφία {...} η Νορβηγία και η Γαλλία είναι οι πρώτες χώρες στον κόσμο που *θα την* δοκιμάσουν. (www.sigmalive.com)
- ❖ Metod se zove elastografija {...} Norveška i Francuska su prve zemlje u svetu koje *će ga* ispitati.

b. *probati // kušati:*

- Ο Κλιντ Ίστβουντ αγόρασε ξενοδοχείο εκεί που *δοκίμασε την* πρώτη του *μπύρα*. (www.myfilm.gr)
- ❖ Clint Istvud je kupio hotel tamo gde je probao svoje prvo *pivo*.

c. *doživljavati:*

- Η Δάφνη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις τραγικές απογοητεύσεις που δοκίμασε ο Ιουλιανός κατά την παραμονή του στην Αντιόχεια. (www.oode.gr)
- ❖ Oront je nerazdvojino vezan za tragična razočarenja koja je Julijan doživio tokom svog boravka u Antiohiji.

d. konstatovati // proveravati:

- Ο ξενιτεμένος σύζυγος, θέλοντας να δοκιμάσει την πίστη και την εντιμότητα της γυναίκας του, στην αρχή της δίνει ψευτικές ειδήσεις {...} (www.odyssey.com.cy)
- ❖ Iseljen muž želeći da proveri odanost i poštenje svoje supruge, najpre joj daje lažne vesti {...}

II. R_{va} = P_{процент}

a. pokušavati:

- Δοκίμασε να κόψει το κεφάλι του άντρα της με ηλεκτρικό πριόνι. (www.onair24.gr)
- ❖ Pokušala je da motornim testerom odseče glavu svog muža.

40. δουλεύω [duléno], δουλεύομαι [dulévome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. obrađivati:

- Η θεά τον γέννησε στη Λήμνο και μετά τον εμπιστεύτηκε σε ένα Νάξιο σιδηρουργό, τον Κηδαλίωνα, που έμαθε στο νέο θεό να σφυρηλατεί και να δουλεύει τα μέταλλα. (www.agiotatos.gr)
- ❖ Boginja je rodila ga na Lemnosu, a zatim ga je poverila kovaču Kidalionu sa Naksosa, koji je novog boga naučio da kuje i da obrađuje metale.

b. varati // obmanjivati // zavarivati:

- Μας δουλεύουν κανονικά και εμείς το δεχόμαστε. (www.flashnews.gr)
- ❖ Očigledno nas varaju, a mi to prihvatamo.

II. A = H_{emp} + Γ_{код}

a. biti nečiji službenik // raditi kod nekoga:

- Τους δούλεψα δύο χρόνια. (ERN)
- ❖ Dve godine sam radio kod njih.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{για} = H_{emp} + A_{za}

a. truditi se // biti posvećen:

- Δουλεύει για την ειρήνη. (ERN)
- ❖ Trudi se za mir.

II. V_{intr} + A_{με} = H_{emp} + J_y

a. funkcionisati // raditi:

- Τα νοσοκομεία δουλεύουν με απαράδεκτες συνθήκες. (ERN)
- ❖ Bolnice funkcionišu u strašnim uslovima.

III. V_{intr} + A_{σε} = H_{emp} + J_y

a. baviti se nekom delatnošću kao zanimanjem:

- Περισσότεροι λαθρομετανάστες δουλεύουν στην Ελλάδα από ό,τι στις ΗΠΑ! (www.newsnow.gr)
- ❖ Više ilegalnih imigranata radi u Grčkoj nego u SAD-u !

41. δυναμώνω [δινamόno]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. ojačavati // činiti jačim:

- Τα κατοικίδια δυναμώνουν την καρδιά των ιδιοκτητών τους. (www.magazeen.gr)
- ❖ Kućni ljubimci ojačavaju srce svojih vlasnika.

b. osnaživati // okrepljivati:

- {...} η τακτική σωματική εξάσκηση δυναμώνει την καρδιά και τους πνεύμονες, μειώνει την αρτηριακή πίεση. (www.cypriahealth.com)
- ❖ {...} redovno fizičko vežbanje osnažuje srce i pluća, smanjuje arterijski pritisak.

c. pojačavati ton:

- Μονομιάς σα κάποιο χέρι να δυνάμωσε το ραδιόφωνο του γειτονικού μπαρ, ακούστηκε μια γνωστή φράση {...}(www.lifo.gr)
- ❖ Odjednom kao da je jedna ruka pojačala radio susednog bara, čula se neka poznata fraza{...}

II. A + A_{σε} = A + J_y

a. poboljšavati:

- Πρέπει να δυναμώσουμε το παιδί στην έκθεση. (ERN)
- ❖ Treba da poboljšamo dete u pismenom sastavu.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = K_{on} + Π_{peд}

a. postajati jak:

- Δυναμώνει το κίνημα των ελληνικών προϊόντων. (www.imerisia.gr)
- ❖ Pokret grčkih proizvoda postaje jači.

42. δυσκολεύω [diskoléno], δυσκολεύομαι [diskolénome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. otežavati // činiti težim:

- Δυσκολεύει την προσπάθεια των σωστικών συνεργείων η κακοκαιρία και τα γιγαντιαία κύματα. (www.newsit.gr)
- ❖ Nevreme i džinovski talasi otežavaju pokušaj spasilaca.

II. A = A + Д

a. uzrokovati teškoću:

- Δυσκόλεσαν τους υποψήφιους Αρχαία και Μαθηματικά. (www.ethnos.gr)
- ❖ Starogrčki i Matematika kandidatima su uzrokovali teškoće.

III. A = A + Π_{peд}

a. činiti teškim:

- Η κρίση δυσκολεύει την επικοινωνία με το κοινό. (www.nooz.gr)

❖ *Kriza komunikaciju sa publikom čini teškom.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. ustručavati se // ženirati se:

- Δυσκολεύομαι να του ζητήσω δανεικά.(ERN)

❖ *Ustručavam se da mu tražim pozajmicu.*

II. $V_{\text{intr}} = B_{\text{ext}} + D$

a. biti nekome teško:

- Ένας στους δύο Έλληνες δυσκολεύεται να πληρώσει τα φάρμακά του. (www.kathimerini.gr)

❖ *Svakom drugom Grku je teško da plati svoje lekove.*

III. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{ped}}$

a. postajati težak:

- Δυσκόλεψε πολύ η όλη κατάσταση. (www.alphafm.gr)

❖ *Cela situacija je postala mnogo teža.*

IV. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}} + H_{\text{ca}}$

a. suočavati teškoće:

- Θα δυσκολευτούμε τον πρώτο καιρό, αλλά μόνο έτσι θα γίνει η χώρα ανταγωνιστική. (www.tovima.gr)

❖ *Na početku ćemo se suočiti sa teškoćama, ali samo tako će zemlja postati konkurentna.*

E

1. εγκαθιστώ [engaθistó], **εγκαθίσταμαι** [engaθístame]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. postavljati // stavljati da stoji i ne pada:

- Η Ρωσία εγκατέστησε ένα νέας γενιάς ραντάρ που ανήκει στην «οικογένεια» Voronezh{...} (www.inews.gr)

❖ *Rusija je postavila radar nove generacije koji pripada porodici Voronez{...}*

b. instalirati:

- Δεν έχω εγκαταστήσει ακόμη τη νέα έκδοση του προγράμματος. (ERN)

❖ *Nisam još instalirao novu verziju programa.*

c. smeštati // obezbeđivati neophodna sredstva za stalan ili privremen boravak:

- Το 1870 ο Ρεούφ Πασάς {...} εγκατέστησε 150 οικογένειες Τούρκων που ζούσαν στη νησίδα του φρουρίου. (www.souda.gr)

❖ *U 1870 Reuf paša {...} naselio je 150 porodica Turaka koji su živeli na ostrvcetu tvrđave.*

2. εγκαινιάζω [engeniázō], εγκαινιάζομαι [engeniázome]: V_{eve}

PRELAZAN

I. A = A

a. inaugurisati // svečano otvarati:

- Το νέο αρχαιολογικό μουσείο της Πάτρας εγκαινιάσε την Παρασκευή ο υπουργός Πολιτισμού Αντώνης Σαμαράς, (www.enet.gr)
- ❖ U Petak ministar Kulture Antonis Samaras svečano je otvorio novi arheološki muzej u Patri.

b. započinjati // uvoditi // primenjivati:

- Η πολιτική που εγκαινιάσε η ΕΚΤ θα θέσει σε κίνδυνο το Ευρώ. (www.lifo.gr)
- ❖ Politika koju je Evropska Centralna Banka započela će uvesti evro u opasnost.

II. A + A_{με} = A + II_{αδβ}

a. prvi put koristiti:

- Εγκαινιάσαμε το καινούριο αυτοκίνητο με μια εκδρομή στη θάλασσα. (ERN)
- ❖ Prvi put novi auto smo koristili izletom na more.

3. εγκαταλείπω [engatalípo], εγκαταλείπομαι [engatalípome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. napuštatī:

- Η γυναίκα παρασύρθηκε από αυτοκίνητο, το οποίο στη συνέχεια εγκατέλειψαν οδηγός και συνοδηγός! (www.newsit.gr)
- ❖ Ženu je pregazio auto koji su kasnije napustili vozač i suvozač.

b. ostavljati:

- Εγκατέλειψε αρραβωνιαστικά και παιδί γνωστός ποδοσφαιριστής για τα μάτια ενός {...} μοντέλου. (www.onsports.gr)
- ❖ Za oči {...} manekenke poznat fudbaler ostavio je verenicu i dete.

II. A = P_{процент}

a. prestajati:

- „Θα ήταν μεγάλη ανακούφιση, αν ο Ερντογάν εγκαταλείπει την προσπάθεια ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ” σχολιάζει το δελτίο πληροφόρησης για ευρωπαϊκά θέματα {...} (www.onalert.gr)
- ❖ „Bilo bi veliko rasterećenje, ukoliko Erdogan prestaje da pokušava da postigne kandidaturu Turske za članstvo u EU“ komentariše informacioni izveštaj o evropskim temama {...}

III. A = H_{енр} + Γ_{од}

a. udaljivati se:

- Κάτοικοι εγκατέλειπαν πανικόβλητοι τις εστίες τους, καθώς ένοπλοι γέμιζαν τους δρόμους εξαπολύοντας αντιαεροπορικά πυρά εναντίον ενός αεριοθούμενου {...} (www.newsbomb.gr)
- ❖ Stanovnici su se uspaničeni udaljavali od svojih domova, pošto su naoružani punili ulice oslobađajući protivavionsku vatru protiv mlaznjaka {...}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_{\text{y}}$$

a. *odustajati*:

- Πολλοί αθλητές *εγκατέλειψαν* ήδη στη μέση της διαδρομής. (RNJ 1998: 548)
- ❖ *Već u sredini puta su odustali* mnogi sportisti.

4. ειδοποιώ [ιδιοριό], ειδοποιούμαι [ιδιοριύμε]: V_{dic}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = D$$

a. *javljati se // davati vest o sebi // oglašavati se*:

- Μαθητής δημοτικού είδε καπνό και ειδοποίησε *την πυροσβεστική*. (www.inews.gr)
- ❖ Osnovnoškolac je video dim i javio se *Vatrogasnoj službi*.

$$\text{II. } A + A_{\gamma\iota\alpha} = A + J_{\text{o}}$$

a. *obaveštavati // upoznavati nekoga sa nečim*:

- Τα ζώα *μάς* ειδοποιούν *για τον καιρό*. (www.prismanews.gr)
- ❖ *Životinje nas obaveštavaju o vremenu*.

$$\text{III. } A + R_{\text{ότι}} / \pi\omega\varsigma = A + P_{\text{процент}}$$

a. *informisati // davati informacije*:

- {...} το Ισραήλ *εξετάζει* την εφαρμογή ενός συστήματος συναγερμού που θα ειδοποιεί *τους πολίτες* ότι *επικείται εχθρική επίθεση*. (www.enet.gr)
- ❖ {...} Izrael razmatra sprovođenje alarmnog sistema koji će informisati *građane da predstoji neprijateljski napad*.

5. είμαι [ίμε]: V_{aux}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{imp}} = B_{\text{ε3,1}}$$

a. *dešavati se* (3 lice jednine):

- Τι *είναι*; (ERN)
- ❖ *Šta se dešava?*

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$$

a. *postojati*:

- Μια φορά κι έναν καιρό *ήταν* ένας βασιλιάς και μια βασίλισσα, που είχαν την πιο όμορφη βασιλοπούλα του κόσμου. (www.paramithakia.gr)
- ❖ Jednom *su bili* kralj i kraljica koji su imali najlepšu princezu na svetu.

b. *prisustvovati // nalaziti se negde u određeno vreme // biti negde // zadržavati se // provoditi vreme // prebivati*:

- *Ημουν* κι εγώ εκεί. (ERN)
- ❖ I ja *sam bio* tamo.

$$\text{III. } C_{\text{op}} + P_{\text{red}} = \Pi_{\text{πε1}}$$

a. *pripadati*:

- *Ήταν άνθρωπος του βασιλιά.* (ERN)

❖ *Pripadao je kralju.*

$$\text{IV. } \mathbf{C}_{\text{op}} + \mathbf{P}_{\text{red}} = \mathbf{K}_{\text{on}} + \mathbf{Π}_{\text{red}}$$

a. biti:

- «Η δημοκρατία μας είναι βαριά άρρωστη». (www.enet.gr)

❖ „Naša demokratija je teško bolesna“.

$$\text{V. } \mathbf{V}_{\text{imp}} + \mathbf{R}_{\text{va}} = \mathbf{Γ}_{\text{π}} \mathbf{Φ}_{\text{p}} + \mathbf{P}_{\text{προσεντ}}$$

a. raditi se // imati nameru (3 lice jednine):

- *Ήταν να φύγω, αλλά δεν μπόρεσα.* (ERN)

❖ *Imao sam nameru da odem, ali nisam mogao.*

$$\text{VI. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{για}} = \mathbf{G}_1 \mathbf{F}_r + \mathbf{A}_{\text{za}}$$

a. imati volju:

- *Είστε για ένα ταξιδάκι στα 100Km υψόμετρο;* (www.aca.gr)

❖ *Da li imate volju za kratak put na nadmorskoj visini od 100 kilometara?*

$$\text{VII. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{G}_1 \mathbf{F}_r + \mathbf{L}_u$$

a. učestvovati // uzimati učesće:

- *Ήταν κι αυτός στο κίνημα.* (ERN)

❖ *I on je imao učesće u pokretu.*

$$\text{VIII. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{G}_{\text{μεταξύ}} = \mathbf{H}_{\text{εντ}} + \mathbf{A}_{\text{μεηγ}}$$

a. uključivati se:

- Ένας νεαρός ελληνικής υπηκοότητας είναι μεταξύ των 11 ξένων {...} (www.matrix24.gr)

❖ *Mladić grčkog državljanstva se uključuje među 11 stranaca {...}*

6. εκλέγω [eklégo], εκλέγομαι [eklégome]: \mathbf{V}_{opt}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. glasovanjem izabirati:

- Οι Αμερικανοί εκλέγουν τον πρόεδρό τους. (www.inews.gr)

❖ *Amerikanci biraju svog predsednika.*

7. εκπαιδεύω [ekpedévo], εκπαιδεύομαι [ekpedévome]: \mathbf{V}_{sci}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} + \mathbf{R}_{\text{va}} = \mathbf{A} + \mathbf{P}_{\text{προσεντ}}$$

a. obučavati:

- Εφημερίδα απολύει τους φωτογράφους και εκπαιδεύει τους δημοσιογράφους να χρησιμοποιούν iPhone. (www.iefimerida.gr)

❖ *Novine fotografe otpuštaju i novinare obučavaju kako da upotrebljavaju iPhone.*

b. obrazovati // pružati obrazovanje:

- Ο Schussler εκπαιδευσε τους μαθητές τους να διαβάζουν την έλλειψη κυτταρικών αλάτων από το πρόσωπο. (www.geohealth.gr)

- ❖ Schussler svoje *učenike* je obrazovao *kako da čitaju nedostatak ćelijskih soli od lica*.

8. εκτελώ [ekteló], εκτελούμαι [ektelúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. vršiti nešto što je zamišljeno:

- Με το ΔΝΤ δεν γίνεται διάλογος, αποφασίζουν και εκτελούμε εντολές. (www.inews.gr)
- ❖ Sa Međunarodnim Monetarnim Fondom se ne raspravlja, oni odlučuju, a mi izvršavamo *naređenja*.

b. ubijati // usmrćivati // pogubiti:

- Εκτέλεσαν τον Έλληνα όμηρο οι Νιγηριανοί τρομοκράτες. (www.ethnos.gr)
- ❖ Nigerijski teroristi su pogubili grčkog *taoca*.

II. A = K_{on} + Π_{peд}

a. delovati:

- Ο διευθυντής του νοσοκομείου της Σάμου εκτελεί *χρέη* οδηγού του EKAB. (www.enet.gr)
- ❖ Direktor bolnice na Samosu *deluje kao vozač* sanitetskog vozila.

III. A + A_{σε} = A + J_{na}

a. prilagati // obavljati:

- Εκτελούν *μέρος* της μελωδίας του τραγουδιού στον *αυλό*. (www.eeme.gr)
- ❖ *Na fruli* obavljaju *deo* melodije od pesme.

9. εκτιμώ [ektimó] & εκτιμάω [ektimáo], εκτιμώμαι [ektimóme]: V_{duc}

PRELAZAN

I. A = A

a. ceniti // vrednovati:

- Ένας άνθρωπος νιώθει ολοκληρωμένος, όταν εκτιμάει *την αγάπη, τη συντροφικότητα και το θείο δώρο* της μητρότητας και της πατρότητας. (www.mywaypress.gr)
- ❖ Čovek oseća potpuno, kada ceni *ljubav, društvo* i božanstven *dar* majčinstva i očinstva.

b. pošтовати // уважавати:

- Αντίθετα κάθε προϊστάμενος εκτιμά *αυτούς* που προετοιμάζονται σωστά και συμβάλλουν θετικά με τις πληροφορίες τους και τις ιδέες τους. (www.oneman.gr)
- ❖ Naprotiv svaki šef poštuje *one* koji se dobro pripremaju i svojim informacijama i idejama pružaju pozitivan doprinos.

II. A = A + J_o

a. imati pozitivno mišljenje:

- Εκτιμώ *την ειλικρίνεια* στις ανθρώπινες σχέσεις. (www.lifo.gr)
- ❖ Imam *pozitivno mišljenje o iskrenosti* u ljudskim odnosima.

III. R_{ότι} / πος = P_{процент}

a. činiti se // smatrati // procenjivati:

- Ο πρόεδρος της βρετανικής τράπεζας Royal Bank of Scotland εκτίμησε *ότι μια μικρή χώρα θα εγκαταλείψει την ζώνη του ευρώ λόγω των οικονομικών και κοινωνικών αναταράξεων.* (www.skai.gr)
- ❖ Predsednik britanske banke Royal Bank of Scotland je procenio *da će neka mala zemlja napustiti evrozonu zbog finansijskih i društvenih nemira.*

10. εκτρέφω [ektréfo], εκτρέφομαι [ektréfome]: V_{cons}

PRELAZAN

I. A = A

a. vaspitavati:

- {...} τώρα, στη μονογαμική γενιά που εξέθρεψαν το AIDS και η οικονομική κρίση, ο λόγος της Χημείας επί του θέματος γίνεται και πάλι κυρίαρχος. (www.tovima.gr)
- ❖ {...} sada u monogamskoj generaciji koju su vaspitali SIDA i ekonomska kriza reč Hemije o temi opet postaje dominantna.

b. kultivisati // raspirivati:

- {...} εκτρέφουν το μίσος και ενθαρρύνουν τη βία, δεν δικαιούνται να αποκαλούν εαυτούς ηγέτες“. (www.kathimerini.gr)
- ❖ {...} raspiruju mržnju i podstiču nasilje, nemaju pravo da sebe nazivaju liderima“.

c. othranjivati // hraniti do predvidene granice:

- Εκτρέφουν λιοντάρια για να τα σκοτώνουν. (www.zougla.gr)
- ❖ Othranjaju lavove sa namerom da ih ubijaju.

11. εκφωνώ [ekfonó], εκφωνούμαι [ekfonúme]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A = A

a. najavljivati // oglašavati // objavljivati:

- Είναι ένας ομιλητής που είναι πολιτικός· όχι ένας πολιτικός που εκφωνεί λόγους. (www.enet.gr)
- ❖ On je govornik koji je političar; nije političar koji objavljuje besede.

12. ελέγχω [elénho], ελέγχομαι [elénhome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. kontrolisati // podvrgavati kontroli:

- Κατά τη διενέργεια ελέγχου, οι ελεγκτές ζητούν από τους επιβάτες και ελέγχουν την εγκυρότητα του εισιτηρίου {...}(www.athenstransport.com)
- ❖ Tokom kontrole kondukteri traže od putnika i kontrolišu validnost karte{...}

b. ograničiti // suziti:

- {...}δείχνει ότι η στρατηγική της απομόνωσης, της ανίχνευσης των επαφών και ο εμβολιασμός θα ελέγχει την εξάπλωση, ακόμη και σε ένα υψηλό σενάριο μετάδοσης. (www.news-medical.net)

- ❖ {...} pokazuje da će strategija izolacije, otkrivanje kontakata i vakcinacija ograničiti *sirenje*, čak i u visokom scenariju zaraze.

c. obuzdavati // uzdržavati:

- Πώς να βοηθήσετε παιδιά προσχολικής ηλικίας να ελέγχουν αποτελεσματικά το θυμό τους; (www.medicalnews.gr)
- ❖ Kako deci predškolskih godina pomoći da svoj *bes* obuzdaju efikasno?

d. nadzirati // paziti:

- Καθόταν στη βεράντα για να ελέγχει τα παιδιά που έπαιζαν στον κήπο. (ERN)
- ❖ Sedeo je na terasi kako bi pazio *decu* koja su se igrala u bašti.

e. kritikovati // grditi:

- Έχει διαπιστώσει το πόσο η οργή του καταστρέφει την ψυχή των παιδιών του και πόσο τον ελέγχει η συνειδησή του για αυτό. (www.innerwork.gr)
- ❖ Konstatovao je koliko njegova ljutnja uništava dušu dece i koliko *ga* savest grize zbog toga.

II. A = H

a. upravljati:

- Τα εχθρικά στρατεύματα ελέγχουν τη γύρω περιοχή. (ERN)
- ❖ Neprijateljske trupe upravljaju *okolinom*.

13. ελπίζω [elrízo]: V_{psych}

PRELAZAN

$$I. A_{se} = H_{enp} + A_y$$

a. uzdati se // oslanjati se:

- Πάντως τα αποτελέσματα των εξετάσεων είναι αποθαρρυντικά και όλοι πλέον ελπίζουν στο Θεό. (www.fimes.gr)
- ❖ Međutim su rezultati pregleda obeshrabrujući i svi *se uzdaju u Boga*.

$$II. R_{\acute{o}ti} / \pi\omega\varsigma / \nu\alpha = P_{\eta\rho\omicron\sigma\epsilon\eta\tau}$$

a. nadati se // imati nade // očekivati (sa izvesnom verovatnoćom) da će se nešto dogoditi:

- Η συριακή αντιπολίτευση ελπίζει πως οι ΗΠΑ θα θέσουν το θέμα της Συρίας ως βασική προτεραιότητα. (www.defencenet.gr)
- ❖ Sirijska opozicija se nada *da će SAD postaviti temu Sirije kao ključni prioritet*.

b. očekivati nešto povoljno:

- Πώς οι Γερμανοί ελπίζουν να σώσουν μια γενιά ανέργων; (www.inews.gr)
- ❖ Kako Nemci očekuju *da spase jednu generaciju nezaposlenih*?

NEPRELAZAN

$$I. V_{intr} = \Gamma_{\alpha} \Phi_p$$

a. gajiti nade:

- «Η Ελλάδα ελπίζει, παλεύει, καινοτομεί και νικά». (www.zougla.gr)
- ❖ „Grčka *gaji nade*, bori se, izvodi inovacije i pobeđuje“

14. εμφανίζω [emfanízo], εμφανίζομαι [emfanízome]: V_{dem}

PRELAZAN**I. A = A****a. razvijati fotografski film:**

- Το εντυπωσιακό είναι πως ο ίδιος δεν είχε καταλάβει πως είχε δεχθεί ένα δάγκωμα που μπορεί να ήταν και μοιραίο παρά μόνο, όταν εμφάνισε *τη φωτογραφία!* (www.newsbeast.gr)
- ❖ Impresivno je da mu nije bilo jasno da je dobio ujed koji bi mogao da je smrtnosan, dok nije razvio *fotografiju.*

b. manifestovati // očitovati se:

- Οι ασθενείς με δευτερογενή σύφιλη ενδέχεται να εμφανίσουν *πυρετό, αίσθημα κόπωσης, εξάνθημα{...}* (www.iatropedia.gr)
- ❖ Moguće je da bolesnici sa sekundarnim sifilisom manifestuju *groznicu, osećaj umora, osip{...}*

II. A + A_{σε} = A + J_y**a. pokazivati:**

- Του ζήτησαν να εμφανίσει *στο δικαστήριο τα έγγραφα που κατείχε.* (ERN)
- ❖ Tražili su mu da *u sudu pokaže dokumenta* koja je posedovao.

III. A + G + P_{red} = A + D + Π_{ρελ}**a. predstavljati:**

- *Μας τον εμφάνισε ως αυτόπτη μάρτυρα.* (ERN)
- ❖ Predstavio je *nam ga kao očevica.*

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{ενρ}****a. videti se:**

- Το ουράνιο τόξο είναι ένα πολύχρωμο οπτικό και μετεωρολογικό φαινόμενο, κατά το οποίο *εμφανίζεται* το φάσμα των χρωμάτων που συνθέτουν το ορατό φως στον ουρανό. (www.newsbeast.gr)
- ❖ Duga je šarena optička i meteorološka pojava tokom koje *se vidi* spektar boja koje sačinjavaju vidljivu svetlost na nebu.

b. pojavljivati se:

- *Εμφανίστηκε* αγνοούμενος Ιταλός δημοσιογράφος στη Συρία. (www.kathimerini.gr)
- ❖ U Siriji *pojavió se* nestao italijanski novinar.

15. ενδιαφέρω [endiaféro], ενδιαφέρομαι [endiaférome]: V_{sci}**PRELAZAN****I. A = A****a. izazivati interesovanje // uzrokovati pažnju:**

- *Με* ενδιαφέρουν τα άτομα, *αλλά* απεχθάνομαι τον ατομικισμό. (www.enet.gr)
- ❖ Osobe *me* interesuju, ali prezirem individualizam.

II. R_{va} = P_{процент}**a. interesovati se:**

- Εμείς ενδιαφερόμαστε να κάνουμε τις σχέσεις μας με την Τουρκία καλύτερες, ενδιαφερόμαστε να έχουμε καλύτερες σχέσεις με την Ελλάδα σε όλους τους τομείς {...}. (www.enet.gr)
- ❖ Mi se interesujemo da svoje odnose sa Turskom činimo boljim, interesujemo se da imamo bolje odnose sa Grčkom u svim sektorima {...}

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} + A_{\gamma\mu} = \Gamma_{\pi}\Phi_p + \mathbb{J}_0$$

a. pokazivati interesovanje:

- Οι Ευρωπαίοι ενδιαφέρονται για τις επιστήμες, είναι καχύποπτοι με τις ιδιωτικές χρηματοδοτήσεις στην έρευνα. (www.enet.gr)
- ❖ Evropljani *pokazuju interesovanje o naukama*, sumnjaju u privatna finansiranja u istraživanju.

$$II. V_{\text{intr}} + A_{\gamma\mu} = \Pi_{\text{pe}\pi} + \mathbb{H}$$

a. baviti se // osvrutati se:

- *Ενδιαφέρομαι για την ποίηση, τη μουσική, το θέατρο, το χορό.* (RNJ 1998: 612)
- ❖ *Bavim se pesništvom, muzikom, pozorištem, plesom.*

16. ενημερώνω [enimeróno], ενημερώνομαι [enimerónome]: V_{sci}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. unositi u popis // ubeležavati:

- {...} αυτά δείχνουν ότι μια επιχείρηση και ένας επιχειρηματίας δεν χρειάζεται μόνο κάποιον να ενημερώνει τα βιβλία και να υπολογίζει τον ΦΠΑ (www.prosvasis.com)
- ❖ {...} ovo ukazuje na to da preduzeću i preduzetniku nije nužan samo neko koji će da vodi knjige i će da izračunava PDV.

$$II. A + A_{\gamma\mu} = A + \mathbb{J}_0$$

a. informisati // davati informaciju:

- Εντός της εβδομάδας αναμένεται να ενημερώσει η Τεχεράνη τη Διεθνή Υπηρεσία Ατομικής Ενέργειας (IAEA) για τη συμφωνία που υπέγραψε χθες με την Τουρκία. (www.enet.gr)
- ❖ Tokom nedelje očekuje se da Teheran informiše Međunarodnu Agenciju za Atomsku Energiju o sporazumu koji je juče potpisao sa Turskom.

b. obavestavati:

- Οι αστυνομικοί ενημέρωσαν ψυχολόγους της ΜΚΟ της εκκλησίας "Αλληλεγγύη" για τους ενήλικες. (www.enet.gr)
- ❖ Policajci psihologe nevladine organizacije „Solidarnost“ su obavestili o odraslim.

$$III. A + R_{\text{indirupit}} = A + P_{\text{npocent}}$$

a. upućivati // savetovati:

- Η Τροχαία ενημερώνει τους οδηγούς πώς θα κινούνται με ασφάλεια στην κακοκαιρία. (www.inews.gr)
- ❖ Saobraćajna policija vozače upućuje kako da se kreću bezopasno u lošem vremenu.

$$IV. A + R_{\text{óti}} / \text{πως} = A + P_{\text{npocent}}$$

a. davati obaveštenje:

- Έτσι, ανακοινώνοντας την εισβολή στο Ιράκ, ενημέρωσαν τον *OHE* ότι μπορούσε να ακολουθήσει τις διαταγές των ΗΠΑ ή να μην έχει κανένα ρόλο στην υπόθεση (www.enet.gr)
- ❖ Tako najavljujući invaziju u Irak obavestili su *Ujedinjene Nacije* da mogu pratiti naredjenja SAD-a ili da u ovom slučaju nemaju nikakvu ulogu.

17. ενθουσιάζω [enθusiázo], **ενθουσιάζομαι** [enθusiázome]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. oduševljavati // izazivati ushićenje:

- Το νοσοκομείο «Ελπίς» ενθουσιάζει και το γερμανικό *ZDF*. (www.zougla.gr)
- ❖ Bolnica „Nada“ oduševljava i nemački *ZDF*.

b. uzbuđivati // buditi ili izazivati uopšte neko osećanje:

- Ενθουσίασαν τους Τούρκους φοιτητές οι ελληνικοί χοροί. (www.flashnews.gr)
- ❖ Grčki plesovi su uzbudili Turske *studente*.

18. ενισχύω [enishío], **ενισχύομαι** [enishíome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. ojačati:

- Ο θηλασμός ενισχύει την εγκεφαλική ανάπτυξη των βρεφών. (www.enet.gr)
- ❖ Dojenje ojačava *razvoj mozga* odojčadi.

b. povećavati:

- Η πολιτική κρίση ενισχύει το ρόλο και το κύρος του στρατού. (www.inews.gr)
- ❖ Politička kriza povećava *ulogu* i *prestíž* vojske.

II. A = Д

a. pružati finansijsku ili moralnu pomoć:

- Ενόψει των εορτών του Πάσχα και στο πλαίσιο των κοινωνικών του παροχών, ο Δήμος Χανίων θα ενισχύει οικονομικά αδύναμες *οικογένειες*. (www.inews.gr)
- ❖ Uoči uskršnjih praznika i u okviru socijalnih beneficija opština Hanje će slabim *porodicama* pomagati finansijski.

19. ενοχλώ [enohló], **ενοχλούμαι** [enohlúme]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. uznemiravati:

- Με ενοχλεί η ακατάπαυστη φλυαρία της. (ERN)
- ❖ Uznemirava *me* njeno neprestano brbljivanje.

b. ometati:

- Μην τον ενοχλείτε· είναι πολύ απασχολημένος. (ERN)

❖ Nemojte ga ometati; veoma je zauzet.

II. A = Δ

a. *smetati*:

- «Αυτό που ενοχλεί την τρόικα και την κυβέρνηση είναι το ύψος του κατώτατου μισθού;» (www.newsbomb.gr)

❖ «Da li je nivo najniže plate ono što trojci i vladi smeta?»

III. A = A + Δ

a. *narušavati nečiju udobnost ili red*:

- Σας ενοχλεί η ακαταστασία; Ίδού ένα τραπέζι που τακτοποιείται μόνο του. (www.inews.gr)

❖ Da li Vam nered izaziva nervozu? Evo stola koji se sam sređuje.

IV. A + A_{σε} = A + Δ + Π_γ

a. *izazivati bol ili neprijatnost*:

- Διόρθωσε τις ατέλειες που σε ενοχλούν στα δόντια σου σε ένα μόλις ραντεβού {...} (www.tlife.gr)

❖ Ispravi nedostatke koji ti izazivaju bol u zubima samo na jednom sastanku{...}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = K_{οπ} + Π_{πελ}

a. *biti neprijatan // biti uznemiravajući*:

- Αυτά τα θέματα ενοχλούν. (RNJ 1998: 621)

❖ Ove teme su neprijatne.

20. εντυπωσιάζω [endiposiázo], **εντυπωσιάζομαι** [endiposiázome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *impresionirati // izazivati impresiju*:

- Το θέαμα εντυπωσίασε το κοινό. (ERN)

❖ Prizor je impresionirao publiku.

21. ενώνω [enóno], **ενώνομαι** [enónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *spajati // sastavljati u neraskidivu celinu*:

- Ενώνει δύο κομμάτια ύφασμα. (ERN)

❖ Spaja dva komada tkanine.

b. *ujedinjavati*:

- Αν, όμως, ενώσουμε τις δυνάμεις μας, τότε αυτοί που σήμερα φαντάζουν ισχυροί και ανίκητοι θα είναι αυτοί που θα έχουν το μεγάλο δίλημμα για τις επιλογές που πρέπει να κάνουν. (www.news247.gr)

- ❖ Međutim ukoliko ujediniamo svoje *snage*, tada oni koji se danas smatraju jakim i nepobjedivim, biće oni koji će imati veliku dilemu za izbore koje će morati da učine.

c. vezati uz sentimentalne odnose // stvarati uzajamne relacije:

- Μήνυμα Κύριλλου: Η Ορθοδοξία μάς ενώνει{...} (www.ethnos.gr)
- ❖ Ćirilova poruka: Pravoslavlje nas vezuje {...}

22. εξαιρώ [ekseró], εξαιρούμαι [ekserúme]: V_{opt}

PRELAZAN

I. A = A

a. *izuzimati*:

- Η Ελλάδα, αν εξαιρέσουμε τη Θεσσαλία, δεν έχει άλλη αξιόλογη πεδιάδα. (ERN)
- ❖ Grčka, ukoliko izuzmemo Tesaliju, nema drugu značajnu ravnicu.

II. A + A_{από} = A + Γ_{οι}

a. *isključivati*:

- Ο Ομπάμα εξαιρεί την Ελλάδα από το εμπάργκο. (www.parapolitiko.gr)
- ❖ Obama Grčku isključuje od embarga.

23. εξαργυρώνω [eksarjiróno], εξαργυρόνομαι [eksarjirónome]: V_{cons}

PRELAZAN

I. A = A

a. *unovčavati // zamenjivati za novac*:

- Πήγε να εξαργυρώσει πλαστογραφημένη κλεμμένη επιταγή. (www.protothema.gr)
- ❖ Pokušao je da falsifikovan ukraden ček unovči.

II. A + A_{σε} = A + J_y

a. *pretvarati u materijalne privilegije // iskorišćavati*:

- Ένα κομμάτι επέλεξε να «εξαργυρώσει» την αγωνιστική παρουσία του στην κατάληψη του Πολυτεχνείου για να ακολουθήσει καριέρα στην πολιτική. (www.gazzetta.gr)
- ❖ Jedan deo je izabrao da svoje borbeno prisustvo u zauzimanju Politehničkog fakulteta „iskoristi“ kako bi pratio političku karijeru.

24. εξαφανίζω [eksafanízo], εξαφανίζομαι [eksafanízome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *eliminirati // brisati // uklanjati*:

- Όμως μας κάνει εντύπωση που ο δράστης πάνω στον πανικό πρόλαβε και εξαφάνισε το κινητό της μικρής και παράλληλα διέφυγε{...} (www.newsbeast.gr)
- ❖ Međutim nam izaziva impresiju činjenica da je uspaničen izvršilac uspeo da skloni mobilni telefon maloletne i paralelno da pobegne{...}

b. *uništavati // pobijati*:

- Τι εξαφάνισε τους δεινόσαυρους; (www.pame.gr)

❖ Šta je uništilo *dinosaure*?

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. *iščezavati* // *nestajati*:

- Εικόνα *εξαφανίστηκε* για 170 χρόνια και βρέθηκε στο Άγιο Όρος! (www.newsnow.gr)
- ❖ *Ikona je nestala* za 170 godina i našla se na Svetoj Gori !

25. εξελίσσω [ekselíso], εξελίσσομαι [ekselísome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *razvijati postepeno* // *usavršavati*:

- Εξελίσσουν *αυτοκίνητο* για άτομα άνω των 65 ετών. (www.zougla.gr)
- ❖ Usavršavaju *automobil* za osobe starije od 65 godina.

b. *unapređivati* // *dovoditi na viši položaj*:

- {...} οι αυτοβιομηχανίες εξέλιξαν *την τεχνολογία* αιχμής στα αγωνιστικά αυτοκίνητα. (www.enet.gr)
- ❖ {...} automobilske industrije su unapredile vrhunsku *tehnologiju* u trkačkim automobilima.

26. εξετάζω [eksetázo], εξετάζομαι [eksetázome]: V_{sci}

PRELAZAN

I. A = A

a. *razmatrati* // *razgledavati*:

- Αγόρασε τα εμπορεύματα χωρίς να *εξετάσει την ποιότητά* τους. (ERN)
- ❖ Kupio je robu ne razmatrajući njen *kvalitet*.

b. *pregledavati*:

- Άφωνο έμεινε ένα ζευγάρι, όταν άκουσε από γιατρό να τους λέει ότι *χάρη* τους κάνει που *εξετάζει* το μόλις τριών ημερών *βρέφος* τους! (www.enikos.gr)
- ❖ Par je ostao bez reči, kad je čuo lekara koji im je rekao da im učini uslugu, što pregledava njihovo tek tromesečno *odojče*!

c. *istraživati* // *primenjujući određene metode popisivati svojstva*:

- Μία *γυναίκα*, η οποία φαίνεται ότι είδε τα χαρακτηριστικά των δραστών και μπορεί να τα περιγράψει, *εξετάζει* η αστυνομία. (www.inews.gr)
- ❖ Policija istražuje *ženu* koja izgleda da je videla crte lica izvršilaca i ih može opisati.

II. A + A = A + J_y

a. *ispitivati* // *proveravati nečija znanja*:

- Σήμερα *εξετάζουν* τους *μαθητές γεωγραφία*. (Τζάρτζανος 1991: 59)
- ❖ Danas *učenike* ispituju u *geografiji*.

27. εξηγώ [eksijó], **εξηγούμαι** [eksijúme]: V_{dic} **PRELAZAN****I. A = A****a. tumačiti // činiti jasnim:**

- Η NASA εξηγεί το φαινόμενο του ρωσικού μετεωρίτη .(www.lifo.gr)
- ❖ NASA tumači pojavu ruskog meteorita.

II. A + G = A + D**a. objašnjavati:**

- Αποφασίστηκε η επιστροφή τους στο σχολείο, όχι για να διδάξουν το κανονικό πρόγραμμα, αλλά για να εξηγήσουν στους μαθητές τους τους λόγους για την απεργία τους. (www.avgi.gr)
- ❖ Odlučio se njihov povratak u školu, ne kako bi predali prema redovnom programu, već da bi svojim učenicima objasnili razloge svog štrajka.

III. G + R_{indirupit} = D + P_{razumljiv}**a. razjašnjavati // činiti razumljivim:**

- Μπορείς να μου εξηγήσεις τι σημαίνει η λέξη οικολογία; (ERN)
- ❖ Možeš da mi razjasniš šta znači reč „ekologija“ ?

28. εξοργίζω [eksorjízo], **εξοργίζομαι** [eksorjízome]: V_{psych} **PRELAZAN****I. A = A****a. razbešnjavati // razljućivati // razdraživati:**

- Ποιοι είναι οι Τούρκοι διαδηλωτές και γιατί τους εξοργίζει ο Ερντογάν; (www.ethnos.gr)
- ❖ Koji su turski demonstranti i zašto ih Erdogan razbešnjuje?

29. εξυπηρετώ [eksipiretó], **εξυπηρετούμαι** [eksipiretúme]: V_{dan} **PRELAZAN****I. A = A****a. posluživati // usluživati:**

- Τα καφέ στις ΗΠΑ δεν θα εξυπηρετούν τους πελάτες με γυαλιά Google. (www.newsbomb.gr)
- ❖ Kafe u SAD-u neće posluživati mušterije koji nose naočare Google.

II. A = D**a. odgovarati:**

- Μας εξυπηρετεί η συγκοινωνία. (www.patris.gr)
- ❖ Prevoz nam odgovara.

30. επαινώ [epenó], **επαινούμαι** [epenúme]: V_{dic} **PRELAZAN****I. A = A****a. odobravati // davati dobro mišljenje :**

- Ο Ολάντ επαινεί *την* πολιτική του πρωθυπουργού της Ιαπωνίας. (www.inews.gr)
- ❖ Oland odobrava *politiku* japanskog premijera.

II. $A + A_{\gamma\alpha} = A + A_{\alpha\alpha}$

a. *hvaliti // isticati dobra svojstva ili osobine:*

- Οι ευρωβουλευτές επαίνεσαν *τους Έλληνες* της Γερμανίας *για την* ενεργή συμμετοχή τους στο οικονομικό και κοινωνικό γίγνεσθαι της ΕΕ. (www.oek-germany.de)
- ❖ Poslanici evropskog parlamenta su pohvalili *Grke* iz Nemačke *za njihovo* aktivno *učesće* u ekonomskom i društvenom identitetu Evropske Unije.

31. επηρεάζω [epireázo], **επηρεάζομαι** [epireázome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A_{na}$

a. *delovati na:*

- Η έλλειψη σωστής διατροφής μπορεί να επηρεάζει σοβαρά *την ικανότητα* του παιδιού να διαβάζει και να γράφει. (www.sigmalive.com)
- ❖ Nedostatak pravilne ishrane može da deluje *na sposobnost* deteta da čita i da piše.

b. *uticati // delovati // vršiti uticaj:*

- Η κρίση επηρεάζει περισσότερο *τις γυναίκες* εργαζόμενες. (www.skai.gr)
- ❖ Kriza više utiče *na žene* koje rade.

32. επιδιώκω [epidióko], **επιδιώκομαι** [epidiókome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = H_{\epsilon\eta\pi} + \Delta_{\kappa\alpha}$

a. *težiti ka // usmeravati rad na:*

- Η Αμερική επιδιώκει *την επέκταση* του διαδικτύου στο Ιράν. (www.defencenet.gr)
- ❖ Amerika *teži ka širenju* Interneta u Iranu.

II. $R_{\nu\alpha} = H_{\epsilon\eta\pi} + P_{\eta\pi\omicron\epsilon\sigma\tau}$

a. *stremiti // jako težiti // usmeravati aktivnosti, rad za postizanje cilja:*

- Πολλοί τοξικομανείς επιδιώκουν *να κολλήσουν τον ιό* για να λάβουν το ειδικό επίδομα των 600 € το μήνα. (www.zougla.gr)
- ❖ Mnogi zavisnici *streme da dobiju virus* kako bi primili mesečni specijalan dodatak od 600 evra.

33. επιθυμώ [epithimó]: V_{psych}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *želiti // težiti ostvarenju // imati želju:*

- Η Κίνα επιθυμεί *τη συνεργασία* και *όχι την ένταση* και *τις τριβές* με τις Ηνωμένες Πολιτείες σχετικά με τα θέματα της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. (www.kathimerini.gr)
- ❖ Kina želi *saradnju*, a ne *tenziju* i *prepirke* sa SAD-om po pitanju bezbednosti u sajber prostoru.

II. A = Γ

a. zaželeli se // osećati želju za nekim ili nečim:

- Το κορίτσι έλειπε για αρκετό καιρό και την πεθυμήσαμε πραγματικά. (www.inews.gr)
- ❖ Devojka je nestala dugo i zaista smo je se zaželeli.

III. A = H_{emp} + H_{za}

a. erotski čeznuti // patiti za nekim // osećati strast:

- Ένας άνδρας επιθυμεί μια γυναίκα μέσω των αισθήσεων της όρασης, της ακοής, της όσφρησης, της αφής και της γεύσης. (www.askitis.gr)
- ❖ Muškarac čezne za ženom preko čula vida, sluha, mirisa, dodira i ukusa.

IV. R_{va} = P_{procent}

a. zahtevati // postavljati zahteve:

- Την Ελλάδα και την Πορτογαλία - και όχι μόνο την Ισπανία - επιθυμεί να συμπεριλάβει στο σχέδιο χορήγησης δανείων από κρατικές τράπεζες ο υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας. (www.express.gr)
- ❖ Grčku i Portugal, a ne samo Španiju nemački ministar finansija zahteva da uključi u plan pružanja zajmova od državnih banaka.

34. επικοινωνώ [epikinonó]: V_{dic}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = Γ_nΦ_p

a. biti u vezi:

- Τα φυτά και οι μέλισσες επικοινωνούν μέσω ηλεκτρικών σημάτων. (www.real.gr)
- ❖ Biljke i pčele su u vezi putem električkih signala.

II. V_{intr} + A_{με} = H_{emp} + H_{ca}

a. graničiti se:

- Η κουζίνα επικοινωνεί και με το διάδρομο και με την τραπεζαρία. (ERN)
- ❖ Kuhinja se graniči i sa hodnikom i sa trpezarijom.

b. komunicirati // održavati komunikaciju:

- Επικοινωνήσαν οι δύο μητροπολίτες με τον πρόεδρο της Τουρκίας; (www.inews.gr)
- ❖ Da li su obojica metropolita komunicirali sa turskim predsednikom?

35. επιλέγω [epilégo], επιλέγομαι [epilégome]: V_{opt}

PRELAZAN

I. A = A

a. preferirati // probirati:

- Θανατοποινίτης επιλέγει το εκτελεστικό απόσπασμα στις ΗΠΑ. (www.enet.gr)
- ❖ Osuđenik na smrt preferira streljački vod u SAD-u.

b. birati // izdvajati i uzimati onog koji je bolji:

- Η Χίλαρι Κλίντον επιλέγει τώρα τους συνεργάτες της. (www.kathimerini.gr)

❖ Sada Hilari Klinton bira svoje *partnere*.

II. $R_{va} = P_{\text{προσεντ}}$

a. *odlučiti se*:

- Επέλεξαν να προσβάλουν τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, κορυφαίο θεσμό του πολιτεύματος. (www.enet.gr)
- ❖ Odlučili su se da uvrede Predsednika Grčke Demokratije, vrhunsku instituciju režima.

36. επιμένω [epiméno]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $R_{\text{ότι}} / \text{πως} / \text{να} = P_{\text{προσεντ}}$

a. *insistirati // biti čvrst u zahtevima*:

- Το ΔΝΤ επιμένει ότι χάθηκε χρόνος για τη διάσωση της Ελλάδας. (www.skai.gr)
- ❖ Međunarodni Monetarni Fund insistira da se izgubilo vreme za spasenje Grčke.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{εντ}}$

a. *ne popuštati // istrajati*:

- Όταν ο βήχας επιμένει για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα ή χαρακτηρίζεται από συχνές υποτροπές, συχνά προειδοποιεί για κάποιο υποβόσκον πρόβλημα. (www.mother.gr)
- ❖ Kada kašalj *ne popušta* za duže vreme ili karakteriše se od čestih recidiva, obično upozorava na neki tajni problem.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{εντ}} + J_{\text{y}}$

a. *nastojati // ulagati napore*:

- Η Ελλάδα επιμένει στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου για τα ελληνοτουρκικά. (www.enet.gr)
- ❖ Grčka *nastoji u primeni* međunarodnog prava za grčko-turske odnose.

37. επισκέπτομαι [episképtome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{mov}}$

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *posećivati*:

- Την περιοχή της Φουκουσίμα επισκέφτηκε σήμερα ο Ιάπωνας πρωθυπουργός Γιοσιχίκο Νόντα. (www.inews.gr)
- ❖ Danas *region* Fukušime je posetio japanski premijer Josihiko Noda.

b. *obilaziti*:

- Ο υπουργός άμυνας θα επισκεφθεί στρατιωτικές μονάδες. (ERN)
- ❖ Ministar Odbrane će obići vojne *jedinice*.

II. $A = \Gamma_{\text{r}} \Phi_{\text{p}} + \Delta$

a. *ići u posetu*:

- Ο Υπουργός Παιδείας επισκέφθηκε τον 15χρονο που εξασφάλισε θέση στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο. (www.inews.gr)

- ❖ Ministar Prosvete *išao je u posetu petnaestogodišnjaku* koji je obezbedio mesto u Aristotelskom Univerzitetu.

38. επιστρατεύω [epistratévno], επιστρατεύομαι [epistratévome]: V_{dep} - V_{mov}

PRELAZAN

I. A = A

a. angažovati // zalagati se // zauzimati se:

- Χρειάστηκε να επιστρατεύσει όλη του τη δύναμη. (ERN)
- ❖ Trebalo je da svu svoju *snagu* angažuje.

b. mobilizovati // stavljati u akciju:

- Γιατί η πολιτεία δεν μπορεί να επιστρατεύσει *τους καθηγητές*; (www.inews.gr)
- ❖ Zašto država ne može da mobilizuje *nastavnike*?

39. επιστρέφω [epistréfo], επιστρέφομαι [epistréfome]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A + G = A + Д

a. vraćati // davati natrag ono što se uzelo:

- Γερμανικό μουσείο *μάς επιστρέφει 8000 νεολιθικά κομμάτια*. (www.athensvoice.gr)
- ❖ Nemački muzej *nam vraća 8000 neolitskih komada*.

b. uzvraćati // vraćati uslugu, uvrede ili nanesenu štetu:

- *Σας επιστρέφω τους χαρακτηρισμούς*, γιατί περιγράφουν ακριβώς εσάς και την τρικομματική κυβέρνηση που εκπροσωπείτε. (www.gatzoli.gr)
- ❖ Uzvracam *Vam karakterizacije*, jer opisuju upravo Vas i tropartijsku vladu koju zastupate.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{σε} = H_{ενπ} + A_γ

a. vraćati se:

- *Στις χώρες καταγωγής τους επέστρεψαν 565 αλλοδαποί το Μάιο*. (www.skai.gr)
- ❖ U maju *vratilo se 565 stranaca u svoje zemlje*.

40. επιτρέπω [epitrépo], επιτρέπεται [epitrépete]: V_{pro}

PRELAZAN

I. A = A

a. odobravati:

- Ο μουσουλμανικός νόμος επιτρέπει *την πολυγαμία*. (ERN)
- ❖ Muslimanski zakon odobrava *mногоζєnstvo*.

II. G + R_{να} = Д + P_{процент}

a. dozvoljavati // davati slobodu ili mogućnost:

- Η Κριστίν Λαγκάρντ *μάς επιτρέπει να μειώσουμε τον ΦΠΑ στην εστίαση*. (www.thebest.gr)
- ❖ Kristin Lagard *nam dozvoljava da smanjimo PDV u restoranima*.

b. omogućavati // davati nekome sredstva da nešto učini:

- Η οικονομική τους άνεση τους επέτρεψε να πραγματοποιήσουν τα σχέδια τους. (RNJ 1998: 665)
- ❖ Njihova finansijska udobnost im je omogućila da ostvare svoje planove.

NEPRELAZAN

I. $V_{imp} = B_{ε3,1}$

a. biti dopušteno (3 lice jednine):

- Δεν επιτρέπεται αρχηγός κόμματος να απειλεί τον δήμαρχο ότι δεν θα μπορεί να κυκλοφορήσει στην Αθήνα. (www.tanea.gr)
- ❖ Nije dopušteno da lider političke partije preti gradonačelniku da neće moći da se kreće po Atini.

41. επουλώνω [epulóno], επουλώνομαι [epulónome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. isceljivati // činiti da zaraste:

- Τεχνητό δέρμα επουλώνει τις πληγές σε χρόνο μηδέν. (www.espressonews.gr)
- ❖ Veštačka koža rane isceljuje za kratko vreme.

b. lečiti // negovanjem i lekovima otklanjati bolest:

- Η Νέα Υόρκη επουλώνει τις πληγές της. (www.enet.gr)
- ❖ Njujork leči svoje rane.

42. εργάζομαι [erǵázome]: $V_{dep} - V_{fac}$

PRELAZAN

I. $A = A$

a. obrađivati // vršiti radove potrebne za ono čemu je nešto namenjeno:

- Εργάζεται επιδέξια το μετάξι. (RNJ 1998: 671)
- ❖ Spretno obrađuje svilu.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{emp}$

a. funkcionisati:

- Οι μηχανές του εργοστασίου εργάζονται κανονικά. (ERN)
- ❖ Mašine fabrike rade ispravno.

II. $V_{intr} + A_{γτα} = H_{emp} + A_{3a}$

a. truditi se // ulagati truda:

- "Ο Πούτιν να εργαστεί για την παγκόσμια ειρήνη". (www.defencenet.gr).
- ❖ „Neka se Putin potruđi za svetski mir“.

III. $V_{intr} + A_{σε} = H_{emp} + J_y$

a. raditi // obavljati posao:

- Πάνω από 115 εκατομμύρια παιδιά εργάζονται σε επικίνδυνα επαγγέλματα. (www.enet.gr)
- ❖ Preko 115 miliona dece radi u opasnim profesijama.

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = H_{\text{enp}} + \Pi_{\text{ped}}$$

a. baviti se delatnošću kao zanimanjem:

- Δεκαπέντε γυναίκες από το Νεπάλ που εργάζονταν ως οικιακοί βοηθοί στο Λίβανο αυτοκτόνησαν μέσα σε ένα χρόνο λόγω κακομεταχείρισής από τους εργοδότες τους. (www.enet.gr)
- ❖ Petnaest žena iz Nepala koje *su radile kao domaćice* u Libanu izvršile samoubistvo tokom godinu dana zbog zlostavljanja od strane svojih poslodavaca.

43. ερευνώ [erevnó], ερευνώμαι [erevnóme]: V_{sci}

PRELAZAN

I. A = A

a. istraživati:

- Προεδρική επιτροπή που θα ερευνήσει την υπόθεση διαρροής πετρελαίου στον Κόλπο του Μεξικού πρόκειται να συστήσει ο Αμερικανός Πρόεδρος, Μπαράκ Ομπάμα. (www.tovima.gr)
- ❖ Američki predsednik, Barak Obama namerava da sastavi predsedničku komisiju koja će istražiti slučaj izlivanja nafte u meksički zaliv.

b. ispitivati:

- Πρώτοι οι αρχαίοι Έλληνες ερεύνησαν τα φυσικά φαινόμενα. (ERN)
- ❖ Stari Grci prvi su ispitali prirodne pojave.

44. ερημώνω [erimóno], ερημόνομαι [erimónome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. upropašćivati // dovoditi do propasti, pljačkati:

- Κυρίεψε την πόλη και την ερήμωσε. (ERN)
- ❖ Osvojio je i upropastio grad.

II. A = II

a. harati // pustošiti // razarati:

- Ο πανικός για τον ιό ερημώνει το Πεκίνο. (www.tanea.gr)
- ❖ Panika zbog virusa hara Pekingom.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + G_{\text{λόγω}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{3δοτ}}$$

a. opustošavati se:

- Ερημόνουν τα νησιά λόγω βασικών ελλείψεων στην Υγεία. (www.enet.gr)
- ❖ Ostrva se opustošavaju zbog osnovnih nedostataka u Zdravstvu.

45. έρχομαι [érhome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{mov}}$

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = B_{\text{ε3,1}}$

a. nastupati (3 lice jednine):

- Ο χειμώνας *έρχεται*, η άνοιξη δεν είναι μακριά. (www.tovima.gr)

❖ *Zima nastupa*, proleće nije daleko.

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *prilaziti*:

- Ισχυρές βροχές, καταιγίδες, θυελλώδεις άνεμοι και χιόνια στα ορεινά *έρχονται* {...} σύμφωνα με την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία. (www.enet.gr)

❖ *Prema Nacionalnoj Meteorološkoj Službi prilaze* {...} jake kiše, oluje, burni vetrovi i snegovi na planinama.

b. *vraćati se*:

- Φεύγει για τη δουλειά το πρωί κι *έρχεται* το βράδυ. (ERN)

❖ *Ujutro odlazi na posao i vraća se* uveče.

c. *stizati*:

- *Θα έρθει* ο πατέρας σας σε λίγο και θα τα πούμε. (ERN)

❖ *Uskoro će stići* vaš otac i popričaćemo.

III. $V_{\text{imp}} + G = B_{\text{exi}} + D$

a. *stajati* (3 lice jednine – množine):

- Το παντελόνι μου *έρχεται* πολύ καλά. (ERN)

❖ *Pantalone mi stoje* vrlo dobro.

b. *dešavati se* (3 lice jednine):

- Τι σου *ήρθε* να φύγεις στη μέση της εκδήλωσης; (ERN)

❖ *Šta ti se desilo* i otišao usred manifestacije?

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{ca}}$

a. *poticati*:

- Δεν τα κατάφερε όμως, γιατί το κόστος της ανακαίνισης, της μεταφοράς, της κατασκευής υπονόμων ή ο θόρυβος που *έρχεται από το* διπλανό αεροδρόμιο αποθάρρυναν τους αγοραστές. (www.iefimerida.gr)

❖ *Međutim nije uspeo*, jer kupace su obeshrabrili troškovi renoviranja, prenosa, konstrukcije kanalizacije ili buka koja *potiče sa* susednog aerodroma.

V. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{enp}} + \Pi_{\text{ca}}$

a. *dolaziti*:

- Ο Ομπάμα *έρχεται με* πιο ειλικρινείς προθέσεις, αλλά θα του χρειαστεί και η τύχη. (www.enet.gr)

❖ *Obama dolazi sa* iskrenijim namerama, ali *će mu biti* potrebna i sreća.

VI. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{y}}$

a. *svraćati // navraćati*:

- Μέλη ακραίας ρατσιστικής οργάνωσης *ήρθαν στο σπίτι* μου με κουκούλες και όπλα να με σκοτώσουν. (www.inews.gr)

❖ *Članovi ekstremne rasističke organizacije sa* kapuljačama i puškama *su svratili u* moju *kuću* da me ubiju.

VII. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + J_{\text{y}}$

a. učestvovati:

- *Ήρθε στη συγκέντρωση.* (ERN)
- ❖ *Učestvovao je u demonstraciji.*

VIII. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{pe.1}} + A$

a. posećivati:

- 17 εκατομμύρια τουρίστες θα έρθουν φέτος στην Ελλάδα. (www.ethnos.gr)
- ❖ 17 miliona turista će posetiti Grčku ove godine.

b. napadati:

- Ο Ξέρξης με πολύ στρατό ήρθε στην Ελλάδα. (ERN)
- ❖ Kserks Grčku je napao sa velikom vojskom.

46. ερωτεύομαι [erotévome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{psych}}$

PRELAZAN

I. $A = A + \Delta_{\text{κα}}$

a. osećati ljubav:

- Ο φημισμένος νεοελληνιστής του Cambridge, Ντέιβιντ Χόλτον, ερωτεύτηκε κυριολεκτικά την Ελλάδα, όταν την επισκέφθηκε για πρώτη φορά σε ηλικία 19 ετών. (www.tovima.gr)
- ❖ Čuven neohelenist Kembridža, Dejvid Holton bukvalno je osetio ljubav ka Grčkoj, kad ju je prvi put posetio sa devetnaest godina.

II. $A = H_{\text{emp}} + A_y$

a. zaljubljavati se // puniti se ljubavlju prema drugoj osobi:

- {...} μιας γυναίκας που ερωτεύτηκε το φιλόσοφο Μάρτιν Χάιντεγκερ, υμνητή του ναζισμού. (www.enet.gr)
- ❖ {...} žene koja se zaljubila u filozofa Martina Hajdegera, glorifikatora nacisma.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. zaljubljavati se:

- Οι άνδρες ερωτεύονται πιο εύκολα από τις γυναίκες; (www.tovima.gr)
- ❖ Da li se muškarci zaljubljuju lakše nego žene?

47. ετοιμάζω [etimázo], ετοιμάζομαι [etimázome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. pripremati // prirediti:

- 8000 μερίδες ημερησίως ετοιμάζει το Βρεφοκομείο. (www.kathimerini.gr)
- ❖ Prihvatilište za decu dnevno priprema 8000 obroka.

b. planirati:

- Ετοιμάζουμε το γάμο, παράλληλα όμως πρέπει να βγάλουμε και τις άδειες. (ERN)
- ❖ Planiramo svoju svadbu, ipak paralelno moramo izdati i dozvolu.

c. organizovati:

- Επενδυτική „απόβαση“ ετοιμάζει το Πεκίνο. (www.ethnos.gr)
- ❖ Peking *organizuje* investicionu «invaziju».

$$\text{II. A} + \text{A}_{\gamma\alpha} = \text{A} + \text{A}_{\alpha}$$

a. spremati // sređivati:

- Ετοίμασα τις βαλίτσες για το ταξίδι. (ERN)
- ❖ *Spremio sam* kofere za put.

b. pripremati // činiti nešto što je potrebno za neki posao:

- Τους ετοιμάζει ο καθηγητής για τις Πανελλαδικές. (ERN)
- ❖ Profesor *ih priprema za prijemni ispit* (Panhelenski ispit).

48. ευαισθητοποιώ [evesθitopió], ευαισθητοποιούμαι [evesθitopíume]: V_{psych}**PRELAZAN**

$$\text{I. A} + \text{A}_{\gamma\alpha} = \text{A} + \text{II}_{\text{peд}} + \text{II}_y$$

a. činiti osetljivim:

- Ευαισθητοποιούν γονείς και μαθητές για τη σχολική βία. (www.prismanews.gr)
- ❖ *Roditelji i učenike čine osetljivim o školskom nasilju.*

$$\text{II. A} + \text{A}_{\sigma\epsilon} = \text{A} + \text{II}_{\text{no}}$$

a. aktivirati:

- Πέρα όμως από αυτό το πρωτότυπο παιχνίδι που ευαισθητοποιεί τα παιδιά σε οικολογικά θέματα, το φεστιβάλ περιλαμβάνει μουσικές, θεατρικές και χορευτικές παραστάσεις. (www.enet.gr)
- ❖ *Pored te originalne igre koja decu aktivira po ekološkim pitanjima, festival uključuje muzičke, pozorišne i plesne predstave.*

49. ευχαριστώ [efharistó], ευχαριστούμαι [efharistúme] & ευχαριστιέμαι[efharistiéme]: V_{psych}**PRELAZAN**

$$\text{I. A} = \text{D}$$

a. izražavati zahvalnost // rečima priznavati učinjeno dobro // zahvaljivati:

- Να ευχαριστείς το Θεό που σου δίνει υγεία. (ERN)
- ❖ *Zahvali Bogu koji ti daje zdravlje.*

$$\text{II. A} = \text{B}_{\text{e3,1}} + \text{D}$$

a. razveseljavati // usrećiti:

- Με ευχαριστεί πολύ ο πρωινός περίπατος. (ERN)
- ❖ *Mnogo mi prija jutarnja šetnja.*

b. izazivati zadovoljstvo // prijati // goditi:

- Τα ταξίδια τον ευχαριστούν και τον ξεκουράζουν. (RNJ 1998: 700)
- ❖ *Putovanja mu prijaju i odmaraju ga.*

III. $A = H_{\text{emp}} + J_y$ **a. uživati:**

- Πολύ καλό εστιατόριο, *το ευχαριστηθήκαμε το φαγητό.* (ERN)
- ❖ Vrlo dobar restoran, uživali smo u jelu.

NEPRELAZAN**I. $H_{\text{emp}} = A_{\text{dB}}$** **a. izražavati zahvalnost:**

- -Τι κάνεις; - Καλά, *ευχαριστώ!* (ERN)
- ❖ - Šta radiš ? - Dobro, *hvala!*

50. εφαρμόζω [efarmózo], εφαρμόζομαι [efarmózome]: V_{fac} **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. primenjivati:**

- Πολλά έχουν γραφτεί κι άλλα τόσα έχουν ειπωθεί για την απίστευτη απροθυμία της κρατικής μηχανής να εφαρμόσει *τους νόμους που κατά καιρούς ψηφίζονται.* (www.parapolitiki.com)
- ❖ Mnogo toga je napisano i mnogo više je rečeno o neverovatnoj nespremnosti državnog mehanizma da primeni *zakone koji se s vremena na vreme glasaju.*

NEPRELAZAN**I. $V_{\text{imp}} = B_{\text{e3.1}}$** **a. stajati // pristajati // dolikovati // priličiti (3 lice jednine – množine):**

- Δεν εφαρμόζει καλά το μανίκι. (ERN)
- ❖ Rukav *ne stoji dobro.*

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{emp}} + A_y$ **a. uklapati se:**

- Οι πόρτες *εφαρμόζουν καλά στα κουφώματα.* (ERN)
- ❖ Vrata *se uklapaju dobro u okvire.*

51. εφοδιάζω [efodiázo], εφοδιάζομαι [efodiázome]: V_{dan} **PRELAZAN****I. $A + A_{\text{με}} = A + D$** **a. nabavljati:**

- Το Λιμεναρχείο θα εφοδιάσει *τους επιβάτες με κάρτες προτεραιότητας.* (ERN)
- ❖ Lučka Uprava *putnicima će nabaviti karte prioriteta.*

II. $A + A_{\text{με}} = A + H$ **a. snabdevati:**

- Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος θα εφοδιάσει κάθε *νοικοκυριό στην πόλη με την ειδική τσάντα ανακυκλώσιμων υλικών.* (www.enet.gr)
- ❖ U tom okviru opština će svako *domaćinstvo* u gradu snabdevati specijalnom *kesom* za sirovinu.

III. A + A_{με} = A + II_{αδβ}

a. opremati:

- {...} ώστε να εφοδιάσουν την οικογένεια με τα αναγκαία τρόφιμα {...} (www.enet.gr)
- ❖ {...} kako bi porodicu opremili neophodnim namirnicama{...}

52. έχω [έχο]: V_{poss}

PRELAZAN

I. A = A

a. posedovati // imati:

- Έχει μεγάλη περιουσία. (ERN)
- ❖ Posедуje veliku imovinu.

b. biti u ljubavnoj vezi (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Οι δυο τους τα έχουν. (ERN)
- ❖ Njih dvoje imaju ljubavnu vezu.

II. A = II

a. raspolagati // služiti se po svojoj volji:

- Ο σκύλος έχει καλή όσφρηση. (ERN)
- ❖ Pas raspoláže dobrim čulom mirisa.

III. A = K_{оп} + II_{ред}

a. zanimati se:

- Μέρκελ: «Ορισμένες χώρες έχουν ακόμη πολλή δουλειά». (www.inews.gr)
- ❖ Merkel: “ Neke zemlje i dalje su mnogo zauzete”.

IV. A = H_{emp} + Γ_{οα}

a. sastojati se:

- Ινδία: Η μεγαλύτερη οικογένεια του κόσμου έχει 181 μέλη. (www.tovima.gr)
- ❖ Indija: Najveća porodica na svetu se sastoji od 181 člana.

b. biti bolestan // bolovati:

- Πανέμορφο κορίτσι της μουσικής σκηνής έχει καρκίνο. (www.inews.gr)
- ❖ Prelepa devojka muzičke scene boluje od raka.

V. A + A_{από} = A + Γ_{οα}

a. primati // dobijati nešto što je upućeno ili poslano:

- Είχα γράμμα από τον πατέρα μου. (ERN)
- ❖ Primio sam pismo od svog oca.

VI. A + A_{για} = A + II_{ред}

a. smatrati // misliti o nekome:

- Όλοι τον έχουν για τρελό. (ERN)
- ❖ Svi ga smatraju ludakom.

VII. A + A_{σε} = A + II_γ

a. čuvati:

- Τις κουβέρτες τις έχει στην ντουλάπα. (ERN)

❖ *Ćebeta čuva u ormanu.*

VIII. $R_{va} = P_{\text{процент}}$

a. morati:

- Έχω να πληρώσω το νοίκι. (ERN)

❖ *Moram da platim kiriju.*

IX. $R_{va} + A_{\mu\epsilon} = \Gamma_{\lambda} \Phi_p + H_{ca}$

a. imati veze:

- Ορχάν Παμουκ: Η χωρίς ευαισθησία πολιτική έχει να κάνει με την ολοένα και πιο αυταρχική στάση της κυβέρνησης. (www.epikaira.gr)

❖ Orhan Pamuk: Neosetljiva politika *ima veze sa* što više autarhičnim *stavom* vlade.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} + A_{\text{dv}} = B_{\text{ε3,λ}} + A_{\text{δβ}}$

a. koštati // stajati (3 lice jednine - množine):

- Πόσο έχουν τα πορτοκάλια; (ERN)

❖ *Koliko koštaju pomorandže?*

II. $V_{\text{imp}} + A_{\text{σε}} = B_{\text{ε3,λ}} + J_{\lambda}$

a. imati (3 lice jednine):

- Στην αυλή έχει δύο δέντρα. (ERN)

❖ *U dvorištu ima dva drveta.*

Z

1. ζαλίζω [zalízo], ζαλίζομαι [zalízome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. ošamućivati // udarati nekoga tako da ne bude sasvim pri svesti:

- «Ζάλισε» τον αντίπαλο και πέτυχε ένα υπέροχο γκολ. (www.inews.gr)

❖ „Ošamutio“ je protivnika i postigao je prelep gol.

II. $A = A + \Delta$

a. izazivati vrtoglavicu:

- Έκαιγε χόρτα, τη ζάλισαν οι καπνοί, έπεσε στη φωτιά και κήκε ζωντανή! (www.inews.gr)

❖ Palila je travu, dimovi su joj izazvali vrtoglavicu, pala je u vatru i spalila se živa!

III. $A + A_{\mu\epsilon} = A + H_{ca}$

a. maltretirati // zlostavljati // uznemiravati:

- Δε θα σας ζαλίσω με πολλές λεπτομέρειες. (ERN)

❖ Neću Vas maltretirati sa mnogim detaljima.

2. ζεσταίνω [zesténo], ζεσταίνομαι [zesténome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *grejati // davati nečemu toplotu // činiti da nešto postane toplo:*

- Σ' ένα μεγάλο τηγάνι ζεσταίνουμε τη μισή ποσότητα ελαιολάδου {...} (www.kathimerini.gr)
- ❖ U velikom tiganju grejemo *polovinu* maslinovog ulja {...}

b. *zagrejati // zanositi // oduševljavati:*

- Τα ψώνια του εμίρη ζέσταναν *το ενδιαφέρον*. (www.espresso.gr)
- ❖ Emirova kupovina je zagrejala *interesovanje*.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{emp}$

a. *podgrejavati:*

- Έβαλε τους αθλητές να τρέξουν πέντε γύρους για να ζεσταθούν. (RNJ 1998: 710)
- ❖ Naredio je sportistima da otrče pet tura tako *da se podgreju*.

II. $V_{intr} = B_{e3.l} + D$

a. *osećati toplotu:*

- Άνοιξε το παράθυρο, γιατί ζεστάθηκα. (RNJ 1998: 710)
- ❖ Otvori prozor, jer *mi je toplo*.

III. $V_{intr} = K_{on} + P_{pe.l}$

a. *grejati se:*

- Σιγά σιγά ο καιρός αρχίζει να ζεσταίνει. (RNJ 1998: 710)
- ❖ Postepeno vreme počinja *da postaje toplo*.

3. ζηλεύω [zilévo], ζηλεύομαι [zilévome]: V_{psych}

PRELAZAN

I. $A = D$

a. *zavideti // priželjkivati ono što drugi ima:*

- Οι 11 πόλεις που ζήλεψαν την αίγλη του Παρισιού (www.iefimerida.gr)
- ❖ To su 11 gradova koji je pariškom *sjaju* zavidelo.

II. $A = K_{on} + P_{pe.l} + A_{na}$

a. *biti ljubomoran:*

- Ο άντρας ζηλεύει παράφορα τη γυναίκα {...}. (www.enet.gr)
- ❖ Muškarac je ludo *ljubomoran na ženu* {...}

III. $A = K_{on} + P_{pe.l} + D_{npema}$

a. *biti zloban:*

- «Μας ζηλεύουν, γιατί είμαστε οι πρώτοι {...}» (www.enet.gr)
- ❖ „Zlobni su prema nama, jer smo prvi {...}“

IV. $A + A_{για} = P_{pe.l} + D + A_{3a}$

a. diviti se // bití očaran nekim // čuditi se u velikoj meri nekome lepom ili divnom:

- Ευλικρινά σε ζηλεύω για την τόλμη σου. (ERN)
- ❖ Iskreno ti se divim za hrabrost.

4. Ζητώ [zitó] & ζητάω [zitáo], ζητιέμαι [zitiéme] & ζητούμαι [zitúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. želeti // žudeti:

- Ζητάω ψυχική ηρεμία {...} (www.philenews.com)
- ❖ Želim psihički mir {...}

b. uslovljavati:

- Δεν πίστεψα ποτέ ότι η αληθινή αγάπη ζητάει θυσίες. (www.axortagos.gr)
- ❖ Nisam verovao da prava ljubav uslovljava žrtve.

c. prositi // predlagati brak:

- Ύστερα από γνωριμία δύο χρόνων πήγε και τη ζήτησε. (ERN)
- ❖ Nakon dve godine poznanstva otišao i ju je zaprosio.

d. pozivati, glasno zazivati:

- Σε ζητάει ο διευθυντής. (ERN)
- ❖ Šef te poziva.

II. A + A_{από} = A + Γ_{π3}

a. tražiti:

- Δημοσίους υπαλλήλους από την Ελλάδα ζητά η Κύπρος. (www.news247.gr)
- ❖ Kipar traži državne službenike iz Grčke.

III. A + A_{για} = A + A_{3a}

a. zahtevati:

- Ο Γιούνκερ ζητάει σεβασμό για την Ελλάδα και επιτίθεται σε Γερμανία, Γαλλία. (www.inews.gr)
- ❖ Junker zahteva poštovanje za Grčku i napada Nemačku, Francusku.

IV. A + A_{για} = A_{3a} + A_{3a}

a. uporno moliti:

- {...} κάποιο παιδί ζήτησε σοκολάτες για τη γιαγιά του. (www.iefimerida.gr)
- ❖ {...} neko dete je uporno molilo za čokolade za svoju baku.

V. G + R_{να} = Γ_{οδ} + Π_{ροσεντ}

a. izražavati želju:

- Μας ζητούν να συναινέσουμε στη λάθος συνταγή. (www.newpost.gr)
- ❖ Od nas traže da pristanemo na pogrešan recept.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = B_{ε3λ} + A

a. prosjačiti // moljakti:

- Δεν ντρέπεται να ζητά από δεξιά και αριστερά. (RNJ 1998: 714)

- ❖ *Nije ga sramota da odasvud prosjači.*

5. ζυμώνω [zimóno], ζυμώνομαι [zimónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *mesiti // rukama uobličavati i postizati potrebnu tvrdoću neke mase:*

- Ποια παρουσιάστρια ζυμώνει ψωμί λόγω κρίσης; (www.newsnow.gr)
- ❖ Koja voditeljka mesi *hleb* zbog krize?

II. A + A_{σε} = A + J_y

a. *oblikovati // spremiti:*

- Ζυμώνουν την κερδοσκοπία στο ψωμί. (www.tanea.gr)
- ❖ Spremaju *spekulaciju u hlebu*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{για} = H_{ενp} + A_{3a}

a. *baviti se mešenjem:*

- Για τα γλυκά των Χριστουγέννων δυο μέρες ζύμωνε. (RNJ 1998: 717)
- ❖ Dva dana *mesila je* za božićne kolače.

6. ζω [zó]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *provoditi život:*

- Πώς έζησες την Κατοχή; (RNJ 1998: 718)
- ❖ Kako si proveo *vreme nemačke okupacije?*

b. *izdržavati:*

- Πώς θα ζήσει την οικογένειά του, αν μείνει χωρίς δουλειά; (ERN)
- ❖ Kako će izdržati svoju *porodicu*, ako ostane bez posla?

II. A = A + H_{ca}

a. *saosećati sa nekim:*

- Όχι απλώς κατανοούσε τα προβλήματά μας, αλλά τα ζούσε. (ERN)
- ❖ Nije samo razumevao naše probleme, ali *ih je saosećao sa nama*.

III. A + A_{σε} = A + J_y

a. *doživljavati:*

- Οκτώ ευρωβουλευτές έζησαν τη φρίκη στη Γάζα. (www.enet.gr)
- ❖ Osmoro poslanika evropskog parlamenta doživelo je *užas u Gazi*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{ενp}

a. *živeti zajedno // biti u simbiozi:*

- Πριν παντρευτούν ζούσαν μαζί για δυο χρόνια. (RNJ 1998: 718)

- ❖ Pre nego što se ožene, dve godine *su živeli* zajedno.

II. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pea}}$

a. *biti živ*:

- «Ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος;» (www.enet.gr)

- ❖ „Da li je kralj Aleksandar živ?“

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + \mathbb{J}_y$

a. *stanovati // boraviti*:

- Μια ετερόκλητη κοινωνία αστέγων ζει στο λιμάνι του Πειραιά. (www.lifo.gr)
- ❖ Različito društvo beskućnika *stanuje u luci* Pireja.

7. ζωντανεύω [zondanévo]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *oživljavati // činiti živim*:

- Προσπάθησαν να ζωντανέψουν *τα παλιά τους έθιμα*. (ERN)
- ❖ Pokušali su da ožive svoje stare *običaje*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + \mathbb{J}_y$

a. *oživljavati // postajati živ // vraćati se u život*:

- Ο θεός του κρασιού Διόνυσος ζωντανεύει *στο χαρτί*. (www.enet.gr)
- ❖ Bog vina Dioniz *oživljava u papiru*.

b. *osvežavati se*:

- Αρκετοί ήταν εκείνοι που έκλαψαν από τις μνήμες που ζωντάνεψαν *στα μάτια* τους και όλοι ευχήθηκαν να μην ξαναζήσουμε ανάλογες στιγμές στον τόπο μας. (www.patris.gr)
- ❖ Bilo je mnogo onih koji su plakali zbog uspomena koje *su se osvežile u svojim očima*, a svi su želeli da opet ne doživimo analogne trenutke u svojoj otadžbini.

H

1. ηρεμώ [iremó]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *smirivati // činiti da neko bude miran*:

- Τα αγχολυτικά φάρμακα μπορεί να ηρεμούν *τους ανθρώπους*, αλλά κάνουν τα ψάρια λιγότερο κοινωνικά, πιο επιθετικά, δραστήρια και αχόρταγα. (www.enet.gr)
- ❖ Anti-anksiozni lekovi je moguće da smiruju *ljude*, ali ribe čine manje društvenim, agresivnim, aktivnim i pohlepnim.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *biti miran // smirivati se:*

- *Ηρέμησαν* τα πνεύματα στο "εργοστάσιο της οργής" στη Γαλλία. (www.inews.gr)
- ❖ *Smirila se* „fabrika besa“ u Francuskoj.

1. **θάβω** [θάνο], **θάβομαι** [θάvome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *uništavati // upropašćivati:*

- „Σήμερα θάβουμε *τα όνειρα* των παιδιών μας“. (www.enet.gr)
- ❖ „Danas uništavamo *snove* svoje dece“

b. *sakrijati // sklanjati od pogleda drugih:*

- Πολλές φορές ο θησαυρός μπορεί να είναι παγιδευμένος με εκρηκτικά από τον ίδιο τον άνθρωπο που τον έθαψε. (www.tovima.gr)
- ❖ Mnogo puta blago može da je minirano od samog čoveka koji *ga* je sakrio.

c. *ogovarati // prepričavati pojedinosti iz tuđeg života:*

- *Ποιον* θάβετε πάλι; (ERN)
- ❖ *Koga* opet ogovarate?

II. $A + A_{\text{κάτω από}} = A + H_{\text{πολ}}$

a. *prekrijati:*

- {...} πριν από την τρομερή έκρηξη του Βεζουβίου που έθαψε και *τις* δύο πόλεις *κάτω από* ηφαιστειακή *λάβα* το 79 μ.Χ. (www.kathimerini.gr)
- ❖ {...} pre strašne erupcije Vezuva koja je u 79 n.e prekrila oba *grada pod* vulkanskom *lavom*.

III. $A + A_{\text{με}} = \Gamma_{\text{π}} \Phi_{\text{p}} + H_{\text{ca}}$

a. *izazivati problem:*

- *Την* έθαψε ο μάρτυρας *με τα στοιχεία* που κατέθεσε εναντίον της. (ERN)
- ❖ Svedok *joj je izazvao probleme sa podacima* koje je protiv nje podneo.

IV. $A + A_{\text{σε}} = A + H_{\text{y}}$

a. *sahranjivati // polagati umrlog u zemlju:*

- Σήμερα θάβουν τον *Καντάφι* σε μυστική *τοποθεσία* στην έρημο. (www.thebest.gr)
- ❖ Danas sahranjuju *Gaddafi* u tajnoj *lokaciji* u pustinji.

b. *zakopavati // stavljati u jamu iskopanu u zemlji i prekrivati zemljom:*

- Στο *Βερολίνο* δεν θάβουν *τα σκουπίδια*. (www.kathimerini.gr)
- ❖ U *Berlinu* otpatke *ne zakopavaju*.

2. θαυμάζω [θавμάζο], θαυμάζομαι [θавμάζομαι]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = Д

a. diviti se // bití u stanju očaranosti:

- Οι άνδρες τον θαύμαζαν, οι γυναίκες τον λάτρευαν, τα παιδιά με αναπηρίες εμπνέονταν από αυτόν. (www.in.gr)
- ❖ Muškarci su *mu* se divili, žene su ga obožavale, invalidna deca su bila inspirisana od njega.

II. A = A + A_{y3}

a. primećivati uz divljenje:

- Συνοδευόμενοι από τα δύο τους παιδιά ακολούθησαν την ξεναγό τους και θαύμασαν τα εκθέματα του μουσείου. (www.agelioforos.gr)
- ❖ U društvu svoje dvoje dece pratili su vodiča i uz *divljenje* su приметили *eksponente* muzeja.

III. A = H_{emp} + И_{amb}

a. zaprepašćivati se // iznenadivati se:

- Θαυμάζω το κουράγιο και το θάρρος των ακτιβιστών. (www.thebest.gr)
- ❖ Iznenadujem se *odvažnosti* i *hrabrosti* aktivista.

3. θέλω [θέλω]: V_{opt}

PRELAZAN

I. A = A

a. smatrati:

- Τα χρόνια 1910-20 είναι η ορμητική εποχή του δημοτικισμού, όπως τη θέλει ο Μανόλης Τριανταφυλλίδης. (ERN)
- ❖ Godine 1910-20 su žestoko doba narodnog grčkog jezika, kao što *ga* Manolis Triantafilidis smatra.

b. želiti // osećati erotsku želju:

- Δε με θέλει πια. (ERN)
- ❖ Više *me* ne želi.

c. tražiti // truditi se da se pronade neko ko nije prisutan ili izgubljen:

- Ποιον θέλετε, παρακαλώ; (ERN)
- ❖ Molim Vas, *koga* tražite?

II. A = Б_{e3,1} + Д

a. biti potreban:

- Θέλω ακόμα χίλιες δραχμές για να συμπληρώσω το ποσό. (ERN)
- ❖ *Treba mi* još hiljadu *drahmi* da popunim iznos.

III. A = K_{on} + П_{red} + Д_{prema}

a. biti povoljan:

- Τον θέλει η τύχη. (ERN)
- ❖ Sreća *je* povoljna *prema* njemu.

IV. R_{va} = H_{emp} + D_{ka}

a. težiti // stremiti // osećati privlačnost prema nečemu:

- Ήταν φανερό πως ήθελε να δημιουργήσει φασαρία. (ERN)
- ❖ Bilo je očigledno da je težio ka svađi.

V. R_{va} = P_{procent}

a. imati volju:

- Γάλλοι εστιατορες θέλουν να προστατεύσουν τον όρο «ρεστοράν». (www.tovima. gr)
- ❖ Francuski restorateri imaju volju da zaštite termin “restoran”.

b. pokušavati:

- Τέλος θέλησε να βάλει στη ζωή του ένας νεαρός Ηρακλειώτης χθες μισή ώρα πριν από τα μεσάνυχτα. (www.prismanews.gr)
- ❖ Sinoć pola sata pre ponoći mladić iz Irakliona pokušao je da svoj život privede kraju.

c. zahtevati:

- Κάποιοι θέλουν να διατηρηθεί η αδιαφάνεια και η σπατάλη. (www.naftemporiki.gr)
- ❖ Neki zahtevaju da se održe neprozirnost i rasipanje novca.

d. popuštati želji ili pokušaju:

- Γιατί δε θες να καταλάβεις; (ERN)
- ❖ Zašto nećeš da shvatiš ?

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = Γ_πΦ_p

a. neminovno će se nešto ostvarivati:

- Θεες δε θες, θα το κάνεις. (ERN)
- ❖ Hoćeš – nećeš, učinićeš to.

b. manifestovati saglasnost // odobravati:

- Αν θέλει ο Θεός, του χρόνου θα έχουμε τελειώσει. (ERN)
- ❖ Ako Bog da, sledeće godine ćemo završiti.

II. V_{intr} = H_{emp}

a. razlikovati // preciznije izražavati:

- Τα αίτια του πολέμου ήταν κοινωνικά ή, αν θέλετε, κοινωνικοοικονομικά. (ERN)
- ❖ Uzroci rata su bili društveni ili ako hoćete, društveno – ekonomski.

b. biti nesigurno // biti nejasno // ili {...} ili (2 ili 3 lice jednine):

- Πριν περάσει χρόνος από το θάνατο του άντρα της, πέθανε κι αυτή, θέλεις από καημό, θέλεις από μοναξιά. (ERN)
- ❖ Pre nego što se navrši godinu dana od smrti svog muža, i ona je umrla ili od tuge ili od samoće.

4. θεωρώ [theoró], θεωρούμαι [theorúme]: V_{duc}

PRELAZAN

I. A = A

a. overavati:

- Όλες οι υπηρεσίες του Υπουργείου έχουν υποχρέωση να θεωρούν *το γνήσιο* της υπογραφής των πολιτών. (www.yme.gr)

❖ Sve službe Ministarstva imaju obavezu da overavaju *originalnost* potpisa građana.

II. A + A_{κάτω από} = A + A_{κρο3}

a. ispitivati:

- Θεωρούμε *την* πολιτική κατάσταση κάτω από το πρίσμα των νέων εξελίξεων. (ERN)

❖ Ispitujemo političku *situaciju kroz prizmu* novih događaja.

III. A + A_{με} = P_{процент}

a. pretpostavljati da postoji:

- Ας θεωρήσουμε έναν κύκλο με ακτίνα πέντε εκατοστών. (ERN)

❖ Pretpostavimo *da postoji krug sa radijusom* od pet centimetara.

III. A + P_{red} = A + Π_{ред}

a. ceniti // imati mišljenje:

- Απειλή για την εθνική τους ταυτότητα θεωρούν *το* Ισλάμ σχεδόν οι μισοί Γάλλοι. (www.inews.gr)

❖ Pola Francuza *Islam ceni kao pretnju* za svoj nacionalni identitet.

b. smatrati:

- Δε θεωρούν φίλο τους τον Ομπάμα οι Ισραηλινοί. (www.newsbeast.gr)

❖ Izraelci *Obamu* ne smatraju svojim prijateljem.

IV. R_{ότι / πως} = P_{процент}

a. misliti // verovati:

- Οι τρεις στους τέσσερις Ευρωπαίους θεωρούν *ότι η οικονομική κρίση στη χώρα τους πρόκειται να επιδεινωθεί εντός του 2013*. (www.enet.gr)

❖ Tri od četiri Evropljana misli *da će se ekonomska kriza u svojoj zemlji ogorčati u 2013*.

5. θυμάμαι [θιμάμε] & θυμούμαι [θιμούμε]: V_{duc} - V_{dep}

PRELAZAN

I. A = Γ

a. sećati se:

- Τιμή μου που με θυμήθηκε το ποδόσφαιρο. (www.ethnos.gr)

❖ Velika mi je čast, što fudbal *me se setio*.

- Το Σικάγο θυμάται τις παλιές «καλές» μέρες. (www.enet.gr)

❖ Čikago se seća starih „dobrih“ *dana*.

II. R_{ότι / πως} = P_{процент}

a. pamtiti:

- Κίνα: «Οι χώρες της Ευρωζώνης να θυμούνται *ότι είναι στο ίδιο πλοίο*». (www.tsantiri.gr)

❖ Kina: “ Neka zemlje Evrozzone pamte *da se nalaze na istom brodu*“.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = Π_{ред} + A

a. imati dobro pamćenje:

- Λόγω της ηλικίας του αρχίζει να μη θυμάται. (RNJ 1998: 766)
- ❖ Zbog godina ročinja da *nema* dobro *ramćenje*.

6. θυμίζω [θimízo]: V_{duc}

PRELAZAN

I. A = A

a. obnavljati u ramćenju:

- Τα γαλλικά μίντια θυμίζουν τις προσπάθειες του Γάλλου προέδρου κατά τη δύσκολη καλοκαιρινή περίοδο {...} (www.enet.gr)
- ❖ Francuski mediji podsećaju *pokušaje* francuskog predsednika tokom teškog letnjeg perioda {...}

II. A = A_{na}

a. asocirati // izazivati asocijaciju:

- Το πρόσωπό του θυμίζει έντονα τους γονείς του, ιδίως τη μητέρα του. (www.protothema.gr)
- ❖ Njegovo lice žestoko asocira na njegove *roditelje*, naročito na njegovu *majku*.

III. A + G = A + A

a. podsećati // obnavljati sećanje:

- Οι νότες θα μας θυμίζουν για πάντα τη Μικρά Ασία! (www.espressonews.gr)
- ❖ Note će *nas* uvek podsećati *Malu Aziju*!

IV. G + R_{indirupit} = Д + P_{индуит}

a. napominjati:

- Οι ήρωές μου μου θυμίζουν πώς πρέπει να είμαι. (www.kathimerini.gr)
- ❖ Moji heroji *mi* napominju *kakav treba da budem*.

V. G + R_{va} = Д + P_{проверт}

a. spominjati nešto nekome da ne bi zaboravio:

- Θύμισέ μου να σου φέρω τα λεφτά αύριο. (ERN)
- ❖ Spomeni *mi da ti sutra donesem novac*.

7. θυμώνω [θimóno]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. razbešnjavati // izazivati bes:

- Η δίαιτα με θυμώνει και με κάνει επιθετικό! (www.tovima.gr)
- ❖ Dijeta *me* razbešnjaва i čini me agresivnim!

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. srditi se // razljućivati se:

- Θύμωσε η Κριστίν Λαγκάρντ και απέστειλε αυστηρή επιστολή. (www.enikos.gr)
- ❖ Kristin Lagard *se razljutila* i poslala strogo pismo.

b. podivljati // postajati neukrotiv:

- *Θύμωσε* ο καιρός στη Θεσσαλονίκη. (www.axortagos.gr)

❖ U Solunu vreme je *podivljalo*.

II. $V_{\text{intr}} + G = H_{\text{enp}} + A_{\text{na}}$

a. *ljutiti se // gneviti se // postajati gnevan // srditi se*:

- *Μη μου θυμώνεις*. (ERN)

❖ Nemoj da *se naljutiš na mene*.

I

1. **ιδρύω** [ιδρίο], **ιδρύομαι** [ιδρίομε]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *ustanovljivati*:

- Οι Μουσουλμάνοι σλάβοι του Golloborda στην Αλβανία, ίδρυσαν *σύλλογο* και ζητούν την αναγνώρισή τους ως «Μακεδόνες»! (www.inews.gr)

❖ Muslimanski Sloveni iz Golog Brda u Albaniji su ustanovili *udruženje* i traže svoje priznavanje kao „Makedonci“!

b. *osnivati // bazirati*:

- Ο Καποδίστριας ίδρυσε το πρώτο Ελληνικό *Πανεπιστήμιο*. (ERN)

❖ Kapodistrija osniva prvi grčki *Univerzitet*.

c. *izgrađivati // dovršavati građenje*:

- Ο Μέγας Αλέξανδρος ίδρυσε πολλές νέες *πόλεις*. (ERN)

❖ Aleksandar Veliki je izgradio mnoge nove *gradove*.

2. **ιδρώνω** [ιδρόνο]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A + H_{\text{adv}}$

a. *vlažiti znojem*:

- Είμαστε ομάδα που ιδρώνουμε *την φανέλα*. (www.newsnow.gr)

❖ Mi smo tim koji *majicu* vlažimo *znojem*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *znojiti se*:

- Περίπου 200 υποψήφιοι *ίδρωσαν* κυριολεκτικά δείχνοντας τα προσόντα τους στο χορό (www.newsbeast.gr)

❖ Oko 200 kandidatkinja bukvalno *se znojilo* pokazujući svoje sposobnosti u plesu.

b. *premarati radom // truditi se*:

- Αν δεν ιδρώσεις, δεν νικάς. (www.tanea.gr)

❖ Ukoliko se ne potrudiš, ne pobeđuješ.

II. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pe}}$

a. *postajati vlažan*:

- Ιδρώνει το κανάτι. (ERN)

❖ Křčag postaje vlažan.

3. ικανοποιώ [ikanorió], ικανοποιούμαι [ikanoriúme]: V_{psych}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *puniti očekivanja*:

- Με εφόδιο τα νέα βιβλία, τα οποία -πιστεύουμε- θα ικανοποιήσουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες των σχολείων, αισιοδοξούμε ότι θα έχουμε άριστα αποτελέσματα. (www.naftemporiki.gr)

❖ Pomoću novih knjiga o kojim verujemo da će zadovoljiti obrazovne *nužde* škola, optimisti smo da ćemo imati odlične rezultate.

b. *ostvarivati zahtev*:

- Είμαι πρόθυμος να ικανοποιήσω κάθε *απαίτησή* σας. (ERN)

❖ Spreman sam da ostvarim svaki vaš *zahtev*.

c. *zadovoljavati // ispunjavati očekivanja*:

- Υπάρχει ταμείο στο οποίο πάει ο «ιδρώτας» του ελληνικού λαού και εμείς ικανοποιούμε πρώτα τον *Ευρωπαίο* και μετά τον πεινασμένο *Έλληνα*. (www.newsbomb.gr)

❖ Postoji fond u koji ide „znoj“ grčkog naroda, a mi najpre zadovoljavamo *Evropljana* i onda gladnog *Grka*.

II. $A = A + A_{\text{dB}}$

a. *pružati erotsko zadovoljstvo*:

- Πώς θα καταλάβετε αν έχετε ικανοποιήσει την *κοπέλα* σας; (www.newsbomb.gr)

❖ Kako ćete shvatiti da li ste svoju *devojk*u zadovoljili *erotski*?

4. ισχυρίζομαι [ishirízome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{dic}}$

PRELAZAN

I. $R_{\text{ότι}} / \text{πως} = P_{\text{процент}}$

a. *tvrditi // isticati*:

- Ο άνδρας ισχυρίζεται ότι είδε έναν σχηματισμό *UFO* στον ουρανό, πάνω από τον *Κίτρινο ποταμό* στην περιοχή *Binzhou Shangdong*. (www.newsbomb.gr)

❖ Muškarac tvrdi da je na *nebu* video formaciju *NLO* iznad *Žute reke* u oblasti *Binzhou Shangdong*.

K

1. καβγαδίζω [kavɣadízo]: V_{fac}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *svađati se // biti u svađi*:

- Μίλαν Κούντερα: «Αριστερά και δεξιά *καβγαδίζουν* για λίγη εξουσία, αλλά σίγουρα, όχι για να αλλάξουν τον κόσμο» (www.enet.gr)
- ❖ Milan Kundera: “Levo i desno *svađaju se* za malo vlasti, ali svakako ne da bi svet promenili”

2. καθαρίζω [katharízo], καθαρίζομαι [katharízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *čistiti // činiti čistim*:

- Ο ευγενικός νεαρός με τα λουλούδια στο φανάρι ή αυτός με τα ανεμιστηράκια ή ακόμα και αυτός που καθαρίζει *τζάμια*, είναι οι απολήξεις πολυπληθών οργανωμένων ομάδων. (www.enet.gr)
- ❖ Ljubazan mladić sa cvećem na semaforu ili onaj sa malim ventilatorima ili čak i onaj koji čisti *stakla* su završeci brojnih organizovanih grupa.

b. *odstranjivati ono što smeta ili je opasno*:

- Ο ύπνος { ... } καθαρίζει *τα νοητικά σκουπίδια*. (www.enet.gr)
- ❖ Spavanje { ... } odstranjuje mentalno *sméće*.

c. *preduzimati da sredim težak slučaj*:

- Θα καθαρίσω εγώ την *προσβολή* που μας έκανε. (ERN)
- ❖ Ja ću očistiti *uvredu* koju nam je učinio.

d. *pogubiti // ubijati*:

- *Τους αιχμαλώτους* τούς καθάρισαν όλους. (ERN)
- ❖ Ubili su sve *zarobljenike*.

II. A = A + Π_{ped}

a. *činiti nevinim*:

- Η νηστεία καθαρίζει *το σώμα και την ψυχή*. (ERN)
- ❖ Post *telo i dušu* čini *nevinim*.

b. *imati neto – dobit // imati profit*:

- Από αυτή τη δουλειά *καθάρισα* εκατό *χιλιάδες*. (ERN)
- ❖ Od ovog posla imao sam sto *hiljada kao neto-dobit*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *razvedravati se // ostajati bez oblaka*:

- Μετά την καταιγίδα ο ουρανός *καθάρισε* και το βράδυ είχαμε *ξαστεριά*. (RNJ 1998: 804)

❖ Posle oluje nebo *se očistilo*, a uveče bilo je vedro.

II. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pea}}$

a. *postajati čist*:

- Για να πούμε ότι τα ρούχα *καθάρισαν*, χρειάζεται η πλύση να γίνει σε υψηλότερους από 40 βαθμούς Κελσίου. (www.zougla.gr)
- ❖ Da kažemo da *je veš postao čist*, potrebno je da se pranje održava u temperaturi višoj od 40 stepeni Celzijusa.

3. καθιερώνω [kaθieróno], **καθιερώνομαι** [kaθierónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *utvrđivati*:

- Με τροπολογία που κατέθεσε χθες στη βουλή, το υπουργείο Υγείας επιχειρεί να καθιερώσει νέα *λίστα* φαρμάκων συνδεδεμένων με τις ανάλογες παθήσεις. (www.enet.gr)
- ❖ Sa amandmanom koji je juče u skupštini podnelo Ministarstvo Zdravlja pokušava da utvrdi novu *listu* lekova povezanih za analogna oboljenja.

b. *prihvataati ili nametati kao instituciju // uvoditi*:

- Η κυβέρνηση αποφάσισε να καθιερώσει *τη* γονική *άδεια*. (ERN)
- ❖ Vlada je odlučila da uvede roditeljsko *odsustvo*.

II. $A + A_{\text{σε}} = A + A_{\text{y}}$

a. *ponavljati sistematički // imati naviku*:

- Καθιέρωσε *το* πρωινό *στο* *διαιτολόγιο* της και προτιμούσε το γάλα σόγιας ως καλή πηγή πρωτεΐνης και βιταμίνης B12. (www.nutrimed.gr)
- ❖ Uvela je *doručak* u svoj *program* *dijete* i preferirala sojino mleko kao dobar izvor proteina i vitamina B12.

4. κάθομαι [káθome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{sta}}$

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *sedeti // zauzimati sedeći položaj*:

- *Κάθεται* μόνος και καθαρίζει τ' όπλο του δίπλα στο τζάκι. (www.snhell.gr)
- ❖ *Sedi* sam i svoju pušku čisti pored kamina.

b. *nakupljati se kao talog // padati na dno*:

- *Κάθισε* το χώμα. (ERN)
- ❖ *Tlo* je *palo*.

c. *izduvati se // splasnuti*:

- *Κάθισε* το λάστιχο. (ERN)
- ❖ *Guma* je *splasnula*.

d. *opadati // gubiti na intenzitetu*:

- Μετά τα δύο γκολ του πρώτου ημίχρονου στο δεύτερο ημίχρονο η ομάδα *έκατσε*. (ERN)
- ❖ Posle dva gola u prvom polkuvremenu u drugom poluvremenu ekipa *je opala*.

e. imati strpljenje // čekati:

- *Κάθισε* να βγουν πρώτα τα αποτελέσματα και μετά βλέπουμε. (ERN)
- ❖ *Čekaj* prvo da se objave rezultati i zatim vidimo.

II. V_{intr} = K_{on} + Π_{peλ}

a. biti inertan:

- Γιατί *κάθεσαι*; πάρε ένα βιβλίο να διαβάσεις. (ERN)
- ❖ *Zašto si inertan* ? uzmi i pročitaj knjigu.

b. biti nezaposlen:

- Ο γιος μου *κάθεται*, δε βρήκε ακόμη δουλειά. (ERN)
- ❖ *Moj sin je nezaposlen*, još nije našao posao.

III. V_{intr} = Π_{peλ} + P_{procent}

a. prihvatati // podnositi:

- Δεν *κάθεται* να τον βοηθήσω. (ERN)
- ❖ *Ne prihvata da mi pomognem*.

IV. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + J_{na}

a. nalaziti se sedeći:

- Του άρεσε να *κάθεται στη βεράντα* του και να κοιτά τη θάλασσα. (www.paramithia.net)
- ❖ Svidelo mu se *da sedi na terasi* i da zuri u more.

V. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + J_y

a. stanovati:

- Πού *κάθεσαι*; *Κάθομαι στην οδό* Πανεπιστημίου. (ERN)
- ❖ *Gde stanuješ* ? *Stanujem u ulici* Univerziteta.

b. ostajati:

- Πόσον καιρό *θα καθίσεις στην Αθήνα*; (ERN)
- ❖ *Koliko dugo ćeš ostati u Atini*?

5. καθορίζω [kaθorízo], καθορίζομαι [kaθorízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. određivati:

- Το υπουργείο Εργασίας θα καθορίζει τον κατώτατο *μισθό*. (www.enikos.gr)
- ❖ Ministarstvo Rada će određivati minimalnu *platu*.

II. A = A_{na}

a. uticati na tok i razvoj situacije:

- Η επέμβασή του καθόρισε το *αποτέλεσμα* της προσπάθειάς μας. (ERN)
- ❖ Njegova intervencija uticala je *na rezultat* našeg pokušaja.

III. R_{indirupit} = P_{indupnit}

a. tačno utvrđivati // ustanovljavati:

- Οι συναρμόδιοι υπουργοί θα καθορίσουν ποιες δημόσιες επιχειρήσεις θα καταργηθούν ή θα συγχωνευθούν, σύμφωνα με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου. (www.aggelioforos.gr)
- ❖ Nadležni ministri će utvrditi koja javna preduzeća će se ukinuti ili spojiti prema Zakonskom Aktu.

6. καθυστερώ [kaθisteró]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. odgađati // uzrokovati da se nešto desi kasnije:

- Μια βλάβη καθυστέρησε την αναχώρηση του αεροπλάνου. (ERN)
- ❖ Neki kvar je odgodio polazak aviona.

II. A = $\Gamma_{\pi}\Phi_p$ + A

a. dovoditi do kašnjenja:

- Η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών καθυστερεί την πώληση της Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης. (www.kathimerini.gr)
- ❖ Dokapitalizacija banaka prodaju Grčke Industrije šećera dovodi do kašnjenja.

III. A + A_{σε} = A + \mathbb{J}_{na}

a. zadržavati // dovoditi do odlaganja ili zakašnjenja:

- Με καθυστέρησε στο δρόμο ένας φίλος. (ERN)
- ❖ Na putu me je zadržao neki drug.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + \mathbb{J}_y$

a. zaostajati // biti netaknut napretkom:

- Καθυστερεί στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών. (RNJ 1998: 809)
- ❖ Zaostaje u primeni novih tehnologija.

II. $V_{intr} + G_{\lambda\gamma\omega} = H_{enp} + \Gamma_{\zeta\delta\sigma\tau}$

a. kasniti:

- Unicef: Καθυστερεί η ανάπτυξη των παιδιών λόγω υποσιτισμού. (www.inews.gr)
- ❖ Unicef: Razvoj dece kasni zbog neuhranjenosti.

7. καίω [kéo], **καίομαι** [kéome] & **καίγω** [kégo], **καίγομαι** [kégoime]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. izazivati sagorevanje:

- Ο οργανισμός καίει τις θερμίδες. (ERN)
- ❖ Organizam sagoreva kalorije.

b. spaljivati // uništavati vrućinom ili hladnoćom:

- Τα δέντρα, τα φρούτα, τα λαχανικά τα έκαψε η παγωνιά. (ERN)
- ❖ Mraz je spalio drveće, voće, povrće.

c. zagrejavati // činiti toplim:

- Καίω το φούρνο, το σίδερο. (ERN)
- ❖ Zagrejavam pećnicu, peglu.

d. koristiti kao gorivo ili rasvetno sredstvo:

- Πριν έρθει ο ηλεκτρισμός καίγαμε λάμπα πετρελαίου. (ERN)
- ❖ Pre nego što dođe struja, goreli smo uljanu lampu.

e. trošiti // trošenjem činiti da nešto nestaje:

- Η τηλεόραση δεν καίει πολύ ρεύμα. (ERN)
- ❖ Televizor ne troši mnogo struje.

f. ne iskorišćavati veštinu:

- Μη λες τα καλύτερά σου αστεία, όταν το κοινό είναι κουρασμένο, γιατί τα καις. (RNJ 1998: 812)
- ❖ Nemoj govoriti svoje najbolje šale, kad je publika umorna, jer ih ne iskorišćavaš.

g. uništavati vatrom:

- Στην κλασική αρχαιότητα έκαigan τους νεκρούς. (ERN)
- ❖ U klasičnoj drevnosti spaljivali su mrtvace.

h. štetiti vrućinom // peći kožu od sunčanja // opaliti:

- Τον έκαψε ο ήλιος. (ERN)
- ❖ Sunce ga je opalilo.

i. kremirati // pretvarati u pepeo // spaljivati telo umrlog po propisima ili običajima:

- Στην αρχαιότητα έκαigan τους νεκρούς. (RNJ 1998: 812)
- ❖ U drevnosti su kremirali mrtvace.

j. uzbuđivati // zabrinjavati:

- Η ανεργία είναι ένα πρόβλημα που καίει τους νέους. (ERN)
- ❖ Nezaposlenost je problem koji zabrinjava mlade ljude.

II. A = Д

a. žariti // opeći // žeći:

- Με καίει ο λαμός, το στομάχι μου. (ERN)
- ❖ Grlo, želudac mi žeže.

III. A + A_{με} = A + II_{адв}

a. opržiti:

- Καίω τα μακαρόνια με βούτυρο. (ERN)
- ❖ Maslacem opržim makarone.

IV. A + A_{με} = Γ_лΦ_p + Д + II_{адв}

a. izazivati probleme // nanositi štetu:

- Με έκαψε με την κατάθεση του στο δικαστήριο. (ERN)
- ❖ Svedočenjem na sudu naneo mi je štetu.

V. A + A_{σε} = A + Γ_{код}

a. činiti da nešto gori radi grejanja, kuvanja ili svetlosti:

- Στο σπίτι καίμε τζάκι. (ERN)
- ❖ Kod kuće gorimo kamin.

VI. $A + G = A + Д$

a. *izazivati neugodan i oštar osećaj okusa:*

- Η καυτή σούπα μου έκαψε τη γλώσσα. (ERN)
- ❖ *Vruća supa mi je spalila jezik.*

VII. $V_{imp} + G = B_{ε31} + A$

a. *izazivati duševni bol:*

- *Mou καίγεται η καρδιά, όταν τον βλέπω να υποφέρει.* (ERN)
- ❖ *Boli me srce, kad ga vidim da pati.*

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{εnp}$

a. *imati temperaturu:*

- Βάλε θερμόμετρο, γιατί *καίς*. (ERN)
- ❖ *Postavi termometar, jer goriš.*

b. *gubiti // prekoračavati određenu granicu bodova:*

- Αν το άθροισμα των χαρτιών ξεπεράσει το 31, *καίγεσαι*. (RNJ 1998: 812)
- ❖ *Ukoliko zbir karata pređe 31, gubiš.*

c. *sagorevati se // biti uništen požarom:*

- *Κάηκε το δάσος.* (ERN)
- ❖ *Šuma je izgorela.*

d. *propadati od napornog rada, silne želje ili od teške bolesti:*

- *Κάηκε ο λαμπτήρας.* (ERN)
- ❖ *Sijalica je propala.*

e. *pregorevati // suviše se prepeći:*

- *Κάηκε το φαγητό.* (ERN)
- ❖ *Jelo je pregorelo.*

II. $V_{intr} = B_{ε31} + Д$

a. *mučiti se // biti u neprijatnoj situaciji // suočavati se sa teškoćama:*

- Βοήθησέ με, γιατί *καίγομαι*. (ERN)
- ❖ *Pomogni mi, jer mi je muka.*

III. $V_{intr} = K_{on} + Π_{peλ}$

a. *biti vreo // biti vruć:*

- Ο ήλιος *καίει*. (ERN)
- ❖ *Sunce je vruće.*

IV. $V_{intr} + A_{με} = K_{on} + Π_{peλ} + Η_{ca}$

a. *žuriti // hitati // biti opterećen:*

- Αυτός *καίγεται με τις εκλογές* και θα σκεφτεί την ξεκούρασή του; (RNJ 1998: 812)
- ❖ *Kako da misli o svom odmoru, kada je opterećen sa izborima ?*

V. $V_{intr} + A_{από} = H_{εnp} + Γ_{od}$

a. *osećati silnu strast:*

- *Καίγομαι από έρωτα.* (RNJ 1998: 812)

❖ *Gorim od ljubavi.*

8. κακοφαίνομαι [kakofénome]: V_{dep} - V_{psych}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{σε} = Б_{ε3,1} + Д

a. *ne sviđati se* (3 lice jednine):

- *Κακοφαίνεται σε κάποιους, γιατί η Κύπρος διατηρεί φιλικές σχέσεις με Ρωσία και Κίνα* (www.inews.gr)
- ❖ *Nekim se ne sviđa* da Kipar održava prijateljske odnose sa Rusijom i Kinom.

b. *osećati se neprijatno*:

- *Της κακοφάνηκε που δεν την κάλεσαν.* (RNJ 1998: 816)
- ❖ *Bilo joj je neprijatno*, što je nisu pozvali.

9. καλλιεργώ [kalieryó], καλλιεργούμαι [kalieryúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *obrađivati zemlju*:

- *Κρητικοί εγκαταλείπουν την Αθήνα και επιστρέφουν στο χωριό για να μάθουν να καλλιεργούν τα χωράφια.* (www.inews.gr)
- ❖ *Krićani napuštaju Atinu i vraćaju se u selo da nauče kako da obrađuju zemlju.*

b. *gajiti // obrađivati biljke*:

- *Το απίστευτο είναι ότι ορισμένοι πρώην κρατούμενοι θα παραμείνουν εντός του στρατοπέδου εκτρέφοντας πρόβατα και καλλιεργώντας πατάτες, άλογα, πουλερικά.* (www.kathimerini.gr)
- ❖ *Neverovatno je da će neki bivši zatvorenici ostati u kasarni uzgajajući ovce i gajeći krompir, konje, živinu.*

c. *baviti se sistematski // kultivisati*:

- *Οι αρχαίοι Έλληνες καλλιέργησαν τις τέχνες και τα γράμματα.* (ERN)
- ❖ *Stari Grci su kultivisali umetnosti i književnost.*

d. *razvijati // negovati // unapređivati*:

- *Όσοι, για αυτά τα φαινόμενα, χτίζουν πάνω στον θυμό, τον ρατσισμό και την ξενοφοβία, απλά καλλιεργούν μίσση.* (www.newsbeast.gr)
- ❖ *Oni koji radi tih pojava na besu grade rasizam i ksenofobiju, samo mržnje neguju.*

10. καλοκαιριάζω [kalokerjázó]: V_{temp}

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = Б_{ε3,1}

a. *približava se leto // počinja leto* (3 lice jednine):

- *Καλοκαιριάζει! Τα ξημερώματα αλλάζει η ώρα.* (www.inews.gr)
- ❖ *Približava se leto !* U zoru menja se sat.

b. razvedravati se (3 lice jednine):

- Τώρα που *καλοκαιρίασε* θα αρχίσουμε τις εκδρομές. (ERN)
- ❖ Sada, pošto *se razvedrilo*, počećemo izlete.

11. καλύπτω [kalípto], καλύπτομαι [kalíptome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. pokrivati:

- Λευκός αφρός κάλυψε *χωριό* της Σκωτίας. (www.inews.gr)
- ❖ Bela pena je pokrila *selo* u Škotskoj.

b. puniti // činiti da nešto postaje puno:

- Η αναφορά του καλύπτει δύο ολόκληρες *σελίδες*. (ERN)
- ❖ Njegov izveštaj puni čitave dve *stranice*.

c. prekrivati:

- Ήρθε στην επικαιρότητα (η Ισλανδία) με έναν παράδοξο τρόπο: τη σκόνη ενός ηφαιστείου της που κάλυψε *τον ουρανό* της Ευρώπης καθελώνοντας στο έδαφος τα αεροπλάνα. (www.enet.gr)
- ❖ Na neki čudan način (Island) je došao je u aktuelnost: prašinom iz njegovog vulkana koja je prekrila evropsko *nebo* imobilizirajući avione na zemlji.

d. zataškavati // prikrivati:

- Μην ψηφίσετε όσους κάλυψαν *σκάνδαλα*. (www.enet.gr)
- ❖ Ne glasajte one koji su zataškali *skandale*.

e. sprečavati // onemogućavati:

- Ο θόρυβος των μηχανών καλύπτει *τις ομιλίες* των εργαζομένων. (ERN)
- ❖ Buka od mašina pokriva *razgovore* radnika.

f. uravnotežavati // izjednačavati:

- Τα έσοδά μου δεν καλύπτουν *τα έξοδά* μου. (ERN)
- ❖ Moj prihod ne pokriva moje *troškove*.

g. prezentirati događaj:

- Η δημόσια τηλεόραση αποφάσισε να μην στείλει αποστολή στην Eurovision για να καλύψει *τη βραδιά* των ημιτελικών, αλλά και εκείνη του τελικού. (www.tsantirinews.gr)
- ❖ Državna televizija je odlučila da Evroviziji ne pošalje misiju da prikaže *večer* polufinala niti finala.

h. upotpunjavati // završavati:

- Έχω καλύψει *την ύλη* της χρονιάς. (ERN)
- ❖ Završio sam *gradivo* školske godine.

i. obuhvatati // sadržavati:

- Τα ιστορικά αρχεία του Ελληνικού Λογοτεχνικού Ιστορικού Αρχείου καλύπτουν κυρίως *τα γεγονότα* των τελευταίων δύο αιώνων {...} (www.elia.org.gr)
- ❖ Istorijski zapisi Grčke Književne Istorijske Arhive uglavnom obuhvataju *događaje* poslednja dva veka {...}

j. prelaziti:

- Ξεκίνησε μια μεγάλη Παραμυθοδρομία σε όλη την Ελλάδα, με πρωταγωνιστές γνωστούς ολυμπιονίκες, οι οποίοι θα έχουν καλύψει μια απόσταση 2.013 χιλιομέτρων μετά ζωντανής αφήγησης παραμυθιών. (www.enet.gr)
- ❖ Po celoj Grčkoj je pokrenula velika trka bajka sa poznatim Olimpijcima koji će kao protagonisti preći *daljinu* od 2013 kilometra uz živo pripovedanje bajka.

II. A + A_{με} = A + I_{sa}

a. izdržavati:

- Με αυτά καλύπτω τα έξοδά μου, γιατί από το σπίτι δεν έχω βοήθεια. (www.enet.gr)
- ❖ Sa ovim novcem izdržavam svoje troškove, jer iz kuće nemam pomoći.

III. A + A_{σε} = A + J_y

a. štítiti // braniti nekoga od opasnosti ili loših postupaka:

- Ο πρωθυπουργός κάλυψε πλήρως τον υπουργό Οικονομικών στη συνέντευξη που παραχώρησε μετά την ολοκλήρωση της Συνόδου Κορυφής της Ε.Ε. (www.kathimerini.gr)
- ❖ Premijer je u potpunosti zaštitio Ministra Finansija u intervjuu koji je dao nakon završetka samita Evropske Unije.

12. καλώ [kaló], καλούμαι [kalúme]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A = A

a. zvati // javljati se telefonom:

- Τρίχρονος κάλεσε την αστυνομία για να βοηθήσει τη μεθυσμένη μπέμπι-σίτερ του. (www.inews.gr)
- ❖ Trogodišnji dečak policiju je zvao kako bi pomogla pijanoj dadilji.

II. A + A_{για} = A + A_{μα}

a. pozivati // uručivati nekome poziv:

- Ο Μπαράκ Ομπάμα κάλεσε για φαγητό τον Μίτ Ρόμνεϊ στον Λευκό Οίκο! (www.inews.gr)
- ❖ Barak Obama Mita Romnija je pozvao na ručak u Beloj Kući!

III. R_{να} = P_{προσεντ}

a. naređivati // nalagati:

- G 20: Οι υπουργοί κάλεσαν να αρθεί παγκοσμίως το τραπεζικό απόρρητο. (www.newsbomb.gr)
- ❖ G 20: Ministri su naredili da se po celom svetu ukine bankarska tajna.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{εντ}

a. zvoniti // proizvoditi zvonjavu:

- Το τηλέφωνο καλεί, αλλά δεν το σηκώνει κανείς. (RNJ 1998: 829)
- ❖ Telefon zvoní, ali ga niko ne diže.

II. C_{op} + P_{red} = K_{on} + Π_{ped}

a. zvati se // imenovati:

- Το μέρος αυτό καλείται «Φανάρι». (RNJ 1998: 829)
- ❖ Ονο mesto *se zove „Fanar“*.

13. καμαρώνω [kamaróno]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = H

a. *ponositi se // dičiti se*:

- Ο χειμόνας κι αν θυμώνει, Λεμονιά γερτή ως το χόμα, *Τον καρπό* της καμαρώνει. (www.snhell.gr)
- ❖ Zima, čak iako se ljuti, limun je do zemlje nagnut, diči se svojim *plodom*.

II. A = H_{emp} + A_{na}

a. *suočavati posledice pogrešnog ili neuspešnog postupka*:

- Έλα τώρα να καμαρώσεις *τα έργα* σου. (ERN)
- ❖ Dođi sada da „*se ponosiš*“ *na svoja dela*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *šepuriti se // praviti se važan*:

- Μια ωραία πεταλούδα σ' ένα κάμπο μια φορά, *καμαρώνει* και απλώνει τα γαλάζια της φτερά. (www.snhell.gr)
- ❖ Jednom u dolini *se šepuri* neki lep leptir i širi svoja plava krila.

14. κάνω [káno]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *proizvoditi*:

- Ύστερα βγήκε ένας λόγος, που έλεγε πως η Χρυσή Μηλιά θα ανθίσει και θα κάνει *τα Χρυσά Μήλα* σε τρία χρόνια. (www.snhell.gr)
- ❖ Zatim pojavila se reč koja je govorila da *će* kroz tri godine Zlatna Jabuka procvasti i proizvesti *Zlatne Jabuke*.

b. *spremati*:

- Κάνει *φαγητό*. (ERN)
- ❖ Sprema *jelo*.

c. *formirati // oblikovati*:

- Το οικόπεδο κάνει μια *γωνία*. (ERN)
- ❖ Zemljište formira *ugao*.

d. *uređivati // sređivati*:

- Πρώτα *κάνω* το σπίτι και μετά μαγειρεύω. (ERN)
- ❖ Prvo sređujem *kuću* i zatim kuvam.

e. *sticati // postajati vlasnik nečega*:

- Έκανε *περιουσία*. (ERN)

❖ Stekao je *imovinu*.

f. vršiti // činiti // obavljati:

- Αμερικανός, που καταδικάστηκε για τη δολοφονία ενός κοριτσιού πριν από 38 χρόνια, *κάτι* που ο ίδιος έλεγε ότι ποτέ δεν έκανε, απολαμβάνει το πρώτο Σαββατοκύριακο της ελευθερίας του. (www.news247.gr)
- ❖ Amerikanac koji je bio osuđen za ubistvo devojke pre 38 godina, *nešto* što je sam govorio da nikada nije izvršio, uživa u prvom vikendu svoje slobode.

g. osnivati:

- Κάνει ένα *σχολείο*. (ERN)
- ❖ Osniva *školu*.

h. upotrebljavati // služiti se // baratati:

- Τι *το* κάνεις αυτό *το μηχανήμα*; (ERN)
- ❖ Kako tu *spravu* upotrebljavaš?

i. bolovati // imati simptome:

- Μόλις το παιδί κάνει *πυρετό*, χτυπάει στο σπίτι συναγερμός {...} (www.tlife.gr)
- ❖ Kada dete *ima temperaturu*, kod kuće zvoní alarm{...}

j. prelaziti dalje:

- Ένας πεζός κάνει τέσσερα *χιλιόμετρα* την ώρα. (ERN)
- ❖ Pešak prolazi četiri *killometra* na sat.

k. radati:

- Η Μελία, κόρη του Ωκεανού, πήγε ετσιθελικά κι έκανε και *γυιο*, τον Ισμηνό, που ήτανε ο πατέρας της Δίρκης. (www.snhell.gr)
- ❖ Melija, ćerka Okeana otišla je na silu i rodila je *sina*, Izmena koji je bio Dirkin otac.

l. imitirati // oponašati:

- Είναι πολύ καλός μίμος· κάνει πολύ πετυχημένα όλους *τους πολιτικούς*. (ERN)
- ❖ On je vrlo dobar pantomičar; veoma uspešno oponaša sve *političare*.

II. A = И

a. imati profesiju:

- Δεν θα πιστεύετε τι *δουλειά* κάνει και πόσα λεφτά βγάζει! (www.newsbomb.gr)
- ❖ Nećete verovati *čime* se bavi i koliko zarađuje!

III. A = Б_{ε31}

a. biti jednako (3 lice množine):

- Πέντε και τρία *κάνουν* οκτώ. (ERN)
- ❖ Pet i tri *jednako* je osam.

IV. A = Б_{ε31} + Д

a. trošiti // biti potrebno:

- Κάναμε έξι *ώρες* για να φτάσουμε στην Αθήνα. (ERN)
- ❖ Šest sati *nam* je bilo potrebno da stignemo u Atinu.

V. A = H_{енп} + П_{ред}

a. praviti se // davati sebi svojstva koja ne odgovaraju stvarnosti:

- Κάνει τον τρελό. (ERN)
- ❖ Pravi se lud.

$$\text{VI. A} + \text{A}_{\gamma\iota\alpha} = \text{II}_{\text{pe}\lambda} + \text{P}_{\text{npocent}}$$

a. stvarati pogrešan utisak // misliti pogrešno:

- Καθώς ερχόσουνα από μακριά, σε έκανα για την Ελένη. (ERN)
- ❖ Dok si izdaleka dolazio, mislio sam da si Jelena.

$$\text{VII. A} + \text{A}_{\text{από}} = \text{A} + \text{Γ}_{\text{ο}\lambda}$$

a. stvarati // proizvoditi nešto telesnim ili umnim radom:

- Εκεί, μέσα στα πυκνά δέντρα, κάνανε την καλόβα τους από ξύλα κάποιοι ασκητάδες, και με τον καιρό σε εκείνα τα μέρη χτιζόντανε μοναστήρια. (www.snhell.gr)
- ❖ Tu među gustim drvećem neki asketi svoju kolibu su stvorili od drva i vremenom u onim krajevima gradili su se manastiri.

$$\text{VIII. A} + \text{G} = \text{A} + \text{A}_{\text{дв}}$$

a. kažnjavati // vršiti kaznu:

- Θα δεις τι θα σου κάνω. (ERN)
- ❖ Videćeš kako ću te kazniti.

$$\text{IX. A} + \text{G} = \text{A} + \text{Д}$$

a. poklanjati // pružati:

- Ο αθλητισμός είναι το καλύτερο δώρο που μπορεί κάποιος να κάνει στα παιδιά του. (www.enet.gr)
- ❖ Sport je najbolji poklon koji svojoj deci neko može da pruži.

$$\text{X. A} + \text{P}_{\text{red}} = \text{A} + \text{A}_y$$

a. pretvarati // davati nečemu drugi oblik:

- Έκανε το σπίτι του φυτόριο κάνναβης. (www.thebest.gr)
- ❖ Pretvorio je svoju kuću u rasadište kanabisa.

$$\text{XI. A} + \text{P}_{\text{red}} = \text{A} + \text{II}_{\text{pe}\lambda}$$

a. promovisati // obavljati promociju:

- Εγώ τον έκανα διευθυντή. (ERN)
- ❖ Ja ga sam promovisao kao šefa.

b. izabirati // postavljati:

- Ο λαός τον έκανε βουλευτή. (ERN)
- ❖ Narod ga je izabrao poslanikom.

c. pripisivati nekome svojstvo:

- Τον έκαναν ήρωα. (ERN)
- ❖ Učinili su ga herojem.

$$\text{XII. A} + \text{P}_{\text{red}} = \text{II}_{\text{pe}\lambda} + \text{A} + \text{A}_{\text{дв}}$$

a. računati // procenjivati:

- Πόσων χρονών τον κάνεις; (ERN)
- ❖ Koliko godina procenjuješ da ima?

XIII. A + R_{va} = A

a. uspevati // polaziti za rukom // postizati cilj:

- Με έκανες να γελάσω με τα αστεία σου. (ERN)
- ❖ Ti si me nasmejao svojim šalama.

XIV. A + R_{va} = A + P_{процент}

a. terati:

- Κωνσταντάκη μου, είπε για να με περιπαίξει, αλλά ένας λυγμός σαν λόξυγγας την έκανε να σωπάσει. (www.snhell.gr)
- ❖ Moj Konstantine, rekla je da mi se ruga, ali *ju* neki jecaj kao štucanje je terao *da začuti*.

XV. R_{va} = P_{процент}

a. pokušavati:

- Έκανε να σηκωθεί, τα πόδια του όμως λύγισαν και έπεσε κάτω. (ERN)
- ❖ Pokušao je *da ustane*, ali mu su se noge svezale.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{ε3,1}

a. biti kakvo vreme (3 lice jednine):

- Χτες έκανε ζέστη. (ERN)
- ❖ Juče je *bilo toplo*.

b. dozvoljavati se (3 lice jednine):

- Δεν κάνει να κουράζεσαι πολύ. (ERN)
- ❖ *Ne dozvoljava se* da se umaraš mnogo.

II. V_{intr} = H_{енр}

a. glasiti (3 lice jednine – množine):

- Το όνομα “πρύτανης” κάνει στον πληθυντικό “πρυτάνεις”. (ERN)
- ❖ Imenica „rektor“ u množini *glasi* „rektorí“.

b. reći // kazivati // govorom izlagati // saopštavati // izgovarati // izjavljivati:

- Τι λες! φεύγεις κιόλας!, έκανε εκείνος. (ERN)
- ❖ Ma nemoj! Već odlaziš!, on *reče*.

III. V_{imp} + A_{dv} = A_{no}

a. koštati // imati cenu (3 lice jednine – množine):

- Πόσο κάνει ένα κιλό κρέας; (ERN)
- ❖ *Po što je kilo mesa?*

IV. V_{intr} + A_{για} = H_{енр} + P_{процент}

a. biti prikladan // odgovarati:

- Άνθρωπος που δεν αγαπάει τη θάλασσα, δεν κάνει για ναυτικός. (ERN)
- ❖ Čovek koji ne voli more, *ne može da bude mornar*.

V. V_{intr} + A_{χωρίς} = H_{енр} + Γ_{без}

a. prilagođavati se // živeti:

- Τα μικρά παιδιά δεν κάνουν χωρίς τη μητέρα τους. (ERN)

❖ Mala deca *ne žive bez svoje majke*.

$$\text{VI. } V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pe}}\lambda$$

a. *služiti*:

- Έκανε *διευθυντής* τραπεζής. (ERN)
- ❖ *Služio je kao direktor* banke.

15. καπνίζω [kapnízo]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *pušiti // uvlačiti dim u usta*:

- Απολαμβάνω τη θεϊκή αυτή ομορφιά καπνίζοντας με ευχαρίστηση *το τσιγάρο* μου. (www.snhell.gr)
- ❖ Uživao sam u toj božanstvenoj lepoti pušeći svoju *cigaretu* uz zadovoljstvo.

b. *sušiti hranu na dimu*:

- *Τις μπριζόλες* τις κάπνιζαν και έτρωγαν όλο τον χειμώνα. (www.thrakiki.gr)
- ❖ Dimili su *krmenadle* i ih su jeli cele zime.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *biti pušač*:

- *Καπνίζω* σαν φουγάρο. (RNJ 1998: 840)
- ❖ *Pušim* kao dimnjak.

II. $V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe}}\lambda + A$

a. *puštati dim*:

- Το ζητούμενο στα τζάκια, μικρά ή μεγάλα, δεν είναι μόνο αν *καπνίζουν*, αλλά αν είναι στη σωστή θέση (www.enet.gr)
- ❖ Problem u kaminima, ili u malim ili u velikim nije samo da li *puštaju dim*, ali i ukoliko su u pravilnoj poziciji.

III. $C_{\text{op}} + P_{\text{red}} + A_{\text{από}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pe}}\lambda + \Gamma_{\text{ολ}}$

a. *zagaraviti se // crneti od gara // bojiti se u crno // mazati se garom*:

- Οι τοίχοι της εκκλησίας *είναι καπνισμένοι από τα κεριά* που καίνε. (ERN)
- ❖ Zidovi crkve *su garavi od sveća* koja pale.

16. κατάγομαι [katágoμε]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{sta}}$

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = \Gamma_{\text{π}}\Phi_{\text{p}} + \Gamma_{\text{π3}}$

a. *voditi poreklo*:

- Χαίρω πολύ, γιατί, όπως καταλαβαίνω *κατάγεσαι από την πατρίδα* μου την Καισάρεια. (www.snhell.gr)
- ❖ Drago mi je, jer, kao što shvatam, *vodiš poreklo iz* moje domovine, iz Cezareje.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{π3}}$

a. proizilaziti:

- Πολλά νεοελληνικά έθιμα *κατάγονται από την αρχαία Ελλάδα*. (ERN)
- ❖ Mnogi novogrčki običaji *proizilaze iz stare Grčke*.

17. καταγράφω [katagráfo], **καταγράφομαι** [katagráfome]: **V_{fac}****PRELAZAN****I. A = A****a. popisivati // evidentirati radi utvrđivanja količine // zapisivati u knjigu evidencije:**

- *Αύξηση 20% καταγράφουν οι κρατήσεις από το εξωτερικό τον Ιούνιο*. (www.kathimerini.gr)
- ❖ U Junu rezervacije iz inostranstva *popisuju porast* od 20%.

b. registrovati // obavljati registraciju:

- Βάλτε κοντά τους το μηχάνημα εκείνο που καταγράφει *τους θορύβους* του μωρού. (www.snhell.gr)
- ❖ Pored njih stavite onu mašinu koja *šumove* bebe registruje.

c. zapisivati // zabeležiti // praviti zapis:

- Ο συγγραφέας παρατηρεί, καταγράφει και παραδίδει στον «Εύξεινο Πόντο» *τις σημειώσεις* μιας εβδομάδος. (www.enet.gr)
- ❖ Autor primećuje, zapisuje i „Crnom Moru“ *predaje beleške* jedne nedelje.

NEPRELAZAN**I. C_{op} + P_{red} + A_{σε} = K_{ον} + Π_{ped} + J_{na}****a. snimati:**

- Η σκηνή της δολοφονίας *είναι καταγεγραμμένη στις κάμερες*. (RNJ 1998: 853)
- ❖ Scena ubistva *je snimljena na kamerama*.

18. καταλαβαίνω [katalavéno]: **V_{sci}****PRELAZAN****I. A = A****a. shvatati:**

- Κ' εκείνος τις είπε: "Ανόητα παιδιά μου, δεν καταλαβαίνετε *τίποτα!*" (www.snhell.gr)
- ❖ I on im reče: "Moja besmislena deco, *ništa* ne shvatate!"

b. pojmiti // shvatati misao:

- {...} για όσους επιμένουν να γράφουν στίχους ή πρόζα *που κανείς δεν καταλαβαίνει*. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} onim koji insistiraju da pišu stihove ili prozu *koje niko ne poima*.

c. znati jezički kod:

- Καταλαβαίνει *ελληνικά*, δεν μπορεί όμως να τα μιλήσει. (ERN)
- ❖ Zna *grčki*, ali ne može da govori.

d. podrazumevati // smatrati:

- Όταν μιλούμε για δημοκρατία, δεν καταλαβαίνουμε *δυστυχώς όλοι το ίδιο πράγμα*. (ERN)

❖ Kad pričamo o demokratiji, na žalost svi ne podrazumemo istu *stvar*.

e. percipirati pomoću čula // osećati:

- Ήμouνα ζεστά ντυμένη και δεν το κατάλαβα το κρύο. (ERN)
- ❖ Bila sam toplo obučena, tako da nisam osetila hladnoću.

f. razumevati:

- Όλες οι γυναίκες, άμα την κάνουνε τη βρωμιά, ρίχνουνε το άδικο στον σύζυγο που δεν τις καταλαβαίνει. (www.snhell.gr)
- ❖ Sve žene, kada čine nešto nemoralno, nepravdu prebacuju mužu koji *ih* ne razume.

II. $A = H_{\text{enp}} + J_{\gamma}$

a. uživati // zadovoljavati se:

- Φέτος καταλάβαμε Πάσχα, είχαμε ωραίο καιρό και καλή συντροφιά. (ERN)
- ❖ Ove godine *smo* uživali u Uskrsu, imali smo lepo vreme i dobro društvo.

III. $R_{\text{indirupit}} = P_{\text{индупит}}$

a. razumevati:

- Τελευταίος έμεινε ένας κάβουρας που κατάλαβε τι κάνει ο γλάρος. (www.snhell.gr)
- ❖ Poslednji je ostao neki rak koji je razumeo *šta galeb radi*.

IV. $R_{\text{ότι / πως}} = P_{\text{процент}}$

a. shvatati:

- Καταλαβαίνει κανείς πως δουλεύει καλά {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Neko shvata *da dobro radi* {...}

19. καταρρέω [kataréo]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. rušiti se // osipati se:

- Δόνηση 5,5 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ σημειώθηκε στην επαρχία Γιουνάν της νοτιοδυτικής Κίνας με αποτέλεσμα να καταρρεύσουν εκατοντάδες σπίτια και να τραυματιστούν περισσότεροι από 20 άνθρωποι. (www.enet.gr)
- ❖ Zemljotres 5,5 stepeni rihterove skale se dogodio u provinciji Junan jugozapadne Kine tako *da se sruši* stotine kuća i *da se povredi* preko dvadesetoro ljudi.

b. propadati fizički // gubiti fizičku i duhovnu snagu // oronuti:

- Την νύκτα εκείνην κατέρρευσε ο γίγας. (www.snhell.gr)
- ❖ Te noći džin *je propao*.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{κάτω από}} = H_{\text{enp}} + И_{\text{под}}$

a. raspadati se // polomiti se // rasprsnuti se:

- Η τρικομματική μνημονιακή κυβέρνηση καταρρέει κάτω από το βάρος των λαϊκών κινητοποιήσεων και της αποτυχίας της πολιτικής της. (www.enet.gr)
- ❖ Tropartijska memorandumska vlada *se raspada pod pritiskom* narodnih pokreta i neuspaha svoje politike.

20. κατασκευάζω [kataskevázō], κατασκευάζομαι [kataskevázome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. graditi // praviti:

- Κι από μέρες πριν του ετοιμάζα το κλουβάκι του, είτε επιδιορθώνοντας το περσινό, είτε αγοράζοντας καινούργιο, είτε κατασκευάζοντας ένα από την αρχή. (www.snhell.gr)
- ❖ I nekoliko dana ranije spremao sam mu kavezić ili popravljajući prošlogodišnji ili kupujući nov ili praveći *jedan* iz početka.

b. crtati // konstruisati:

- Να κατασκευάσετε τρίγωνο ΑΒΓ, το οποίο έχει ΑΒ = 5 εκατοστά, ΑΓ = 3 εκατοστά και $\hat{A} = 70^\circ$. (www.edc.uoc.gr)
- ❖ Konstruirajte trougao ABC u kome su strane AB = 5 centimetara, AC = 3 centimetra i ugao A = 70°.

c. sastavljati // izmišljati:

- Κατασκεύασε μια ολόκληρη ιστορία για να δικαιολογήσει την απουσία του. (www.snhell.gr)
- ❖ Izmislio je celu priču kako bi opravdao svoje odsustvo.

21. καταστρέφω [katastréfo], καταστρέφομαι [katastréfome]: V_{neg}

PRELAZAN

I. A = A

a. uništavati // izlagati nevoljama ili gibicima:

- Ένα από τα πρώτα μελήματα τους ήταν το άδειασμα όσων αποθηκών δεν κατέστρεψαν οι Γερμανοί. (www.snhell.gr)
- ❖ Jedna od njihovih prvih briga beše ispražnjenje onih skladišta koja Nemci nisu uništili.

b. uticati na negativan način:

- Τον κατέστρεψαν οι κακές παρέες. (ERN)
- ❖ Loša društva su ga uništila.

c. upropašćivati // dovoditi do propasti:

- Ένας δυνατός θα καταστρέψει, εμμέσως ή αμέσως, δέκα αδανάτους εδώ. (www.snhell.gr)
- ❖ Ovde će neki jak čovek - posredno ili neposredno - upropastiti desetoro nemoćnih.

II. A + A_{με} = A + Η_{ca}

a. dezorganizovati // narušavati red:

- Με την πυκνή δόμηση καταστρέψαμε τις πόλεις μας. (ERN)
- ❖ Sa gustom izgradnjom dezorganizovali smo svoje gradove.

III. A + G = A + Δ

a. razarati:

- Αυτό το σκάνδαλο τού κατέστρεψε την καριέρα. (ERN)
- ❖ Ovaj skandal mu je razorio karijeru.

22. καταφέρνω¹ [kataférno]: **V_{sta}****PRELAZAN****I. A = A****a. trošiti:**

- Καταφέραμε ένα ολόκληρο *αρνί*. (ERN)

❖ Pojeli smo celo *jagnje*.

b. savladavati // nadjačavati:

- Είναι τόσο χεροδύναμος που τρεις άντρες δεν μπορούν να τον καταφέρουν. (ERN)

❖ On je toliko snažnoruk tako da trojica muškaraca ne može da *ga* savladaju.

II. A = H_{enp}

a. snalaziti se // znati da se izvlačim iz poteškoća (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Έτσι, λοιπόν, σιγά - σιγά, με τούτα και με τ' άλλα τα κατάφερα, εντέλει, να γίνω κι εγώ τύπος εκδρομικός σ' αυτή την ηλικία. (www.snhell.gr)

❖ Dakle, postepeno sa ovim i sa drugim na kraju *sam se snašao* i u ovim godinama postao sam i ja tip koji voli izlete.

III. A + R_{va} = A + P_{npocent}**a. ubeđivati // uveravati nekoga u nešto:**

- Τον κατάφερα να έρθει μαζί μου. (ERN)

❖ Ubedio sam *ga da dođe sa mnom*.

IV. R_{va} = P_{npocent}**a. uspevati // postizati cilj // polaziti za rukom:**

- Μ' αρέσουν μόνο εκείνα που μου αντιστάθηκαν: αυτά που δεν κατάφερα ποτέ να *γράψω*. (www.snhell.gr)

❖ Sviđaju mi se ona koja su mi se suprotstavila: ona koja nikad nisam uspeo *da napišem*.

23. καταφέρνω² [kataférno]: **V_{fac}****PRELAZAN****I. A + G + A_{σε} = A + A_{na} + H_{αλβ}****a. baciti // hitati:**

- {...} αλλ' εκείνος, τυφλός από τον θυμό, εσήκωσε και του κατάφερε μία *γροθιά στο μέτωπο*. (www.snhell.gr)

❖ {...} ali on, oslepljen od besa, podigao je (ruku) i *pesnicom ga udario na čelo*.

24. κατεβαίνω [katevéno]: **V_{mov}****PRELAZAN****I. A = A_{mv}****a. silaziti // idući odozgo stizati dole:**

- Κατεβαίνω τη *σκάλα*. (RNJ 1998 : 870)

❖ *Silazim niz stepenice.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *dospevati na niže mesto:*

- Ανεβαίνει, *κατεβαίνει* και χωρίς να τρώει *παχαίνει*, μοναχά *στριφογυρίζει*, την *κοιλίτσα* του *γεμίζει*. (www.snhell.gr)
- ❖ Penje se, *silazi* i iako ne jede, goji se, samo se vrti, svoj stomacić puni.

b. *opadati // smanjivati se:*

- *Κατεβαίνουν* τα ενοίκια. (ERN)
- ❖ *Kiriije se smanjuju.*

c. *prekidati pozorišnu predstavu:*

- Η επιθεώρηση δεν είχε επιτυχία και *κατέβηκε* ύστερα από λίγες παραστάσεις. (ERN)
- ❖ *Revija nije imala uspeh i prekinula se nakon malo predstava.*

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{emp}} + \Gamma_{\text{η3}}$

a. *ići sa severa prema jugu // spuštati se:*

- Και το λοιπόν, μια κι ο Απόλλωνας *κατεβαίνει από την* Υπερβόρεια *διαμονή* του τη χειμωνιάτικη {...} (www.snhell.gr)
- ❖ *Dakle, pošto se spušta Apolon iz svog zimskog Hiberborejskog boravišta {...}*

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{ως}} = H_{\text{emp}} + \Gamma_{\text{η0}}$

a. *raširivati se do niže tačke:*

- Τα αμπέλια *κατεβαίνουν ως τις όχθες* του ποταμού. (ERN)
- ❖ *Vinogradi se raširuju dole do rečne obale.*

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{emp}} + \Gamma_{\text{η3}} + A_{\text{γ}}$

a. *padati iz sloga u sledeći:*

- Στα προπαροξύτονα σε -ος ο τόνος της γενικής *κατεβαίνει* συνήθως *από την προπαραλήγουσα στην παραλήγουσα*. (ERN)
- ❖ U praparoksitonskim imenicama na –os akcenat u genitivu obično *pada iz pretpretposlednjeg sloga u pretposlednji.*

25. κατεδαφίζω [kateðafizo], **κατεδαφίζομαι** [kateðafizome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *demolirati // rušiti:*

- Προ πολλού οι ευσεβείς αυτοκράτορες του Βυζαντίου είχαν *κατεδαφίσει τα έργα*. (www.snhell.gr)
- ❖ *Odavno dela su bili porušili pobožni vizantijski carevi.*

b. *razarati:*

- Ισχυρός σεισμός *κατεδάφισε την πόλη*. (ERN)
- ❖ *Jak zemljotres grad je razorio.*

26. κατευθύνω [katefθíno], **κατευθύνομαι** [katefθínome]: **V_{mov}****PRELAZAN****I. A = A****a. vodíti:**

- Δαίμων η Διοτίμα που κατευθύνει τη σκέψη του Σωκράτη. (www.snhell.gr)
- ❖ Dijotema je demon koji Sokratovu *misao* vodi.

II. A + A_{σε} = A + Δ_{κα}**a. upravljati u nekom smeru:**

- Μία ομάδα ερευνητών έχει αναπτύξει έναν τρόπο να χειραγωγεί και να κατευθύνει το φως σε ένα υπεραγωγίμο *chip* σε κβαντικό επίπεδο. (www.newsbeast.gr)
- ❖ Grupa istraživača je razvila način da manipuliše i da na kvantnom nivou usmerava *svetlo* ka superprovodnom *čiru*.

III. A + A_{με} + A_{σε} = A + Δ_{κα} + Η_{αδβ}**a. upućivati:**

- Οι γονείς με τις συμβουλές τους κατευθύνουν τα παιδιά τους στο σωστό δρόμο. (ERN)
- ❖ Roditelji *savetima* svoju *decu* upućuju ka pravom *putu*.

27. κατηγορώ [katiγoró], **κατηγορούμαι** [katiγorúme]: **V_{dic}****PRELAZAN****I. A = A****a. ogovarati // prepričavati pojedinosti iz tuđeg života:**

- Του αρέσει να κατηγορεί όλο τον κόσμο. (ERN)
- ❖ Dopada mu se da ogovara ceo *svet*.

II. A + R_{ότι} / πως = A + P_{процент}**a. optuživati // okrivljivati // bacati na nekoga krivicu:**

- Πολλοί είχαν κατηγορήσει την μητέρα μου, ότι εκείνη μόνη έχυνεν άφθονα, πλην σιγηλά δάκρυα. (www.snhell.gr)
- ❖ Mnogi su bili optužili moju *majku* da samo ona je lila *obline*, ali tihe *suze*.

b. pripisivati krivnju:

- Μετά από λίγο, μόλις σηκώθηκε και είδε τη θάλασσα, την κατηγορούσε ότι δειλάζει τους ανθρώπους με τη γλυκιά της όψη. (www.snhell.gr)
- ❖ Malo kasnije, čim je ustao i video more, *okrivljavao* ga je da njegovim *slatkim izgledom* *mami ljude*.

28. κατοικώ [katikó], **κατοικούμαι** [katikúme]: **V_{sta}****NEPRELAZAN****I. V_{intr} = H_{ενρ}****a. stanovati // prebivati:**

- Και πώς θα τολμήση να τρέξει άφοβη στα χωράφια και τα δάση, που κατοικούν τόσα και τόσα επίβουλα στοιχεία! (ERN)

❖ I kako će se usuditi da neustrašivo trči na polja i šume, gde živi mnoštvo zlobnih elemenata!

29. κερδίζω [kerdízo], κερδίζομαι [kerdízome]: V_{cons}

PRELAZAN

I. A = A

a. pomoću sreće ili sposobnosti sticati:

• Κέρδισε ένα ταξίδι στο Παρίσι. (ERN)

❖ Pomoću sreće je dobio put za Pariz.

b. dobijati:

• Κέρδισα την υποτροφία. (ERN)

❖ Dobio sam stipendiju.

c. nadoknađivati // davati nekome naknadu za nešto:

• Όταν βγήκε ο κυρ Νικόλας από τη φυλακή, βιάστηκε να κερδίσει το χαμένο καιρό. (www.snhell.gr)

❖ Kada je čika Nikola izašao iz zatvora, požurio je da nadoknadi izgubljeno vreme.

d. osvajati // stavljati pod svoju vlast:

• Ήθελε να κερδίσει την ελευθερία της. (www.snhell.gr)

❖ Htela je da osvoji svoju slobodu.

II. A + A_{με} = A + II_{αιβ}

a. pridobijati // privlačiti na svoju stranu:

• Τον κέρδισε με την καλοσύνη της. (ERN)

❖ Pridobila ga je svojom dobrotom.

III. A + A_{με} = Γ_ιΦ_p + Γ_{οι}

a. imati korist // dobijati korist:

• „Τι θα κερδίσει με τα φονικά;“ (www.snhell.gr)

❖ „Kuju korist će imati od ubistava?“

IV. A + A_{σε} = A + II_y

a. zarađivati, ostvarivati zaradu:

• Είχε κερδίσει στο χαρτοπαικτείο εξήντα λίρες. (www.snhell.gr)

❖ Zaradio je šezdeset funti u igri karata.

b. pobeđivati:

• Με κέρδισε στο σκάκι. (ERN)

❖ On me je pobedio u šahu.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{με} = H_{enp} + II_{ca}

a. voditi:

• Η ΑΕΚ κερδίζει με ένα - μηδέν. (RNJ 1998 : 887)

❖ AEK vodi sa jedan nula.

II. V_{intr} + A_{με} = K_{on} + II_{peд} + II_{ca}

a. izgledati privlačnji:

- *Κερδίζει πολύ με αυτό το χτένισμα.* (RNJ 1998: 887)

❖ *Mnogo privlačnija izgleda sa ovom frizurom.*

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{ρελ}} + \mathbb{J}_y$$

a. imati nadmoć // biti bolji:

- Σε σχέση με τους υπολοίπους κερδίζει και σε επιδόσεις και σε ήθος. (RNJ 1998: 887)

❖ *U odnosu sa ostalim on je bolji i u uspesima i u karakteru.*

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + \mathbb{J}_{\text{ηα}}$$

a. biti pobednik:

- Όποιος κερδίζει στα χαρτιά, χάνει στην αγάπη. (RNJ 1998 : 887)

❖ *Ko pobeđuje na kartama, gubi u ljubavi.*

30. κερνώ [kernó] & κερνάω [kernáo], κερνιέμαι [kerniéme]: V_{cons}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. plaćati svačiji deo u zajedničkim troškovima:

- Κέρασε όλον τον κόσμο στο κατάστημα. (RNJ 1998: 888)

❖ *Častio je ceo svet u prodavnici. .*

$$\text{II. } A + A = A + \mathbb{H}$$

a. častiti // ukazivati nekome čast kao gostu:

- *Ti va σας κεράσω;* (ERN)

❖ *Čime da Vas častim?*

31. κινδυνεύω [kinidinévo]: V_{sta}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$$

a. rizikovati:

- *Κινδύνεψε να τα χάσει όλα για αυτήν την υπόθεση.* (RNJ 1998: 895)

❖ *Rizikovao je da sve izgubi radi tog slučaja.*

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}} + \mathbb{H}_{\text{ca}}$$

a. suočavati se sa neprijatnom situacijom:

- Αλλιώς, κινδυνεύεις να σε πάρει ο ύπνος. (www.snhell.gr)

❖ *Drugačije, suočavaš se sa verovatnoćom da zaspiš.*

$$\text{III. } V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}} + \mathbb{J}_y$$

a. biti u opasnosti:

- Και κανένας δεν θα σε παρεξηγούσε, γιατί κινδυνεύεις και συ και τα παιδιά σου. (www.snhell.gr)

❖ *I niko te ne bi pogrešno shvatio, jer koliko ti toliko tvoja deca ste u opasnosti.*

32. κλαδεύω [klaδέvo], κλαδεύομαι [klaδέvome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *kresati // odsecati*:

- Και σαν με βάλανε οι γέροντές μου να κλαδεύω τ' αμπέλια, έπιασα να μαθαίνω κάποια γράμματα με τη βοήθεια του Θεού {...} (www.snhell.gr)
- ❖ I kad me su roditelji postavili da krešem *vinograde*, počeo sam da uz Božju pomoć nešto učim {...}

33. κλαίω [kléο], **κλαίγομαι** [kléγome]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = Б_{ε31} + Дa. *biti nekome žao*:

- Κι είδα τον χάρο να περνά, να κλαίει την *ελπίδα*, Και της καρδιάς μου τον πιστό μήτ' άκουσα μήτ' είδα. (www.snhell.gr)
- ❖ I video sam Smrt da prolazi, da *joj je nade žao*, a vernika mog srca niti sam čuo niti sam video.

II. A = H_{emp} + И_{над}a. *plakati nad nekim // liti suze (od bola ili kakvog jakog duševnog uzbuđenja)*:

- Βλέπουν τους φρόνιμους πελαργούς να βάφουν μαύρα τ' αυγά τους. Και τότε κλαίνε κι αυτές. (www.snhell.gr)
- ❖ Vide mudre rode da svoja jaja farbaju u crno. I one *plaču nad njim*.

III. A = H_{emp} + И_{ca}a. *saosećati // osećati žaljenje s nekim*:

- Σε κλαίω, κακομοίρη μου! (ERN)
- ❖ *Saosećam sa tobom*, jadniče moj!

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}a. *suziti usled fizičkog bola*:

- Αν πόνεσες, θε να χαρείς, κι αν γέλασες, *θα κλάψεις*. (www.snhell.gr)
- ❖ Ako si osetio bol, radovaćeš i ako si se nasmejao, *zaplakaćeš*.

b. *žaliti se*:

- Όλα τα καλά τα έχει κι όλο *κλαίγεται*. (ERN)
- ❖ Ima svako dobro, a stalno *se žali*.

34. κλέβω [klévo], **κλέβομαι** [klévome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *prevarati // obmanjivati // vršiti materijalnu prevaru na štetu drugog // podvaljivati*:

- Μας έκλεψε ο έμπορος. (ERN)
- ❖ Trgovac *nas* je prevario.

b. *krasti // uzimati tuđe od nekoga*:

- Την έκλεψαν κι αυτήν προσφάτως κάτι παλιόπαιδα τα οποία μπήκαν σπάζοντας την μπαλκονόπορτα της τραπεζαρίας κάποια βροχερή ημέρα του Ιανουαρίου. (www.snhell.gr)
- ❖ *I nju su ukrala neki kišni dan u Januaru neka derišta razbijajući staklena vrata trpezarije.*

II. A + G = A + Д

a. otimati // nasilno oduzimati:

- Οι γονείς της έφαγαν τον κόσμο να την ζητούν, και είχαν την ιδέα πως κάποιος *τούς την* έκλεψε. (www.snhell.gr)
- ❖ *Njeni roditelji su je tražili po celom svetu da je nađu, a mislili su da im ju je neko oteo.*

b. prisvajati // činiti svojim:

- *Mou έκλεψαν την ιδέα.* (ERN)
- ❖ *Prisvojili su mi ideju.*

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = Π_{pe1} + A

a. vršiti krađe:

- *Δεν κλέβει, είναι τίμιος.* (RNJ 1998: 902)
- ❖ *Ne vrši krađe, pošten je.*

II. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + Л_{на}

a. obmanjivati, varati:

- *Κλέβει στα χαρτιά.* (RNJ 1998: 902)
- ❖ *Vara na kartama.*

35. κλειδώνω [kliđono], κλειδώνομαι [kliđonome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. zatvarati ključem // zavrtati:

- Την ώρα που θα κλειδώσει τ' *αργαστήρι* του, να πάει στο σπίτι του, να πάτε σεις μπροστά να βάλετε αυτό το σακκούλι με τα φλουριά μέσ' στη μέση του γεφυριού. (www.snhell.gr)
- ❖ *Kada će zaključati svoju radionicu tako da ide kući, vi idite ranije i postavite ovu torbicu sa zlatnim novčićima usred mosta.*

b. osiguravati ključem:

- *Κλειδώσες καλά το σπίτι;* (ERN)
- ❖ *Da li si kuću osigurao dobro?*

c. zatvarati u nekoj prostoriji:

- Μια γυναίκα επιχείρησε να κλέψει κατάστημα, αλλά υπολόγιζε χωρίς την ατρόμητη ιδιοκτήτριά του, η οποία την τράβηξε μέσα και *την* κλειδωσε μέχρι να φτάσει η αστυνομία. (www.news247.gr)
- ❖ *Neka žena je pokušala da ukrade prodavnicu, ali je izračunala bez neustrašive gazdarice koja ju je uvukla i zatvorila ju je, dok policija stigne.*

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. zaključavati se:

- Η πόρτα δεν κλειδώνει. (RNJ 1998: 903)
- ❖ Vrata se ne zaključavaju.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_y$$

a. izolovati se // osamljivati se:

- Κλειδώνεται με τις ώρες στο γραφείο του. (RNJ 1998: 903)
- ❖ Satima se izoluje u svojoj kancelariji.

36. κλείνω [klíno], κλείνομαι [klínome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. završavati:

- Έκλεισε την κουβέντα πολύ βιαστικά. (ERN)
- ❖ Prebrzo je završio razgovor.

b. sklapati:

- Κλείσαμε μια μεγάλη παραγγελία. (ERN)
- ❖ Sklopili smo veliku narudžbinu.

c. gasiti:

- Να κλείσεις την ηλεκτρική κουζίνα. (ERN)
- ❖ Ugasi šporet.

$$\text{II. } A + A_{\text{μέσα σε}} = A + J_y$$

a. zatvarati // činiti da se ne može proći:

- Καθένας κλείνει μέσα του κάποιο περιβολάκι που αν τύχει και το περιφρόνησε θα πει πως η ζωή του πάει άδικα. (www.snhell.gr)
- ❖ Svako u sebi zatvara neki vrtić koji ako se desi da je prezreo, znači da mu život teče uzaludno.

$$\text{III. } A + A_{\text{σε}} = A + J_y$$

a. rezervisati // naručivati da se spremi i stavi na raspolaganje:

- Πρέπει να κλείσω θέση στο θέατρο. (ERN)
- ❖ Moram rezervisati mesto u pozorištu.

$$\text{IV. } A + G = D + H_{\text{αλβ}}$$

a. namigivati // žmirnuti jednim okom da se prenosi poruka ili signal:

- Την είδε και της έκλεισε το μάτι. (ERN)
- ❖ Video ju je i namignuo joj je okom.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$$

a. zatvarati se:

- Το μύδι, προστατευόμενο από το διπλό όστρακό του, που ανοίγει και κλείνει σαν τσιμπίδα, δεν αντιμετωπίζει πολλούς κινδύνους, ούτε έχει πολλούς εχθρούς. (www.snhell.gr)

- ❖ Ostriga zaštićena od svoje duple ljuštore koja *se* otvara i *zatvara* poput mašica ne suočava se sa mnogim opasnostima niti ima mnogo neprijatelja.

b. navršivati // puniti broj godina:

- *Κλείνουν* δυο χρόνια που μας έχει επιβληθεί ένα καθεστώς όλως διόλου αντίθετο με τα ιδεώδη για τα οποία πολέμησε ο κόσμος μας. (www.snhell.gr)
- ❖ *Navršavaju se* dve godine otkada nam su nametnuli režim sasvim suprotan od ideala za koje se borio naš svet.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{dv}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{дв}}$

a. poklapati se:

- Αυτό το παράθυρο *δεν κλείνει καλά*. (ERN)
- ❖ Ovaj prozor *se ne poklapa dobro*.

37. κληρονομώ [klironomó], κληρονομούμαι [klironomúme]: V_{cons}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. dobijati od predaka:

- Κληρονομήσαμε όλα τα *σφάλματα* του παρελθόντος. (ERN)
- ❖ Dobili smo sve *prekršaje* prošlosti.

b. sticati imovinu od testamenta ili radi srodstva:

- Βρήκε μονάχα τον αδελφό του που είχε κληρονομήσει *την περιουσία* τους. (www.snhell.gr)
- ❖ Našao je samo svog brata koji je bio nasledio njihovu *imovinu*.

38. κλίνω [klíno], κλίνομαι [klínome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. davati kosi pravac:

- Διότι, όταν ανέβη εκεί η Θεοτόκος, τότε έκλιναν *την κορυφήν* αυτών τα δένδρα, οπού ήτον εις το όρος φυτευμένα. (www.snhell.gr)
- ❖ Zato što, kada se Bogorodica popela tamo, drveće koje je bilo posađeno na gori, nagnulo je svoju *krošnju*.

II. $A = A + \text{Π}_y$

a. deklinirati // menjati po padežima ili licu:

- Να κλίνετε τον *ενεστώτα* του ρήματος “αγαπώ”. (ERN)
- ❖ Promenite *glagol* „voleti“ u *sadašnjem vremenu*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{dv}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{дв}}$

a. naginjati // nakrivljavati se:

- Αφού είχε γεμίσει το καλάθι της, και ο ήλιος *έκλινε* πολύ χαμηλά, καθώς εξήλθε του ερήμου ναΐσκου, η γραία Χαδούλα εκίνησε να επιστρέψει εις την πολίχνην. (www.snhell.gr)

- ❖ Pošto je napunila svoju korpu, a sunce *je nagnulo* vrlo nisko, starica Hadula, kad je izašla iz puste kapelice, krenula je u mali grad.

b. menjati pravac:

- *Κλίνετε επί δεξιά!* (ERN)
- ❖ *Okrenite se nadesno!*

II. V_{intr} + G_{υπέρ} = H_{εμπ} + Δ_{κα}

a. težiti // stremiti // vršiti pritisak na nešto:

- *Κλίνω υπέρ της* συχνοτέρας παρουσίας των ιερέων ανάμεσά μας. (www.snhell.gr)
- ❖ *Težim ka* češćem prisustvu sveštenika među nama.

39. κόβω [κόνο], κόβομαι [κόνομε]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. oštrim predmetom deliti na delove:

- { ... } μα σαν έπιασε να κόβει *το ψωμί*, το χέρι της τρεμούλιαζε { ... } (www.snhell.gr)
- ❖ { ... } ali, kad je uzela nož da seče *hleb*, ruka joj je drhtala { ... }

b. seći:

- Έκοψε τότε *το σκοινί* του ο γάιδαρος κι έφυγαν. (www.snhell.gr)
- ❖ Tada magarac je isekao svoj *konopac* i otišli su.

c. presecati put:

- Όταν έφτασε κοντά, έκοψε *το δρόμο* του και γλίστρησε να κρυφτεί πίσω από ένα βράχο. (www.snhell.gr)
- ❖ Kad je stigao blizu, presekao je svoj *put* i skliznuo da se sakrije iznad stene.

d. prekidati:

- Δεν χάνει καιρό ο δικηγόρος μας, κόβει *την κρίση* και βγάζει την απόφαση. (www.snhell.gr)
- ❖ Naš advokat ne gubi vreme, prekida *sudenje* i donosi odluku.

e. mleti // sitniti zrnje kafe ili mesa u mlinu:

- Κόβει *τον καφέ*. (ERN)
- ❖ Melje *kafu*.

f. ubijati:

- Ευθύς το λιοντάρι πρόσταξε κι έκοψαν *τον λύκο* κι ετύλιξαν στο πετσί του το λιοντάρι και γιατρεύτηκε. (www.snhell.gr)
- ❖ Odmah lav naređuje i ubili su *vuka* i u njegovu kožu su umotali lava koji se izlečio.

II. A + A_{από} = A + Γ_{ισ}

a. brati // prikupljati plodove, cveće i druge delove biljaka okidajući ih od stabiljke, struka:

- Έκοψε *λουλούδια από τον κήπο*. (ERN)
- ❖ Pobrала je *cveće iz bašte*.

III. A + A_{με} = A + II_{αβ}

a. isecati:

- Έκοψα το δάχτυλό μου με το μαχαίρι. (ERN)

❖ *Nožem sam isekao ruku.*

b. operisati:

- Κι αληθινά έτσι είναι: γιατί αν δεν κουτσαθεί κανένας, ούτε κι ο γιατρός τον κόβει με το νυστέρι, κι ούτε του καίει το πονεμένο μέρος. (www.snhell.gr)

❖ *I zaista je tako; jer, ukoliko neko ne šepa niti ga lekar skalpelom ne operiše niti mu spaljuje deo koji ga boli.*

IV. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + J_{\text{Ha}}$

a. obarati na ispitu, “srušiti”:

- *Με έκοψε στα λατινικά.* (ERN)

❖ *Oborio me je na ispitu iz latinskog.*

V. $A + G = A + D$

a. odsecati // sečenjem ili rezanjem odvajati deo od celine:

- Όποιος όμως δε τα καταφέρει να διηγηθεί το ατέλειωτο παραμύθι, τότε ο βασιλιάς θα του κόψει το κεφάλι! (www.snhell.gr)

❖ *Ipak koji god ne uspe da ispriča beskrajnu bajku, kralj će mu odseći glavu.*

b. šišati // odrezivati ili skraćivati kosu:

- Από τότε, αντί να πάει στο κουρείο, έρχεται ο μπαρμπερός και του κόβει τα μαλλιά στο σπίτι. (www.snhell.gr)

❖ *Otada umesto da ide u berbernicu, berberin dolazi i mu odreziva kosu.*

c. amputirati // uklanjati neizlečive delove operacijom:

- *Του έκοψαν το πόδι.* (ERN)

❖ *Amputirali su mi nogu.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. kvariti se:

- Έκοψε το γάλα. (ERN)

❖ *Mleko se pokvarilo.*

II. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pea}}$

a. biti oštrouman // biti pronicljiv:

- *Κόβει το μάτι μου.* (ERN)

❖ *Oštrouman sam.*

40. κοιμάμαι [kimáme] & κοιμούμαι [kimúme]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{sta}}$

PRELAZAN

I. $A = \Gamma_{\text{a}}\Phi_{\text{p}} + H_{\text{ca}}$

a. voditi ljubav:

- *Ας έρθει να με κοιμηθεί όποιος θέλει, μήπως δεν είμαι η θάλασσα.* (www.snhell.gr)

❖ *Koji hoće neka dođe da vodi ljubav sa mnom, zar nisam more.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *biti inertan // nemati inicijative:*

- Μα τι κάνει η αστυνομία, κοιμάται; (ERN)
- ❖ Ali, šta radi policija, *spava*?

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{μέσα σε}} = H_{\text{enp}} + J_y$

a. *spavati // biti u stanju sna:*

- Οι ναυαγοί *κοιμήθηκαν* ήμεροι σαν αγρίμια νεκρά μέσα στον σφουγγαριών τα σεντόνια. (www.snhell.gr)
- ❖ Brodolomnici kao mtrve zveri su zaspali mirni u *čaršavima* spružvi.

b. *biti mrtav // ležati u grobu:*

- Σώπα! η μαύρη *κοιμάται μέσα στο μνήμα*, Και κοιμάται παρθένα σεμνή. (www.snhell.gr)
- ❖ Čuti! jadna „*spava*“ u *grobu*, „*spava*“ poštena devica.

III. $V_{\text{intr}} + G_{\text{μαζί}} = \Gamma_{\text{π}} \Phi_p + H_{\text{ca}}$

a. *imati intimne odnose:*

- *Κοιμήθηκες μαζί του;* (ERN)
- ❖ Da li si *imala intimne odnose sa njim?*

41. κοιτάζω [kitázo], **κοιτάζομαι** [kitázome] & **κοιτώ** [kitó] & **κοιτάω** [kitáo], **κοιτιέμαι** [kitiéme]: V_{sent}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *paziti // nadgledati:*

- Πρέπει να κοιτάξεις την πίεσή σου. (ERN)
- ❖ Moraš da paziš svoj *pritisak*.

b. *imati pogled ili oči upravljene na nekoga ili nešto // primati čulom vida svetlosne utiske // gledati:*

- {...} και δε διάβαινε τη θύρα της εκκλησιάς, τι τον κοιτάζαν όλοι. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i nije portu crkve prekoračio, iako svi su *ga* gledali.

c. *pregledavati:*

- Τον κοίταξαν οι γιατροί και δεν βρήκαν κάτι. (www.inews.gr)
- ❖ Lekari su *ga* pregledali, ali ništa nisu našli.

II. $A = \Gamma_{\text{π}} \Phi_p + A_{\text{na}}$

a. *razgledavati // bacati pogled:*

- Κοίταξε, σε παρακαλώ, αυτό το έγγραφο. (ERN)
- ❖ Molim te, *baci pogled na taj dokument*.

III. $A + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + J_0 + J_y$

a. *negovati // brinuti se:*

- Ποιος θα σε κοιτάξει στα γεράματα; (ERN)

- ❖ *Ko će se starati o tebi u starijim godinama?*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *skretati pogled // gledati*:

- *Koιτάζει* προς τα εδώ, μάλλον μας συμπάθησε. (RNJ 1998: 917)

- ❖ *Gleda* ovamo, verovatno mu se dopadamo.

b. *blejati // gledati besvesno ili tupo*:

- *Koιτάζε* σαν χαζός. (RNJ 1998: 917)

- ❖ *Blejao je* kao budala.

42. **κολλώ** [koló] & **κολλάω** [koláo], **κολλιέμαι** [koliéme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $G = A$

a. *muвати // približavati se*:

- Έρχεται η "λουλουδού" και μου κολλάει για λουλούδια και μου παίρνει 30 δραχμές.
(www.snhell.gr)

- ❖ Dolazi prodavačica cveća, muva *me* za cveće i dobija 30 drahmi od mene.

b. *pritiskati // uznemiravati*:

- Πολύ μου κολλάει αυτός! (ERN)

- ❖ On *me* mnogo uznemirava!

II. $A + A = A + H$

a. *prenositi zarazu*:

- Μας κόλλησε όλους γρίπη. (ERN)

- ❖ Sve nas je zarazio gripom.

III. $A + A_{\mu\epsilon} = A + H_{\text{αλβ}}$

a. *spajati dve površine lepkom*:

- Κάθισε τότε κι έφτιασε από αετού φτερά δυο μεγάλες φτερούγες και τις κόλλησε με κερί.
(www.snhell.gr)

- ❖ Tada je seo i od orlovog perja napravio dva velika krila koja je lepio voškom.

IV. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + H_{\text{αλβ}}$

a. *pipati // prislanjati*:

- Παρουσιάζεται στο Σουλτάνο, κάνει δέκα τεμενάδες, κολλά τη μύτη του στο πάτωμα και λέει:
(www.snhell.gr)

- ❖ Predstavlja se Sultanu, čini deset dubokih poklona, *nosom* pipa *pod* i reče:

V. $A + G = A + D$

a. *prilepljivati nadimak*:

- Μάλιστα από τα πρώτα χρόνια της καριέρας του του κόλλησε το ψευδώνυμο „Flight 75“, λόγω του τεράστιου άλματός του. (www.inews.gr)

- ❖ Zapravo iz prvih godina njegove karijere *mu* je nadimak „Flight 75“ prilepio zbog njegovog velikog skoka.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. lepiti // spajati dve površine lepljivim materijalom:

- Κι αλείφουν μέλι *για να κολλήσει* το φλουρί κι είπαν αναμεταξύ τους. (www.snhell.gr)
- ❖ I mažu medom tako *da se prilepi* zlatan novčić i rekli su jedan drugom.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{enp}} + J_{\text{y}}$$

a. pričvršćivati se // zaglavljivati se // postajati nepokretan:

- Οι μαχητές όμως του λόχου του Λάκη *κόλλησαν στην* παγωμένη γη {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Međutim, borci Lakisove čete *su se zaglavili u* zamrznutoj zemlji {...}

43. κολυμπώ [kolimbó] & κολυμπάω [kolimbáo]: V_{mov}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. plivati // kretati se po površini vode izvodeći potrebne pokrete tela:

- {...} οι ναύτες, *για να γλιτώσουν από την* κακή τους μοίρα, *πηδήξανε στη* θάλασσα να σωθούνε *κολυμπώντας*. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} mornari su skočili u more tako da *plivajući* izbegnu svoju lošu sudbinu.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = \Gamma_{\pi}\Phi_{\rho} + J_{\text{y}}$$

a. biti u izobilju // biti do grla u nečemu:

- Τρόπους *για να βρουν* χρήματα αναζητούν οι φορείς των αστικών συγκοινωνιών της πρωτεύουσας, οι οποίοι *παρά την πρόσφατη* διαγραφή των χρεών τους, *κολυμπούν* και *πάλι στα χρέη*. (www.tovima.gr)
- ❖ Službe gradskog prevoza glavnog grada uprkos skorašnjem brisanju dugova traže načine kako bi našli *novac, jer opet su do grla u* dugovima.

44. κοροϊδέω [koroidéno], κοροϊδεύομαι [koroidénome]: V_{psych}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. izražavati se sa nepoštovanjem:

- Μην *κοροϊδεύεις τη* θρησκεία. (ERN)
- ❖ Nemoj *ismejavati* religiju.

b. obmanjivati // prevarati:

- *Με* κοροϊδεψε και μου πήρε τα λεφτά. (ERN)
- ❖ Prevario *me* je i uzeo *mi* je novac.

$$\text{II. } A = \Delta$$

a. rugati se // uzimati nečiji istinski ili izmišljeni nedostatak kao razlog za ismejavanje ili za porugu:

- {...} η λαϊκή παροιμία που λέει, όταν ο λύκος γεράσει *τον* κοροϊδεύουν οι σκύλοι. (www.snhell.gr)

❖ {...} narodna poslovice koja kaže, kad vuk postari, psi *mu* se rugaju.

45. κοστίζω [kostízo]: V_{cons}

PRELAZAN

I. $G = A$

a. rastuživati // izazivati osećaj tuge:

• Ο ξενιτεμός των παιδιών του *του* κόστισε πολύ. (RNJ 1998: 942)

❖ Useljenje svoje dece mnogo *ga* je rastužilo.

II. $A + G = A + D$

a. imati kupovnu ili prodajnu cenu:

• Το καινούριο αυτοκίνητο *τού* κόστισε ολόκληρη *περιουσία*. (RNJ 1998: 943)

❖ Novi automobil *mu* je koštao celu *imovinu*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = B_{\text{ε31}}$

a. tražiti napore:

• Δεν *κοστίζει* τίποτε να δοκιμάσουμε. (ERN)

❖ *Ne košta* ništa da probamo.

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. koštati:

• Αυτά τα *χάπια* είναι σπάνια και *κοστίζουν* ακριβά. (www.snhell.gr)

❖ Ove pilule su retke i *koštaju* mnogo.

46. κουβαλώ [kuvaló] & κουβαλάω [kuvaláo], κουβαλιέμαι [kuvaliéme]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. prenositi // nositi nešto stalno uza sebe:

• Είχεν ένα άνδρα, τέσσερα παιδιά, κι ένα γαϊδουράκι μικρόν διά να κουβαλά *τα αλέσματα*.
(www.snhell.gr)

❖ Imala je muža, četvoro dece i jedno malo magarče tako da nosi *mleveno*.

b. prinuđivati nekoga da ide negde // dovlačiti:

• Κουβαλούσε κι έναν Ιταλό *αιχμάλωτο*, φορτωμένον ένα σακκίδιο γεμάτο ζάχαρη. (www.snhell.gr)

❖ Dovlačio je i nekog italijanskog *zarobljenika* natovarenog rancem punim šećera.

II. $A + G = A + D$

a. dovoditi nekome nekoga neželjenog:

• Τι *μας τους* κουβάλησες όλους *αυτούς*; (ERN)

❖ Što si *nam* doveo sve te *ljude*?

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}} + \Pi_{\text{pe4}}$

a. nezvan ici negde:

- *Κουβαλήθηκε* όλο το σόι και δεν έχουμε χώρο ούτε για μας. (RNJ 1998: 944)

❖ *Cela rodbina je došla nezvana, a ni za nas nema mesta.*

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + A_{\text{3α}}$

a. *seliti se // menjati prebivalište:*

- *Θα κουβαλήσουμε σε μια βδομάδα.* (ERN)

❖ *Preselićemo se za nedelju dana.*

47. **κουβεντιάζω** [kuvendjázɔ], **κουβεντιάζομαι** [kuvendjázome]: V_{dic}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *ogovarati // tračati:*

- *Τους κουβεντιάζει όλη η γειτονιά.* (ERN)

❖ *Ceo komšiluk ih ogovara.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + G_{\text{μαζί}} = H_{\text{ενρ}} + H_{\text{ca}}$

a. *razgovarati o beznačajnim stvarima // raspravljati o kakvom pitanju // diskutovati // pretresati nešto // provoditi neko vreme u pričanju:*

- Ανακαλύπτει πως, χωρίς να το καταλαβαίνει κανένας άλλος, αυτός μπορεί να βλέπει θεούς της αρχαίας Ελλάδας και να κουβεντιάζει μαζί τους. (www.snhell.gr)

❖ *Otkriva da on, iako to niko drugi ne može da shvata, ume da sreće bogove drevne Grčke i da razgovara sa njima.*

48. **κουνώ** [kunó] & **κουνάω** [kunáo], **κουνιέμαι** [kuniéme]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *mahati // potresati:*

- *Κουνούσε το χιονισμένο του κεφάλι και μιλούσε δυνατά.* (ERN)

❖ *Potresao je svoju glavu koja je bila pokrivena snegom i govorio glasno.*

II. $A + A_{\text{dv}} = H_{\text{ενρ}} + A_{\text{dv}}$

a. *udaljavati se // odlaziti // mrdati:*

- *Δεν το κουνώ από δω· είπεν αποφασιστικά στη μάννα της.* (www.snhell.gr)

❖ *Ne mrdam odavde; odlučno reče svojoj majci.*

III. $A + A_{\text{από}} = A + A_{\text{dv}}$

a. *pomicati // menjati položaj:*

- *Μην κουνήσεις τίποτα από εδώ μέσα!* (ERN)

❖ *Nemoj ništa pomaći odavde!*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$

a. *žuriti se:*

- *Κουνήσου*, θα αργήσουμε. (RNJ 1998: 949)

❖ *Požuri*, zakasničemo.

b. aktivirati se // pokretati se na aktivnost // postajati aktivan:

- Πρέπει να *κουνηθείς* και εσύ για να πας μπροστά επαγγελματικά. (RNJ 1998: 949)

❖ *Moraš i ti da se aktiviraš* tako da napreduješ na profesionalnom nivou.

II. $V_{imp} = B_{ε3,1} + D$

a. biti klimav // ljuljati se:

- *Κουνάει* το δόντι μου. (ERN)

❖ *Zub mi se klima*.

III. $V_{intr} + G = \Gamma_{π} \Phi_p + D$

a. praviti se važan:

- *Μη μου κουνιέσαι*, γιατί δεν σε παίρνει. (RNJ 1998: 949)

❖ *Nemoj da mi se praviš važan*, jer ti se ne može.

49. κουράζω [kurázo], κουράζομαι [kurázome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. iscrpljivati // premarati:

- Δεν πρέπει να διαβάζεις τόσο, θα κουράσεις τα μάτια σου. (ERN)

❖ *Ne treba da učiš toliko*, premorićeš svoje oči.

b. činiti umornim // dovoditi u stanje umora:

- Το κτήμα *με* κουράζει – *αχ*, πόσο *με* κουράζει τέτοια εποχή. (www.snhell.gr)

❖ *Njiva me umara* - ah! koliko *me* umara u to doba.

c. opterećivati // navaljivati teret na nekoga:

- Δε θέλω να κουράζω τα παιδιά μου. (ERN)

❖ *Ne želim da opterećujem svoju decu*.

II. $A + A_{με} = D + H_{ca}$

a. dosadivati // postajati nekome nepodnošljiv:

- Μας έδωσαν διάφορα έντυπα πληροφοριακά, αλλά να μη *σας* κουράσω *με* τέτοια. (www.snhell.gr)

❖ *Dali su nam razne informacione obrasce*, ali da *Vam* ne dosađujem *sa* takvim stvarima.

50. κουρεύω [kurévo], κουρεύομαι [kurévome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. skraćivati // činiti kraćim:

- Η Ελλάδα να «κουρέψει» 90% το χρέος της, όπως οι Ιρλανδικές τράπεζες! (www.tsantiri.gr)

❖ *Neka Grčka skрати svoj dug* u 90% poput irskih banaka!

b. kresati // podsecati:

- Κουρεύω το γκαζόν. (RNJ 1998: 950)

❖ Kosim *travnjak*.

c. *šišati // skraćivati kosu // strići*:

• Την *κούρεψαν* και την *άφησαν*. (www.snhell.gr)

❖ Ošišali su *je* i napustili.

51. κρατώ [krató] & κρατάω [kratáo], κρατιέμαι [kratiéme] & κρατούμαι

[kratúme] :V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *čuvati*:

• Κρατάει όλα τα *γράμματα* που παίρνει. (ERN)

❖ Čuva sva *pisma* koja dobija.

b. *zaustavljati // prekidati pokret*:

• Το φράγμα δεν μπόρεσε να κρατήσει τα *νερά*. (ERN)

❖ Brana nije mogla da zaustavi *vode*.

c. *zapisivati*:

• Κράτα το *τηλέφωνό* μου και πάρε με αύριο. (RNJ 1998: 960)

❖ Zapiši moj *broj telefona* i pozovi me sutra.

d. *držati // hvatati rukom i ne puštati*:

• Μία *φούχτα* χόμα να κρατώ και να σωθώ μ' εκείνο. (www.snhell.gr)

❖ *Pregrišt* zemlje da držim i da se spasem sa njim.

II. A = II

a. *preduzimati // imati odgovornost*:

• Ποιος θα κρατήσει τώρα την *επιχείρηση*; (ERN)

❖ Ko će sada upraviti *predužecem*?

III. A = A + II_{ca}

a. *imati // nositi*:

• Κρατάς την *ταυτότητά* σου; (ERN)

❖ Imaš *ličnu kartu sa sobom*?

IV. A = H_{emp} + II_o

a. *brinuti se //negovati // voditi računa*:

• Ποιος κρατάει τα *παιδιά* όσο λείπεις; (ERN)

❖ Ko *se brine o deci*, dok si odsutna?

V. A + A_{σε} = A + II_y

a. *zadržavati*:

• Τι τον κρατάνε στο *νοσοκομείο* τόσες μέρες; (ERN)

❖ Zašto *ga* zadržavaju toliko dana *u bolnici*?

VI. A + G = A + II

a. *rezervisati*:

- Θα σου κρατήσω θέση. (ERN)

❖ Rezervisaću ti mesto.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. uzdržavati se // obuzdavati se // savladavati se:

- Δεν κρατήθηκε και έβαλε τα γέλια. (RNJ 1998: 961)

❖ Nije se udržao i prnuo je u smeh.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{div}} = H_{\text{emp}} + J_y$

a. biti u dobrom finansijskom, društvenom ili telesnom stanju:

- Για άνθρωπο εβδομήντα χρονών κρατιέται θαυμάσια. (RNJ 1998: 960)

❖ Održava se u odličnom stanju, iako se radi o čoveku sa sedamdeset godina.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = \Gamma_{\text{π}} \Phi_p + \Gamma_{\text{ολ}}$

a. voditi poreklo:

- Κρατάει από μεγάλη οικογένεια. (ERN)

❖ Vodi poreklo od značajne porodice.

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{ως}} = H_{\text{emp}} + \Gamma_{\text{δο}}$

a. trajati:

- Παρακαλούσα να κρατήσει ως το βράδυ, συνήθως όμως γύρω στο μεσημέρι διαλυόταν από έναν ήλιο ιδιαίτερα δυσάρεστο. (www.snhell.gr)

❖ Molio sam da potraje do večeri, ipak se obično oko podneva rasturao od nekog posebno neprijatnog sunca.

52. κρεμώ [kremó] & κρεμάω [kremáo], κρεμιάμαι [kremiáme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. vešati // izvršavati smrtnu kaznu nad nekim na vešalima:

- -Είς το να μη πιστεύση ο κατάδικος ότι πρόκειται να τον κόψουν ή να τον κρεμάσουν. (www.snhell.gr)

❖ - Da osuđenik ne veruje da će ga poklati ili obesiti.

II. $A + A_{\text{σε}} = A + A_{\text{να}}$

a. kačiti // hvatati nešto kakvom kukom:

- {...} κόβει ένα κομμάτι φως στρωτό γαλανό και γελαστό απ' το ρυάκι, στο κρεμιάει στην κούνια σου καθρεφτάκι για να κοιταχτείς και να χτενιστείς. (www.snhell.gr)

❖ {...} seče parče svetla čistog, plavog i nasmejanog iz potoka, kači ti ga na kolevku kao ogledalce da se ogledaš i da se očeshljaš.

b. smeštati da visi:

- Το χάραμα επήρα του Ήλιου το δρόμο κρεμώντας τη λύρα τη δίκαιη στον ώμο. (www.snhell.gr)

❖ U zoru sam uzeo Sunčev put kaćeći pravednu liru na rame.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}**a. *ženiti se*:**

- *Κρεμάστηκε και αυτός, άργησε, αλλά τον χόρευε τον Ησαΐα.* (RNJ 1998: 963)
- ❖ *I on se oženio, zakasnio je, ipak i on je plesao Isaijin ples.*

b. *vešati se // vršiti samoubistvo vešanjem*:

- *Κρεμάστηκε στο κελλί του.* (RNJ 1998: 963)
- ❖ *Obesio se u svojoj ćeliji.*

53. κρίνω [kríno], κρίνομαι [krínome]: V_{dic}**PRELAZAN****I. A = A****a. *karakterisati*:**

- Πετεινός νυχάτος, μακροποδαράτος, περπατεί και κρίνει *τη δικαιοσύνη.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Petao sa kandžama, dugonog šeta i kritikuje pravdu.*

b. *presuđivati // izricati odlučno mišljenje // uticati na ključan način*:

- Ο σημερινός αγώνας θα κρίνει *την τύχη* του πρωταθλήματος. (ERN)
- ❖ *Današnja utakmica će presuditi sudbinu šampionata.*

c. *davati mišljenje // procenjivati*:

- Πίσω από τα φώτα της ράμπας που αποτυφλώνουν και βυθίζουν την αίθουσα του θεάτρου στο σκοτός, αισθανόμαστε ένα άγνωστο πλήθος που *μας κρίνει.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Iza svetla pozornice koja oslepljuju i salu pozorišta potapaju u mrak osećamo nepoznatu publiku koja nas procenjuje.*

II. A = Д**a. *osuđivati // proglašavati nekoga krivim ili nedužnim // javno ili službeno označavati nekoga krivim*:**

- {...} τώρα ήταν διαταμμένοι για να *κρίνουν τη ρήγαινα* Λινόρα που κρατούσε απ' τη μεγάλη τη γενιά των Καταλώνων. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} sada su bili naređeni da osude *kraljici* Linori koja je vodila poreklo od velike generacije Katalonaca.

III. R_{ότι} / πως = P_{процент}**a. *smatrati*:**

- Ισπανία: Η ΕΕ κρίνει *ότι δεν χρειάζεται αύξηση της βοήθειας για τον τραπεζικό τομέα της χώρας.* (www.skai.gr)
- ❖ *Španija: Evropska Unija smatra da nije potrebno povećanje pomoći bankarskom sektoru zemlje.*

54. κριτικάρω [kritikáro], κριτικάρομαι [kritikárome]: V_{dic}**PRELAZAN****I. A = A****a. *kritikovati nekoga ili nešto // vršiti nekome kritiku*:**

- Αντί να κριτικάρει το *Ισραήλ*, κριτικάρει τον *λαό του*, στην ουσία προσβάλλει την αντίσταση (www.enet.gr)
- ❖ Umesto da kritikuje *Izrael*, kritikuje svog *naroda*, u suštini vređa otpor.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. *kritikovati*:

- Δε μ' αρέσει να κριτικάρω. (ERN)
- ❖ Ne sviđa mi se *da kritikujem*.

55. κρύβω [krívo], κρύβομαι [krívome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *čuvati*:

- Έχω κρύψει το καλό *σερβίτσιο*. (ERN)
- ❖ Sačuvala sam dobar *servis*.

b. *sakrivati* // *sklanjati od pogleda*:

- Η γη κρύβει τις *πέτρες* της. (www.snhell.gr)
- ❖ Zemlja krije svoje *kamenje*.

II. A + G = A + D

a. *zatajivati* // *prećutkivati*:

- Μας έκρυψε την *αλήθεια*. (ERN)
- ❖ Zatajio *nam* je *istinu*.

III. R_{ότι} / πώς = P_{проект}

a. *ne otkrivati* // *ne manifestovati*:

- Η Ελλάδα κρύβει ότι *υπάρχει άφθονο πετρέλαιο στη Θάσο!* (www.inews.gr)
- ❖ Grčka ne otkriva *da na Tasosu ima nafte u izobilju!*

56. κρυώνω [krióno]: V_{sent}

PRELAZAN

I. A = A

a. *hladiti*:

- Με κρύωσε η υποδοχή του. (ERN)
- ❖ Njegov doček *me* je ohladio.

II. A = A + Π_{πελ}

a. *činiti hladnim*:

- {...} ν' ασπρίσω κάμπους και βουνά, να κρυώσω κρυές *βρυσούλες*. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} da pobelim ravnice i planine, da hladne *česmice* učinim *hladnim*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. prehladivati se // zepsti:

- Θα κρυώσεις, αν βγεις χωρίς παλτό. (ERN)
- ❖ *Prehladičeš se, ako izadeš bez kaputa.*

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{peд}}$$

a. postajati hladan:

- Ψηλά στο σπίτι με τις κληματίδες Τα δετά τριαντάφυλλα, το νερό που κρύνει{...} (www.snhell.gr)
- ❖ Gore u kući sa ložama Protkanim ružama, vodom koja *postaje hladna* {...}

$$\text{III. } V_{\text{intr}} = B_{\text{exu}} + \Delta$$

a. biti nekome hladno:

- Κρύνουν τα πόδια μου. (ERN)
- ❖ *Hladno mi je* u nogama.

57. κτίζω [ktízo], κτίζομαι [ktízome] & χτίζω [htízo], χτίζομαι [htízome]: V_{fac}**PRELAZAN**

$$\text{I. } A = A$$

a. graditi // podizati:

- Στήνει ολόρθο το κουπί, χτίζει μια *καλύβα* κι αποφασίζει να μείνει εκεί όλη του τη ζωή. (www.snhell.gr)
- ❖ Uspravno postavlja veslo, gradi *kolibu* i rešava da tamo provede ceo svoj život.

b. izgrađivati // oblikovati:

- Θέλουμε να χτίσουμε έναν καλύτερο *κόσμο*. (ERN)
- ❖ Želimo da izgradimo bolji *svet*.

$$\text{II. } A = A + \Pi_{\text{alb}}$$

a. zidom zatvarati otvor:

- Κτίζω *την πόρτα*. (ERN)
- ❖ *Zidom* zatvaram *vrata*.

$$\text{III. } A + A_{\text{oc}} = A + \Pi_y$$

a. zidati:

- Πουλάρια χτίζουν *τις φωλιές σε κούφια δέντρα, σε σπηλιές*. (www.snhell.gr)
- ❖ Ptičice svoja gnezda zidaju u šupljim *stablina, u pećinama*.

b. osnivati:

- Όταν ο βασιλεύς *στην Πόλη* αποφάσισε να χτίσει *την Αγία Σοφιά*, κανείς τεχνίτης δεν μπόρεσε να του παρουσιάσει σχέδιο που να του αρέσει. (www.snhell.gr)
- ❖ Kada je kralj odlučio da *Svetu Sofiju* osnuje u *Carigradu*, nijedan zanatlija nije mogao da mu predstavi plan po njegovoj volji.

58. κυβερνώ [kivernó] & κυβερνάω [kivernáo], κυβερνιέμαι [kiverniéme]: V_{poss}**PRELAZAN**

$$\text{I. } A = \Pi$$

a. vladati // imati vlast:

- Νά 'δες μικρού φιλήματα, μικρού επιδεξιούνες, πώς κολακεύει το φιλίν, πώς κυβερνά τον πόθον.
(www.snhell.gr)
- ❖ Da bi video poljupce i veštine malog, kako poljupcu laska, kako *čežnjom* vlada.

b. upravljati:

- Τον κυβερνά η γυναίκα του. (ERN)
- ❖ *Njim* žena upravlja.

59. κυκλοφορώ [kikloforó]: V_{mov}**PRELAZAN****I. A = A****a. prenositi, opticati:**

- Κατηγορήθηκε ότι κυκλοφόρησε πλαστά χαρτονομίσματα. (RNJ 1998: 974)
- ❖ Optužen je, zato što je *opticao* falsifikovane banknote.

II. A + A_{σε} = A + A_{na}**a. pratiti // odvoditi u šetnju:**

- Πότε θα έρθεις να σε κυκλοφορήσω στα μέρη μας; (RNJ 1998: 974)
- ❖ Kada ćeš doći da te odvedem na naša mesta?

III. A + A_{σε} = A + II_{αλβ}**a. voziti // upravljati vozilom:**

- Κυκλοφορούσε μια *Μερσεντές* νέας τεχνολογίας στην παραλιακή λεωφόρο. (RNJ 1998: 974)
- ❖ *Primorskim bulevarom* vozio je *Mercedes* nove tehnologije.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = Γ_πΦ_p****a. puštati u opticaj:**

- Αν ο ποιητής είχε στέρξει να κυκλοφορήσουν τότε οι άλλες δύο, εμπνευσμένες από τον πόλεμο του '40, συνθέσεις του, η Βαρβαρία και η Αλβανιάδα. (www.snhell.gr)
- ❖ Kamo sreće da je pesnik želeo da se *puste u opticaj* dve inspirisane ratom od 1940 kompozicije, odnosno “Varvarija“ i „Albanijada“.

II. V_{intr} + A_{με} = H_{ενp} + II_{ca}**a. kretati se:**

- Σήμερα κυκλοφορούν τα αυτοκίνητα με μονό αριθμό κυκλοφορίας. (ERN)
- ❖ Danas *kreću se* vozila sa neparним brojem.

III. V_{intr} + A_{μέσα σε} = H_{ενp} + II_y**a. cirkulisati:**

- {...} γιατί το θαύμα δεν είναι πουθενά παρά κυκλοφορεί μέσα στις φλέβες του ανθρώπου.
(www.snhell.gr)
- ❖ {...} jer čudo nigde ne postoji, već *cirkuliše u venama* čoveka.

60. κυλώ [kiló] & **κυλάω** [kiláo]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A + A_{\text{σε}} = A + A_y$

a. valjati // kotrljati oble ili valjkaste predmete:

- *Μήλο κυλώ στη θάλασσα, μήνυμα στο Νησί μου.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Jabuku u more kotrljam, to je poruka mom Ostrvu.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$

a. teći // kretati se poput tečnosti:

- *Αίμα σταλαματιές κυλάνε, στάζουν κάτω στον Άδη.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Kapi krvi teku, prelivaju u Had.*

b. razvijati se // odvijati se:

- *Η συνάντηση κύλησε χωρίς κανένα απρόοπτο.* (RNJ 1988: 976)
- ❖ *Sastanak se odvio bez ikakvog neočekivanog događaja.*

II. $V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = H_{\text{ενρ}} + \Pi_{\text{red}}$

a. sporo se kretati // pomicati teško ili polako:

- *Γέρασα κι ως δε φελούσα κι *αχαϊρευτος κυλούσα*, με πετάξανε μακριά να με φάνε τα θηριά.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Postareo sam i pošto nisam bio koristan i *kretao sam se kao propalica*, bacili su me daleko tako da me zveri jedu.*

61. κυματίζω [kimatízo]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A + A_{\text{σε}} = \Pi + J_{\text{ηα}}$

a. mahati // potresati:

- *Κυματίζω το μαντίλι μου στον άνεμο.* (RNJ 1988: 976)
- ❖ *Svojim šalom mašem na vetru.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$

a. lepršati // vihoriti se // talasati se:

- *Λίγο ακόμα θα ιδούμε τις αμυγδαλιές ν' ανθίζουν, τα μάρμαρα να λάμπουν στον ήλιο, τη θάλασσα να κυματίζει.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Još malo ćemo videti kako bademi cvetaju, kako mramori na suncu blistaju, kako se more vihoriti.*

62. κυνηγώ [kiniγó] & **κυνηγάω** [kiniγáo], **κυνηγιέμαι** [kiniγιέμε]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. loviti // hvatati ili ubijati životinje u prirodi:

- *Πάλευε με τα λιοντάρια και τους έπαιρνε τα μικρά, κυνηγούσε τ' *αγριογούρουνα*.* (www.snhell.gr)

❖ Borio se protiv lavova, uzimao im je mladunčadi, lovio je *vepre*.

b. goniti // hitro ići za nekim // juriti sa ciljem da se uhvati:

• Αφού όμως πέρασε λίγη ώρα, άρχισα να ανησυχώ για τ' αδέρφια μου που βρίσκονταν τότε στην Π. και που η Ασφάλεια τους κυνηγούσε παντού και πάντοτε. (www.snhell.gr)

❖ Međutim, kad je prošlo neko vreme, počeo sam da se brinem o svojoj braći koja se tada nalazila kod P. i koju je Bezbednost gonila svuda i uvek.

II. A = H_{emp} + D_{ka}

a. težiti // osećati privlačnost, usmeravati rad na nešto:

• Κυνηγάει τις απολαύσεις. (ERN)

❖ Teži ka užicima.

III. A = H_{emp} + I_{3a}

a. trčati za:

• Καβάλα απάνω σε ίσκινα άλογα τους ίσκιους κυνηγούμε· ίσκιος κι ο θάνατος, και κυνηγάει τον ίσκιο της ζωής μας. (www.snhell.gr)

❖ Jašuci senkovite konje lovimo; i smrt je senka i trči za senkom našeg života.

IV. A + A_{πάνω σε} = D + I_{no}

a. udvarati se // ulagivati se, lepim rečima ili ponašanjem nastojati steći naklonost:

• Δεν έχω καμιά διάθεση να σε κυνηγώ πάνω στα βουνά και να λαχταρά η καρδιά μου. (www.snhell.gr)

❖ Nemam želje da ti se udvaram po planinama i da moje srce čezne za tobom.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = II_{pe1} + II

a. baviti se lovom:

• Από μικρό παιδί κυνηγώ. (RNJ 1988: 977)

❖ Odmalena se bavim lovom.

63. κυριαρχώ [kiriarihó], κυριαρχούμαι [kiriarihúme]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. dominirati // isticati se svojim položajem:

• Από το πρωί ώς το βράδυ κυριαρχεί ο θόρυβός τους. (www.snhell.gr)

❖ Od jutra do uveče njihova buka dominira.

II. V_{intr} + A_{σε} = II_{pe1} + A

a. uzdržavati se // nametati se:

• Με δυσκολία κατόρθωσε να κυριαρχήσει στα νεύρα της. (RNJ 1988: 980)

❖ Uz teškoću je uspela da kontroliše svoje živce.

1. λαβαίνω [lavéno] & λαμβάνω [lamváno], λαμβάνομαι [lamvánome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *primati*:

- Υπόσταση λαβαίνουν οι άνθρωποι. (www.snhell.gr)
- ❖ Ljudi primaju *bit*.

b. *dobijati* // *primati nešto što pre toga nije posedovano*:

- Τα γράμματά σου τα λαβαίνω τακτικά, αλλά το βρίσκω περιττό να μου τα στέλνεις· δε βγάζω λέξη! (www.snhell.gr)
- ❖ Redovno dobijam tvoja *pisma*, ali mislim da je nepotrebno da mi ih šalješ; ni reč ne razumem!

c. *čuti* // *biti primalac pismene ili usmene poruke*:

- Πες μου αν με λαμβάνεις. (ERN)
- ❖ Reci mi da li *me* čuješ.

2. λάμπω [lámbō]: V_{fac}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *sijati* // *biti jako svetao*:

- {...} κι έβλεπα τ' άστρο τ' ουρανού μεσουρανής να λάμπει και του γελούσαν τα βουνά, τα πέλαγα κι οι κάμποι (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i sam usred neba gledao zvezdu *kako sija* i kako joj se planine smeju, pučine i ravnice.

b. *otkrivati se* // *predstavljati se*:

- Η αλήθεια και η δικαιοσύνη θα λάμπουν. (ERN)
- ❖ Istina i pravda *će se otkriti*.

c. *izražavati pozitivna osećanja*:

- Το μέτωπό του λάμπει καθαρό και ασυγγέφιαστο. (www.snhell.gr)
- ❖ Njegovo čelo *blista*, čisto i vedro.

II. V_{intr} + A_{από} = H_{emp} + Γ_{ολ}

a. *blistati*:

- Το σπίτι λάμπει από καθαριότητα. (www.snhell.gr)
- ❖ Dom *blista od čistoće*.

III. V_{intr} + A_{με} = H_{emp} + II_{αδβ}

a. *isticati se svojstvima*:

- Λάμπει με την ομορφιά της. (ERN)
- ❖ *Sija svojom lepotom*.

3. λέω [léo] & λέγω [légo], λέγομαι [légo-me]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A = A

a. opisivati // navoditi svojstva ili osobine:

- Λέω τα βάσανά μου. (ERN)
- ❖ Opisujem svoje *muke*.

b. progovarati // dobijati dar govora:

- Το παιδί είπε την πρώτη του λέξη. (ERN)
- ❖ Dete je progovorilo svoju prvu *reč*.

c. priznavati:

- Έλα τώρα, πες την αλήθεια. (ERN)
- ❖ Hajde sad, priznaj *istinu*.

d. izlagati mišljenje ili osećanja // ispoljavati:

- Ο καθένας πρέπει να πει την άποψή του. (ERN)
- ❖ Svako mora da ispolji svoje *mišljenje*.

II. A = H_{emp}

a. zvati // obraćati se nekome imenom:

- Πώς σε λένε; (ERN)
- ❖ Kako se zoveš ?

III. G = A

a. upozoravati:

- Κάτσε φρόνιμα, σου είπα. (ERN)
- ❖ Budi miran, upozorio sam *te*.

IV. G = D

a. potvrđivati:

- Τον ξέρω, σου λέω, είναι απατεώνας. (ERN)
- ❖ Poznajem ga, potvrđujem *ti*, on je mangup.

b. odgovarati // davati odgovor na postavljeno pitanje:

- Τον ρώτησα επίμονα, αλλά δε μου είπε. (ERN)
- ❖ Uporno sam ga upitao, ali *mi* nije odgovorio.

V. A + A_{για} = Π_{ρελ} + J_ο

a. saopštavati // objavljivati:

- Τι λένε οι εφημερίδες για το έγκλημα; (ERN)
- ❖ Šta novine saopštavaju o *zločinu*?

VI. A + A_{σε} = A + L_υ

a. pevati // recitovati:

- Τι ποίημα θα πεις στη γιορτή; (ERN)
- ❖ Koju ćeš *pesmu* recitovati u *proslavi*?

VII. A + G = A + A

a. podsećati // asocirati:

- Μπα, η φυσιογνωμία του δε μου λέει τίποτε. (ERN)
- ❖ Ma jok, njegova ličnost *ništa me* ne podseća.

VIII. A + G = A + Д

a. pripovedati // ispričati:

- Πες μου ένα παραμύθι. (ERN)
- ❖ Ispričaj *mi bajku*.

b. prijavljivati // optuživati // preneti // otkriti:

- Θα τα πω όλα στον πατέρα σου. (ERN)
- ❖ Sve ću otkriti *tvom ocu*.

IX. A + G = A + Л₀

a. informisati // obavestavati:

- Θέλω να σου πω κάτι σημαντικό. (ERN)
- ❖ Hoću da *te* informišem *o nečemu* važnom.

X. A + P_{red} = A + П_{ред}

a. smatrati // karakterisati:

- Φαί το λες εσύ αυτό; (ERN)
- ❖ Da li ti *ga* smatraš *jelom*?

b. davati nadimak // zvati:

- Ήταν πολύ πονηρός και τον έλεγαν αλεπού. (ERN)
- ❖ Bio je veoma lukav, zato su *ga* zvali *lisicom*.

XI. A = P_{процент}

a. predviđati // predosećati // slutiti:

- Το έλεγα εγώ ότι θα συμβεί. (ERN)
- ❖ Slutio sam *da će se to desiti*.

b. tvrditi // misliti:

- Το λέω και το πιστεύω ότι ο φίλος σου είναι εχέμυθος. (ERN)
- ❖ *Tvrđim* i verujem da je tvoj drug poverljiv.

XII. G + R_{va} = A + P_{процент}

a. moliti // obraćati se molbom ili molitvom:

- Πες του να με συγχωρήσει. (ERN)
- ❖ Moli *ga da mi oprost*.

XIII. G + R_{va} = Д + P_{процент}

a. naredivati // zapovedati:

- Σου είπα να σωπάσεις. (ERN)
- ❖ Naredio sam *ti da zaćutiš*.

XIV. G + R_{ότι / πως} = Д + P_{индуит}

a. tumačiti // objašnjavati // eksplicirati:

- Δεν μπορώ να σου πω τι έχει στο μυαλό της. (ERN)

❖ Ne mogu da ti protumačim *šta ima u njenom umu*.

XV. G + R_{ότι} / πως = Д + P_{процент}

a. savetovati // davati savete:

- Του *είπα* να πάει σε ένα γιατρό. (ERN)
- ❖ Savetovao sam *mu da svrati kod lekara*.

XVI. R_{индирупит} = P_{индупит}

a. značiti:

- Δεν ξέρει *τι θα πει φόβος*, είναι άφοβος. (ERN)
- ❖ Ne zna *šta znači strah*, on je neustrašiv.

XVII. R_{va} = H_{енр}

a. ne ostvarivati se:

- Περνούσε η ώρα κι αυτός δεν *έλεγε να φανεί*. (ERN)
- ❖ Vreme je prolazilo, ali nikako *da se on vidi*.

XVIII. R_{va} = P_{процент}

a. misliti // planirati // ciljati:

- Λέω να *κάνω ένα ταξίδι*. (ERN)
- ❖ Planiram *da putujem*.

b. odlučivati // donositi odluku // rešavati se na nešto:

- Είπα να *ξεχάσω τα παλιά*. (ERN)
- ❖ Rešio sam *da zaboravim prošlost*.

XIX. R_{ότι} / πως = P_{процент}

a. obećavati // rečima nekome pružati nadu ili uverenje da će se nešto dogoditi:

- Είπε *πως θα μου δανείσει μερικά λεφτά*, όμως μετά το αρνήθηκε. (ERN)
- ❖ Obećao je *da će mi pozajmiti nešto novca*, ali se onda odrekao.

b. računati // procenjivati:

- Είπα *ότι θα μου φτάσουν τα λεφτά*, αλλά έπεσα έξω. (ERN)
- ❖ Računao sam *da će mi biti dosta novca*, ali pogrešio sam.

c. pretpostavljati // zamišljati:

- Πες *πως είναι αλήθεια*. (ERN)
- ❖ Pretpostavi *da je istina*.

d. tvrditi // podržavati:

- Αν λες *ότι έχεις δίκιο*, πρέπει να το αποδείξεις. (ERN)
- ❖ Ukoliko *tvrdiš da si u pravu*, moraš ga dokazati.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{ε3.π}

a. govoriti se // verovati se (3 lice jednine – množine):

- *Λένε πως θα υπάρξει άνοδος τιμών*. (ERN)
- ❖ *Govori se da će biti porast cena*.

b. vredeti (3 lice jednine):

- Αυτό το ποίημα *δε λέει* τίποτε. (ERN)

❖ Ova pesma *ne vredi* ništa.

II. $V_{\text{intr}} = A_{\text{dB}}$

a. *dešavati se tobože*:

- Και γίνομαι, *λέει*, πλούσιος. (ERN)

❖ I postajem *tobože* bogat.

III. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *osporavati nečije mišljenje ili stav // pobijati tvrdnju*:

- *Δε λέω*, καλό το σπίτι, αλλά πολύ ακριβό. (ERN)

❖ *Ne osporavam*, lepa je kuća, ali veoma skupa.

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{για}} = H_{\text{emp}} + \Pi_0$

a. *razgovarati // rečima razmenjivati misli ili stavove*:

- *Λέγαμε για σένα*, όταν ήρθες. (ERN)

❖ *Razgovarali smo o tebi*, kad si došao.

V. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = \Pi_{\text{ρελ}} + \Pi_{\text{πολ}}$

a. *podrazumevati // neki pojam shvatati na određeni način // implicirati*:

- Τι *θες να πεις μ' αυτό*; (ERN)

❖ Šta *hoćeš da podrazumevaš pod tim*?

4. **ληλατώ** [leilató], **ληλατούμαι** [leilatúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *opljačkati // orobljavati*:

- Οι Γερμανοί δεν τολμούν να ληλατήσουν *τα τρόφιμα* που προορίζονταν για τους Έλληνες.
(www.snhell.gr)

❖ Nemci se ne osuđuju da opljačkaju *namirnice* koje su bile namenjene Grcima.

b. *opustošavati // uništavati*:

- Η Παγκόσμια Τράπεζα ληλατεί *την* καλλιεργήσιμη *γη* της Αφρικής. (www.enet.gr)

❖ Svetska Banka uništava obradivu *zemlju* Afrike.

5. **λείπω** [lípo]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = A_{\text{dB}}$

a. *umalo // zamalo // malo je trebalo*:

- Εχθές όμως λίγο *έλειψε* να τα πληρώση όλα του τα καμώματα με το παραπάνω. (www.snhell.gr)

❖ Juče *zamalo* je platio sve svoje ludorije i to suviše.

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *biti odsutan*:

- { ... } κι άλλοι δια την πατρίδα *έλειψαν* και χάθηκαν ολότελα. (www.snhell.gr)
- ❖ { ... } i drugi *su odsustvovali* radi otadžbine i sasvim su se izgubili.

$$\text{III. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{από}} = \mathbf{H}_{\text{εμπ}} + \mathbf{\Gamma}_{\text{οα}}$$

a. faliti // manjkati:

- *Λείπει* ένα κομμάτι από την τούρτα. (ERN)
- ❖ Jedan komad *fali od torte*.

$$\text{IV. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{G} = \mathbf{H}_{\text{εμπ}} + \mathbf{\Delta}$$

a. nedostajati // svojim odsustvom uzrokovati telesnu ili duševnu tegobu:

- *Μου* λείπεις πολύ. (ERN)
- ❖ *Mnogo mi nedostaješ*.

$$\text{V. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{G} = \mathbf{\Pi}_{\text{pe.1}} + \mathbf{\Gamma}$$

a. lišavati se:

- Αν δεν μιλούν κι εκείνα κι ο λόγος αν *τους λείπει*, μήπως δεν νιώθουν λύπη, δεν νιώθουν και χαρά; (www.snhell.gr)
- ❖ Čak iako ona ne govore i *lišavaju se govora*, zar ne osećaju tugu ili radost?

6. λειτουργώ [liturýó], λειτουργούμαι [liturýúme] & λειτουργιέμαι [liturýiéme]:

\mathbf{V}_{fac}

PRELAZAN

I. $\mathbf{A} = \mathbf{H}$

a. rukovati // upotrebljavati // služiti se oruđem:

- Δεν μπορώ να λειτουργήσω αυτή *τη μηχανή* ! (RNJ 1998: 1004)
- ❖ Ne mogu da rukujem tim *aparatom*!

NEPRELAZAN

I. $\mathbf{V}_{\text{intr}} = \mathbf{H}_{\text{εμπ}}$

a. raditi:

- Οι δημόσιες υπηρεσίες *δε λειτουργήσαν* σήμερα λόγω στάσεως εργασίας. (ERN)
- ❖ Danas državne službe *nisu radile* zbog zaustavljanja rada.

II. $\mathbf{V}_{\text{intr}} = \mathbf{K}_{\text{on}} + \mathbf{\Pi}_{\text{pe.1}}$

a. funkcionisati // delovati // biti ispravan:

- Τα τηλέφωνα της περιοχής μας *δε λειτουργούν* από χτες. (ERN)
- ❖ Od juče telefoni u našoj oblasti *nisu ispravni*.

III. $\mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{με}} = \mathbf{H}_{\text{εμπ}} + \mathbf{H}_{\text{α,αβ}}$

a. proraditi // početi funkcionisati:

- Η μηχανή αυτή *λειτουργεί με την πίεση* ενός μοχλού. (ERN)
- ❖ Ovaj aparat *funkcionise pritiskom* poluge.

IV. $\mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{\Gamma}_{\text{λ}} \mathbf{\Phi}_{\text{p}} + \mathbf{J}_{\text{y}}$

a. vršiti liturgiju:

- Ποιος παπάς *λειτουργεί* σε αυτή την *εκκλησία*; (ERN)

❖ Koji sveštenik *vrši liturgiju u ovoj crkvi?*

$$V. V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = H_{\text{enp}} + \Pi_{\text{pea}}$$

a. igrati ulogu // uticati // vršiti uticaj:

- Τα κόμματα *λειτουργούν ως εκφραστές* της λαϊκής θέλησης. (ERN)
- ❖ Stranke *funkcionišu kao izlagači* narodne volje.

7. λήγω [λίγω]: V_{temp}

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. okončavati se:

- Η εσπερινή προσευχή *έληγε* κατ' εκείνην την στιγμήν {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Večernja molitva *se okončavala* tog trenutka {...}

b. istecati // dolaziti ka kraju:

- Η τουριστική περίοδος αρχίζει το Μάιο και *λήγει* το Σεπτέμβριο. (ERN)
- ❖ Turistički period ročinje u Maju i *isteca* u Septembru.

$$II. V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{pea}} + A$$

a. završavati se // imati nastavak:

- Τα περισσότερα θηλυκά ονόματα *λήγουν σε -α* και *σε -η*. (RNJ 1988: 1012)
- ❖ Većinom imenice ženskog roda *imaju nastavak -α* i *-η*.

8. λησμονώ [lizmonó], λησμονιέμαι [lizmoniéme]: V_{sent}

PRELAZAN

$$I. A + A_{\text{σε}} = A + \mathbb{I}_y$$

a. zaboravljati:

- Τι αρχηγός θα γίνεις, αφού λησμονείς *την περικεφαλαία* σου στα ξένα σπίτια; (www.snhell.gr)
- ❖ Kakav ćeš vođa postati, kad svoj *šlem* zaboravljaš u tuđim *kućama* ?

b. ostavljati zbog nepažnje:

- Σε κατάσταση σοκ ο πατέρας που λησμόνησε *το παιδί* του 8 ώρες *στο αυτοκίνητο*. (www.ethnos.gr)
- ❖ U stanju šoka je otac koji *je ostavio* svoje *dete* za 8 sati *u autu*.

$$II. R_{\text{να}} = P_{\text{процент}}$$

a. zanemarivati // zapuštatí:

- Λησμόνησα *να πάω στην εκδήλωση*. (RNJ 1988:1013)
- ❖ Zanemario sam *da idem na manifestaciju*.

$$III. R_{\text{ότι/πως}} = P_{\text{процент}}$$

a. ne sećati se kad je potrebno:

- {...} η Επιτροπή φαίνεται να λησμονεί *ότι λειτουργεί σε παγκοσμιοποιημένη οικονομία* (www.enet.gr)
- ❖ {...} Komisija izgleda da zaboravlja *da funkcioniše u globalizovanoj privredi*.

9. λιποθυμό [lipoθimó] & λιποθυμάω [lipoθimáo]: V_{sent}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *onesveščivati se // padati u nesvest:*

- Δεν μπορούσα να κουνήσω καθόλου τα πόδια μου, αλλά δεν λιποθύμησα. (www.snhell.gr)
- ❖ Uopšte nisam mogao da pomaknem svoje noge, ali *se nisam onesvestio*.

10. λούζω [lúzo], λούζομαι [lúzome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *prati kosu:*

- Τα μαλλιά μου είναι λιπαρά και τα λούζω κάθε δυο μέρες. (ERN)
- ❖ Moja je kosa masna, *perem je* svaki drugi dan.

b. *poplavljavati:*

- Γιατί, αν στα μάτια της χώρεσε όλη η κατάστερη νύχτα, φως αυγινό λούζει την ψυχή της, έτοιμη πάντα για δάκρυα -ή της χαράς ή της λύπης. (www.snhell.gr)
- ❖ Zato što, ako je cela zvezdana noć u njenim očima, svetlo zore poplavljuje njenu *dušu*, uvek spremna za suze -ili od sreće ili od tuge.

c. *kupati // prati nekoga u kadi punoj vode:*

- Κυρά, έχεις όμορφο μικρό, στο μόσκο αναθρεμμένο, το λούζουν, το στολίζουνε, στο δάσκαλο το στέλνεις. (www.snhell.gr)
- ❖ Gospođo, imaš lepo dete, razmaženo, kupaju *ga*, ukrašavaju *ga*, učitelju *ga* šalješ.

d. *kvasiti // namakati:*

- Ήρθε ένα μεγάλο κύμα και μας έλουσε όλους. (ERN)
- ❖ Došao je neki veliki talas i sve *nas* je pokvasio.

e. *trpeti // podnositi:*

- Τον λούστηκα τρεις ολόκληρες ώρες. (ERN)
- ❖ Tri puna sata sam *ga* trpeo.

f. *grđiti // psovati // prekoravati // opominjati:*

- Τον έλουσε πατόκορφα. (RNJ 1988: 1027)
- ❖ Opsovao *ga* je jako ružno.

11. λύνω [lino], λύνομαι [lino-me]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *odvezivati // odrešivati:*

- Οι αύρες μάς εγνώρισαν και λύνουν τα μαλλιά τους. (www.snhell.gr)
- ❖ Rose su nas prepoznale i odvežu svoju *kosu*.

b. *rasklapati // rastavljati:*

- Λύνω τον κινητήρα. (ERN)

❖ Rasklapam motor.

c. okončavati // završavati // prekidati:

- Ο αυτόπτης μάρτυρας που λύνει τη σιωπή του {...}. (www.madata.gr)

❖ Očecvidac koji prekida svoje ćutanje {...}.

d. ukidati // činiti da nešto prestaje postojati ili delovati:

- Το αέριο που έλυσε την πολιορκία του θεάτρου μοιάζει με αναισθητικό που σε μεγάλες συγκεντρώσεις σκοτώνει. (www.typos.com.cy)

❖ Gas koji je rešio opsadu pozorišta liči na anestetik koji u velikim koncentracijama ubija.

e. oslobađati // činiti nekoga slobodnim // pustati nekoga iz zatvora ili ropstva:

- Λύνω τον αιχμάλωτο. (ERN)

❖ Oslabađam taoca.

II. A + G = A + Д

a. rešavati // odgonetati zagonetku ili rebus // davati pravilan odgovor:

- Μα το γέλιο ξανάρχισε, και μια ψιλή φωνίτσα τού έλυσε στο τέλος το μυστήριο. (www.snhell.gr)

❖ Ali je smeh opet počeo i na kraju tanak glasić odgonetnuo mu je misteriju.

12. λυπό [lipó], λυπούμαι [lipúme] & λυπάμαι [lipáme]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. štedeti // čuvati:

- «Δε λυπάσαι τα νιάτα σου;» μου είπε ένας με μουστάκι. (www.snhell.gr)

❖ „Ne štediš svoju mladost?“ reče mi neko sa brkovima.

b. rastuživati // žalostiti:

- Αλλά με όλη την απορία τους, τα λόγια του Ιησού τούς λύπησαν. (www.snhell.gr)

❖ Međutim uprkos njihovom iznenađenju, Isusove reči su ih rastužile.

II. A = H_{enp} + A_{na}

a. sažaljevati // osećati sažaljenje:

- Ο μυλωνάς τήνε λυπήθηκε και δεν τη σκότωσε. (www.snhell.gr)

❖ Mlinar se sažalio na nju i nije ju ubio.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. tugovati // osećati tugu:

- -Γιατί λυπάσαι; Θα ήταν τόσο τρομερό; (www.snhell.gr)

❖ -Zašto tuguješ? Da li bi bilo tako strašno?

II. V_{intr} = B_{est} + Д

a. biti žao:

- «Να μη λυπάσαι» (www.snhell.gr)

❖ „Neka ti nije žao“.

M

1. μαγειρεύω [majirévo], μαγειρεύομαι [majirévome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. kuvati // u posudi s proključalom vodom pripremati hranu:

- {...} αλλά για να μη μου δώσεις ψάρι, πρέπει να μαγειρέψεις ψάρι. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} ali da mi ne daš ribu, moraš skuvati ribu.

b. falsifikovati // izvrtati:

- Μαγειρεύουν τα εκλογικά αποτελέσματα πριν να τα ανακοινώσουν. (ERN)
- ❖ Falsifikuju izborne rezultate, pre nego što ih objave.

II. A + G = A + D

a. nameštati spletku // uvaljivati u nevolju // podmetati:

- Κ' έλεγα, ο εξαποδώ κάτι μου σκαρώνει, κάτι μου μαγειρεύει {...} (www.snhell.gr)
- ❖ I mislio sam, đavo mi nešto sprema, nešto mi namešta {...}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe},1} + A$

a. pripremati jelo:

- Σήμερα θα φάμε κονσέρβες, γιατί δε μαγειρέψαμε. (ERN)
- ❖ Danas ćemo pojesti konzerve, jer nismo pripremili hranu.

II. $V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe},1} + H$

a. baviti se kuvanjem:

- {...} είχε φτιάξει απέξω μια κουζινούλα, ώστε να μπορεί η μητέρα μου εκεί να μαγειρεύει, τρώγαμε εκεί σαν τραπεζαρία. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} napolju je napravio kuhinjicu, tako da tamo moja mama može da se bavi kuvanjem, jeli smo tamo poput u trpezariji.

2. μαγεύω [majévo], μαγεύομαι [majévome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. zavoditi // osvajati nekoga tako da se on zaljubi // zaludivati:

- Μια απ' αυτές η Αιμιλία Γκρου με μάγεψε σε τέτοιο βαθμό που να μην μπορώ ή και να μη θέλω να θυμάμαι την Ευδοξία. (www.snhell.gr)
- ❖ Jedna od njih, Emilija Gru me je toliko zavela da nisam mogao ili čak nisam ni hteo da se sećam Eudoksije.

b. omadijati // činiti da neko izgubi sposobnost rasuđivanja:

- «Τα δώδεκα πουλιά χωρίς άλλο θα είναι τ' αδέρφια μου και θα τα μάγεψε, φαίνεται, η μάγισσα, η διαβόλισσα». (www.snhell.gr)

❖ „Bez sumnje dvanaest ptica bilo bi moja braća i kako izgleda, veštica, đavolica bi ih omađijala“

$$\text{II. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\mu\epsilon} = \mathbf{A} + \mathbf{I}_{\text{αδφ}}$$

a. privlačiti // izazivati u nekoga volju da se počne zanimati nečime:

- Αυτό το μέρος μέχρι και σήμερα μαγεύει με τη μαγεία τους πολλούς τουρίστες, ντόπιους και ξένους. (www.snhell.gr)
- ❖ Ovo mesto i dan danas svojom *lepotom* privlači mnoge *turiste*, *domaće* i *strane*.

3. μαγνητίζω [magnitízo], μαγνητίζομαι [magnitízome]: \mathbf{V}_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. privlačiti:

- {...} αφού ολόγυρα ο χώρος αυξομειώνεται συνεχώς, ενώ την ίδια στιγμή η έλξη των έργων μαγνητίζει *σάρκα* και *πνεύμα*. (ERN)
- ❖ {...} pošto se prostor okolo povećava i smanjuje stalno, dok u istom trenutku privlačnost dela privlači *leš* i *duh*.

b. izazivati interes // očaravati // šarmirati:

- {...} κι αυτοί, θα έλεγες, πως σε μαγνητίζανε περισσότερο, γιατί από τις τρύπες και τις χαρακιές τους έβλεπες πίσω από το σήμερα και το χτες, πίσω από το χρόνο. (ERN)
- ❖ {...} i oni, rekao bi da *te* više očaraju, jer si od njihovih rupa i ogrebotina gledao iza danas i juče, iza vremena.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} = \mathbf{K}_{\text{on}} + \mathbf{I}_{\text{πεδ}}$$

a. biti privlačan // imati privlačnu snagu:

- Απολαύστε το 2^ο μέρος του φωτογραφικού αφιερώματος σε γυναίκες με βλέμμα που μαγνητίζει (www.otherside.gr)
- ❖ Uživajte u drugom delu fotografskog izdanja sa ženama čiji je pogled *privlačan*.

4. μαζεύω [mazévo], μαζεύομαι [mazévome]: \mathbf{V}_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. brati // ubirati // otkidati plodove ili cveće:

- Και μια μέρα που ο Θανάσης ο Σαρκούκης πήγε στο περιβόλι να μαζέψει *ζαρζαβατικά* και να ποτίσει, δεν ξαναγύρισε. (www.snhell.gr)
- ❖ I jednog dana kada je Tanasis Sarkukis otišao u baštu da ubere *ponvrće* i da zalije, nije se vratio.

b. uređivati:

- Μαζεύω τα καλοκαιρινά *ρούχα*. (ERN)
- ❖ Uređujem letnju *garderobu*.

c. pokupljati:

- Του έπεσε ο αναπήρας και έσκυψε να τον μαζέψει. (ERN)
- ❖ Pao mu je upaljač i sagnuo je da ga pokupi.

d. skupljati // smanjivati dimenzije:

- Μάζεψε τα μανίκια του ρούχου, γιατί είναι μακριά. (ERN)
- ❖ Skupi rukave odeće, jer su dugi.

e. kontrolisati // provoditi kontrolu // podvrgavati kontroli:

- Μαζέψτε τα σκυλιά σας, γιατί κυκλοφορεί λύσσα. (ERN)
- ❖ Kontrolišite svoje pse, jer besnilo cirkuliše.

II. A = H_{enp}

a. odlaziti // gubiti se // bežati (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Υπήρχε μία αόρατη επιτροπή και κάποτε τα μάζεψε. (www.snhell.gr)
- ❖ Bila je nevidljiva komisija koja je nekada pobegla.

III. A = K_{on} + Π_{peд} + Γ_{oд}

a. primati:

- Μαζεύω βροχή. (ERN)
- ❖ Postajem mokar od kiše.

IV. A + A_{από} = A + Γ_{ca}

a. prikupljati:

- Κι οι ίδιοι οι άγγελοι δεν θα προφταίνουν να μαζεύουν τις ψυχές από τη γη. (www.snhell.gr)
- ❖ I sami anđeli ne bi stigli da duše prikupe sa zemlje.

V. A + A_{γύρω} = A + Γ_{οκο}

a. skupljati // sabirati // sazivati:

- Προείδε τη μέρα της κοίμησής του και μάζεψε γύρω του τους μαθητές του και τους ορμήνεψε να ζούνε με αγάπη και ομόνοια. (www.snhell.gr)
- ❖ Predvideo je dan svog pokoja i svoje učenike skupio oko sebe i ih je posavetovao da žive uz ljubav i slogu.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = Π_{peд} + A

a. ograničavati troškove:

- Ο κόσμος έχει αρχίσει να μαζεύεται. (ERN)
- ❖ Ljudi su počeli da ograničavaju svoje troškove.

II. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + A_{дв}

a. vraćati se:

- Είχε μαζευτεί νωρίς στο σπίτι του, γιατί ήταν κουρασμένος. (ERN)
- ❖ Rano se vratio kući, jer bio je umoran.

III. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + J_y

a. ne reagovati // skupljati se:

- Είχε μαζευτεί σε μια γωνιά και δε μιλούσε. (ERN)

❖ *Skupio se u nekom uglu i nije pričao.*

5. μαθαίνω [maθéno], μαθαίνομαι [maθénome]: V_{sci}

PRELAZAN

I. A = A

a. upoznavati:

• Ρομπότ μαθαίνει τον κόσμο, όπως ένα μικρό παιδί. (www.newsbeast.gr)

❖ Robot upozna je svet, kao malo dete.

b. učiti:

• Σαν έμαθε τη λέξη „καλησπέρα“ ο παπαγάλος, είπε ξαφνικά: «Είμαι σοφός, γνωρίζω ελληνικά.» (www.snhell.gr)

❖ Čim je papagaj naučio reč „dobro veče“ reče iznenada: “Mudar sam, znam grčki.”

c. čuti // sluhom primati glas:

• Η ατμόσφαιρα από αυτά που μαθαίνουμε είναι βαριά. (www.snhell.gr)

• Atmosfera je teška zbog svega što čujemo.

II. A = H_{enp} + A_{na}

a. navikavati se // sticati naviku:

• Στο στρατό έμαθα το τσιγάρο. (ERN)

❖ U vojsci sam se naviknuo na cigaretu.

III. A + A_{από} = A + Γ_{οι}

a. obavestavati se // saznati:

• Έμαθα από το δικηγόρο μου το αποτέλεσμα της δίκης. (ERN)

❖ Od svog advokata saznao sam ishod parnice.

IV. A + G = A + Д

a. predavati znanje ili veštinu:

• Στιλό μάς μαθαίνει ορθογραφία. (www.enet.gr)

❖ Hemijska olovka nam predaje pravopis.

V. A + R_{va} = A + P_{προцент}

a. učiti:

• Εφτά ολόκληρα χρόνια μαθαίναμε ο ένας τον άλλο να περιφρονεί τον τόπο του και να θαυμάζει ένα μυθικό τόπο. (www.snhell.gr)

❖ Sedam čitavih godina učili smo jedan drugog da prezire svoju domovinu i da se nekom miškom mestu divi.

VI. R_{va} = P_{προцент}

a. prihvataati stav // usvajati veštinu:

• Τα παιδιά ζωγραφίζουν κατά του ρατσισμού, μαθαίνουν να σέβονται τη διαφορετικότητα των συμμαθητών τους. (www.enet.gr)

❖ Deca slikaju protiv rasizma, uče da poštuju različitost svojih školskih drugara.

VII. R_{ότι / πως} = P_{προцент}

a. saznavati // informisati se:

- Μαθαίνουμε ότι μπορεί νάβαι στο πιο πέρα χωριό. (www.snhell.gr)
- ❖ Saznajemo *da se možda nalazi u daljem selu.*

NEPRELAZAN**I. $V_{intr} = H_{enp}$** **a. opametiti se // urazumljivati se:**

- Τον έδειρα για να μάθει. (ERN)
- ❖ Istukao sam ga *da se opameti.*

II. $V_{intr} = \Pi_{pe.n} + A$ **a. sticati znanje, iskustvo, spretnost:**

- Ο άνθρωπος από τη φύση του θέλει πάντα να μαθαίνει. (ERN)
- ❖ Po prirodi čovek uvek želi *da stiče znanje.*

6. μαλώνω [malóno]: V_{fac} **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. opominjati // napadati nekoga prekornim ili ružnim rečima // grđiti:**

- Γω τραγουδώ τη θάλασσα κι ο νους μου εσέ μαλώνει που 'σαι μικρό κι ανήξερο και δεν ακούς τιμόνι. (www.snhell.gr)
- ❖ More slavim, a moj um *te grđi*, jer si mali i neznalica i kormilu se ne povinuješ.

NEPRELAZAN**I. $V_{intr} = H_{enp}$** **a. svađati se:**

- Τους λέει λοιπόν: «Για να μη μαλώνετε, θα σας πω ένα λόγο κι όποιος τον εξηγήσει, θα παίρνει το καλό χωράφι». (www.snhell.gr)
- ❖ Dakle im kaže: “*Da se ne svađate*, reći ću vam neku reč i koji god je protumači, dobiće dobru njivu“

II. $V_{intr} = \Pi_{pe.n} + A$ **a. prekidati prijateljske odnose:**

- Έχουν μαλώσει, εδώ και δυο χρόνια δε μιλάνε μεταξύ τους. (RNJ 1988: 1048)
- ❖ *Prekinuli su svoje odnose*, već dve godine ne pričaju jedan drugom.

7. μεγαλώνω [megalóno]: V_{sta} **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. uveličavati // prikazivati nešto većim:**

- Μικροσκόπιο που μεγαλώνει αρκετά τα αντικείμενα {...}(ERN)
- ❖ Mikroskop koji *predmete* uveličava dovoljno{...}

b. ojačavati // činiti intenzivnijim:

- Η στάση του υπουργού μεγάλωσε τη λαϊκή αγανάκτηση. (ERN)

❖ Ministrov stav je ojačao *ogorčenje* naroda.

c. odgajati za potrebe deteta i osiguravati telesni, duševni i društveni razvoj:

- Και μια γρηά υπηρέτρια που τον μεγάλωσε, τρέμει κι αυτή για την ζωή του Κλείτου.
(www.snhell.gr)

❖ I neka stara sluškinja koja *ga* je odgojila, čak i ona drhti nad Klitovim životom.

d. stariti // činiti starim:

- Τον μεγαλώνουν τα γένια. (ERN)

❖ Brada *ga* stari.

e. povećavati // činiti da nešto postane veće ili brojnije:

- Η φιλοδοξία του αφεντικού είναι να μεγαλώνει το εργοστάσιο. (www.snhell.gr)

❖ Gazdina ambicija je da povećava *fabriku*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. rasti // postajati viši // razvijati se:

- Τώρα, σαν από στεναγμό Θεού ένας ίσκιος μεγαλώνει. (www.snhell.gr)

❖ Sada kao Božji uzdah jedna senka *raste*.

b. postajati punoletan:

- *Είχα μεγαλώσει*, φαίνεται, εκείνο το χρόνο, κι οι γονείς μου με πήραν μαζί τους παντού.
(www.snhell.gr)

❖ Izgleda da *sam odrastao* te godine, a roditelji su me vodili svuda sa sobom.

II. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pea}}$

a. dobijati šire razmere // povećavati se u iznosu ili dimenziji:

- Ύστερα από τα Χριστούγεννα οι μέρες αρχίζουν να μεγαλώνουν. (ERN)

❖ Posle Božića dani rođinju *da postaju duži*.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{sc}} = G_1 F_r + L_{\text{na}}$

a. provoditi detinjstvo i ranu mladost:

- Ο Αρίων λουπόν γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Λέσβο. (www.snhell.gr)

❖ Dakle se Arion rodio i *proveo je detinjstvo na Lezbosu*.

8. μειώνω [mióno], μειώνομαι [miónome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. ponižavati // zlonamerno umanjavati nečije značenje:

- {...} διαστρεβλώνοντας τα γεγονότα, να δικαιολογήσει τη λαθεμένη του γραμμή, να μειώσει τη σημασία των λαθών που έκανε ο ίδιος προσωπικά. (www.snhell.gr)

❖ {...} izvréući događaje, da opravda svoj pogrešan potez, da poniži *značajnost* svojih sopstvenih grešaka.

b. smanjivati // redukovati:

- Η καρνοαπαγόρευση μειώνει τις πρόωρες γεννήσεις. (www.enet.gr)
- ❖ Zabrana pušenja smanjuje prevremene porodaje.

$$\text{II. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\mu\epsilon} = \mathbf{A} + \mathbf{H}_{ca}$$

a. povređivati ugled // vredati // odnositi se prema nekome prezrivo ili grubo pokazujući odsustvo uvažavanja:

- Με συγχωρείς, αλλά δεν ήθελα να σε μειώσω μ' αυτά που είπα. (ERN)
- ❖ Oprosti mi, ali nisam hteo da te uvredim sa onim, što sam rekao.

9. μελετώ [meletó] & μελετώω [meletáo], μελετώμαι [meletóme]: V_{sci}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. učiti pažljivo i intenzivno:

- {...} απερρίφθην στις εξετάσεις που 'δωσα για το σχολαρχείο, καθυστερήσας, όπως πάντα, στα Μαθηματικά, που δεν τα μελετούσα από φυσική αντιπάθεια. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} pao sam na ispitima koje sam polagao za srednju školu, jer sam kao uvek bio slab u matematici koju nisam učio zbog prirodne antipatije.

b. proučavati // dobro upoznavati // istraživati:

- Σ' αυτή τη διαγωγή έζησε πενήνταπέντε χρόνια και μελετούσε την Αγία Γραφή μέρα και νύχτα. (www.snhell.gr)
- ❖ Sa ovim ponašanjem je živeo pedeset pet godina i proučavao je Sveto Pismo.

c. spominjati // govoreći doticati se nekoga:

- Καλώς τον ! Κι ότι σε μελετούσαμε. (RNJ 1988: 1075)
- ❖ Dobro došao! Taman smo te spominjali.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \mathbf{J}_o$$

a. razmišljati // razmatrati:

- Μα μες στην σκέψη του την μελετούσε πάντα σαν κάτι ιερό που προσκυνώντας το πλησιάζεις, σαν οπτασία τόπου ωραίου, σαν όραμα ελληνικών πόλεων {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Međutim u svojoj misli stalno je razmišljao o njoj kao o nekom svetilištu kome se klanjajući pribižavaš, kao viziji lepog mesta, kao viziji grčkih gradova {...}

$$\text{III. } \mathbf{R}_{va} = \mathbf{P}_{\text{process}}$$

a. nameravati // planirati:

- Τι μελετάς να κάνεις; (ERN)
- ❖ Šta nameravaš da učiniš?

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\gamma\omega} = \mathbf{H}_{\text{emp}} + \mathbf{A}_{\text{za}}$$

a. učiti:

- Προτιμώ να μελετώ τις νυχτερινές ώρες για τις εξετάσεις μου. (RNJ 1988: 1075)
- ❖ Preferiram da učim za svoje ispите u noćnim časovima.

10. μένω [méno]: V_{sta} **NEPRELAZAN****I. $V_{intr} = B_{e31}$** **a. *preostajati*** (3 lice jednine):

- {...} όταν δε μένει πια ούτε να διαλέξεις το θάνατο που γύρευες δικό σου, ακούγοντας μια κραυγή ακόμη και του λύκου την κραυγή, το δίκιο σου. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} kada više *ne preostaje* niti da izabereš svoju smrt koju si tražio slušajući krik, čak i vučji krik, svoje pravo.

II. $V_{intr} = H_{emp}$ **a. *čuvati se // održavati se***:

- Οι κυβερνήσεις πέφτουνε, μα η αγάπη μένει. (RNJ 1998: 1078)
- ❖ Vlade padaju, ali *se čuva ljubav*.

III. $C_{op} + P_{red} = K_{on} + \Pi_{pe1}$ **a. *upadati u situaciju***:

- Έμεινε ορφανός από μάνα και πατέρα. (RNJ 1998: 1078)
- ❖ *Postao je sirot od majke i od oca*.

IV. $V_{intr} + A_{dv} = H_{emp} + A_{db}$ **a. *ostajati // zadržavati se na nekom mestu***:

- Όσο μένει η ανωμαλία, τόσο προχωρεί το κακό. (www.snhell.gr)
- ❖ *Koliko god ostaje nepravilnost, toliko zlo ide*.

V. $V_{intr} + A_{se} = H_{emp} + J_y$ **a. *živeti // stanovati***:

- Εγώ και ο φίλος μου μένουμε στην ίδια πόλη. (ERN)
- ❖ *Moj drug i ja živimo u istom gradu*.

VI. $V_{intr} + P_{red} = H_{emp} + \Pi_{pe1}$ **a. *zaustavljati se***:

- Έμεινε στάσιμος ως προς την επαγγελματική του εξέλιξη. (RNJ 1998: 1078)
- ❖ *Zaustavio se besperspektivan što se svoga profesionalnog razvoja tiče*.

11. μεταδίδω [metaδίδο], **μεταδίδομαι** [metaδίδομαι]: V_{mov} **PRELAZAN****I. $A + G = A + D$** **a. *predavati govorom***:

- Ο δάσκαλος μεταδίδει στους μαθητές του την αγάπη για τη γνώση. (ERN)
- ❖ *Učitelj svojim učenicima predaje ljubav za znanje*.

b. *prenositi // činiti da pređe na drugoga*:

- Ένοιωθα να μου μεταδίδει μια παράξενη γοητεία. (www.snhell.gr)
- ❖ *Osećao sam da mi prenosi neku čudnu draž*.

II. $G + R_{rel} = D + P_{procent}$

a. saopštavati // davati nekome nešto na znanje:

- Σου μετέδωσα ό,τι ακριβώς μου είπαν. (ERN)
- ❖ Saopštio sam ti tačno sve, što su mi rekli.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + \text{J}_{\text{na}}$$

a. emitovati // izvoditi emisiju:

- Ο σταθμός μεταδίδει στα FM. (ERN)
- ❖ Radiostanica emituje na frekvencijskoj modulaciji.

12. μετακινώ [metakinó], μετακινούμαι [metakinúme]:V_{mov}**PRELAZAN**

$$\text{I. } A = A$$

a. pomerati:

- τόσο δυνατός ήταν, που μια φορά άλειψε μια στρογγυλή πέτρα με λάδι, στάθηκε απάνω και κανένας δεν μπορούσε να τον μετακινήσει. (www.snhell.gr)
- ❖ bio je toliko jak tako da, kad je jednom uljem namazao okrugli kamen, stao je na njemu i niko ga nije mogao da pomeri.

$$\text{II. } A + A_{\text{από}} + A_{\text{για}} = A + \Gamma_{\text{uz}} + A_{\text{y}}$$

a. premeštati:

- Από πληροφορίες των πολιτικών οργανώσεων και του τύπου το τάγμα αυτό θα μετακινούσε την έδρα του απ' την Κρύα Βρύση για τη Θεσσαλονίκη{...} (www.snhell.gr)
- ❖ Prema informacijama političkih organizacija i štampe ovaj bataljon svoje *sedište bi premostio iz Hladne Slavine u Solun*{...}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + \text{J}_{\text{y}}$$

a. emigrirati // iseljavati se:

- Φαίνεται πως για μια περίοδο 3-4 μηνών μετακινούνταν σε μια ακτίνα 20-50 χιλιομέτρων. (www.snhell.gr)
- ❖ Izgleda da su se tokom 3-4 meseca iseljavali u radijusu od 20-50 kilometara.

13. μετακομίζω [metakomízo], μετακομίζομαι [metakomízome]:V_{mov}**PRELAZAN**

$$\text{I. } A + A_{\text{σε}} = A + A_{\text{y}}$$

a. premeštati // postavljati na drugo mesto:

- Το καλοκαίρι, με το καλό, θα γυρίσει ο Άρης από το Παρίσι και θα μετακομίσει όλα τα οστά των Προβελέγγων στον τάφο τον μεγάλο του Μπότσαρη{...}(www.snhell.gr)
- ❖ Letos, ako Bog da, Aris će se vratiti iz Pariza i će premostiti sve *kosti* porodice Provelegiosa u veliki Botsarisov *grob*{...}

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{na}}$$

a. *preseljavati se*:

- Μόλις προ μιας εβδομάδας έχομε μετακομίσει στην οδό Πλουτάρχου 21 η μητέρα, ο πατέρας, η Μελίτα και ο Παύλος στο πρώτο πάτωμα. (www.snhell.gr)
- ❖ Tek pre nedelju dana *smo se majka, otac, Melita i Pavle preselili na prvi sprat* u ulici Plutarha 21.

14. μεταλαβαίνω [metalavéno]: V_{eve}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. *primati pričest*:

- Γι' αυτό, μια μέρα που είχε μεταλάβει τα *Άχραντα Μυστήρια*, είδε να φανερώνεται μπροστά του η Παναγία, μαζί με τους αποστόλους Πέτρο και Ιωάννη. (www.snhell.gr)
- ❖ Zato, kad je jednog dana pričestio *Svete Tajne* video da se pred njim pojavljuje Bogorodica zajedno sa apostolima Petrom i Jovanom.

$$II. A = A + D$$

a. *davati pričest*:

- Τασούλα μου, θα πεθάνω, γρήγορα τον παπά φώναξε να με μεταλάβει και ξαπλώσετέ με, όπως βάζομε τους νεκρούς. (www.snhell.gr)
- ❖ Moja Tasula, umreću, brzo zovi popa da *mi* da *pričest* i položite me, kao što stavljamo mrtvace.

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. *primati pričest*:

- Νηστεύει για να μεταλάβει. (ERN)
- ❖ Posti *kako bi pričestio*.

15. μεταμφιέζω [metamfiézo], μεταμφιέζομαι [metamfiézome]: V_{sta}

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{y}}$$

a. *maskirati // preoblačiti*:

- Γυναίκα μεταμφιέστηκε σε άντρα. (ERN)
- ❖ Žena se *preobukla u muškarca*.

16. μεταναστεύω [metanastévo]: V_{mov}

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{H3}}$$

a. *useljavati se // doseljavati se // iseljavati // emigrirati*:

- Μεταναστεύουν από την Ελλάδα οι νέοι άνθρωποι και οι παλιές εικόνες. (www.snhell.gr)
- ❖ Mladi ljudi i stare slike *emigriraju iz Grčke*.

17. μετανιώνω [metanióno]: V_{psych} **PRELAZAN**

$$I. A = H_{\text{emp}}$$

a. menjati mišljenje ili odluku (uz «το»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u jednini):

- Το μετάνιωσα που δεν πήγα μαζί τους. (RNJ 1988: 1091)
- ❖ *Pokajao sam se, jer nisam otišao sa njima.*

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$$

a. predomišljati se // menjati mišljenje:

- Νά που ο Μάρτης μετανιώνει και τα σύννεφα μαζώνει{...} (www.snhell.gr)
- ❖ *Eto Mart se predomišlja i oblake skuplja{...}*

$$II. V_{\text{intr}} + A_{\gamma\tau\alpha} = H_{\text{emp}} + J_0$$

a. kajati se // iskazivati žalost zbog učinjene greške:

- Καταλαβαίνετε λοιπόν τι ζωή έκανα, αλλά δεν μετανιώνω για τίποτα από όλα αυτά. (www.snhell.gr)
- ❖ *Dakle razumete kakav sam život provela, ali se ni o čemu od svega toga ne kajem.*

18. μετατρέπω [metatrépo], **μετατρέπομαι** [metatrépome]: V_{sta} **PRELAZAN**

$$I. A + A_{\sigma\epsilon} = A + A_y$$

a. menjati // zamenjivati jedno drugim:

- Μετατρέπει δραχμές σε δολάρια. (ERN)
- ❖ *Menja drahme u dolare.*

b. pretvarati // preobraćati:

- Τα βασιλικά παλάτια και το καζίνο αυτής της πόλης, *το οποίο είχαν μετατρέψει σε νοσοκομείο* ήταν το μέρος, όπου μείναμε μέχρι να αναρρώσουμε. (www.snhell.gr)
- ❖ *Carske palate i kazino onog grada koji su pretvorili u bolnicu* beše mesto, gde smo ostali, dok se oporavimo.

19. μεταφράζω [metafrázo], **μεταφράζομαι** [metafrázome]: V_{sci} **PRELAZAN**

$$I. A + A_{\sigma\epsilon} = A + A_y$$

a. prevoditi // sa jednog jezika izgovarati ili pisati u drugom jeziku:

- Ερευνητές της Microsoft ανέπτυξαν ένα καινοτομικό λογισμικό που μεταφράζει τη φωνή του χρήστη σε ξένη γλώσσα και μάλιστα με παρόμοιο τόνο φωνής. (www.kathimerini.gr)
- ❖ *Istraživači Microsoft-a razvili su inovativan softver koji glas korisnika prevodi u strani jezik i to u tonu sličnom glasu.*

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{emp}} + H_{\text{ca}}$$

a. *izjednačeno biti // podrazumevati se // značiti* (3 lice jednine):

- Όσο η απόγνωση *δεν μεταφράζεται* σε συλλογικό αγώνα τόσο ευκολότερο είναι να στρώσει το χαλί στην αποδοχή της σιδηράς πυγμής που δοκιμάζει η κυβέρνηση. (www.enet.gr)
- ❖ Ukoliko *se* očaj *ne izjednačava sa* kolektivnom *borbom* vladi je lakše da tepih prostre prihvatanju gvozdene pesnice koju proba.

20. μετρώ [metró] & μετράω [metráo], μετρίεμαι [metriéme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *redom spominjati // nabrajati*:

- Εγώ κάθομαι εδώ, ολομόναχος, μέσα σε τούτο το υγρό υπόγειο, έξω βρέχει, και μετράω τα *σφάλματα* που έκανα, *τις μάχες* που έδωσα {...}.(www.snhell.gr)
- ❖ Ja sedim ovde, sasvim sam, u ovom mokrom podzemlju, napolju pada kiša, a nabrajam *prekršaje* koje sam učinio, *bitke* koje sam dao{...}

b. *razmatrati // ispitivati*:

- Μέτρα *τις δυνάμεις* σου, πριν επιχειρήσεις. (ERN)
- ❖ Razmotri svoje *moći*, pre nego što pokušaš.

II. A + A_{με} = A + A_{να}

a. *ceniti // priznavati vrednost // poštovati*:

- Μετράει *τα πάντα με βάση* το χρήμα. (ERN)
- ❖ Sve procenjuje *na osnovu* novca.

III. R_{rel} = A

a. *brojati // utvrđivati koliko ima nečega uzimajući jedno po jedno*:

- Αν άρχιζε ο Θεός μια μέρα να μετράει *όσα έφτιαζε*: άστρα, πουλιά, σπόρους, βροχές, μητέρες, λόφους, θα τέλειωνε ίσως κάποτε. (www.snhell.gr)
- ❖ Da je jednog dana Bog počeo da broji *sve* što je napravio: zvezde, ptice, semena, kiše, majke, brda, možda bi jednom završio.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = E_{ε3.1}

a. *smatrati se validnim // biti važeći* (3 lice jednine – množine):

- Δε μετράει αυτό το γκολ. (ERN)
- ❖ Ovaj gol *ne važi*.

b. *vredeti // imati važnost*:

- Δεν ήξεραν ακόμη πόσο είναι άσκοπο να ψάχνουμε το λόγο, μια και χίλιες δυο αιτίες διαφορετικές φέρνουν το ίδιο αποτέλεσμα -και πως αυτό *μετράει*. (www.snhell.gr)
- ❖ Još nisu znali koliko je to besmisleno da tražimo razlog, budući da bezbroj različitih razloga donosi jednak rezultat - i da ovo *vredi*.

II. V_{intr} = Π_{pe1} + A

a. *upoređivati visinu*:

- *Μετρήθηκαν* για να δουν ποιος είναι ψηλότερος. (ERN)

❖ *Uparedili su svoju visinu da vide ko je viši.*

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{για}} = K_{\text{ον}} + \Pi_{\text{ρελ}} + \Delta$$

a. biti važan:

- Δύο πλάσματα *μετράνε για εκείνον*: η γυναίκα του και το παιδί του. (ERN)

❖ *Dva bića su mi važna*: njegova žena i dete.

$$\text{V. } V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{ενρ}} + \Pi_{\text{ca}}$$

a. takmičiti se // nadmetati se:

- Όσες φορές όμως ήθελε ο Υάκινθος *να μετρηθεί* με το φίλο του, πάντα έβγαινε δυνατότερος και επιτηδειότερος ο Απόλλων. (www.snhell.gr)

❖ *Međutim kad god je Hijacint hteo da se takmiči sa svojim prijateljem*, uvek je Apolon bio jači i sposobniji.

21. μιλώ [miló] & μιλάω [miláo], μιλιέμαι [miliéme]: V_{dic}

PRELAZAN

I. G = A

a. savetovati // davati savet:

- *Του* μίλησα, μα δε θέλησε να με ακούσει. (ERN)

❖ *Savetovao sam ga*, ali nije hteo da me poslušá.

II. G = Δ

a. pričati // usmeno kazivati:

- Ποιος σου *μιλά* σένα, νάνε; (www.snhell.gr)

❖ *Ko ti priča*, patuljče?

III. A = H_{ενρ} + J_o

a. slagati se // dogovarati se // davati pristanak ili saglasnost na nešto // izražavati svoje slaganje s nekim // prihvatati nečije mišljenje (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- *Τα* μιλήσαμε. (ERN)

❖ *Dogovorili smo se o tim stvarima.*

IV. G + A_{για} = H_{ενρ} + Γ_{κοδ} + A_{za}

a. posredovati // biti posrednik:

- *Θα* μιλήσω στον *υπουργό για* σένα. (ERN)

❖ *Posredovaću kod ministra za tebe.*

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = Γ_πΦ_p

a. držati besedu // držati govor // besediti:

- *Μιλάει* ο ρήτορας. (ERN)

❖ *Govornik drži besedu.*

II. V_{intr} = Γ_πΦ_p + J_y

a. imati dobar odnos // biti u dobroj relaciji:

- Είναι καιρός που δε μιλιόμαστε. (ERN)

❖ Dugo nismo u dobrim odnosima.

III. $V_{intr} = H_{emp} + \mathbb{I}$

a. *suprotstavljati // postavljati se u položaj onoga koji se opire:*

- Ποιος τολμάει να μιλήσει μπροστά του! (ERN)

❖ Ko se usuđuje da mu se suprotstavi!

IV. $V_{intr} + A_{για} = H_{emp} + \mathbb{I}_o$

a. *pričati // opisivati // nešto imati za predmet ili za sadržaj:*

- Όλα αυτά τα παραμύθια μιλάνε για αυτονομία, τον απογαλακτισμό, την ενηλικίωση, διαδικασία πολλές φορές οδυνηρή. (www.kathimerini.gr)

❖ Sve bajke pričaju o nezavisnosti, ablaktaciji, punoletstvu, procesu koji je mnogo puta bolan.

V. $V_{intr} + A_{με} = H_{emp} + \mathbb{I}_{ca}$

a. *razgovarati // voditi razgovor // obraćati se rečima:*

- Μια νύχτα τον άκουσε η μητέρα του να μιλά με κάποιον. (www.snhell.gr)

❖ Jedne noći ga je njegova majka čula da razgovara sa nekim.

VI. $V_{intr} + A_{dv} = H_{emp} + A_{δb}$

a. *artikulisati // progovarati // izgovarati razgovetno // jasno vršiti artikulaciju:*

- Το μωρό μίλησε νωρίς. (ERN)

❖ Beba je progovorila rano.

VII. $V_{intr} + P_{red} = H_{emp} + \mathbb{I}_{ca}$

a. *govoriti // kazivati // saopštavati nešto rečima // služiti se govorom:*

- Από το να μιλά κανείς μονάχος, ως το να μιλά κανείς άλλη γλώσσα, δεν είναι μακρύς ο δρόμος. (www.snhell.gr)

❖ Od trenutka kad neko govori sa samim sobom, dok govori drugi jezik, put nije dug.

22. μιμούμαι [mimúme]: $V_{dep} - V_{fac}$

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *oponašati // imitirati:*

- Γιατί να πασκίζουν να μιμηθούν ξένα μοντέλα και ξένες τεχνολοπίες; (www.snhell.gr)

❖ Zašto pokušavaju da oponašaju strane modele i tuđe stilove?

23. μνημονεύω [mnimonévo], μνημονεύομαι [mnimonévome]: V_{dic}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *komemorirati // govoriti u nečiju počast // pominjati:*

- Τον πεθαμένο μνημονεύουν· και κοιμάται πιο ήσυχα, συγχωρεμένη η ψυχή. (ERN)

❖ Pokojnog pominju; i on mirnije spava, pokoj mu duši.

II. $A + A_{για} = A + \mathbb{I}_o$

a. navoditi // spominjati // doslovno prenositi nečije reči:

- Η πρωθυπουργική απόφαση μνημονεύει αόριστα *κινδύνους για την «υγεία των υποψηφίων» των πανελλαδικών εξετάσεων από την ενδεχόμενη αναβολή των τελευταίων{...}* (www.enet.gr)
- ❖ Premijerska odluka nejasno navodi *opasnosti o „zdravlju kandidata“* prijemnih ispita zbog eventualnog odlaganja{...}

24. μοιράζω [mirázo], μοιράζομαι [mirázome]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A****a. razdeljivati // davati većem broju osoba:**

- Δώρα στα χέρια του πολλά και εύμορφα κρατεί, και τα μοιράζει γελαστός.(www.snhell.gr)
- ❖ U rukama drži mnoge i lepe poklone i ih razdeljuje.

b. isporučivati // slati:

- Τακτοποιώ έτσι την καρέκλα μου, ώστε να με βλέπη ο Νικολινάκος, ο οποίος μοιράζει *αυτόγραφα* και *χαμόγελα*. (www.snhell.gr)
- ❖ Sređujem svoju stolicu tako da me gleda Nikolinakos koji isporučuje *autograme* i *osmehe*.

II. A + A_{σε} = A + A_{na}**a. razdvajati // rastavljati:**

- Μοίρασε το στρατό στα δύο. (ERN)
- ❖ Razdvojio je vojsku na dva dela.

b. raspodeljivati // raspoređivati // davati prema planu ili potrebama na razne strane:

- Μοιράζει λογικά το χρόνο του στη δουλειά, στον ύπνο και στη διασκέδαση. (ERN)
- ❖ Na logičan način svoje vreme raspodeljuje na *posao, spavanje* i *zabavu*.

III. A + G = A + Δ**a. raščlanjivati na manje komade // deliti:**

- Μοίρασε την περιουσία του στα τρία παιδιά του. (ERN)
- ❖ Svojim troma *deci* je podelio svoju *imovinu*.

b. raznositi // distribuirati:

- Ένας ταχυδρόμος στη Σαρδηνία, κατηγορείται για κλοπή, καθώς αντί να μοιράζει την *αλληλογραφία στους παραλήπτες {...}* (www.newsbomb.gr)
- ❖ Neki poštar na Sardiniji optužen je za krađu, pošto umesto da *primaocima* raznosi *poštu {...}*

NEPRELAZAN**I. V_{intr} + A_{ανάμεσα σε} = V_{intr} + G_{između}****a. deliti se:**

- Μοιράζομαι *ανάμεσα στην καριέρα και την οικογένεια*. (RNJ 1998: 1120)
- ❖ *Delim se između karijere* i *porodice*.

II. V_{intr} + A_{σε} = Γ_πΦ_p + Δ_y**a. davati saigračima karte pri kartaškoj igri:**

- Σε αυτό το παιχνίδι μοιράζει η μάνα. (RNJ 1998: 1120)

❖ *U ovoj igri karte deli „mama“.*

25. μολύνω [molíno], **μολύνομαι** [molínome]: **V_{sta}**

PRELAZAN

I. A = A

a. inficirati // prenositi zarazu // prenositi u nečiji organizam uzročnike zarazne bolesti:

- Θα μολύνεις την πληγή, αν την αγγίζεις με βρόμικα χέρια. (ERN)
- ❖ Inficiraćeš ranu, ukoliko je pipaš sa prljavim rukama.

b. prljati // negativno uticati na intelekt ili dušu:

- Η απιστία μολύνει τον ιερό θεσμό του γάμου. (RNJ 1998: 1122)
- ❖ Neverstvo prlja svetu instituciju braka.

II. A + A_{με} = A + H_{ca}

a. izazivati zagađenje:

- Τα αυτοκίνητα με τα καυσαέρια τους μολύνουν τον αέρα. (RNJ 1998: 1122)
- ❖ Automobili zagađuju vazduh sa izduvnim gasovima.

26. μορφώνω [morfóno], **μορφώνομαι** [morfónome]: **V_{sci}**

PRELAZAN

I. A = A

a. stvarati // oblikovati // sastavljati // davati obrazac:

- {...} να μορφώσουν την δική τους προσωπική γνώμη. (www.onalert.gr)
- ❖ {...} da stvore svoje sopstveno mišljenje.

b. obrazovati // sastavljati // stvarati:

- Αλλά μόνον τα θρανία δεν μπορούν να μορφώσουν την ψυχή των ανθρώπων{...}(www.snhell.gr)
- ❖ Ali samo klupe ne mogu da obrazuju ljudsku dušu{...}

c. školovati // pružati obrazovanje:

- Θέλει να μορφώσει τα παιδιά του. (ERN)
- ❖ Hoće da školuje svoju decu.

27. μοσχοβολώ [moshovoló] & **μοσχοβολάω** [moshovolóo]: **V_{sent}**

PRELAZAN

I. A = H

a. odisati lepim mirisom:

- Το εκκλησάκι ήταν πεντακάθαρο και μοσχοβολούσε λιβάνι. (RNJ 1998: 1132)
- ❖ Crkvice je bila prečista i odisala tamjanom.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{από} = H_{εντ} + A_{να}

a. lepo mirisati // ugodno mirisati:

- Μοσχοβολούσε ο τόπος όλος από θυμάρι (www.snhell.gr)

- ❖ Čitavo mesto je mirisalo na majčinu dušicu.

28. μπαινοβγαίνω [benovjéno]: V_{mov}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\text{μέσα σε}} = H_{\text{enp}} + A_y$$

a. ulaziti i izlaziti:

- Μέλισσες μπαινοβγαίνουνε μες στα ρουθούνια των αγελάδων. (www.snhell.gr)
- ❖ Pčele ulaze i izlaze u nozdrve krava.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{pe.l}} + A$$

a. često íci u zatvoren prostor // posećivati // obilaziti:

- Σ' ένα «κατάστημα» βλέπω να μπαινοβγαίνουν σχετικά πυκνοί επισκέπτες. (www.snhell.gr)
- ❖ Neku „prodavnicu“ vidim da gosti posećuju relativno često.

29. μπαίνω [béno]: V_{mov}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{imp}} = \mathbf{E}_{\text{ε.λ}}$$

a. počinjati (3 lice jednine - množine):

- Μπαίνει η εβδομάδα. (ERN)
- ❖ Počinje nedelja.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. pojavljivati se (3 lice jednine - množine):

- Μπαίνει ένα καινούριο πρόβλημα. (ERN)
- ❖ Pojavljuje se novi problem.

b. ulaziti // dospевati u zatvoren ili ograničen prostor:

- Αλλά τον διακόπτει ο υπηρέτης του που μπαίνει τρέχοντας, και την βαρυσήμαντην είδησι αγγέλλει. (www.snhell.gr)
- ❖ Ali prekida ga sluga koji ulazi trčeci i saopštava važnu vest.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}}$$

a. raspoređivati se // zauzimati odgovarajuće mesto // postrojavati se // stajati u red:

- Στρατιώτες που μπαίνουν στη σειρά {...} (ERN)
- ❖ Vojnici koji se postrojavaju {...}

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Gamma_{\text{λ}} \Phi_p + \mathbb{J}_y$$

a. učestnovati // imati učešće:

- Είναι η εποχή που μπαίνω ενεργά στην επαναστατική δράση. (www.snhell.gr)
- ❖ Το je bilo vreme kad imam aktivno učešće u revolucionarnoj akciji.

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{na}}$$

a. postavljati se // metati se:

- Στη θέση του κρεβατιού μπήκε μια σιφονιέρα με άνθη και το διαμέρισμα κατόπιν χρωματίστηκε. (www.snhell.gr)
- ❖ Na mesto kreveta postavila se komoda sa cvećem, a onda se stan ofarbao.

b. upisivati na fakultet:

- Σε ηλικία 18 ετών μπήκε στην Ιατρική του Πανεπιστημίου Αθηνών από τους πρώτους.
(www.kathimerini.gr)

❖ Sa 18 godina se među prvim upisao na Medicinski Fakultet Univerziteta u Atini.

$$\text{V. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + A_y$$

a. ukrcavati se // penjati se u prevozno sredstvo:

- Ο Πετρής μπαίνει μέσα στη βάρκα και πηγαίνουν στο καράβι μαζεύοντας το παλαμάρι.
(www.snhell.gr)

❖ Petar ukrcava se u čamac i idu na brod skupljajući konopac.

$$\text{VI. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_y$$

a. postajati uži // sužavati se // skupljati se:

- Τι κάνεις, αν το ρούχο μπήκε στο πλύσιμο; (www.inews.gr)

❖ Šta raditi, kad se odeća skupila u pranju?

$$\text{VII. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = P_{\text{ρελ}} + D$$

a. odgovarati // biti pogodan // pristajati:

- Λεμόνι μπαίνει στη σούπα, όχι ξίδι. (ERN)

❖ Limun odgovara supi, ne sirće.

$$\text{VIII. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} + G = H_{\text{ενρ}} + D + A_y$$

a. uvlačiti se:

- Πονάει, γιατί του μπήκε ένα αγκάθι στο πόδι. (ERN)

❖ Boli, jer mu se trn uvukao u nogu.

30. μπορώ [boró]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. podnositi // trpeti // izdržavati teškoću:

- Δεν τον μπορώ αυτόν τον άνθρωπο με τις ιδιοτροπίες του. (ERN)

❖ Ne podnosim tog čoveka zbog njegovih kaprica.

II. R_{va} = P_{προσεντ}

a. moći // imati mogućnost:

- Απόψε δεν μπορούσα να κοιμηθώ από τη ζέστη. (www.snhell.gr)

❖ Večeras od vrućine nisam mogao da zaspim.

b. smeti // imati dopuštenje // imati smelost // usuđivati se:

- Πρόκειται για τη μοναδική πισίνα του κόσμου, στην οποία δεν μπορείς να κολυμπήσεις!
(www.inews.gr)

❖ Radi se o jedinom bazenu na svetu u kome se ne usuđuješ da plivaš!

c. umeti // biti sposoban // vladati veštinom:

- Δεν μπορεί να δουλέψει, γιατί είναι άρρωστος. (ERN)

❖ Ne može da radi, jer je bolestan.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{ε3,1}

a. nema šanse // nema teorije (uz negativnu rečcu «δεν»):

- Δεν μπορεί! Κάποιο λάθος θα κάνεις! (RNJ 1998: 1154)
- ❖ *Nema teorije ! Sigurno grešiš !*

b. biti moguće // biti verovatno:

- Μπορεί να πάω, μπορεί και να μην πάω. (ERN)
- ❖ *Moguće je da idem, moguće je i da ne idem.*

II. V_{intr} = H_{emp}

a. polaziti za rukom // uspevati:

- Συγγνώμη, δε θα έρθω, γιατί δεν μπορώ. (RNJ 1998: 1154)
- ❖ *Izvinjavam se, neću doći, jer ne mogu.*

III. V_{intr} = H_{emp} + A_{dB}

a. ne osećati se dobro (uz negativnu rečcu «δεν»):

- Δεν μπορώ, έχω φοβερό πονοκέφαλο. (RNJ 1998: 1154)
- ❖ *Ne osećam se dobro, imam strašnu glavobolju.*

31. μπουμπουνίζω [bubunízo]: V_{temp}

PRELAZAN

I. A + G = A + A_{dB}

a. udarati // lupati // mlatiti // pucati na nekoga:

- Θα σου μπουμπουνίσω μία. (ERN)
- ❖ *Ošamariću te jednom.*

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{ε3,1}

a. grmeti // tutnjiti:

- Βρέχει δυνατά και μπουμπουνίζει. (ERN)
- ❖ *Jaka kiša pada i grmi.*

II. V_{intr} = H_{emp}

a. gundati:

- Η γιαγιά σου, ψυχή μου, μπουμπουνίζει, μα δεν βρέχει. (www.snhell.gr)
- ❖ *Dušo moja, tvoja baka gundā, ali ništa više.*

32. μυρίζω [mirízo], μυρίζομαι [mirízome]: V_{sent}

PRELAZAN

I. A = A

a. mirisati // čulom mirisa reagovati na nadražaj mirisa:

- Δεν μπορούσα να το φιλήσω, όμως μου άρεσε να το μυρίζω. (www.snhell.gr)
- ❖ *Nisam mogao da ga poljubim, ali mi se dopalo da ga mirišem.*

b. slutiti // imati slutnju // predosećati:

- Δεν το ήξερα, αλλά το μυρίζομουν. (ERN)

❖ Nisam znao o tome, ali sam *ga* naslućivao.

c. shvatati nešto skriveno // zaticati:

• Σε λίγο με *μυρίζεται* ο φυστικός. Τον διώχνω με δυσκολία. (www.snhell.gr)

❖ Uskoro me *zateče* prodavač lešnika. Uz teškoću *ga* teram.

II. A = H

a. odisati mirisom:

• Ούλες οι γειτονίες *μυρίζανε* λιβάνι κι ευφραίνότανε η ψυχή μας. (www.snhell.gr)

❖ Svi komšiluci su odisali *timjanom* i naša duša je osećala radost.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = D

a. predisponirati // biti predodređen za nešto:

• Το απόγευμα στη γειτονιά μου σταμάτησαν να επιτάζουν δύο κάρα για το Στρατό: κακά σημάδια, *μυρίζει* επιστράτευση. (www.snhell.gr)

❖ Po podne su se u mom komšiluku zauzeli da dve kolice rekviriraju za vojsku; loši znaci, predisponiraju *mobilizaciji*.

II. V_{intr} = H_{emp}

a. smrdeti // zaudarati // vonjati:

• *Μύρισε* το κρέας. (ERN)

❖ Meso je počelo *da smrdi*.

III. V_{intr} + A_{dv} = H_{emp} + A_{dv}

a. ugodno mirisati:

• Τα λουλούδια *μυρίζουν* ωραία. (ERN)

❖ Cveće *lepo miriše*.

N

1. νηστεύω [nistévo]: V_{cons}

PRELAZAN

I. A = A + D

a. davati posna jela:

• Θα το *νηστέψω* το παιδί μου για να το μεταλάβω. (ERN)

❖ Daću svom *detetu posna jela* tako da *ga pričestim*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. postiti // uzdržavati se od jela:

• Πλην των Χριστουγέννων, του Πάσχα και των άλλων μεγάλων εορτών, επικρατεί η συνήθεια εις την Σύραν να *νηστεύουν* και τας παραμονάς των μεγάλων χορών. (www.snhell.gr)

- ❖ Osim Božića, Uskrsa i drugih velikih praznika, na Sirosu postoji navika *da poste* i uoči velikih plesova.

2. νικώ [nikó] & νικάω [nikáo], νικιέμαι [nikiéme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *uspostavljati premoć // obuzdavati:*

- Αγωνίζεται για να νικήσει τις αδυναμίες. (ERN)
- ❖ Bori se da obuzda *slabosti*.

b. *pobeđivati // nadvladati:*

- Ο Αρίων όμως τους νίκησε όλους. (www.snhell.gr)
- ❖ Ipak Arion je pobedio *sve*.

II. A = H_{emp} + Π

a. *suočavati se // uspešno se suprotstavljati:*

- Ο άνθρωπος νίκησε το κρύο. (ERN)
- ❖ Čovek uspešno se suprotstavio *hladnoći*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{σε} = K_{on} + Π_{peλ} + Π_y

a. *biti prvi // odnositi pobedu u takmičenju:*

- Ο Θεαγένης νίκησε στο κοντάρι, ο Κλεισθένης στο δίσκο, ο Λυκίδας στο πάλεμα κι εγώ στο τρέξιμο. (www.snhell.gr)
- ❖ Teagen je *bio prvi u koplju*, Klisten *u disku*, Ligid *u rvanju*, a ja *u trci*.

3. νιώθω [nióθo]: V_{sent}

PRELAZAN

I. A = A

a. *imati osećaj dodira:*

- Την ώρα που κάνει σκυφτός αυτή τη δουλειά, νιώθει ένα χέρι ν' ακουμπά στον ώμο του. (www.snhell.gr)
- ❖ Dok nagnut radi ovaj posao, oseća neku *ruku* da se nasloni na njegovo rame.

b. *iskusiti // sticati iskustvo:*

- {...} ένωσε τον πόνο του παλικαριού και το βoγκητό της γυναίκαs, την πίκρα του άγουρου παιδιού. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} iskusio si *bol* momka i ženin *jauk*, *gorčinu* nezrelog deteta.

c. *doživljavati:*

- Ποτέ δεν ένωσε *εντυχία*, *χαρά*, *ικανοποίηση*. (www.enet.gr)
- ❖ Nikad nije doživela *sreću*, *radost*, *zadovoljstvo*.

II. A = H_{ca}

a. *saosećati:*

- Δεν έχω έναν άνθρωπο που να με νιώθει. (ERN)

❖ Nema nijednog čoveka da saoseća *sa mnom*.

$$\text{III. } \mathbf{A} = \mathbf{K}_{\text{on}} + \mathbf{P}_{\text{pea}} + \mathbf{J}_o$$

a. shvatati // poimati:

- Εκεί πρώτη φορά τραγούδησε, εκεί ένωσε τη μεγάλη του δύναμη, που τον έκανε να επιβάλλεται σε όλους τους άλλους ανθρώπους. (www.snhell.gr)
- ❖ Tamo je pevaio po prvi put, tamo je postao svestan o svojoj velikoj moći koja ga je vodila da se svim ljudima nameće.

$$\text{IV. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{se}} = \mathbf{A} + \mathbf{J}_{\text{na}}$$

a. osećati // imati osećaj dodira:

- Ύστερα ένωσε μια μύγα στο κούτελό του, δίνει μια με τη ματσούκα και σπάζει και το δικό του το κεφάλι. (www.snhell.gr)
- ❖ Onda je osetio munu na svom čelu, štapom lupa jednom i razbija i svoju glavu.

$$\text{V. } \mathbf{R}_{\text{óti}} / \text{πως} / \text{να} = \mathbf{P}_{\text{προσεητ}}$$

a. znati:

- Κι η μεγαλύτερη ευτυχία για μια γυναίκα είναι να νιώθει πως είναι πλεγμένη κι ασφαλισμένη σ' ένα δυνατό και πιστό δέντρο. (www.snhell.gr)
- ❖ I ženi je najveća sreća da zna da je pletena i zaštićena kod jakog i odanog drva.

b. slutiti // predosećati:

- Νιώθω πως ήταν η τελευταία μας συνάντηση. (RNJ 1998: 1195)
- ❖ Predosećam da je to bio naš zadnji sastanak.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} = \mathbf{Γ}_{\text{π}} \mathbf{Φ}_p$$

a. biti pri svesti:

- Έπεσε σε κώμα, δε νιώθει. (ERN)
- ❖ Pao je u komu, nije pri svesti.

$$\text{II. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{P}_{\text{red}} = \mathbf{H}_{\text{enp}} + \mathbf{P}_{\text{pea}}$$

a. biti u psihofizičkom stanju // bivati prožet nekim osećanjem:

- Ένωσε καλοδιάθετος, θέλησε να χαϊδέψει τα γένια του. (www.snhell.gr)
- ❖ Osetio se raspoložen, hteo je da pomiluje svoju bradu.

4. νοιάζομαι [niázome]: $\mathbf{V}_{\text{dep}} - \mathbf{V}_{\text{psych}}$

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{Γ}_{\text{π}} \mathbf{Φ}_p + \mathbf{J}_o$$

a. starati se // voditi brigu // osećati brigu i nespokojstvo:

- Δεν τον νοιάστηκε κανείς όσο ήταν άρρωστος. (ERN)
- ❖ Niko nije vodio računa o njemu, dok je bio bolestan.

$$\text{II. } \mathbf{R}_{\text{indirupit}} = \mathbf{H}_{\text{enp}} + \mathbf{P}_{\text{ηηδγηητ}}$$

a. interesovati se:

- Γι' αυτό και τα ποιήματα που ζούνε έξω απ' τα βιβλία αγαπώ: εκείνα που ποτέ δε νοιάστηκαν αν μου αρέσουν. (www.snhell.gr)

- ❖ Zato volim pesme koje žive van knjiga: one koje *se nikad nisu zainteresovale da li mi se dopadaju*.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\gamma\omega} = H_{\text{enp}} + J_0$$

a. brinuti se // biti u brizi:

- Μα κι από κει δεν έπαψε να νοιάζεται για το παιδί της. (www.snhell.gr)
- ❖ Ali i odatle nije prestala *da se brine o svom detetu*.

5. νοικιάζω [nikiázō], νοικιάζομαι [nikiázome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. biti podstanar // podstanarčiti:

- Νοικιάζω ένα μικρό διαμέρισμα. (RNJ 1998: 620)
- ❖ Iznajmljujem neki mali *stan*.

$$\text{II. } A + A_{\mu\epsilon} = A + H_{\text{ca}}$$

a. iznajmljivati // davati pod najam:

- Η συμφωνία ήτανε να καθίσουμε μόνο ένα μήνα, γιατί *την γκαρσονιέρα* ο Θανάσης την είχε νοικιάσει μ' ένα φίλο του. (www.snhell.gr)
- ❖ Dogovorili smo se da ostanemo samo mesec dana, jer Tanasis *je iznajmio garsonjeru zajedno sa prijateljem*.

6. νοικοκυρέω [nikokirévo], νοικοκυρεύομαι [nikokirévome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. organizovati // sastavljati nešto u funkcionalnu celinu:

- Τεχνοκράτες ανέλαβαν να νοικοκυρέψουν *τη δημόσια διοίκηση*. (RNJ 1998: 1197)
- ❖ Tehnokrati su preduzeli da organizuju javnu *upravu*.

b. obezbeđivati sreden život i finansijsku ugodnost:

- Θέλω, παιδί μου, να σε νοικοκυρέψω, όσο ζω. (ERN)
- ❖ Dete moje, hoću *da te obezbedim* finansijski, dok živim.

$$\text{II. } A = \Gamma_{\pi}\Phi_p + A$$

a. sređivati // dovoditi u uredno stanje:

- Άνω κάτω το βρήκα το σπίτι, πρέπει να *το* νοικοκυρέψω λίγο. (ERN)
- ❖ U neredu sam našao kuću, moram malo *da je dovedem u uredno stanje*.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}} + A_{\Delta\text{B}}$$

a. upravljati svojim dohotkom na razložan način:

- Τα τελευταία χρόνια *νοικοκυρεύτηκε*, δεν κάνει περιττά έξοδα. (RNJ 1998: 1197)
- ❖ U poslednje godine *troši razumno*, ne čini nepotrebne troškove.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe.1}} + A$$

a. sticati porodicu:

- Καιρός είναι να βρεις μια κοπέλα και να *νοικοκυρευτείς*. (RNJ 1998: 1197)
- ❖ *Vreme je da nađeš neku devojkju i da stekneš porodicu.*

7. νομίζω [nomízo], νομίζομαι [nomízome]: V_{duc}

PRELAZAN

$$I. A + P_{red} = A + \Pi_{ред}$$

a. *smatrati*:

- *Τον νόμιζα φίλο μου, όμως αποδείχτηκε εχθρός.* (ERN)
- ❖ *Smatrao sam ga svojim prijateljem, ipak dokazao se neprijatelj.*

$$II. R_{ότι} / πως = P_{процент}$$

a. *misлити // imati na umu // nositi u mislima*:

- Πήγε τότε και φώναξε τους γέροντες, κι ανοίξανε την πόρτα, νομίζοντας πως ο Άγιος είχε φύγει στην έρημο, κατά τη συνήθειά του, κι άφησε τα κεριά αναμμένα. (www.snhell.gr)
- ❖ *Zatim je otišao i pozvao starešine i otvorili vrata misleći da prema svojoj navici Svetac je otišao u pustinju i ostavio sveće zapaljene.*

b. *pretpostavljati // činiti se*:

- *Νόμιζα πως είχες φύγει.* (ERN)
- ❖ *Činilo mi se da si otišao.*

NEPRELAZAN

$$I. V_{intr} = \Gamma_{л} \Phi_p$$

a. *biti u pravu // zar ne*:

- *Αφού δεν γούσταρες την παρέα μας, ας μην ερχόσουν μαζί μας! Νομίζω;* (RNJ 1998: 1198)
- ❖ *Čim ti se naše društvo nije dopalo, nisi morao da dođeš sa nama! Da li sam u pravu?*

8. νοσταλγώ [nostalgó]: V_{psych}

PRELAZAN

$$I. A = H_{3a}$$

a. *čeznuti // osećati nostalgiju*:

- *Κατάλαβε πως η ζωή του έφτανε στο τέρμα της, νοστάλγησε τα νιάτα του.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Razumeo je da je svoj život pri kraju, čeznuo je za mladosti.*

9. ντρέπομαι [drépome]: $V_{dep} - V_{psych}$

PRELAZAN

$$I. A = \Gamma$$

a. *sramiti se // imati srama // biti nekoga sramota // stideti se*:

- *Είπε λοιπόν το κορίτσι - «Τι να κάμω; ντρέπομαι τον κόσμο».* (www.snhell.gr)
- ❖ *Dakle devojkja reče: „ - „Šta da radim? stidim se sveta.“*

NEPRELAZAN

$$I. V_{intr} = H_{enp}$$

a. *ustručavati se // ustezati se*:

- Μα όσες έχουνε τον άνθρωπό τους φυλακή, αυτές *ντρέπεσαι* να τις κοιτάξεις κατά πρόσωπο, τι παρηγοριά να τους πεις; (www.snhell.gr)

❖ Ali *ustručanaš se* da gledaš u lice one koje svog čoveka imaju u zatvoru, kakvu utehu da im kažeš?

II. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{red}} + \mathbf{H}_{\text{adv}}$

a. *biti obuzet osećajem stida*:

- Τα σκυλιά *ντράπηκαν*, δεν είπαν λέξη στο δικηγόρο και πήραν τα πολύτιμα χαρτιά κι έφυγαν. (www.snhell.gr)
- ❖ Psi *su bili obuzeti stidom*, advokatu ni reč nisu rekli, ali uzeli su dragocene papire i otišli.

10. ντύνω [dino], ντύνομαι [dínome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $\mathbf{A} = \mathbf{A} + \mathbf{D}$

a. *obezbeđivati nekome odeću*:

- Τόσα χρόνια *σε ντύνω*, σε ταΐζω και εσύ δεν αναγνωρίζεις τίποτα! (RNJ 1998: 1214)
- ❖ Toliko godina *ti* obezbeđujem *odeću*, ishranu, a ti ništa ne priznaješ!

II. $\mathbf{A} = \mathbf{A} + \mathbf{H}$

a. *snabdevati odećom*:

- Η τάδε βιομηχανία έντυσε τρεις γενιές Ελλήνων. (ERN)
- ❖ Ta fabrika je trima *generacijama* Grka snabdela *odećom*.

III. $\mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{με}} = \mathbf{A} + \mathbf{H}_{\text{adv}}$

a. *prekrivati // pokrivati nečim položenim odozgo*:

- Έντυσα *τις πολυθρόνες με βελούδο*. (ERN)
- ❖ *Baršunom* sam prekrrio *fotelje*.

IV. $\mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{με}} = \mathbf{A} + \mathbf{H}_{\text{ca}}$

a. *odevati // navlačiti odeću*:

- Αυτό το φως του Χριστού σβήνει όλα τα σημάδια που αφήσανε τα παλιά αμαρτήματά μας και *μας ντύνει μ' ένα μανδύα άφθαρτον*{...} (www.snhell.gr)
- ❖ Ova Hristova svetlost briše sve ožiljke koje su naši stari grehovi ostavili i *nas* oblači *sa neraspadljivim ogrtačem* {...}

V. $\mathbf{A} + \mathbf{P}_{\text{red}} = \mathbf{A}$

a. *činiti vojnikom // regrutirati*:

- *Τον έντυσαν στρατιώτη*. (ERN)
- ❖ Regrutirali ga su.

V. $\mathbf{A} + \mathbf{P}_{\text{red}} = \mathbf{A} + \mathbf{A}_y$

a. *maskirati // stavljati masku // oblačiti u drugu odeću sa namerom da ostaje neprepoznat*:

- Λίγες μέρες μετά τα γεγονότα αυτά, και για περισσότερη ασφάλεια, *μ' έντυσαν κοριτσάκι* και με μαρκάρισαν κρυφά για τας Αθήνας. (www.snhell.gr)
- ❖ Nekoliko dana nakon tih događaja i radi veće sigurnosti maskirali su *me u devojčicu* i krišom smestili u brod prema Atini.

11. νυστάζω [nistázo]: **V_{sent}****PRELAZAN****I. A = A + Д****a. uzrokovati dremež:**

- Με νύσταξε το κρασί που ήπια. (ERN)
- ❖ Vino koje sam popio uzrokovalo mi je dremež.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = Б_{ε3,1} + Д****a. spavati se:**

- "Όχι, δε νυστάζουμε" απάντησε χασμουρίζοντας μία νέα παντρεμένη, που την έλεγαν Λενιώ {...} (www.snhell.gr)
- ❖ „Ne, ne spava nam se“ dremajući odgovorila je neka mlada udata čije je ime bilo Lena {...}

12. νυχτώνω [nihtóno], **νυχτώνομαι** [nihtónome]: **V_{temp}****NEPRELAZAN****I. V_{imp} = Б_{ε3,1}****a. noć se spušta // pada noć** (3 lice jednine):

- Ξημερώνει και βραδιάζει κι εκατό γνώμες αλλάζει. (ERN)
- ❖ Sviće i smrkava se i sto mišljenja menja.

II. V_{intr} = H_{emp}**a. kasniti // odugovlačiti:**

- Μέχρι να ντυθείς, θα νυχτωθούμε. (ERN)
- ❖ Dok se obučeš, mnogo ćemo zakasniti.

1. ξαναβλέπω [ksanavlépo], **ξαναβλέπομαι** [ksanavlépome]: **V_{sent}****PRELAZAN****I. A = A + A_{дв}****a. opet doživljavati:**

- Να μην ξαναδούμε τέτοια συμφορά! (ERN)
- ❖ Da ne doživimo opet takvu nesreću!

b. opet pregledavati:

- Πρέπει να ξαναδώ το κείμενο. (ERN)
- ❖ Moram da ponovo pregledam tekst.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{emp} + A_{дв}****a. opet steći vid:**

- Τυφλός παραολυμπιονίκης ξαναβλέπει χάρη σε μικροτσίπ. (www.inews.gr)
- ❖ Slep paraolimpijac *opet vidi* pomoću mikročipa.

2. ξαναγράφω [ksanaγráfɔ], ξαναγράφομαι [ksanaγráfome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$I. A = A + A_{\Delta B}$$

a. *opet pisati // pisati i drugi put:*

- Κανείς δεν ξανάγραψε *τέτοιο*. (www.snhell.gr)
- ❖ Niko nije *opet* napisao tako *nešto*.

3. ξαναδουλεύω [ksanaδulévo]: V_{fac}

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}} + A_{\Delta B}$$

a. *opet raditi:*

- «Άκουσε. Αν δεν μάθουμε πώς έπαψε ο πόλεμος στην Ελλάδα, πώς άνοιξε ο δρόμος για την Αθήνα, πώς *ξαναδουλεύουν* τα τραίνα, δεν θα φύγεις από δω». (www.snhell.gr)
- ❖ „Slušaj. Ako ne saznamo kako je prestao rat u Grčkoj, kako se otvorio put za Atinu, kako vozovi *opet rade*, nećeš otići odavde“.

4. ξαναθυμάμαι [ksanaθimáme] & ξαναθυμούμαι [ksanaθimúme]: V_{dep} - V_{sent}

PRELAZAN

$$I. A = A + A_{\Delta B}$$

a. *opet se sećati:*

- Ο Λιας στο μεταξύ έδειχνε τόσο απορροφημένος με το ψάρι, που ξέχασε ολότελα πως ήταν πεθαμένος, κι ούτε που *το* ξαναθυμήθηκε στη ζωή του. (www.snhell.gr)
- ❖ U međuvremenu Ilija je izgledao toliko preokupiran ribom tako da je sasvim zaboravio da je bio mrtav, a niti *ga se opet* setio.

5. ξαπλώνω [ksaplóno], ξαπλώνομαι [ksaplónome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. *prevrtati // okretati:*

- Πρέπει να *την* ξαπλώσεις *την ντουλάπα* για να την καρφώσεις. (ERN)
- ❖ Moraš da prevrneš *orman* da ga pribiješ.

b. *bacati // odstranjivati // oteravati:*

- Οι χωριάτες έσυραν τον Τζιριτόκωστα σ' έναν εύκαιρον αχυρώνα, έστρωσαν παχύ άχυρο και τον ξάπλωσαν επάνω. (www.snhell.gr)
- ❖ Seljaci su Tziritokostasa uvukli u praznu štalu, rasprostrli su gustu slamu i bacili *ga* dole.

$$II. A + A_{\sigma\epsilon} = A + A_{\text{HA}}$$

a. pucati na nekoga // udarati ili lupati i bacati na zemlju:

- Με τρεις ντουφεκιές τον ξάπλωσε στο χώμα. (RNJ 1998:1220)
- ❖ Sa tri puščane paljbe bacio je ga na zemlju.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$$

a. ležati // zauzeti vodoravan položaj:

- Μπήκε σ' ένα ξενοδοχείο, ζήτησε να του δώσουν ένα δωμάτιο και, πριν ξαπλώσει, κατάπιε τρία χάπια, πίνοντας ένα μεγάλο ποτήρι νερό, κι αποκοιμήθηκε. (www.snhell.gr)
- ❖ Ušao je u hotel, tražio da mu daju sobu, a pre nego što legne, progutao je tri tablete pijuci veliku čašu vode, pa zaspao.

b. ispružati se // padati:

- Οι άντρες κάθονται να φαν κι ύστερα ξαπλώνουν δίπλα στα δεμάτια. (www.snhell.gr)
- ❖ Muškarci sede da jedu i onda se ispružaju pored svežnjeva.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + G_{\text{μαζί}} = \Gamma_{\pi} \Phi_{\rho} + H_{\text{ca}}$$

a. voditi ljubav:

- Ξάπλωσε μαζί της. (RNJ 1998: 1220)
- ❖ Vodio je ljubav sa njom.

6. ξεβάφω [kseváfo], ξεβάφομαι [kseváfome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. blediti // činiti svetlim:

- Ο ήλιος ξέβαψε τις κουρτίνες. (www.snhell.gr)
- ❖ Sunce je izbledilo zavese.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = H_{\text{emp}} + \Pi_{\text{ред}}$$

a. gubiti boju // bledeti:

- Το βραδυνό ξέβαφε κόκκινο ανοιχτό και γκριζο, έτσι σαν το θαμπό μενεξεδί. (www.snhell.gr)
- ❖ Veče je izbledelo svetlo crveno i sivo, kao blede ljubičasto.

7. ξεδιψώ [kseðipsó] & ξεδιψάω [kseðipsáo]: V_{sent}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A + \text{Д}$$

a. gasiti žed:

- Και το νέο ροβόλησε στις πλαγιές, σαν το νερό της καθάριας πηγής, και κατέβηκε στον κάμπο και στην πόλη να ξεδιψάσει τον κόσμο {...} (www.snhell.gr)
- ❖ I vest se sjurila niz padine nalik voda čistog izvora i spuštala se u dolinu i u grad da ljudima ugasi žed {...}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{ред}} + A$$

a. utoljavati žed:

- Στη όχθη της λίμνης ένα άλογο πυρρό *ξεδιψάει*. (www.snhell.gr)
- ❖ Na obali jezera crven konj *toli* svoju *žed*.

8. ξεκινώ [ksekinó] & ξεκινάω [ksekináo]: V_{mov}**PRELAZAN****I. A = A****a. počinjati // kretati sa polazne tačke:**

- Θα ξεκινήσουμε μαζί μια καινούρια *δουλειά*. (ERN)
- ❖ Zajedno ćemo započeti novi *posao*.

II. A + A_{σε} = H_{εμπ} + A_{να} + A_γ**a. kretati // upućivati se:**

- Αμίλητη ετοιμάσθηκε και ξεκινήσαμε *το ταξίδι* του γυρισμού *στην Ελλάδα*. (www.snhell.gr)
- ❖ Spremla se čuteći se i *krenuli smo na put* povratka u *Grčku*.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} + A_{αγ} = H_{εμπ} + A_{αβ}****a. polaziti // kretati sa mesta // počinjati ici:**

- Ξεκινήσαμε *το πρωί*, βαδίζοντας μέσα στο δάσος, ανατολικά {...} (www.snhell.gr)
- ❖ *Ujutro smo pošli* šetajući kroz šumu, ka istoku {...}

II. V_{intr} + A_{από} = H_{εμπ} + Γ_{οι}**a. počinjati:**

- Όλα ξεκίνησαν *από την* ατυχή *δήλωση* του προέδρου. (RNJ 1998: 1223)
- ❖ Sve je počelo od pogrešne *izjave* predsednika.

9. ξεκουράζω [ksekurázo], ξεκουράζομαι [ksekurázome]: V_{sta}**PRELAZAN****I. A = A****a. osvežavati:**

- Τα καλοκαιρινά ταξίδια ξεκουράζουν *το μυαλό*, αλλά ταλαιπωρούν το δέρμα. (www.kathimerini.gr)
- ❖ Letnja putovanja osvežavaju *mozak*, ali maltretiraju *kožu*.

b. odmarati:

- Πόσο ανακουφιστικό, πόσο απολαυστικό, πόσο ξεκουραστικό είναι ένα τσιγάρο σε τέτοιες δύσκολες περιπτώσεις, *σε* ξεκουράζει {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Kako olakšavajuća, kako prijatna, kako rasterećujuća je cigareta u tim teškim slučajevima, *odmara te* {...}

c. pomagati // rasterećivati:

- Όταν μεγαλώσεις, θα ξεκουράσεις *εσύ τους γονείς* σου. (ERN)
- ❖ Kada odrasteš, ti ćeš rasteretiti svoje *roditelje*.

10. ξεκουφαίνω [ksekuféno], ξεκουφαίνομαι [ksekufénome]: V_{sent}

PRELAZAN

$$\text{I. A} + \text{A}_{\mu\epsilon} = \text{A} + \text{H}_{\alpha\lambda\beta}$$

a. zaglušivati // podizati tako jaku buku da onaj ko joj je izložen ne može razaznavati slabije zvukove i glasove niti ih razlikovati jedan od drugoga:

- *Μας ξεκούφανες με τις φωνές σου. (ERN)*
- ❖ *Zaglušio si nas svojom galamom.*

11. ξεπερνώ [ksepnó] & ξεπερνάω [ksepernáo], ξεπερνιέμαι [kseperniéme]: V_{comp}

PRELAZAN

$$\text{I. A} = \text{A}$$

a. prevazilaziti:

- *Δεν μπόρεσε να ξεπεράσει το θάνατο του άντρα της. (ERN)*
- ❖ *Nije uspela da prevaziđe smrt svog muža.*

b. prelaziti:

- *{...} που μιλώντας γιγαντεύεις και τους κόσμους ξεπερνάς και τ' αστέρια σου φορούνε μια κορώνα ζωτικιάς (www.snhell.gr)*
- ❖ *{...} koja govoreći postaješ veća i svetove prelaziš, dok ti zvezde nose krunu veštice!*

$$\text{II. A} = \text{H}_{\epsilon\eta\eta} + \text{A}_{\lambda\beta}$$

a. prekoračavati određenu meru:

- *Η συζήτησή τους δεν ξεπέρασε τα δέκα λεπτά. (ERN)*
- ❖ *Njihov razgovor nije trajao duže od deset minuta.*

$$\text{III. A} + \text{A}_{\sigma\epsilon} = \text{A} + \text{J}_y$$

a. prestizati // nadmašavati:

- *Μας ξεπερνάει όλους στο τρέξιμο. (ERN)*
- ❖ *On sve nas nadmašuje u trčanju.*

12. ξεραίνω [kseréno], ξεραίνομαι [kserénome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. A} = \text{A}$$

a. sušiti // činiti suvim:

- *Βάσκανος μίμηση ολόγυρα με ξεραίνει. (www.snhell.gr)*
- ❖ *Urokljivo imitiranje naokolo me suši.*

$$\text{II. A} + \text{G} = \text{A} + \text{D}$$

a. ošamućivati // anestezirati // činiti neosetljivim :

- *Μου έδωσε μια και κόντεψε να μου ξεράνει το χέρι. (ERN)*
- ❖ *Jednom me je lupnuo i umalo da mi anestezira ruku.*

b. sušiti // činiti suvim:

- *Βάσκανος μίμηση ολόγυρα με ξεραίνει. (www.snhell.gr)*
- ❖ *Urokljivo imitiranje naokolo me suši.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$ a. *zaprepaščivati se*:

- Ξεράθηκα μόλις το άκουσα. (RNJ 1998: 1229)
- ❖ *Zaprepastio sam se*, čim sam to čuo.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\omega\varsigma} = H_{\text{enp}} + A_{\text{дв}}$ a. *spavati duboko // padati u dubok san*:

- Ήμουν τόσο κουρασμένος που έπεσα και *ξεράθηκα ως το μεσημέρι*. (RNJ 1998: 1229)
- ❖ Bio sam toliko umoran tako da sam legao i *spavao sam duboko sve do podneva*.

13. ξέρω [kséro]: V_{sci}

PRELAZAN

I. $A = A$ a. *razumevati // shvatati // raspoznavati*:

- Από βαθιά ανεβαίνει αυτό το κύμα που δεν ξέρει *παρακάλια*{...}(www.snhell.gr)
- ❖ Iz dubine penje se ovaj talas koji *preklinjanja* ne razume{...}

b. *poznavati // biti upoznat*:

- Αν πάλι μ' εμποδίσουνε με τα συστήματά τους - *τους* ξέρουμε *τους* προκομένους: (www.snhell.gr)
- ❖ Ukoliko me svojim sistemima opet spreče – poznajemo *uspešne*:

II. $R_{\text{indirupit}} = P_{\text{индушит}}$ a. *biti svestan*:

- Ξέρω πολύ καλά *τι* κάνω. (ERN)
- ❖ Vrlo dobro znam *šta* radim.

III. $R_{\text{indirupit}} = K_{\text{оп}} + \Pi_{\text{ред}} + P_{\text{индушит}}$ a. *biti vešt // biti sposoban // raspolagati nekom sposobnošću*:

- Άφησα να μην ξέρω *πώς* λύνεται *ένα* χθεσ, *ένα* εξαρτάται, *το* αίνιγμα των ασυμπτότων. (www.snhell.gr)
- ❖ Dozvolio sam da *nisam sposobna* kako da *rešim* jedno „juče“, jedno „zavisi“, *zagonetku nepodudaranih*.

IV. $R_{\text{va}} = P_{\text{процент}}$ a. *biti u stanju // moći // umeti*:

- Ψυχή που ξέρει *να* πονεί, ξέρει και *να* πεθαίνει. (www.snhell.gr)
- ❖ Duša koja ume *da boli*, ume i *da umire*.

IV. $R_{\text{ότι}} / \text{πως} = P_{\text{процент}}$ a. *znati // biti upućen*:

- Με τα ρούχα αιματομένα ξέρω *ότι* έβγαινες *κρυφά* να *γυρεύης* εις τα *ξένα* άλλα *χέρια* δυνατά. (www.snhell.gr)
- ❖ Sa krvavom odećom znam *da si krišom izlazio* da *druge jake ruke tražiš* u inostranstvu.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$ a. *imati u vidu*:

- Είναι, *ξέρεις*, πολύ έξυπνος και καταλαβαίνει πολύ καλά τι εννοώ. (ERN)
- ❖ On, *znaš*, veoma je pametan i vrlo dobro razume o čemu pričam.

14. **ξεσπώ** [ksespó] & **ξεσπάω** [ksespáo]: V_{sta}

PRELAZAN

$$I. A + A_{σε} = A + A_{na}$$

a. *ispoljavati osećanja*:

- Γιατί, όταν οι αντάρτες δεν βρήκαν αυτούς που ήθελαν, *ξέσπασαν την οργή τους στο νεότερο*.
(www.snhell.gr)
- ❖ Zato što, kad ustanici nisu našli one koji su hteli, ispoljili su svoj *bes na mladež*.

NEPRELAZAN

$$I. V_{intr} = H_{enp}$$

a. *nastajati // pojavljivati se // izbijati*:

- *Ξέσπασε* μεγάλη πυρκαϊά. (ERN)
- ❖ Veliki požar *je izbio*.

$$II. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + A_{na}$$

a. *odljučivati se*:

- Άλλοι του φταίνε και *ξεσπά στα παιδιά*. (ERN)
- ❖ Drugi su mu krivi i *odljučuje se na decu*.

$$III. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + A_y$$

a. *brizgati*:

- Ξαφνικά *ξέσπασε σε κλάματα*. (ERN)
- ❖ Iznenada *je briznula u plač*.

15. **ξεφεύγω** [ksefénvo]: V_{mov}

PRELAZAN

$$I. A = H_{enp} + \Gamma_{od}$$

a. *udaljavati se*:

- Μα ποιος μπορεί να *ξεφύγει τη βουλή* της μοίρας; (RNJ 1998: 1233)
- ❖ Ma koji može *da se udalji od odluke* sudbine?

b. *bežati // umicati*:

- *Τους ξέφυγε* τρέχοντας. (ERN)
- ❖ Трче́ći *je pobegao od njih*.

NEPRELAZAN

$$I. V_{intr} + A_{από} = V_{intr} + G_{od}$$

a. *razlikovati se*:

- Το φόρεμα αυτό *ξεφεύγει από τα συνηθισμένα*. (ERN)
- ❖ Ova haljina *se razlikuje od uobičajenih*.

$$II. V_{intr} + A_{σε} = K_{on} + \Pi_{ped} + \mathbb{I}_y$$

a. *ostajati neprimećen*:

- Σ' αυτό το κείμενο έχουν ξεφύγει πολλά λάθη. (ERN)
- ❖ *U ovom tekstu mnoge greške su ostale neprimećene.*

III. $V_{\text{intr}} + G = H_{\text{enp}} + D$

a. *izletati* // *neoprezno izjavljivati*:

- *Tou ξέφυγαν* βαριές κουβέντες. (ERN)
- ❖ *Izletele su mu* teške reči.

16. **ξεφυλλίζω** [ksefilízo]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A + A_{\mu\epsilon} = A + H_{ca}$

a. *prelistavati* // *pregledavati ono što se sastoji od listova papira*:

- Πόσες φορές η Λίνα είχε ξεφυλλίσει το *άλμπουμ με τις φωτογραφίες*, τότε που η μαμά της ήταν στο σχολείο, στο γυμνάσιο. (www.snhell.gr)
- ❖ *Koliko puta je Lina prelistavala fotoalbum sa slikama*, tada kad je njena mama bila u školi, u srednjoj školi.

b. *čupati latice* // *ljuštiti*:

- {...} κι εξακολούθησαν να ξεφυλλίζουν τ' *αραποσίτι με την ίδια προθυμία* κι επιμονή. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i nastavili su da ljušte *kukuruz sa istom spremnosti i upornosti*.

17. **ξεχειλίζω** [ksehilízo]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *prelivati* // *tečnost ulivati u posudu tako da pređe preko rubova*:

- "Μια ανείπωτη χαρά πλημμυρίζει *την καρδιά μου*". (www.snhell.gr)
- ❖ „Neizrečiva radost preлива moje srce“.

b. *prepunjavati* // *puniti više nego što može stati*:

- Μην ξεχειλίζεις το *ποτήρι*. (RNJ 1998: 1235)
- ❖ Ne prepunjavaj *čašu*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{enp}} + H_{\text{αδβ}}$

a. *plaviti se*:

- Τότε από φως μεσημερνό η νύχτα *πλημμυρίζει*, κι η χτίσις έγινε ναός που ολούθε λαμπυρίζει. (www.snhell.gr)
- ❖ Tada se noć *preplavi podnevnom svetlošću*, a Božje stvaranje postalo je hram koji odasvud svetluca.

18. **ξεχνώ** [ksehnó] & **ξεχνάω** [ksehnáo], **ξεχνιέμαι** [ksehniéme]: V_{psych}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. smetati s uma // ispuštati iz vida:

- Ξέχασα το όνομά του. (ERN)
- ❖ Zaboravio sam njegovo ime.

b. zanemarivati:

- Το κράτος έχει ξεχάσει τα ορεινά χωριά. (ERN)
- ❖ Država je zanemarila planinska sela.

c. gubiti iz sećanja:

- Δεν ξέχασε κανέναν, ούτε κι αυτούς που του είχαν πετάξει πέτρες. (www.snhell.gr)
- ❖ Nikog nije zaboravio, čak i one koji su mu bacili kamenje.

II. A + A_{πάνω σε} = A + J_{на}

a. ostavljati zbog pažnje ili zanesenosti:

- Μην είσαι αφηρημένος, ξέχασες το βιβλίο σου πάνω στην πολυθρόνα. (www.snhell.gr)
- ❖ Nemoj biti zaboravan, zaboravio si knjigu na fotelji.

III. R_{indirupit} = P_{индупит}

a. ne uzimati u vidu:

- Ξεχνάς ποιος είμαι εγώ; (ERN)
- ❖ Zaboravljaš ko sam ja?

IV. R_{ότι / πως / να} = P_{процент}

a. zaboravljati // prestajati se sećati:

- Μην ξεχνάς πως δεν πρέπει μόνο την πνευματική συνήθεια ν' αποκτήσεις, αλλά και τη σωματική. (www.snhell.gr)
- ❖ Ne zaboravljaj da ne moraš da stekneš samo duhovnu naviku, ali i telesnu.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{енп}

a. ne sećati se lako // zaboravljati:

- Όλο ξεχνάω τον τελευταίο καιρό, άρχισα να γερνάω φαίνεται! (RNJ 1998: 1235)
- ❖ U poslednje vreme stalno zaboravljam, izgleda da sam počeo da postarim!

II. V_{intr} + A_{σε} = Γ_πΦ_p + A_y

a. biti zamišljen // uroniti u misli:

- Ξεχάστηκα στα μαγαζιά και δεν κατάλαβα πως είχε περάσει η ώρα. (RNJ 1998: 1235)
- ❖ U prodavnicama sam uronio u misli i nisam shvatio kako je vreme prošlo.

19. Ξημερώνω [ksimeróno], Ξημερώνομαι [ksimerónome]: V_{temp}

PRELAZAN

I. A + A = A + Д

a. nekome donositi sa novim danom:

- Ποιος ξέρει τι θα μας ξημερώσει αύριο ο Θεός! (RNJ 1998: 1236)
- ❖ Ko zna šta će nam Bog doneti sutra sa novim danom ?

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = Б_{ε3,1}

a. svitati // razdanjivati se (3 lice jednine):

- Σαν *ξημερώνει* επάνω σου πρωί αυγουστιάτικο, την ατμόσφαιρά σου περνά σφρίγος απ' την ζωή των· (www.snhell.gr)
- ❖ Kad nad tobom *sviće* avgustsko jutro, tvoju atmosferu prolazi krepkost njihovog života;

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. bdeli // ne spavati:

- *Ξημερωθήκαμε* κουβεντιάζοντας. (www.snhell.gr)
- ❖ *Bdeli smo* razgovarajući.

20. ξοδεύω [ksoδένο], **ξοδεύομαι** [ksoδένομε]: **V_{cons}**

PRELAZAN

I. A = A

a. upotrebljavati potrošna dobra // trošiti:

- Δεν πρέπει να ξοδεύει κανείς *τις* πολύτιμες *ώρες* της ζωής ανάμεσα στους τοίχους παρ' όσο είναι απαραίτητο {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Niko ne treba *da troši* dragocene *časove* života među zidovima, već samo koliko je nužno {...}

b. rasipati // arčiti:

- Αλλά δεν ήτανε πια άνθρωπος, έκλαιγε, επειδή την αγάπησε και για την ντροπή, για τα λεπτά που του έφαγε και *τόσα* που ξόδεψε {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Ali on više nije bio čovek, plakao je, jer ju je voleo i zbog sramote, zbog novca koji mu je uzela i *koji* je rasuo {...}

c. ulagati u troškove // lakomisleno tračiti novac:

- Ξόδεψε όλες του *τις* *οικονομίες* για να αγοράσει αυτοκίνητο. (ERN)
- ❖ Uložio je svoje *štednje* kako bi kupio auto.

21. ξυπνώ [ksipnó] & **ξυπνάω** [ksipnáo]: **V_{sta}**

PRELAZAN

I. A = A

a. prekidati nečiji san // buditi // pokretati iz sna:

- Από το παραθύρι τής άνοιξης μπαίνει ο αυγερινός να *την* ξυπνήσει! (www.snhell.gr)
- ❖ Kroz prozor proleća Danica ulazi da *je* probudi!

II. $A + A_{\text{από}} = A + \Gamma_{\text{ισ}}$

a. izvlačiti iz inertnosti, letargije ili sna:

- Η πραγματικότητα *τον* ξύπνησε *από το όνειρο*. (RNJ 1998: 1241)
- ❖ Stvarnost *ga* je izvukla *iz sna*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = \Gamma_{\text{π}} \Phi_{\text{p}}$

a. osveščivati se // dolaziti k svesti:

- *Ξύπνησε* ο άρρωστος; (www.snhell.gr)
- ❖ Da li *je* bolesnik *došao k svesti* ?

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$ **a. prestajati spavati // buditi se:**

- Πέφτουν απάνω στους νεκρούς, οι σκοτωμένοι αλλάζουν θέση, *δεν ζυπνάνε*. (www.snhell.gr)
- ❖ Na mrtvace padaju, poginuli mesto menjaju, *ne bude se*.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{μέσα σε}} = H_{\text{enp}} + J_{\text{y}}$ **a. oživljavati // evocirati se:**

- *Ξύπνησαν μέσα του οι αναμνήσεις*. (ERN)
- ❖ *U njemu uspomene su oživele*.

22. ξυρίζω [ksirízo], ξυρίζομαι [ksirízome]: V_{fac} **PRELAZAN****I. $A + A_{\omega\varsigma} = A + \Gamma_{\text{do}}$** **a. odstranjivati dlake sa kože // brijati:**

- *Μας ξύρισαν όλους ως τα φρύδια*. Σ' αυτή την ωραία φυλακή έμεινα 8 μέρες. (www.snhell.gr)
- ❖ *Sve nas su obrijali do obrva*. U ovom lepom zatvoru ostao sam 8 dana.

II. $A + G = A + \Delta$ **a. brijati // seći dlake oštrim oruđem:**

- *Μου έδωσε χαρτί και πήγαινα στον κουρέα για να μου ξυρίζει το κεφάλι*. (www.snhell.gr)
- ❖ *Dao mi je novac i odoh kod berberina da mi glavu brije*.

NEPRELAZAN**I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$** **a. hladiti // jako strugati:**

- *Και το κρύο ξυρίζει, ξυρίζει πολύ*. (www.snhell.gr)
- ❖ *I vetar hladi, mnogo hladi*.

O**1. οδηγώ [οδιγό], οδηγούμαι [οδιγύμε]: V_{fac}** **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. predvoditi:**

- *Δρομέας οδηγεί την κούρσα*. (ERN)
- ❖ *Trkač predvodi trku*.

b. pokazivati put // voditi:

- *Ας αφήσω ελεύθερα τα ένστικτά μου, θα ξέρουν καλύτερα να με οδηγήσουν*. (www.snhell.gr)
- ❖ *Neka svoje instinkte ostavim slobodne, znače bolje da me vode*.

II. $A + A_{\mu\epsilon} + A_{\sigma\epsilon} = A + A_{\gamma} + \Pi_{\text{αδβ}}$

a. dovoziti // prebacivati vozeći:

- {...} κράτησαν μερικούς για περίθαλψη και τους υπόλοιπους με τρένα μας οδήγησαν στη Σόφια.
(www.snhell.gr)
- ❖ {...} nekoliko ih su zadržali za zdravstvenu zaštitu, a ostale nas su dovezli vozom u Sofiju.

$$\text{III. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\pi\acute{\iota}\sigma\omega\ \sigma\epsilon} = \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{na}}$$

a. voziti // upravljati prevoznim sredstvom:

- Ο κυβερνήτης ανακοίνωσε ότι θα υποχρεωνόταν να οδηγήσει το αεροπλάνο πίσω στο αεροδρόμιο.
(www.enet.gr)
- ❖ Kapetan je saopštio da bi bio prinuđen da avion vozi nazad na aerodrom.

$$\text{IV. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\sigma\epsilon} = \mathbf{A} + \mathbf{A}_y$$

a. biti na čelu:

- Αξιοματικός οδηγεί τους στρατιώτες του στη μάχη. (ERN)
- ❖ Oficir svoje vojnike vodi u bitku.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\sigma\epsilon} = \mathbf{H}_{\text{enp}} + \mathbf{\Gamma}_{\text{do}}$$

a. dovoditi do nečega // doprinostiti nečemu // imati za posledicu:

- Σύμφωνα με τους επιστήμονες της Βρετανικής Εταιρείας Ψυχολογίας, η «ραγισμένη καρδιά» μπορεί να οδηγήσει στο θάνατο. (www.kathimerini.gr)
- ❖ Prema naučnicima britanskog preduzeća psihologije „slomljeno“ srce može da dovede do smrti.

2. ολοκληρώνω [olokliróno], ολοκληρώνομαι [oloklirónome]: V_{sta}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. dovršavati // upotpunjavati // kompletirati:

- Φιλότιμος συναγωνιστής τους, ο άνθρωπος ολοκληρώνει το έργο τους. (www.snhell.gr)
- ❖ Vredan im saborac, odnosno čovek upotpunjuje njihovo delo.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \mathbf{A} + \mathbf{I}_y$$

a. izražavati u potpunosti:

- Ολοκληρώνω τη σκέψη μου. (ERN)
- ❖ U kompletности izražavam svoju misao.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} = \mathbf{\Pi}_{\text{pe.1}} + \mathbf{A}$$

a. završavati rečenicu:

- Ολοκληρώστε, παρακαλώ, γιατί ο χρόνος πιέζει. (RNJ 1998: 1260)
- ❖ Molim Vas, završite svoju rečenicu, jer vreme pritiska.

3. ομολογώ [omologó], ομολογούμαι [omologúme]: V_{dic}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. prihvatati istinu ili stvarnost:

- Εντρέπομαι να το ομολογήσω. (www.snhell.gr)

❖ Stidim se da *ga* priznam.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \Gamma_{\text{I}} \Phi_{\text{p}} + \mathbf{A}_{\text{3a}}$$

a. preuzimati krivnju:

- Συνελήφθη για εμπρησμό και ομολόγησε *την πράξη* του. (www.inews.gr)

❖ Uhapšen je zbog podmetanja požara i *preuzeo krivnju za svoje delo*.

$$\text{III. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{A} + \mathbf{J}_{\text{y}}$$

a. otkrivati // izdavati // činiti poznatim ono što je moralo ostati tajnim:

- Ομολόγησε *τα πάντα στην ανάκριση*. (ERN)

❖ *Na saslušanju* otkrio je *sve*.

$$\text{IV. } \mathbf{R}_{\text{ότι}} / \text{πως} = \mathbf{P}_{\text{ποσειτ}}$$

a. priznavati // prihvatati istinu:

- Πρέπει όμως να *ομολογήσω*, χωρίς ντροπή, *ότι πιο κομψά, και προπάντων πιο στερεά, ήταν τα κλουβάκια που αγόραζα έτοιμα*. (www.snhell.gr)

❖ Ipak moram bez stida da priznam *da su gotovi kavežići koje sam kupovao bili elegantniji i uglavnom stabilniji*.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} = \mathbf{H}_{\text{ενπ}}$$

a. priznavati // preuzimati krivnju za nešto:

- *Ομολόγησε!* Εσύ δεν ήσουν που έβαλες τη βόμβα; (RNJ 1998: 1268)

❖ *Priznaj!* Ti nisi bio onaj koji je stavio bombu?

4. ομορφαίνο [omorféno]: \mathbf{V}_{sta}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. ulepšavati:

- Πολύ *την* ομορφαίνει αυτό το καπέλο. (ERN)

❖ Ovaj šešir mnogo *je* ulepšava.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \mathbf{A} + \mathbf{P}_{\text{πελ}}$$

a. činiti lepšim:

- Διότι η αγάπη ομορφαίνει όλα *τα δώρα*. (www.snhell.gr)

❖ Zato što sve *poklone ljubav čini lepšim*.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} = \mathbf{H}_{\text{ενπ}}$$

a. postajati lepši:

- Πόσο *μεγάλωσες, πόσο ομόρφυνες!* Έσκυψε και τη φίλησε. (www.snhell.gr)

❖ Kako si odrasla, kako *si se ulepšala!* Nagnuo se i ju je poljubio.

5. ονειρεύομαι [onirévome]: $\mathbf{V}_{\text{dep}} - \mathbf{V}_{\text{sta}}$

PRELAZAN

I. A = A**a. imati snove:**

- Της Βαυαρίας τον άρρωστο ονειρεύομαι ηγεμόνα, μόνο και ξένο στο «Νησί των ρόδων» κάποια νύχτα. (www.snhell.gr)
- ❖ Neke noći sanjam bolesnog bavarskog vladara, osamljenog i stranog na „Ostrvu ruža“.

II. A = J₀**a. sanjati:**

- Ίσως ονειρεύεται μια αθώα χαρά: ένα κοπάδι ασπρόμαλλα πρόβατα. (www.snhell.gr)
- ❖ Možda sanja o nevinoj sreći: o stadu belih ovaca.

III. R_{ότι} / πως / να = P_{προσεντ}**a. mnogo želeći // čeznuti:**

- Κάθε πουλί ονειρεύεται πως είναι αηδόνη. (www.snhell.gr)
- ❖ Svaka ptica mnogo želi da je slavuja.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{ενρ}****a. maštati // sanjariti:**

- Καθένας χωριστά ονειρεύεται και δεν ακούει το βραχνά των άλλων. (www.snhell.gr)
- ❖ Svako pojedinačno mašta, a ne čuje moru drugih.

6. ονομάζω [onomázo], ονομάζομαι [onomázome]: V_{dic}**PRELAZAN****I. A = A****a. nazivati, oslovljavati:**

- Ο στερνός σκοπός του ποιητή δεν είναι να περιγράφει τα πράγματα, αλλά να τα δημιουργεί ονομάζοντάς τα. (www.snhell.gr)
- ❖ Poslednja namera pesnika nije da opisuje stvari, ali da ih oslovljavajući stvara.

II. A + A_{dv} = A + A_{δβ}**a. zvati:**

- Πώς το ονόμασαν το παιδί; (ERN)
- ❖ Kako su zvali dete?

III. A + P_{red} = A + A_{σα}**a. imenovati // postavljati na dužnost, čast ili položaj:**

- Τον ονόμασε διάδοχο του στο θρόνο. (RNJ 1998: 1273)
- ❖ Imenovao ga je za prestolonaslednika.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} + P_{red} = H_{ενρ} + Π_{pred}****a. davati naziv ili ime:**

- Ο βασιλιάς της αρχαίας Περσίας ονομαζόταν Μέγας Βασιλεύς. (ERN)
- ❖ Kralj drevne Persije se nazivao Veliki Kralj.

7. ορίζω [orízo], **ορίζομαι** [orízome]: **V_{fac}****PRELAZAN****I. A = A****a. tačno određivati // ustanovljivati // regulisati // opredeljivati:**

- Οι νόμοι ορίζουν τις ποινές που επιβάλλονται σε κάθε αδίκημα. (ERN)
- ❖ Zakoni propisuju kazne koje se nameću za svaki prekršaj.

b. naređivati // izvoljevati:

- Τι ορίζεις, αφεντικό; (ERN)
- ❖ Šefe, šta izvoljevaš ?

c. biti vlasnik // posedovati:

- Τούτα τα μέρη τα όριζε τότε η Ελλάδα. (ERN)
- ❖ Tada je Grčka imala ove krajeve.

II. A = II**a. upravljati:**

- Πασά μου, το κορμί τ' ορίζω και σου το παραδίνω.(www.snhell.gr)
- ❖ Pašo moj, svojim telom upravljam i dajem ti ga.

III. A = A + D**a. formulisati definiciju reči:**

- Μπορείς να μου ορίσεις την έννοια „έθνος“; (ERN)
- ❖ Možeš da mi formulišeš definiciju pojma „nacija“?

IV. A + A_{με} = A + II_{ca}**a. ograničavati // postavljati granice:**

- Τα Πυρηναία ορίζουν τη Γαλλία με την Ισπανία. (ERN)
- ❖ Pireneji postavljaju granice Francuske sa Španijom.

V. A + P_{red} = A + II_{ped}**a. definisati // davati definiciju nekog pojma:**

- Ο Αριστοτέλης ορίζει την αρετή ως μεσότητα. (ERN)
- ❖ Aristotel vrlinu definiše kao sredinu.

VI. A + P_{red} + A_{σε} = A + II_{ped} + II_{na}**a. pripisivati osobinu, nadležnost ili dužnost // postavljati:**

- Τον όρισε εκπρόσωπό του στο συνέδριο. (RNJ 1998: 1288)
- ❖ Postavio ga je svojim zastupnikom u konferenciji.

8. οφείλω [ofílo], **οφείλομαι** [ofílome]: **V_{cons}****PRELAZAN****I. A + G = A + D****a. imati obavezu:**

- Οι στρατιώτες οφείλουν τυφλή υπακοή στους ανωτέρους τους. (ERN)
- ❖ Vojnici moraju svojim načelnicima pokazati slepu poslušnost.

b. biti dužan // dugovati:

- Θα μου υπογράψεις απόδειξη ότι μου οφείλεις δέκα χιλιάδες δραχμές. (ERN)
- ❖ Da li ćeš mi potpisati potvrdu da *mi* duguješ deset hiljada *drahmi* ?

c. pripisivati // priznavati moralnu dužnost:

- Στους γονείς μας οφείλουμε τη ζωή, στους δασκάλους μας τη μόρφωση. (ERN)
- ❖ Svojim *roditeljima* pripisujemo *život*, a *učiteljima* *obrazovanje*.

II. R_{va} = P_{процент}

a. morati:

- Ο άνθρωπος οφείλει να φυτέψει τουλάχιστον ένα δέντρο. (www.snhell.gr)
- ❖ Čovek mora *da posadi bar jedno drvo*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{σε} = H_{енп} + Γ_{због}

a. biti razlog // dešavati se zbog nekog ili nečeg:

- Φαίνεται ότι αυτό οφείλεται στη διαφορά των δύο θρησκειών. (www.snhell.gr)
- ❖ Čini se da *se* ovo *dešava zbog razlika* između obe religije.

II

1. παγώνω [παγόνο]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. zaleđivati // zamrzavati:

- Τότε το τρομερό κρύο σιγά σιγά μας πάγωνε. (www.snhell.gr)
- ❖ Tada strašna hladnoća polako polako *nas* je zaleđivala.

b. izazivati neprijatan osećaj:

- Το σκοτεινό του βλέμμα σε πάγωνε αμέσως. (RNJ 1998: 1310)
- ❖ Njegov mračan pogled smesta *te* je zaleđivao.

II. A + A_{σε} = A + J_y

a. obustavljati process // zaustavljati postupak:

- Η Αφρική «πάγωσε» τις διαπραγματεύσεις στην Κοπεγχάγη. (www.imerisia.gr)
- ❖ Afrika „zaustavila je“ *pregovore u Kopenhagenu*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{енп}

a. smrzavati se:

- Πιάνουν το χιόνι, καίει ο πυρετός, Πιάνουν το χέρι και παγώνει {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Hvataju sneg, groznica gori, Hvataju ruku i *smrzava se* {...}

II. V_{intr} = K_{оп} + P_{ред}

a. ostajati ukočen // zaprepašćivati se:

- Έχει παγώσει το μυαλό κι έχει η καρδιά πετρώσει. (www.snhell.gr)

❖ *Mozak je ukočen*, a srce je okamenjeno.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{od}}$$

a. umirati od hladnoće:

• «Πάγωσε» κι άλλος άστεγος στο κέντρο της Αθήνας {...} (www.protothema.gr)

❖ Još jedan beskućnik *je umro od hladnoće* u centru Atine{...}

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{y}} + J_{\text{y}}$$

a. pretvarati se u led:

• Το νερό *παγώνει στους μηδέν βαθμούς*. (ERN)

❖ *Voda se pretvara u led u 0 stepeni.*

2. παθαίνω [παθένο]: V_{sta}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. trpeti // doživljavati nesreću:

• Έτσι και μεις, όταν παθαίνουμε *κάτι* κακό, δεν πρέπει να θεωρούμε ένοχο εκείνον. (www.shhell.gr)

❖ Tako i mi, kad trpimo *nešto* loše, ne treba da ga smatramo krivim.

b. patiti // osećati bol:

• Ο καυμένος παθαίνει *συμφορηση*. (www.shhell.gr)

❖ Jadnik pati srčani *udar*.

c. imati kvar:

• *Κάτι* έπαθε το αυτοκίνητο και δεν παίρνει μπρος. (ERN)

❖ Auto je imao *kvar* i ne kreće se.

$$\text{II. } A = B_{\text{ε31}} + D$$

a. ponašati se različito od uobičajenog (uz «το»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u jednini):

• Πώς *το* έπαθες και μας χαιρέτησες; (ERN)

❖ Šta *ti se desilo* i ti si nas pozdravio?

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. sticati zdravstveni problem // podnositi bolest:

• *Θα πάθουν* τα μάτια σου με αυτό το φως. (RNJ 1998: 1310)

❖ Sa takvim svetlom *će* tvoje oči *patiti*.

b. zaprepašćivati se // iznenadivati se:

• Μόλις άνοιξε την πόρτα και με είδε, *έπαθε!* (RNJ 1998: 1310)

❖ Čim je otvorila vrata i videla je me, *iznenadila se!*

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{για}} = H_{\text{enp}} + H_{\text{3a}}$$

a. doživljavati žestoku strast:

• *Πεθαίνω για σένα!* (RNJ 1998: 1310)

❖ *Umirem za tobom!*

3. παίζω [pézo], παίζομαι [pézome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *provoditi vreme u nekoj igri:*

- Ήταν ένα παιχνίδι που το παίζαμε εγώ κι αυτή, όταν ήμασταν παιδιά και έφηβοι. (www.snhell.gr)
- ❖ To je bila igra koju smo ona i ja igrali, kad smo bili deca i adolescenti.

b. *baviti se sportom kao amater ili profesionalac:*

- Ο Αμερικανός δεν έχασε την ευκαιρία να μιλήσει για το ποδόσφαιρο λέγοντας ότι όταν ήταν μικρός έπαιξε ποδόσφαιρο {...} (www.sport24.gr)
- ❖ Amerikanac nije propustio priliku da priča o fudbalu govoreći da kad je bio klinac igrao fudbal...

c. *glumiti // igrati neku ulogu u dramskom komadu:*

- Ο ηθοποιός έπαιξε με μαεστρία το ρόλο του. (ERN)
- ❖ Glumac majstorski je odglumio svoju ulogu.

d. *svirati // proizvoditi tonove na muzičkom instrumentu:*

- Όποιος θέλει να μάθει να παίζει καλά τη λύρα, πηγαίνει κατά τα μεσάνυχτα σ' ένα έρημο σταυροδρόμι {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Ko hoće da nauči da dobro svira liru, oko ponoći ide na pusto raskršće{...}

e. *predstavljati pozorišno delo:*

- Ο θιάσός μας θα παίζει Μολιέρο στη χειμερινή σεζόν. (ERN)
- ❖ Naša trupa će predstaviti Molijera u zimskoj sezoni.

f. *emitovati // biti na programu:*

- Το ραδιόφωνο παίζει τον Εθνικό Ύμνο. (ERN)
- ❖ Radio emituje Nacionalnu Himnu.

II. A = И

a. *tresati // mahati:*

- Το γαϊδουράκι {...} παίζει τ' αυτιά και ανοιγοκλεί τα μάτια. (www.snhell.gr)
- ❖ Magarce {...} maše ušima, otvara i zatvara oči.

III. A = H_{emp}

a. *plašiti se // zaprepašćivati se // osećati strah // prepasti se // zastrašiti se* (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Μόλις είδε το αίμα, τα έπαιξε. (ERN)
- ❖ Čim je krv video, uplašio se.

IV. A = K_{on} + П_{ред}

a. *biti iscrpljen // premarati se* (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Τα έχω παίζει. (ERN)
- ❖ Iscrpljen sam.

V. A = H_{emp} + И_{ca}

a. *prihvataati nečije učesće u igri:*

- Οι συμμαθητές του δεν τον παίζουν. (ERN)
- ❖ Njegovi školski drugari ne igraju sa njim.

VI. A + A_{σε} = A + A_y

a. kockati se // igrati hazardnu igru:

- Καλόγρια έκλεψε «παγκάρια» και έπαιξε τα λεφτά στο τζόγο. (www.ethnos.gr)
- ❖ Časna sestra je ukrala „sveće“ i uložila je *novac u kockanje*.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = \Gamma_{\pi}\Phi_p$

a. biti bez premca // biti neprevaziđen // biti „van konkurencije“:

- Η ομάδα φέτος *δεν παίζεται*. (ERN)
- ❖ Ove godine ekipa je „van konkurencije“.

II. $V_{intr} = H_{enp}$

a. treperiti // isprekidano svetliti:

- Η φλόγα του κεριού *παίζει*. (RNJ 1998: 1314)
- ❖ Plame od sveće *treperi*.

b. funkcionisati:

- Τι έπαθε η τηλεόραση και *δεν παίζει*; (RNJ 1998: 1314)
- ❖ Šta se desilo sa televizorom i *ne funkcioniše?*

c. ljuljati se // kretati se ravnomerno napred - nazad:

- *Παίζει* η βελόνα του μετρητή. (ERN)
- ❖ Igla brojila *se ljulja*.

III. $V_{intr} = \Gamma_{\pi}\Phi_p + H_{ca}$

a. šaliti se // praviti šale // govoriti vesele reči:

- Πρόσεξε καλά, εγώ *δεν παίζω*. (ERN)
- ❖ Budi pažljiv, *sa mnom nema šale*.

IV. $V_{intr} + A_{\mu\epsilon} = H_{enp} + H_{ca}$

a. rizikovati // izlagati se riziku:

- Ο ακροβάτης *παίζει με τη ζωή* του. (ERN)
- ❖ Akrobat *rizikuje sa svojim životom*.

4. παίρνω [pérno], παίρνομαι [pérnome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. uzimati // dohvatati rukom:

- Πήρε το *μαχαίρι* κι έκοψε μια φέτα ψωμί. (ERN)
- ❖ Uzeo je *nož* i isekao je parče hleba.

b. posluživati se // primati:

- Πήρες *πρωινό*; (ERN)
- ❖ *Da li si primio doručak?*

c. kupovati // nabavljati // snabdevati:

- Πήρα καινούριο *κουστόμι, αυτοκίνητο*. (ERN)
- ❖ Kupio sam novo *odelo, automobil*.

d. osvajati // zauzimati nečije teritorije:

- Ο εχθρός πήρε το κάστρο. (ERN)

❖ Neprijatelj je osvojio tvrđavu.

e. razumevati // shvatati (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Πρέπει να του τα αναλύσεις, γιατί δεν τα παίρνει εύκολα. (ERN)

❖ Moraš da mu ih analiziraš, jer ih lako ne shvata.

f. potkupljivati se // podmićivati se (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Τα παίρνω. (ERN)

❖ Dobijam mito.

g. zapošljivati // primati nekog na posao:

- Πήρε δύο υπαλλήλους. (ERN)

❖ Zaposlio je dvojicu službenika.

h. zauzimati // hvatati:

- Με πήρε ο ύπνος. (RNJ 1998: 1315)

❖ San me je uhvatio.

i. zarađivati // dobijati // ostvarivati zaradu // naplaćivati:

- Πόσα χρήματα παίρνεις το μήνα; (ERN)

❖ Koliko para zarađuješ mesečno?

II. A = Д

a. telefonirati // javljati telefonom:

- Θα σε πάρω, όταν γυρίσω σπίτι. (RNJ 1998: 1315)

❖ Telefoniraću ti, kad se vratim kući.

III. A = H_{енp}

a. nervirati se // razbešnjavati se (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Τα παίρνω. (ERN)

❖ Nerviram se.

IV. A = Б_{ε3т} + A_{3a}

a. imati mesta // imati kapacitet:

- Πόσα άτομα παίρνει το αυτοκίνητό σου; (ERN)

❖ Za koliko ljudi ima mesta tvoj automobil?

V. A = H_{енp} + A_{3a}

a. ženiti se // udavati se:

- Πήρε ένα συγχωριανό της. (ERN)

❖ Udala se za nekog meštana.

VI. A + A_{από} = A + Γ_{и3}

a. premeštati // pomicati // prenositi sa jednog mesta na drugo // pomerati:

- Πάρτε τη βαλίτσα από το διάδρομο. (ERN)

❖ Uzmite kofer iz hodnika.

b. podizati // povlačiti:

- Πήρα από την τράπεζα ένα εκατομμύριο για τις πληρωμές του προσωπικού. (ERN)

❖ Iz banke sam podigao milion za isplatu osoblja.

c. uzimati u razmatranje // zabaviti se // ispitivati:

- Ας πάρουμε την υπόθεση από την αρχή. (ERN)
- ❖ Razmotrimo slučaj iz početka.

VII. A + A_{μέσα από} = A + Γ_{π3}**a. krasti // prisvajati // svojatati:**

- Του πήραν το αυτοκίνητο μέσα από το γκαράζ. (ERN)
- ❖ Ukrali su mu kola iz garaže.

VIII. A + A_{σε} = A + J_y**a. pobeđivati // nadvladavati protivnika // biti pobednik:**

- Μια φορά με πήρε στο τάβλι και παινεύεται. (ERN)
- ❖ Jednom me je pobedio u tavli (backgammon-u) i hvali se.

IX. A + G = A + Д**a. poklanjati // darivati:**

- Μου πήρε ένα χρυσό ρολόι. (ERN)
- ❖ On mi je poklonio zlatan sat.

b. povrediti // nanositi telesnu povredu:

- Η μηχανή τού πήρε λίγο το χέρι, δύο δάχτυλα. (ERN)
- ❖ Mašina malo mu je povredio ruke, dva prsta.

c. odnositi // otimati:

- Μου πήρε το μολύβι και τώρα δεν έχω να γράψω. (RNJ 1998: 1315)
- ❖ Odneo mi je olovku i sada nemam čime da pišem.

X. A + G_{μαζί} = A + H_{ca}**a. pratiti // ići uz nekog:**

- Μη με αφήνεις μόνο, πάρε με μαζί σου, παρακάλεσε. (ERN)
- ❖ Nemoj me ostaviti samog, povedi me sa sobom, zamolio je.

XI. A + P_{red} = B_{ε3,1} + Д + Π_{red}**a. smatrati // činiti se:**

- Τον πήρα για γνωστό και τον χαιρέτησα. (ERN)
- ❖ Učinio mi se kao poznanik i pozdravio sam ga.

NEPRELAZAN**I. V_{imp} = B_{ε3,1}****a. počinjati (3 lice jednine):**

- Πήρε να βραδιάζει. (RNJ 1998: 1315)
- ❖ Počelo je da se smrkava.

II. V_{imp} + A = Π_{pe,1} + P_{процент}**a. biti u mogućnosti // imati sposobnost (3 lice jednine):**

- Δεν σε παίρνει να αντιμιλάς στον διευθυντή σου! (RNJ 1998: 1315)
- ❖ Ne možeš da svom šefu protivrečiš.

5. παντρεύω [pandrévo], παντρεύομαι [pandrévome]: V_{eve}

PRELAZAN

I. A = H_{emp} + H_{ca}

a. ženiti // udavati // stupati u brak // uvoditi osobu u bračnu zajednicu:

- Όσοι ακούγανε αυτά τα λόγια, αστράφτανε τα μάτια τους από τον πόθο να γίνουνε πολύ πλούσιοι και να παντρευτούν τη βασιλοπούλα. (www.snhell.gr)
- ❖ Onim koji su ove reči slušali, sijale su oči od čežnje da postanu mnogo bogati i *da se ožene sa princezom*.

II. A + A_{με} = A + I_{sa}

a. premošćivati // uklapati // usklađivati:

- Παντρεύει την παράδοση με τις νέες τεχνολογίες. (ERN)
- ❖ Usklađuje *tradiciju sa novim stilovima*.

III. A + A_{σε} = A + J_y

a. venčavati // vršiti nad nekim obred sklapanja braka:

- Τον πάντρεψε αυτόν ο Αλήπασσας εις την Άρτα. (www.snhell.gr)
- ❖ Ali paša *ga* je venčao u *Arti*.

6. παραβαίνω [paravéno], παραβαίνομαι [paravénome]: V_{fac}**PRELAZAN**

I. A = A

a. kršiti // narušavati:

- Από τους νόμους μερικούς θα τους φυλάξει, αλλά το περισσότερο θα παραβαίνει και νόμους και έθιμα {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Nekoliko zakona će sačuvati, ali će uglavnom kršiti *zakone i običaje* {...}

7. παραγγέλλω [parangélo], παραγγέλλομαι [parangélome] & παραγγέλλω [parangélno], παραγγέλλομαι [parangélnome]: V_{dic}**PRELAZAN**

I. A = A

a. naručivati // tražiti da se nešto pošalje ili dostavi:

- Διότι ο Χότζας παρήγγειλε *εξώφυλλον* που έγγραφε απ' έξω με μεγάλα γράμματα. (www.snhell.gr)
- ❖ Pošto je Hodža naručio naslovnu *stranu* koja je pisala spolja sa velikim slovima.

II. A + G = A + D

a. činiti narudžbinu:

- Παρήγγειλα στον επιπλοποιό έναν καναπέ κι ένα τραπέζι. (ERN)
- ❖ *Stolaru* sam naručio *kauč* i *sto*.

III. G + R_{va} = D + P_{процент}

a. naređivati // zapovedati // nalagati:

- Και μας παράγγειλε να κηρύξουμε στο λαό και να βεβαιώσουμε πως αυτός είναι ο διορισμένος από το Θεό, κριτής ζωντανών και πεθαμένων. (www.snhell.gr)

❖ *I nam je naredio da narodu propovedamo i da potvrdimo da je on od Boga imenovan sudija živih i mrtvih.*

b. poručivati // predavati poruku // javljati nešto nekome porukom:

- Του παράγγειλα να έρθει το γρηγορότερο. (ERN)
- ❖ Poručio sam *mu* da dođe što brže.

8. παραδίδω [paradídō], **παραδίδομαι** [paradídome] & **παραδίνω** [paradínō], **παραδίνομαι** [paradínome]: **V_{dan}**

PRELAZAN

I. A = A

a. predavati // držati predavanje:

- Ο καθηγητής παρέδωσε δύο κεφάλαια παρακάτω. (ERN)
- ❖ Profesor je predao dva sledeća *poglavlja*.

II. A + A_{γνα} = A + A_{να}

a. predavati na čuvanje ili brigu // poveravati:

- Παρέδωσε τα κοσμήματά της για φύλαξη. (ERN)
- ❖ Pružila je svoj *nakit* na čuvanje.

III. A + G = A + D

a. davati // uručivati // dostavljati // neposredno predavati:

- Παρουσία του ένας ανθυπολοχαγός μόνιμος μού παρέδωσε τα υλικά και τα σύνεργα. (www.snhell.gr)
- ❖ U njegovom prisustvu neki stalan poručnik *mi* je dao *materijale* i *alat*.

b. opunomoćavati // davati nekome punomoć da deluje u nečije ime:

- Ο υπουργός παρέδωσε το υπουργείο στον καινούριο. (ERN)
- ❖ Ministar *novom* je predao *ministarstvo*.

c. izdavati // tajnu činiti poznatom:

- Παρέδωσαν τον αγωνιστή στους Γερμανούς κατακτητές. (ERN)
- ❖ *Borca* su izdali *nemačkim okupatorima*.

d. upućivati // slati u nekom smeru:

- Τελικά, αρχές του Μάη μας παρέδωσαν πάλι στη Χωροφυλακή στον Αϊ-Γιώργη. (www.snhell.gr)
- ❖ Na kraju, početkom Maja opet su *nas* uputili *žandarmeriji* u Svetom Đorđetu.

e. prenositi // vraćati:

- Ο ενοικιαστής πρέπει να παραδίδει το διαμέρισμα στον ιδιοκτήτη σε καλή κατάσταση. (ERN)
- ❖ Podstanar mora da *vlasniku* vraća *stan* u dobroj situaciji.

f. posvećivati se:

- Παραδίνομαι σε διαλογισμούς. (RNJ 1998: 1334)
- ❖ *Posvećujem se meditaciji*.

g. potčinjavati se:

- Έχει παραδοθεί στην ακολασία. (RNJ 1998: 1334)
- ❖ *Potčinio se razvratu*.

IV. A + G = H_{enp} + J_o**a. davati suviše:**

- Το λάθος μου είναι ότι σου παραέδωσα σημασία. (RNJ 1998: 1334)
- ❖ Moja je greška da suviše *sam se brinuo o tebi*.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} + A_{σχετικά με} = B_{ε3.1} + J_o****a. govoriti se // predavati se** (3 lice jednine):

- Συγκέντρωσε και δημοσίευσε ό,τι *παραδίδεται σχετικά με την Άλωση* της Πόλης. (RNJ 1998: 1334)
- ❖ Skupio i objavio sve što *se govori o padu* Carigrada.

9. παρακαλώ [parakaló] & **παρακαλάω** [parakaláo], **παρακαλιέμαι** [parakaliéme] & **παρακαλούμαι** [parakalúme]: V_{dic}

PRELAZAN**I. A = A****a. moliti:**

- Σε παρακαλώ, να είσαι πιο ευγενικός. (ERN)
- ❖ Molim *te*, budi ljubazniji.

II. A + R_{va} = A + P_{процент}**a. obraćati se molbom ili molitvom:**

- Τότε με παρακάλεσε η συζήτηση να μείνει μεταξύ μας. (www.snhell.gr)
- ❖ Tada *me* je molio *da razgovor ostane među nama*.

b. preklinjati:

- Τον παρακάλεσα να με βοηθήσει. (ERN)
- ❖ Preklinjao *sam ga da mi pomogne*.

III. A + R_{va} = D + P_{процент}**a. moliti se // izgovarati molitvu:**

- Παρακαλώ το Θεό να σ' έχει καλά. (ERN)
- ❖ *Bogu se molim da te čuva*.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{enp}****a. upotrebljavati molbe:**

- Εγώ δεν κάθομαι να παρακαλώ. Όταν θέλω κάτι, το παίρνω. (RNJ 1998: 1337)
- ❖ Ne gubim vremena *moleći*; kad nešto želim, uzimam ga.

II. V_{intr} + A_{για} = H_{enp} + H_{3a}**a. čeznuti // jako želeći:**

- Πολλοί παρακαλούν για μια θέση στο δημόσιο. (RNJ 1998: 1337)
- ❖ Mnogi *čeznu za radnim mestom* u državnom sektoru.

10. παρακολουθώ [parakoluθó], **παρακολουθούμαι** [parakoluθúme]: V_{sent}

PRELAZAN

I. A = A

a. gledati // imati pogled upravljen na nešto // služiti se čulom vida:

- Είχε παρακολουθήσει όλη τη σκηνή. (ERN)
- ❖ Gledao je *celu scenu*.

b. posmatrati // pratiti:

- Ο γιατρός παρακολουθεί την εξέλιξη της ασθένειας. (ERN)
- ❖ Lekar prati *tok bolesti*.

c. nadzirati // nadgledati // obavljati nadzor:

- Με ηρεμία μας είπε ότι αργούμε, ενώ ο εχθρός μάς παρακολουθεί. (www.snhell.gr)
- ❖ Smiren nam je rekao da kasnimo, dok neprijatelj *nas* nadzire.

d. razumevati // shvatati:

- Δεν μπορώ να τον παρακολουθήσω έτσι όπως τα λέει μπερδεμένα. (RNJ 1998: 1339)
- ❖ Ne mogu da *ga* shvatim, jer priča tako zbunjeno.

II. A = Д

a. prisustvovati // pribivati:

- Παρακολούθησα τις εργασίες του συνεδρίου ως προσκεκλημένος. (ERN)
- ❖ Prisustvovao sam *konferenciji* kao gost.

III. A = Γ_πΦ_ρ + A_{na}

a. paziti // obraćati pažnju:

- Δεν παρακολουθεί καθόλου τον καθηγητή, όλο αφαιρείται. (RNJ 1998: 1339)
- ❖ Uopšte *ne obraća pažnju na profesora*, stalno je nekoncentrisan.

IV. A + A_{με} = A + A_{γ3}

b. slediti // hodati za nečim // javljati se posle nečega:

- Η γραπτή γλώσσα παρακολουθεί την προφορική με αρκετή καθυστέρηση. (ERN)
- ❖ Pismeni jezik sledi *usmeni* uz prilično *zakašnjenje*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{енр}

a. adekvatno odgovarati potrebama // shvatati:

- Πώς να παρακολουθήσω, αφού δεν ξέρω λέξη Ιταλικά; (RNJ 1998: 1339)
- ❖ Kako *da* shvatim, kad ni reč ne znam na italijanskom?

b. kontrolisati // motriti:

- Παρακολουθούνται όλες οι έξοδοι της χώρας για να αποτραπεί η διαφυγή των κακοποιών στο εξωτερικό. (ERN)
- ❖ *Kontrolišu se svi* izlazi zemlje kako bi se sprečilo bekstvo kriminalaca u inostranstvo.

II. V_{intr} = Π_{pe.π} + A

a. pohadati // redovno ići:

- Έναν χρόνο δεν παρακολουθούσε, πώς θα περάσει στις εξετάσεις; (RNJ 1998: 1339)
- ❖ Godinu dana *nije pohadao predavanja*, kako će da položi ispite?

11. παραλείπω [paralípo], παραλείπομαι [paralípome]: V_{fac}

PRELAZAN**I. A = A****a. izostavljati // ne uključivati // ispuštati:**

- {...} γιατί έτσι θέλανε οι καθηγητές να μαθαίνουμε τα μαθήματα, απ' έξω, χωρίς να παραλείπουμε ούτε ένα «και» (www.snhell.gr)
- ❖ {...} jer su tako nastavnici želeli da učimo lekcije na pamet i da ne izostavljamo nijedan „i“.

b. zatajivati // prećutkivati:

- Συνήθως παραλείπει *αυτά* που δεν τον συμφέρει να μαθευτούν. (RNJ 1998: 1340)
- ❖ Obično zatajuje *ono* što mu nije u koristi da se sazna.

II. R_{va} = P_{процент}**a. zanemarivati:**

- Παρέλειψα να *ταχυδρομήσω* το γράμμα. (ERN)
- ❖ Zanemario sam *da poštom pošaljem pismo*.

12. παραμένω [paraméno]: V_{sta}**NEPRELAZAN****I. V_{intr} + A_{σε} = H_{ενπ} + JI_y****a. negde ostajati duže od predviđenog:**

- Μου φαίνεται ότι *παραμένει* στο σπίτι μας η πεθερά μου. (ERN)
- ❖ Čini mi se da *je* moja tašta *ostala* suviše dugo *u* našoj *kući*.

b. boraviti // biti na nekom mestu // živeti:

- Θα *παραμείνει* ένα μήνα στο εξωτερικό για επαγγελματικούς λόγους. (ERN)
- ❖ *Boraviće* mesec dana *u inostranstvu* iz profesionalnih razloga.

II. V_{intr} + P_{ред} = H_{ενπ} + Π_{ред}**a. ostajati // ne menjati se:**

- Η θερμοκρασία θα *παραμείνει* αμετάβλητη. (ERN)
- ❖ Temperatura *će ostati* *nepromenjiva*.

13. παραπονιέμαι [paraponiéme] & **παραπονούμαι** [paraponúme]: V_{dep} - V_{psych}**NEPRELAZAN****I. V_{intr} = H_{ενπ}****a. žaliti se // izražavati nezadovoljstvo:**

- Οι ποιητές που *παραπονιούνται*, θα έπρεπε, αν θέλουν να παρηγορηθούν, να συλλογιστούν τον άνθρωπο που ζητεί και αξίζει να κάνει πραγματική μουσική στην Ελλάδα. (www.snhell.gr)
- ❖ Pesnici koji *se žale*, ukoliko žele da se uteše, trebalo bi da razmisle o čoveku koji traži i zaslužuje da pravu muziku sastavi u Grčkoj.

II. V_{intr} + A_{dv} = H_{ενπ} + A_{дв}**a. gundati:**

- Αναστενάζει και *παραπονιέται* *διαρκώς*. (www.snhell.gr)
- ❖ Uzdiše i *stalno gundā*.

14. παραφυλάω [parafiláo] & **παραφυλάγω** [parafilágo]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. biti u zasedi // vrebati:

- Την παραφύλαξε, ως ότου τα κατάφερε να την ξεμοναχιάσει. (www.snhell.gr)
- ❖ *Vrebao ju je, dok je uspeo da je usami.*

15. παραχωρώ [parahoró], **παραχωρούμαι** [parahorúme]: V_{dan}

PRELAZAN

I. A + G = A + Д

a. davati // ustupati:

- *Μας είχανε παραχωρήσει δυο μηχανές μαγειρικής στρατιωτικών μονάδων.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Dali su nam dve mašine vojnih jedinica za kuvanje.*

16. παρεξηγώ [pareksiγó], **παρεξηγούμαι** [pareksiγúme] & **παρεξηγιέμαι** [pareksiγιέme]: V_{sent}

PRELAZAN

I. A = A + A_{nb}

a. krivo shvatati // pogrešno tumačiti:

- Παρεξήγησαν τα λεγόμενά μου. (ERN)
- ❖ *Pogrešno su razumeli moje reči.*

II. A = H_{emp} + A_{na}

a. ljutiiti se // zameravati:

- Δε σε παρεξηγώ, γιατί ξέρω ότι όσα είπες, τα είπες από ενδιαφέρον για μένα. (ERN)
- ❖ *Ne ljutim se na tebe, jer znam da sve što si rekao, rekao si radi interesovanja za mene.*

17. παρέχω [parého], **παρέχομαι** [paréhome]: V_{dan}

PRELAZAN

I. A + G = A + Д

a. davati // pružati // snabdevati:

- Οι λεπτομέρειες, που μας παρέχουν τόσο άφθονα, θολώνουν την κρίση για το ουσιαστικό πρόβλημα. (www.snhell.gr)
- ❖ *Detalji koje nam pružaju toliko obilno, zamagljuju našu procenu o suštinskom problemu.*

b. izazivati // uzrokovati:

- Αυτό το κείμενο μάς παρέχει δυσκολίες. (RNJ 1998: 1356)
- ❖ *Onaj tekst nam izaziva teškoće.*

18. παρηγορώ [parigoró], **παρηγορούμαι** [parigorúme] & **παρηγοριέμαι** [parigoríeme]: V_{sent}

PRELAZAN

I. A = A

a. tešiti // ublažavati tugu:

- {...} αυτός εξακολούθησε να περιοδεύει παντού, να ελεεί τους δυστυχισμένους, να παρηγορεί *τους θλιμμένους*, να δίνει θάρρος στους βασανισμένους χριστιανούς. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} on je nastavio da svuda ide, da jadnicima pruža milost, da teši *tužne*, da ohrabruje mučene hrišćane.

19. παρκάρω [parkáro], **παρκάρομαι** [parkárome] & **παρκέρνω** [parkérno], **παρκέρνομαι** [parkérnome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A + A_{σε} = A + J_{na}

a. parkirati:

- {...} οι άνδρες της Δημοτικής Αστυνομίας μετέφεραν και πέντε περιπολικά, *τα οποία* πάρκαραν στο *οδόστρωμα* της οδού Ακαδημίας. (www.enet.gr)
- ❖ {...} muškarci opštinske policije preneli su čak i pet patrolnih kola, koja *su parkirali na trotoaru* ulice Akademije.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. ostavljati vozilo na mestu određenom za to:

- Δε βρίσκεις πια χώρο να *παρκάρεις!* (RNJ 1998: 1358)
- ❖ Više ne nalaziš prostora ni *da parkiraš!*

20. παρουσιάζω [parusiázo], **παρουσιάζομαι** [parusiázome]: V_{dem}

PRELAZAN

I. A = A

a. izlagati:

- Ο συγγραφέας θα παρουσιάσει *το* καινούριο του *βιβλίο*. (ERN)
- ❖ Autor će izložiti svoju novu *knjigu*.

II. A + A_{για} = A + A_{za}

a. iznositi:

- Μπορείτε να παρουσιάσετε *αποδείξεις* *γι' αυτά* που λέτε; (ERN)
- ❖ Možete da iznesete *dokaze za sve* što pričate?

III. A + A_{σε} = A + J_y

a. odigravati // završavati predstavu:

- Αντί του «Αυλού» η διάσημη ορχήστρα θα παρουσιάσει *στο Ρεάλ* την πολύ «οικονομικότερη» *Ενάτη Συμφωνία* του Μπετόβεν. (www.tovima.gr)

- ❖ Umesto „Flaute“ čuveni orkestar će odigrati mnogo „jeftiniju“ Devetu Betovenovu *Simfoniju u pozorištu Real*.

IV. A + G = A + Д

a. *predstavljati // dovoditi nekoga da se upozna sa nekim:*

- Παρουσίασε τον ομιλητή στο ακροατήριο. (ERN)

- ❖ Publici je predstavio govornika.

b. *dovoditi nekoga da se upozna:*

- Έχω την ευχαρίστηση να σας παρουσιάσω τον καινούριο μας συνάδελφο. (ERN)

- ❖ Imam zadovoljstvo da Vam upoznam našeg novog kolegu.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *pojavlјivati se // postajati vidljiv:*

- Δεν παρουσιάστηκε κανένας υποψήφιος. (ERN)

- ❖ Nijedan kandidat se nije pojavio.

II. V_{intr} = H_{emp} + J_y

a. *regrutirati se // biti regrut // pojavlјivati se u jedinici:*

- Πότε παρουσιάζεσαι; (ERN)

- ❖ Kada se pojavljuješ u jedinici?

21. παύω [pávo], παύομαι [pávome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *prekidati // naglo zaustavljati radnju ili postupak:*

- Οι δυο πολιτικοί αντίπαλοι έπαψαν τις φιλονικίες. (www.snhell.gr)

- ❖ Dvojica političkih protivnika prekinula su prepirke.

II. A = A + Γ_{ca}

a. *uklanjati sa funkcije:*

- Ο πρωθυπουργός έπαυσε τον υπουργό. (ERN)

- ❖ Premijer je uklonio ministra sa funkcije.

III. R_{va} = P_{процент}

a. *prestajati // obustavljati nešto // završavati neku radnju ili delovanje:*

- Σαν έγινε δέκα χρονών, αρρώστησε, κι έπαψε να πηγαίνει στο σχολειό. (www.snhell.gr)

- ❖ Kad je napunila deset godina, razbolela se i prestala da ide u školu.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *cutati // ne govoriti // ne davati glasa:*

- Πάγε! (ERN)

- ❖ Ќuti!

b. *završavati se* (3 lice jednine – množine):

- Έπαψε το καμπανοχτύπημα· ένα ένα έσβησαν τα κεριά. (www.snhell.gr)

❖ Zvonjenje *se završilo*; sveće redom su se ugasile.

22. παχάινω [pahéno], παχάινομαι [pahénome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. udebljavati // činiti da neko postaje debeo:

- Τα γλυκά *σε παχάινουν*. (ERN)
- ❖ Kolači *te udebljavaju*.

b. kljukati // preterano hraniti životinje namenjene klanju:

- Παχάινουν *τα γουρούνια* που είναι για σφάξιμο. (ERN)
- ❖ Kljukaju *svinje* koje su namenjene klanju.

II. A + A_{σε} = A + II_{ред} + II_{на}

a. činiti debljim:

- Πρέπει να παχύνεις *τις γραμμές στο σχέδιο*. (ERN)
- ❖ Treba da *linije na nacrtu učiniš debljim*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{енп}

a. postajati debli // gojiti se // postajati gojazan:

- Σε ποιο χαρέμι να παχάινει στα μαξιλάρια ξαπλωμένη μασώντας τη μαστίχα; (www.snhell.gr)
- ❖ U kojem *se haremu goji* ležeći na jastucima i žvačući mastiku?

23. πεθαίνω [peθέno]: V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. ubijati // usmrćivati // lišavati nekoga života:

- Τον πέθαναν οι γιατροί. (ERN)
- ❖ Lekari su *ga ubili*.

II. A = A + Д

a. izazivati strašan bol // pričinjaivati jak bol:

- Αυτό το δόντι *με έχει πεθάνει* δυο μέρες τώρα. (RNJ 1998: 1376)
- ❖ Ovaj zub *mi već dva dana izaziva* strašan *bol*.

III. A + A_{με} = A + H_{ca}

a. gnjaviti // dosađivati:

- *Μας πέθανε με τις αναβολές του*. (ERN)
- ❖ Gnjavio je *nas* svojim *odlaganjima*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{енп}

a. nestajati:

- Δεν πέθαναν όλες οι ελπίδες. (ERN)
- ❖ *Nisu nestale* sve *nade*.

b. bití pri kraju procesa ili situacije:

- Απόψε πεθαίνει ο φασισμός. (RNJ 1998: 1376)

❖ Večeras *umire* fašizam.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\gamma\text{ta}} = H_{\text{enp}} + I_{\text{za}}$$

a. žudeti // silno želeti:

- Πεθαίνει για καλό κρασί. (ERN)

❖ *Umire* za dobrim vinom.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{enp}} + J_{\text{na}}$$

a. mučiti se // iscrpljivati se:

- Πέθανα στη δουλειά. (ERN)

❖ *Umro sam* na poslu.

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + G_{\text{apó}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{oi}}$$

a. umirati // prestajati živeti:

- Χιλιάδες παιδιά πεθαίνουν από πείνα στις χώρες του τρίτου κόσμου. (ERN)

❖ *Hiljade dece umiraju od gladi* u zemljama trećeg sveta.

24. πείθω [ρίθο], πείθομαι [ρίθομε]: V_{dic}

PRELAZAN

$$\text{I. } A + R_{\text{óti}} / \text{πως} / \text{να} = A + P_{\text{процент}}$$

a. ubeđivati:

- Θαρρώ πως μόνο αγαπημένο πρόσωπο θα με πείσει κάποτε να την περάσω. (www.snhell.gr)

❖ *Mislim* da samo omiljeno lice će *me* ubediti *da je pređem*.

b. nagovarati // činiti da neko u nešto poveruje:

- Προσπάθησε να τον πείσει πως ήταν μεγάλη τιμή να φέρει ένα τέτοιο ιστορικό όνομα {...} (www.snhell.gr)

❖ *Pokušao je* da *ga* nagovori *da je bila velika čast da nosi takvo istorijsko ime*{...}

25. πεινώ [ρινό] & πεινάω [ρινάο]: V_{sent}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. gladovati // trpeti želju za hranom:

- «Πεινάω, καλές μου κυρίες, πεινάω, πεινάω». (www.snhell.gr)

❖ “*Gladujem*, moje dobre gospođe, *gladujem*, *gladujem*“

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{peł}}$$

a. biti gladan // osećati glad:

- Τόσα χρόνια όλοι πεινάνε, όλοι διψάνε {...} (www.snhell.gr)

❖ *Toliko godina svi su gladni* {...}

$$\text{III. } V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{peł}} + \Gamma$$

a. lišavati se osnovnih namirnica:

- Πεινάει ο κοσμάκης. (ERN)

❖ Siromašan narod *se lišava osnovnih namirnica*.

$$\text{IV. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\gamma\text{ia}} = \mathbf{H}_{\text{emp}} + \mathbf{H}_{\text{za}}$$

a. čeznuti:

- {...} η Καγκελάριος της Γερμανίας δεν είναι, όπως πολλοί πιστεύουν, μια "πεινασμένη για εξουσία ομορποτουνίστρια". (www.enet.gr)
- ❖ {...} Kancelar Nemačke nije, kao što mnogi veruju, neka avanturistkinja „koja čezne za vlasti“.

26. πειράζω [pirázo], πειράζομαι [pirázome]: \mathbf{V}_{fac}

PRELAZAN

I. $\mathbf{A} = \mathbf{A}$

a. pírati // doticati radi upoznavanja, ispitivanja, istraživanja:

- Ούτε που *το* πείραξε το φαγητό. (ERN)

❖ Nije ni pírnuo *jelo*.

b. uzrokovati nered:

- Ποιος πείραξε *τα βιβλία*; (ERN)

❖ Ko je premestio *knjige*?

c. uznemiravati // izazivati nemir:

- Ποιος πείραξε *το παιδί*; (ERN)

❖ Ko je uznemirio *dete*?

d. iritirati // nadraživati // izazivati jače osećanje // bockati // zadirkivati:

- Σοβαρά *το* λες ή θέλεις να *με* πειράξεις; (ERN)

❖ Ozbiljno pričáš ili hoćeš da *me* zezaš?

e. muvati // flertovati:

- Της άρεσε να *την* πειράζουν. (ERN)

❖ Dopalo joj se da *je* flertuju.

f. deflorisati // oskrnavljivati:

- Ισχυρίζεται ότι δεν *την* πείραξε πριν από το γάμο. (ERN)

❖ Tvrdi da *ju* nije deflorisao pre braka.

II. $\mathbf{A} = \mathbf{D}$

a. smetati:

- *Με* πειράζει ο θόρυβος. (ERN)

❖ Buka *mi* smeta.

III. $\mathbf{A} + \mathbf{A}_{\sigma\epsilon} = \mathbf{D} + \mathbf{D}$

a. škoditi // nanositi štetu:

- Εμένα *το* ούϊσκυ, ξέρεις, *με* πειράζει *στην καρδιά* {...} (www.snhell.gr)

❖ Znaš, viski *mi* škodi *srcu* {...}

NEPRELAZAN

I. $\mathbf{V}_{\text{imp}} = \mathbf{\Gamma}_{\text{π}}\mathbf{\Phi}_{\text{p}}$

a. biti od značaja // mariti:

- Έκαψα *το* φαγητό! - *Δεν* πειράζει. (ERN)

❖ Spalio sam jelo! - *Nema veze.*

27. περιβάλλω [periválo], περιβάλλομαι [periválome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *biti okolo*:

• Ένας ξύλινος φράχτης περιβάλλει τον κήπο. (ERN)

❖ Drvena ograda opraše *baštu*.

b. *okruživati // postavljati nešto oko nekoga*:

• {...} όπως στον Μεξικό τις αυχμηράς εκτάσεις πάλλονται ευθυτενείς οι κάκτοι της ερήμου, στην μυστηριακή σιγή που περιβάλλει τις πυραμίδας των Αζτέκων. (www.snhell.gr)

❖ {...} kao što se u suvim oblastima Meksika trešu uspravni kaktusi pustinje, u tajanstvenoj tišini koja okružuje *piramide* Azteka.

II. A + A_{με} = Δ + A_{γ3}

a. *ponašati se // pokazati // odnositi se // postupati*:

• Τον περιβάλλουν με αγάπη, με στοργή. (RNJ 1998: 1390)

❖ Postupaju *mu uz ljubav, uz nežnost*.

28. περιγράφω [perigráfo], περιγράφομαι [perigráfome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A + A_{σε} = A + Γ_{οκο}

a. *ocrtavati // crtanjem okruživati*:

• Περιγράφω τρίγωνο σε κύκλο. (ERN)

❖ Ocrtavam *trougao oko kruga*.

II. A + P_{red} = A + Π_{ped}

a. *navoditi svojstva // opisivati*:

• Οι συμμαθητές του τον περιέγραψαν ως χαρισματικό και δημοφιλές παιδί. (www.kathimerini.gr)

❖ Njegovi školski drugari su *ga* opisali *kao* obdareno i popularno *dete*.

29. περιμένω [periméno]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *provoditi vreme koje je potrebno da neko dođe ili da se nešto pojavi ili dogodi // čekati* :

• Μια στοίβα χοντρά βιβλία τον περίμενε. Έπρεπε να τα διαβάσει {...} (www.snhell.gr)

❖ Gomila debelih knjiga *ga* je čekala. Morao je da ih pročita {...}.

b. *usporavati // smanjivati brzinu*:

• Περίμενέ με, γιατί δεν μπορώ να βαδίσω γρήγορα. (ERN)

❖ Sačekaj *me*, jer ne mogu da hodam brže.

II. A = Γ_πΦ_p + Γ

a. *biti u iščekivanju*:

- Περιμένουμε μεγάλες πολιτικές αλλαγές. (ERN)
- ❖ *Mi smo u iščekivanju velikih političkih promena.*

III. $R_{\text{ότι}} / \text{πως} / \text{να} = P_{\text{προσεντ}}$

a. očekivati:

- Περιμένε ότι τουλάχιστον οι φίλοι του θα τον βοηθούσαν. (ERN)
- ❖ Očekivao je *da bi mu bar prijatelji pomogli.*

b. zahtevati:

- Περιμένω να μου δώσεις εξηγήσεις. (ERN)
- ❖ *Zahtevam da mi objasniš.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{εντ}}$

a. odlagati // odgadati:

- *Περίμενε!* μη φεύγεις ακόμα. (ERN)
- ❖ *Čekaj!* nemoj još da odeš.

b. ustručavati se:

- Τι περιμένεις; δώσε μιαν απάντηση. (ERN)
- ❖ *Zašto se ustručavaš ?* daj odgovor.

30. περιορίζω [periorízo], **περιορίζομαι** [periorízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. ograničavati // zadržavati u određenim granicama:

- Οι στενοί συγγενείς του ηθέλησαν να τον περιορίσουν {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Bliski rođaci su hteli da *ga* ograniče {...}

b. smanjivati // činiti manjim:

- Ο γιατρός του είπε να περιορίσει το κάπνισμα. (RNJ 1998: 1395)
- ❖ Lekar mu je savetovao da smanji *pušenje*.

II. $A + A_{\text{σε}} = A + J_{\text{y}}$

a. zadržavati u zatvorenom prostoru:

- Για να τον συνετίσει τον περιόρισε στο σπίτι {...}(ERN)
- ❖ Da *ga* opameti zadržao je *ga* u *kući* {...}

b. postavljati granice:

- Ο Έλληνα συνήθως την ηθική την περιορίζει μόνο σε τρία ζητήματα. (www.snhell.gr)
- ❖ Grk obično ograničava *etiku* samo u trima *temama*.

31. περιποιούμαι [peripióume]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{fac}}$

PRELAZAN

I. $A = A$

a. manifestovati interesovanje ili gostoljubivost // ugošćivati:

- *Μας* περιποιήθηκε η γυναίκα του. (RNJ 1998: 1397)

❖ Njegova žena *nas* je ugodila.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \Gamma_{\perp} \Phi_p + \mathbf{J}_0$$

a. starati se // voditi brigu:

• Οι Γιουγκοσλάβοι *μας* περιποιούνται και *μας* προωθούν στη Βουλγαρία{...}(www.snhell.gr)

❖ Jugosloveni se staraju *o nama* i nas promovišu u Bugarsku{...}

$$\text{III. } \mathbf{A} + \mathbf{G} = \mathbf{A} + \mathbf{D}$$

a. osvećivati // vršiti osvetu // kažnjavati:

• Έννοια σου και για όσα σου έκανε θα σου τον περιποιηθώ καλά. (ERN)

❖ Ne brini se, a za sve što ti je učinio, dobro ću *ti ga* osvetiti.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} = \mathbf{H}_{\text{emp}}$$

a. uređivati se // doterivati se:

• Περιποιήσου λίγο· μη βγαίνεις έτσι έξω. (ERN)

❖ *Doteraj se*; ne izlazi napolje tako.

32. περισσεύω [perisévo]: \mathbf{V}_{comp}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} = \mathbf{E}_{\text{e3.1}}$$

a. biti suvišan // biti nepotreban:

• Τα πολλά λόγια *περισσεύουν*. (ERN)

❖ Mnogo reči *je nepotrebno*.

$$\text{II. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\gamma\text{ta}} = \mathbf{H}_{\text{emp}} + \mathbf{A}_{\text{3a}}$$

a. preostajati:

• Δεν πιστεύω *da na μην περισσέψει* τίποτα και *για σένα* στο ντουλάπι του καραβιού, ε;
(www.snhell.gr)

❖ Ne verujem *da ništa neće preostati za tebe* u ormanu broda, je li?

$$\text{III. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{G} = \mathbf{\Pi}_{\text{pe.l}} + \mathbf{A} + \mathbf{J}_y$$

a. obilovati // imati u obilju:

• *Tou περίσσεψαν* τα βάσανα. (ERN)

❖ On *je imao muke u obilju*.

33. περιφρονώ [perifronó], περιφρονούμαι [perifronúme]: $\mathbf{V}_{\text{psych}}$

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. ignorisati // ne mariti za nešto:

• Έμαθε ακόμα, το πιο σπουδαίο, να σέβεται τους θεούς, να περιφρονεί *την καλοπέραση* και ν' αγαπά τη δικαιοσύνη. (www.snhell.gr)

❖ Osim toga saznao je najvažnije, to jest *da poštuje bogove*, *da ignoriše razonodu* i *da voli pravdu*..

b. prezirati // iskazivati prezir:

- {...} μεθά, λησμονεί, και κοσμεείται, και χαίρει, και τον τύραννον ήλιον περιφρονεί.
(www.snhell.gr)
- ❖ {...} napije se, zaboravlja i ukrašava se i raduje i prezire tiransko *sunce*.

34. περνῶ [pernó] & περνάω [pernáō], περνιέμαι [perniémei]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A = A

a. *krećući se prelaziti preko kakvog prostora*:

- Κι όμως, από το τι είναι στο τι μπορεί να είναι, περνάς μια *γέφυρα* που σε πάει, ούτε λίγο ούτε πολύ, από την Κόλαση στον Παράδεισο. (www.snhell.gr)
- ❖ Ipak od onog što jest do onog što može biti, prelaziš *most* koji te vodi manjeviše iz pakla u raj.

b. *prestizati*:

- Πάτα γκάτζι να περάσουμε αυτό *το αυτοκίνητο*. (ERN)
- ❖ Pritisni papučicu da prestignemo ovaj *auto*.

c. *pretrpeti // doživljavati // iskusiti*:

- {...} να ενημερώσουν τον πρωθυπουργό για *τα βάσανα* που πέρασαν. (www.enet.gr)
- ❖ {...} da premijera obaveste o mukama *koje* su doživeli.

II. A = Γ_πΦ_p + Η_{ca}

a. *voditi ljubav // obavljati snošaj*:

- Την έχουν περάσει πολλοί. (RNJ 1998: 1404)
- ❖ Mnogi *su* vodili ljubav *sa njom*.

III. A = Η_{επp} + Α_{κpοz}

a. *prodirati // probijati*:

- Η σφαίρα πέρασε *το ζύλο* και καρφώθηκε στον τοίχο. (ERN)
- ❖ Metak je prodro *kroz drvo* i zaboden je u zid.

IV. A + Α_{γpω από} = A + Γ_{οκo}

a. *stavljati okolo*:

- Περνάω ένα *στεφάνι* με λουλούδια *γύρω από το λαιμό* μου. (ERN)
- ❖ *Oko svog vrata* stavljam *venac* od cveća.

V. A + Α_{με} = A + Α_{δb}

a. *položiti // uspješno odgovarati na postavljena pitanja*:

- Πέρασε *με επιτυχία τις εξετάσεις*. (ERN)
- ❖ *Uspješno* je položio *ispite*.

VI. A + Α_{με} = A + Η_{αδb}

a. *preterivati // premašivati // prevazilaziti*:

- Πέρασε κάθε *όριο* ευπρέπειας *με τη συμπεριφορά* του. (ERN)
- ❖ *Svojim ponašanjem* je premašio svaku *granicu* pristojnosti.

VII. A + Α_{σε} = A + Α_{ηa}

a. *prevoditi // vodeći nekoga prelaziti*:

- Τα παιδιά πέρασαν *τον τυφλό στο απέναντι πεζοδρόμιο*. (ERN)

❖ *Deca su preveli slepca na suprotan trotoar.*

b. nositi // odevati:

• Πέρασα το σακάκι στους ώμους μου. (ERN)

❖ *Nosio sam sako na ramena.*

VIII. A + A_{σε} = A + A_γ

a. registrovati // zapisivati // uvoditi u registar:

• Περνάω τις εισπράξεις στα λογιστικά βιβλία. (ERN)

❖ *Zapisujem prihod u računске knjige.*

IX. A + A_{σε} = A + J_{na}

a. provoditi // proboraviti neko vreme negde ili na kakav način:

• Είναι για το μοναχογιά μου, που περνάει ώρες πικρές στ' ακρογιάλι της Τροίας. (www.snhell.gr)

❖ *To je za mog sina jedinca koji gorke časove provodi na trojanskoj obali.*

X. A + A_{σε} = A + J_y

a. nadmašavati // preticati:

• Τον περνά στο τρέξιμο. (ERN)

❖ *Nadmašio je ga u trčanju.*

XI. A + G = A + D

a. popravljati // činiti ispravnim ili boljim:

• Ο τεχνίτης μάς πέρασε το σπασμένο τζάμι. (ERN)

❖ *Majstor nam je popravio slomljeno staklo.*

b. zaveštavati:

• Όσο ζούσε ακόμη, πέρασε το σπίτι στην κόρη του. (ERN)

❖ *Dok je još bio živ, kćerki je zaveštao dom.*

XII. A + P_{red} = A + Π_{ped}

a. verovati // misliti // smatrati:

• Τον πέρασα για σοβαρό, αλλά είναι ανόητος. (ERN)

❖ *Smatrao sam ga ozbiljnim, ali je budala.*

XIII. A + A_{με} + A_{σε} = A + A_{na} + Π_{adib}

a. prevezati // vozeći dovođiti:

• {...} κι από κει το πέρασε μ' ένα καϊκι στην Κέρκυρα. (www.snhell.gr)

❖ {...} i odatle čamcem ga je prevezao na Krk.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. ispunjavati određeni rok // završavati se:

• Πέρασε το καλοκαίρι. (ERN)

❖ *Leto se završilo.*

II. V_{intr} = K_{on} + Π_{ped}

a. biti prihvatljiv:

• Δεν περνούν πια τα ψέματά του. (ERN)

❖ *Njegove laži više nisu prihvatljive.*

III. $V_{\text{imp}} + D = E_{\text{ε31}} + D$

a. *padati na pamet*:

- Μου περνά μια ιδέα από το μυαλό. (ERN)
- ❖ Neka ideja mi pada na pamet.

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{εnp}} + A_{\text{y}}$

a. *obilaziti // svraćati*:

- Πέρασα από το Αθανάσκιοϊ, ένα μικρό βουλγαρικό χωριό πλάι στην ομώνυμη λίμνη. (www.snhell.gr)
- ❖ *Svratio sam u Atanaskije*, malo bugarsko selo pored istoimenog jezera.

V. $V_{\text{intr}} + A_{\text{μέσα από}} = H_{\text{εnp}} + A_{\text{κρο3}}$

a. *prolaziti*:

- Ο δρόμος περνά μέσα από την πόλη. (ERN)
- ❖ Ulica prolazi kroz grad.

VI. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{εnp}} + A_{\text{na}}$

a. *prelaziti*:

- Πέρασαν στην απέναντι όχθη. (ERN)
- ❖ Prešli su na suprotnu obalu.

35. περπατώ [perpató] & περπατάω [perpatáō], περπατιέμαι [perpatiéme]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *prelaziti*:

- Αυτόν τον δρόμο τον έχω περπατήσει πολλές φορές. (RNJ 1998: 1404)
- ❖ Onu ulicu sam prelazio mnogo puta.

II. $A + A_{\text{σε}} = A + A_{\text{na}}$

a. *prošetati // odvoditi u šetnju // pratiti*:

- Πότε θα έρθεις να σε περπατήσω στα μέρη μας; (RNJ 1998: 974)
- ❖ Kada ćeš doći da te odvedem na naša mesta?

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{εnp}}$

a. *koračati // hodati*:

- Το μωρό μας άρχισε να περπατά. (ERN)
- ❖ Naša beba je počela da hoda.

b. *šetati // kretati se umerenom brzinom radi odmora i razonode*:

- Περπατώ κοιτάζοντας το λιθόστρωτο. (www.snhell.gr)
- ❖ Šetam gledajući kaldrmu.

c. *pešačiti // ići peške*:

- {...} και σήμερα είναι ευχαριστημένοι να περπατήσουν μισή ώρα για να τους δοθεί ένα πιάτο κουκιά ή και ένα τσαμπί σταφύλια. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i danas su zadovoljni da pešače pola sata da dobiju porciju od pasulja ili i grozd.

d. razvijati se // napredovati:

- Περπατάει το πράγμα. (ERN)

❖ Slučaj napreduje.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{ρελ}} + A$$

a. biti u nekoj godini // imati godine:

- Περπατά στα οκτώ. (ERN)

❖ On ima osam godina.

36. πετυχαίνω [petihéno]: V_{fac}**PRELAZAN**

$$\text{I. } A = A$$

a. postizati // sticati neki stepen razvoja:

- Εδώ άνθρωποι νηφάλιοι και πετυχαίνουν καμιά φορά καλύτερα αποτελέσματα. (www.snhell.gr)

❖ Ovde trezveni ljudi ponekad postižu bolje rezultate.

$$\text{II. } A = A_{\text{ηα}}$$

a. nailaziti // sretati:

- Σε λίγες μέρες πέτυχα ένα συμπατριώτη μου παραγγελιοδόχο. (www.snhell.gr)

❖ Za nekoliko dana naišao sam na zemljaka - izvršioca porudžbina.

$$\text{III. } A + A_{\text{σε}} = A + A_{\text{ηα}}$$

a. pogađati // udarati u cilj:

- Έτρεξε ο Υάκινθος να τον πιάσει, μα ο δίσκος χτύπησε σε πέτρα, αναπήδησε και πέτυχε το αγόρι στο μέτωπο. (www.snhell.gr)

❖ Hijacint je otrčao da ga uhvati, ali disk je udario na kamen, naskočio i dečaka pogodio na čelo.

$$\text{IV. } R_{\text{να}} = B_{\text{εελ}} + D + P_{\text{προσεντ}}$$

a. prolaziti za rukom // postizati cilj:

- Δεν πέτυχε να μπει στο πανεπιστήμιο. (ERN)

❖ Nije mu pošlo za rukom da se upiše na fakultet.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\text{dv}} = H_{\text{ενρ}} + A_{\text{δβ}}$$

a. uspevati // postizati svrhu:

- Πέτυχε πολύ καλά, είναι τώρα 27 χρόνια που λειτουργεί. (www.snhell.gr)

❖ Uspeo je vrlo dobro, već 27 godina radi.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_{\text{y}}$$

a. sticati društveni ugled // unapređivati:

- Έχεις όλες τις προϋποθέσεις να πετύχεις στη ζωή σου. (RNJ 1998:1410)

❖ Imaš sve preduslove da unaprediš u životu.

37. πετώ¹ [petó] & πετάω [petáo]: V_{mov}**PRELAZAN**

$$\text{I. } A = A$$

a. letati:

- Πάμε να πετάξουμε αετό; (ERN)
- ❖ Ajmo da letimo zmaja?

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{enp}****a. biti veoma sposoban:**

- Πετάει η ομάδα. (ERN)
- ❖ Ekipa „rastura“.

b. kretati se velikom brzinom // hitati:

- Δεν έτρεχε, πετούσε. (ERN)
- ❖ Nije trčao, leteo je.

II. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + A_{na}**a. letati // kretati se pomoću krila:**

- Λοιπόν δεν είδατε την ψυχή της που πέταξε σαν περιστέρι στους ουρανούς; (www.snhell.gr)
- ❖ Dakle niste videli njenu dušu kako je poput goluba odletela na nebesa?

38. πετώ² [petó] & πετάω [petáo], πετιέμαι [petiéme] & πετάγομαι [petágoime]: V_{mov}

PRELAZAN**I. A = A****a. bacati // naglim zamahom ruke ili pokrete nekog dela tela činiti // prouzrokovati da se nešto pokrene i padne na izvesnom odstojanju:**

- Επήγε κ' έβγαλε τα χρυσά φορέματά του, και τα ποδήματά του πέταξε τα ολοπόρφυρα. (www.snhell.gr)
- ❖ Otišao je, skinuo zlatnu haljinu i bacio svoje sasvim crvene cipele.

b. razbacivati // raspršiti:

- Πετούσαν προκηρύξεις. (ERN)
- ❖ Razbacivali su manifeste.

c. rasipati // besmisleno trošiti // uludo trošiti:

- Μην πετάς έτσι τα λεφτά σου. (ERN)
- ❖ Nemoj da rasipaš tako svoj novac.

d. rešavati se nepotrebno // bacati:

- Πέταξαν όλα τα παλιά έπιπλα και αγόρασαν καινούρια. (ERN)
- ❖ Bacili su sav star nameštaj i kupili nov.

e. izbacivati // poterivati:

- Πέταξε ρίζες. (ERN)
- ❖ Pustio je korenje.

II. A + A_{dv} = A + A_{dB}**a. prebacivati // prevezati:**

- Σε μια ώρα ο οπλαρχηγός Καραϊσκος μας πέταξε απέναντι. (www.snhell.gr)

❖ Za sat vremena starešina Karajskos *nas* je prevezao *prekoputa*.

b. izbacivati // udaljivati // isključivati:

• Τον άρπαξε από το γιακά και τον πέταξε έξω. (ERN)

❖ Uhvatio ga je za kragnu i izbacio *ga napolje*.

II. A + A_{πάνω σε} = A + A_{na}

a. hitati // bacati što dalje ili do određenog cilja:

• Είδε ο Δίας από τον Όλυμπο το κακό που γινόταν, φοβήθηκε μη καταστραφεί ο κόσμος, και οργισμένος πέταξε τον κεραυνό του *απάνω στο άρμα*. (www.snhell.gr)

❖ Jupiter je video sa Olimpa nesreću koja se dešavala, uplašio se da se svet ne uništi i sav besan hitnuo je svoj *grom na kolicu*.

III. A + A_{σε} = A + A_{na}

a. ostavljati // odlagati:

• Πέταξε την τσάντα σε μια γωνιά. (ERN)

❖ Ostavio je *torbu na neki ćošak*.

IV. A + A_{σε} = A + A_y

a. oterivati // uklanjati:

• {...} τον έσυραν παράμερα, τον καταξέσκισαν *απάνω* στους αγκαθερούς ασπάλαθους και πήγαν και τον πέταξαν στον *Τάρταρο*, κουρέλι. (www.snhell.gr)

❖ {...} odvukli su ga su sa strane, iscepali su ga na tmovitim žukovinama i poput krpe su *ga oterali u Tartar*.

V. A + G = A + D

a. davati na uvredljiv ili prezriv način:

• Του πέταξε ένα κομμάτι *ψωμί*. (ERN)

❖ Bacio *mu* je *parče* hleba.

b. pričati kratko:

• Κι άμα του μιλήσης για τη δουλειά, αν πήγες αδειανός, σου πετάει δύο λόγια και σ' αφήνει μάρμαρο ως το βράδυ. (www.snhell.gr)

❖ I kad mu pričaš o poslu, ukoliko si otišao prazan, govori *ti* dve *reči* i do večeri te zaprepašćuje.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{ενp}

a. trzati se // naglo ustajati // iznenada se pomicati:

• Τρομαγμένος *πετάχτηκε* όρθιος. (ERN)

❖ Upлаšen je *ustao* naglo.

b. ubacivati se // intervenisati // mešati se:

• Όταν μιλούν οι μεγάλοι, *να μην πετάγεσαι*. (ERN)

❖ Kada odrasli razgovaraju, *ne mešaj se*.

II. V_{intr} + A_{σε} = H_{ενp} + Γ_{усред}

a. nastajati // pojavljivati se:

• Ένας πεζός *πετάχτηκε* στη μέση του δρόμου. (ERN)

❖ Pešak *se pojavio usred ulice*.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\omega\varsigma} = H_{\text{emp}} + \Gamma_{\text{do}}$

a. *skoknuti // navraćati*:

- *Πετάξου ως το περίπτερο να πάρεις τσιγάρα.* (ERN)
- ❖ *Skokni do kioska da kupiš cigarete.*

39. πέφτω [péfto]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *uplácivati // davati novac*:

- *Πέσε πρώτα το παραδάκι και ύστερα θα πάρεις το εμπόρευμα.* (ERN)
- ❖ *Najpre daj parice, a zatim ćeš dobiti robu.*

II. $A + G = A$

a. *flertovati // udvarati se*:

- *Βουλευτής την πέφτει σε βουλευτίνα μέσα στο κοινοβούλιο.* (www.inews.gr)
- ❖ *Parlamentarac flertuje parlamentarku u skupštini.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = B_{\text{ε3,1}} + D$

a. *opadati* (3 lice jednine – množine):

- *Πέφτουν τα μαλλιά μου.* (ERN)
- ❖ *Kosa mi opada.*

II. $V_{\text{imp}} + A_{\sigma\epsilon} = B_{\text{ε3,1}} + D + A_{\text{na}}$

a. *visiti // stajati // pristajati* (3 lice jednine – množine):

- *Το σακάκι δεν πέφτει καλά στους ώμους του.* (ERN)
- ❖ *Njemu sako ne stoji dobro na ramena.*

III. $V_{\text{imp}} + D = \Pi_{\text{pe,1}} + A + J_{\text{y}}$

a. *zaradivati novac na lutriji* (3 lice jednine – množine):

- *Τι θα κάνεις, άμα σου πέσει το λαχείο;* (ERN)
- ❖ *Šta ćeš učiniti, ukoliko zaradiš novac na lutriji?*

IV. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *završavati se*:

- *Έπεσε η αυλαία της συνεδρίασης.* (ERN)
- ❖ *Sastanak se završio.*

b. *ginuti u ratu ili na bojnopolju*:

- *Κι έπεσε ο ασύγκριτος. Γύρω από το πτώμα του Αχιλλέα έγινε τρομερή μάχη.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Neuporediv je poginuo. Oko Ahiljevog leša izbila je strašna bitka.*

c. *ležati*:

- *Νύσταξε κι έπεσε να κοιμηθεί.* (ERN)
- ❖ *Dremao je i legao da zaspi.*

d. *zalaziti // spuštati se sa horizonta*:

- *Ο ήλιος έπεσε, νύχτα σιμώνει.* (www.snhell.gr)

❖ *Sunce je zašlo, noć se približava.*

e. biti zbačen // biti svrgnut:

• Η κυβέρνηση έπεσε. (ERN)

❖ *Vlada je pala.*

f. razbolevati se:

• Έπεσε άρρωστος βαριά. (ERN)

❖ *Teško se razboleo.*

g. biti osvojen:

• Το Μεσολόγγι έπεσε την άνοιξη. (www.snhell.gr)

❖ *Mesolongi se osvojio u proleće.*

h. snižavati se // gubiti vrednost:

• Έπεσε η τιμή του καφέ. (ERN)

❖ *Cena kafe se snizila.*

i. prekidati svoje postojanje // nestajati // gubiti se:

• Έπεσαν οι προκαταλήψεις. (ERN)

❖ *Predrasude su nestale.*

j. grešiti // ne uspevati // ocenjivati pogrešno:

• Πέφτεις έξω, αν έτσι νομίζεις. (ERN)

❖ *Grešiš, ukoliko imaš takvo mišljenje.*

k. spuštati se:

• Δεν ξέρω πια τι γίνεται με την ομίχλη κι αν εξακολουθεί να πέφτει τόσο πηχτή {...}
(www.snhell.gr)

❖ *Više ne znam šta se dešava sa maglom i da li nastavlja da se spušta tako gusta{...}*

l. smanjivati se u snazi ili u intenzitetu // crpsti se:

• Ο παππούς έπεσε πολύ τώρα τελευταία. (ERN)

❖ *Deda se namnogo iscrpao u poslednje vreme.*

m. klečati // spuštati se na kolena:

• Κι έπεσε να φιλήσει κι αυτός το πεθαμένο σώμα του μες στο φιλόξενο χώμα. (www.snhell.gr)

❖ *I kleknuo je da i on njegovo mrtvo telo poljubi u negostoljubivoj zemlji.*

n. događati se // zbivati se:

• Πότε πέφτει το Πάσχα; (ERN)

❖ *Kada pada Uskrs?*

o. nastajati // pojavljivati se:

• Έπεσε συμφορά. (ERN)

❖ *Nastala je nesreća.*

V. V_{intr} + A_{πάνω σε} = A

a. nasrtati // napadati:

• Έπεσαν πάνω του να τον δείρουν. (ERN)

❖ *Napali su ga da ga tuku.*

VI. V_{intr} + A_{από} = H_{ενπ} + Γ_{ca}

a. gubiti ravnotežu // padati:

- Έπεσε από τον τρίτο όροφο και σκοτώθηκε. (ERN)

❖ Pao je sa trećeg sprata i poginuo.

$$\text{VII. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{\Gamma}_{\text{π}} \mathbf{\Phi}_{\text{p}} + \mathbf{A}_{\text{na}}$$

a. zadržavati se // zaustavljati se:

- Στις προσφορές πέφτει το «μάτι» των καταναλωτών. (www.inews.gr)

❖ Na proizvodne sa popustom pada pogled potrošača.

$$\text{VIII. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{H}_{\text{enp}} + \mathbf{A}_{\text{na}}$$

a. sudarati // udarati jedno o drugo:

- Λεωφορείο ξέφυγε από την πορεία και έπεσε σε τοίχο. (ERN)

❖ Autobus je sleteo sa ulice i udario na zid.

b. slučajno se nalaziti // nailaziti:

- Έπεσε στα χέρια μου ένα σπάνιο βιβλίο. (ERN)

❖ Naišao sam na retku knjigu.

$$\text{IX. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{H}_{\text{enp}} + \mathbf{A}_{\text{y}}$$

a. zapadati u stanje // upadati u situaciju:

- Πέφτω σε δυστυχία. (ERN)

❖ Upadam u bedu.

40. πηγáνω [pijéno] & πάω [páo]: \mathbf{V}_{mov} **PRELAZAN****I. $\mathbf{A} = \mathbf{A}$** **a. voditi // prevoditi:**

- {...} κ' η μητέρα του τον πήγε και την ανασπάσθηκε. (www.snhell.gr)

❖ {...} i njegova mama vodila je ga i on ju je pobožno poljubio.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \mathbf{B}_{\text{επ.π}} + \mathbf{\Delta}$$

a. svidati se // dopadati se:

- Πολύ τον πάω αυτόν τον άνθρωπο. (RNJ 1998: 1413)

❖ Mnogo mi se dopada taj čovek.

$$\text{III. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{προς}} = \mathbf{A} + \mathbf{\Delta}_{\text{κα}}$$

a. upućivati // usmeravati // upravljati:

- {...} από το μαύρο ενός πουλιού και τ' άσπρο ενού συγγέφου τα πάει προς το βουνόπλαγο. (www.snhell.gr)

❖ {...} od crnog neke ptice i belog nekog oblaka upućuje ih ka obronku.

$$\text{IV. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{y}}$$

a. ulagati:

- Πάω ένα χιλιάρικο στον άσο. (ERN)

❖ Ulažem hiljadu drahmi u kec.

$$\text{V. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{ως}} = \mathbf{A} + \mathbf{\Gamma}_{\text{πο}}$$

a. pratiti // ići sa:

- Θα με πας ως το σπίτι; (ERN)

❖ Da li ćeš me ispratiti *do kuće*?

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = B_{\text{ε3,1}}$

a. *prolaziti* (3 lice jednine - množine):

- Μια φορά, *δεν πάει* καιρός, ζούσε σ' ένα μικρό χωριό, κάπου εδώ κοντά, ένας άνθρωπος πολύ σοφός και πολύ γέρος. (www.snhell.gr)
- ❖ Jednom, *nije prošlo* dugo vremena, u nekom seocetu, negde u blizini, živeo je neki veoma mudar i star čovek.

b. *približavati se // priticati se vremenski* (3 lice jednine - množine):

- Πάει μεσημέρι. (ERN)
- ❖ *Približava se* podne.

c. *koštati // stajati* (3 lice jednine - množine):

- Πόσο πάει το κιλό η ντομάτα; (ERN)
- ❖ Koliko *stoji* kilo paradajza?

d. *stajati // biti pristojno // odgovarati* (3 lice jednine):

- Δεν πάει να λες ψέματα σ' εμένα. (ERN)
- ❖ *Nije pristojno* da mi govoriš laži.

II. $V_{\text{intr}} = A_{\text{AB}}$

a. *biti spreman // biti zamalo*:

- Πάω να τρελαθώ. (ERN)
- ❖ *Zamalo* da poludim.

III. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *kretati se hodajući*:

- Πού *πηγαίνει* τ' αντρόγυνο το πολυαγαπημένο; (www.snhell.gr)
- ❖ Kuda *ide* voljen bračni par?

b. *pomerati // vraćati*:

- Αύριο τα ρολόγια *πάνε* μία ώρα πίσω και η Ελλάδα 30 χρόνια πίσω {...} (www.inews.gr)
- ❖ Sutra časovi *idu* unazad za sat vremena, a Grčka 30 godina {...}

c. *odlaziti // udaljavati se*:

- Είναι καιρός να *πηγαίνουμε*. (ERN)
- ❖ Vreme je *da odemo*.

d. *biti u stanju // razvijati se // teći*:

- Πώς *πάει* η υγεία σας; (ERN)
- ❖ Kako *je* Vaše zdravlje?

IV. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pe,1}}$

a. *nestajati // biti završen // propadati*:

- «Φέρτε του κυρ Χρίστου μια κουταλιά γλυκό με το νερό». Πάει μια κουταλιά. (www.snhell.gr)
- ❖ „Donesite gospodinu Hristosu kašiku slatka i vode“. *Gotova je* jedna kašika.

V. $V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe,1}} + P_{\text{процент}}$

a. pokušavati // imati kao cilj:

- Πήγαν να κόψουν τα νυφικά, να ετοιμαστούν, να κάμουνε το γάμο{...}(www.snhell.gr)
- ❖ *Pokušali su da skroje venčаницe, da se sprema, da učine svadbu{...}*

$$\text{VI. } V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{enp}} + H_{\text{αλβ}}$$

a. putovati // iz mesta u mesto ići:

- Πήγαμε με το αεροπλάνο. (ERN)
- ❖ *Putovali smo avionom.*

$$\text{VII. } V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{enp}} + H_{\text{ca}}$$

a. imati snošaj:

- Πήγε με 13 άντρες και το έμαθαν 14.000 συμφοιτητές. (www.newsbomb.gr)
- ❖ „Spavala“ je sa trinaestoricom muškaraca i 14.000 kolega je saznalo o tome.

$$\text{VIII. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{pe.1}} + A$$

a. posećivati // obilaziti:

- Πηγαίνω στο θέατρο. (ERN)
- ❖ *Posetio sam pozorište.*

b. pohađati // ići redovno:

- Πηγαίνω στο γυμνάσιο. (ERN)
- ❖ *Pohađam srednju školu.*

41. πηδάω [πιδάο] & πηδώ [πιδό], πηδιέμαι [πιδιέμε]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A****a. prekoračavati // savladavati:**

- Την πήδηξε την αρρώστια. (ERN)
- ❖ Savladao je bolest.

b. izostavljati:

- Κατά την αντιγραφή του κειμένου πήδηξαν μια παράγραφο. (ERN)
- ❖ Pri prepisivanju teksta izostavili su paragraf.

c. preskakati // skakati preko nečega:

- Ο διαρρήκτης πήδησε τη μάντρα και έφυγε τρέχοντας. (RNJ 1998: 1414)
- ❖ Provalnik je preskočio ogradu i otišao trčeci.

$$\text{II. } A = \Gamma_{\text{.1}} \Phi_{\text{p}} + H_{\text{ca}}$$

a. voditi ljubav:

- Αυτή τη γυναικα δεν κατάφερε τελικά να την πηδήξει. (ERN)
- ❖ Na kraju nije uspeo da vodi ljubav sa tom ženom.

$$\text{III. } A + A_{\text{σε}} = A + H_{\text{αλβ}}$$

a. maltretirati // gnjaviti // mučiti:

- Μας πήδηξαν στο καμόνι. (ERN)
- ❖ Šikaniranjem su nas „rasturili“.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$ **a. *skakati // odbacivati se sa jednog mesta na drugo:***

- Ο παίκτης *πήδηξε* πιο ψηλά από όλους και κέρδισε την μπάλα. (ERN)
- ❖ *Igrač je skočio najviše od svih i uzeo je loptu.*

II. $V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe.1}} + A$ **a. *vršiti skok:***

- Κάθε αθλητής επιτρέπεται να *πηδήξει* τρεις φορές. (ERN)
- ❖ *Svaki sportista ima pravo da izvrši tri skoka.*

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{u3}} + A_y$ **a. *prenositi se:***

- Το μυαλό μου *πηδούσε από τη* μια σκέψη στην άλλη και ήταν αδύνατο να συγκεντρωθώ. (ERN)
- ❖ *Moj um se prenosio iz jedne misli u drugu, tako da je bilo nemoguće da sam koncentrisan.*

42. *πιάνω* [ριάνο], *πιάνομαι* [ριάνομε]: V_{fac} **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. *grabiti // uzimati nešto na silu // hitro hvatati:***

- Τα χέρια του με τρέμουλα *έπιασαν τα* σχοινιά του σακκουλιού {...} (ERN)
- ❖ *Njegove ruke uz drhtanje ugrabile su konopce torbice {...}*

b. *zauzimati:*

- *Έπιασε τη* δεξιά *λωρίδα* του δρόμου και πήγαινε αργά. (ERN)
- ❖ *Zauzeo je desnu traku puta i kretao se polako.*

c. *hvatati:*

- Έβαλα κεραία στην τηλεόραση για να *πιάνω όλα τα* κανάλια. (ERN)
- ❖ *Postavio sam antenu na TV tako da hvatam sve kanale.*

d. *sklapati:*

- *Πιάνω* *γνωριμίες*. (ERN)
- ❖ *Sklapam poznanstva.*

e. *pokrivati // isplaćivati potreban iznos:*

- Το μαγαζί δεν *πιάνει ούτε τα* έξοδά του. (ERN)
- ❖ *Prodavnica ne pokriva ni troškove.*

f. *zaticati // hvatati na delu:*

- *Τον* *έπιασα* να κλέβει. (ERN)
- ❖ *Zatekao sam ga da krade.*

g. *razumevati // shvatati // razabirati:*

- *Με* *πιάνεις*; (ERN)
- ❖ *Da li me razumeš?*

II. $A = H_{\text{enp}} + \Delta$ **a. *primati se:***

- Φάε λίγο ψωμί να *σε* *πιάσει*. (ERN)

❖ Pojedi malo hleba *da ti se primi*.

III. A + A_{με} = A + H_{ca}

a. držati // hvatati nešto i ne ispuštati:

- Έπιασε το χέρι της θεάς με σεβασμό και της μίλησε. (ERN)
- ❖ *Sa poštovanjem* je držao *ruku* boginje i joj reče.

b. spajati, pričvršćivati, zavezivati:

- Πιάσε τα φύλλα μ' ένα συνδετήρα. (ERN)
- ❖ *Pričvrsti papire sa spajalicom*.

IV. A + A_{σε} = A + J_y

a. zaustavljati // činiti da stane neko ko je u pokretu:

- Μ' έπιασε στο δρόμο και μου μιλούσε με τις ώρες. (ERN)
- ❖ *Zaustavio me je u ulici* i dugo mi je pričao.

V. A + P_{red} = A

a. zarobljavati // hapšiti:

- Έτσι δεν την πιστέψανε που τους έλεγε ότι θα καταστραφή η Τροία κι έτσι την έπιασε αιχμάλωτη ο Αγαμέμνονας. (www.snhell.gr)
- ❖ Tako nisu poverovali onoj koja im je govorila da će se Troja uništiti, a zatim *ju* je Agamemnom *zarobio*.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{e3,1}

a. izbijati // nastajati // pojavljivati se (3 lice jednine – množine):

- Έπιασε αέρας. (ERN)
- ❖ *Vetar je izbio*.

II. V_{intr} = H_{emp}

a. hvatati se // počinjati rasti:

- Έπιασε ο σπόρος. (ERN)
- ❖ *Seme se uhvatilo*.

b. kočiti se:

- Πιάστηκε το χέρι. (ERN)
- ❖ *Ruka se ukočila*.

c. prikaciti se:

- Η βίδα δεν έπιασε. (ERN)
- ❖ *Šraf se nije prikacio*.

d. uspevati:

- Πήγαν να με ξεγελάσουν, αλλά δεν έπιασε το κόλπο. (ERN)
- ❖ *Pokušali su da me prevare, ali njihov trik nije uspeo*.

e. počinjati:

- Τότε έπιασε κ' έχτισε μοναστήρι μεγάλο, τιμημένο εις μνήμην του Τιμίου Σταυρού. (www.snhell.gr)
- ❖ *Tada je počeo i sagradio velik, slavan manastir u spomen Časnog Krsta*

$$\text{III. } V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pe}\lambda}$$

a. smatrati se // računati se:

- Στις αγροτικές φυλακές κάθε μέρα της ποινής *πιάνεται* διπλά. (ERN)
- ❖ U okružnim zatvorima svaki dan kazne *smatra se duplim*.

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{za}}$$

a. držati se:

- Πιαστείτε χέρι χέρι. (ERN)
- ❖ *Držite se za ruku*.

$$\text{V. } V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = B_{\text{ε}\lambda\lambda} + \Delta$$

a. nalaziti podršku // imati oslonac:

- Μέσα στη δυστυχία μου δεν είχα *από πού να πιαστώ*. (ERN)
- ❖ Budući u bedi nigde *nije mi bilo oslonca*.

$$\text{VI. } V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = \Pi_{\text{pe}\lambda} + A + \text{I}_{\text{y}}$$

a. nalaziti povod:

- Πιάστηκε από ένα ασήμαντο γεγονός και μου έκανε φασαρία. (ERN)
- ❖ *Našao je povod u beznačajnom faktu* i posvađao se sa mnom.

$$\text{VII. } V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = \Pi_{\text{pe}\lambda} + A + H_{\text{ca}}$$

a. prepirati se // svađati se:

- Πιάνεται μ' όλο τον κόσμο. (ERN)
- ❖ *Vodi preporku sa svima*.

$$\text{VIII. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{y}}$$

a. uplovljivati // usidriti se:

- Το καράβι *πιάνει* στο λιμάνι. (ERN)
- ❖ *Brod uplovljava u luku*.

$$\text{IX. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{za}}$$

a. zakačinjati se:

- Πιάστηκε το παντελόνι μου σ' ένα *καρφί*. (ERN)
- ❖ *Pantalone su mi se zakačile za ekser*.

43. πιέζω [piézo], πιέζομαι [piézome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. stezati // upotrebom snage čvrsto pritiskati uz telo:

- Ζυγώνει το θύμα του, το αγκαλιάζει, το *πιέζει*, το ανοίγει και το τρώει. (www.snhell.gr)
- ❖ Približava se svojoj žrtvi, “grli“ je, *steže je*, *otvara je* i jede je.

b. pritiskati // izvoditi pritisak:

- Πίεσε τη σκανδάλη – κλικ {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Pritisnuo je *obarač* - klik {...}

c. prinuđivati // primoravati // prisiljavati:

- Τον *πίεσαν* ολόκληρες δυο μέρες να ομολογήσει. (www.snhell.gr)

- ❖ Dva čitava dana *su primoravali ga* da prizna.

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe1}} + A$$

a. *izvoditi pritisak*:

- Τα πράγματα *πιέζουν*. (www.snhell.gr)
- ❖ Situacija *izvodi pritisak*.

44. **πικραίνω** [pikréno], **πικραίνομαι** [pikrénome]: V_{psych}

PRELAZAN

$$I. A + A_{\text{με}} = A + H_{\text{αδβ}}$$

a. *zagorčivati // priređivati nekome neprilike // uzrokovati nevolje*:

- Πίκρανε *συγγενείς* και *φίλους με την αχαριστία* του. (RNJ 1998: 1420)
- ❖ *Svojom nezahvalnošću je zagorčio rođake i prijatelje.*

b. *ražalošćivati // rastuživati, činiti žalosnim*:

- Με πίκρανε πολύ *με αυτά που μου είπε*. (ERN)
- ❖ Mnogo *me je rastužio rečima* koje mi je rekao.

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe1}} + A$$

a. *osećati gorčinu*:

- Έφαγα κάτι και *πικράθηκα*. (ERN)
- ❖ Pojeo sam nešto i *osetio sam gorčinu*.

45. **πίνω** [píno], **πίνομαι** [pínome]: V_{cons}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. *piti // unositi kroz usta u organizam tečnost i gutati*:

- Τι να σου κάνουν οι *ταλαίπωρες παλεύοντας και πίνοντας μέρα και νύχτα το αίμα* το φαρμακερό των ερπετών. (www.snhell.gr)
- ❖ Šta da ti čine one jadne koje se bore pijuci danju i noću otrovnu *krv* gmizavaca.

b. *upijati // željno primati u sebe*:

- Η διψασμένη γη ήπιε *τη βροχή*. (ERN)
- ❖ Žedna zemlja je upila *kišu*.

c. *pušiti hašiš*:

- Έλα να πιούμε ένα *τσιγάρο*. (ERN)
- ❖ Ajde da popušimo *cigaretu hašiša*.

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} = H_{\text{ενπρ}}$$

a. *skupljati se*:

- Το ύφασμα βράχθηκε και *ήπιε*. (ERN)
- ❖ Tkanina se nakvasila i *skupila se*.

b. biti pijanac // napijati se // dospovati u stanje pijanstva:

- Άρχισε πάλι να πίνει. (ERN)
- ❖ Opet je počeo *da se napije*.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe.1}} + \text{A}$$

a. piti alkohol:

- Κάθισαν στην ταβέρνα και ήπιαν. (ERN)
- ❖ Seli su u taverni i *popili alkohol*.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + \text{A}_{\text{σε}} = \Pi_{\text{pe.1}} + \text{D}$$

a. nazdravljati // održavati zdravicu:

- Πίνω στην υγεία κάποιου. (RNJ 1998: 1422)
- ❖ *Nazdravljam nekome*.

46. πιστεύω [pistévo], πιστεύομαι [pistévoμε]: V_{duc}**PRELAZAN**

$$\text{I. } \text{A} = \text{A}_y$$

a. verovati // biti uveren:

- Το πίστεψε λοιπόν κι ο ίδιος και πήρε το δρόμο να πάει στον Άγιον Τάφο, να γίνει χατζής. (www.snhell.gr)
- ❖ Dakle i sam je verovao *u to* i krenuo je ka Svetom Grobu da postaje hadži.

$$\text{II. } \text{A} = \text{D}$$

a. smatrati da je nešto onako kako se prikazuje:

- Τους είπα ότι με χτύπησαν στο κεφάλι. Οι αστυνομικοί δεν με πίστεψαν. (www.enet.gr)
- ❖ Rekao sam im da su me udarili na glavu. Policajci *mi* nisu poverovali.

$$\text{III. } \text{R}_{\text{ότι}} / \text{πως} / \text{να} = \text{P}_{\text{προσεντ}}$$

a. smatrati // misliti, imam utisak // pretpostavljati:

- Πιστεύω να μ' εσυγγώρησεν. (www.snhell.gr)
- ❖ Mislim *da mi je oprostio*.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + \text{A}_{\text{σε}} = \Pi_{\text{pe.1}} + \text{A}_y$$

a. verovati u mogućnosti ili sposobnosti:

- Πιστεύω στον άγρυπνο βαρύν αγώνα του που δαμάζει και καρπίζει την ύλη - τη ζωοδόχα πηγή φυτών, ζώων κι ανθρώπων. (www.snhell.gr)
- ❖ *Verujem u neprekidnu, tešku borbu* onoga koji pripitomlja i oploduje materiju - životvoran izvor biljaka, životinja i ljudi.

b. biti vernik // verovati u Boga // smatrati da postoji neko natprirodno biće ili nešto natprirodno:

- Γι' αυτούς, όποιος πιστεύει στον Χριστό είναι θρησκόληπτος, στενόμυαλος κι ανεξέλικτος. (www.snhell.gr)
- ❖ Po njima ko *veruje u Hristosa* pobožan je, zatan i nerazvijen.

c. imati poverenje // pouzdavati se // nadati se // oslanjati se:

- Πρέπει να πιστέψεις στη νίκη για να νικήσεις. (ERN)

❖ Moraš *verovati u pobedu* ukoliko hoćeš da pobediš.

d. prihvatati // usvajati // saglašavati se // držati da je nešto onako kako se prikazuje:

• Πιστεύω στον διάλογο. (RNJ 1998: 1424)

❖ Verujem u dijalog.

47. πλάθω [pláθo], πλάθομαι [pláθome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. formirati // davati formu // oblikovati:

• Πλάθει το δικό του ευρηματικό *μύθο* για τη θεά Τύχη με βασικά πρόσωπα τους θεούς του Ολύμπου (www.enet.gr)

❖ Formira svoj maštovit *mit* o boginji Sreći sa olimpijskim bogovima kao glavnim licima.

II. A + A_{από} = A + Γ_{οι}

a. stvarati // oblikovati // činiti da neko ili nešto postane iz nečega (o Bogu i natprirodnim bićima):

• Ο Θεός έπλασε τον Αδάμ από πηλό. (ERN)

❖ Bog je stvorio Adama od gline.

III. A + A_{για} = A + J_ο

a. izmišljati:

• Μέσα στην απελπισία του έπλαθε *όνειρα* για ένα καλύτερο *αύριο*. (RNJ 1998: 1429)

❖ U svom ogorčenju stvarao je *snove* o boljoj *budućnosti*.

IV. A + A_{με} = A + H_{ca}

a. mesiti:

• Έπλαθε τις *πίττες* με ζύμη, τις *άπλωνε* *απάνω* στο σινί {...} (www.snhell.gr)

❖ Mesio je *pite* sa *testom*, raspotirao ih je u tepsiju {...}.

48. πλέκω [pléko], πλέκομαι [plékome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. plesti // heklati // štrikati:

• Πάει μέσα και βλέπει μια πανέμορφη κοπέλα να πλέκει τ' *αγριόχορτα*. (www.snhell.gr)

❖ Ulazi i vidi neku prelepu devojkicu da plete *korov*.

b. zavezivati:

• Κ' *έπλεξα τα χέρια*, σαν κάθισα, στα γόνατα, ξεχνώντας αν κίνησα τη μέρα αυτή ή αν πήρα αιώνες πίσω αυτό τον ίδιο δρόμο. (www.snhell.gr)

❖ I zavezao sam *ruke*, dok sam seo na kolena zaboravljajući da li sam tog dana krenuo ili sam isti put pratio pre nekoliko vekova.

c. izmišljati // formirati // kombinovati:

• Πλέκω μια *ιστορία*. (RNJ 1998: 1437)

❖ Izmišljam neku *priču*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *baviti se platenjem*:

- Από μικρή την έμαθαν να πλέκει και να κεντάει. (RNJ 1998: 1437)
- ❖ Odmalena su je naučili *da plete* i *da veze*.

49. πλένω [pléno], **πλένομαι** [plénome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *uklanjati nečistoću ispiranjem u tečnosti // prati // umivati*:

- Ένα χαριτωμένο άσπρο γατάκι {...} το ταΐζουμε, το πλένουμε, το παίζουμε, τη νύχτα το παίρνουμε και στα κρεβάτια μας. (www.snhell.gr)
- ❖ Neko umiljato belo mače {...} hranimo, umijemo *ga*, igramo sa njim, noću *ga* nosimo, čak i u svoje krevete.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *prati odeću*:

- Πλένει και σιδερώνει από το πρωί. (RNJ 1998: 1438)
- ❖ Od jutra pegla i *pere*.

b. *kupati se*:

- Την ώρα που τηλεφώνησες, πλενόμουν. (RNJ 1998: 1438)
- ❖ Kad si zvao, *kupao sam se*.

50. πληγώνω [pligóno], **πληγόνομαι** [pligónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *nanositi duševnu bol // uvređivati*:

- Η αδικία αυτή με πλήγωσε βαθιά {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Ta nepravda duboko *me* je *uvredila*{...}

II. $A + A_{\text{σε}} = A + J_{\text{na}}$

a. *nanositi telesnu povredu // povređivati*:

- Πυροβόλησε το ζώο και το πλήγωσε στο πόδι. (ERN)
- ❖ Pucao je na životinju i *povredio ju* je *na nozi*.

51. πληθαίνω [plithéno]: V_{comp}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *umnožavati // povećavati broj*:

- Οι πολλαπλοί καθρέπτες πληθαίνουν τους αντικατοπτρισμούς των ειδώλων. (RNJ 1998: 1440)
- ❖ Višestruka ogledala *umnožavaju* *refleksije* slika.

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. uvećavati se // umnožavati se // namnožavati se:

- Τα ποθητά λουλούδια ποικίλλουν την γαλήνη των εκτάσεων της καρδιάς μας και *πληθαίνουν* τα πιστά στίφη των ενιαυτών που μας ανήκουν. (www.snhell.gr)
- ❖ Poželjni cvetovi ukrašavaju mir površina našeg srca i *umnožavaju se* odane horde godina koje nam pripadaju.

52. πλημμυρίζω [plimirízo]: V_{fac}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. poplavljavati // pokrivati:

- Βοή του πελάου πλημμυρίζει τις φλέβες μου {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Brujanje ručine poplavljuje moje vene{...}

$$II. A + A_{\mu\epsilon} = A + H_{ca}$$

a. puniti:

- Σκοπεύουν να πλημμυρίσουν την αγορά με φτηνά προϊόντα από τη ΝΑ. Ασία. (RNJ 1998: 1442)
- ❖ Nameravaju da *tržište* napune sa jeftinim *proizvodima* iz južnoistočne Azije.

NEPRELAZAN

$$I. V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{οα}}$$

a. preplaviti // razlivati se:

- Κάθε χειμώνα το ποτάμι πλημμυρίζει από τις βροχές. (ERN)
- ❖ Svake godine *se* reka *razlije od kiša*.

$$II. V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{enp}} + H_{\text{αλβ}}$$

a. uzimati velike razmere // puniti se:

- Και μεμιάς το σκοτεινό πλοίο πλημμύρισε από φως, θόρυβο, ζωή. (www.snhell.gr)
- ❖ I odjednom *se* mračan brod *napunio svetlom, galamom, životom*.

53. πληροφορώ [pliroforó], πληροφορούμαι [pliroforúme]: V_{dic}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. obavestavati // upoznavati nekoga sa nečim:

- Κατάλαβα τον σκοπόν τους, πληροφορήσα τους ανθρώπους μου {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Slutio sam njihovu nameru, obavestio sam svoje ljude{...}

$$II. A + R_{\text{ότι}} / \text{πως} = A + P_{\text{προσεντ}}$$

a. informisati // izveštavati:

- Στο σπίτι του μας πληροφορήσαν πως πήγαινε σχολείο. (www.snhell.gr)
- ❖ U njegovoj kući su *nas* informisali *da je pohađao školu*.

54. πληρώνω [pliróno], **πληρώνομαι** [plirónome]: **V_{cons}****PRELAZAN****I. A = A****a. iskusiti loše posledice:**

- Πλήρωσε το σφάλμα της. (ERN)
- ❖ Platila je svoj prekršaj.

b. uplaćivati // plaćati propisom određenu svotu:

- {...} λέγανε πως θα 'τανε γιος κάποιου μεγάλου άρχοντα, που για να τον ελευθερώσει θα πλήρωνε πλούσια λύτρα. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} govorili su da je bio sin nekog velikog gospodara koji bi uplatio bogatu otkupninu da ga oslobodi.

c. plaćati // davati novac:

- Οι γονείς μου δούλευαν στο αγρόκτημά του, και αυτός τους πλήρωνε. (www.snhell.gr)
- ❖ Moji roditelji su radili na njegovoj farmi, a on ih je plaćao.

d. podmićivati // potplaćivati // davati nekome mito:

- Πλήρωσε τους μάρτυρες για να καταθέσουν εις βάρος μου. (ERN)
- ❖ Podmitio je svedoke kako bi svedočili protiv mene.

II. A + G = A + D**a. uzvracati:**

- Το καλό που μου έκανες, ο Θεός να σου το πληρώσει. (ERN)
- ❖ Da ti Bog uzvrati dobro koje si mi učinio.

55. πλησιάζω [plisiázō], **πλησιάζομαι** [plisiázome]: **V_{mov}****PRELAZAN****I. A = A****a. dostizati:**

- Τα λόγια σου πλησιάζουν τα όρια του θράσους. (ERN)
- ❖ Tvoje reči dostižu granice drskosti.

II. A = Γ_{οκo}**a. približavati:**

- Πλησίαζε τα τριάντα, χωρίς ποτέ έναν χρόνο να βγάλει σε δουλειά, τουλάχιστον γνωστή. (www.snhell.gr)
- ❖ Imao je oko trideset, ali ni na jednom poslu, bar poznatom nikad nije ostao godinu dana.

III. A = D**a. dolaziti u blizinu:**

- Ο άγιος Σεραφεΐμ καταλάβαινε τι είχε μέσα κάθε καρδιά που τον πλησίαζε, γιατί είχε λάβει τη χάρη να εισχωρή στα βάθη της ψυχής. (www.snhell.gr)
- ❖ Sveti Serafim je shvatao šta je bilo u svakom srcu koje mu je približavalo, jer je bio primio blagodet da prodire u dubinu duše.

b. udruživati se // pristupati:

- Πρέπει να τον πλησιάσεις με τρόπο και να του μιλήσεις. (ERN)
- ❖ Moraš da *mu* pristupiš tolerantno i da razgovaraš sa njim.

IV. $A = H_{emp} + A_{na}$

a. *baviti se // osvrutati se*:

- Το θέμα είναι λεπτό και πρέπει να το πλησιάσουμε με προσοχή. (ERN)
- ❖ Tema je delikatna i moramo da se osvrnemo na nju pažljivo.

V. $A + A_{σε} = A + D$

a. *smeštati blizu // primicati*:

- Μην πλησιάζεις το χέρι σου στη μηχανή, γιατί κινδυνεύεις να στο κόψει. (ERN)
- ❖ *Ruku* ne primakni *motoru*, jer postoji opasnost da ti je poseče.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{emp}$

a. *prilaziti // nalaziti se blizu* (3 lice jednine - množine):

- Πλησιάζουν τα Χριστούγεννα. (ERN)
- ❖ *Približava se* Božić.

II. $V_{intr} = K_{on} + \Pi_{ped}$

a. *biti sličan // biti srodan // biti blizak*:

- Οι απόψεις τους στο θέμα πλησιάζουν αρκετά. (ERN)
- ❖ Njihovi stavovi o temi *su* prilično *bliski*.

56. πλουτίζω [plutízo], **πλουτίζομαι** [plutízome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *obogaćivati materijalno ili duhovno // činiti bogatim*:

- Τον πλούτισε το λαθρεμπόριο. (ERN)
- ❖ Krijumčarenje *ga* je obogatilo.

II. $A + A_{με} = A + H_{ca}$

a. *proširivati ili povećavati nešto materijalnim dobrima*:

- Συγκεντρώνοντας και πλουτίζοντας το μαγαζί με όλα αυτού του είδους τα βιβλία, αυθόρμητα μου ήρθε στη σκέψη ο τίτλος του βιβλιοπωλείου μου {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Skupljajući i obogaćujući *radnju sa svim knjigama* te vrste, spontano na pamet mi je pao naslov svoje knjižare {...}

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = K_{on} + \Pi_{ped}$

a. *postajati bogat*:

- Οι άνθρωποι οι ποταποί, αν τύχει και πλουτίσουν, τους ευγενείς γυρεύουσι να τους καταβροχθίσουν. (www.snhell.gr)
- ❖ Beskrupulozni ljudi, ukoliko se desi da *postanu bogati*, nastoje da „proždru“ plemenite.

57. πνέω [pnéo]: V_{imp}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} + G_{\text{επί}} = B_{\text{ε3,1}} + A_{\text{μα}}$ a. *duvati // piriti // puhati* (3 lice jednine - množine):

- Ούριος άνεμος πνέει επί των μεταξωτών των ιστίων {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Krmni vetar *duva na* njihova svilena *jedra* {...}

58. πνίγω [pnígo], **πνίγομαι** [pnígome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$ a. *ne dozvoljavati da se ispolji // onemogućavati:*

- Η βουνίσια σιωπή πνίγει κάθε ανθρώπινο ήχο {...}. (www.snhell.gr)
- ❖ Planinska tišina guši svaki ljudski *glas* {...}

b. *daviti // stezanjem vrata oduzimati dah // gušiti // silom sprečavati disanje hvatajući ga za grlo ili pritiskujući mu grudi:*

- Αν τον φάνε τα ψάρια, αν τον πνίξουν τα κύματα, αν τον θάψουν τα φύκια, ποιος θα το μάθει ποτέ; (www.snhell.gr)
- ❖ Da li će ga ribe pojesti, da li će *ga* talasi udaviti, da li će *ga* alge sahraniti, ko će ikad to saznati?

c. *mučiti // crpsti // jako smetati:*

- Με έπνιξε η οργή. (ERN)
- ❖ Bes *me* je zagušio.

II. $A + A_{\text{με}} = A + H_{\text{ca}} A + I_{\text{sa}}$ a. *sprečavati razvoj // ometati razvitak:*

- Πνίγει το δέντρο κι ο κισσός με τ' αγκαλιάσματά του. (www.snhell.gr)
- ❖ I bršljan *sa* svojim *zagrljajem* guši *drvo*.

III. $A + G = A + D$ a. *dosađivati // gnjaviti:*

- Ν' αγοράση κιθάρες που μου πνίγουν τα μάτια {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Da kupi gitare koje *mi oči* dosađuju {...}

59. πονάω [ponáo] & **πονώ** [ponó]: V_{sent}

PRELAZAN

I. $A = A$ a. *voleti // brinuti se:*

- Πονάει τον τόπο του. (ERN)
- ❖ Voli svoju *domovinu*.

b. *izazivati duševni bol ili nelagodnost // vredati:*

- Τον πόνεσαν πολύ τα λόγια της. (ERN)
- ❖ Njene reči mnogo su *ga* uvredile.

II. $A = B_{\text{ε3,1}} + A$ a. *boleti // osećati bol* (3 lice jednine - množine):

- Του λέω: «με πονάει η κοιλιά μου, θα μείνω λίγο προς νερού μου και θα σας φθάσω».
(www.snhell.gr)

❖ Rekao sam mu : “*boli me stomak, ostaću na kratko da izvršim svoju nuždu i stići ću vas*“

III. $A = H_{\text{emp}} + H_{\text{ca}}$

a. *saosećati // osećati nežnost:*

- Εδώ κανείς δεν καταλαβαίνει, ούτε αγαπάει ούτε πονάει τον άλλο. (www.snhell.gr)
- ❖ Ovde niko ne razumeva niti voli niti *saoseća sa drugim*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = B_{\text{e3.1}} + D$

a. *biti nesrećan // biti nekome muka:*

- Μα ο Ήλιος αγαπούσε το γιο του και πονούσε να τον βλέπει λυπημένο.(www.snhell.gr)
- ❖ Ma je Sunce svog sina voleo i *bilo mu je muka* da ga vidi tužnog.

II. $V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe.1}} + A$

a. *osećati bol:*

- Όποτε μιλούσε για τέτοια πράγματα, το πρόσωπό του σκυθρόπαζε και πονούσε. (www.snhell.gr)
- ❖ Kad god je pričao o takvim stvarima, njegovo lice je postajalo namrgođeno i *osećalo bol*.

60. **ποτίζω** [potízo], **ποτίζομαι** [potízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *pojiti // davati vode za piće:*

- Πήγε να ποτίσει τα πρόβατα. (ERN)
- ❖ Otišao je da napoji *ovce*.

II. $A = A_{\text{na}}$

a. *uticati // imati uticaj:*

- {...} το οικονομικό κομμάτι είναι απλά η βιτρίνα που έχει ποτίσει για δεκαετίες ολόκληρες τα *μυαλά* μιας μεγάλης μερίδας ανθρώπων. (www.enet.gr)
- ❖ {...} finansijski deo je samo izlog koji je decenijama *uticao na mozak* velike grupe ljudi.

III. $A + A_{\text{me}} = A + H_{\text{ca}}$

a. *natapati // navodnjavati // zalivati:*

- Ξύπνησε γάργαρα νερό από τη ρίζα του πεύκου, να βρεις τα μάτια των σπουργιτιών και να τα ζωντανέψεις ποτίζοντας το *χώμα με μρωδιά* βασιλικού και *με σφυρίγματα* σαύρας.
(www.snhell.gr)
- ❖ Bistra voda se probudila iz borovog korena, da nađeš oči vrabaca i da ih oživiš zalivajući zemlju *sa mirisom* bošiljka i *sa šištanjem* guštera.

IV. $A + A = A + D$

a. *davati žednom piti:*

- Όποιος σας ποτίσει ένα *ποτήρι* νερό στ' όνομά μου, γιατί είστε του Χριστού ακόλουθοι, αλήθεια σας λέγω, δε θα χάσει την πληρωμή του. (www.snhell.gr)

- ❖ Koji god *Vam* u moje ime pruži *času* vode, pošto ste vi Hristosovi sledbenici, iskreno Vam govorim da neće izgubiti svoju platu.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *vlažiti se*:

- Πότισε ο τοίχος. (ERN)
- ❖ Zid *se ovlažio*.

61. πουλάω [puláo] & πουλώ [puló], πουλιέμαι [puliéme]: V_{cons}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *prodavati // davati nešto drugom u trajno vlasništvo za određenu cenu*:

- Πούλησε τα σταφύλια της χρονιάς για να με εφοδιάσει με τα απαραίτητα και για την αγορά των βιβλίων. (www.snhell.gr)
- ❖ Prodao je *berbu grožđa* za snaddevanje neophodnih i za kupovinu knjiga.

b. *kupovati se*:

- Το βιβλίο του πούλησε 5000 αντίτυπα. (RNJ 1998: 1475)
- ❖ Njegova knjiga je prodala 5000 *primeraka*.

c. *izdavati // činiti izdaju*:

- Πούλησε την πατρίδα. (ERN)
- ❖ Izdao je *domovinu*.

d. *otkupljivati se // podmićivati se*:

- Δυο παίκτες κατηγορήθηκαν ότι πούλησαν το παιχνίδι. (ERN)
- ❖ Dvojica igrača su optuženi da su prodali *utakmicu*.

e. *izneveravati // gaziti reč*:

- Είχαμε ραντεβού μαζί του, αλλά μας πούλησε και δεν ήρθε. (ERN)
- ❖ Imali smo sastanak sa njim, ali *nas* je izneverio i nije došao.

II. $A = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pet}}$

a. *praviti se // pokazivati se*:

- Δεν θέλει να εντυπωσιάσει ούτε να πουλήσει πνεύμα γευστιγνωσίας. (www.in2life.gr)
- ❖ Ne želi da impresionira niti da *se pokaže kao degustator*.

III. $A + G = A + D$

a. *davati nešto nekome za određenu cenu*:

- Με στέλνει αυτός που ήλθε με το κρέας να σας πω ότι σας το πούλησε {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Onaj koji je došao sa mesom šalje me da Vam kažem da *Vam ga* je prodao{...}

b. *govoriti laži // lagati* (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Σε ποιον τα πουλάς αυτά; (RNJ 1998: 1475)
- ❖ *Kome* govoriš te *laži* ?

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. biti u potražnji // tražiti se:

- Αυτό το σαπούνι *δεν πουλάει*. (RNJ 1998: 1475)
- ❖ Ovaj sapun *se ne traži*.

62. πραγματοποιώ [pragmatopió], πραγματοποιούμαι [pragmatopióume]:V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A****a. ostvarivati // realizovati // pretvarati u stvarnost:**

- Μολονότι οι Έλληνες κατάλαβαν και πραγματοποίησαν *την* εθνική τους *ενότητα*, δεν κατάφεραν ποτέ να συλλάβουν την ιδέα της πολιτικής τους ένωσης. (www.snhell.gr)
- ❖ Iako su Grci shvatili i ostvarili nacionalno *jedinstvo*, nikad nisu uspeali da osmisle ideju njihovog političkog ujedinjenja.

b. vršiti radnju // činiti:

- Ο αθλητής πραγματοποιώντας εκπληκτικό *άλμα* πέτυχε νέο ρεκόρ. (ERN)
- ❖ Sportista čineći izvanredan *skok* postigao je novi rekord.

63. πρέπει [prépi]: V_{imp}**NEPRELAZAN****I. V_{imp} = E_{εστ}****a. biti nužno // biti potrebno // treba (3 lice jednine):**

- Η ευαισθησία, για να είναι χρήσιμη *πρέπει* να συντροφεύεται από ανάλογη δύναμη. (www.snhell.gr)
- ❖ Da je osetljivost korisna *nužno je* da se prati od srazmerne moći.

b. biti moguće // biti verovatno (3 lice jednine):

- *Πρέπει* να έρχεται το τρένο. (ERN)
- ❖ *Verovatno je* da dolazi voz.

II. V_{imp} + A = Π_{πεπ} + A**a. odgovarati // biti pristojno // zasluživati (3 lice jednine):**

- *Τους πρέπει* ξεχωρη τιμή για την προσφορά τους. (RNJ 1998: 1481)
- ❖ Zaslūuju posebnu *čast* radi svoje ponude.

64. πρήζω [prízo], πρήζομαι [prízome]:V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A****a. maltretirati // mučiti // gnjaviti // dosadivati:**

- *Τον έπρηξε* το δάσκαλο. (www.snhell.gr)
- ❖ Maltretirao je *učitelja*.

II. A + G = A + Д**a. izazivati oteklinu:**

- Του έδωσε μια γροθιά και του έπρηξε το μάτι. (ERN)
- ❖ Udario je ga pesnicom i izazvao *mu* je *oteklinu* oka.

65. προάγω [proágo], προάγομαι [proágo-me]: V_{comp}

PRELAZAN

I. A = A

a. *unapređivati* // *razvijati* // *promovisati*:

- Η μάθηση προάγει τον άνθρωπο. (ERN)
- ❖ Učenje *unapređuje* čoveka.

II. A + A_{σε} = A + A_γ

a. *dovoditi na viši položaj u hijerarhiji*:

- Προήγαγε τους Υποστρατήγους στο βαθμό του Αντιστρατήγου για πλήρωση κενών θέσεων: (www.express.gr)
- ❖ Sledéce *general - majore* je napredio u čin *general - pukovnika* radi popunjavanja upražnjenih mesta:

66. προβάλλω [proválo], προβάλλομαι [proválo-me]: V_{dem}

PRELAZAN

I. A = A

a. *izvoditi* // *odigravati* // *prikazivati*:

- Ο κινηματογράφος μας προβάλλει δύο έργα. (ERN)
- ❖ Naš bioskop prikazuje dva *filma*.

b. *naglašavati* // *isticati*:

- Αυτό το φόρεμα προβάλλει το όμορφο στήθος της. (RNJ 1998: 1487)
- ❖ Ova haljina ističe njene lepe *grudi*.

c. *reklamirati* // *promovisati*:

- Η Ελλάδα προβάλλει κυρίως τα αγροτικά της προϊόντα. (RNJ 1998: 1487)
- ❖ Grčka uglavnom promovíše svoje poljoprivredne *proizvode*.

II. A + A_{σε} = A + A_{να}

a. *pokazivati* // *činiti da se nešto vidi*:

- Πρόβαλε λοιπόν τη μούρη του στην κορυφή της μάντρας{...} (www.snhell.gr)
- ❖ Dakle pokazao je svoje *lice na vrh* ograde{...}

b. *predstavljati* // *dočaravati*:

- Πολλοί αρχιζητιάνοι τα έπαιρναν μ' ενοίκιο, τα εδασκάλευαν στο ψυχολόγι κι εγύριζαν εδώ κι εκεί προβάλλοντας το άθλιο πάθημά τους στον θεατών το έλεος. (www.snhell.gr)
- ❖ Mnogi veliki prosjaci su uzimali ih u zakup, obučavali ih u prosjačenju i lutali tu i tamo predstavljajući svoju mučnu *nesreću na milost* gledalaca.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{ενρ}

a. *pojavlјivati se* // *pokazivati se*:

- Εκεί που περπατούσε, βλέπει να *προβάλλει* πέρα από τη θάλασσα ένα δυνατό καράβι.
(www.snhell.gr)

❖ Dok je išao, vidi *da se pojavljuje* preko mora jak brod.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_y$

a. *prikazivati se*:

- Σε ποιες *αίθουσες προβάλλεται* η ταινία; (RNJ 1998:1487)
- ❖ *U kojim se salama prikazuje* film?

67. προβλέπω [provlépo], **προβλέπομαι** [provlépome]: V_{duc}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *predviđati // prognozirati*:

- Μέσα, ο σοφός καθηγητής ακούει τα βήματα, *προβλέπει τα ενδεχόμενα* με ακρίβεια {...}
(www.snhell.gr)
- ❖ Unutra, mudar profesor čuje korake, precizno predviđa *moguće slučajeve*{...}

II. $R_{\text{ότι/πως}} = P_{\text{προσεντ}}$

a. *pogađati nešto što će se desiti*:

- Και περισσότερη τιμή τούς πρέπει, όταν *προβλέπουν* (και πολλοί *προβλέπουν*) *πως ο Εφιάλτης θα φανεί στο τέλος, κ' οι Μήδοι επί τέλους θα διαβούνε*. (www.snhell.gr)
- ❖ I veću čast zaslužuju, kada predviđaju (i mnogi predviđaju) *da će se Efiđalt pojaviti na kraju i da će Međani konačno proći*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$

a. *uključivati se*:

- Δεν *προβλέπεται* χορήγηση αδειάς για τέτοιους λόγους. (RNJ 1998: 1488)
- ❖ *Ne uključuje se* odobrenje dozvole za takve razloge.

b. *sređivati unapred // planirati se*:

- Στο υπόγειο της πολυκατοικίας *προβλέπεται* χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων. (ERN)
- ❖ U podrumu višespratnice *planira se* prostor parkiranja automobila.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{για}} = H_{\text{ενρ}} + J_o$

a. *predviđati // starati se unapred*:

- Είναι έξυπνος, αλλά *δεν προβλέπει* ποτέ για το μέλλον. (RNJ 1998: 1488)
- ❖ Pametan je, ali nikad *se ne stara unapred o budućnosti*.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{dv}} = H_{\text{ενρ}} + A_{\text{dv}}$

a. *brinuti se unapred*:

- Η κυβέρνηση *πρόβλεψε*, πήρε τα μέτρα της για ενδεχόμενη έλλειψη νερού. (ERN)
- ❖ Vlada *se brinula unapred*, preduzela mere za eventualan nedostatak vode.

b. *pogađati // davati pravi odgovor*:

- Για να κερδίσεις πρέπει να *προβλέψεις σωστά*. (RNJ 1998: 1488)
- ❖ Da zaradiš novac treba *da pogodiš tačno*.

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{εμπ}} + \Gamma_{\text{οκο}}$$

a. *određivati se // računati se:*

- Το κόστος του έργου έχει προβλεφθεί στα δέκα δις. (RNJ 1998: 1488)
- ❖ Troškovi projekta se računaju oko deset biliona.

68. προηγούμαι [proiǵúme]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{mov}}$

PRELAZAN

I. $G = A$

a. *predvoditi // prednjačiti:*

- Η Τύχη παρακολουθεί τον άνθρωπον, δεν προηγείται αυτού. (www.snhell.gr)
- ❖ Sudbina posmatra čoveka, ne predvodi ga.

II. $G = \Delta$

a. *prethoditi // zbivati se pre onoga o čemu je reč:*

- Γεύση βαθιά του τέλους προηγείται του ποιήματος. Αρχή. (www.snhell.gr)
- ❖ Dubok ukus kraja pesmi prethodi. Početak.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = \Pi_{\text{pe.1}} + A$

a. *imati prednost:*

- Προηγούνται οι κυρίες. (ERN)
- ❖ Dame imaju prednost.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = B_{\text{ε.3.1}} + \Gamma_{\text{ηπε}}$

a. *dešavati se pre onoga o čemu je reč:*

- Έτσι δεν ήξερα καλά τι προηγήθηκε απ' την Ανάσταση. (www.snhell.gr)
- ❖ Tako nisam dobro znao šta se desilo pre Vaskrsenja.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Gamma_{\text{.1}} \Phi_{\text{p}} + \mathbb{J}_{\text{y}}$

a. *biti na čelu // biti prvi:*

- Στην πορεία προηγούνται τα εργατικά σωματεία και έπονται τα κόμματα. (ERN)
- ❖ U protestu su sindikati zapošlenih na čelu, a slede stranke.

69. προκαλώ [prokaló], προκαλούμαι [prokalúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *izazivati // prouzrokovati // činiti da se nešto dogodi:*

- Ποιος ξέρει από πού και πώς βγήκε η πληροφορία περί κινήσεως των Ιταλών να μας εγκλωβίσουν, η οποία προκάλεσε και την σύσκεψη των αξιωματικών. (www.snhell.gr)
- ❖ Ko zna odakle i kako je došla ta informacija o pokretanju Italijana da nas zaglave i koja je i izazvala susret oficira.

b. *provocirati // činiti da neko uzvрати na sličan način ili da prihvati sukob:*

- Το είπε επίτηδες για να προκαλέσει το Φίλιππο να παλέψει κι αυτός με το Βουκεφάλα, να νικηθεί και να μην μπορεί πια να τους περιπαίζει. (www.snhell.gr)

- ❖ Namerno je to rekao da provocira *Filipa* i da se i on rve sa Vukefalasom, da je poražen i da ih više ne može da ismejva.

c. razbešnjavati // razljućivati:

- Μου αρέσει να τον προκαλώ. Είναι πολύ αστείος, όταν νευριάζει. (RNJ 1998: 1498)
- ❖ Sviđa mi se da *ga* razbešnjavam; veoma je smešan, kad se nervira.

II. A = A + Д

a. izazivati erotsku želju:

- Της αρέσει να προκαλεί τους άνδρες. (RNJ 1998: 1498)
- ❖ Dopada joj se da *muškarcima* izaziva erotsku želju.

III. A + R_{va} = A + P_{процент}

a. podstrekiivati // bodriti // hrabriti // podsticati:

- Σε προκαλώ να αποδείξεις αυτό που ισχυρίζεσαι. (RNJ 1998: 1498)
- ❖ Podstrekiivam *te* da *dokažeš* ono što tvrdiš.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = K_{on} + П_{ред}

a. biti provokativan // biti izazovan:

- Απόφευγε διατυπώσεις που προκαλούν. (RNJ 1998: 1498)
- ❖ Izbegavaj formulacije koje *su* izazovne.

b. nadraživati erotsku želju:

- Της αρέσει να προκαλεί. (RNJ 1998: 1498)
- ❖ Sviđa joj se *da* je provokativna.

70. πρόκειται [prókite]: V_{dep} - V_{imp}

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = Б_{ε3,1}

a. nameravati se (3 lice jednine):

- Από την παραμονή, μια ομάδα μαθητών παρέλαβε τη σταφίδα και την έφερε σε μεγάλα σακιά· *επρόκειτο* να μοιραστεί στους σπουδαστές. (www.snhell.gr)
- ❖ U predvečerje neka grupa učenika je primila suvo grožđe i doneo je *ga* u velikim vrećama; *nameravalo se* da se podeli studentima.

II. V_{imp} + A_{για} = Б_{ε3,1} + Л_о

a. raditi se // biti u pitanju // biti reč o (3 lice jednine):

- Φυσικά, *δεν πρόκειται* για μαθηματική εξίσωση, αλλά για παραλληλισμό, όχι αθέμιτο στην ιστορία της λογοτεχνίας. (www.snhell.gr)
- ❖ Naravno *ne radi se o* matematičkom *jednačenju*, ali *o paralelizmu*, ne nepravednom u istoriji književnosti.

71. пролаβαίно [prolavéno]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A = A

a. stizati na vreme // "hvatati":

- Την τελευταία στιγμή προλάβουμε το τρένο. (ERN)
- ❖ U poslednjem trenutku uhvatili smo voz.

b. sprečavati // činiti da se ne što ne dogodi :

- Η έγκαιρη επέμβαση της αστυνομίας πρόλαβε την επέκταση των επεισοδίων. (ERN)
- ❖ Pravovremena intervencija policije je sprečila raširenje incidenata.

c. preticati // prestizati // preduhitriti:

- Τους αφήνω και φεύγω, τρέχω, προλαβαίνω τη διμοιρία, φτάνουμε στο καπνομάγαζο. (www.snhell.gr)
- ❖ Ostavljam ih i odlazim, trčim, prestižem vod, stižemo u prodavnicu duvana.

II. A + G = A + Д

a. otkrivati vest pre nego što neko čini:

- Ένας κόρακας πήγε και του το πρόλαβε του Απόλλωνα. (www.snhell.gr)
- ❖ Neki gavran je otišao i unapred je Apolonu otkrio vest..

III. R_{va} = P_{процент}

a. imati vremena // dospevati:

- Έτσι σκεφτόμαστε και η ελπίδα, που γεννιέται με το σήμερα, δε μπορεί, δεν προλαβαίνει να μας ζεστάνει. (www.snhell.gr)
- ❖ Tako razmišljamo i nada koja se rađa zajedno sa današnjim danom, ne može, ne dospeva da nas zagreje.

72. προξενώ [proksenó], προξενούμαι [proksenúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. izazivati // činiti da se dogodi:

- Ο πόλεμος προξένησε μεγάλες καταστροφές. (ERN)
- ❖ Rat je izazvao velike katastrofe.

II. A + G = A + Д

a. uzrokovati // biti uzrok:

- Αλίμονο! κάθε πράγμα στον κόσμο έχει το τέλος του· και γι' αυτό, ό,τι μας προξενεί μια χαρά, είναι προορισμένο να μας προξενεί ύστερα, το ίδιο, και μια λύπη. (www.snhell.gr)
- ❖ Kuku! svaka stvar u svetu ima svoj kraj; i zato, šta god nam uzrokuje sreću, isto je predodređeno da nam kasnije uzrokuje i žaljenje.

73. προπονώ [proponó], προπονούμαι [proponúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. trenirati // činiti efikasnim pomoću vežbi // pripremati:

- Τιμή μου να με προπονει ο Μουρίνιο. (www.inews.gr)

❖ Čast mi je da *me* trenira Murinjo.

74. προσδένω [prozdéno], προσδένομαι [prozdénome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A + A_{σε} = A + A_{na}$

a. „*pričvrščivati*“ // *potčinjavati*:

- Η κυβέρνηση προσδένει *την χώρα* στο πολεμικό *άρμα* των ΗΠΑ και του NATO. (www.inews.gr)
- ❖ *Vlada zemlju* „*pričvrščuje*“ *na ratnu kočiju* SAD-a i NATO-a.

II. $A + G_{επι} = A + A_{na}$

a. *privezivati* // *vezati za nešto*:

- {...} παρεκάλεσε τον πλοίαρχον να προσδέσει *αυτόν* στερρώς *επί του* ημιθραύστου *ιστού* του κλυδωνιζομένου σκάφους. (www.shell.gr)
- ❖ {...} molio je kapetana da *ga* čvrsto *priveže na* poluslomljeno *sidro* ljuljajućeg broda.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{εnp}$

a. *usidriti se* // *ustabiliti se*:

- *Προσέδεσε* το κρουαζιερόπλοιο που *έπλεε* 5 ημέρες, χωρίς ρεύμα. (www.enet.gr)
- ❖ *Usidrio se* brod za krstarenje koji je plovio pet dana bez struje.

75. προσεγγίζω [prosengízo], προσεγγίζομαι [prosengízome]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *smeštati blizu* // *spajati*:

- Έπαθε ηλεκτροπληξία επιχειρώντας να προσεγγίσει *τα καλώδια*. (ERN)
- ❖ Pretrepeo je strujni udar pokušavajući da spoji *kablove*.

II. $A = D$

a. *prilaziti* // *približavati*:

- Προσεγγίζει και *τους άθεους* ο Πάπας Φραγκίσκος. (www.enet.gr)
- ❖ Čak i *bezbožnicima* pristupa Papa Fransisko.

III. $A + A_{από} = A + \Gamma_{ca}$

a. *ispitivati* // *posmatrati*:

- Ο συγγραφέας προσεγγίζει *το θέμα* από θεωρητική *σκοπιά*. (ERN)
- ❖ Autor *temu* ispituje *sa* teorijskog gledišta.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{εnp}$

a. *skoro se podudarati*:

- Οι ιδέες τους *προσεγγίζουν*. (ERN)
- ❖ Njihove ideje otprilike *se podudaraju*.

b. *približavati se* // *primicati se*:

- *Προσεγγίζουν* οι γιορτές. (RNJ 1998: 1506)

❖ Praznici *se približavaju*.

76. προσέχω [prosého]: V_{sent}

PRELAZAN

I. A = A

a. spaziti // opaziti:

- Κανένας πια δεν πρόσεχε την ασχήμιά του. (www.snhell.gr)
- ❖ Više niko nije opazao njegovu *ružnoću*.

b. ceniti // priznavati vrednost:

- Τον πρόσεξε ένας προπονητής και τον ανέδειξε σε μεγάλο αθλητή. (ERN)
- ❖ Neki trener *ga* je procenio i unapredio *ga* u velikog sportistu.

c. nadzirati // čuvati:

- Πρόσεχε το παιδί. (ERN)
- ❖ Čuvaj *dete*.

II. A = Γ

a. biti oprezan // čuvati se:

- Πρόσεξέ τον! Δεν μου εμπνέει εμπιστοσύνη. (RNJ 1998: 1507)
- ❖ Čuvaj se *ga* ! Ne inspiriše mi poverenje.

III. A = H_{emp} + J_o

a. starati se // voditi brigu // biti uslužan:

- Ο καλός υπάλληλος πρόσέχει τους πελάτες. (ERN)
- ❖ Dobar službenik *stara se o mušterijama*.

IV. R_{ότι} / πως = P_{προσεντ}

a. konstatovati // shvatati // primećivati:

- Πρόσεξα ότι ήταν κάπως αφηρημένος. (ERN)
- ❖ Primetio sam *da je bio nekako nekoncentrisan*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = K_{on} + Π_{ρελ}

a. biti koncentrisan:

- Μια μέρα που περπατούσε έξω από την πόλη έχοντας το νου του στον ουρανό, *δεν πρόσεξε* κι έπεσε σ' ένα πηγάδι. (www.snhell.gr)
- ❖ Jednog dana dok je šetao van grada i razmišljao o nebu *nije bio koncentrisan* i upao u bunar.

77. προσθέτω [prosθέto], προσθέτομαι [prosθέtome] & προστίθεμαι

[prostítheme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. sabirati // zbrajati // sumirati:

- Προσθέτουμε τα *έξοδα*. (ERN)

❖ Sumiramo *troškove*.

b. dometati // pridodavati // navoditi nešto dodatno:

- Έπειτα μίλησε για κάποια ναυμαχία και πρόσθεσε *κάτι αστείο* {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Zatim je pričao o nekoj pomorskoj bitki i izgleda da je pridodao *nešto smešno* {...}

II. A + Γ = A + Д

a. dopunjavati // dograđivati:

- Ο νέος οικοδομικός κανονισμός τούς επέτρεψε να προσθέσουν έναν ακόμη *όροφο στις οικοδομές* της περιοχής. (ERN)
- ❖ Novi građevinski pravilnik im je dozvolio da *građevinama* u oblasti dograde još jedan *sprat*.

b. dodavati // povećavati nešto u odnosu na postojeću količinu:

- Προσθέτω λίγο *αλάτι στο φαΐ*. (ERN)
- ❖ *Jelu* dodajem malo *solí*.

c. činiti višim ili većim:

- Τα τακούνια *τής* προσθέτουν *ύψος*. (RNJ 1998: 1508)
- ❖ Štikle *joj* dodaju *visinu*.

III. R_{ότι} / πως = P_{процент}

a. govoriti dodatno:

- Για να προσθέσω ακόμη *ότι η μόνη «μήτρα» που τον αποδέχεται, είναι της Αντιγόνης*. (www.enet.gr)
- ❖ Još da dodam *da je Antigoina „materica“ jedina koja ga prihvata*.

IV. R_{ότι} / πως = Γ_лΦ_p + P_{процент}

a. zajedno uračunati // dodatno uzimati u obzir:

- Να προσθέσω *ότι χάσαμε ήδη στο αεροδρόμιο*. Συνεπώς πρέπει να επιταχύνουμε. (RNJ 1998: 1508)
- ❖ Da *dodatno uzimam u obzir da već na aerodromu smo izgubili vreme*; stoga moramo ubrzati.

78. προσκαλώ [proskaló], **προσκαλούμαι** [proskalúme]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A + A_{σε} = A + A_{на}

a. pozivati // upućivati poziv:

- Ο βασιλιάς προσκάλεσε *στο γάμο όλους τους βασιλιάδες* {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Kralj sve *kraljeve* je pozvao *na svadbu* {...}

79. προσλαμβάνω [proslamváno], **προσλαμβάνομαι** [proslamvánome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. primati informaciju ili pojavu:

- Τα μάτια έχουν μικρή βιολογική σημασία και εξαρτάται στον καθένα μας πως ο εγκέφαλός του θα ερμηνεύσει *τις εικόνες που προσλαμβάνει*. (www.inews.gr)
- ❖ Oči imaju mali biološki značaj i od svakog od nas zavisi kako će mozak protumačiti *slike* koje prima.

b. sticati osobine ili obeležja:

- Η αστυφιλία έχει προσλάβει απειλητικές *διαστάσεις*. (www.snhell.gr)

❖ Urbanizacija je stekla preteće *dimenzije*.

c. zapošljavati // davati nekome posao // primati na posao:

- {...} με προσέλαβε ο Δήμος και εργάστηκα ως μηχανικός και η γυναίκα μου ως μαία στο νοσοκομείο της πόλης. (www.snhell.gr)

❖ {...} opština *me* je zaposlila, radio sam kao inženjer, a moja žena kao babica u bolnici grada.

II. A + P_{red} = A + П_{ред}

a. razumevati // shvatati // smatrati:

- Τη φράση αυτή μπορεί να την προσλάβει κανείς ως μια άτυχη και αστόχαστη ρητορική *κίνηση*. (RNJ 1998: 1510)

❖ Onu *frazu* neko može da smatra kao neki pogrešan i besmislen retorički *postupak*.

80. προσπαθώ [prospaθó]: V_{fac}

PRELAZAN

I. R_{va} = P_{процент}

a. pokušavati // nastojati // truditi se:

- Προσπαθώντας να ξεχαστώ περπατώ πολύ τις ομιχλιασμένες νύχτες. (www.snhell.gr)

❖ Pokušavajući *da zaboravim* šetam mnogo u maglovitim noćima.

b. planirati // probati:

- Προσπάθησαν να τον δολοφονήσουν. (ERN)

❖ Probali su *da ga ubiju*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{dv} = H_{енп} + A_{дв}

a. truditi se // ulagati trud:

- Άδικα προσπαθείς. (RNJ 1998: 1512)

❖ *Uzaludno se trudiš*.

81. προστατεύω [prostatévo], προστατεύομαι [prostatévome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. čuvati // obezbeđivati:

- Το σύνταγμα προστατεύει την *ελευθερία* της γνώμης. (ERN)

❖ Ustav obezbeđuje *slobodu* mišljenja.

b. prистраšno podržavati // neobjektivno pružati podršku:

- Τον προστατεύουν υψηλά ιστάμενα πρόσωπα. (ERN)

❖ Podržavaju *ga* lica na visokom položaju.

II. A + A_{από} = A + Г_{од}

a. štítiti // braniti nekoga od opasnosti // zaklanjati:

- Πρέπει να προστατεύουμε το *περιβάλλον* από τη *μόλυνση*. (ERN)

❖ Moramo da štítimo *životnu sredinu* od *zagađenja*.

82. προσφέρω [prosféro], **προσφέρομαι** [prosférome]: V_{dan} **PRELAZAN****I. A = A****a. pružati // davati // uručivati:**

- Το σχολείο προσφέρει *μόρφωση* και *αγωγή*. (ERN)
- ❖ Škola pruža *obrazovanje* i *vaspitanje*.

II. A + A_{σε} = A + J_y**a. prodavati u povoljnoj ceni:**

- Προσφέρουμε όλα τα είδη μας σε χαμηλές τιμές. (ERN)
- ❖ Sve proizvode prodajemo u niskim cenama.

III. A + G = A + A**a. častiti // ugođavati // posluživati:**

- Μας προσέφεραν *γλυκά* και *ποτά*. (ERN)
- ❖ Častili su nas *slatkiše* i *pića*.

IV. A + G = A + D**a. darovati // poklanjati // davati na dar:**

- Μου πρόσφερε *λουλούδια*. (ERN)
- ❖ Poklonio mi je *cveće*.

b. nuditi // stavljati na raspolaganje svoje usluge:

- Όλες τώρα ήταν πρόθυμες να περιποιηθούν τον Τζιριτόκωστα, να του προσφέρουν κάτι {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Sada sve su bile spremne da Tziritokostasa posluže, da *mi nešto* nude {...}

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{enp}****a. biti spreman // pokazivati revnost:**

- Προσφέρθηκε να με βοηθήσει. (ERN)
- ❖ Ponudio se da mi pomogne.

II. V_{intr} + A_{γτα} = K_{on} + Π_{peд} + A_{3a}**a. biti prikladan:**

- Το έδαφος *προσφέρεται* για την *καλλιέργεια* κηπευτικών. (ERN)
- ❖ Zemlja je *prikladna* za *gajenje* povrća.

83. προτιμώ [protimó] & **προτιμάω** [protimáo], **προτιμιέμαι** [protimiéme] & **προτιμώμαι** [protimóme]: V_{psych} **PRELAZAN****I. A = A + D****a. više voleti // davati prednost:**

- Αντί γι' αυτό, προτίμησαν την κατ' οίκον *ανάκριση*. (www.snhell.gr)

❖ Umesto toga su kućnom *saslušanju dali prednost*.

II. $A + A_{\text{από}} = A + A$

a. *više voleti*:

- Προτιμά τη φυλακή από τη γυναίκα του. (www.enet.gr)
- ❖ Više voli *zatvor* nego svoju *ženu*.

III. $R_{\text{να}} = P_{\text{προσεγγ}}$

a. *preferirati // pridavati veći značaj*:

- Προτιμώ να πνιγώ στη θάλασσα, παρά να πάω ν' αποτύχω στις εξετάσεις {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Preferiram *da se udavim u moru* nego *da idem i da padnem na ispitima*{...}

84. προφταίνω [profténo] & προφτάνω [proftáno] & προφθάνω [proftháno]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *doživljavati istovremeno*:

- Εγώ την πρόφτασα την Αθήνα, όσο ήταν ανθρώπινη πόλη. (ERN)
- ❖ *Atinu sam doživio*, dok je još bio *ljudski grad*.

b. *dostizati // idući za nekim stizati ga*:

- Καθυστερήσαμε και δεν προφτάσαμε το λεωφορείο. (ERN)
- ❖ *Zakasnili smo i nismo „uhvatili“ autobus*.

II. $R_{\text{να}} = P_{\text{προσεγγ}}$

a. *uspevati // postizati cilj*:

- Κ' οι ίδιοι οι άγγελοι δεν θα προφταίνουνε να μαζέψουν τις ψυχές από τη γη. (www.snhell.gr)
- ❖ *I sami anđeli neće uspevati da prikupе duše sa zemlje*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{εμπ}}$

a. *prestizati // preduhitriti*:

- Προφτάσαμε και φύγαμε πριν ξεσπάσει η καταιγίδα. (ERN)
- ❖ *Prestigli smo i otišli, pre nego što oluja izbije*.

85. προχωρώ [prohoró] & προχωράω [prohoráo]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *unaprediti*:

- Η κυβέρνηση υποσχέθηκε ότι θα προχωρήσει τα μεγάλα αναπτυξιακά έργα. (ERN)
- ❖ *Vlada je obećala da će unaprediti velike razvojne projekte*.

II. $A + A_{\text{σε}} = A + J_{\text{y}}$

a. *nastavljati // produživati*:

- Προχώρησε τις σπουδές του στην Αγγλία. (RNJ 1998: 1522)
- ❖ *Nastavio je svoje studije u Engleskoj*.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{δβ}}$$

a. *ići napred:*

- Προχώρησε εσύ και εγώ θα σε ακολουθήσω. (ERN)
- ❖ Ti *idi napred*, a ja ću te slediti.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{enp}} + I_{\text{αδβ}}$$

a. *razvijati se:*

- Η εκβιομηχάνιση της χώρας προχώρησε με γρήγορο ρυθμό. (ERN)
- ❖ Industrijalizacija zemlje *se razvila* brzim ritmom.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{μέσα σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{κρ03}}$$

a. *uvlačiti se // prodirati:*

- Ο δρόμος προχωρούσε μέσα στο δάσος. (ERN)
- ❖ Put *se uvukao kroz šumu*.

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + A_{\text{dv}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{δβ}}$$

a. *prolaziti:*

- Η ώρα προχωρεί πολύ γρήγορα. (ERN)
- ❖ Vreme *prolazi* jako brzo.

$$\text{V. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{γ}}$$

a. *kretati napred:*

- Φιλία είναι η συμφωνία δύο ανθρώπων να μην προχωρήσουν στο βάθος, αλλά να μείνουν πάντα στην επιφάνεια. (www.snhell.gr)
- ❖ Prijateljstvo je dogovor dvoje ljudi *da ne krenu u dubinu*, ali da ostanu uvek na površini.

$$\text{VI. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + I_{\text{ca}}$$

a. *nastavljati proces:*

- Μετά τις ομιλίες ο πρόεδρος προχώρησε στην απονομή των βραβείων. (ERN)
- ❖ Nakon govora predsednik *je nastavio sa dodelom* nagrada.

$$\text{VII. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + I_{\text{γ}}$$

a. *napredovati // razvijati se nabolje:*

- Προχωρεί πολύ καλά στο σχολείο. (ERN)
- ❖ On odlično *napreduje u školi*.

86. πρωτοθαυμάζω [protoθavmázo]: V_{psych}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = D + A_{\text{δβ}}$$

a. *najviše se diviti:*

- Αυτό δηλαδή που πρωτοθαυμάζει ο επισκέπτης είναι η εναλλαγή ορεινών λοφοσειρών και όγκων, με χαμηλή βλάστηση αρωματικών θάμνων και φυτών. (www.inews.gr)
- ❖ Dakle je naizmeničnost planinskih nizova brežuljaka i masa, sa niskim rastinjem mirišavljjevog žbunja i bilja ono *čemu se* posetilac *najviše* divi.

87. πυροβολώ [pirovoló], **πυροβολούμαι** [pirovolúme] & **πυροβολάω** [pirovoláo], **πυροβολιέμαι** [pirovoliéme]: **V_{fac}**

PRELAZAN

I. A = A_{na}

a. pucati // gadati iz vatrenog oružja:

- Όταν είπανε στους Χιώτες στρατιώτες «Πυρ», για να πυροβολήσουν τον εχθρό, αυτοί απάντησαν {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Kada su vojnici sa Hiosa naredili „Vatra“ kako bi pucali na neprijatelja, oni su odgovorili {...}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. opaliti // otvarati vatru:

- Γιώρταζαν την επιτυχία τους πίνοντας και πυροβολώντας. (ERN)
- ❖ Slavili su svoj uspeh pijući i pucajući.

P

1. ράβω [rávo], **ράβομαι** [rávome]: **V_{fac}**

PRELAZAN

I. A = A

a. šiti // šivanjem izradivati:

- Κάνει κρυφά τη δασκάλα σε ορισμένα σπίτια, ράβει ρουχαλάκια {...} (www.snhell.gr)
- ❖ U nekim kućama krišom radi kao učiteljica, šije odeću {...}

b. pričvršćivati // spajati šivanjem manji deo na veći // prišivati:

- Ράβω τα κουμπιά ενός ενδύματος. (ERN)
- ❖ Prišijem dugmad odeće.

c. spajati koncem uz upotrebu igle:

- Ράβω μια χειρουργική τομή. (ERN)
- ❖ Šijem hirurški rez.

II. A = A + D

a. obraćati se krojaču // krojiti se:

- Θέλω να ράψω ένα κοστούμι. (ERN)
- ❖ Hoću da mi krojač skroji odelo.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. baviti se šivenjem:

- Παλιά τα προσόντα μιας γυναίκας ήταν να ξέρει να ράβει και να μαγειρεύει. (RNJ 1988: 1543)
- ❖ Ranije su kvalifikacije žene bile samo da ume da šije i da kuva.

2. ρίχνω [ríhno], ρίχνομαι [ríhnome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. rušiti // obarati:

- Έριξαν τον παλιό τοίχο για να χτίσουν καινούριο. (ERN)
- ❖ Oborili su stari zid kako bi izgradili nov.

b. razbacivati // rasipati:

- Τον συνέλαβαν, γιατί έριχνε προκηρύξεις. (ERN)
- ❖ Uhapšili su ga, jer je razbacivao manifeste.

c. činiti jeftinijim // snižavati cenu:

- Αναγκάστηκαν να ρίξουν τις τιμές των προϊόντων τους, γιατί κανένας δεν αγόραζε. (ERN)
- ❖ Prinudili su se da snize cene proizvoda, jer ih niko nije kupovao.

d. svrgavati // zbacivati // odstranjivati // uklanjati:

- Η αντιπολίτευση προσπαθεί να ρίξει την κυβέρνηση. (ERN)
- ❖ Opozicija pokušava da svrgne vladu.

e. prevarati // obmanjivati // dovoditi u zabludu // zavaravati:

- Ο συνέταρός μου μ' έριξε και πήρε όλο το μαγαζί. (ERN)
- ❖ Moj partner me je prevario i uzeo celu radnju.

II. A = B_{ε3,1}

a. padati (3 lice jednine):

- Ρίχνει βροχή. (ERN)
- ❖ Pada kiša.

III. G = D

a. flertovati // udvarati se:

- Όποια βρει παντρεμένη ή ανύπαντρη, της ρίχνεται. (ERN)
- ❖ Flertuje koju god sretne, udatu ili neudatu.

IV. A + A_{dv} = A

a. hitati // vrći // odbacivati:

- Έκανε μια απρόσεχτη κίνηση και έριξε κάτω τα ποτήρια. (ERN)
- ❖ Učinio je neki nemaran potez i odbacio čaše.

V. A + A_{σε} = A + A_{na}

a. ulagati:

- Έριξε όλα τα λεφτά του στη δουλειά. (ERN)
- ❖ Uložio je sav svoj novac na posao.

VI. A + A_{σε} = A + A_u

a. rasprostirati // raširivati:

- Έριξε χοντρό χαλίκι στην αυλή του. (ERN)
- ❖ Rasprostro je grub šljunak u svoje dvorište.

b. ubacivati:

- Το πάθος του τον έριξε σε μεγάλη δυστυχία. (ERN)

❖ Njegova strast *ga* je ubacila u veliku *nesreću*.

VII. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + \Delta$

a. prebacivati // smatrati odgovornim:

- Στην αντιπολίτευση ρίχνει την ευθύνη για τα χημικά η Δαμασκός. (www.newsbeast.gr)

❖ Damask *opoziciji* prebacuje *odgovornost* za hemijsko oružje.

VIII. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + \Delta_{\kappa\alpha}$

a. upućivati // usmeravati:

- Ρίξαμε όλες μας τις δυνάμεις στην αντιμετώπιση του κινδύνου. (ERN)

❖ Uputili smo sve svoje *snage* ka suočavanju opasnosti.

IX. $A + A_{\sigma\epsilon} = \Gamma_{\lambda} \Phi_{\rho} + A_{\mu\alpha}$

a. bacati:

- Εις το κίνημά του δείχνει πως τα μέλη είν' δυνατά, και στον Αιγαίου το κύμα ρίχνει μια σπιθόβολη ματιά. (www.snhell.gr)

❖ U njegovom pokretu pokazuje da su mu udovi jaki, a *na talas* Egejskog Mora *baca* iskričav *pogled*.

X. $G + A_{\mu\epsilon} = A + \Pi_{\alpha\lambda\beta}$

a. napadati // navaljivati // silovito naletati:

- Πριν τελειώσει την ομιλία του, οι πιο θερμοί από τους ακροατές τού ρίχτηκαν με βαριούς χαρακτηρισμούς. (ERN)

❖ Pre nego što on završi svoj govor, najvatreniji od njegovih slučalaca su *ga* napali teškim *psovkama*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{enp}} + \Delta$

a. posvećivati se // bacati se // odati se // prihvatati se // latiti se:

- Ρίχτηκα στη δουλειά από την πρώτη κιόλας μέρα. (ERN)

❖ Tek od prvog dana *poslu sam se posvetio*.

3. ρωτώ [rotó] & ρωτάω [rotáo], ρωτιέμαι [rotiéme]: V_{inter}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. pitati // postavljati pitanje // tražiti odgovor:

- Ο βασιλιάς στενοχωριότανε πολύ, ώσπου μια μέρα τονε ρώτησε θυμωμένος. (www.snhell.gr)

❖ Kralj je bio mnogo zabrinut, dok *ga* je jednog dana upitao ljut.

II. $A + A = A + \Delta$

a. tražiti:

- Ο Βασιλεύς Όθωνας τονε ρώτησε τη γνώμη του. (www.snhell.gr)

❖ Kralj Oto *mu* je tražio *mišljenje*.

III. $A + A_{\gamma\alpha} = H_{\text{enp}} + \Pi_0$

a. zanimati se // interesovati se // obaveštavati se:

- - Μας φώτισες, δε σε ρωτάμε για τον πατέρα, τα κορίτσια είναι ο μπελάς {...} (www.snhell.gr)

❖ Rasvetlio nas si, *ne zanimamo se o ocu*, devojke su problem{...}

IV. $A + R_{\text{indirupit}} = A + P_{\text{индирупит}}$ a. *obraćati se rečima tražeći odgovor:*

- {...} και δεν τον ρώτησα ποτέ ποιας φωτιάς γιος είναι. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i nikad ga nisam upitala koje je vatre sin.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{dv}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{дв}}$ a. *raspitivati se // potraživati:*

- Ρώτησε από εδώ, ρώτησε από κει, έφαγε τον κόσμο, και στο τέλος βρέθηκε κάποιος που του είπε. (www.snhell.gr)
- ❖ *Raspitao se* naokolo, obišao je ceo svet, na kraju našao se neko koji mu je rekao.

Σ

1. **σβήνω** [zvíno], **σβήνομαι** [zvínome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$ a. *činiti da vatra prestane goreti:*

- Οι πυροσβέστες κατάφεραν να σβήσουν την πυρκαγιά. (ERN)
- ❖ Vatrogasci su uspeli da ugase požar.

b. *brisati // uklanjati trag nečega sa neke površine:*

- Αυτό το φως του Χριστού σβήνει όλα τα σημάδια που αφήσανε τα παλιά αμαρτήματα... (www.snhell.gr)
- ❖ Ova Hristosova svetlost briše sve *znakove* koje su ostavili stari grehovi{...}

c. *gasiti // prekidati funkciju:*

- Σβήνω τη μηχανή του αυτοκινήτου. (ERN)
- ❖ Gasim *motor* automobila.

II. $A + A_{\text{με}} = A + H_{\text{ca}}$ a. *gušiti // suzbijati // smirivati:*

- Ποιος με γλυκύ και κρύο νερό τη δίψα του να σβήσει{...}(www.snhell.gr)
- ❖ Ko *sa* slatkom i hladnom *vodom* svoju *žed* da utoli{...}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{μακριά από}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{далеко од}}$ a. *nestajati:*

- {...} γαρούφαλα του δειλινού, λάμπετε, σβήνετε μακριά από μας, χωρίς να μπείτε στην καρδιά μας! (www.snhell.gr)
- ❖ {...} karanfili zalaska, sijate, *nestajete daleko od nas*, a ne ulazite u naše srce!

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{pe.l}} + P_{\text{процент}}$ a. *prestati goreti:*

- Όταν *σβήνει* η πυρκαϊά στον *αχερώνα* της ακρογιαλιάς ανηφορίζουν ώς εδώ οι γριές απ' τα σκαμμένα στο βράχο σκαλοπάτια. (www.snhell.gr)
- ❖ Kad požar u ambaru obale prestaje da gori, starice se penjaju dovde kroz stepenice koje su iskopane na steni.

2. σέβομαι [sévome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{psych}}$

PRELAZAN

I. A = A

a. poštovati // uvažavati:

- Έμαθε ακόμα, το πιο σπουδαίο, να σέβεται τους θεούς, να περιφρονεί την καλοπέραση και ν' αγαπά τη δικαιοσύνη. (www.snhell.gr)
- ❖ Osim toga je saznao najvažnije, to jest da poštuje bogove, da prezire razonodu i da voli pravdu.

b. ceniti // držati se:

- Ούτε υπογραφές ούτε συμφωνίες σέβονται! (www.snhell.gr)
- ❖ Ni potpise ni dogovore ne uvažavaju!

3. σερβίρω [servíro], σερβίρομαι [servírome] & σερβιρίζω [servirízo], σερβιρίζομαι [servirízome]: V_{dan}

PRELAZAN

I. A = A

a. činiti servis // ubacivati početnu loptu:

- Ο παίκτης σερβίρει θαυμάσια την μπάλα. (ERN)
- ❖ Igrač odlično ubacuje loptu.

b. posluživati:

- Πότε να τον σερβίρει, πότε να του διαλέξει το καλύτερο κομμάτι ή να τον ρωτήσει τι θέλει. (www.snhell.gr)
- ❖ Kada da ga poslužuje, kada da mu bira najbolji komad ili da ga upita šta hoće.

II. A + A_{σε} = A + Π_γ

a. servirati // služiti jelom ili pićem:

- Οι Έλληνες σερβίρουν καφέ στην Πλάκα περιμένοντας τουρίστες και ανάπτυξη. (www.ethnos.gr)
- ❖ Grci u Placi serviraju kafu čekajući turiste i razvoj.

III. A + G = A + Δ

a. podmetati:

- Μου σέρβιρε μια απίθανη ιστορία. (www.snhell.gr)
- ❖ Podmetnuo mi je neverovatnu priču.

b. nuditi nekome jelo:

- Θυμάμαι μετά την φωτιά του 1916 σ' όποια γειτονιά και αν πήγαμε, είχε πάντα τον φτωχό της γειτονιάς, να στείλη πριν μας σερβίρει του φτωχού το φαγητό. (www.snhell.gr)

- ❖ Sećam se da se posle požara u 1916 u bilo koji komšiluk smo svraćali uvek brinula o siromahu komšiluka, pre nego što *nam* nudi *jelo* siromaha.

4. σηκώνω [sikóno], σηκώνομαι [sikónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. dizati // pomicati iz nižeg položaja na viši // premeštati nagore:

- Σηκώνει το κεφάλι και βλέπει από πάνω του τον Αντρέα. (www.snhell.gr)
- ❖ Diže *glavu* i iznad sebe vidi Andreja.

b. uspravljati // postavljati uspravno:

- Τείχισε τις πλευρές του κόσμου και από το μέρος τ' ουρανού σήκωσε τις εννέα επάλξεις. (www.snhell.gr)
- ❖ Zidom je utvrdio sve strane sveta i od strane neba izgradio je devet *bedema*.

c. pretrpeti // izdržavati:

- Το μαρτύριό μου το σήκωσα μόνος μου. (ERN)
- ❖ Sam sam pretrpeo svoju *muku*.

d. vršiti isplatu u svoju korist:

- Πήγε στην τράπεζα και σήκωσε όλες του τις καταθέσεις. (ERN)
- ❖ Otišao je u banku i podigao je sve svoje *štednje*.

e. krasiti:

- Οι κλέφτες σήκωσαν όλα του τα έπιπλα. (ERN)
- ❖ Lopovi su ukrali sav njegov *nameštaj*.

f. kupiti // sklanjati:

- Σήκωσε τα πιάτα. (ERN)
- ❖ Pokupi *tanjire*.

g. podnositi:

- Δεν το σηκώνω το ποτό. (ERN)
- ❖ *Ne podnosim piće*.

h. buditi // prekidati nečiji san:

- Να με σηκώσεις αύριο νωρίς. (ERN)
- ❖ Sutra probudi *me* rano.

II. A + A_{ενάντια σε} = A + Γ_{против}

a. pobunjavati // poticati na bunu:

- Σήκωσε το λαό ενάντια στους Τούρκους. (ERN)
- ❖ Pobunio je *naroda protiv Turaka*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. ustajati // izlaziti iz kreveta // dizati se iz sedećeg ili ležećeg položaja:

- Πρέπει να σηκωθεί και να τρέξει να δει τι συμβαίνει. (www.snhell.gr)
- ❖ Mora *da ustane* i da skokne da vidi šta se dešava.

b. izlaziti:

- Βασύλεψε ο ήλιος. *Σηκώθηκε*, πήγε στη μάνα του. (www.snhell.gr)
- ❖ Sunce je zašlo. *Izašlo* je, otišlo je kod svoje majke.

$$\text{II. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{dv}} = \mathbf{H}_{\text{enp}} + \mathbf{A}_{\text{db}}$$

a. podizati se:

- Το αερόστατο άρχισε να σηκώνεται σιγά σιγά. (ERN)
- ❖ Aerostat je počeo *da se diže postepeno*.

$$\text{III. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{G} = \mathbf{\Pi}_{\text{pe,π}} + \mathbf{A}$$

a. doživljavati erekciju:

- Γιατί δεν του σηκώθηκε; (www.lifo.gr)
- ❖ Što nije doživio erekciju?

5. σιδερώνω [sideróno], **σιδερώνομαι** [siderónome]: \mathbf{V}_{fac} **PRELAZAN**

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. peglati // glačati peglom tkanine:

- Πριν από μερικές μέρες, τέλη Μαΐου, οι Κινέζοι σιδερώναν τις σημαίες για τις σινοαμερικανικές συνομιλίες. (www.enet.gr)
- ❖ Pre nekoliko dana, krajem Maja, Kinezi su peglali *zastave* za kinesko-američke pregovore.

6. σκάβω [skáno], **σκάβομαι** [skávome]: \mathbf{V}_{fac} **PRELAZAN**

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. izdubljivati // praviti dubinu pomoću oštrog oruđa // riti:

- Ο φόβος σκάβει ένα λαγούμι και τρυπώνει τρέχοντας. (www.snhell.gr)
- ❖ Strah *izdubljuje* lagum i trčeci uvlači se u njega.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \mathbf{A} + \mathbf{D}$$

a. izazivati pukotine:

- Το βάσανό μου ήταν ένα εκτεταμένο και αγιάτρευτο έκζεμα, επώδυνη ψυχογραφία της νηπιακής ζωής, που είχε σκάψει βαθμιαίως τις κλειδώσεις μου. (www.snhell.gr)
- ❖ Moja muka je raširen i neizlečiv eksem, bolna psihografija detinjskog života koji je mojim *zglobovima* postepeno izazvao *pukotine*.

$$\text{III. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{μέσα σε}} = \mathbf{A} + \mathbf{J}_y$$

a. kopati // praviti udubinu:

- Μέσα στην καλύβα του είχε σκάψει ένα λάκκο κ' εκεί μέσα πλάγιαζε για να θυμάται τον τάφο του. (www.snhell.gr)
- ❖ U kolibi je iskopao *jamu*, a tamo je ležao tako da se seća svog groba.

7. σκαλίζω [skalízo], **σκαλίζομαι** [skalízome]: \mathbf{V}_{fac}

PRELAZAN**I. A = A**

a. čačkati // prstom dirati nozdrve iznutra:

- Μη σκαλίζεις τη μύτη σου! (ERN)
- ❖ Ne čačkaj svoj nos!

II. A + A_{με} = A + II_{ca}

a. okopavati // kopajući oko biljke i čisteći od trave i korova omogućavati joj da se bolje razvija i da se hrani:

- Ήταν αυτός ο Ελπίνωρ πράγματι στα μαύρα κυπαρίσσια, τυφλός από τον ήλιο και τους στοχασμούς σκαλίζοντας την άμμο μ' ακρωτηριασμένα δάχτυλα. (www.snhell.gr)
- ❖ Zaista je taj Elpinor u crnim čempresima, od sunca i razmišljanja oslepljen, dok okopava *pesak sa* amputiranim *prstima*.

III. A + A_{πάνω σε} = A + A_{na}

a. klesati // obrađivati kamen // izrađivati ukrasne predmete od kamena:

- Σκάλισε τα αρχικά τους πάνω σ' ένα δέντρο. (ERN)
- ❖ Na drvo je urezao inicijale njihovih imena.

IV. A + A_{σε} = A + II_y

a. istraživati // čeprkati:

- Τι σκαλίζεις στα συρτάρια μου; (ERN)
- ❖ Šta čeprkaš u mojim fiokama?

8. σκεπάζω [skepázo], σκεπάζομαι [skepázome]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A**

a. prekrivati // zastirati:

- Το σύννεφο σκεπάζει τον ήλιο κ' η αντάρα τα όρη και τα βουνά, και αποδιόζανε τη ζέστη και τη φωτεινή αχτίνα του ήλιου για λίγον καιρό. (www.snhell.gr)
- ❖ Oblak prekriva *sunce*, a magla *planine* i *gore* i za nedugo ometaju toplotu i svetli zrak sunca.

b. sakrivati // prikrivati:

- Προσπάθησαν να σκεπάσουν το σκάνδαλο. (ERN)
- ❖ Pokušali su da sakriju *skandal*.

c. pokrivati // stavljati nešto preko nekoga radi zaštite:

- Αλλά δεν θα ξέρει κανείς απ' όσους θα με πλησιάζουν πού κείνται οι πληγές μου, τα τρωτά μου μέρη, κάτω από τα ψεύδη που θα με σκεπάζουν. (www.snhell.gr)
- ❖ Ali niko od onih koji će mi prilaziti neće znati gde su moje rane, moja slabe tačke, ispod laži koje će me pokrivati.

9. σκέπτομαι [sképtome] & σκέφτομαι [skéftome]: V_{dep} - V_{duc}**PRELAZAN****I. A = Γ**

a. podsećati se // obnavljati se u sećanju:

- Σκέφτομαι συχνά με νοσταλγία το πατρικό μου σπίτι. (ERN)
- ❖ Često uz nostalgiju se sećam očinskog doma.

II. A = J₀**a. misliti:**

- Αλλά οι επιστήμονες, κυρία Μυρτώ, συνέχισε ο παππούς, σκέφτονται την ανθρωπότητα κι όχι τον εαυτό τους. (www.snhell.gr)
- ❖ Gospođo Mirto, ipak naučnici misle o čovečanstvu, a ne o sebi, nastavio je deda.

III. R_{indirupit} = H_{enp} + P_{индуит}**a. brinuti se // voditi računa:**

- Σκέφτεται τι θα απογίνουν όλοι αυτοί αν τον καταδικάσουν σε θάνατο ή εξορία, όπως συνηθίζεται για όλους τους όμοιούς του. (www.snhell.gr)
- ❖ Brine se šta će se desiti sa svim onim ukoliko ga osude na smrt ili izgnanstvo, kao što je uobičajeno za sve ljude koji su slični njemu.

IV. R_{va} = P_{процент}**a. nameravati // imati nameru // imati na umu:**

- Σκέφτομαι να πουλήσω το σπίτι. (ERN)
- ❖ Nameravam da prodam kuću.

V. R_{ότι/πως} = P_{процент}**a. razmišljati // imati na umu // svojim umom stvarati misao ili ideju:**

- Τώρα, κάθομαι μες στη νύχτα και σκέφτομαι πως ίσως πια μπορώ να γράψω ένα στίχο, αληθινό. (www.snhell.gr)
- ❖ Sada tokom noći sedim i razmišljam da verovatno tek sada mogu da napišem neki stih, neki istinski stih.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{enp}****a. oblikovati misli // misliti // donositi sudove ili zaključke :**

- Δε μου αρέσει ο τρόπος που σκέφτεται. (RNJ 1998: 1624)
- ❖ Ne sviđa mi se način na koji misli.

10. σκοπεύω¹ [skorévo]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A****a. tražiti cilj pre otvaranja vatre // odmeravati okom s namerom da se pogodi cilj // ciljati:**

- {...} μας κολλούνε στον τοίχο, ετοιμάζουνε τα αυτόματα, είναι οι οπλισμένοι φρουροί, αυτοί μας σκοπεύουν. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} lepe nas na zid, pripremaju puške, to su naoružani stražari, oni nas ciljaju.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} + A_{dv} = H_{enp} + A_{dv}****a. nišanići // tražiti cilj pomoću nišana pre otvaranja vatre:**

- Σκοπεύω προσεκτικά. (RNJ 1988: 1630)
- ❖ *Nišanim pažljivo.*

11. σκοπεύω² [skorévo]:V_{duc}

PRELAZAN

I. R_{va} = P_{процент}

a. imati nameru // nameravati:

- Τότε ποια μέτρα σκοπεύουν να πάρουν οι Ε.Σ.Σ.Δ. και οι Λαϊκές Δημοκρατίες για να βοηθήσουν το κίνημά μας; (www.snhell.gr)
- ❖ Onda koje mere SSSR i Narodne Demokratije (Komunističke Države) nameravaju da uzmu kako bi pomogli našem pokretu?

12. σκορπίζω [skorpízo], σκορπίζομαι [skorpízome] & σκορπώ [skorpó] & σκορπάω [skorpáo], σκορπιέμαι [skorpiéme]:V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. rasturati:

- Τα λόγια του ήταν τόσο καθησυχαστικά που σκόρπισαν τις αμφιβολίες. (RNJ 1988: 1631)
- ❖ Njegove reči su bile tako smirujuće da su rasturile sumnje.

II. A + A_{μέσα σε} = A + A_y

a. rasterivati // razilaziti // rasprostirati:

- Ποιος θα σκορπίσει πράσινα καντήλια μες στους κάμπους; (www.snhell.gr)
- ❖ Ko će rasprostreti zelena kandila u ravnice ?

III. A + A_{σε} = A + A_y

a. rasipati:

- Εσείς όπου σκορπίζετε τα πλούτη στον αέρα το χέρι σας το άσωτο και σφαιλιστό απλώστε και δώσετε και στο φτωχό και στη φτωχή μητέρα. (www.snhell.gr)
- ❖ Vi koji bogatstvo rasipate u vazduh, ispružite svoju raskalašnu i zatvorenu ruku i dajte siromahu i siromašnoj majci.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{сип}

a. razbacivati se // razilaziti se // razdvajati se:

- Φάγαμε, σκορπίσαμε, πήγα στο αντίσκηνό μας, μεγάλο και αυτό{...} (www.snhell.gr)
- ❖ Pojeli smo, razišli smo se, otišao sam u naš šator koji i on beše velik {...}

II. V_{intr} = K_{он} + Π_{ред}

a. rasturati se // rasipati se:

- Σκόρπισαν οι κεφτέδες. (ERN)
- ❖ Čufte su rasute.

13. σκοτεινιάζω [skotinjázo]: V_{sta} **PRELAZAN**

I. $A = A + \Pi_{pe1}$

a. *tamniti // činiti tamnim*:

- Οι χοντρές κουρτίνες σκοτεινίασαν πολύ *το σαλόνι*. (ERN)
- ❖ Debele zavese su dnevnu *sobu* učinile mnogo *tamnom*.

NEPRELAZAN

I. $V_{imp} = B_{e3,1}$

a. *smračivati se // postajati mračno* (3 lice jednine):

- Το βράδυ βγήκε όζω με το γέρο και μόλις άρχισε να *σκοτεινιάζει*, είδε δώδεκα πουλιά να κατεβαίνουν απ' τον ουρανό. (www.snhell.gr)
- ❖ Uveče je izašao sa starcem i kad je počelo *da se smrači*, video je dvanaest ptica da silaze sa neba.

II. $V_{intr} = H_{enp}$

a. *ludeti // nervirati se*:

- *Σκοτεινίασε* ο νους του και ήταν εκτός εαυτού. (RNJ 1998: 1632)
- ❖ *Iznervirao se* i bio je van sebe.

III. $V_{intr} = \Pi_{pe1} + A$

a. *mrgoditi se // dobijati mračan izgled*:

- *Σκοτεινίασαν* τα μάτια του. (ERN)
- ❖ *Oči su mu doobile mračan izgled*.

14. σκουπίζω [skupízo], **σκουπίζομαι** [skupízome]: V_{fac} **PRELAZAN**

I. $A + A_{με} = A + \Pi_{ald}$

a. *pometati // čistiti metlom*:

- Ένα παιδάκι σκουπίζει *το Άγιο Βήμα*. (www.snhell.gr)
- ❖ Dečak *metlom* čisti *Sveti Oltar*.

b. *brisati // otirati // uklanjati brisanjem // trljući nečim uklanjati ili skidati s površine*:

- Την ρώτησε με καλωσύνη *σκουπίζοντας το στόμα του με την πετσέτα*. (www.snhell.gr)
- ❖ Dobronamerno ju je upitao, dok svoja *usta* je otirao *peškirom*.

15. σκουριάζω [skurjázo]: V_{sta} **PRELAZAN**

I. $A = A$

a. *rđati // prekrivati rđom*:

- Η υγρασία σκουριάζει *τα μέταλλα*. (ERN)
- ❖ Vlažnost rđa *metale*.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{enp}$

a. zastarevati // ne važiiti više // ne biti savremen:

- Σκούριασε κλεισμένος σε ένα γραφείο τόσα χρόνια. (ERN)
- ❖ *Zastareo je zatvoren toliko godina u kancelariji.*

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}} + H_{\text{adv}}$

a. biti zahvaćen rđom // prekrivati se rđom:

- Τα κάγκελα του κήπου άρχισαν να σκουριάζουν. (ERN)
- ❖ Ograda bašte je počela *da se prekrije rđom.*

16. σπαταλώ [spataló] & σπαταλάω [spataláo], σπαταλιέμαι [spataliéme] & σπαταλώμαι [spatalóme]: V_{cons}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. rasipati // trošiti bez mere:

- Περίεργο πράγμα η καρδιά. Όσο *τη σπαταλάς* τόσο περισσότερη έχεις. (www.snhell.gr)
- ❖ Srce je čudna stvar. Što više *je rasipaš*, to više od nje imaš.

17. σπάω [spáo] & σπάζω [spázo], σπάζομαι [spázome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. ukidati // poništavati // obesnaživati:

- Σπάω *τη συμφωνία*. (ERN)
- ❖ Ponižavam *ugovor.*

b. prekidati:

- Το Ισραήλ *σπάει τη σιωπή* του για τον «κρατούμενο X». (www.enet.gr)
- ❖ Izrael *prekida svoje ćutanje* u vezi zatvorenika „X“.

c. prekoračavati // prelaziti granicu:

- Σπάει *όλα τα ρεκόρ* η ανεργία τον Αύγουστο. (www.enet.gr)
- ❖ U Avgustu *nezaposlenost ruši sve rekorde.*

II. $A + A_{\text{σε}} = A + H_{\text{adv}}$

a. rasturati:

- Έτσι κι έκανε και στην αδερφή μου, την είχε κλειδώσει μέσα στην κάμαρά της και την έδερνε και *τον αδερφό* μου τον έσπασε στο ζύλο. (www.snhell.gr)
- ❖ Tako je i mojoj sestri *postupao*, *zaključio ju je* u sobi i *tukao ju je*, a mog *brata* je *rasturio batinama.*

III. $A + A_{\text{σε}} = A + H_{\text{na}}$

a. lomiti // razbijati // lupati:

- Έχασε τότε τη σακκούλα με τα κέρδη και ο γέροντας έσπασε *στη ράχη* το μαστούνι του {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Tada je izgubio torbu sa *dobicima*, a starac je *slomio štap* na njegovu *kičmu* {...}

IV. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + \mathbb{I}_{\text{HA}}$

a. *nametati naporan rad // iscrpljivati:*

- Με έσπασε στη δουλειά. (ERN)
- ❖ Iscrpo me je na poslu.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *lomiti se:*

- Τότε το κεφάλι του αγάλματος *έσπασε* στη στιγμή και από μέσα βγήκε χρυσάφι. (www.snhell.gr)
- ❖ Tada glava statue smesta *se slomila* i iznutra izletelo je zlato.

b. *smanjivati se:*

- Έσπασε η κίνηση. (ERN)
- ❖ Saobraćaj *se smanjio*.

c. *pući // prekidati se:*

- Έσπασε η απεργία. (ERN)
- ❖ Štrajk *je pukao*.

d. *ublažavati se:*

- Έβαλε λίγη ζάχαρη στη σάλτσα *για να σπάσει* η έντονη γεύση της ντομάτας. (ERN)
- ❖ U sos je stavio malo šećera *da se ublaži* jak ukus paradajza.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\mu\epsilon} = H_{\text{emp}} + \Gamma_{\text{δοτ}}$

a. *nervirati se // biti u stanju napetih živaca:*

- Σπάστηκα μ' αυτά που άκουσα. (ERN)
- ❖ *Iznervirao sam se zbog onog* što sam čuo.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{emp}} + \mathbb{I}_{\text{HA}}$

a. *stareti // postajati star:*

- Έσπασε στο πρόσωπο τα τελευταία χρόνια. (ERN)
- ❖ Poslednjih godina *ostareo je na licu*.

18. σπέρνω [spérno], σπέρνομαι [spérnome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *rukom bacati seme na zemlju pripremljenu za setvu // sejati:*

- Τώρα ξωμάχοι και γεωργοί οργώνουν, σπέρνουνε *τη γη*. (www.snhell.gr)
- ❖ Sada poljski radnici i paori oru, sejjaju *zemlju*.

b. *širiti ideje ili misli:*

- Δεν μπορούμε πλέον να επιτρέπουμε στους εξτρεμιστές μουσουλμάνους κληρικούς να έχουν πρόσβαση σε σχολεία, πανεπιστήμια, κέντρα δραστηριοτήτων, φυλακές και να σπέρνουν *το μίσος*. (www.enet.gr)
- ❖ Više ne možemo dozvoljavati ekstremistima muslimanskim sveštenicima da imaju pristup školama, fakultetima, centrima delatnosti, zatvorima i da šire *mržnju*.

c. *radati // donositi dete na svet:*

- Κύρης ποτέ δε μ' έσπειρε, Μάνα δε μ' εγαστρώθη. (www.snhell.gr)
- ❖ Otac *me* nikad nije rodio, Majka *me* nije u utrobi nosila.

19. σπουδάζω [sprudázo]: V_{sci}

PRELAZAN

I. A = A

a. temeljno proučavati // studiozno se baviti nečime:

- Σπουδάζει ιατρική. (ERN)
- ❖ Studira *medicinu*.

b. biti iskusan // izučavati:

- Είναι ηλικιωμένος: έχει σπουδάσει τη ζωή. (ERN)
- ❖ On je čovek u godinama; proučio je život.

c. školovati // finansirati nekome studije:

- Τον σπουδάζει ο θείος του. (ERN)
- ❖ Stric (Ujak) *ga* školuje.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. studirati // učiti na visokoj školi ili fakultetu:

- Το 20% των νέων δεν σπουδάζει ούτε εργάζεται. (www.real.gr)
- ❖ 20% mladih *niti studira niti radi*.

II. V_{intr} + P_{red} = K_{on} + Π_{ped}

a. studirati // učiti na visokoj školi ili na fakultetu:

- Σπουδάζει δικηγόρος. (RNJ 1988: 1660)
- ❖ Studira (da postane) *advokat*.

20. σπρώχνω [spróhno], σπρώχνομαι [spróhnome]: V_{mov}

PRELAZAN

I. A = A

a. ubrzavati // činiti da se nešto brže desi:

- Πρέπει να τη σπρώξουμε λίγο την υπόθεση. (ERN)
- ❖ Moramo da *slučaj* malo gurnemo.

b. pomicati sa jednog mesta na drugo upotrebom snage:

- Αισθανόμουν να με σπρώχνη μια υπερφυσική δύναμη. (www.snhell.gr)
- ❖ Osećao sam da *me* gura neka natprirodna sila.

c. usmeravati // podržavati // ohrabrivati:

- Οι γονείς του τον σπρώχνουν να πάει στο πανεπιστήμιο. (ERN)
- ❖ Njegovi roditelji *ga* usmeravaju da ide na fakultet.

II. A + A_{σε} = A + A_{na}

a. gurati:

- Σπρώχνει στη θήκη κόκκινο το γιαταγάκι ο κλέφτης. (www.snhell.gr)

❖ Hajduk crven jatagan gura na mesto.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *gurkati // pomalo gurati*:

- Μη σπρώχνετε! Υπάρχουν θέσεις για όλους! (RNJ 1988: 1661)

❖ Ne gurkajte! Ima mesta za sve!

21. σταματώ [stamató] & σταματάω [stamatáo], σταματιέμαι [stamatiéme]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *prekidati // naglo zaustavljati radnju ili postupak*:

- Μα και η κοπέλα δε σταμάτησε την καταδίωξη, έτρεχε από πίσω μας φωνάζοντας το "κλέφτες, κλέφτες". (www.snhell.gr)

❖ Ali i devojka nije prekinula jurnjavu, trčala je za nama uzvikujući „lopovi, lopovi“.

b. *suzbijati // dovoditi pod kontrolu // svoditi na manju meru*:

- Τίποτε δεν μπορεί να σταματήσει το χρόνο. (RNJ 1988: 1665)

❖ Ništa ne može da suzbije vreme.

c. *zaustavljati // prekidati pokret*:

- Μια μεγάλη κερασιά με άφθονα κατακόκκινα κεράσια μας σταμάτησε. (www.snhell.gr)

❖ Neka velika trešnja sa obilnim crvenim trešnjama nas je zaustavila.

II. $R_{\text{va}} = P_{\text{προσεντ}}$

a. *prestajati // obustavljati*:

- Σταμάτα να χτυπάς, μας ξεκούφανε. (ERN)

❖ Prestani da lupáš, zaglušio si nas.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *više ne delovati // više ne postojati*:

- Η βροχή, έξω στο δρόμο, δεν έλεγε να σταματήσει. (www.snhell.gr)

❖ Napolju na ulici kiša nikako da prestaje.

b. *dostizati određenu tačku*:

- Σταματά η ασφαλτος κι αρχίζει ο χωματόδρομος. (ERN)

❖ Asfalt se završava i počinje prašnjav put.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{y}}$

a. *stajati // zadržavati se*:

- Το ρολόι σταμάτησε στις δύο. (ERN)

❖ Časovnik je stao u dva.

22. σταυροκοπιέμαι [stavrokophéme]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{fac}}$

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$ **a. *prekrštavati se* // *pokretom desne ruke činiti znak krsta*:**

- Η γειτονιά βγαίνει στις πόρτες και *σταυροκοπιέται*. (ERN)
- ❖ Komšilik pojavljuje se na vratima i *prekrštava se*.

23. *στεγάζω* [steǵázo], *στεγάζομαι* [steǵázome]: V_{fac} **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. *udomljavati* // *davati dom*:**

- Αν δεν φορούσε την πράσινη στολή, θα έμοιαζε σαν άλλος ένας νέος απ' τους πολλούς που στέγασε το σπίτι μες στον αιώνα της ζωής του. (www.snhell.gr)
- ❖ Da nije nosio zelenu uniformu, izgledao bi kao još jedan od mnogih mladića koje je udomila kuća tokom veka svog života.

II. $A = A + \Delta$ **a. *pružati prostor za određene delatnosti* // *smeštati*:**

- Το σχολείο στέγαζε τρία *δημοτικά*, εγώ ήμουνα στο Τρίτο. (www.snhell.gr)
- ❖ Škola je trema osnovnim *školama* pružala *prostor*, ja sam bila u Trećoj.

III. $R_{\text{rel}} = P_{\text{rel}}$ **a. *zaštićavati* // *štiteći osiguravati*:**

- {...} ένα οικοδόμημα που στεγάζει σήμερα *ό,τι καλύτερο, ό,τι πιο κατασταλαγμένο και μαζί ό,τι πιο συγχρονισμένο έχει η πνευματική μας ζωή*. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} zgrada koja sada štiti *ono što je najbolje, najstalozhenije i istovremeno najmodernije od svega što naš intelektualan život ima*.

24. *στεγνώνω* [steǵnóno]: V_{sta} **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. *uklanjati vlagu* // *sušiti*:**

- Βάζει η μάνα του μπουγάδα, σχοινί δένει στη λιακάδα, τα σεντόνια της ν' απλώσει, μια χαρά να τα στεγνώσει. (www.snhell.gr)
- ❖ Njegova majka pere rublje, stavlja konopac u sunčanom danu tako da raširi čaršave i da *ih* dobro ošuši.

NEPRELAZAN**I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$** **a. *brisati se* // *ostajati bez vlage*:**

- {...} και οι μαχητές μπήκαν στα σπίτια, *στέγνωσαν*, ζεστάθηκαν, έφαγαν κι έτσι όλη τη μέρα αντέκρουσαν τις επιθέσεις. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i borci upali su u kuće, *obrisali su se*, zagrejali su se, pojeli i tako ceo dan su pobili napade.

b. *sušiti se*:

- *Στέγνωσε* το ποτάμι. (ERN)

❖ Reka se osušila.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{μέσα σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_{\text{y}}$

a. *venuti // gubiti svežinu*:

- {...} και *στέγνωσε* η αγάπη *μέσα σε* τρύπιες ψυχές. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i ljubav je *venula u* praznim *dušama*.

25. στέκω [stékome], **στέκομαι** [stékome]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = B_{\text{ε3,1}}$

a. *važiti // biti tačno* (3 lice jednine – množine):

- *Δε στέκεται* αυτό που λες. (ERN)
- ❖ Ono što kažeš *nije tačno*.

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$

a. *zaustavljati se*:

- *Σταθήκαμε* λίγο για να ξεκουραστούμε. (ERN)
- ❖ *Nedugo smo se zaustavili* tako da se odmorimo.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{μπροστά σε}} = H_{\text{ενρ}} + \Gamma_{\text{μειρελ}}$

a. *biti nepomičan // ne kretati se*:

- Κοιτάζετε μην καταφρονήσετε ένα από τούτα τα μικρά, γιατί σας το λέγω, οι άγγελοί τους στους ουρανούς *στέκονται εμπρός στον πατέρα* που είναι στους ουρανούς. (www.snhell.gr)
- ❖ Pazite da ne prezrete jedno od ovih malih, jer vam govorim da na nebesima njihovi anđeli *stoje ispred Oca* koji se nalazi na nebu.

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{ρελ}} + \Pi$

a. *baviti se // obraćati pažnju*:

- *Να σταθούμε* ακόμα λίγο σ' αυτό το θέμα. (ERN)
- ❖ Još malo *da se pozabavimo* ovom temom.

V. $V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = K_{\text{οη}} + \Pi_{\text{ρελ}}$

a. *ispadati // pokazivati se*:

- *Στάθηκε* (σαν) αληθινός *πατέρας* για τα ορφανά. (ERN)
- ❖ Siročadi *se pokazao* (kao) pravi otac.

VI. $V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = H_{\text{ενρ}} + \Pi_{\text{ρελ}}$

a. *biti stojeći // biti uspravan*:

- Εμπρός του *στέκεται* καμαρωμένο, μαύρο σαν κόρακας, χρυσά ντυμένο, άτι αξετίμωτο, φλόγα, φωτιά, καθάριο αράπικο, το λεν Βοριά. (www.snhell.gr)
- ❖ Ispred njega *kočoperno, crn poput gavrana, odeven u zlatu stoji* konj neprocenjiv, plame, vatra, čistokrvan arapski, Severom ga zovu.

VII. $V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = \Gamma_{\text{πΦρ}} + \Gamma$

a. *ispunjavati obaveze*:

- Δεν μπόρεσε να *σταθεί ως καθηγητής* σε τάξη. (ERN)
- ❖ Nije uspeo *da ispuni obaveze nastavnika* u učionici.

26. στέλνω [stélno], **στέλνομαι** [stélnome]: V_{fac} **PRELAZAN****I. A = A****a. slati // upravljati:**

- {...} και όποιος εμένα δέχεται, δε δέχεται εμένα παρά εκείνον που μ' έστειλε. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i ko mene prima, ne prima mene već onoga koji me je poslao.

b. zaprepašćivati // oduševljavati:

- Άκουσα ένα καινούριο κομμάτι που μ' έστειλε. (ERN)
- ❖ Čuo sam neku novu pesmu koja me je oduševila.

II. A + A_{με} = A + II_{α1B}**a. usmrćivati // ubijati // lišavati života:**

- Εσύ είσαι ικανή να με στείλεις με αυτά που κάνεις. (ERN)
- ❖ Ti možeš da me ubiješ svojim delatnostima.

III. A + A_{σε} = A + D_{κα}**a. upućivati // usmeravati:**

- Ο ήλιος στέλνει στη γη φως και θερμότητα. (ERN)
- ❖ Sunce ka zemlji usmerava svetlo i toplotu.

IV. A + G = A + D**a. upravljati na nečiju adresu:**

- Δούλεψε σκληρά για να βγάλει τα χρήματα που χρειάζονταν για όλα τα τηλεγραφήματα που έστειλε σε όλον τον κόσμο για να αναγγείλει τη μέρα και την ώρα που θα γινόταν το γαϊτανάκι. (www.snhell.gr)
- ❖ Radio je mnogo da zaradi novac koji je bio potreban za sve telegrame koje je celom svetu poslao tako da mu saopšti dan i vreme kada će se održati to kolo maskara o pokladama.

b. poručivati // predavati porukom:

- Τους έστειλε χαιρετίσματα με το γιο τους. (ERN)
- ❖ Preko njihovog sina im je preneo pozdrave.

27. στενοχωρώ [stenohoró], **στενοχωριέμαι** [stenohoriéme] & **στενοχωρούμαι** [stenohorúme] & **στεναχωρώ** [stenahoró], **στεναχωριέμαι** [stenahoriéme] & **στεναχωρούμαι** [stenahorúme]: V_{psych} **PRELAZAN****I. A = A****a. rastuživati // žalostiti // zabrinjavati:**

- Σε λίγο πληροφορηθήκαμε κάτι που μας στενοχώρησε όλους. (www.snhell.gr)
- ❖ Malo kasnije smo saznali nešto što je rastužilo sve nas.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = B_{ε3,1} + D**

a. zbnjivati se // sekirati se // uzrujati se // biti nekome žao:

- Εγώ τα έχασα, στενοχωρήθηκα, μου φάνηκε ότι άνοιξε η γη να με καταπιεί. (www.snhell.gr)
- ❖ Zbunio sam se, *bilo mi je žao*, učinilo mi se da se zemlja otvorila da me proguta.

28. στερώνω [sterónō], **στερούμαι** [sterúme]: V_{neg}

PRELAZAN

I. A = Γ

a. odricati se osnovnih dobara

- Την πονώ, όχι γιατί είσαι γυναίκα – και σαν γυναίκα σε στερήθηκα και σε στερούμαι τώρα 50 ημέρες κοντά –, ποτέ τέτοιο πράμα. (www.snhell.gr)
- ❖ Saosećam se sa njom, ne zato što si žena – i kao žene sam *te* se lišio i *te* se lišavam skoro već pedeset dana – nikad takva stvar.

II. A = Δ

a. uskraćivati sebi nešto // ne uživati // ne upotrebljavati:

- Αν και στερούμαι μία μοναδική ευχαρίστηση και ένα ξεχωριστό ζεκούρασμα. (www.snhell.gr)
- ❖ Iako se lišavam jedinstvenog *zadovoljstva* i zasebnog *opuštanja*.

III. A = H_{εμπ} + A_{δβ}

a. živeti siromašno:

- Στερείται αυτός για να έχουν τα παιδιά του. (ERN)
- ❖ On *živi siromašno* kako bi njegova deca imala.

IV. A + G = A + Γ

a. lišavati // uzimati nešto od nekoga:

- Του στέρησαν τα πολιτικά του δικαιώματα. (ERN)
- ❖ Lišili su *ga građanskih prava*.

29. στηρίζω [stirízo], **στηρίζομαι** [stirízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. učvršćivati // utvrđivati:

- Κολόνες στηρίζουν τη γέφυρα. (ERN)
- ❖ Stubovi utvrđuju *most*.

b. podržavati:

- Διασχίζεις κάτι που είναι πυκνότερο από αέρα και σε στηρίζει. (www.snhell.gr)
- ❖ Prolaziš nešto što je gušće od vazduha i podržava *te*.

II. A = A + Δ

a. davati podršku // navijati:

- Ο λαός στηρίζει την κυβέρνηση. (ERN)
- ❖ Narod *vladi* pruža *podršku*.

III. A + A_{σε} = A + J_{να}

a. utemeljavati // zasnivati:

- Σε τι στηρίζεις αυτή την άποψή σου; (ERN)

❖ *Na čemu zasnivaš svoje mišljenje?*

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{H}_{\text{εnp}} + \mathbf{A}_{\text{na}}$$

a. oslanjati se // opirati se:

- Η κοινωνία *στηρίζεται* στον αμοιβαίο σεβασμό των μελών της. (ERN)
- ❖ *Društvo se oslanja na uzajamno poštovanje svojih članova.*

30. στολίζω [stolízo], στολίζομαι [stolízome]: \mathbf{V}_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. psovati // grditi:

- Τον στόλισα όπως του έπρεπε. (RNJ 1988: 1679)
- ❖ *Opsovao sam ga kako je zaslužio.*

b. činiti lepšim // kititi:

- Α! το φως, που σε στολίζει σαν ηλίου φεγγοβολή και μακρόθεν σπινθηρίζει, δεν είναι, όχι, από τη γη. (www.snhell.gr)
- ❖ *A! svetlo koje te kiti poput sunčane sjajnosti i izdaleka blista, nije, ne potiče sa zemlje.*

$$\text{II. } \mathbf{A} = \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{na}}$$

a. stavljati na nekoga lepu odeću ili nakit:

- Η μητέρα *μάς* στόλιζε τις Κυριακές. (ERN)
- ❖ *Nedeljom majka je stavljala lepu odeću na nas..*

$$\text{III. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{με}} = \mathbf{A} + \mathbf{H}_{\text{αδβ}}$$

a. garnirati // oblagati prilozima // nadevati:

- Στολίζω το γιακά με δαντέλα. (ERN)
- ❖ *Čipkom ulepšavam kragnu.*

$$\text{IV. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{με}} = \mathbf{A} + \mathbf{H}_{\text{ca}}$$

a. ulepšavati:

- Θα βασιλεύει πάντοτε παντού η θεία ηχώ Για να στολίζει με μικρές καρδιές πουλιών τα δάση, *Με λύρες* από γιασεμιά τα λόγια των ποιητών (www.snhell.gr)
- ❖ *Uvek i svuda će božanstven odjek carevati tako da ulepšava šume sa malim srcima ptica i reči pesnika sa lirama od jasmína.*

b. ukrašavati // dekorisati:

- Συνήθιζε να στολίζει το λόγο του με αρχαία ρητά. (ERN)
- ❖ *Navikavao je da svoj govor ukrašava sa starim izrekama.*

31. στρίβω [strívo], στρίβομαι [strívome]: \mathbf{V}_{mov}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{A} + \mathbf{J}_y$$

a. preokretati // iskrivljavati:

- Στριβει στα δάχτυλά του ο αποσπερίτης την ψυχή σου σαν τσιγάρο {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Večernjača u svojim prstima tvoju dušu preokreće kao cigaretu {...}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *bežati // šmugnuti // hvatati maglu // kloniti se:*

- Μου φαίνεται ότι είναι ώρα να στρίβουμε. (RNJ 1988: 1685)
- ❖ Čini mi se da je vreme da bežimo.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{μέσα σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{κρο3}}$

a. *skretati // napuštati smer kretanja i upućivati se drugim:*

- Πέρασαν το μικρό πέτρινο γεφύρι και στρίβοντας μέσα στη λόχμη {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Prošli su mali kamen most i skrećući kroz čestar{...}

32. στρώνω [stróno], στρώνομαι [strónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *sređivati // poboljšavati:*

- Μου πήρε δυο μήνες για να στρώσω τη δουλειά. (ERN)
- ❖ Dva meseca mi je bilo nužno da sredim posao.

b. *urazumljivati // činiti razumnim:*

- Είναι λίγο τεμπέλης, αλλά θα τον στρώσω. (ERN)
- ❖ Malo je lenj, ali ću ga urazumiti.

II. $A + A_{\text{με}} = A + I_{\text{α,β}}$

a. *prekrijati površinu nečim:*

- Έστρωσαν το δρόμο με άνθη. (ERN)
- ❖ Cvećem su prekrili ulicu.

b. *nameštati // uređivati // pospremati:*

- Στρώνω τα μαλλιά μου με τη χτένα. (ERN)
- ❖ Češljem nameštam svoju kosu.

III. $A + A_{\text{σε}} = A + A_{\text{na}}$

a. *rasprostirati // raširivati:*

- Έστρωσαν στο πάτωμα εφημερίδες για να βάψουν τους τοίχους. (ERN)
- ❖ Rasprostirli su novine na pod tako da farbaju zidove.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *opametiti se // napuštati loše navike:*

- Παντρεύτηκε και έστρωσε. (ERN)
- ❖ Oženio se i opametio se.

b. *kretati // razvijati se:*

- Η επιχείρηση άρχισε να στρώνει. (ERN)
- ❖ Preduzeće je počelo da se razvije.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{πάνω σε}} = B_{\text{ε31}} + D$$

a. pristajati // biti u skladu // lepo delovati (3 lice jednine – množine):

- Το φόρεμα έστρωσε τέλεια πάνω της. (ERN)
- ❖ Haljina joj je stajala odlično.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + A_{\text{na}}$$

a. smēštati se:

- Στρώθηκε στον καναπέ και δεν το κουνάει από κει. (ERN)
- ❖ Smestio se na kauč i odatle ne mrda.

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + D$$

a. posvećivati se:

- Αν δε στρωθείς στη δουλειά, δε θα δεις προκοπή. (ERN)
- ❖ Ukoliko se ne posvetiš poslu, nećeš napredovati.

33. συγγενεύω [singenévo]: V_{sta}

PRELAZAN

$$\text{I. } A + A_{\text{με}} = A + H_{\text{ca}}$$

a. usklađivati // premošćivati:

- Θρυλική μορφή του ρεπορτάζ, που το συγγένεψε με το *μύθο* της λογοτεχνίας, και κορυφαίος δημοσιογράφος, ο Ρίτσαρντ Καπισίνσκι {...}. (www.enet.gr)
- ❖ Legendarna ličnost reportaže koju je uskladio sa mitom književnosti, ali i vrhunski novinar, Ryszard Kapuściński {...}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = \Pi_{\text{pe1}} + A + H_{\text{ca}}$$

a. predstavljati sličnosti:

- Η δράση του είχε θρησκευτικό χαρακτήρα, που συγγένεψε περισσότερο με την *Αλ Καϊντα* παρά με τον *Τσε Γκεβέρα*. (www.enet.gr)
- ❖ Njegova delatnost je imala religiozni karakter koji je predstavljao više sličnosti sa *Al Kaidom* nego sa *Če Gevarom*.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pe1}} + \Gamma_{\text{ca}}$$

a. biti u srodstvu // sroditi se:

- Συγγενεύουμε από τις μητέρες μας. (ERN)
- ❖ Mi smo rođaci sa majčine strane.

34. συγκαλώ [singaló], συγκαλούμαι [singalúme]: V_{dic}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. sastajati // susretati // sazivati // sabirati:

- Ύστερα από λίγες μέρες έφτασαν όλα τα μέλη της ΚΕ {...} και συγκάλεσαν *ολομέλεια* για την ανάλυση των αποφάσεων της 12^{ης} ολομέλειας.(www.snhell.gr)

- ❖ Nakon nekoliko dana stigli su svi članovi Centralne Komisije {...} i sazvali su *plenum* za analizu odluka 12^{og} plenuma.

35. συγκεντρώω [singendróno], συγκεντρώνομαι [singendrónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. privlačiti:

- Η συναυλία συγκέντρωσε *το ενδιαφέρον* πολλών μουσικόφιλων. (ERN)
- ❖ Koncert je privukao *interesovanje* mnogih ljubitelja muzike.

II. A + A_{γνα} = A + A_{3a}

a. sabirati nabavljajući pomalo // prikupljivati:

- Η εκκλησία συγκέντρωσε *χρήματα* και *ρουχισμό* για τους φτωχούς. (ERN)
- ❖ Crkva je skupila *novac* i *odeću* za *siromahe*.

III. A + A_{σε} = A + A_{na}

a. fokusirati // upravljati pažnju // stavljati u žarište interesa:

- Η κυβέρνηση συγκέντρωσε *την προσοχή* της στην *οικονομία*. (ERN)
- ❖ Vlada je upravila *pažnju* na *ekonomiju*.

IV. A + A_{σε} = A + A_y

a. koncentrisati // skupljati na jedno mesto:

- {...} και στην τελειωτική την μάχη, όπου εσαρώθη ο φοβερός στρατός που στ' Αρβηλα συγκέντρωσαν οι Πέρσαι. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i u poslednjoj bici, gde se rasturila strašna vojska koju su Persijanci skupili u Arbilu.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + A_{na}

a. koncentrisati se:

- Ο θόρυβος με εμποδίζει να *συγκεντρωθώ* στη δουλειά μου. (ERN)
- ❖ Buka me sprečava da *se koncentrišem* na *posao*.

36. συγκινώ [singinó], συγκινούμαι [singinúme]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. ganuti // jako uzbuđivati // dirati // potresati:

- Έτσι, προ ολίγου, είδα μιαν εικόνα που *με* συγκίνησε πολύ: (www.snhell.gr)
- ❖ Tako malo pre video sam sliku koja *me* je dirnula mnogo:

II. A = Γ_nΦ_p + Δ

a. izazivati interesovanje:

- Η πρότασή του *δε με* συγκίνησε. (ERN)
- ❖ Njegov predlog *mi* nije izazvao *interesovanje*.

37. συγκρατώ [singrató], συγκρατούμαι [singratúme] & συγκρατιέμαι [singratiéme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *suzbijati* // *braniti*:

- Κατάφεραν να συγκρατήσουν τις επιθέσεις του εχθρού. (ERN)
- ❖ Uspeli su da suzbiju *napade* neprijatelja.

b. *registrovati*:

- Μου είπε το όνομά του, αλλά δεν το συγκράτησα. (RNJ 1998: 1695)
- ❖ Rekao mi je svoje ime, ali *ga* nisam registrovao.

c. *uzdržavati* // *obuzdavati* // *zauzdavati*:

- Όλη τη δύναμή του τη μάζεψε, τα χέρια του σκάλωναν στα λουριά, το σώμα του γεμμένο πίσω αγωνιζόταν να *συγκρατήσει τ' άλογα* {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Skupio je svu svoju snagu, ruke su se zakačile na remene, njegovo telo povijeno nazad borilo se da obuzda *konje* {...}

II. $A = \Gamma_{\text{r}} \Phi_{\text{p}} + A$

a. *držati pod kontrolom*:

- Αποφασισμένη η ΕΚΤ να συγκρατήσει τον πληθωρισμό. (www.inews.gr)
- ❖ Odlučna je Evropska Centralna Banka da *inflaciju drži pod kontrolom*.

38. συγκρίνω [singrino], συγκρίνομαι [singrinome]: V_{comp}

PRELAZAN

I. $A + A_{\text{με}} = A + H_{\text{ca}}$

a. *upoređivati* // *potraživati sličnosti i razlike*:

- [η ηδονή] που με την φαντασία την συμπληροίς, μη *την* συγκρίνεις με αλλονών εύκολες *απολαύσεις*. (www.snhell.gr)
- ❖ [zadovoljstvo] koje fantazijom popunjavaš, nemoj *ga* uporediti sa lakim *užicima* drugih.

II. $A + G_{\text{μεταξύ}} = A$

a. *vršiti poređenje* // *komparirati*:

- Οι γονείς λανθασμένα συγκρίνουν *τα αδέρφια μεταξύ τους* {...} (www.in2life.gr)
- ❖ Pogrešno roditelji *poređuju braću i sestre* {...}

39. συγυρίζω [sijirizo], συγυρίζομαι [sijirizome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *dovoditi u uredno stanje* // *sređivati*:

- Τότε συγύρισα όλα μου *τα όπλα*, τα έβαλα εις την θέσιν τους. (www.snhell.gr)
- ❖ Tada sam sredio sve svoje *oružje*, stavio ih sam na svoje mesto.

b. *kažnjavati* // *grđiti*:

- Πρόσεξε, γιατί θα σε συγυρίσω εγώ! (ERN)

❖ Pazi, jer ću te ja kazniti!

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *doterivati se // uređivati svoj izgled:*

- Συγυρίστηκε και βγήκε έξω. (ERN)

❖ Doterala se i izašla.

b. *uređivati:*

- Κάποιος πρέπει να συγυρίσει εδώ μέσα, αχούρι έγινε! (RNJ 1988: 1696)

❖ Neko mora da uredi ovde, postala je štala!

40. συγχωρώ [sinhoró], συγχωρούμαι [sinhorúme]: V_{psych}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *otpuštati // zaboravljati // pokazivati popustljivost:*

- Ένα δύο ορθογραφικά λάθη μπορώ να τα συγχωρήσω. (ERN)

❖ Do dveju pravopisnih grešaka mogu da otpustim.

II. $A = \Delta$

a. *uzimati u obzir razloge za nešto učinjeno // zaboravljati krivnju:*

- Ο Ηρώδης έκανε πως τους συγχώρησε, μα σε λίγον καιρό βρήκε ευκαιρία να εκδικηθεί.
(www.snhell.gr)

❖ Herod se pravio da im je oprostio, ali uskoro je našao priliku da im osveti.

III. $A + G = A + \Delta$

a. *praštati // oslobađati nekoga odgovornosti:*

- Δε θα του συγχωρήσω ποτέ αυτό που μου έκανε. (ERN)

❖ Nikad mi neću oprostiti ono što mi je učinio.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = B_{\text{e31}}$

a. *dozvoljavati se // opravdavati se* (3 lice jednine):

- Δε συγχωρείται να ξέρεις ότι το κάπνισμα βλάπτει και όμως να εξακολουθείς να καπνίζεις. (ERN)

❖ Nije dozvoljeno da znaš da pušenje škodi, ali da nastavljaš da pušiš.

41. συζητώ [sizitó] & συζητάω [sizitáo], συζητιέμαι [sizitiéme] & συζητούμαι [sizitúme]: V_{dic}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *ogovarati // komentarisati:*

- Δε μ' αρέσει να με συζητάει η γειτονιά. (ERN)

❖ Ne sviđa mi se da me komšiluk ogovara.

II. A = H_{enp} + Д

a. suprotstavljati se // protiviti se:

- Δε συζητάει ποτέ τις αποφάσεις των ανωτέρων του. (ERN)
- ❖ Nikad se ne suprotstavlja odlukama svojih šefova.

III. A = H_{enp} + Л_o

a. razmišljati // ispitivati // voditi raspravu ili diskusiju o nečemu:

- Το ενδεχόμενο αυτό δεν το συζητώ. (ERN)
- ❖ Ne razmišljam o ovoj verovatnoći.

b. rečima razmenjivati stavove // pričati u neposrednom doticaju:

- Μια βουβαμάρα πλάκωσε το στρατόπεδο, άλλοι να προβληματίζονται και να συζητάνε διάφορα, ενώ ένα μέρος θεωρούσε πως φτάνει το τέλος των προβλημάτων μας. (www.snhell.gr)
- ❖ Zanemelost je prekrila kasarnu, neki su bili zburnjeni i pričali o raznim stvarima, dok je jedan deo smatrao da se približava kraj naših problema.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{με} = H_{enp} + И_{ca}

a. voditi razgovor // međusobno raščišćavati stvari:

- Είδαμε τη θεατρίνα μια τελευταία φορά να συζητάει με δυο άντρες ξυρισμένους. (www.snhell.gr)
- ❖ Poslednjeg puta smo videli glumicu kako razgovara sa dvojicom obrijanim.

42. συλλογίζομαι [silojízome] & συλλογιέμαι [silojéme]: V_{dep} - V_{duc}

PRELAZAN

I. A = Г

a. sećati se // obnavljati u pamćenju:

- Συλλογίζομαι τα ωραία εκείνα χρόνια. (RNJ 1988: 1701)
- ❖ Sećam se tih lepih godina.

II. A = Л_o

a. razmišljati // provoditi neko vreme misleći o nekome ili nečemu:

- Κι εκεί ξαπλωμένος τ' ανάσκελα, άρχισε να συλλογίζεται τη θέση του. (www.snhell.gr)
- ❖ I tamo ležeći na leđima počeo je da razmišlja o svojoj poziciji.

III. A = A + A_{na}

a. promišljati // igraditi mišljenje:

- Πολύ σε συλλογίζομαι και λυπάμαι που δεν μπορώ να σε βοηθήσω. (www.snhell.gr)
- ❖ Mnogo mislim na tebe i žao mi je što ne mogu da ti pomognem.

IV. A = Г₁Φ_p + A

a. uzimati u vidu:

- Δεν συλλογίζεται καθόλου το κόστος των επιλογών του. (RNJ 1988: 1701)
- ❖ Uopšte ne uzima u vidu posledice svojih izbora.

V. R_{indirupit} = P_{индирит}

a. razmatrati // proučavati:

- Πιστεύει πως αυτοί, βέβαιο, έγιναν δυστυχισμένοι από την περιφρόνησή του και συλλογίζεται *πώς να τους περιποιηθώ*. (ERN)
- ❖ Veruje da su oni naravno postali nesrećni zbog njegovog prezira i razmatra *kako da ih ugosti*.

43. συμβαίνω [simvéno]: V_{eve}

NEPRELAZAN

I. V_{imp} + G = Б_{ε31} + Д

a. *dogadati se // dešavati se* (3 lice jednine – množine):

- Μέχρι σήμερα κανένα άλλο παράδοξο *δεν μου συνέβη*. (www.snhell.gr)
- ❖ Do danas ništa čudno *mi se nije desilo*.

44. συμβολίζω [simvolízo], συμβολίζομαι [simvolízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *simbolizovati // prikazivati u simbolima*:

- Το μπλε συμβόλιζε *το Θεό* και το κόκκινο *το Σατανά*. (www.snhell.gr)
- ❖ Plav je simbolizovao *Boga*, a crven *Satanu*.

II. A + P_{red} = A + П_{ред}

a. *slikati // predstavljati*:

- Οι πρώτοι χριστιανοί συμβόλιζαν συχνά *το Χριστό ως ιχθύ*. (RNJ 1988: 1704)
- ❖ Često prvi hrišćani *Hristosa su predstavljali kao ribu*.

45. συμβουλεύω [simvuléno], συμβουλεύομαι [simvulénome]: V_{dic}

PRELAZAN

I. A = A

a. *savetovati*:

- Ακούγοντας εκεί για τη διαγωγή του, *πηγαίνει και τον συμβουλεύει*. (www.snhell.gr)
- ❖ Tamo saznajući o njegovom ponašanju *ide i ga savetuje*.

II. A = A + Γ_{οδ}

a. *tražiti savet od nekoga // raspravljati o nečemu*:

- Έχει μεγάλη πείρα και *τον συμβουλεύομαι πάντοτε*. (ERN)
- ❖ Ima veliko iskustvo i uvek *tražim savet od njega*.

III. A = H_{emp} + H_{ca}

a. *razmatrati // konsultovati se // potraživati informacije*:

- Συμβουλεύομαι *το λεξικό*. (ERN)
- ❖ Konsultujem se *sa rečnikom*.

IV. A + R_{ότι / πως / να} = A + P_{процент}

a. *davati savet // upućivati*:

- Ο καθηγητής μου *με συμβούλεψε να συνεχίσω τις σπουδές μου*. (ERN)

❖ Moj profesor me je uputio *da nastavim svoje studije*.

46. συμμετέχω [simetého]: V_{fac}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + \Pi_{\text{y}}$$

a. učestvovati // imati učešće:

- Στον Εθνικό, απελευθερωτικό αγώνα μας συμμετείχαν επτά σεπτοί ιεράρχαι {...}. (www.snhell.gr)

❖ *U našoj narodnooslobodilačkoj borbi učestvovali su sedmorica časnih jerarha {...}*.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{pe.1}} + \Delta$$

a. doprinositi // davati svoj prilog nečemu:

- Τα αυτοκίνητα συμμετέχουν σε μεγάλο ποσοστό στη ρύπανση της ατμόσφαιρας. (ERN)

❖ *Automobili u velikoj meri doprinose zagađenju atmosfere.*

b. prisustvovati manifestaciji:

- Στη θεατρική παράσταση συμμετείχαν όλοι οι μαθητές. (ERN)

❖ *Pozorišnoj predstavi svi učenici su prisustvovali.*

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{pe.1}} + A + H_{\text{ca}}$$

a. saosećati // podeljivati tugu:

- Η οικογένεια ευχαριστεί όλους όσους συμμετείχαν στο πένθος της. (ERN)

❖ *Porodica zahvaljuje svim onim koji su podelili tugu sa njom..*

47. συμπαθώ [simbaθó]: V_{psych}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. interesovati se // biti sklon:

- Δεν τα συμπαθώ τα μαθηματικά. (ERN)

❖ *Ne volim matematiku.*

b. izvinjavati // praštati:

- Συμπαθάτε με, δεν σας άκουσα. (RNJ 1998: 1707)

❖ *Izvinite me, nisam Vas čuo.*

$$\text{II. } A = A + \Delta$$

a. pokazivati naklonost:

- Ο Σιτιστής όμως είναι λαμπρός νέος και τον αγάπησα και τον συμπάθησα. (www.snhell.gr)

❖ *Međutim je ugostitelj sjajan mladić, zaljubila sam se u njega i pokazala sam mu naklonost.*

$$\text{III. } A = B_{\text{es.1}} + \Delta$$

a. svidati se // ostavljati dobar utisak na nekoga:

- Το συμπαθώ πολύ το κίτρινο. (ERN)

❖ *Žuta boja mi se mnogo sviđa.*

$$\text{IV. } A = H_{\text{enp}} + H_{\text{ca}}$$

a. saosećati se // osećati žaljenje // deliti sa nekim tugu ili žalost:

- Πάντοτε συμπαθούσε τους φτωχούς και αδυνάτους. (RNJ 1988: 1707)

- ❖ Uvek se saosećao sa siromasima i nemoćnicima.

48. συμπεριφέρομαι [simberiférome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{sta}}$

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. reagovati // odgovarati na poticaj primljen izvana:

- Τα αντισεισμικά κτίρια *συμπεριφέρονται* διαφορετικά από τις λιθόκτιστες κατασκευές. (ERN)
- ❖ Zgrade otporne na zemljotrese *reaguju* drugačije od onih koje su zidane kamenom.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + D_{\text{κα}}$$

a. ponašati se // odnositi se prema drugim:

- Κάθε κοπέλα έπρεπε να ξέρη να *συμπεριφέρεται* με σεβασμό και με γλυκύτητα σε όλους. (www.snhell.gr)
- ❖ Svaka devojka je morala da zna da *se ponaša ka svima* sa poštovanjem i prijatnošću.

49. συμπληρώνω [simbliróno], συμπληρώνομαι [simblirónome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. dodavati // pružati nekome nešto:

- Όλοι γέλασαν, ο Άγγελος *κάτι* θέλησε να συμπληρώσει, αλλά όλοι τώρα είχαν την προσοχή τους στραμμένη αλλού. (ERN)
- ❖ Svi su se nasmejali, Angelos je hteo da doda *nešto*, ali su sada svi imali svoju pažnju usmerenu drugde.

b. upotpunjavati // činiti potpunim:

- Ο νέος διευθυντής συμπλήρωσε *το έργο* του προκατόχου του. (ERN)
- ❖ Novi direktor je upotpunio *delo* svog prethodnika.

c. usavršavati // činiti da nešto postaje bolje:

- Η γέννηση του παιδιού συμπλήρωσε *την ευτυχία* του ζευγαριού. (ERN)
- ❖ Porođaj deteta je usavršio *sreću* para.

$$\text{II. } A = A + J_y$$

a. popunjavati // ispunjavati praznine:

- Μόλις εγκατασταθήκαμε στα οικήματα καταυλισμού ο λοχαγός συμπληρώνει *τις* δυο κενές θέσεις του λόχου, επιλοχία και σιτιστού. (www.snhell.gr)
- ❖ Čim smo se smestili u zgradama logora kapetan popunjava dva prazna mesta *u četi*, odnosno vodnika i snabdevača.

$$\text{III. } A + A_{\text{με}} = A + H_{\text{ca}}$$

a. dopunjavati:

- Ο τέταρτος τόμος συμπληρώνει *τη συλλογή* «Ο κοινός λόγος» με *υλικό* ανόμοιο από διάφορες εποχές. (www.snhell.gr)
- ❖ Četvrti tom *zbirku* „Zajednička reč“ dopunjava *sa raznorodnim materijalom* od različitih doba.

50. συμφέρω [simféro]: V_{sta} **NEPRELAZAN**

$$I. V_{imp} + A = B_{ε3,1} + D$$

a. *odgovarati* // *biti pogodno* (3 lice jednine – množine):

- Η θρησκεία που μας πρέπει δεν είναι η θρησκεία που *συμφέρει τους παπάδες* μας, αλλ' η θρησκεία που πρέπει της Θεότητας. (www.snhell.gr)
- ❖ Religija koja nam treba nije religija koja našim *sveštenicima* odgovara, već religija koja je prikladna Božanstvu.

b. *isplaćivati se* // *biti u nečiju korist* (3 lice jednine – množine):

- *Με συμφέρει* να ψωνίζω στις εκπτώσεις. (ERN)
- ❖ *Isplaćuje mi se* da kupujem sa popustom.

$$II. V_{intr} = K_{on} + Π_{pe1}$$

a. *biti koristan*:

- Τέτοιες αγορές *συμφέρουν*. (RNJ 1998: 1711)
- ❖ Takve kupovine *su korisne*.

51. συμφιλιώνω [simfilióno], **συμφιλιώνομαι** [simfiliónome]: V_{sta} **PRELAZAN**

$$I. A = A + D$$

a. *pomirivati* // *uspostavljati mir* // *sprijateljivati*:

- Η μητέρα επεμβαίνει και συμφιλιώνει *τα παιδιά*, όταν μαλώνουν. (ERN)
- ❖ Majka interveniše i *deci* uspostavlja *mir*, kada se ona svađaju.

$$II. A + A_{με} = A + H_{ca}$$

a. *usklađivati* // *dovoditi u sklad* // *postizati sklad ili harmoniju*:

- Μάταια προσπαθώ να συμφιλιώσω *τη σκληρή πραγματικότητα με τα όνειρά* μου. (ERN)
- ❖ Uzaludno pokušavam *da* grubu *realnost* *uskladim sa* svojim *snovima*.

NEPRELAZAN

$$I. V_{intr} + A_{με} = H_{enp} + H_{ca}$$

a. *prihvatati nešto i prestajati se opirati*:

- Ο άνθρωπος δύσκολα *συμφιλιώνεται με το θάνατο*. (ERN)
- ❖ Čovek teško *se miri sa smrti*.

52. συμφωνώ [simfonó]: V_{dic} **PRELAZAN**

$$I. R_{\acute{o}ti/\acute{\pi}o\acute{o}s/\acute{\nu}a} = P_{\acute{\pi}r\acute{o}\sigma\epsilon\eta\tau}$$

a. *saglašavati se* // *dogovarati se* // *činiti dogovor*:

- Συμφωνήσαμε *νάρθη και κείνος στο χωριό* που έμενα εγώ. (www.snhell.gr)
- ❖ Dogovorili smo se *da dođe i on u selo* gde sam ja živeo.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *slagati se*:

- Χώρισαν, γιατί *δε συμφωνούσαν*. (ERN)
- ❖ Razveli su se, jer *se nisu slagali*.

II. $V_{\text{imp}} + A_{\mu\epsilon} = B_{\epsilon\lambda} + H_{\text{ca}}$

a. *pristajati // biti u skladu* (3 lice jednine – množine):

- *Δε συμφωνεί* η τσάντα μ' αυτά *τα παπούτσια*. (ERN)
- ❖ Ova torba *ne ide sa tim cipelama*.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\mu\epsilon} = H_{\text{enp}} + H_{\text{ca}}$

a. *podudarati se*:

- Οι ιδέες *πρέπει να συμφωνούν με τα πράγματα* και για να συμφωνούν *πρέπει να βγαίνουν απ' αυτά*. (www.snhell.gr)
- ❖ Ideje treba *da se podudaraju sa stvarima* i da se poklapaju *treba da proizlaze iz njih*.

53. συναναστρέφομαι [sinanastréfome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{sta}}$

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\mu\epsilon} = H_{\text{enp}} + H_{\text{ca}}$

a. *družiti se // biti u društvu // drugovati // biti nekome ili sa nekim drugar*:

- Το άβγαλτο χωριατόπαιδο μέσα στις φυλακές *συναναστράφηκε με την αφρόκρεμα* της ελληνικής διανοήσης που ήταν εκείνη την εποχή (και κάθε εποχή) οι Έλληνες αριστεροί. (www.snhell.gr)
- ❖ Neiskusani mladi seljak u zatvorima *se družio sa elitom* grčke inteligencije koja je u to (i u svako doba) bila grčki levičari.

54. συναντώ [sinandó] & **συναντάω** [sinandáo], **συναντιέμαι** [sinandiéme] & **συναντώμαι** [sinandóme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *nalaziti*:

- Το κοινωνικό φαινόμενο της δουλείας *το συναντούμε συχνά*. (ERN)
- ❖ Često nalazimo društveni *fenomen* ropstva.

b. *sretati // neočekivano nailaziti na nekoga*:

- Μια μέρα που γύριζε ο Απόλλων στη γη, *συνάντησε ένα αγόρι*. (www.snhell.gr)
- ❖ Jednog dana kada se Apolon vraćao na zemlju, sreo je nekog *dečaka*.

II. $A = H_{\text{enp}} + H_{\text{ca}}$

a. *nailaziti // suočavati se*:

- *Στη ζωή μου συνάντησα πολλές δυσκολίες*. (ERN)
- ❖ U životu *sam se suočio sa mnogim teškoćama*.

III. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + J_y$

a. *upoznavati*:

- Τον συνάντησα για πρώτη φορά στο σπίτι της Μαρίας. (ERN)

❖ Prvi put sam ga upoznao u Marijinoj kući.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *sukobljavati se // dovoditi u sukob:*

- Οι δύο στρατοί *συναντήθηκαν* έξω από τα τείχη. (ERN)

❖ Dve vojske *su se sukobile* van zidova.

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}} + H_{\text{ca}}$

a. *susretati se:*

- Στην Ελλάδα *συναντήθηκαν* η ανατολική και η δυτική σκέψη. (ERN)

❖ U Grčkoj istočna misao *se susrela sa zapadnom*.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{emp}} + H_{\text{ca}}$

a. *sastajati se:*

- Σήμερα οι εκπρόσωποι των εργαζομένων *συναντώνται με τον υπουργό*. (ERN)

❖ Danas predstavnici zaposlenih *se sastaju sa ministrom*.

55. συνδυάζω [sinδιάζο], συνδυάζομαι [sinδιάζομαι]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A + A_{\text{με}} = A + H_{\text{ca}}$

a. *kombinovati // vršiti kombinaciju:*

- Οι εκπαιδευτικές εκδρομές συνδυάζουν *τη μόρφωση με την ψυχαγωγία*. (ERN)

❖ Obrazovne ekskurzije kombinuju *obrazovanje sa zabavom*.

b. *spajati // povezivati u svesti jedne predstave s drugima // asocirati:*

- Μη συνδυάζεις *τη χτεσινή αντίδρασή του με τη σημερινή απουσία του*. (ERN)

❖ Ne povezuj njegovu jučerašnju *reakciju sa današnjim odsustvom*.

56. συνεδριάζω [sinedριάζο]: V_{eve}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *sastajati se:*

- Το στρατοδικείο *θα συνεδριάσει* στην ύπαιθρο για λόγους ασφάλειας{...}(www.snhell.gr)

❖ Vojni sud *će se sastati* van grada iz bezbednosnih razloga{...}

57. συνεννοούμαι [sinenoúμαι]: $V_{\text{dic}} - V_{\text{dep}}$

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. *slagati se:*

- Δεν μπορούσε το ζευγάρι να *συνεννοηθεί* και γι' αυτό χώρισε. (ERN)

❖ Par nije mogao *da se složi* i zato se razveo.

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\mu\epsilon} = H_{\text{enp}} + \mathbf{I}_{\text{ca}}$$

a. dogovarati se:

- Συνεννοήθηκε με τη γυναίκα του και είπαν: (www.snhell.gr)

❖ *Dogovorilo se sa ženom i rekli:*

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{enp}} + \mathbf{A}_{\text{na}}$$

a. razumevati se // komunicirati:

- Δεν μπορέσαμε να συνεννοηθούμε στο τηλέφωνο, γιατί η σύνδεση ήταν πολύ κακή. (ERN)

❖ *Nismo uspeli da komuniciramo na telefon, jer je veza bila jako loša.*

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{enp}} + \mathbf{I}_{\text{na}}$$

a. sporazumevati se:

- {...} ήξερε καλά την ελληνική και τουρκική γλώσσα, μπορούσε να συνεννοηθεί στα αγγλικά.

(www.snhell.gr)

❖ {...} dobro je znao je grčki i turski, mogao je da se sporazumeva na engleskom.

58. συνεργάζομαι [sineryázome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{fac}}$

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{enp}} + \mathbf{I}_{\text{na}}$$

a. pomagati // biti na usluzi // biti saradnik:

- Τα δύο κόμματα θα συνεργαστούν στις εκλογές. (ERN)

❖ *Dve stranke će saraditi na izborima.*

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{enp}} + \mathbf{I}_{\text{y}}$$

a. biti u odnosu kooperacije:

- Συνεργάζεται στη συγγραφή μιας εγκυκλοπαίδειας. (ERN)

❖ *Kooperiše u pisanju enciklopedije.*

b. raditi zajedno sa nekim na istom poslu // saradivati:

- Όλοι οι καθηγητές συνεργάζομαστε αρμονικά στο σχολείο. (ERN)

❖ *Svi nastavnici u školi saradujemo harmonično.*

59. συνεχίζω [sinehízo], **συνεχίζομαι** [sinehízome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. nastavljati // ostajati po starom:

- Μα το τραγούδι του ακόμα ηχούσε στον αέρα, λες και αμέτρητες φωνές το είχαν πάρει και το συνέχιζαν θρηνώντας το χαμό του. (www.snhell.gr)

❖ *Ali je njegova pesma i dalje zvučala u vazduhu, kao da ju je bezbroj glasova uzeo i nastavio tugujući za njegovim gubitkom.*

$$\text{II. } A + A_{\omega\varsigma} = A + \mathbf{I}_{\text{do}}$$

a. produžavati // činiti dužim:

- Το δρόμο θα τον συνεχίσουν ως την είσοδο του χωριού. (ERN)

❖ *Produžice put sve do ulaza sela.*

III. $R_{va} = P_{\text{процент}}$

a. *opet počinjati posle završetka ili prekida:*

- Πίσω μας είχαμε έναν κόσμο ουσιώδους αφέλειας που δεν τον ξαναβρήκαμε ποτέ, παρ' όλο που τα πρώτα χρόνια της χούντας συνέχιζε ακόμα να *υπάρχει*. (www.snhell.gr)
- ❖ Iza nas imali smo svet suštinske naivnosti koji nikad više nismo našli opet, iako se još u prvim godinama vojne diktature nastavio *da postoji*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *insistirati // ne prestajati:*

- Αν *συνεχίσει* έτσι, δε θα έχει καλό τέλος. (ERN)
- ❖ Ukoliko *insistira* tako, neće imati dobar završetak.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\omega\varsigma} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{до}}$

a. *ići dalje // nastavljati se:*

- Ο δρόμος *συνεχίζει* ως τα σύνορα. (ERN)
- ❖ Put *ide do granice*.

60. **συνηθίζω** [siniθízo], **συνηθίζομαι** [siniθízome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = H_{\text{enp}} + A_{\text{на}}$

a. *upoznavati se i miriti // privikavati:*

- {...} και κάποτε θυμάσαι ένα πρόσωπο που *το* συνήθισες ή μια φωτογραφημένη κάπου αναπαράσταση και το μισοχαμένο, μέσα σε λιγιστές γραμμές, αντίλαλο μιας φωνής. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i jednom se sećaš lica *na koje* si priviknuo ili nekog negde fotografisanog prikaza i u nekoliko redova poluizgubljenog odjeka nekog glasa.

II. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + A_{\text{на}}$

a. *činiti da nešto postaje navika:*

- Τα παιδιά να *τα* συνηθίζεις από μικρά *στην καθαριότητα*. (ERN)
- ❖ *Decu* odmalena navikavaj *na čistoću*.

III. $R_{va} = P_{\text{процент}}$

a. *sticati naviku // navikavati:*

- Κάθε τόσο συνηθίζε να *λέει*: (www.snhell.gr)
- ❖ Često je navikavao *da kaže*:

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = H_{\text{enp}}$

a. *navikavati se // obično se dešavati* (3 lice jednine):

- {...} και όπως *συνηθίζεται* να γράφεται, η εταιρεία υπηρετεί δύο αφέντες: (www.enet.gr)
- ❖ {...} i kao što *se navikava* da se piše, firma služi dva gospodara:

II. $V_{\text{intr}} = K_{\text{он}} + \Pi_{\text{ред}}$

a. *imati naviku:*

- Γιατί δεν συνήθιζε σαν τ' άλλα τα παιδιά που παίζουνε και διασκεδάζουνε, παρά ο μονάχος πόθος του ήτανε να αφοσιωθεί στον Χριστό και τη θρησκεία του. (www.snhell.gr)
- ❖ Zato što nije bio naviknut poput ostale dece koja se igraju i uživaju, već je njegova jedina čežnja bila da se posveti Hristosu i Njegovoj religiji.

III. $V_{imp} + A_{σε} = K_{on} + Π_{peλ} + J_y$

a. *biti tradicija // biti iz običaja // biti uobičajeno* (3 lice jednine – množine):

- Το ζύμωμα του χριστόψωμου *συνήθίζεται στα χωριά μας*. (ERN)
- ❖ Mešenje česnice je uobičajeno u našim selima.

61. συνοδεύω [sinodévo], **συνοδεύομαι** [sinodévome]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *ići uz nekoga // pratiti // slediti*:

- Πλήθος αποδεικτικών εγγράφων συνοδεύει την έκθεσή του. (ERN)
- ❖ Mnoštvo dokaznih dokumenata prati njegov izveštaj.

II. $A + A_{σε} = D + J_{na}$

a. *pevanjem ili sviranjem pridruživati se izvođenju pesme*:

- Την τραγουδίστρια θα τη συνοδεύσει στο πιάνο γνωστή καλλιτέχνιδα. (ERN)
- ❖ Poznata umetnica će pevačici se pridružiti na klaviru.

62. συνορεύω [sinorévo]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} + A_{με} = H_{enp} + H_{ca}$

a. *graničiti se // imati zajedničku granicu // nalaziti se na granici // dodirivati se*:

- Οι κάτοικοι έφυγαν από τα σπίτια που συνορεύουν με την πράσινη γραμμή, τη γραμμή που χωρίζει την πόλη στα δύο. (www.snhell.gr)
- ❖ Stanovnici su otišli iz kuća koje se graniče sa „zelenom linijom“, linijom koja deli grad na dva dela.

63. συντάσσω [sindáso], **συντάσσομαι** [sindásome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *formulisati // sastavljati*:

- Συζητήσαμε με βάση όλα τα χαρτιά και την οργανωτική λεπτομερειακή κατάσταση που είχα συντάξει. (www.snhell.gr)
- ❖ Razgovarali smo na osnovu svih papira i detaljnog organizacionog spiska koje sam bio sastavio.

b. *postrojavati // stavljati u red*:

- {...} συντάσσω τη διμοιρία και ξεκινούμε προς συνάντηση του λόχου μας στην Παλιά Πέλλα. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} postrojavam vod i polazimo ka sastanku sa svojom četom u Staroj Peli.

II. A + A_{με} = A + II_{ca}

a. upravljati // otvarati sintaksičko mesto argumentima u rečenici // slagati:

- Το ρήμα “προηγούμαι” το συντάσσουμε με γενική ή με εμπρόθετη αιτιατική. (ERN)
- ❖ Udružujemo glagol «prethoditi» sa genitivom ili predloškim akuzativom.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{με} = II_{pe.1} + Д

a. pridruživati se // pristajati:

- Η πλειοψηφία των βουλευτών έχει συνταχθεί με την άποψη του εισηγητή. (www.snhell.gr)
- ❖ Većina poslanika se pridružila stavu predlagača.

64. συστέλλω [sistélo], συστέλλομαι [sistéleme]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. skupljati se // grčiti se:

- Συστέλλεται η κόρη του ματιού. (ERN)
- ❖ Zenica se skuplja.

65. σφίγγω [sfíngo], σφίγγομαι [sfíngome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. stezati rukama ili klještama sa suprotnih strana:

- Σφίγγω τη βρόση για να μην τρέχει. (ERN)
- ❖ Slavinu stežem da ne curi.

II. A = A + II_{na}

a. zatezati:

- Το κρύο σφίγγει τους πόρους του σώματος. (ERN)
- ❖ Hladnoća zateže pore na telu.

III. A + A_{σε} = A + II_{na/y}

a. pritiskati gnječeći // stiskati:

- Ετούτο το τοπίο είναι σκληρό σαν τη σιωπή, σφίγγει στον κόρφο του τα πυρωμένα του λιθάρια, σφίγγει στο φως τις ορφανές ελιές του και τ' αμπέλια του {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Ovaj pejzaž je grub kao tišina, u svom naručju stiska zažareno kamenje, na videlu gnječeći svoje jadne masline i vinograde {...}

b. pritiskati grleći:

- Τη σφίγγει στην αγκαλιά του ψάχνοντας το λεπτό σώμα μέσα στα αραχνένια πέπλα που της αφαιρούν την υπόσταση. (www.snhell.gr)
- ❖ Steže je u svom zagrljaju tražeći mršavo telo u fino protkanim velovima koji joj skidaju bit.

c. pritiskati // stezati zatežući:

- Η φούστα με σφίγγει στη μέση. (ERN)
- ❖ Suknja me steže na struku.

IV. $A + G = A + D$ a. *stezati // upotrebom snage čvrsto pritiskati uz telo:*

- Μου σφίγγει το χέρι και μ' αρχίζει στα κομπλιμέντα για κάποιο τελευταίο σκίτσο που του άρεσε πολύ. (www.snhell.gr)
- ❖ *Steže mi ruku* i počinje da mi izražava komplimente za neku poslednju skicu koja mu se dopala mnogo.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{enp}$ a. *zahvatati snagom:*

- *Εσφιζαν* οι ζέστες. (ERN)
- ❖ *Vrućine su stegle.*

b. *smanjivati se // skupljati se // stezati se:*

- *Σφίγγεται* για να μη φαίνεται η κοιλιά της. (ERN)
- ❖ *Steže se* da se ne vidi njen stomak.

c. *grčiti se // savijati se u telu // previjati se u grčevima:*

- *Σφίγγεται* για να ενεργηθεί. (ERN)
- *Zgrčava se* da izvrši veliku nuždu.

II. $V_{intr} + A_{dv} = H_{enp} + A_{dB}$ a. *snalaziti se s malo novca // postupati štedljivo // vezati kraj s krajem:*

- *Σφίχτηκε* πολύ για να ξοφλήσει το χρέος του. (ERN)
- ❖ *Mного štedljivo je postupio* tako da isplati svoj dug.

66. σφραγίζω [sfrajízo], **σφραγίζομαι** [sfrajízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$ a. *stavljati pečat // udarati pečat // overavati:*

- *Σφραγίζω* τη βεβαίωση. (ERN)
- ❖ *Overavam uverenje.*

b. *plombirati // stavljati polombu:*

- Πρέπει να σφραγίσω *τα δόντια* μου. (ERN)
- ❖ *Moram da plombiram svoje zube.*

II. $A + G = A + D$ a. *zatvarati // ukidati // isključivati:*

- Αργότερα τα μηνύματα του Ερυθρού Σταυρού δεν έρχονται πια με σημειώματα, αλλά μέσω του ραδιοφώνου (*πριν μας το σφραγίσουν, γιατί κι αυτό έγινε*). (www.snhell.gr)
- ❖ *Kasnije poruke Crvenog Krsta više ne dolaze notama, ali preko radija (pre nego što nam ga isključe, jer i to se desilo)*

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} + A_{με} = H_{enp} + H_{ca}$ a. *dokrajčivati se // zapečaćavati se:*

- Μακροχρόνιος έρωτας που *σφραγίστηκε με το γάμο* {...} (ERN)
- ❖ Duga ljubav koja *se dokrajčila sa brakom*{...}

67. σφουρίζω [sfirízo], σφουρίζομαι [sfirízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. zviždati // zviždeći izvoditi melodiju:

- Περπατούσε σφουρίζοντας ένα χαρούμενο *τραγούδι*. (ERN)
- ❖ Šetao je zviždeći veselu *pesmu*.

b. odsvirati // dosuđivati:

- Ο διαιτητής σφύριξε *πέναλτι*. (ERN)
- ❖ Sudija je odsvirao *jedanaesterac*.

II. A = A + Д + И_{αΙΒ}

a. zviždanjem izražavati nezadovoljstvo // fićukom izražavati neslaganje:

- Τον σφύριξαν στην τελευταία του ομιλία. (ERN)
- ❖ U posljednjem govoru *zviždanjem mu* su izrazili *nezadovoljstvo*.

III. G + R_{ότι} / πως = A + P_{προσεπ}

a. tajno upozoravati // krišom obavještavati:

- Κάποιος του σφύριξε ότι θα γίνει *αιφνιδιαστικός έλεγχος* και αυτός πήρε τα μέτρα του. (ERN)
- ❖ Neko *ga* je upozorio tajno *da će se održati neočekivana kontrola*, a on je uzeo svoje mere.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{ε3,1}

a. šuštati // šumiti (3 lice jednine – množine):

- Ο αέρας *σφουρίζει*. (ERN)
- ❖ Vetar *šušti*.

II. V_{intr} = H_{εnp}

a. posebnim nameštanjem usana, jezika ili prstiju u ustima ili zviždaljkom proizvoditi zvuk:

- Απέξω κάποιος *σφύριζε* προσμένοντας απόκριση {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Neko od spolja *je zviznuo* očekujući odgovor {...}

68. σχεδιάζω [shediázō], σχεδιάζομαι [shediázome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. razradivati plan mera i utvrđivati vreme za izvršenje:

- Η κυβέρνηση έχει *σχεδιάσει* μεγάλα *αναπτυξιακά έργα*. (ERN)
- ❖ Vlada je razradila *velike razvojne projekte*.

II. A = A + И_{αΙΒ}

a. crtežom prikazivati:

- Μετά *σχεδιάζει τον Εβραίο* σαν πουλί και του βάζει φτερούγες να πετάει πάνω από τριήρη. (www.snhell.gr)

❖ Zatim *crtežom* prikazuje *Jevrejina* kao pticu, stavlja mu krila da leti nad troveslarkom.

III. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + \text{Л}_y$

a. *planirati // praviti projekt*:

- {...} σχεδίασε στην Αθήνα το Νοσοκομείο Συγγρού, το Αιγινήτειο. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} u Atini je napravio projekat bolnica Singru i Eginitio.

IV. $R_{\nu\alpha} = P_{\text{проект}}$

a. *nameravati // imati nameru*:

- Με τον Πλούτη κάναμε τακτικές επαφές και σχεδιάζαμε με τιτάνιες προσπάθειες να ανασυγκροτήσουμε την οργάνωση. (www.snhell.gr)
- ❖ Sa Plutisom smo imali redovne kontakte i uz titanske pokušaje nameravali smo *da rekonstruišemo organizaciju*.

V. $R_{\text{rel}} = P_{\text{ρελ}}$

a. *crtati // izvoditi crtež*:

- Ζωγράφιζα και σχεδίαζα ό,τι έβλεπα γύρω μου: {...}(www.snhell.gr)
- ❖ Slikao i crtao sam *sve što sam naokolo gledao*: {...}

69. σχηματίζω [shimatízo], σχηματίζομαι [shimatízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *formirati*:

- Τις περισσότερες φίλιες τις σχηματίζει κάποιος δρόμος, μια κοινή κατεύθυνση. (www.snhell.gr)
- ❖ *Većinu prijateljstava formira neki put, neki zajednički pravac*.

b. *oblikovati // uobličavati*:

- Πότε σχηματίζει ρυάκια και ρεύματα, πότε μικράς λίμνας και λεκάνας. (www.snhell.gr)
- ❖ Čas oblikuje *potoke i struje, čas mala jezera i kotline*.

c. *poimati mislima*:

- Σχηματίζω τη γνώμη. (ERN)
- ❖ *Formiram mišljenje*.

II. $A + A_{\sigma\pi\acute{o}} = A + \Gamma_{\text{ολ}}$

a. *sastavljati // osnivati*:

- Είχα σχηματίσει ένα γκρουπ από δέκα νεαρούς κι είχα γίνει αρχηγός. (ERN)
- ❖ *Osnovao sam grupu od deseterice mladića* i postao im sam vođa.

III. $A + A_{\mu\epsilon} = A + \text{И}_{\text{α,β}}$

a. *stvarati // sticati // obezbeđivati*:

- Με τη δουλειά του σχημάτισε μεγάλη περιουσία. (ERN)
- ❖ *Svojim radom* je stvorio veliku *imovinu*.

IV. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + A_{\text{на}}$

a. *nacrtavati*:

- Σχηματίζω στον πίνακα ένα τετράγωνο. (ERN)
- ❖ *Na tablu* *nacrtavam četvorougao*.

70. σχολιάζω [sholiázō], **σχολιάζομαι** [sholiázome]: **V_{dic}**

PRELAZAN

I. A = A

a. raditi kao komentator:

- Φιλολόγος που έχει σχολιάσει το *Θουκυδίδη*{...} (ERN)
- ❖ Filolog koji je komentarisao *Tukidida*{...}

b. ogovarati // ocrnjivati // kritikovati:

- Τον σχολιάζει ο κόσμος, γιατί εγκατέλειψε την οικογένειά του. (www.snhell.gr)
- ❖ Svet ga kritikuje, jer je napustio svoju porodicu.

II. A = A + J_o

a. komentarisati // izricati mišljenje:

- Σ' άλλο σχολιάζω την *αίσθηση* που αφήνει ο ασπασμός των περιλημένων νεκρών. (www.snhell.gr)
- ❖ U drugom izričem mišljenje o *osećaju* koji ostavlja zagrljaj poljubljenih mrtvaca.

71. σωπαίνο [sopéno]: **V_{dic}**

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. zaćutati // ne davati glasa:

- Κι ύστερα ψέλνοντας αργά μπαίνουν ξανά στη γη και *σωπαίνουν*. Όπως *σωπαίνουν* τα κύματα, όπως ο κούκος τη χαραυγή, όπως ο λύχνος το βράδυ. (www.snhell.gr)
- ❖ I zatim pevajući sporo opet ulaze u zemlju i *ćute*. Kao što talasi *ćute*, poput kukavice pred zorom, poput svetiljke uveče.

b. prećutkivati // ne hteti se izjasniti o postojanju nečega:

- Όταν ξέρεις την αλήθεια, δεν πρέπει να *σωπαίνεις*. (ERN)
- ❖ Kad znaš istinu, ne treba *da prećutkivaš*.

T

1. ταΐζω [taízo], **ταΐζομαι** [taízome]: **V_{cons}**

PRELAZAN

I. A = A

a. snabdevati // opskrbljivati:

- Ταΐζω τη *μηχανή*. (ERN)
- ❖ Snabdevam *mašinu*.

b. podmićivati // potplaćivati // potkupljivati:

- Τάισε πολλούς για να πάρει τη δουλειά. (ERN)
- ❖ *Mnoge* je podmitio kako bi dobio posao.

c. izdržavati // omogućavati egzistenciju:

- Δουλεύει για να ταΐσει την οικογένειά του. (ERN)
- ❖ Radi da izdrži svoju porodicu.

II. A = A + Д

a. davati hranu:

- Με κάθε τρόπο πάσχιζε να ανακουφίσει τους δυστυχημένους, τους τείζε, τους άνοιγε πηγάδια για νάχουνε νερό, τους γιάτρευε, τους έβρισκε δουλειά. (www.snhell.gr)
- ❖ Na bilo koji način je pokušavao da ublaži bednike, davao je im hranu, otvarao je im bunare tako da imaju vode, lečio je ih, nalazio je im posao.

III. A + A = A + И_{α,β}

a. hraniti:

- {...} μια φορά με είχε πάει στις φίλες του και με τείσε ψαρόσουπα και εγώ φώναξα „μαμά“ και με έδειρε και μου είπε ότι μαμά δεν υπάρχει. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} jednom me je vodio kod svojih drugarica i hranio ribljom čorbom, ali sam ja viknuo „mama“ i me je istukao i rekao da mame nema.

2. τακτοποιώ [taktopió], τακτοποιούμαι [taktopíume] & ταχτοποιώ [tahtopió], ταχτοποιούμαι [tahtopíume]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. isplaćivati:

- Τακτοποιώ ένα λογαριασμό. (ERN)
- ❖ Isplaćujem račun.

b. kažnjavati // vršiti kaznu za prestup ili prekršaj pravila:

- Θα σε ταχτοποιήσω! (ERN)
- ❖ Kazniću te!

II. A + A_{με} = A + И_{ca}

a. sređivati // regulisati:

- {...} με τη συνειδητή προσφορά όλων μας τακτοποιεί τις ανάγκες μας. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} sa svesnom ponudom svih nas sređuje naše potrebe.

III. A + A_{πάνω σε} = A + A_{na}

a. uređivati // nameštati // dovoditi u red:

- Ανοίγω το δέμα με προσοχή, τακτοποιώ τα εργαλεία πάνω στον μπάγκο {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Pažljivo otvaram paket, uređujem alat na šank{...}

IV. A + A_{σε} = A + A_y

a. smeštati:

- Είχε αναλάβει να τους τακτοποιήσει σε ασφαλές κατάλυμα, δεδομένου ότι θα ήταν ο καθοδηγητής. (www.snhell.gr)
- ❖ Preduzeo je da ih smesti u siguran smeštaj, budući da je bio instruktor.

3. ταξιδεύω [taksiδένο]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *prebacivati vozeći // dovoziti*:

- Έλα, Χριστέ και Κύριε, λέω κι απορώ: τέτοιο τρελό βαπόρι τρελοβάπορο Χρόνους μάς ταξιδεύει, δε βουλιάξαμε, χίλιους καπεταναίους τούς αλλάξαμε. (www.snhell.gr)
- ❖ Dođi, Gospode Bože, kažem i pitam se: tako lud brod, sasvim lud brod Godinama *nas* dovozi, nismo potonuli, hiljadu kapetana promenili.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *kretati se*:

- Το φως *ταξιδεύει* γρηγορότερα από τον ήχο. (RNJ 1998: 1759)
- ❖ Svetlost *se kreće* brže od zvuka.

b. *umirati // prestajati živeti*:

- Μέχρι να βρεθεί το φάρμακο για την αρρώστια του, αυτός *θα έχει ταξιδέψει*. (RNJ 1998: 1759)
- ❖ Dok se nađe lek za njegovu bolest, on *će umreti*.

c. *maštati // sanjariti*:

- Πού *ταξιδεύεις*; Μία ώρα τώρα που δεν είπες κουβέντα! (RNJ 1998: 1759)
- ❖ Gde *sanjariš*? Već sat vremena ni reč nisi progovorio!

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}} + \Pi_{\text{peλ}}$

a. *raditi kao mornar*:

- Φέτος *δεν θα ταξιδέψει* πολύ, θα μείνει με τους δικούς του για μερικούς μήνες. (RNJ 1998: 1759)
- ❖ Ove godine *neće raditi* mnogo *kao mornar*, nekoliko meseci *će ostati sa svojim*.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{peλ}} + A_{\text{ηα}}$

a. *putovati // biti na putu*:

- Ο κυρ Νικόλας *ταξίδεψε σε* πολλά *μέρη* και αντάμωσε ανθρώπους από όλες τις φυλές της γης. (www.snhell.gr)
- ❖ Čika Nikola *je putovao na* mnogo *mesta* i sreo ljude iz svih plemena zemlje.

4. ταξινομώ [taksinomó], ταξινομούμαι [taksinomúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *razvrstavati // raspoređivati po vrstama // klasifikovati*:

- Οι γιατροί του συντάγματος, των ταγμάτων μαζί με τους νοσοκόμους ταξινομούσαν *τα είδη* και *τα φορτώσαμε σε* οκτώ *βοδόκαρρα* {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Lekari puka, bataljona zajedno sa bolničarima razvrstavali su *stvari* i natovarili smo ih na osam *kolica* koje su vukli volovi {...}

5. ταχυδρομώ [tahiδromó], ταχυδρομούμαι [tahiδromúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A + H_{\text{αδβ}}$

a. *slati poštom*:

- Ταχυδρομώ ένα συστημένο γράμμα. (ERN)
- ❖ *Poštom šaljem preporučeno pismo.*

6. τελειώνω [telióno]: V_{fac} **PRELAZAN**

I. $A = A$

a. *trošiti*:

- Το τελειώσαμε το ψωμί. (ERN)
- ❖ *Potrošili smo hleba.*

II. $A + A_{\text{μέσα σε}} = A + J_{\text{y}}$

a. *završavati // privoditi kraju // okončavati*:

- Εμείς οι ίδιοι, στρατιώτες του μέλλοντος, βάλαμε ένα χεράκι, ώστε να την [την Ελλάδα] κρύψουμε για πάντα από τους εαυτούς μας και σχεδόν την τελειώσαμε μέσα μας. (www.snhell.gr)
- ❖ *Mi sami, vojnici budućnosti, doprineli smo tako da zauvek u samom sebi [Grčku] sakrijemo i skoro ju smo završili u sebi.*

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενπ}}$

a. *završavati se*:

- Όποιος ξέρει ένα παραμύθι που να μην τελειώνει ποτέ, ας παρουσιαστεί να το πει του πολυχρονεμένου βασιλιά, κι αυτός θα του δώσει ένα σακί φλουριά και την κόρη του για γυναίκα. (www.snhell.gr)
- ❖ *Ko zna bajku koja nikada se ne završava, neka se predstavi i neka mnogoletnom kralju ju ispriča, a on će mu dati vreću novčića i svoju kćerku za suprugu.*

b. *isticati*:

- Τελειώνει ο πόλεμος. (ERN)
- ❖ *Rat ističe.*

c. *umirati // minuti // prestajati živeti*:

- Το είδος μοιάζει να σπανίζει στα χρόνια μας, όπου οι άνθρωποι γερνούν και τελειώνουν, χωρίς να ωριμάσουν. (www.snhell.gr)
- ❖ *Vrsta izgleda da prestaje retka u naše doba, u kome ljudi stare i umiru, ali ne sazrevaju.*

II. $V_{\text{intr}} = K_{\text{οη}} + \Pi_{\text{πελ}}$

a. *dospevati do kraja // biti gotov*:

- Κάμνοντας όμοια σαν ηθοποιός που όταν η παράστασις τελειώσει, αλλάζει φορεσιά κι απέρχεται. (www.snhell.gr)
- ❖ *Postupajući slično glumcu koji menja kostim i odlazi, kad je predstava gotova.*

III. $V_{\text{intr}} + G = H_{\text{ενπ}} + \Delta$

a. *nestajati*:

- *Μου τέλειωσε το ψωμί.* (ERN)
- ❖ *Nestao mi je hleb.*

7. **τερματίζω** [termatízo], **τερματίζομαι** [termatízome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *okončavati // završavati:*

- *Τερματίζω τη ζωή μου.* (ERN)
- ❖ *Okončavam svoj život.*

b. *dovoditi do kraja // privoditi kraju:*

- *Τερμάτισε την ομιλία του ευχαριστώντας το ακροατήριο.* (RNJ 1998: 1775)
- ❖ *Završio je svoju besedu zahvaljujući publici.*

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{emp}$

a. *završavati se:*

- *Τερματίστηκαν οι συνομιλίες.* (ERN)
- ❖ *Pregovori su se završili.*

II. $V_{intr} = H_{emp} + \Gamma_{do}$

a. *stizati do kraja:*

- *Γιατί είμαι γεμάτος από σένα και μπρος από κάθε τι, από σκέψη, από αίσθηση κι από φωνή Είναι κάτι δικό σου που σαν αθλητής τερματίζει πρώτο.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Zašto sam pun tebe i ispred svačeg, ispred misli, osećanja i glasa To je nešto tvoje koje poput sportista prvo stiže do kraja.*

III. $V_{intr} + A_{σε} = \Pi_{pe,l} + A + \mathbb{I}_{na}$

a. *imati terminal:*

- *Το λεωφορείο τερματίζει στην (τάδε) πλατεία.* (ERN)
- ❖ *Autobus ima terminal na (tom) trgu.*

8. **τηλεφωνώ** [telefonó] & **τηλεφωνάω** [telefonáo], **τηλεφωνιέμαι** [telefoniéme] &

τηλεφωνούμαι [telefonúme]: V_{dic}

PRELAZAN

I. $G = A + \mathbb{H}_{a,ab}$

a. *nazivati // telefonirati // javljati telefonom:*

- *Τηλεφώνησα στο αφεντικό να έλθει να μαζέψουμε τα πράγματα.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Ja sam šefa zvao telefonom da dođe i da pokupimo stvari.*

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} + A_{με} = H_{emp} + \mathbb{H}_{ca}$

a. *čuti se telefonom:*

- *Με το Γιάννη τηλεφωνηθήκαμε χτες.* (ERN)

❖ Juče sam se čuo telefonom sa Janisom.

9. τηρώ [tiró], τηρούμαι [tirúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. održavati:

• Δεν τήρησε το λόγο του. (ERN)

❖ Nije održao svoju reč.

b. čuvati // paziti da se nešto ne ošteti:

• Η αστυνομία τηρεί την τάξη. (ERN)

❖ Policija čuva red.

c. videti // posmatrati:

• Κοίτα πώς η τρομάρα με κλονίζει, καθώς σε τηρώ. (www.snhell.gr)

❖ Gle kako me treše strah, kada te posmatram.

II. A = Δ

a. povinovati se // potčinjavati se:

• Να τους δώσετε να καταλάβουν ότι είμαι πικραμένος, γιατί δεν τηρούν τις εντολές μου.
(www.snhell.gr)

❖ Dajte im da shvate da sam ogorčen, jer se ne povinuju mojim zapovestima.

10. τιμώ [timó] & τιμάω [timáo], τιμώμαι [timóme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. častiti // iskazivati čast:

• Τα τιμήσαμε τα φαγητά της. (ERN)

❖ Počastili smo njena jela.

b. držati se // uvažavati:

• Την μνήμη του την τίμησε με τον δικό της τρόπο. (www.snhell.gr)

❖ Uvažila je njegov spomen na svoj način.

c. ceniti // poštovati:

• Τίμα τον πατέρα σου και τη μητέρα σου. (ERN)

❖ Poštuj svog oca i majku.

II. A = A + Δ

a. odati počast // iskazivati priznanje:

• Σαν συναπαντήσης κάποιον, τίμησέ τον περισσότερο από την αξία του. (www.snhell.gr)

❖ Kad naiđeš na nekog, odaj mu počast veću od njegove.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{ε3,1}

a. koštati // stajati // imati cenu (3 lice jednine - množine):

• Το βιβλίο τιμάται χίλιες δραχμές. (ERN)

❖ Knjiga *košta* hiljadu drahmi.

11. τιμωρό [timoró], τιμωρούμαι [timorúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *kažnjavati* // *vršiti kaznu*:

- Ο Θεός με τιμωρεί, γιατί δεν εστάθηκα άξια να προφυλάξω το παιδί που μ' έδωκε! (www.snhell.gr)
- ❖ Bog me *kažnjava*, jer nisam se pokazala vredna da zaštitim dete koje mi je dao!

b. *osvećivati* // *uzvraćati*:

- Καταστρέψαμε τη φύση κι αυτή τώρα μας τιμωρεί. (RNJ 1998: 1791)
- ❖ Uništili smo prirodu, a sada ona *nas* osvećuje.

12. τολμώ [tolmó] & τολμάω [tolmáo], τολμώμαι [tolmóme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. R_{va} = P_{процент}

a. *rizikovati* // *preuzimati rizik*:

- Οι Γερμανοί δεν τολμούν να *λεηλατήσουν τα τρόφιμα* που προορίζονται για τους Έλληνες. (www.snhell.gr)
- ❖ Nemci ne rizikuju *da opljačkaju namirnice* koje su Grcima namenjene.

b. *usuđivati se* // *osmeljivati se*:

- Πώς τολμάς να *λες τέτοια λόγια*; (www.snhell.gr)
- ❖ Kako se usuđuješ *da progovaraš takve reči*?

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{σε} = K_{ον} + Π_{πει} + J_y

a. *biti hrabar* // *biti odvažan*:

- Δεν είναι άνθρωπος που *τολμά στη ζωή* του. (RNJ 1998: 1794)
- ❖ Nije čovek koji *je hrabar u svom životu*.

13. τονίζω [tonízo], τονίζομαι [tonízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *akcentovati* // *stavljati znak naglaska* // *izgovarati sa odedenim akcentom*:

- Μιλούσε τονίζοντας μια μια *τις λέξεις* του. (ERN)
- ❖ Govorio je akcentujući svoje *reči* jednu po jednu.

II. A = A_{na}

a. *ukazivati uz emfazu*:

- Η ύπαρξη της ιδιωτικής εκπαίδευσης τονίζει *τις κοινωνικές διαφορές*. (ERN)
- ❖ Postojanje privatnog obrazovanja emfatično ukazuje *na društvene razlike*.

III. G + R_{ότι / πως / να} = D + P_{процент}

a. skretati pažnju // isticati važnost:

- Του τόνισα ότι θα πρέπει να εργαστεί πολύ για να πετύχει. (ERN)
- ❖ Naglasio sam *mu da će morati* da radi jako da uspe.

IV. R_{ότι} / πως = P_{процент}

a. naglašavati // podcrtavati važnost:

- Η Ολομέλεια τόνισε ότι το σπουδαιότερο καθήκον του κόμματος σήμερα είναι να διορθώσει γρήγορα τα πολιτικά λάθη. (www.snhell.gr)
- ❖ Plenum je naglasio *da je danas najvažnija dužnost stranke* da brzo ispravi političke greške.

14. τοποθετώ [topoθetó], τοποθετούμαι [topoθetúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. stavljati da stoji i ne pada:

- Είχαν τοποθετήσει εκεί μπροστά διάφορες *καρέκλες*, μα οι περισσότεροι έμειναν ορθοί. (www.snhell.gr)
- ❖ Tamo napred su bili metnuli razne *stolice*, ali većina ljudi je stajala.

II. A + A_{σε} = A + A_y

a. upotrebljavati novac kao kapital ili štednju:

- Τοποθετώ τα *χρήματά* μου σε αγορές ακινήτων. (ERN)
- ❖ Ulažem svoj *novac u tržište* nekretnine.

b. stavljati // polagati na neko mesto:

- Τα κάναμε μερίδες και ο κάθε ένας το τοποθέτησε στον *γυλιό* του. (www.snhell.gr)
- ❖ Podelili smo ih na porcije i svako *ga* je položio u svoj *ranac*.

c. uvrstavati // unositi među druge:

- {...} θέλει να πει πρώτα πρώτα ότι προσπάθησε, με την ιστορική ανάλυση και κριτική, να τοποθετήσει ολόκληρο το *σύμπλεγμα* τούτο στην ιστορική *αλυσίδα* των αιτίων και αιτιατών. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} najpre on hoće da kaže da je sa istorijskom analizom i kritikom pokušao da celu tu *grupu* uvrsti u istorijski *lanac* uzroka i posledica.

III. A + P_{ред} = A + П_{ред}

a. dovoditi na mesto u službi // postavljati:

- Ο Μητροπολίτης της Δράμας τοποθετεί τον *πατέρα* μου *ιερέα* σ' ένα κοντινό *χωριό*. (www.snhell.gr)
- ❖ Vladika Drame mog *oca* postavlja za *sveštenika* u nekom bliskom selu.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{σε} = П_{ред} + A + П_о

a. zauzimati stav ili određen odnos prema drugim ljudima, pojavama ili stvarima:

- Έχει δημόσια *τοποθετηθεί* στο θέμα της ιδιωτικής εκπαίδευσης. (ERN)
- ❖ Javno je *izrazio svoje mišljenje* o temi privatnog obrazovanja.

15. τραβώ [travó] & τραβάω [traváo], τραβιέμαι [traviéme]: V_{mov}**PRELAZAN****I. A = A****a. jako želeći // čeznuti:**

- Το τραβάει ο οργανισμός του το ζύλο. (ERN)
- ❖ Njegov organizam traži *batine*.

b. sisati // apsorbirati // upijati:

- Ο απορροφητήρας τραβάει όλες τις μυρωδιές. (ERN)
- ❖ Aspirator usisava sve *mirise*.

c. privlačiti // izazivati interesovanje:

- Η ιδιόρρυθμη εμφάνισή του τραβάει τα βλέμματα. (ERN)
- ❖ Njegov neobičan izgled privlači *poglede*.

d. obeležavati // povlačiti ostavljajući trag:

- Τραβώ μια γραμμή. (ERN)
- ❖ Obeležavam *liniju*.

e. odvlačiti // vučenjem činiti da nešto dođe dalje od mesta na kojem ili o kojem se govori:

- Του έπιασα το χέρι, αλλά εκείνος το τράβηξε. (ERN)
- ❖ Uhvatio sam ga za ruku, ali *ju* je on odvuкао.

f. zatezati:

- Μην τραβές το σκοινί, γιατί θα σπάσει. (ERN)
- ❖ Ne zateži *konopac*, jer će pući.

II. A = A + Д**a. opaliti // udarati:**

- Του τράβηξα ένα χαστούκι. (ERN)
- ❖ Udario sam *mu šamar*.

III. A + A_{με} = A + И_{αιβ}**a. vaditi // iskorenjivati // izvlačiti:**

- Ο γιατρός τράβηξε το δόντι με την τανάλια. (ERN)
- Doktor *kleštama* je izvukao *zub*.

IV. A + A_{σε} = A + L_y**a. maltretirati // gnjaviti:**

- Με τραβάει στα δικαστήρια. (ERN)
- ❖ Maltretira *me u sudovima*.

b. doživljavati teškoće // mučiti se // pretrpeti (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Στη ζωή του τράβηξε πολλά. (ERN)
- ❖ U životu je doživeo mnoge *teškoće*.

V. A + G_{από} = A + Γ_{из}**a. pumpati // zahvatati // crpsti // sisati:**

- Τραβώ νερό από το πηγάδι. (ERN)

❖ Pumpam vodu iz bunara.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *pomerati se // pomicati se*:

• Τραβήχτηκα για να περάσει το αυτοκίνητο. (ERN)

❖ Sklonio sam se da prođe auto.

b. *trajati // odugovlačiti se // previše dugo se otezati*:

• Πολύ τράβηξε φέτος το κρύο. (ERN)

❖ Ove godine hladnoća se oteglala.

II. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{peλ}}$

a. *biti dobar // biti efikasan*:

• Η μηχανή τραβάει. (ERN)

❖ Motor je dobar.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{η3}}$

a. *povlačiti se // udaljavati se*:

• Τραβήχτηκε από την πολιτική. (ERN)

❖ Povukao se iz politike.

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\text{για}} = H_{\text{enp}} + \Delta_{\text{αδβ}}$

a. *kretati // ići // usmeravati se // putovati*:

• Τράβηξε για το σπίτι του. (ERN)

❖ Krenuo je svojoj kući.

V. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{enp}} + \Pi_{\text{ca}}$

a. *imati ljubavnu vezu*:

• Τραβιέται με τον ένα και με τον άλλο. (ERN)

❖ Zabavlja se sa jednim i sa drugim.

16. τραγουδώ [traɣudó] & τραγουδάω [traɣudáo], τραγουδιέμαι [traɣudíeme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *pevati // izvoditi melodiju pomoću glasa // pojati*:

• {...} τρία κοριτσάκια πέρασαν μπροστά από τον κήπο του κυρ Νικόλα, τραγουδώντας τούτο το όμορφο τραγούδι. (www.snhell.gr)

❖ {...} tri devojčiče prošle su ispred bašte čike Nikole pevajući ovu lepu pesmu.

b. *slaviti // uzdizati // uzvišavati // veličati*:

• Ο Κρυστάλλης τραγούδησε τη ζωή του βουνού. (ERN)

❖ Kristalis je uzvisio život na planini.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. *cvrkutati*:

• Τραγουδάει το αηδόνι. (ERN)

❖ Slavuja *cvrkuće*.

b. biti pevač:

• Δήλωσε ότι δεν θα τραγουδήσει ξανά. (RNJ 1998: 1806)

❖ Objavio je da nikad više *neće pevati*.

c. pevati:

• Δεν τραγουδώ, δεν έχω ωραία φωνή. (RNJ 1998: 1806)

❖ *Ne pevam, nemam lep glas.*

17. τρακάρω [trakáro], **τρακάρομαι** [trakárome] & **τρακέρνω** [trakérno], **τρακέρνομαι** [trakérnome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. obarati // povaljivati // svaljivati // rušiti:

• Τον τράκαρε ένα φορτηγό. (ERN)

❖ Kamion *ga* je oborio.

II. $A + A_{\text{σε}} = A_{\text{να}} + \Pi_{\text{να}}$

a. nailaziti // sretati slučajno:

• Τον τρακάρισε στο Σταθμό, ένας νωματάρχης – ένα σκυλί και σφύριξε και μαζώχτηκαν πολλοί και τον πιάσαν. (www.snhell.gr)

❖ *Na stanici na njega* je naišao neki žandarmerijski podoficir – neki pas koji je izviždao tako da mnogi su se skupili i uhapšili *ga*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{εντ}}$

a. sudarati se // udarati jedno o drugo:

• Τρακάρισαν δύο μοτοσικλέτες. (ERN)

❖ *Sudarila su se* dva motocikla.

18. τρελαίνω [treléno], **τρελαίνομαι** [trelénome]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. izluđivati // činiti vrlo nervoznim:

• Τον τρέλαναν οι αλλεπάλληλες συμφορές. (ERN)

❖ Uzastopne nesreće su *ga* izludele.

II. $A + A_{\text{με}} = A + \Pi_{\text{αδβ}}$

a. zanositi // oduševljavati:

• Τον τρέλανε με την ομορφιά της. (ERN)

❖ *Zanela ga* je svojom *lepotom*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{εντ}}$

a. ludovati // činiti ludosti // nerazumno se ponašati:

- Δεν τρελάθηκα να πουλήσω το οικόπεδο για ένα κομμάτι ψωμί. (ERN)
- ❖ Nisam poludeo da zemljište prodam za parče hleba.

b. biti vrlo zagrejan za nešto // zanositi se nekim ili nečim:

- Διατάζει ο Πατισάχ να μαγειρέψουν τα κρεμμύδια, τα τρώει και *τρελαίνεται*. (www.snhell.gr)
- ❖ Patisah naređuje da skuvaju crni luk, jede ga i *oduševljava se*.

19. τρέμω [trémo]: V_{sent}**PRELAZAN****I. A = Γ****a. bojati se // osećati strah // strahovati:**

- Στην πατρίδα του που τον εγνώριζαν καλά, όλοι τον *έτρεμαν*. (ERN)
- ❖ U domovini gde su ga poznavali dobro svi su ga se bojali.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{enp}****a. treperiti:**

- Τρέμει το φως της λάμπας. (ERN)
- ❖ Svetlo lampe *treperi*.

b. potresati se:

- Λένε πως *τρέμουν* τα βουνά και πως *θυμώνουν* τα έλατα. (www.snhell.gr)
- ❖ Kažu da *se trešu* planine i da se ljute jelke.

II. V_{intr} + A_{για} = H_{enp} + J_o**a. preterano se brinuti // strepiti:**

- Τρέμουμε για τη ζωή του, τη μικροσκοπική αυτή ζωούλα {...} (www.snhell.gr)
- ❖ *Brinemo se o njegovom životu, o tom sićušnom životu {...}*.

III. V_{intr} + G_{από} = H_{enp} + Γ_{οι}**a. drhtati od hladnoće ili groznice:**

- Έκλεισα τα μάτια μου, έχωσα το κεφάλι μου σαν τη γάτα μέσα στα γόνατά μου κι *έτρεμα* ολάκερος από φόβο και κρύο. (www.snhell.gr)
- ❖ Zatvorio sam oči, glavu nabio među kolena poput mačke i sav *sam drhtao od straha i hladnoće*.

20. τρέχω [trého]: V_{mov}**PRELAZAN****I. A = A****a. mučiti // maltretirati // gnjaviti // vodati:**

- Μην το τρέχεις το παιδί, γιατί θα κουραστεί. (ERN)
- ❖ Ne muči *dete*, jer će se umoriti.

II. A = H**a. rukovati brzo:**

- Τρέξε λίγο το πρόγραμμα να δούμε πώς δουλεύει. (RNJ 1998: 1812)

❖ Malo brže rukuj *programom* da proverimo kako radi.

III. $A + A_{\sigma\epsilon} = A + J_{110}$

a. hitro pomicati // ubrzano pomerati:

- Μην το τρέχεις το αυτοκίνητο σε στενούς δρόμους. (ERN)
- ❖ Ne vozi auto brzo po uskim ulicama.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = B_{\epsilon 3,1}$

a. dešavati se (3 lice jednine):

- Τι τρέχει και είσαι στενοχωρημένος; (ERN)
- ❖ Šta se dešava i ti si tužan?

b. mariti // smetati (3 lice jednine):

- Δεν τρέχει τίποτε κι αν δεν έρθεις στην ώρα σου. (ERN)
- ❖ Ne mari, ukoliko ne dođeš na vreme.

II. $V_{\text{intr}} = H_{\text{emp}}$

a. ćuriti // puštati tečnost // teći tankim mlazom:

- Άνοιξε τη βρύση για να τρέξει το νερό. (ERN)
- ❖ Otvori slavinu da ćuri voda.

b. žuriti // ubrzano raditi // hitati:

- Μην τρέχεις, όταν γράφεις, γιατί κάνεις λάθη. (ERN)
- ❖ Ne žuri, kad pišeš, jer činiš greške.

c. brzo prolaziti // brzo teći:

- Τρέχουν οι ώρες, τα χρόνια χωρίς να το καταλάβουμε. (ERN)
- ❖ Časovi, godine prolaze, a o tome nismo ni svesni.

d. trčati // kretati se brzo:

- Τρέχει για να προφτάσει το λεωφορείο. (ERN)
- ❖ Trči da uhvati autobus.

e. skitati // provoditi vreme u lutanju iz užitka:

- Πού τρέχεις τα βράδια και δεν είσαι ποτέ στο σπίτι σου; (ERN)
- ❖ Kuda skitaš uveče i nikad nisi kod kuće ?

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{πίσω από}} = H_{\text{emp}} + H_{3a}$

a. truditi se // nastojati:

- Αυτή δεν του δίνει σημασία, αυτός τρέχει από πίσω της. (ERN)
- ❖ Ona mu ne obraća pažnju, a on trči za njom.

IV. $V_{\text{intr}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{emp}} + J_y$

a. učestvovati u trci:

- Πολλοί αθλητές θα τρέξουν στο φετινό μαραθόνιο. (ERN)
- ❖ Mnogi sportisti će trčati u ovogodišnjem maratonu.

V. $V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} + A_{\sigma\epsilon} = H_{\text{emp}} + \Gamma_{113} + A_y$

a. trčkarati // íći ovamo - onamo radi obavljanja poslova:

- Δύο χρόνια τώρα τρέχει από υπουργείο σε υπουργείο. (ERN)

- ❖ Već dve godine *trčkara iz ministarstva u ministarstvo*.

21. τρομάζω [tromázo]: V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. *plašiti // uzrokovati strah*:

- Το θυμωμένο μου γάβγισμα τρόμαξε μια *γάτα* που απαρατήρητη παραμόνευε, κουλουριασμένη μες στο πυκνό φύλλωμα, στο πλαγινό ψηλό δέντρο. (www.snhell.gr)
- ❖ Moj ljut lavež je uplašio neku *mačku* koja je neprimetna vrebala, uvijena unutar gustog lišća na susednom visokom drvetu.

b. *zabrinjavati // ispunjavati brigom*:

- Με τρομάζει η συμπεριφορά αυτού του παιδιού. (ERN)
- ❖ Zabrinjava me ponašanje ovog deteta.

c. *obeshrabrivati // deprimirati // duševno oslabljivati*:

- Δε με τρομάζουν οι δυσκολίες. (ERN)
- ❖ Teškoće me ne obeshrabruju.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *otežavati se // suočavati se sa teškoćama*:

- Τρομάζαμε να σε βρούμε. (RNJ 1998: 1819)
- ❖ Mučili smo se da te nađemo.

II. V_{intr} = Π_{pe.1} + A

a. *osećati strah // bojati se // strepiti // biti u strahu*:

- {...} είχε παρατηρήσει πως το άλογο έβλεπε τον ίσκιο του και *τρόμαζε*. (www.snhell.gr)
- ❖ primetio je da je konj gledao svoju senku i *osećao strah*.

III. V_{intr} = Π_{pe.1} + II

a. *klonuti duhom // prepuštati se beznađu // užasavati se // groziti se*:

- Τρομάζω, όταν σκέφτομαι τις υποχρεώσεις που έχω αναλάβει. (ERN)
- ❖ *Klonem duhom*, kada razmišljam o obavezama koje sam preduzeo.

22. τρυπώ [tripó] & τρυπάω [tripáo], τρυπιέμαι [tripiéme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *bušenjem načinjavati rupu // probijati*:

- Τρυπάω τον τοίχο για να περάσω το καλώδιο. (ERN)
- ❖ Probijem zid da provučem kabl.

b. *istrošiti // dovoditi nešto upotrebom do dotrajalosti*:

- Πρόσεχε μην τρυπήσεις τα παπούτσια σου. (ERN)
- ❖ Pazi da ne istrošiš svoje cipele.

II. A + G = A + Д

a. ubadati // probadati // prodirati šiljatim predmetomu nešto:

- Το βελόνι μού τρύπησε το δάχτυλο. (ERN)
- ❖ *Igla mi je probola prst.*

b. bušiti // probijati // praviti rupu:

- Ο θόρυβος από το πριόνι σου τρυπάει τα αυτιά. (ERN)
- ❖ *Buka od testere ti buši uši.*

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. biti oštar // biti šiljat // badati:

- Πρόσεξε, τα αγκάθια τρυπούν. (RNJ 1998: 1824)
- ❖ *Pazi, trnje bode.*

II. V_{intr} = Π_{pe.n} + A

a. ubrizgati drogu:

- Έχει καιρό που τρυπιέται. (ERN)
- ❖ *Već dugo ubrizga drogu.*

23. τρώω [tróo] & τρώγω [trógoo], τρώγομαι [trógome]: V_{cons}

PRELAZAN

I. A = A

a. istrošiti:

- Το νερό τρώει την πέτρα. (ERN)
- ❖ *Voda istroši kamen.*

b. gutati // ispuštati reči i glasove // preskakati:

- Τρώω τις λέξεις. (ERN)
- ❖ *Gutam reči.*

c. skraćivati:

- Πρέπει να τη φας λίγο τη λαιμόκοψη. (ERN)
- ❖ *Moraš da malo skратиš otvor oko vrata.*

d. zahtevati // primati:

- Τα γλυκά του ταμιού τρώνε πολλή ζάχαρη. (ERN)
- ❖ *Slatkiši tepsije zahtevaju mnogo šećera.*

e. trpeti // podnositi:

- Την έφαγα κι αυτή την προσβολή και δε μίλησα. (ERN)
- ❖ *I tu uvredu sam podneo, ali nisam reagovao.*

f. zarađivati // dobijati:

- Έφαγε δέκα χρόνια φυλακή. (ERN)
- ❖ *„Zaradio je“ deset godina zatvora.*

g. ubijati // usmrćivati:

- Τον έφαγαν για να μη μιλήσει. (ERN)
- ❖ *Ubili su ga da ne otkrije tajne.*

h. jesti // žvakati i gutati jelo:

- Ήρθε και η γάτα, έφαγε τον ποντικό {...}(www.snhell.gr)
- ❖ I mačka je došla, pojela je miša{...}

II. A = Д

a. gundati // dosadivati // kljucati:

- Με έφαγε να του αγοράσω ένα ποδήλατο. (ERN)
- ❖ Dosadio mi je da mu kupim bicikl.

III. A = Б_{ε31} + A

a. svrbeti // imati svrab (3 lice jednine - množine):

- Με τρώει το κεφάλι μου. (ERN)
- ❖ Glava me svrbi.

IV. A + A_{σε} = A + Л_{на}

a. rasipati // trošiti prekomerno:

- Έφαγε την περιουσία του στα χαρτιά. (ERN)
- ❖ Rasuo je svoju imovinu u kartama.

V. A + G = A + A_{3a}

a. ujedati // ubadati:

- Ο σκύλος μου έφαγε το πόδι. (ERN)
- ❖ Pas me je ujeo za nogu.

b. krasti:

- Μου το έφαγε το πορτοφόλι. (ERN)
- ❖ On mi je ukrao novčanik.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = A_{на}

a. ručati ili večerati:

- Τον κάλεσα να φάμε. (ERN)
- ❖ Pozvao sam ga na ručak.

II. V_{intr} = H_{енр}

a. ne postiti // ne uzdržavati se od jela // mrsiti:

- Τρώει τη Μεγάλη Εβδομάδα. (ERN)
- ❖ Tokom Velikog Petka mrsi.

b. svađati se // prepirati se:

- Τα δύο αδέλφια τρώγονται χωρίς λόγο. (ERN)
- ❖ Dvojica braće se svađaju bez razloga.

III. V_{intr} = K_{он} + П_{ред}

a. biti jestiv:

- Αυτά τα κεράσια δεν τρώγονται. (ERN)
- ❖ Ove trešnje nisu jestive.

IV. V_{intr} + A_{με} = K_{он} + П_{ред} + И_{ца}

a. biti podnošljiv:

- Εσύ δεν τρώγεις με τίποτε. (ERN)
- ❖ Ti ni sa čim nisi podnošljiv.

24. τσακώνω [tsakóno]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *zgrabiti // ščepati // hvatati*:

- Κατάφερε να τσακώσει την κληρονομιά. (ERN)
- ❖ Uspeo je da ščepa nasleđe.

b. *zaticati // hvatati na delu*:

- Τον τσάκωσε η αστυνομία να κλέβει. (ERN)
- ❖ Policija ga je zatekla da krade.

II. A = A + Δ

a. *postavljati zamku*:

- Παραφύλαξαν και τσάκωσαν τον διαρρήκτη. (RNJ 1998: 1827)
- ❖ Vreballi su i provalniku su postavili zamku.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{enp}

a. *svađati se*:

- Μα κάποτε τσακώθηκαν, κι από τότε κρατάει το μίσος τους από γενιά σε γενιά, κι όλοι μας σήμερα ξέρουμε πόσο εχθρεύονται οι σκύλοι τις γάτες κι οι γάτες τα ποντίκια. (www.snhell.gr)
- ❖ Ma nekada su se posvađali i otada njihova mržnja prelazi iz generacije u generaciju i svi mi danas znamo koliko mačke mrze psi, a miševe mačke.

25. τσιμπώ [tsimbó] & τσιμπάω [tsimbáo], τσιμπιέμαι [tsimbiéme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *prezalogažiti // čalabrcnuti*:

- Ελάτε το βράδυ να τσιμπήσουμε κάτι. (ERN)
- ❖ Dođite večeras da nešto prezalogažimo.

b. *ključati // uzimati hranu kljunom*:

- Τα σπουργίτια τσιμπούν τους σπόρους. (ERN)
- ❖ Vrapci ključaju semena.

c. *hvatati // hapšiti*:

- Τον τσίμπησε η αστυνομία. (ERN)
- ❖ Policija ga je uhapšila.

II. A + A_{από} = A + Γ_{π3}

a. *dohvatati // uzimati nešto hvatajući rukom i pružajući ruku do udaljenosti na kojoj se to nalazi*:

- Τσίμπα το λεξικό από τη βιβλιοθήκη. (ERN)
- ❖ Dohvati rečnik iz biblioteke.

III. $A + A_{\text{από}} = A + \Gamma_{\text{ολ}}$ **a. *štrpati // izvlačiti*:**

- Τσίμπησα ένα χιλιάρικο από το θείο μου. (ERN)
- ❖ Štrpnuo sam hiljadarku od strica.

IV. $A + A_{\text{με}} = A + H_{\text{αλλ}}$ **a. *oštrim predmetom nanositi povredu // ubadati // ozleđivati i nanositi bol šiljatim predmetom*:**

- Τον τσίμπησε με το βελόνι. (ERN)
- ❖ Njega je ubo iglom.

V. $A + G = A + \Delta$ **a. *štipati // stiskati čvrsto prstima do boli*:**

- Του τσίμπησε το χέρι δυνατά και τον έκανε να πονέσει. (ERN)
- ❖ Štipnuo mi je ruku jako i izazvao mi je bol.

NEPRELAZAN**I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενπ}}$** **a. *trzati // povlačiti kratkim pokretima*:**

- Σήμερα δεν τσιμπούν τα ψάρια. (ERN)
- ❖ Danas ribe ne trzaju.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{ενπ}} + A_{\text{y}}$ **a. *zaljublivati se*:**

- Ο Γιάννης έχει τσιμπηθεί με τη Μαρία. (ERN)
- ❖ Janis se zaljubio u Mariju.

26. τσουγκρίζω [tsugrízo], τσουγκρίζομαι [tsugrízome]: V_{fac} **PRELAZAN****I. $A = H_{\text{ενπ}} + H_{\text{αλλ}}$** **a. *kucati // lako udarati*:**

- Οι ναύτες ζευγαρωτά στους διαδρόμους τσουγκρίζαν τ' αυγά τους, γελούσαν, σπρώχνονταν μεταξύ τους, έτρωγαν λαίμαργα {...}(www.snhell.gr)
- ❖ Mornari u parovima po hodnicima jajima su se kucali, smejali su se, gurali jedan drugog, jeli halapljivo{...}

NEPRELAZAN**I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{ενπ}} + H_{\text{ca}}$** **a. *lako se sudarati*:**

- Τσουγκρίσα με ένα τρίκυκλο. (ERN)
- ❖ Lako sam se sudario sa triciklom.

27. τσούζω [tsúzo]: V_{fac} **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. *opeći*:**

- Η παρατήρηση ήταν πολύ αυστηρή και τον έτσουξε. (ERN)

❖ Opomena je bila veoma stroga i ga je opekla.

$$\text{II. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\sigma\epsilon} = \mathbf{A} + \mathbf{J}_y$$

a. piti alkoholna pića // cugati:

- Κάθε βράδυ στην ταβέρνα το τσούζει. (ERN)

❖ Svako večer cuga alkohol u taverni.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\sigma\epsilon} = \mathbf{H}_{\text{emp}} + \mathbf{J}_{\text{na}}$$

a. štípati // ožéci:

- Το οινόπνευμα τσούζει στην πληγή. (ERN)

❖ Alkohol žeže na rani.

$$\text{II. } \mathbf{V}_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\sigma\epsilon} = \mathbf{K}_{\text{on}} + \mathbf{P}_{\text{ped}} + \mathbf{J}_y$$

a. biti preskup:

- Οι τιμές στα πολυτελή καταστήματα τσούζουν. (ERN)

❖ U luksuznim prodavnicama cene su previsoke.

28. τυφλώνω [tiflóno], τυφλώνομαι [tiflónome]: \mathbf{V}_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. oslepljivati // činiti slepim:

- Του έριξε στα μάτια οξύ και τον τύφλωσε. (ERN)

❖ Bacio mu je kiselinu u oči i oslepio ga je.

b. sprečavati nekoga da pravilno misli // zanositi:

- {...} ο κόσμος είναι πονηρός, κι ο Πόθος σε τυφλώνει, κι ως και να το κρατείς κρουφό, γοργό το φανερώνει. (www.snhell.gr)

❖ {...} svet je lukav i Strast te zanosi, ma koliko god ga čuvaš skrivenog, brzo ga otkriva.

$$\text{II. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\mu\epsilon} = \mathbf{A} + \mathbf{H}_{\text{αλλ}}$$

a. jakim svetlom privremeno oduzimati ili umanjivati moć vida // zaslepljivati:

- Με τυφλώνει με τους προβολείς του αυτοκινήτου του. (ERN)

❖ Zaslepljuje me farovima svog automobila.

29. τυχαίνω [tihéno]: \mathbf{V}_{eve}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{G} = \mathbf{A}$$

a. doživljavati // živ dočekivati kakav događaj:

- Και όχι, γιατί έτυχε καλύτερης ανατροφής, είτε γιατί στον τόπο του δεν έχουν δεισδαιμονίες. (www.snhell.gr)

❖ I ne, zato što je doživio bolje vaspitanje ili zato što u njegovoj domovini nemaju predrasude.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{V}_{\text{imp}} = \mathbf{B}_{\text{ε3.1}}$$

a. neočekivano se događati se // iznenada se dešavati (3 lice jednine):

- Εκείνη την ώρα έτυχε να περνά ένας θεοφοβούμενος άνθρωπος που είχε προορατική χάρη{...}
(www.snhell.gr)
- ❖ U to vreme *desilo se* da prolazi neki pogodbojažljiv čovek koji je imao predviđački dar {...}

II. $V_{imp} = H_{emp}$

a. pojavljivati se // nalaziti se bez traženja (3 lice jednine – množine):

- Όταν το βράδυ επήγεν – έτυχε μια δουλειά, μια ανάγκη του ψωμιού του – στο καφενείον
(www.snhell.gr)
- ❖ Kada je otišao uveče u kafanu, *pojavió se* posao, nužda svog hleba.

III. $V_{imp} + A_{σε} = Π_{pe.1} + Д$

a. prisustvovati // nalaziti se negde u određeno vreme:

- Έτυχα σε μια πολιτική συγκέντρωση. (ERN)
- ❖ *Prisustvovao sam* političkom skupu.

IV. $V_{intr} + A_{σε} = Π_{pe.1} + A + J_{na}$

a. dobijati na lutriji (3 lice jednine – množine):

- Του έτυχε ένα ρολόι στο λαχείο. (ERN)
- ❖ Dobio je *časovnik na lutriji*.

Y

1. υπακούω [ipakúo]: V_{sent}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. slušati // pridržavati se saveta:

- Αυτό το παιδί δε με υπακούει καθόλου. (ERN)
- ❖ Ovo dete *me* uopšte ne sluša.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = Γ_{π}Φ_p$

a. biti van kontrole:

- Το τιμόνι δεν υπακούει. (ERN)
- ❖ Volan *je van kontrole*.

II. $V_{intr} + A_{σε} = Π_{pe.1} + Д$

a. povinovati se // potčinjavati se:

- Υπακούει πάντα στις επιταγές της μόδας. (ERN)
- ❖ Ona *se* uvek *poviniuje naložima mode*.

b. podlezati prirodnom zakonu:

- Τα υλικά σώματα υπακούουν στο νόμο της βαρύτητας. (ERN)
- ❖ Materijalna tela *podležu zakonu* gravitacije.

2. υπάρχω [ipárho]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = B_{e3.1}$

a. *biti moguće* (3 lice jednine):

- *Υπάρχει να αγοράσεις κάτι με προκαταβολή και να πληρώσεις με δόσεις;* (RNJ 1998: 1854)
- ❖ *Da li je moguće da nešto kupiš kaparom, a da ga platiš na rate?*

II. $V_{intr} = B_{e3.1} + \Gamma$

a. *egzistirati // imati život // živeti*:

- *Παραδέχτηκα να μην υπάρχω, για να υπάρχω.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Priznao sam da me nema da bih živeo.*

b. *postojati // imati*:

- *Υπάρχει Θεός;* (ERN)
- ❖ *Ima li Boga?*

III. $V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + J_y$

a. *nalaziti se*:

- *Αυτό το ζώο δεν υπάρχει στην Ευρώπη.* (ERN)
- ❖ *Ova životinja se ne nalazi u Evropi.*

IV. $V_{intr} + A_{σε} = K_{on} + \Pi_{pe1} + J_y$

a. *biti*:

- *Στα νιάτα της υπήρξε πολύ ωραία γυναίκα.* (ERN)
- ❖ *U mladosti je bila veoma lepa žena.*

3. υπερασπίζω [iperaspízo] & υπερασπίζομαι [iperaspízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *zaštićavati // zauzimati se za nekoga ili nešto // podržavati*:

- *Αλλά και να εμφανισθούν, ξέρω να υπερασπίσω τον εαυτό μου και εκείνην.* (www.snhell.gr)
- ❖ *Ali i da se pojave, znam da branim sebe i nju.*

II. $A + A_{με} = A + H_{ca}$

a. *braniti // biti branilac*:

- *Φεύγετε αδέρφια μου στον πόλεμο, υπερασπίστε με ηρωισμό και θυσία την πατρίδα μας, μιμηθείτε τους αγώνες και τη θυσία του πατέρα μας {...}* (www.snhell.gr)
- ❖ *Braćo moja odlazite u rat, branite našu otadžbinu sa hrabrosti i samoodricanjem, imitirajte borbe i žrtvu našeg oca {...}*

III. $A + A_{με} = \Gamma_{π} \Phi_p + A + H_{ca}$

a. *zastupati na sudu // braniti pred sudom // govoriti u ime*:

- *Τούτος είν' ένας δικηγόρος πρόθυμος πάντα να υπερασπίζεται με όλη του την ψυχή και με κάθε σόφισμα και ραδιουργία κάθε κατεργάρη {...}*. (www.snhell.gr)

- ❖ To je neki advokat koji je uvek spreman *da svakog prevaranta zastupa na sudu sa čitavom svojom dušom* i sa svakom *sofizmom* i *spletkom* {...}

4. υπηρετώ [ipiretó], υπηρετούμαι [ipiretúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. biti sluga // biti u službi:

- {...} και κάθισε κοντά του δέκα χρόνια και τον υπηρετούσε αυτόν και τους γέροντες που ήτανε μαζί του, κουβαλώντας ξύλα και νερό, μαγειρεύοντας, πλέκοντας δίχτυα, ψαρεύοντας κι ολοένα αγωνιζόμενος με νηστεία και προσευχή. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i ostao pored njega deset godina, služio je *njega* i *starce* koji su bili sa njim noseći drva i vodu, kuvajući, pleteći mreže, pecajući i boreći se stalno uz post i molitvu.

b. posluživati:

- Ποτέ οι Έλληνες δε δούλεψαν την τέχνη για την τέχνη-πάντα η ομορφιά είχε σκοπό να υπηρετήσει τη ζωή. (www.snhell.gr)
- ❖ Grci nikada nisu obradili umetnost radi umetnosti; uvek lepota je imala kao cilj da posluži život.

III. A = II

a. baviti se uz posvećenost:

- Υπηρετεί τις τέχνες και τα γράμματα. (ERN)
- ❖ Uz posvećenost se bavi *umetnostima* i *književnosti*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = II_{per} + A

a. odsluživati vojni rok:

- Δεν έχω υπηρετήσει ακόμα. (ERN)
- ❖ Nisam još *odslužio vojni rok*.

II. V_{intr} + A_{σε} = H_{emp} + J_y

a. raditi u državnoj službi:

- Υπηρέτησε στο Υπουργείο Εξωτερικών. (ERN)
- ❖ *Radio je u Ministarstvu Inostranih Poslova*.

5. υπογραμμίζω [ipogramízo]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. naglašavati:

- Δεν παρέλειψε να υπογραμμίσει τη σημασία που είχε αυτή η ανακάλυψη. (ERN)
- ❖ Nije propustio da naglasi *značenje* koje je to otkriće imalo.

II. A + G = A + D

a. podvlačiti // vući crte ispod teksta // beležiti:

- Θα σου υπογραμμίσω τα σημεία που πρέπει να προσέξεις. (ERN)
- ❖ Podvučiću *ti tačke* na koje se moraš obratiti pažnju.

III. $R_{\text{ότι}} / \pi_{\text{ως}} = P_{\text{προσεντ}}$

a. *isticati // spominjati*:

- {...} η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι η ξεκάθαρη διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των διοικητικών οργάνων του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας θα ενίσχυε τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. (www.kathimerini.gr)
- ❖ {...} Evropska Centralna Banka ističe da bi jasno odvajanje nadležnosti između administrativnih organa Evropskog Fonda Finansijske Stabilnosti ojačalo proces donošenja odluka.

6. υπογράφω [ιπογράφω], υπογράφομαι [ιπογράφομαι]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *primati kakve obaveze potvrđujući to svojim potpisom*:

- Υπέγραψαν ανακωχή. (ERN)
- ❖ Potpisali su primirje.

b. *odobravati // prihvatati // akceptirati*:

- Υπογράφω κι εγώ αυτή την προσπάθεια. (RNJ 1998: 1869)
- ❖ I ja odobravam taj pokušaj.

II. $A = A + \mathbb{I}_y$

a. *potpisivati // stavljati svoj potpis*:

- Ποιος υπογράφει το κύριο άρθρο της εφημερίδας; (ERN)
- ❖ Ko potpisuje glavni članak u novinama?

7. υποδέχομαι [ιποδέχομαι]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{fac}}$

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *skupljati velike količine // akumulisati // nagomilavati // vršiti akumulaciju*:

- Η δεξαμενή υποδέχεται το νερό της βροχής. (RNJ 1998: 1870)
- ❖ Čisterna nagomilava kišnicu.

b. *prihvatati // primati nešto što je ponuđeno*:

- Πώς υποδέχτηκε τα νέα; (RNJ 1998: 1870)
- ❖ Kako je prihvatio novosti ?

c. *dočekivati // izlaziti u susret onome koji dolazi i pozdravljajući ga primati*:

- Βγήκανε να τον υποδεχτούνε. (ERN)
- ❖ Izašli su da ga dočekaju.

II. $A + A_{\text{με}} = A + \mathbb{I}_{\text{αδβ}}$

a. *nakon čekanja napadati*:

- Οι διαδηλωτές υποδέχτηκαν την αστυνομία με πέτρες και ζόλα. (ERN)
- ❖ Demonstranti policiju su napali kamenjem i drvima.

8. υποθέτω [ipothéto], **υποτίθεμαι** [ipotítheme]: V_{dic} **PRELAZAN**I. $R_{\acute{o}ti} / \pi\omega\varsigma = P_{\mu\pi\omicron\sigma\epsilon\iota\tau}$ a. *pretpostavljati // počinjati od pretpostavke:*

- Ο μικρός με έκπληξη διαπίστωσε πως για πρώτη φορά η δήλωσή του δεν ξεσήκωσε θύελλα ενθουσιασμού και υπέθεσε πως δεν ακούστηκε καλά. (www.snhell.gr)
- ❖ Uz iznenađenje klinac je konstatovao da po prvi put njegova izjava nije izazvala buru uzbuđenja i pretpostavio je *da se nije dobro čuo*.

b. *smatrati istinskim:*

- Ας υποθέσουμε ότι θα δεχτεί την πρόταση που του γίνεται. (ERN)
- ❖ Pretpostavimo *da će prihvatiti predlog* koji mu se podnosi.

9. υποκλίνομαι [ipoklínome]: $V_{dep} - V_{mov}$ **NEPRELAZAN**I. $V_{intr} = H_{enp}$ a. *klanjati se // pognuti glavu i gornji deo tela kao znak poštovanja:*

- Οι ηθοποιοί *υποκλίνονταν* και το κοινό χειροκροτούσε. (ERN)
- ❖ Glumci *su se klanjali*, a publika je aplaudirala.

II. $V_{intr} + A_{\mu\pi\omicron\sigma\acute{\alpha}\ \sigma\epsilon} = H_{enp} + II_{\mu\pi\epsilon\lambda}$ a. *priznavati vrednost:*

- *Υποκλίνομαι μπροστά στο θάρρος* του. (ERN)
- ❖ *Klanjam se pred* njegovom *hrabrošću*.

III. $V_{intr} + A_{\mu\pi\omicron\sigma\acute{\alpha}\ \sigma\epsilon} = II_{\mu\pi\epsilon\lambda} + D$ a. *potčinjavati se // pokoravati se:*

- *Υποκλίνομαι μπροστά στη μοίρα*. (RNJ 1998: 1874)
- ❖ *Potčinjavam se* sudbini.

10. υπολογίζω [ipolojízo], **υπολογίζομαι** [ipolojízome]: V_{duc} **PRELAZAN**I. $A = A$ a. *obavljati računsku radnju // izvoditi račun // odrediti pomoću računa:*

- Να υπολογίσετε το *εμβαδόν* του τριγώνου. (ERN)
- ❖ Izračunajte *površinu* trougla.

b. *određivati cenu // uračunati:*

- Δεν υπολόγισα τα *έξοδα* φαγητού. (ERN)
- ❖ Nisam uračunao *troškove* hrane.

c. *uključivati // ubrajati:*

- Μη με υπολογίζεις *εμένα*. (ERN)
- ❖ Nemoj da me ubrajaš.

d. pošтовати // plašiti se:

- Είναι ο ισχυρότερος οικονομικός παράγοντας της χώρας και όλοι οι βουλευτές τον υπολογίζουν. (RNJ 1998: 1875)
- ❖ On je najjutičajinja finansijska ličnost zemlje i svi izaslanici *ga* poštuju.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \Gamma_{\pi} \Phi_{\rho} + \mathbf{A}$$

a. imati u vidu // uzimati u obzir:

- Και δεν υπολογίζω τις χιλιάδες περιπέτειες. Κράταγαν μια νύχτα ως μια βδομάδα. (www.snhell.gr)
- ❖ *I ne uzimam u obzir mnoštvo* avantura. Trajale su od jedne noći do nedelju dana.

$$\text{III. } \mathbf{A} = \mathbf{H}_{\text{enp}} + \mathbf{A}_{\text{na}}$$

a. oslanjati se // nadati se:

- Δεν υπολογίζει καθόλου τους γονείς του. (ERN)
- ❖ *Uopšte se ne oslanja na svoje roditelje.*

$$\text{IV. } \mathbf{A} + \mathbf{P}_{\text{red}} = \mathbf{A} + \mathbf{II}_{\text{red}}$$

a. procenjivati // određivati značenje // smatrati:

- Ο ταγματάρχης Αποστόλου υπολογίζει *λίγη τη δύναμη* ενός λόχου για την επιχείρηση αυτή και στέλνει κατά τα χαράματα μια διμοιρία του ενδεκάτου λόχου για ενίσχυση{...}(www.snhell.gr)
- ❖ Major Apostolu *snagu* jedne čete smatra *neadekvatnom* za ovaj poduhvat i pred zoru vod iz jedanaeste čete šalje za ojačanje{...}

$$\text{V. } \mathbf{R}_{\text{va}} = \mathbf{P}_{\text{procenit}}$$

a. nameravati // planirati:

- Το καλοκαίρι υπολογίζουμε να κάνουμε ένα ταξίδι στην Ισπανία. (ERN)
- ❖ U leto nameravamo *da putujemo u Španiju.*

$$\text{VI. } \mathbf{R}_{\text{óti}} / \pi_{\text{ως}} = \mathbf{P}_{\text{procenit}}$$

a. smišljati // domišljati se:

- Ίσως έμεινε μόνος του τη νύχτα κι υπολόγισε ότι το υπόλοιπο τμήμα μας έπιασε ο στρατός και θα του ζητούσαν ευθύνες. (www.snhell.gr)
- ❖ Možda noću je ostao sam, smislio je *da je vojska uhvatila ostali naš deo i da bi mu tražili odgovornosti.*

11. υποστηρίζω [ipostirízo], υποστηρίζομαι [ipostirízome]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{A}$$

a. imati tehničku mogućnost:

- Ο υπολογιστής μου δεν υποστηρίζει αναγνώριση φωνής. (ERN)
- ❖ Moj kompjuter ne podržava *prepoznavanje* glasa.

b. podržavati // pružati podršku:

- Είναι ορφανός· πρέπει να τον υποστηρίζουμε. (ERN)
- ❖ On je sirot; moramo da *ga* podržimo.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \mathbf{A}_{\text{za}}$$

a. navijati // biti posebno zainteresovan // ojačavati:

- Θα υποστηρίξουμε κοινό *υποψήφιο*. (ERN)
- ❖ Navijaćemo za zajedničkog kandidata.

III. $A + A_{\mu\epsilon} = A + H_{ca}$

a. *braniti*:

- Υποστηρίζει με πάθος τη γνώμη του. (ERN)
- ❖ Sa strasti brani svoje mišljenje.

IV. $R_{\acute{o}ti} / \pi\omega\varsigma = P_{\text{проект}}$

a. *tvrditi // iznositi nešto kao istinu*:

- Υποστηρίζει ότι είναι αθώος. (ERN)
- ❖ Tvrdi da je nevin.

NEPRELAZAN

I. $A + A_{\alpha\pi\acute{o}} = H_{\text{enp}} + \Gamma_{\text{od}}$

a. *podupirati // stavljati nešto kao oslonac*:

- Η στοά υποστηρίζεται από κολόνες. (ERN)
- ❖ Galerija se podupire od stubova.

12. υπόσχομαι [ipóshome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{dic}}$

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *davati obećanje*:

- Ήταν από τους ανθρώπους που υπόσχονται κάτι, αλλά ουδέποτε το εκτελούν. (www.snhell.gr)
- ❖ On je bio među onim koji nešto obećavaju, ali ga nikad ne vrše.

II. $A = A + A_{\alpha\alpha}$

a. *imati perspektive*:

- Το ταλέντο του υπόσχεται μια λαμπρή σταδιοδρομία. (ERN)
- ❖ Njegov talent ima perspektive za sjajnu karijeru.

III. $A + G = A + D$

a. *obećavati // rećima pružati uverenje da će se nešto dogodati ili nešto dobijati*:

- Του υποσχέθηκα ένα δώρο. (ERN)
- ❖ Obećao sam mi poklon.

IV. $R_{\acute{o}ti} / \pi\omega\varsigma / \nu\alpha = P_{\text{проект}}$

a. *davati reč*:

- Όλα τα έχουν καταλάβει τα στρατεύματα Κατοχής, και ναι μεν υποσχέθηκαν ότι θα υποστηρίζουν την καλλιτεχνική προσπάθεια {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Okupacijske trupe sve su zauzele i iako su obećale da će podržati umetnički pokušaj{...}

13. υποφέρω [ipoféro], υποφέρομαι [ipoférome]: V_{psych}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *osećati bol zbog žalosti // trpeti zbog nepritika // osećati moralan ili duševni bol*:

- Υπέφερα τα πάνδεινα, ώσπου να τον μεγαλώσω. (ERN)

❖ Podneo sam *nedaće*, dok ga odgojim.

b. podnositi muku ili bolest:

- Υπέφερε στωικά τους πόνους. (ERN)

❖ Stoički je izdržavao *bolove*.

c. podnositi nešto neugodno // trpeti // izdržavati:

- Πώς τον υποφέρεις; (ERN)

❖ Kako ga trpiš ?

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{από} = H_{εντ} + Γ_{οδ}

a. mučiti se:

- Η πόλη υποφέρει από έλλειψη νερού. (ERN)

❖ Grad se muči od nestašice vode.

b. patiti // imati bolest // bolovati:

- Υποφέρει από την καρδιά του. (ERN)

❖ *Boluje od srca*.

14. υποχρεώνω [ipohreóno], υποχρεώνομαι [ipohreónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. učinjennom uslugom angažovati // zaduživati // obavezavati nekoga nečim:

- Αυτή η οικογένεια πολύ μας υποχρέωσε, ας είναι καλά. (www.snhell.gr)

❖ Ova porodica *nas* je mnogo zadužila, neka je dobro.

II. A + R_{να} = A + P_{процент}

a. obavezavati // terati:

- Η εμπιστοσύνη που μου έδειξε με υποχρεώνει να φανώ αντάξιος. (ERN)

❖ Poverenje koje mi je pokazao *tera me da se pokažem vredan toga*.

b. prisiljavati // primoravati na postupak:

- Οι Γερμανοί τον υποχρέωσαν να κρατήσει την επιχείρησή του εν ενεργεία. (www.snhell.gr)

❖ Nemci su ga prisilili *da svoje preduzeće čuva aktivno*.

c. uzrokovati ponašanje suprotno od željenog:

- Κατά τις 4 το απόγευμα μας υποχρέωσαν όλους σχεδόν να βγαίνουμε έξω από το σύρμα, στην πλαγιά, για ν' ακούμε το καθιερωμένο μάθημα της «εθνικής και ηθικής διαπαιδαγώγησεως» (www.snhell.gr)

❖ Popodne oko 4 skoro sve nas su prinuđivali *da izlazimo van žičane ograde na padini* tako da slušamo standardnu lekciju „narodnog i nacionalnog vaspitanja“.

15. υφαίνω [iféno], υφαίνομαι [ifénome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. upletati paučinu:

- Η αράχνη υφαίνει τον ιστό της. (ERN)
- ❖ Pauk plete svoju mrežu.

$$\text{II. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\mu\epsilon\sigma\alpha\ \sigma\epsilon} = \mathbf{A} + \mathbf{J}_y$$

a. tkati // predajući prstima ili tkalačkim stanom praviti niti:

- Μεξ στο μανδύα του χρυσούς αετούς ύφανα. (www.snhell.gr)
- ❖ U njegovom ogrtaču sam protkala zlatne orlove.

16. υψώνω [ipsóno], υψώνομαι [ipsónome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. povećavati cenu // poskupljivati:

- Οι εταιρείες ύψωσαν την τιμή του πετρελαίου. (ERN)
- ❖ Firme su povećale cenu nafte.

$$\text{II. } \mathbf{A} = \mathbf{A} + \mathbf{\Pi}_{\text{pet}}$$

a. izgrađivati // sagrađivati:

- Ύψωσα τον τοίχο δύο μέτρα. (www.snhell.gr)
- ❖ Izgradio sam zid visok dva metra.

$$\text{III. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\sigma\epsilon} = \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\text{na}}$$

a. podizati // postavljati na viši položaj // premeštati nagore:

- Σημαία υψώστε την ψυχή στο πιο αψηλό κατάρτι. (www.snhell.gr)
- ❖ Poput zastave svoju dušu podignite na najviši jarbol:

b. podizati // stepenovati:

- Ύψώνω έναν αριθμό σε μία δύναμη. (ERN)
- ❖ Dižem neki broj na neki stepen.

$$\text{IV. } \mathbf{A} + \mathbf{A}_{\sigma\epsilon} = \mathbf{A} + \mathbf{A}_y$$

a. pružati uvis // podizati:

- Έπειτα που εστάθηκα να συλλογιστώ καλά, ύψωσα το κεφάλι μου και τα χέρια μου στον ουρανό και εφώναξα: (www.snhell.gr)
- ❖ Nakon što sam stajao da razmislim dobro, podigao sam svoju glavu i ruke u nebo, a viknuo sam:

$$\text{V. } \mathbf{A} + \mathbf{G} = \mathbf{A} + \mathbf{D}$$

a. oduševljavati // pokretati // obodravati // navoditi na aktivnost // uzdizati:

- {...} γεμάτος με λουλούδια κίτρινα που σπέρνει το φως σαν κηπουρός, χαρά σε παίρνει και σε μεθά, και σε υψώνει την καρδιά. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} pun žutog cveća koje svetlo poput baštovana seje, radost te hvata i napija, a ti srce uzdiže.

1. φαίνομαι [fénome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{sta}}$

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{imp}} = \mathbf{B}_{\text{ε3,1}}$$

a. *izgledati // davati se utisak:*

- Φαίνεται ότι θα βρέξει. (ERN)
- ❖ *Izглеda da će pasti kiša.*

$$\text{II. } V_{\text{intr}} = \mathbf{H}_{\text{enp}}$$

a. *predstavljati se:*

- Τα αποτελέσματα των ενεργειών μας θα φανούν αργότερα. (ERN)
- ❖ *Rezultati naših postupaka će se predstaviti kasnije.*

b. *razmetati se // praviti se važan:*

- Όλα αυτά τα κάνει μόνο και μόνο για να φανεί. (ERN)
- ❖ *Sve ovo radi sa jedinom namerom da se razmetne.*

$$\text{III. } V_{\text{imp}} + \mathbf{A}_{\text{σε}} = \mathbf{B}_{\text{ε3,1}} + \mathbf{Δ}$$

a. *činiti se:*

- Σε κάποιον άλλο φάνηκε πως έπαιζαν κιθάρα και πώς τραγουδούσαν. (www.snhell.gr)
- ❖ *Nekom drugom se učinilo da su svirali gitaru i da su pevali.*

$$\text{IV. } V_{\text{imp}} + \mathbf{G} = \mathbf{Γ}_{\text{1}} \mathbf{Φ}_{\text{p}}$$

a. *smatrati // misliti // držati // imati o nečemu svoj sud:*

- Μου φαίνεται ότι αργήσαμε. (ERN)
- ❖ *Imam utisak da smo zakasnili.*

$$\text{V. } V_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{από}} = \mathbf{H}_{\text{enp}} + \mathbf{Γ}_{\text{ο1}}$$

a. *pojavnjivati se // postajati vidljiv:*

- Από το σπίτι μου φαίνεται όλη η πόλη. (ERN)
- ❖ *Od moje kuće vidi se ceo grad.*

$$\text{VI. } V_{\text{intr}} + \mathbf{A}_{\text{με}} = \mathbf{H}_{\text{enp}} + \mathbf{II}_{\text{α1β}}$$

a. *dokazivati se:*

- Η βοήθεια που προσέφεραν, είτε, ήταν μικρή έως ανύπαρκτη στον διπλωματικό τομέα, πράγμα που φάνηκε αργότερα με τη στάση τους στη Χούντα. (www.snhell.gr)
- ❖ *Rekao je, pomoć koju su u diplomatskom sektoru pružali bila je mala, skoro nepostojeća, činjenica koja se kasnije dokazala njihovim stavom tokom vojne diktature.*

2. φαντάζομαι [fandázome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{duc}}$

PRELAZAN

$$\text{I. } \mathbf{A} = \mathbf{J}_0$$

a. *smišljati // zasnivati nešto u mašti // zametati:*

- Δεν είχε πλέον άλλην απόλαυση παρά να φαντάζεται την οικογενειακή του αρχοντιά.
(www.snhell.gr)

❖ Više nije imao drugi užitek osim da zamišlja o svojoj porodičnoj *plemenitosti*.

II. $R_{\text{ότι}} / \text{πως} = P_{\text{προσεντ}}$

a. *pretpostavljati // verovati // smatrati da je nešto onako kako se prikazuje:*

- Φαντάζομαι πως θα συμφωνήσουν μαζί μας. (RNJ 1998: 1892)

❖ Verujem da će se složiti sa nama.

III. $R_{\text{ότι}} / \text{πως} = \Gamma_{\text{π}} \Phi_{\text{p}} + \Delta + P_{\text{προσεντ}}$

a. *misлити // padati na pamet:*

- Και το αγόρι ούτε φαντάστηκε ότι ήταν θεός ο καινούργιος του σύντροφος. (www.snhell.gr)

❖ A dečku nije ni palo na pamet da je njegov novi partner bio bog.

3. φέρνω [féрно], φέρνομαι [féрnome]: V_{mov}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *donositi // davati noseći // nošenjem dopremati s jednog mesta na drugo:*

- Ο ένας έφερε τα τούβλα και ο άλλος τα στοίβαζε. (ERN)

❖ Jedan je donosio cigle, a drugi ih je natpavao.

b. *donositi dohodak // dohodovati // davati zaradu:*

- Η επένδυση έφερε μεγάλα κέρδη. (ERN)

❖ Investicija je donela veliki dohodak.

c. *postizati:*

- Η ομάδα έφερε καλά αποτελέσματα. (ERN)

❖ Ekipa je postigla dobre rezultate.

d. *izazivati // uzrokovati:*

- Οι πόλεμοι φέρνουν καταστροφές. (ERN)

❖ Ratovi uzrokuju katastrofe.

e. *privlačiti:*

- Η διαφήμιση φέρνει πελατεία. (ERN)

❖ Reklama privlači mušterije.

II. $G = A_{\text{na}}$

a. *biti nalik // ličiti:*

- Το κορίτσι φέρνει της μάνας του. (ERN)

❖ Devojka liči na svoju majku.

III. $A + A_{\text{από}} = A + \Gamma_{\text{ισ}}$

a. *snabdevati se // uvoziti:*

- Έφεραν μηχανήματα από το εξωτερικό. (ERN)

❖ Uvezli su nove mašine iz inostranstva.

IV. $A + A_{\text{πάνω σε}} = A + \mathbb{J}_{\text{y}}$

a. *prenositi // prevoziti // vozeći dovoziti:*

- Τον έφεραν πάνω σε φορείο. (ERN)

❖ Preneli su ga na nosiljci.

V. A + A_{σε} = A + A_{na}

a. prikazivati // formulisati:

- Ο δικηγόρος έφερε καινούριες προτάσεις στο δικαστήριο. (ERN)

❖ Advokat nove predloge je prikazao na sud.

b. usmeravati // dovoziti:

- Πού μας έφερες εδώ στα κατσάβραχα; (ERN)

❖ Na koji kamenjar si nas doveo?

c. otkrivati // obelodanjivati // iznositi na javnost // objavljivati:

- Η έρευνα έφερε στο φως καινούρια στοιχεία. (ERN)

❖ Istraga nove podatke je iznela na javnost.

VI. A + A_{σε} = A + A_y

a. dovoditi u situaciju:

- Τον έφεραν σε απόγνωση. (ERN)

❖ Dovedi su ga u očaj.

VII. A + G = A + D

a. pružati // darovati // poklanjati:

- Τι δώρο μου έφερες; (ERN)

❖ Kakav poklon si mi doneo?

b. predstavljati // dovoditi:

- Φέρε μας την αρραβωνιαστικιά σου να τη γνωρίσουμε. (ERN)

❖ Dovedi nam svoju verenicu da je upoznamo.

4. φεύγω [févγo]: V_{mov}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. polaziti // kretati // počinjati ići:

- Φεύγουν αυτοί, πάνε στα σπίτια τους. (www.snhell.gr)

❖ Oni odlaze, idu kući.

b. prolaziti // proticati:

- Φεύγουν οι ώρες. (ERN)

❖ Časovi prolaze.

c. prodavati se:

- Το εμπόρευμα δε φεύγει. (ERN)

❖ Roba se ne prodaje.

d. pomerati se // pomicati se:

- Έφυγε μια βίδα και η κατασκευή κινδυνεύει να πέσει. (ERN)

❖ Zavrtanj se pomerio i postoji opasnost da cela konstrukcija padne.

II. V_{intr} + A_{από} = H_{emp} + Γ_{uz}

a. napuštati neko mesto // udaljavati se:

- Από τον κόσμο των γρίφων φεύγω ήσυχη. (www.snhell.gr)
- ❖ *Iz sveta zagonetki udaljavam se mirna.*

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{εμπ}} + \Gamma_{\text{ca}}$$

a. nestajati // gubiti se:

- Πώς θα φύγουν αυτοί οι λεκέδες από το χαλί; (RNJ 1998: 1901)
- ❖ *Kako će te mrlje nestati sa tepiha?*

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + A_{\text{μέσα από}} = H_{\text{εμπ}} + A_{\text{κρο3}}$$

a. izletati // leteći izlaziti iz nekog prostora:

- {...} όταν χαμογελάνε, ένα μικρό χελιδόني φεύγει μες απ' τ' άγρια γένεια τους. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} kad se osmehuju, mala slavuja *izleće kroz* njihovu divlju *bradu*.

$$\text{V. } V_{\text{intr}} + G = H_{\text{εμπ}} + A_{\text{3a}}$$

a. promašivati // ne pogadati:

- Δεν του φεύγει ούτε χιλιοστό. (ERN)
- ❖ *Ne promašuje ni za milimetar.*

$$\text{VI. } V_{\text{intr}} + G = H_{\text{εμπ}} + \Delta$$

a. bežati // udaljavati se naglim kretanjem i odmicanjem s mesta opasnosti:

- Τους έφυγε ο κρατούμενος. (ERN)
- ❖ *Zatvorenik im je pobegao.*

$$\text{VII. } V_{\text{intr}} + G = \Pi_{\text{peλ}} + A$$

a. trošiti se // rasipati se:

- Μου έφυγαν πολλά λεφτά αυτό το μήνα. (ERN)
- ❖ *Ovog meseca sam potrošio mnogo para.*

$$\text{VIII. } V_{\text{intr}} + P_{\text{red}} = H_{\text{εμπ}} + \Pi_{\text{peλ}}$$

a. umirati // prestajati živeti // ginuti:

- Έφυγε νέος. (ERN)
- ❖ *Umro je mlad.*

5. φημίζομαι [fimízome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{sta}}$

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\text{για}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{peλ}} + J_{\text{no}}$$

a. biti slavan // biti čuven:

- Η περιοχή φημίζεται για τη φιλοξενία των κατοίκων της. (ERN)
- ❖ *Oblast je čuvena po gostoljubivosti svojih stanovnika.*

6. φιλοξενώ [filoksenó], φιλοξενούμαι [filoksenúme]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. ugođavati // primati i častiti gosta:

- Κι ο Πέτρος τους είπε να κοπιάσουνε μέσα και τους φιλοξένησε. (www.snhell.gr)

❖ I Petar im je rekao da uđu i *ih* je ugestio.

b. besplatno pružati smeštaj // privremeno davati mesto boravka:

- «Δουλέμπορος», γιατί φιλοξένησε τον λαθρομετανάστη *αδελφό* του. (www.enet.gr)
- ❖ „Trgovac robljem“, jer je ugestio svog rođenog *brata* koji je bio ilegalan imigrant.

II. A + A_{σε} = A + J_{na}

a. pružati prostor:

- Η εφημερίδα φιλοξενεί *στις σελίδες* της *επιστολές* αναγνωστών. (ERN)
- ❖ Novine *pisma* čitalaca ugošćuju *na* svojim *stranicama*.

7. φιλό [filó] & φιλάω [filáo], φιλιέμαι [filiéme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A + A_{με} = A + H_{ca}

a. ljubiti // davati poljubac // cmakati // davati pusu:

- Η άνοιξη είναι μια παρθένα που δεν την ξέραμε Και όλους μάς φίλησε με *θάρρος* προτού το ζητήσουμε {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Proleće je neka devica koju nismo znali. I sve nas je poljubila *sa hrabrosti*, pre nego što joj to tražimo {...}

8. φοβάμαι [fováme] & φοβούμαι [fovúme]: V_{dep} - V_{psych}

PRELAZAN

I. A = Γ

a. plašiti se // osećati strah // biti u strahu:

- Η μοναξιά φοβάται μόνο *τον άνθρωπο* δίπλα σου. (www.snhell.gr)
- ❖ Usamljenost se plaši *čoveka* pored tebe.

II. R_{indirupit} = P_{индупит}

a. brinuti se // osećati uznemirenost ili nespokojstvo // biti u brizi:

- Έχω μέρες να τον δω και φοβάμαι *μήπως έπαθε τίποτα*. (ERN)
- ❖ Danima ga nisam video i brinem se *da mu se nešto nije desilo*.

III. R_{ότι} / πως = P_{просеит}

a. slutiti // predosećati // imati slutnju:

- Φοβάμαι *ότι αυτά που θα πω δε θα σας αρέσουν και πολύ*. (ERN)
- ❖ Slutim *da vam se neće mnogo dopasti ono što ću reći*.

9. φοιτώ [fitó]: V_{sci}

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{σε} = H_{ενρ} + J_{na}

a. studirati // učiti na visokoj školi ili fakultetu:

- Φοίτησε *στη Νομική σχολή*. (ERN)
- ❖ Studirao je *na Pravnom fakultetu*.

10. φορτώνω [fortóno], **φορτώνομαι** [fortónome]: V_{fac} **PRELAZAN****I. A = A****a. instalirati // postavljati program na tvrdi disk kompjutera:**

- Περιμένουμε να φορτώσει ο υπολογιστής το λειτουργικό σύστημα. (ERN)
- ❖ Čekamo da kompjuter učita operativni sistem.

II. G = Д**a. dosadivati // postajati nepodnošljiv:**

- Μου φορτώθηκε να την πάω στο θέατρο. (ERN)
- ❖ Dosadila mi je da je vodim u pozorište.

III. A + A = A + Д**a. nametati obaveze // stavljati nekome teret:**

- Τον φόρτωσαν ευθύνες. (ERN)
- ❖ Nametnuli su mi odgovornosti.

b. pripisivati nekome odgovornost ili krivicu za koju nije kriv:

- Τον φόρτωσαν τα λάθη άλλων. (ERN)
- ❖ Pripisuju mi greške drugih.

IV. A + A_{με} = A + И_{ca}**a. prekomerno puniti:**

- Φόρτωσε την ομιλία του με κουραστικές λεπτομέρειες. (ERN)
- ❖ Svoj govor je suviše napunio sa dosadnim detaljima.

b. utovarivati // stavljati teret // nakrcavati:

- Στον Πειραιά φορτώνουν ένα καράβι με Ιταλούς, κάνουν τρύπες στον πάτο του πλεούμενου και τους πνίγουν όλους. (www.snhell.gr)
- ❖ U Pireju prepunjuju brod sa Italijanima, prave rupe na dnu plovećeg sredstva i sve ih dave.

V. A + A_{σε} = A + A_y**a. smeštati u prevozno sredstvo // prebacivati:**

- «Μπορεί να σας φορτώσουν σ' αυτοκίνητο». (www.snhell.gr)
- ❖ „Moguće je da vas ubace u kola“.

VI. A + G = A + И_{α,β}**a. opterećivati brigama, obavezama, dužnostima:**

- Τον φόρτωσαν όλες τις δύσκολες δουλειές. (ERN)
- ❖ Opteretili su ga svim teškim poslovima.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{enp}****a. natovarivati se // nakrcavati se:**

- Το πλοίο περιμένει να φορτώσει. (ERN)
- ❖ Brod čeka da se natovari.

b. nervirati se // ljutiti se // razdraživati se // uzrujavati se:

- Μη μου μιλάς τώρα, γιατί *φόρτωσα*. (ERN)
- ❖ Sada nemoj da mi pričaš, jer *sam se iznervirao*.

11. φορώ [foró] & φοράω [foráo], φοριέμαι [foriéme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. nositi // imati na sebi kao odeću, obuću, pomoćno sredstvo ili nakit:

- Μόλις καθίσει και φορέσει τα γυαλιά του για να διαβάσει την εφημερίδα, κάτι θα γίνει, ένας κρότος, κάποια φασαρία. (www.snhell.gr)
- ❖ Čim sedne i nosi svoje *naočare* da pročita novine, nešto će se desiti, neki prasak, neka galama.

II. A + G = A + D

a. odevati // oblačiti // obuvati // navlačiti odeću ili obuću:

- Έπλυναν το παιδί και του φόρεσαν τα καλά του ρούχα. (ERN)
- ❖ Kupali su dete i navukli su *mu* njegovu dobru *odeću*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = Γ₁Φ_p

a. biti u modi // biti popularan // biti u trendu:

- Φέτος θα φορεθούν οι κοντές φούστες. (ERN)
- ❖ Ove godine kratke suknje će *biti u modi*.

II. V_{intr} = K_{on} + Π_{pe1}

a. biti uobičajeno // navikavati se (3 lice jednine – množine):

- Η έκφραση «τη βρίσκω» *φοριέται* πολύ τον τελευταίο καιρό. (ERN)
- ❖ Izraz „*uživam*“ je veoma *uobičajena* u poslednje vreme.

12. φουρνίζω [furnízo], φουρνίζομαι [furnízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. peći // stavljati u rernu:

- Σε έναν μεγάλο σε έκταση χώρο, *φουρνίζει* καθημερινά 40 είδη ψωμιού, σφυρναίικο κουλούρι, θρακιώτικο καλαμποκόψωμο{...} (www.clickatlife.gr)
- ❖ U prostoru velike površine svaki dan *peče* 40 vrsta hleba, izmirsku lepinju, trački kukuružni hleb{...}

13. φροντίζω [frondízo]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = Γ₁Φ_p + J_o

a. brinuti se // starati se // voditi računa:

- Φροντίζει τα λουλούδια του. (ERN)
- ❖ *Vodi računa* o svojem *cveću*.

II. $A = \Gamma_{\lambda} \Phi_p + P_{\text{προσεντ}}$

a. *imati na umu // težiti // stremiti:*

- Φρόντισε αύριο να πας, μην το αμελήσεις. (RNJ 1998: 1928)
- ❖ Sutra *imaj na umu da ideš*, nemoj to zanemariti.

III. $R_{va} = P_{\text{προσεντ}}$

a. *predviđati:*

- Κανείς δεν είχε φροντίσει να φτιάξει μια πρόχειρη γέφυρα εκεί. (www.snhell.gr)
- ❖ Niko nije predvideo *da izgradi neki improvizovan most izgradi tamo*.

IV. $R_{va} = H_{\text{εντ}} + P_{\text{προσεντ}}$

a. *truditi se // pokušavati:*

- Φρόντισε να κλείσεις έγκαιρα θέσεις για την παράσταση. (ERN)
- ❖ *Potrudi se da rezervišes mesta za predstavu blagovremeno*.

14. φρουρό [fruró], φρουρούμαι [frurúme] : V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *čuvati // štititi:*

- Κυνηγούν «Πυρήνες», φρουρούν *τραγουδιστές*. (www.tovima.gr)
- ❖ Jure „Jezgra“, čuvaju *pevače*.

II. $A = H_{\text{εντ}} + I_{\text{ναλ}}$

a. *stražariti // biti na straži // držati nekoga pod neposrednom kontrolom:*

- Ειδικές δυνάμεις της Γαλλίας φρουρούν *το ουράνιο* στον Νίγηρα. (www.enet.gr)
- ❖ Specijalne snage Francuske stražare *nad uranijem* u Nigeru.

15. φταίω [ftéo]: V_{sta}

NEPRELAZAN

I. $G + A_{\text{σε}} = K_{\text{οντ}} + \Pi_{\text{πελ}} + \Delta + \Pi_y$

a. *biti kriv // činiti nešto zabranjeno ili nedopušteno:*

- Να φέρεσαι τόσο άδικο σε μια νέα, φτωχιά κοπέλα και σε ένα πλάσμα που σε τίποτα δε σου έφταιξε και που ήταν στο κάτω κάτω προϊόν αγάπης και έρωτα. (www.snhell.gr)
- ❖ Da se ponašaš tako nepravedno prema nekoj mladoj, siromašnoj devojci i prema biću koje *ti ni u čemu nije krivo* i koje je na kraju krajeva bilo rezultat ljubavi i strasti.

II. $G + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{πελ}} + A + \Delta$

a. *grešiti // činiti grešku:*

- Της λέει «αν σου έφταιξα σε κάτι ίσως να μην το κατάλαβα, σε ζητώ συγγνώμη, τώρα ξαφνικά τι έπαθες;» (www.snhell.gr)
- ❖ Kaže joj: “ukoliko sam *ti učinio* neku *grešku*, verovatno nisam to shvatio, izvinjavam ti se, sada iznenada šta ti se desilo? “

16. φτάνω [ftáno], **φτάνομαι** [ftánome] & **φθάνω** [ftháno], **φθάνομαι** [fthánome]:**V_{mov}****PRELAZAN****I. A = A****a. dostizati // idući za nekim stizati ga:**

- *Μας έφτασε ο βαρύς χειμώνας, χωρίς τραγούδια και πουλιά{ ...}* (www.snhell.gr)
- ❖ *Teška zima nas je dostigla, bez pesama i ptica{ ...}*

II. A = H_{ενρ} + Γ_{δο}**a. dolaziti do neke granice ili odredišta:**

- Το βεληνεκές του πυροβόλου *φτάνει τα* είκοσι *χιλιόμετρα*. (ERN)
- ❖ *Domet puške stiže do dvadeset kilometara.*

III. A + A_{σε} = K_{οη} + Π_{ρελ} + Д + Л_γ**a. izjednačavati se // postajati jednak:**

- Η κόρη της *την* έφτασε *στο μπόι*. (ERN)
- ❖ *Njena ćerka joj je postala jednaka u visini.*

IV. A + G = A + Д**a. dohvati // uzimati što hvatajući rukom:**

- *Φτάσε μου το βιβλίο*. (ERN)
- ❖ *Dohvati mi knjigu.*

V. A + G_{ως} = A + Γ_{δο}**a. proterivati // progoniti:**

- *Καταδιώξαν τους εχθρούς και τους έφθασαν ως τα σύνορα*. (ERN)
- ❖ *Jurili su neprijatelje i proterali ih sve do granice.*

NEPRELAZAN**I. V_{imp} = A_{δβ}****a. biti dosta** (3 lice jednine – množine):

- *Φτάνει πια!* με ζάλισες. (ERN)
- ❖ *Dosta više!* Zbunio si me.

II. V_{imp} = B_{εστ}**a. biti dovoljno // biti adekvatno** (3 lice jednine – množine):

- *Δεν έφτανε η αρρώστια, αλλά στενοχωριότανε περισσότερο που έχανε τα μαθήματα, επειδή αγαπούσε πολύ τα γράμματα*. (www.snhell.gr)
- ❖ *Nije bila samo bolest, već više se sekirao, zato što je gubio časove, budući da mnogo je voleo školu.*

III. V_{intr} + A_{σε} = H_{ενρ} + A_{ηα}**a. stizati // prispevati // dolaziti na cilj kretanja:**

- Έφυγε αμέσως κι *έφτασε στο νησί* λίγες μέρες πριν από τον αγώνα. (www.snhell.gr)
- ❖ *Odmah je otišao i stigao na ostrvo* nekoliko dana pre borbe.

IV. V_{intr} + A_{σε} = H_{ενρ} + A_γ**a. upadati // zapadati u neprijatno stanje:**

- *Έφτασε σε σημείο* απόγνωσης. (ERN)

❖ *Dostigao je u tačku očaja.*

V. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + H_{\text{πελ}}$

a. *završavati se:*

• Η υπόθεση έφτασε στα δικαστήρια. (ERN)

❖ *Slučaj se završio pred sudom.*

VI. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{πελ}} + A$

a. *dolaziti do željenog stepena ili tačke u razvoju:*

• Έφτασε στο βαθμό του στρατηγού. (ERN)

❖ *Dostigao je čin generala.*

VII. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{πελ}} + \Delta$

a. *približavati se // dostizati:*

• Κατάλαβε πως η ζωή του έφτανε στο τέρμα της, νοστάλγησε τα νιάτα του. (www.snhell.gr)

❖ *Shvatio je da se kraju približio život, čeznuo je za mladosti.*

17. φτιάχνω [ftháhno], φτιάχνομαι [ftháhnome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *konstruisati // sastavljati // praviti:*

• Αυτό το τραπέζι το έφτιαξα μόνος μου. (ERN)

❖ *Sam sam napravio ovaj sto.*

b. *spremati hranu // kuvati:*

• Έφτιαξα σουτζουκάκια. (ERN)

❖ *Skuvao sam čenarčiče.*

c. *sređivati // uređivati:*

• Έφτιαξα το σπίτι, γιατί ήταν ασυγύριστο. (ERN)

❖ *Uredio sam kuću, jer je bila nesređena.*

d. *popravljati:*

• Στάζει η βρύση και πρέπει να τη φτιάξω. (ERN)

❖ *Slavina curi i moram da je popravim.*

e. *kažnjavati // “sređivati“:*

• Θα σε φτιάξω εγώ. (ERN)

❖ *Srediću te ja.*

II. $A = H$

a. *baviti se // posvećivati se nečemu:*

• Δεν κάθεται ούτε στιγμή, όλο και κάτι φτιάχνει. (ERN)

• Ni trenutak nije inertan, stalno se bavi nečim.

III. $A + A_{\text{με}} = H_{\text{enp}} + H_{\text{ca}}$

a. *zabavljati se // imati međusobne ljubavne veze* (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

• Τα έφτιαξε μ' ένα καλό κορίτσι. (ERN)

❖ *Zabavlja se sa dobrom devojkom.*

IV. $A + G = A + D$

a. *poboljšavati // činiti boljim:*

- Η μουσική μου φτιάχνει τη διάθεση. (ERN)
- ❖ Muzika mi poboljšava raspoloženje.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = H_{emp}$

a. *obogaćivati se:*

- Έκλεισε δυο τρεις καλές δουλειές και φτιάχτηκε. (ERN)
- ❖ Sklopio je dva - tri dobra posla i obogatio se.

b. *krasiti se // doterivati se:*

- Περιμένε με λίγο να φτιαχτώ κι έφτασα. (ERN)
- ❖ Sačekaj me malo da se doteram i stigoh.

II. $V_{intr} = H_{emp} + D$

a. *poboljšavati se // trpeti poboljšanje:*

- Έφτιαξε η υγεία του. (ERN)
- ❖ Zdravlje mu se poboljšalo.

II. $V_{intr} + A_{με} = H_{emp} + H_{ca}$

a. *razveseljavati se // raspoložiti se:*

- Φτιάχτηκε με ούζο. (ERN)
- ❖ Razveselio se sa uzom.

18. φτωχαίνω [ftohéno]: V_{sta}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *činiti nekoga siromašnim:*

- «Η πολιτική της Μέρκελ φτωχαίνει τους εργαζόμενους στη Γερμανία». (www.inews.gr)
- ❖ Politika Merkelove siromašuje zaposlenike u Nemačkoj.

II. $A = A + \Pi_{ped}$

a. *osiromašivati:*

- «Ο πυρετός του χρυσού φτωχαίνει την Ελλάδα» είναι ο τίτλος ρεπορτάζ της ισπανικής εφημερίδας El Pais για τα μεταλλεία χρυσού στη Χαλκιδική. (www.lifo.gr)
- ❖ „Groznica za zlato Grčku čini siromašnom“ je naslov reportaže španskog lista El Pais-a za rudnike zlata u Halkidikiju.

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} = K_{on} + \Pi_{ped}$

a. *osiromašavati se // postajati siromah:*

- Είναι αλήθεια ότι το λεξιλόγιο των σημερινών νέων έχει φτωχύνει σημαντικά; (ERN)
- ❖ Da li je istina da je fond reči današnjih mladića postao siromahan u značajnoj meri?

19. φυλακίζω [filakízo], φυλακίζομαι [filakízome]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A + A_y****a. smeštati u zatvor // zatvarati // slati u tamnicu // utamničiti:**

- Τον συνέλαβαν και τον φυλάκισαν. (ERN)
- ❖ Uhapšili su ga su i smestili ga u zatvor.

II. A = A + Д**a. oduzimati nekome slobodu:**

- Φυλάκισε τη γυναίκα του μέσα στο σπίτι κι αυτός γυρνούσε όπου ήθελε. (ERN)
- ❖ Svojoj ženi je oduzeo slobodu u kući, a on je skitao gde god je želeo.

III. A = A + II_{απβ}**a. kažnjavati zatvorom:**

- Τον φυλάκισαν για σωρεία αδικημάτων. (ERN)
- ❖ Kaznili su ga zatvorom za niz krivičnih dela.

20. φυλάω [filáo] & φυλώ [filó] & φυλάγω [filágo], φυλάγομαι [filágoime]: V_{fac}**PRELAZAN****I. A = A****a. čuvati:**

- Αναλαμβάνουμε να καθαρίσουμε και να φυλάξουμε τις κουβέρτες και τα χαλιά σας. (ERN)
- ❖ Preduzimamo da očistimo i sačuvamo vašu čebad i tepihe.

b. uštedivati // ostvarivati uštedu:

- Φύλαξε τις οικονομίες σου για μια δύσκολη ώρα. (ERN)
- ❖ Sačuvaj svoje štednje za teško vreme.

c. održavati:

- Δε φύλαξε τον όρκο του. (ERN)
- ❖ Nije održao svoju zakletvu.

d. brojiti žmurke (uz «τα»: lična zamenica 3eg lica srednjeg roda u množini):

- Τα φυλάω. (ERN)
- ❖ Brojim žmurke.

e. obavljati nadzor // nadgledati:

- Ο δεσμοφύλακας φυλάει τους κρατουμένους. (ERN)
- ❖ Tamničar nadgleda zatvorenike.

II. A + A_{από} = A + Γ_{οδ}**a. zaštićavati // pružati zaštitu:**

- Ο Θεός να σε φυλάει από κακό άνθρωπο. (ERN)
- ❖ Neka te Bog štiti od zlog čoveka.

NEPRELAZAN**I. A_{από} = Γ_{οδ}****a. čuvati se:**

- *Να φυλάγεις από τα ρεύματα και την υγρασία.* (ERN)
- ❖ *Čuvaj se promaja i vlage.*

21. φυσάω [fisáo] & φυσώ [fisó]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. čistiti duvaјуći // izduvati:

- Φύσα τη μύτη σου. (ERN)
- ❖ Izduvaj nos.

II. A = A_y

a. slati iz usta struju vetra // puhati:

- Φυσάω τη φωτιά για ν' ανάψει. (ERN)
- ❖ Duvam u vatru da se zapali.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{ε3,1}

a. duvati // puhati (3 lice jednine):

- Κι αν ο αγέρας φυσάει, δε μας δροσίζει{...}(www.snhell.gr)
- ❖ Čak iako duva vetar, nas ne osvežava{...}

II. V_{intr} = H_{emp} + A_{1B}

a. ljutiti se čuteći // ispoljavati unutrašnje nezadovoljstvo:

- Ο σκύλος λέει της γάτας: «Τα νύχια σου ετοιμάζεις, φυσάς και καμπουριάζεις. Μα τι έχεις και θυμώνεις; (www.snhell.gr)
- ❖ Pas reče mački: “Nokte spremaš, teško dišeš i grbiš se. Ma šta ti je i se ljutiš?”

22. φυτεύω [fitévo], φυτεύομαι [fitévome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. zakopavati koren sadnice u zemlju // zasađivati // posađivati:

- Ο άνθρωπος οφείλει να φυτέψει τουλάχιστον ένα δέντρο. Να γεννήσει τουλάχιστον ένα παιδί. Να γράψει τουλάχιστον ένα βιβλίο. (www.snhell.gr)
- ❖ Čovek mora da zasađi bar jedno drvo. Da rodi bar jedno dete. Da napiše bar jednu knjigu.

b. sahranjivati // polagati umrlog u zemlju:

- Πάει αυτός. Τον φύτεψαν χτες το απόγευμα. (RNJ 1998: 1937)
- ❖ Ode on. Juče popodne su ga sahranili.

II. A + A_{σε} = A + A_y

a. ubadati // umetati // zabijati // uterivati:

- Αυτοκτόνησε φυτεύοντας μια σφαίρα στο κεφάλι του. (ERN)
- ❖ Izvršio je samoubistvo uterajući metak u svoju glavu.

23. φωνάζω [fonázo]: V_{dic} **PRELAZAN****I. $G = A_{na}$** **a. izdirati se // grđiti:**

- Φώναξέ *του* λίγο για να τον τρομάξεις. (ERN)
- ❖ Izderi malo *na njega* da ga uplašiš.

II. $A = A + H_{alb}$ **a. prozivati // pozivati po imenu:**

- Δεν άκουσα να φωνάζουν *το όνομά* μου. (ERN)
- ❖ Nisam čuo da *me* prozivaju mojim *imenom*.

III. $A + A_{me} = A + H_{ca}$ **a. pozivati // upućivati poziv:**

- Είναι λαοί κι άνθρωποι που φωνάζουν *το Θεό με την προσευκή και με τα κλάματα* {...} (www.snhell.gr)
- ❖ To su narodi i ljudi koji *Boga* pozivaju *sa molitvom* ili *plačem*{...}

IV. $A + P_{red} = A + H_{red}$ **a. zvati // nazivati // imenovati:**

- Πάμε μαζί κι *ας* μας λιθοβολούν *Κι *ας* μας* φωνάζουν *αεροβάτες*{...}(www.snhell.gr)
- ❖ Ajmo zajedno i neka nas kamenuju I neka *nas* zovu *sanjarima*{...}

V. $R_{\acute{o}ti/\pi\omega\varsigma} = B_{\epsilon\lambda} + P_{\pi\rho\sigma\epsilon\pi\tau}$ **a. biti očigledan // videti se // biti jasan:**

- Το πράγμα *φωνάζει* πως είναι απάτη. (ERN)
- ❖ *Jasno je da se radi o prevari*.

NEPRELAZAN**I. $V_{intr} = H_{enp}$** **a. vikati // galamiti // govoriti previše glasno:**

- {...} και μας γνωρίσατε και σας γνωρίσαμε από τους υπερβόρειους ίσαμε τους τους νέγρους του ισημερινού που έχουνε σώμα, χωρίς νου και που *φωνάζουν* σαν πονούν. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i upoznali ste nas i upoznali smo vas od Hiberborejaca do crnaca na ekvatoru koji imaju telo bez uma i koji *viču* kad pate.

24. φωταγωγώ [fotaγoγó], **φωταγωγούμαι** [fotaγoγóme]: V_{fac} **PRELAZAN****I. $A = A$** **a. osvetljivati // davati svetlo:**

- Ο δήμος φωταγώγησε *την πόλη* κατά την επέτειο της απελευθέρωσής της. (ERN)
- ❖ Opština *grad* je osvetlila na godišnjici njegovog oslobođanja.

25. φωτίζω [fotízo], **φωτίζομαι** [fotízome]: V_{fac}

PRELAZAN**I. A = A****a. osvetljivati // davati svetlo // rasvetljivati:**

- Η εφεύρεση του λύχνου δεν φωτίζει απλώς μόνο *το σκοτάδι*, αλλά σκιάζει ταυτόχρονα και το δημιουργούμενο φως. (www.snhell.gr)
- ❖ Pronalazak lampice ne osvetjava samo *mrak*, ali i istovremeno zasenjuje stvorenu svetlost.

b. ilustrovati // razjašnjavati // objašnjavati:

- Φωτίζω ένα πρόβλημα. (ERN)
- ❖ Ilustrujem neki *problem*.

II. A + A_{με} = A + H_{ca}**a. prosvetljivati // činiti da neko doživi stanje punog sklada duhovnog i telesnog u spoznavanju sebe:**

- Ο καλός χριστιανός, *με τη λαμπάδα* της αλήθειας φωτίζει *τους άλλους*, και με την λάβρα της χριστιανικής αγάπης τούς υποθάλπει. (www.snhell.gr)
- ❖ Dobar hrišćanin *druge* prosvetjava *sa bakljom* istine i ih prigrlji sa toplotom hrišćanske ljubavi.

NEPRELAZAN**I. V_{intr} = H_{enp}****a. slati svetlost // emitovati svetlost // svetliti se:**

- Τα λουλουδάκια βιάφονται, τα πλάγια χρωματίζουν, κι ηδονικές *φωτίζουν* οι δροσερές αυγές. (www.snhell.gr)
- ❖ Cvetići se *farbaju*, padine se *boje*, a *sveže žore se svetle* hedonistički.

II. V_{imp} + A_{σε} = B_{εsl} + A_{za}**a. svitati // razdanjivati se (3 lice jednine):**

- Σε δύο ώρες θα *φωτίσει*. (ERN)
- ❖ *Za dva sata će svanuti*.

III. V_{intr} + A_{από} = H_{enp} + Γ_{οα}**a. blistati // jako sijati:**

- Η όψη του *φωτίστηκε από* ένα χαμόγελο. (ERN)
- ❖ Njegov izgled *je blistao od osmeha*.

26. φωτογραφίζω [fotografizo], φωτογραφίζομαι [fotografizome] & φωτογραφώ[fotografó], **φωτογραφούμαι** [fotografúme]: **V_{fac}****PRELAZAN****I. A = A****a. fotografisati // slikati // snimati fotografskim aparatom:**

- Του αρέσει να φωτογραφίζει *τα ηλιοβασιλέματα*. (ERN)
- ❖ Sviđa mu se da slika *zalaske sunca*.

II. A = A_{na}**a. aludirati // nabacivati aluziju:**

- Το επικριτικό σχόλιο της εφημερίδας φωτογραφίζει συγκεκριμένο *υπουργό*. (ERN)
- ❖ Kritički komentar novina aludira *na određenog ministra*.

X

1. χαιρετώ [heretó] & χαιρετάω [heretáo], χαιρετιέμαι [heretiéme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. *odobravati nešto s naklonošću // podržavati s prijateljskim osećanjima:*

- Οι παραγωγικές τάξεις χαιρετούν τα νέα μέτρα της κυβέρνησης. (ERN)
- ❖ Proizvođačke grupe odobravaju nove vladine mere.

b. *pozdravljati // upućivati nekome pozdrav:*

- Τους χαιρετάμε, και μας λένε βαριά: «Ωρα καλή!» (www.snhell.gr)
- ❖ Pozdravljamo ih i nam kažu glasno: “Srećan put!”

II. $A = A + \Delta$

a. *izražavati poštovanje:*

- Στάθηκε προσοχή για να χαιρετήσει τη σημαία. (ERN)
- ❖ Zastao je da zastavi izrazi poštovanje.

b. *čestitati nekome imendan:*

- Έχουμε να χαιρετήσουμε πολλούς Δημήτρηδες σήμερα. (ERN)
- ❖ Danas imamo da mnogim sa imenom Dimitrije čestitamo imendan.

III. $A = H_{\text{emp}} + H_{\text{ca}}$

a. *praštati se // pozdravljati se // izmenjati među sobom pozdrave pri sastanku, susretu ili rastanku:*

- Μας χαιρέτησε και έφυγε. (ERN)
- ❖ Oprostio se sa nama i otišao.

2. χαίρομαι [hérome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{psych}}$

PRELAZAN

I. $A = H_{\text{emp}} + \Delta$

a. *radovati se // osećati radost:*

- Ανάμεσα στην πραγματικότητα και σε μένα υπάρχει ο μύθος της πραγματικότητας, όπου τα πράγματα χαίρονται την παράλογη πλευρά της ύπαρξής τους. (www.snhell.gr)
- ❖ Između stvarnosti i mene postoji mit stvarnosti, gde se iracionalnoj strani svog postojanja raduju stvari.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{pe}}\Delta$

a. *biti srećan // uživati // osećati zadovoljstvo, prijatnost ili udobnost:*

- Επειδή όλοι όσοι τους συναντούσαν στο δρόμο προσκυνούσαν το άγαλμα, ο γάιδαρος νόμιζε ότι προσκυνούσαν αυτόν, χάρηκε πολύ και γκάριζε και δεν ήθελε να προχωρήσει άλλο. (www.snhell.gr)
- ❖ Pošto svi koji su ih sretali na ulici klanjali su se statui, magarac je mislio da mu su klanjali, bio je mnogo srećan, njakao i nije hteo da ide dalje.

3. χαίρω [héro]: V_{psych}

PRELAZAN

$$I. A = K_{on} + \Pi_{ped} + \Gamma$$

a. biti primalac:

- Χαίρει της πλήρους εμπιστοσύνης μου και της υποστήριξής μου για τις εθνικές και ευρωπαϊκές εκλογές που επικείμενες. (www.kathimerini.gr)
- ❖ *Primalac je mog potpunog poverenja i podrške za predstojeće nacionalne i evropske izbore.*

NEPRELAZAN

$$I. V_{intr} = H_{enp}$$

a. biti u dobrom stanju // biti zdrav:

- Απ' τα κόκκαλα βγαλμένη των Ελλήνων τα ιερά, και σαν πρώτα ανδρειωμένη, *χαίρε, ω χαίρε*, Ελευθεριά! (www.snhell.gr)
- ❖ Iz svetih kosti Grka ničes i opet hrabro kličeš; *Živela sloboda!*

$$II. V_{intr} = B_{exl} + D$$

a. biti nekome drago:

- *Χαίρω* πολύ! (ERN)
- ❖ *Mnogo mi je drago!*

4. χαλώ [haló] & χαλάω [haló], χαλιέμαι [haliéme]: V_{fac}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. usitnjavati // menjati u sitno:

- Κάποτε τελείωσε ο κύριος κι αφού έτρεξε ο πατέρας μου και *χάλασε* χιλιάτικο, γιατί ο ξένος δεν είχε ψιλιά, είτε στη μητέρα μου. (www.snhell.gr)
- ❖ Jednom je završio gospodin i kad je moj otac potrčao i usitnio *hiljadarku*, jer stranac nije imao sitno, rekao je mojoj majci.

b. izazivati kvar // uništavati:

- Μην τη χτυπάς την πόρτα, γιατί θα τη χαλάσεις. (ERN)
- ❖ Nemoj lupati vratima, jer ćeš *ih* uništiti.

c. trošiti // dovoditi do dotrajalosti:

- Χαλάει γρήγορα τα ρούχα του. (ERN)
- ❖ Brzo istroši svoju *odeću*.

d. kvariti // imati loš uticaj:

- Τον χάλασαν οι κακές παρέες. (ERN)
- ❖ Loše društvo *ga* je pokvarilo.

e. ubijati // lišavati života // usmrćivati:

- Και χάλασαν τους Έλληνες. (www.snhell.gr)
- ❖ I ubili su *Grke*.

f. poružnjavati // činiti ružnim:

- Αυτό το χτένισμα σε χαλάει. (ERN)

❖ Ova frizura te poružnjava.

II. $A + A_{\gamma_{\alpha}} = A + A_{\alpha a}$

a. *trošiti*:

- Χαλάω πολλά λεφτά για το ντύσιμό μου. (ERN)

❖ Trošim mnogo para za svoju garderobu.

III. $A + G = A + \Delta$

a. *činiti da nešto izgubi svojstvo i osobinu*:

- Μου χάλασε το κέφι τούτο το παιδί. (www.snhell.gr)

❖ Ovo dete mi je pokvarilo raspoloženje.

b. *upropašćivati*:

- Τα βαριά φαγητά μου χαλούν το στομάχι. (ERN)

❖ Začinjena jela mi upropašćuju želudac.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = B_{\text{ε}_{3,1}}$

a. *pogoršavati se // oblačiti se* (3 lice jednine – množine):

- Χάλασε ο καιρός. (ERN)

❖ Vreme se pogoršalo.

II. $V_{\text{intr}} = \Gamma_{\alpha} \Phi_p$

a. *kvariti se // gubiti dobra svojstva // biti u kvaru*:

- Έχω μέρες να γράψω καθημερινές εντυπώσεις, και αυτό για τον απλό λόγο ότι χάλασε ο στυλογράφος μου και δεν είναι εύκολη δουλειά να τον διορθώσεις. (www.snhell.gr)

❖ Danima nisam napisao o svakodnevnim utiscima i to iz prostog razloga da je moje naliv pero u kvaru i nije lak posao da ga popraviš.

III. $V_{\text{intr}} = H_{\text{εnp}}$

a. *fizički propadati // gubiti zdravlje // dobijati star izgled*:

- Θ' ασχήμισαν - αν ζει - τα γκριζα μάτια· θα χάλασε τ' ωραίο πρόσωπο. (www.snhell.gr)

❖ Ukoliko je on živ, sive oči bi poružnele; lepo lice bi propalo.

5. χαμογελώ [hamojeló] & **χαμογελάω** [hamojeláo]: V_{psych}

PRELAZAN

I. $G = \Delta$

a. *osmehivati se // imati osmeh na licu // smešiti se*:

- Σήκωσε το κεφάλι και χαμογέλασε στα παιδιά. (www.snhell.gr)

❖ Podigao je glavu i deci se osmehnuo.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} + A_{\text{κάτω από}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{peд}} + \Pi_{\text{пoд}}$

a. *imati prijatan izgled // biti veseo*:

- Η πολιτεία χαμογελούσε κάτω απ' τον ανοιξιάτικο ήλιο. (ERN)

❖ Država je bila raspoložena pod prolećnim suncem.

6. χάνω [háno], **χάνομαι** [hánome]: V_{sta} **PRELAZAN****I. A = A****a. gubiti // ostajati bez nečega što se imalo:**

- Του έπεσε το πορτοφόλι και το έχασε. (ERN)
- ❖ Novčanik mu je pao i izgubio ga je.

b. nemati više mogućnosti služiti se nečime:

- Έχασε το χέρι του. (ERN)
- ❖ Izgubio je svoju ruku.

c. propuštati // gubiti:

- Χάνω το τρένο. (ERN)
- ❖ Propuštam voz.

d. ostajati bez nekoga zbog rastanka ili smrti:

- Έχασε τη γυναίκα του. (ERN)
- ❖ Izgubio je svoju ženu.

II. A = $K_{on} + \Pi_{ped} + \mathbb{I}_y$ **a. poražavati // nanositi poraz:**

- Χάνω τον πόλεμο. (ERN)
- ❖ Poražen sam u ratu.

III. A + $A_{σε} = \Gamma + \mathbb{I}_y$ **a. lišavati se // odricati se:**

- Έχασε την περιουσία του στον πόλεμο. (ERN)
- ❖ Lišio se svoje imovine u ratu.

NEPRELAZAN**I. $V_{intr} = H_{enp} + A_{δβ}$** **a. ne funkcionisati pravilno:**

- Το ρολόι χάνει. (ERN)
- ❖ Časovnik ide unazad.

II. $V_{intr} = \Pi_{pe.l} + A$ **a. pretrpeti gubitak ili kvar // snositi štetu ili neuspeh:**

- Δε βγάλαμε ποτέ καλό χαρτί, χάναμε χάναμε ολοένα. (www.snhell.gr)
- ❖ Nikad nismo dobili dobru kartu, stalno smo imali gubitke.

III. $V_{intr} + A_{με} = H_{enp} + \mathbb{I}_{ca}$ **a. uništavati se // upropaščivati se // štetovati // trpeti neuspeh:**

- Με ένα νέο πόλεμο θα χαθεί η ανθρωπότητα. (ERN)
- ❖ Sa novim ratom čovečanstvo će se upropastiti.

IV. $V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + \mathbb{I}_y$ **a. prestajati biti koncentrisan // zbunjivati se:**

- Χάνομαι στις λεπτομέρειες. (ERN)

❖ *Zbunjujem se u detaljima.*

b. nestajati // prestajati postojati // više ne biti:

- Ο δρόμος *χάνεται στο φως* κι ο ίσκιος της μάντρας είναι σίδερο. (www.snhell.gr)
- ❖ *Put nestaje u svetlu, dok je senka ograde gvožđe.*

7. χαρακτηρίζω [haraktirízo], χαρακτηρίζομαι [haraktirízome]: V_{dic}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. uvrstavati // uključivati među druge:

- Δεν μπορώ να χαρακτηρίσω *τη συμπεριφορά σου*. (ERN)
- ❖ *Ne mogu da uvrstim tvoje ponašanje.*

b. biti karakterističan predstavnik nečega:

- Ο “Ανεύθυνος πολίτης” χαρακτηρίζει *την εποχή!* (www.inews.gr)
- ❖ „Neodgovoran građanin“ karakteriše *doba!*

II. $A + P_{red} = A + \Pi_{pea}$

a. karakterisati // opisivati nečiji karakter // davati nečiju karakteristiku:

- Εξαιρούσε το Σαράφη που *τον* χαρακτήρισε εξαιρετο *άνθρωπο*. (www.snhell.gr)
- ❖ *Izuzeo je Sarafisa koga je okarakterisao odličnim čovekom.*

8. χαρίζω [harízo], χαρίζομαι [harízome]: V_{dan}

PRELAZAN

I. $A + G = A + \Gamma$

a. rešavati nekoga obaveza // oslobadati nekoga dužnosti // razrešavati muka:

- *Mou* χάρισε το υπόλοιπο *χρέος*. (ERN)
- ❖ *Oslobodio je me ostalog duga.*

II. $A + G = A + \Delta$

a. poklanjati // darovati:

- Λαχταρούσε ξεχνώντας το δικό του κορμί να *χαρίσει στους άλλους* μιαν *Άνοιξη*. (www.snhell.gr)
- ❖ *Zaboravljajući svoje telo je čeznuo da drugim pokloni Proleće.*

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} + A_{σε} = K_{on} + \Pi_{pea} + \Delta_{npema}$

a. biti neobjektivan // biti pristrasan:

- Ο δικαστής δεν πρέπει να *χαρίζεται σε κανέναν*. (ERN)
- ❖ *Sudija ne sme da je pristrasan prema nikome.*

9. χειμωνιάζω [himoníazo]: V_{temp}

NEPRELAZAN

I. $V_{imp} = B_{ε3.1}$

a. približava se zima (3 lice jednine):

- Ήλιο δεν έχουμε κ' εδώ ποτέ σαν χειμωνιάζει. (www.snhell.gr)
- ❖ *Kada se zima približava* ovde nikad nemamo sunca.

10. χειρίζομαι [hirízome]: $V_{dep} - V_{fac}$

PRELAZAN

$$I. A + A_{με} = A + A_{na}$$

a. *upotrebljavati // uzimati na služenje:*

- {...} αυτές οι ηλικίες χειρίζονται την οπτική γλώσσα με ένα μη αναμενόμενο τρόπο, που πολλές φορές εκπλήσσει και τις περισσότερες μάλιστα ευχάριστα. (www.enet.gr)
- ❖ {...} ova godišta upotrebljavaju virtuelan jezik na neki neočekivan način koji mnogo puta iznenaduje i to najčešće prijatno.

$$II. A + A_{με} = II + II_{αδβ}$$

a. *rukovati // služiti se oružjem:*

- Εάν χειρίζονται την οθόνη ενός tablet με τα τρία τους δάχτυλα, αυτό συμβαίνει επειδή έχουν δει ήδη κάποιον άλλο να το κάνει και όχι επειδή είναι έμφυτη κίνηση. (www.enet.gr)
- ❖ Ukoliko *ekranom* tableta rukuju svojm trima *prstima*, to se dešava, jer su već videli nekog drugog da to učini, a ne zato što im je urođen postupak.

$$III. A + A_{με} = III + III_{ca}$$

a. *baviti se:*

- Ο συγγραφέας χειρίστηκε το θέμα με γνώση και σαφήνεια. (ERN)
- ❖ Pisac se pozabavio *temom sa znanjem i jasnoćom*.

11. χειροκροτώ [hirokrotó], χειροκροτούμαι [hirokrotúme]: V_{fac}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. *odobravati // hvaliti:*

- Ο λαός χειροκρότησε τις κυβερνητικές ενέργειες. (ERN)
- ❖ Narod je odobrio vladine *poteze*.

b. *apludirati // odobravati pljeskom // pleskati u znak odobravanja // dopadanja ili pozdravljanja:*

- Εργαζόμενοι και συνεργάτες τον χειροκρότησαν θερμά και παρατεταμένα. (www.kathimerini.gr)
- ❖ Zaposlenici i saradnici su *ga* apludirali srdačno i trajno.

12. χειροτερεύω [hiroterévo]: V_{sta}

PRELAZAN

$$I. A = A$$

a. *pogoršavati // činiti lošijim:*

- Μη χειροτερεύεις την κατάσταση! (ERN)
- ❖ Ne pogoršavaj *situaciju*!

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$$

a. *pogoršavati se // postajati gorim*:

- Η φοβερή επισιτιστική κατάσταση χειροτερεύει, τίποτε δεν περιμένουμε εξόν από την αρρώστια και το θάνατο. (www.snhell.gr)
- ❖ Strašna snabdevačka situacija *se pogoršava*, ne čekamo ništa, osim bolesti i smrti.

13. χειρουργώ [hirurgó], χειρουργούμαι [hirurgyúme]: V_{fac}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. *vršiti operaciju*:

- Ο γιατρός χειρούργησε τον τραυματία. (ERN)
- ❖ Lekar je operisao *povređenog*.

14. χιονίζει [hionízi]: V_{temp}

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{imp}} = B_{\text{ε3,1}}$$

a. *pada sneg // snežiti* (3 lice jednine):

- Χιονίζει πάλι σήμερα. Χιονίζει απ' τη νύχτα. (www.snhell.gr)
- ❖ Opet *pada sneg*. Već noćas *pada sneg*.

15. χορεύω [horévo], χορεύομαι [horévome]: V_{mov}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. *ljuljati*:

- Χορεύω το μωρό. (ERN)
- ❖ Ljuljam *bebu*.

$$\text{II. } A = A + A_{\text{na}}$$

a. *pozivati osobu na ples*:

- Χόρεψε όλες τις ντάμες. (ERN)
- ❖ Pozvao je sve *dame na ples*.

$$\text{III. } A + G_{\text{μαζί}} = A + I_{\text{sa}}$$

a. *izvoditi ples // igrati*:

- Έλα, χόρεψε κι αυτό το χορό μαζί μου, και ύστερα πηγαίνουμε κ' οι δύο. (www.snhell.gr)
- ❖ Ajde, igray i taj *ples sa mnom*, a onda oboje odlazimo.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{intr}} + A_{\text{πάνω σε}} = H_{\text{enp}} + J_{\text{na}}$$

a. *titrati // treperiti // pokretati se // micati se u mestu*:

- Το καράβι χόρευε πάνω στα κύματα. (ERN)
- ❖ Brod je *plešao na talasima*.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{enp}} + \Pi_{\text{no}}$

a. učestvovati u izvođenju plesnog dela:

- Να χορεύουμε στους δρόμους ανάμεσα στους ανθρώπους που σταματούν και γελούν.
(www.snhell.gr)
- ❖ *Da plešemo po ulicama* između ljudi koji se zaustavljaju i smeju se.

16. χορταίνω [horténo]: V_{sent}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. zadovoljavati žudnju // nauživati se:

- {...} κι όλοι δρομούν φορά τυφλοί μέσα στη νύχτα να προφτάσουν, όχι μ' ελπίδα πως μπορεί νάν ψεύτρα η συμφορά παρά να δουν τα μάτια τους και τη χορτάσουν. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} i svi tokom noći trče kao slepci da prestignu, ne sa nadom da je nesreća možda lažna, ali da ju svojim očima vide i da se je nauživaju.

II. $A = \Gamma$

a. otklanjati glad // najesti se:

- Μετά τον πόλεμο χορτάσαμε ψωμί. (ERN)
- ❖ Nakon rata smo se najeli *hleba*.

III. $A + A_{\text{με}} = A + H_{\text{ca}}$

a. činiti sitim:

- Τα παιδιά δεν τα χορταίνεις με τίποτα, θέλουν να τρώνε συνέχεια. (ERN)
- ❖ *Decu ni sa čim* ne možeš zasićavati, stalno im se jede.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{enp}}$

a. postajati sit // zasićavati se:

- Πέντε ψυχές που είμαστε, δε θα χορτάσουμε. (www.snhell.gr)
- ❖ Ima nas petoro, *nećemo se zasititi*.

17. χρειάζομαι [hriázome]: $V_{\text{dep}} - V_{\text{sta}}$

PRELAZAN

I. $A = A + H_{\text{3a}}$

a. imati potrebu // osećati potrebu:

- Δεν τους χρειάζομαι τους ανθρώπους των λεγόμενων «νέων ιδεών». (www.snhell.gr)
- ❖ *Ne osećam potrebu za ljudima* takozvanim “novih ideja“.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = K_{\text{on}} + \Pi_{\text{peλ}}$

a. zahtevati se // biti korisno (3 lice jednine):

- Το ξέρω που για να επιτύχει κανείς στην ζωή, και για να εμπνέει σεβασμό, *χρειάζεται* σοβαρότης.
(www.snhell.gr)
- ❖ Znam da je ozbiljnost *korisna* da bi neko uspeo u životu i da izazvao poštovanje.

b. biti potrebno // biti nužno // valjati (3 lice jednine):

- Ο καύσων αυτός *χρειάζεται* για να υπάρξει τέτοιο φως! {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Ova vrućina *je nužna* tako da postoji takvo svetlo ! {...}

18. χρησιμοποιώ [hrisimorió], χρησιμοποιούμαι [hrisimoriúme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. upotrebljavati // imati koristiti // koristiti:

- Η ποίηση χρησιμοποιεί τη *σιωπή*, (www.snhell.gr)
- ❖ Pesništvo upotrebljava *ćutanje*.

II. A = II

a. služiti se:

- Το σχολείο χρησιμοποιεί σύγχρονες *μεθόδους* διδασκαλίας. (ERN)
- ❖ Škola se služi savremenim nastavnim *metodima*.

III. A = Γ_πΦ_p + A

a. uzimati na službu ili služenje:

- Οι τελευταίοι χρησιμοποιούσαν για πολλές από τις αγροτικές, κυρίως, δουλειές *εργάτριες* από τα γύρω χωριά και όχι μόνο. (www.snhell.gr)
- ❖ Poslednji *su* radnice iz susednih sela *uzimali na službu*, uglavnom za poljoprivredne poslove, a ne samo za to.

IV. A + P_{red} = A + Π_{pred}

a. iskorišćavati // izvlačiti korist // eksploatisati // izrabljivati:

- Τον χρησιμοποίησε ως *όργανό* του. (ERN)
- ❖ On *ga* je iskoristio *kao svoj instrument*.

19. χρωστώ [hrostó] & χρωστώω [hrostáo]: V_{cons}

PRELAZAN

I. A = A

a. imati dug:

- Τι χρωστώω; (ERN)
- ❖ Šta dugujem?

b. imati nepoložen ispit:

- Φοιτάει στο δεύτερο έτος, αλλά χρωστάει *μαθήματα* του πρώτου. (ERN)
- ❖ Studira u drugoj godini, ali *ima nepoložene ispite* iz prve.

II. A = A + A_{3a}

a. biti obavezan da vratim ono što nije plaćeno u celini ili pozajmljeno:

- Τα *έπιπλα* ακόμα τα χρωστάει, δεν τα εξόφλησε. (ERN)
- ❖ I dalje *duguje za nameštaj*, nije ga isplatio.

III. A + A_{σε} = A + Δ

a. dugovati // biti dužan // biti obavezan:

- Αν ζει, αν υπάρχει ακόμα η ποιήση *τούτο το χρωστάμε σε κείνη*, την ασήμαντη την ταπεινή ρωγμή {...} (www.snhell.gr)

❖ Ako je živo, ako još postoji pesništvo, *to njoj* dugujemo, onoj nevažnoj, skromnoj pukotini {...}

b. uzvracati // vraćati uslugu ili nanesenu uvredu:

- Θα του τη χρωστάω αυτή την προσβολή που μου έκανε. (ERN)
- ❖ Uzvratiću *mu* onu *uvredu* koju mi je naneo.

IV. A + A_{σε} = K_{ον} + Π_{πει}

a. biti uzrok:

- Την επιτυχία τη χρωστάει στη συστηματική μελέτη. (ERN)
- ❖ Njegov uspeh je rezultat sistematičkog učenja.

20. χτενίζω [htenízo], χτενίζομαι [htenízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. češljati // uređivati kosu češljem:

- Την ξανθή κόμη χτένισαν τα ήσυχα νερά της Λήθης {...} (www.snhell.gr)
- ❖ Plavu *kosu* su počešljale mirne vode Zaboravi koja voljeno telo je povukla u svet zvezda i senka.

b. pregledavati temeljno // pročešljati:

- Εδώ, χωρίς να αντιληφτούμε, εμπλακήκαμε σε μικρή δύναμη στρατού που χτένιζε το χώρο. (www.snhell.gr)
- ❖ Tada, a nismo bili ni svesni, upetljali smo se u malu snagu vojske koja je pročešljavala *područje*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = Π_{πει} + A + Δ

a. češljati se kod frizera:

- Αύριο θα πάω να χτενιστώ. (ERN)
- ❖ Sutra idem *da mi počešljaju kosu*.

21. χτίζω [htízo], χτίζομαι [htízome] & κτίζω [ktízo], κτίζομαι [ktízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. izgrađivati // izvoditi gradnju // zidati // podizati:

- {...} τα λόγια σα φιλιά απαλά, τα στόματα κεράσια, η Αγάπη χτίζει εδώ *φωλιές*, κι ο Απρίλης παραστέκει. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} reči su poput nežnih poljubaca, usne su trešnje, ovde Ljubav gradi *gnezda*, dok April podržava.

b. osnivati // stvarati // podizati:

- Οι Μεγαρείς έχτισαν το *Βυζάντιο*. (ERN)
- ❖ Megarci su osnovali *Vizantiju*.

c. sastavljati // stvarati // konstruisati // ustanovljavati:

- Θέλει να χτίσει έναν καλύτερο *κόσμο*. (ERN)
- ❖ Hoće da stvori bolji *svet*.

d. obrazovati // činiti da neko postane potpuna ličnost // oblikovati:

- Θέλω να καταλάβετε πως μ' έχτισαν. Κι αυτός. Κι η μάνα του. Κι οι πράξεις μου. (www.snhell.gr)
- ❖ Hoću da shvatite kako *me* su obrazovali. I on. I njegova majka. I moji postupci.

22. χτυπό [htipó] & χτυπάω [htipáo], χτυπιέμαι [htipiéme] & κτυπό [ktipó] & κτυπάω [ktipáo], κτυπιέμαι [ktipiéme]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. obuzdavati // suočavati se // sprečavati:

- Το υπουργείο θα χτυπήσει τη φοροδιαφυγή. (ERN)
- ❖ Ministarstvo će obuzdati *utaju* poreza.

b. raniti // nanositi telesnu ranu:

- Τον χτύπησε αυτοκίνητο. (ERN)
- ❖ Automobil *ga* je povredio.

II. A = A_{na}

a. napadati // vršiti oružan napad // atakovati // nasrtati // jurišati:

- Οι ληστές χτύπησαν την τράπεζα. (ERN)
- ❖ Razbojnici su napali *na* banku.

III. A = A_o

a. udarati // lupati // mlatiti:

- Ο αέρας χτυπάει τα παράθυρα. (ERN)
- ❖ Vetar lupa *o* prozore.

IV. A = A + A_{na}

a. podsećati // napominjati nešto da se ne zaboravi:

- Μου έκανε ένα καλό και μου το χτυπάει συνέχεια. (ERN)
- ❖ Jedno dobro mi je učinio i stalno *me* podseća *na* to.

V. A = A + D

a. tući // biti // davati batine // batinati // udarati zadajući bol // zadavati udarce:

- Κάθισε φρόνιμα, γιατί θα σε χτυπήσω. (ERN)
- ❖ Budi miran, jer ću *ti* dati *batine*.

VI. A + A_{με} = A + II_{αδβ}

a. ubijati // usmrćivati // nasilno oduzimati život:

- Τον χτύπησε με μαχαίρι. (ERN)
- ❖ Ubio *ga* je nožem.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{ενρ}

a. kucati // pulsirati:

- Χτυπάει η καρδιά. (ERN)
- ❖ Srce *kuca*.

b. zvoniti // proizvoditi se zvonjava:

- *Χτυπάει* το τηλέφωνο. (ERN)

❖ Telefon zvoní.

c. sukobljavati se // dolaziti u sukob:

- Οι δύο στρατοί *χτυπήθηκαν* τα χιτάματα. (ERN)

❖ U zoru *su se sukobile* dve armije.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_{\text{να}}$

a. povređivati se:

- Έπεσα και *χτύπησα* στο πόδι. (ERN)

❖ Pao sam i *povređio sam se* na nozi.

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = \Pi_{\text{πει}} + A$

a. privlačiti izazivati volju:

- Τα έντονα χρώματα *χτυπούν* στο μάτι. (ERN)

❖ Naglašene boje *privlače oko*.

23. χωρίζω [horízo], χωρίζομαι [horízome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. deliti // raščlanjivati na manje komade:

- Ο πατέρας μας *χώρισε* την *περιουσία* του πριν πεθάνει. (ERN)

❖ Naš otac *imovinu* je podelio, pre nego što umre.

b. razlikovati // činiti nejednakim // pridavati veće značenje:

- Η μάνα μας δεν *τα* *χώριζε* *τα* *παιδιά* της. (ERN)

❖ Naša majka svoju *decu* nije razlikovala.

c. rastavljati // udaljivati:

- *Τους* *χώρισε* ο δάσκαλος, γιατί *μιλούσαν* την ώρα του μαθήματος. (ERN)

❖ Učitelj *ih* je rastavio, jer su razgovarali tokom časa.

II. $A + A_{\text{από}} = A + \Gamma_{\text{οι}}$

a. razdeljivati // razvrstavati // odvajati // grupisati:

- *Χωρίζω* *τα* *τετράδια* *από* *τα* *βιβλία*. (ERN)

❖ Razdeljujem *sveske od knjiga*.

III. $A + A_{\text{από}} = A + \Gamma_{\text{ca}}$

a. razdvajati // razdeljivati:

- Είναι τρομερό κάποτε με πόση καθαρότητα μπορεί να ιδεί ο Έλληνας την απόσταση που *τον* *χωρίζει* και *από* *την* *Ανατολή* και *από* *τη* *Δύση*. (www.snhell.gr)

❖ Strašno je kako ponekad Grk sa takvom jasnoćom može da vidi daljinu koja *ga* *razdvaja* i *sa istoka* i *sa zapada*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = H_{\text{ενρ}}$

a. razvoditi se // prekidati vezu // raskidati brak:

- Εδώ φαίνεται πως *χώρισαν* και τα δύο αδέρφια {...} (www.snhell.gr)

❖ Ovde izgleda da *su se razišla* dva brata {...}

$$\text{II. } V_{\text{intr}} + A_{\text{από}} = H_{\text{εμπ}} + \Gamma_{\text{οα}}$$

a. razlikovati se:

- {...} για μια φέτα ψωμί, εκεί *χώρισαν* οι άνθρωποι *απ' τα ανθρωπάκια*. (www.snhell.gr)
- ❖ {...} za parče hleba, tamo *su se razlikovali* ljudi *od slabića*.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{με}} = H_{\text{εμπ}} + H_{\text{ca}}$$

a. upućivati se u dva različita smera // razilaziti se // rastajati se:

- Κατά τις δέκα *χωρίσαμε με το Γιάννη*. (ERN)
- ❖ Oko deset *smo se rastali sa Janisom*.

24. χωρώ [horó] & χωράω [horáo]: V_{sta}

PRELAZAN

$$\text{I. } A = A$$

a. imati kapacitet, mesta ili prostora:

- Η αίθουσα *χωράει* χίλια άτομα. (ERN)
- ❖ Dvorana prima hiljadu *osoba*.

NEPRELAZAN

$$\text{I. } V_{\text{imp}} = B_{\text{ε3,1}}$$

a. biti očigledno // biti jasno (3 lice jednine):

- Ότι αυτός είναι ο δράστης *δε χωρεί* αμφιβολία. (RNJ 1998: 2004)
- ❖ *Jasno je* da je on izvršilac krivičnog dela.

$$\text{II. } V_{\text{imp}} = B_{\text{ε3,1}} + J_{\text{o}}$$

a. dozvoljavati se (3 lice jednine):

- *Δεν χωράει αντίρρηση* σε όσα λέει. (RNJ 1998: 2004)
- ❖ *Nema spora o svemu*, što on kaže.

$$\text{III. } V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = P_{\text{pe,1}} + P_{\text{προcent}} + J_{\text{y}}$$

a. smeštati se // moći stati:

- *Δε χωράει άλλος στο αυτοκίνητο*. (ERN)
- ❖ Niko više *ne može da stane u automobilu*.

$$\text{IV. } V_{\text{intr}} + G = H_{\text{εμπ}} + D$$

a. uklapati se // odgovarati:

- Τα παπούτσια είναι μικρά, *δε μου χωράνε*. (ERN)
- ❖ Cipele su male, *ne uklapaju mi se*.

Ψ

1. ψάλλω [psálo], ψάλλομαι [psálome] & ψέλνω [psélno], ψέλνομαι [psélnome]:

V_{dic}

PRELAZAN

I. A = A

a. *pojati // pevati u crkvi:*

- Ο παπάς άρχισε να ψέλνει το «Χριστός Ανέστη». (ERN)
- ❖ Pop je počeo da peva „Hristos Vaskrse“.

b. *uzdizati // hvaliti // glorifikovati:*

- Ο ποιητής ψάλλει την ελευθερία. (ERN)
- ❖ Pesnik glorifikuje *slobodu*.

II. A = Δ

a. *dosadivati // postajati nepodnošljiv // biti na dosadi:*

- Κατάλαβα τι μου λες, μη με ψέλνεις άλλο. (RNJ 1998: 2006)
- ❖ Razumeo sam šta mi pričaš, nemoj *mi* više dosadivati.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *mrmljati // izražavati nezadovoljstvo:*

- Τι κάθεσαι και ψέλνεις εκεί πέρα; (RNJ 1998: 2006)
- ❖ Šta sediš tamo i *mrmljaš* ?

II. V_{intr} + A_{σε} = H_{emp} + J_y

a. *biti pojac:*

- Τις Κυριακές έμελνε στην εκκλησία της γειτονιάς του. (ERN)
- ❖ Nedeljom *je pojao u crkvi* svog komšiluka.

2. ψάχνω [psáhno], ψάχνομαι [psáhnome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. A = A

a. *slediti trag // detaljno pregledavati // pretraživati:*

- Όλην την περιοχή έψαξαν επί δύο ώρες, τίποτα, κανένα ίχνος δεν φαινόταν. (www.snhell.gr)
- ❖ Po dva sata su pretraživali celu *oblast*, ništa, nije bilo ni traga.

b. *potraživati // truditi se da se pronade neko - nešto izgubljeno ili odsutno:*

- Σ' έψαχνα όλη μέρα, αλλά δε σε βρήκα πουθενά. (ERN)
- ❖ Ceo dan sam *te* tražio, ali te nigde nisam našao.

II. A = H_{3a}

a. *tragati // brižljivo tražiti:*

- Κι εγώ έψαχνα *αφορμή* να πάω κοντά της, γιατί ήτανε πολύ σκοτεινά και φοβόμουνα. (www.snhell.gr)
- ❖ I ja sam tragao *za povodom* da idem kod nje, jer je bilo veoma mračno i plašio sam se.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} = H_{emp}

a. *imati potrebu // iziskivati:*

- Η καρδιά μου *έψαχνε* να βρει την εκλεκτή της. (www.snhell.gr)

❖ *Moje srce je tražilo* kako da nađe svoju izabranicu.

b. biti u dvoumici // razmišljati // udubljavati se:

• Είναι άνθρωπος που ψάχνεται, που δεν αρκείται σε έτοιμες απαντήσεις. (RNJ 1998: 2008)

❖ On je čovek koji *se udubljava* i kome nisu dovoljni spremni odgovori.

II. $V_{intr} = H_{enp} + J_{no}$

a. potraživati po sebi:

• Και για να μας πείσει πως από αφηρημάδα μόνο δεν έφερε τα χρήματα, συνέχισε να ψάχνεται. (ERN)

❖ I da nas ubedi da samo zbog nekoncentrisanosti nije doneo novac, nastavio je da *traži po sebi*.

III. $V_{intr} = \Pi_{pea} + A$

a. nemati svoj životni misao // nemati jasne namere:

• Έγινε τριάντα χρονών κι ακόμα ψάχνεται. (ERN)

❖ Napunio je trideset godina, ali *nema jasne namere*.

3. ψήνω [psíno], ψήνομαι [psínome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. izlagati vatri nešto radi sticanja novih svojstava:

• Ψήνω τούβλα. (ERN)

❖ Pečem cigle.

b. mnogo zagrejavati // ispeći // ispržiti:

• Μας έψησε σήμερα η ζέστη! (RNJ 1998: 2012)

❖ Danas vrućina mnogo *nas* je ispekla!

II. $A + G = A + \Delta$

a. peći // spremati hranu za jelo na vatri ili u peći:

• Έρθε η βασιλική οικογένεια, τους έψησαν αρνιά {...} (www.snhell.gr)

❖ Kraljevska porodica je došla, ispekli *im* su *jagnjad* {...}

b. kuvati:

• Και μετά σηκώνεται σιγά σιγά και μας ψήνει καφέ {...} (www.snhell.gr)

❖ I onda polako ustaje i *nam* kuva *kafu* {...}

III. $A + R_{va} = A + P_{procent}$

a. nagovarati // ubeđivati // podsticati nekoga rečima da nešto učini:

• Δεν μπορώ να καταλάβω πώς τον έψησες να σου πάρει αμάξι. (ERN)

❖ Ne mogu da shvatim kako si *ga* ubedio *da ti kupi kola*.

IV. $A + G + A_{se} = A + \Delta + J_{na}$

a. mučiti // maltretirati:

• Τον έχει ψήσει το ψάρι στα χείλια. (ERN)

❖ Ispržila *mu* je *ribu na usnama* (Mnogo *ga* je *namučila*)

NEPRELAZAN

I. $V_{intr} + A_{se} = H_{enp} + \Gamma_{oi}$

a. goreti:

- Ψήνεται στον πυρετό. (ERN)
- ❖ *Gori od temperature.*

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_{\text{ηα}}$

a. izlagati se toploti ili jakom suncu:

- Ποιο είναι το μοντέλο που ψήθηκε στον ήλιο; (www.inews.gr)
- ❖ Koji je to model koji se pekao na suncu?

III. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = K_{\text{ον}} + \Pi_{\text{ρελ}} + J_{\text{ηα}}$

a. postajati iskusan // sticati iskustvo:

- Δούλεψε πρώτα σε ξένο μαγαζί να ψηθεί στην αγορά και μετά άνοιξε δικό του. (ERN)
- ❖ Najpre je radio u tuđoj prodavnici kako bi *postao iskusan na tržištu*, a onda je otvorio svoju.

4. ψηφίζω [psifízo], ψηφίζομαι [psifizome]: V_{fac}

PRELAZAN

I. $A = A$

a. slediti određenu političku ideologiju:

- Αυτός ψηφίζει δεξιά, είναι δεξιός. (RNJ 1998: 2013)
- ❖ On *glasa* desnicu, desničar je.

II. $A = A_{\text{3α}}$

a. odobravati glasanjem:

- Οι βουλευτές της αντιπολίτευσης αρνήθηκαν να ψηφίσουν τις κυβερνητικές προτάσεις. (ERN)
- ❖ Opozicioni poslanici su odbili da glasaju za vladine *predloge*.

b. izjašnjavati se na izborima:

- Ψηφίζω έναν υποψήφιο. (ERN)
- ❖ Glasam za nekog *kandidata*.

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{intr}} = \Gamma_{\text{ι}} \Phi_{\text{p}} + A_{\text{ηα}}$

a. imati pravo na glas:

- Οι Έλληνες ψηφίζουν από την ηλικία των δεκαοχτώ ετών. (ERN)
- ❖ Grci *imaju pravo na glas* sa svojih osamnaest godina.

II. $V_{\text{intr}} + A_{\text{σε}} = H_{\text{ενρ}} + J_{\text{ηα}}$

a. vršiti pravo na glas:

- Ψήφισα για πρώτη φορά στις δημοτικές εκλογές. (ERN)
- ❖ Prvi put *sam glasao* na opštinskim izborima.

5. ψιχαλίζει [psihalízi]: V_{imp}

NEPRELAZAN

I. $V_{\text{imp}} = B_{\text{ε3.1}}$

a. rominjati // pada sitna kiša // sipiti // škropiti (3 lice jednine):

- Ψιχάλιζε όλη την ημέρα. (ERN)

❖ Čitav dan *je rominjalo*.

6. ψυχαγωγό [psihagogó], ψυχαγωγούμαι [psihagogúme]:V_{psych}

PRELAZAN

I. A = A

a. *zabavljati // razonođavati // razveseljavati // činiti da neko prijatno provede vreme:*

- Το θέατρο δε μας διασκεδάζει απλώς· μας ψυχαγωγεί και μας διδάσκει. (ERN)
- ❖ Pozorište ne samo da nas razveseljava, već *nas* zabavlja i nas poučava.

7. ψωνίζω [psonízo], ψωνίζομαι [psonízome]:V_{cons}

PRELAZAN

I. A = A

a. *nalaziti:*

- Πού *την* ψώνισες *αυτή*; (ERN)
- ❖ Gde si *ju* našao?

b. *kupovati // snabdevati se kupovinom:*

- Ψώνισα *κρέας, φρούτα* και *ψωμί*. (ERN)
- ❖ Kupio sam *meso, povrće* i *hleb*.

II. A = H_{enp}

a. *“skretati“ // ludeti // silaziti sa uma:*

- *Την* ψώνισα. (ERN)
- ❖ *Poludeo sam*.

NEPRELAZAN

I. V_{intr} + A_{από} = Π_{pe.1} + A + A_{πb}

a. *obavljati kupovinu:*

- *Από πού* ψωνίζετε συνήθως; (RNJ 1998: 2022)
- ❖ *Odakle* obično *obavljate* svoju *kupovinu*?

II. V_{intr} + A_{σε} = H_{enp} + J_y

a. *prostituisati se // baviti se prostitucijom:*

- *Ψωνίζεται* σχεδόν κάθε βράδυ *στην Πολυτεχνείου*. (ERN)
- ❖ Skoro svako veče *se prostuiše u ulici* Politehničkog Fakulteta.

1. ωφελώ [ofeló], ωφελούμαι [ofelúme]:V_{sta}

PRELAZAN

I. A = A

a. *imati profit // sticati dobitak // zarađivati:*

- Να κερδίσεις, δε λέω όχι, αλλά να ωφεληθώ κάτι κι εγώ. (ERN)
- ❖ Da zaradiš, nemam ništa protiv, ali i ja da imam neki *profit*.

II. A = A + D

a. uticati na pozitivan način // izazivati dobar rezultat:

- Πάμε στο βουνό· ο καθαρός αέρας σίγουρα θα σε ωφελήσει. (ERN)
- ❖ Ajmo na planinu; svakako će ti svež vazduh učiniti *dobro*.

NEPRELAZAN

I. V_{imp} = B_{ε3,1}

a. vredeti // valjati // isplaćivati se (3 lice jednine):

- Δεν ωφελεί να επιμένεις άλλο. (ERN)
- ❖ Ne vredi da insistiraš više.

II. V_{intr} + A_{από} = H_{εnp} + Γ_{οd}

a. doživljavati pozitivan uticaj // okorišćavati se:

- Δεν ωφελήθηκα και πολύ από τις συμβουλές τους. (ERN)
- ❖ Nisam se naročito okoristio od njihovih saveta.

III. V_{intr} + A_{σε} = K_{он} + Π_{peд} + J_y

a. biti koristan:

- Σε τίποτα δεν ωφελούν τα λόγια που δε συνοδεύονται από ανάλογες πράξεις. (ERN)
- ❖ Ni u čemu nisu korisne one reči koje se ne slede od analognih dela.

VI. PRIMARNI I SEKUNDARNI IZVORI

1. Grčki izvori

1.1. Rečnici

ΚΡΙΑΡΑΣ, Εμμανουήλ (1995). *Νέο Ελληνικό Λεξικό της σύγχρονης δημοτικής γλώσσας*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών. **(NGRSNJ)**

ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, Γεώργιος (1998). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας. **(RNJ)**

ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ – ΦΥΤΡΑΚΗΣ (1997). *Μείζον Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Αρμονία. **(VGR)**

1.2. Udžbenici

ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, Γεώργιος (2003). *Ελληνική Γλώσσα. Εγχειρίδιο Διδασκαλίας της Ελληνικής ως Δεύτερης (Ξένης) γλώσσας*. Αθήνα: Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη. **(PNG)**

1.3. Elektronski

ΕΘΝΙΚΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ **(NBGJ)**: www.hnc.ilsp.gr

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ **(ERN)**:

www.greeklanguage.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ **(MR)**: <http://www.neurolingo.gr/el/technology/lexica/morpholexicon.jsp>

ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Αγγελική – ΜΙΝΗ, Μαριάννα (2005). *Δίπλοτα ρήματα «συναλλαγής»: Κατηγοριοποίηση των ρηματικών δομών και σημασιολογικές προεκτάσεις. Ένα ηλεκτρονικό – διαδικτυακό λεξικό*. www.ilsp.gr

www.aca.gr	www.foreignaffairs.gr	www.oode.gr
www.adslgr.com	www.froutona.gr	www.otherside.gr
www.agapisoneira.com	www.gatzoli.gr	www.ough.gr
www.agelioforos.gr	www.gazzetta.gr	www.overlap.gr
www.agiotatos.gr	www.geohealth.gr	www.palo.gr
www.agrotikabook.gr	www.glikiazoi.gr	www.pame.gr
www.aixmi.gr	www.goodstory.gr	www.paramithakia.gr
www.alfavita.gr	www.greek-language.gr	www.paramithia.net
www.alphafm.gr	www.greekmoney.gr	www.parapolitika.gr
www.alterthess.gr	www.greek.ruvr.ru	www.parapolitiki.com
www.anatolh.com	www.historical-quest.com	www.paraskhinio.gr
www.apophenia.gr	www.hsbc.gr	www.parents.gr
www.askitis.gr	www.iatropedia.gr	www.patris.gr
www.athenstransport.com	www.ibrt.gr	www.pedia.gr
www.athensvoice.gr	www.iefimerida.gr	www.philenews.com
www.avgi.gr	www.ilovestyle.com	www.phorum.gr
www.axortagos.gr	www.imerisia.gr	www.piperies.gr
www.babyzone.gr	www.imilias.gr	www.plaisio.gr
www.bestprice.gr	www.imoney.gr	www.potheg.gr

www.biblionet.gr	www.in.gr	www.prismanews.gr
www.cheapis.gr	www.inews.gr	www.profillidis.gr
www.churchofcyprus.org.cy	www.infokids.gr	www.prosvasis.com
www.cinephilia.gr	www.infospoudes.gr	www.protothema.gr
www.cityofpetaloudes.gr	www.innerwork.gr	www.ptde.gr
www.cityvoice.gr	www.insomnia.gr	www.queen.gr
www.clickatlife.gr	www.in2life.gr	www.real.gr
www.conicontraining.com	www.ist.gr	www.redplanet.gr
www.cosmo.gr	www.kappadokes.gr	www.rhodes.aegean.gr
www.cosmos.gr	www.kathimerini.gr	www.rodiki.gr
www.cretalive.gr	www.kavafis.gr	www.rotise.gr
www.creteplus.gr	www.kek.com.gr	www.runningnews.gr
www.crystalight.gr	www.koinignomi.gr	www.sarantakos.com
www.cyladies.com	www.kykladesnews.gr	www.seleo.gr
www.cypriahealth.com	www.lesvosnews.gr	www.semiifind.gr
www.danzafuerte.gr	www.lifo.gr	www.sevenart.gr
www.daypress.gr	www.madata.gr	www.sxoleio.edu.gr
www.dealnews.gr	www.magazeen.gr	www.siderisbooks.gr
www.defencenet.gr	www.magirema.com	www.sigmalive.com
www.diaforetiko.gr	www.mantinales.gr	www.sigmalive.gr
www.diatrofi.gr	www.marameimaridi.gr	www.skai.gr
www.dinfo.gr	www.matia.gr	www.slideshare.net
www.domviolence.org.cy	www.matrix24.gr	www.snhell.gr
www.doryssa.gr	www.medicalnews.gr	www.souda.gr
www.dpgr.gr	www.metanastis.com	www.spetses.gr
www.dw.de	www.metron-ariston.gr	www.spirospero.gr
www.easyschool.gr	www.mother.gr	www.sportygossip.com
www.econews.gr	www.mothersblog.gr	www.sport24.gr
www.edc.uoc.gr	www.moto.gr	www.star.gr
www.e-dromos.gr	www.myastro.gr	www.stoxos.gr
www.eeme.gr	www.myfilm.gr	www.tanea.gr
www.efsyn.gr	www.mykosmos.gr	www.tharrosnews.gr
www.e-go.gr	www.myself.gr	www.theatro.edu.gr
www.eimaimama.gr	www.mywaypress.gr	www.thebest.gr
www.eleftheria.gr	www.naftemporiki.gr	www.theogonia.gr
www.elia.org.gr	www.nautilia.gr	www.thrakiki.gr
www.elita.com.cy	www.neagnosi.gr	www.tinostoday.gr
www.elle.gr	www.neahygeia.gr	www.tlife.gr
www.ellines.com	www.neolaia.gr	www.tovima.gr
www.ellinikomeli.gr	www.newmoney.gr	www.toxwni.gr
www.enallaxnews.gr	www.newpost.gr	www.travelstories.gr
www.enet.gr	www.newsage.gr	www.tripadvisor.com.gr
www.enfo.gr	www.newsbeast.gr	www.trtgreek.com
www.enikos.gr	www.newsbomb.gr	www.travelstories.gr
www.enimerosi24.gr	www.newsgallery.gr	www.tripadvisor.com.gr

www.entertv.gr	www.news.in.gr	www.trtgreek.com
www.entre.gr	www.newsit.com.cy	www.tsantiri.gr
www.epikaira.gr	www.newsit.gr	www.tsantirinews.gr
www.ergasiaka-gr.net	www.news-medical.net	www.typografikos.com
www.ert.gr	www.newsnow.gr	www.typos.com.cy
www.espresso.gr	www.news247.gr	www.vetmed.gr
www.espressonews.gr	www.nlp.gr	www.vipnews.gr
www.essos.gr	www.nooz.gr	www.visitpafos.org.cy
www.ethnos.gr	www.nutrimed.gr	www.webtrend.gr
www.etuc.org	www.odyssey.com.cy	www.womenonly.gr
www.express.gr	www.oek-germany.de	www.xanthinews.gr
www.eyxaristwmama.pgcom	www.ole24.gr	www.xrimaonline.gr
www.filenades.gr	www.olympia.gr	www.xronos.gr
www.fimes.gr	www.onair24.gr	www.yme.gr
www.flashnews.gr	www.onalert.gr	www.ypovrihio.gr
www.flowmagazine.gr	www.oneman.gr	www.zosos.gr
www.focusmag.gr	www.onsports.gr	www.zougla.gr

2. Srpski izvori

2.1. Rečnici

PETROVIĆ, Vladislava – DUDIĆ, Kosta (1989). *Rečnik glagola sa gramatičkim i leksičkim dopunama*. Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika. **(RGGLD)**

REČNIK SRPSKOGA JEZIKA (2007). Novi Sad: Matica Srpska. **(RSJ)**

REČNIK SRPSKOHRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA (1967 - 1976). Novi Sad (- Zagreb). Matica srpska (- Matica hrvatska). **(RSKJ)**

REČNIK SRPSKOHRVATSKOG KNJIŽEVNOG JEZIKA SRPSKE AKADEMIJE NAUKA I UMETNOSTI (1959 -). Beograd: SANU. **(RSANU)**

2.2. Književna dela

ANDRIĆ, Ivo (1954). *Prokleta Avlija*. Novi Sad: Matica Srpska. **(AIPA)**

ANDRIĆ, Ivo (1963). *Gospođica*. Beograd: Prosveta **(AG)**

BOŽIĆ, Mirko (1950). *Drame*. Zagreb: Savez kulturnoprosvjetnih društava Hrvatske **(BD)**

BULATOVIĆ, Miodrag (1958). *Vuk i zvono*. Zagreb: Zora **(BV)**

KALEB, Vjekoslav (1973). *Bijeli kamen*. Zagreb: Matica Hrvatska. **(KVBK)**

LALIĆ, Mihailo (1957). *Lelejska gora*. Beograd: Nolit **(LL)**

MARINKOVIĆ, Ranko (1959). *Poniženje Sokrata*. Zagreb: Naprijed **(MPS)**

MAŽURANIĆ, Ivan (1979). *Smrt Smail-age Čengića*. Beograd: Slovo Ljubve. **(MISS)**

NAZOR, Vladimir (1961). *Izabrana dela*. Beograd: Narodna knjiga. **(NVID)**

NJEGOŠ, Petar Petrović (1952). *Gorski Vjenac*. Beograd: Prosveta. **(NPPGV)**

ŠOLJAN, Antun (1975). *Obiteljska večera i druge priče*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske **(ŠOV)**

VII. CITIRANA LITERATURA

1. Opšta literatura

1.1. Grčka literatura

ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ, Νικόλαος (1937). *Το σύστοιχον αντικείμενον εις την μεσαιωνικήν και νέαν ελληνικήν*, Αθηνά 47, 181-202. Αθήνα.

ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ, Νικόλαος (1953). *Η χρήση των αμετάβατων ρημάτων ως μεταβατικών στη μεσαιωνική και νέα Ελληνική. Ελληνικά*. Παράρτημα 4 [Προσφορά εις Στίλπωνα Π. Κυριακίδη επί τη εικοσιπενταετηρίδι της καθηγεσίας αυτού (1926-1951)], 51-62.

ΒΑΛΜΑ, Ελένη (2002). Οι αιτιολογικές δομές «Ρήματα Ψυχικού Πάθους + Που». Στο *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα. Πρακτικά της 22^{ης} Ετήσιας Συνάντησης Εργασίας του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ*, 48-58. Θεσσαλονίκη.

ΒΑΣΙΛΑΚΗ, Σοφία (1998). Η μορφολογία της παθητικής φωνής στα νέα ελληνικά. Στο *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα. Πρακτικά της 9^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 185-204.

ΒΑΣΙΛΑΚΗ, Σοφία (1999). Κριτήρια για την οριοθέτηση της Μέσης Φωνής στα Νέα Ελληνικά. *Πρακτικά του Γ' Διεθνούς Γλωσσολογικού Συνεδρίου για την Ελληνική Γλώσσα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 52-60.

ΓΕΩΡΓΙΑΦΕΝΤΗΣ, Μιχάλης – ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ, Χρυσούλα (2003a). Η ασυμμετρία άμεσου και έμμεσου αντικειμένου στις δίπτωτες δομές της ελληνικής, *6th International Conference of Greek Linguistics*, 1-14. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης

ΓΕΩΡΓΙΑΦΕΝΤΗΣ, Μιχάλης – ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ, Χρυσούλα (2003b). «Ρήμα – Άμεσο αντικείμενο: Ένας άρρηκτος δεσμός». Στο: Δ. Θεοφανοπούλου – Κοντού et al. (eds.), *Σύγχρονες τάσεις στην ελληνική γλωσσολογία: Μελέτες αφιερωμένες στην Ειρήνη Φιλιππάκη - Warburton*, 192-216. Αθήνα: Πατάκης.

ΓΙΟΥΛΗ, Βούλα – ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Αγγελική (2012). *Το Σημασιολογικό πεδίο των συναισθημάτων: Ταξινόμηση των ρημάτων της Νέας Ελληνικής που δηλώνουν συν-αίσθημα. Πρώτη προσέγγιση*. In: Proceedings of the XV Euralex International Congress (EURALEX 2012), Oslo-August 2012, 754-762.

ΔΕΛΒΕΡΟΥΔΗ, Ρέα (1992). Τα υπαρκτικά ρήματα στα Νέα Ελληνικά: **είναι, έχει, υπάρχει**. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα. Πρακτικά της 13^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, 429 – 445.

ΕΥΘΥΜΙΟΥ, Ελένη (1989). Προτάσεις με να ή απαρεμφατική δομή στα Νέα Ελληνικά. *Studies in Greek Linguistics. Proceedings of the 11th Annual Meeting of the department of Linguistics*, 187- 204. Thessaloniki: Aristotle University.

ΖΟΜΠΟΛΟΥ, Κατερίνα (1996). Τα αποθετικά ρήματα της Νέας Ελληνικής: Σχηματισμός παθητικής φωνής ή/και διάθεσης, θεματικοί ρόλοι και γνωστική σημασιολογική ανάλυση. Στο *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα. Πρακτικά της 16^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, 160 – 171.

ZOMΠΟΛΟΥ, Κατερίνα (1997). Αναζητώντας το δράστη ... Αποθετικά έναντι μεσοπαθητικής: μια άλλη προσέγγιση των ρηματικών φωνών της νέας ελληνικής, ΜΕΓ 17. *Πρακτικά της 17^{ης} Ετήσιας Συνάντησης*, 229-242. Θεσσαλονίκη..

ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ – ΚΟΝΤΟΥ, Δήμητρα (1982). Τα μέσα ρήματα της νέας ελληνικής: μερικές προκαταρκτικές παρατηρήσεις στο σύστημα των διαθέσεων. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα. Πρακτικά της 2^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης*, 51 - 78. Θεσσαλονίκη.

ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ – ΚΟΝΤΟΥ, Δήμητρα (1986-1987). Κενές κατηγορίες και κλιτικά στην νέα ελληνική: η περίπτωση του αμέσου αντικειμένου. *Γλωσσολογία*, 5-6, 41-68. Αθήνα.

JOSEPH, Brian (1983-1984). Νέες απόψεις γύρω από το ζήτημα του παρεμφάτου στις βαλκανικές γλώσσες, *Γλωσσολογία*, 2-3, 91-98. Αθήνα.

ΚΑΣΣΩΤΑΚΗ, Ειρήνη (2003). Αυτο-/Αλληλοπάθεια VS Παθητική Σύνταξη: Αντίληψη σημασίας από φυσικούς και μη φυσικούς ομιλητές των Νέων Ελληνικών, 1-13. *6th International Conference of Greek Linguistics*. Rethymno, September 18-21, 2003.

ΚΑΤΣΙΜΑΛΗ, Γεωργία (1989). Γενικές που προσδιορίζουν τη ρηματική φράση / πρόταση. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα*, 10, 257-275. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. Ίδρυμα Μελετών Τριανταφυλλίδη.

ΛΑΒΙΔΑΣ, Νικόλαος (2003). Μεταβιβαστικές εναλλαγές της Ελληνικής και μεταβολές στη μεταβατικότητα, *6th International Conference of Greek Linguistics*, 1-12. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης.

ΛΑΒΙΔΑΣ, Νικόλαος – ΠΑΠΑΓΓΕΛΗ, Δήμητρα (2007). Αποθετικότητα, Μη παρεμφατικότητα και χρόνος στην Ελληνική, 926-940, *8th International Conference on Greek Linguistics*, University of Ioannina, Greece (30/08-02/09-2007).

ΜΑΓΟΥΛΑΣ, Γεώργιος – ΜΑΓΟΥΛΑ, Ευγενία (1996). Τα ρηματικά σθένη της Νέας Ελληνικής. Στο: Κατσιμαλή Γ. & Φ. Καβόπουλος (eds.): *Ζητήματα νεοελληνικής γλώσσας: διδακτική προσέγγιση*, 45 -50. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης

ΜΑΛΑΓΑΡΔΗ, Ιωάννα (1995). Σθένος και έλεγχος σε προτάσεις με να-συμπληρώματα και για να-συμπληρωματικές προτάσεις. Σημασιολογικές και πραγματολογικές επισημάνσεις. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα. Πρακτικά της 15^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης*, 372 – 383. Θεσσαλονίκη.

ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΥ, Στέλλα (1995). Δίπτωτα ρήματα: Μια λεξικο-σημασιολογική προσέγγιση. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα. Πρακτικά της 15^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης*, 360-371. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο.

ΝΑΚΑΣ, Θανάσης (1986-1987). Οι προσδιορισμοί του Υποκειμένου και του Αντικειμένου, *Γλωσσολογία* 5-6, 69-94.

ΝΑΚΑΣ, Θανάσης (1987). Ρηματοονοματικές, ρηματοεπιρρηματικές περιφράσεις στη Νέα Ελληνική. *Μελέτες για την Ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 8^{ης} Ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ*, 27-29/4/1987, Θεσσαλονίκη, 345-377.

- NENOΠΟΥΛΟΥ, Τόνια (1999). Τα συμπληρωματικά ότι/πως. Στο: Α. Μόζερ (ed.) *Ελληνική Γλωσσολογία, Πρακτικά του Γ' Διεθνούς Γλωσσολογικού Συνεδρίου για την Ελληνική Γλώσσα*, 187-195. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ΠΑΠΑΓΓΕΛΗ, Δήμητρα (2005). Απόσωπα ρήματα. *Πρακτικά της 2^{ης} Συνάντησης Εργασίας Μεταπτυχιακών Φοιτητών Γλωσσολογίας*, 19-29. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- ΠΑΠΑΦΙΛΗ, Αγγελική (1996). Κατάλογοι ρημάτων που επιλέγουν συμπληρωματική πρόταση ως Υποκείμενο ή Αντικείμενό τους. Στο Κατσιμαλή Γ. & Φ. Καβόπουλος (eds.): *Ζητήματα Νεοελληνικής γλώσσας: διδακτική προσέγγιση*, 31- 44. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- ΣΕΤΑΤΟΣ, Μιχάλης (1997). Η διάθεση στην κοινή νεοελληνική. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα. Πρακτικά της 17^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας*, 202-215. Θεσσαλονίκη.
- ΣΤΑΥΡΟΥ, Μελίτα (1985). Η κλιτική αντωνυμία στις περιοριστικές αναφορικές προτάσεις με εξάρτηση αμέσου αντικειμένου που εισάγονται με το «που». Στο *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα, Πρακτικά της 5^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, 121-136. Θεσσαλονίκη.
- ΤΖΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, Αναστασία (1997). Το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών (Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. *Διεθνής Ημερίδα «Η Λεξικογραφία της Αρχαίας, Μεσαιωνικής και Νέας Ελληνικής Γραμματείας: Παρούσα κατάσταση και προοπτικές των σύγχρονων λεξικογραφικών επιχειρημάτων»*, 91- 95. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- ΤΟΚΑΤΛΙΔΟΥ, Βάσω (2001). Η διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης και δεύτερης γλώσσας: ανάγκες και συμβατότητα γραμματικής και επικοινωνίας, *Μέντορας*, 4, 140-149.
- ΤΣΙΜΠΛΗ, Ιάνθη – Μαρία (2006). Η Φωνή στην Ελληνική - Περιγραφή του Συστήματος και Μελέτη της Ανάπτυξής του στην Ελληνική ως Μητρική και ως Δεύτερη / Ξένη Γλώσσα. Στο: Μ. Γεωργιαφέντης et al. (eds.). *Η σύνταξη στη μάθηση και στη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας*, 62-116. Αθήνα: Πατάκης.
- ΤΣΟΛΑΚΗ, Σοφία (1998). Προτάσεις με επιβοηθητικά ρήματα. Το επιβοηθητικό ρήμα «δίνω»: Μια πρώτη προσέγγιση. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα. Πρακτικά της 13^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, 473-486.
- ΦΙΛΙΠΠΑΚΗ – WARBURTON, Irene (1979). Ο μετασχηματικός κανόνας της ανύψωσης στα Νέα Ελληνικά, *EEPSPT*, 18, 489-526.
- ΦΙΛΙΠΠΑΚΗ – WARBURTON, Ειρήνη (1982). Προβλήματα σχετικά με τη σειρά των όρων στις ελληνικές προτάσεις, *Γλωσσολογία* 1, 99-107. Αθήνα.
- ΦΙΛΙΠΠΑΚΗ – WARBURTON, Ειρήνη (1992). Η Συντακτική Ταυτότητα του *va*. *Studies in Greek Linguistics. Proceedings of the 13th Annual Meeting of the department of Linguistics*, 255 – 275. Thessaloniki: Aristotle University.
- ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Αγγελική (1988). Ταξινόμηση των στερεότυπων προτάσεων στα Νέα Ελληνικά. *Μελέτες για την Ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 9^{ης} Ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.*, 18-20/4/1988. Θεσσαλονίκη, 223-241.

ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Αγγελική (2001). Προσδιορίζοντας μια κατηγορία δίπτωτων ρημάτων συναλλαγής (datifs): «λεξικοποιημένη» και «εκτενής» δοτική. *Πρακτικά της 21^{ης} Ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.*, 1-13. Θεσσαλονίκη.

ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Αγγελική (2002). Δίπτωτα ρήματα ‘συναλλαγής’ (datifs) της Νέας Ελληνικής: ο ρόλος της γενικής. *5^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας*, 199-202. Παρίσι: L’ Harmattan.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ, Χριστόφορος (1992). *Το πρόβλημα της κατηγορικής ερμηνείας λειτουργικών εννοιών - Η περίπτωση του Υποκειμένου*, 79-119. Αθήνα: Νεφέλη.

ΧΡΙΣΤΙΔΗΣ, Αναστάσιος – Φοίβος (1982a). Ότι / πως - που: επιλογή δεικτών συμπληρωμάτων στα Νέα Ελληνικά. *Πρακτικά της 2^{ης} Ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.*, 113-178. Θεσσαλονίκη.

ΧΡΙΣΤΙΔΗΣ, Αναστάσιος - Φοίβος (1982b). Πρόσθετες παρατηρήσεις στις συμπληρωματικές προτάσεις της Νέας Ελληνικής, *Μελέτες για την Ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 3^{ης} Ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Φιλοσοφική Σχολή*, 47-72. Θεσσαλονίκη.

AGOURAKI, Georgia (1991). A Modern Greek complementizer and its significance for Universal grammar. *UCL Working papers in Linguistics*, 3, 1-24. London: University College.

ALEXIADOU, Artemis (1996). Subject positions in Modern Greek. *Studies in Greek Linguistics* 16: 242-253.

ALEXIADOU, Artemis (1999a). Greek Word Order Patterns. In A. Alexiadou, G. Horrocks & M. Stavrou, *Studies in Greek Syntax*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 45 - 65.

ALEXIADOU, Artemis – ANAGNOSTOPOULOU, Elena (1999). *Non active morphology and the direction of Transitivity alternations*. NELS 29, 27-40.

ALEXIADOU, Artemis - ANAGNOSTOPOULOU, Elena (2004). Voice morphology in the causative - inchoative alternation: evidence for a non-unified structural analysis of unaccusatives. In: *The Unaccusativity Puzzle: Explorations of the Syntax - Lexicon Interface*, A. Alexiadou et al. (eds.), 114-136. Oxford: Oxford University Press.

ALEXIADOU, Artemis et al. (2006a). The properties of anticausatives crosslinguistically. In: M. Frascarelli (ed.), *Phases of Interpretation*, 187 - 211. Berlin: Mouton de Gruyter.

ALEXIADOU, Artemis (2006b). *On the morphosyntax of (anti-) causative verbs*. *Syntax, Lexical Semantics and Event Structure*, 177 - 203. Oxford University Press.

ALEXIADOU, Artemis – DORON, Edit (2007). The syntactic construction of two non-active constructions: passive and middle. *GLOW XXX Workshop: Global selective comparison*, 1-14. University of Tromsø.

ANAGNOSTOPOULOU, Elena (1995). Experiencer - object Predicates in Greek. In: *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα, Πρακτικά της 16^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας*, 245 – 265. Θεσσαλονίκη.

ANAGNOSTOPOULOU, Elena (1999 a). On Experiencers. In A. Alexiadou et al. (eds.). *Studies in Greek Syntax*, 67 – 93. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

- ANAGNOSTOPOULOU, Elena (2005). Cross - linguistic and Cross-categorical Variation of Datives. In: *Advances in Greek Generative Syntax. Festschrift for Dimitra Theophanopoulou-Kontou*, M. Stavrou - A. Terzi (eds.), 61-126. Philadelphia: John Benjamins.
- ANDRIOTIS, Nikolaos - KOURMOULIS, George (1968). Questions de la linguistique balkanique et l'apport de la langue grecque. *Actes du premier congrès international des études balkaniques et sud-est européennes*, VI, 21-30. Sofia: Editions de l'Académie bulgare des sciences.
- ATHANASIADOU, Angeliki (1992). Valence Schemata of Modern Greek Verb, *Journal of Applied Linguistics*, 8, 5 - 28. Thessaloniki.
- BABINIOTIS, Georgios (1970). On the problem of „be-verbs“ in Modern Greek, *Πλάτων*, 22, 26-53.
- BEYS, Michael (2007). Subject - to - Object Raising Constructions in Modern Greek. *Selected Papers on Theoretical and Applied Linguistics, 18th International Symposium of Theoretical and Applied Linguistics*, 105-113. Thessaloniki: Aristotle University.
- CAMPOS, Hector (1987). Passives in Modern Greek. *Lingua*, 73, 301-312. Seattle, WA.
- CHARITONIDIS, Chariton (2006). *Verb Derivation in Modern Greek inside Alternation Classes*, 1-30. Allgemeine Sprachwissenschaft Institut für linguistic Universität zu Köln.
- CHRISTIDIS, Anastasios (1986). On the Modern Greek Deictic Particle **na**, *Studies in Greek Linguistics 6, Proceedings of the 5th Annual Conference on Greek Linguistics*, 221-241. Thessaloniki: Aristotle University.
- CONDORAVDI, Cleo (1989). The Middle: Where Semantics and Morphology Meet. *MIT Working Papers in Linguistics*, 11, 16-30. Cambridge.
- DELVEROUDI, Rea et al. (1994). Mood and Modality in Modern Greek: The particle **va**. In: Philippaki – Warburton et al. (eds.). *Themes in Greek Linguistics: Papers from the First International Conference on Greek Linguistics*, 185 – 192. Amsterdam: John Benjamins.
- ECONOMOU, Constandina (1995). Presenting Greek Data in a Foreign Language. *Proceedings of the 9th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics*, Thessaloniki, April 1995, 239-247.
- EFTHIMIOU, Eleni (1995). Control Theory: the case of **va** – complements of Modern Greek. In: Drachman et al. (eds.) *Greek Linguistics '95: Proceedings of the 2nd International Congress on Linguistics*, II, 429 - 437. Graz: W. Neugebauer.
- GEORGALA, Effi – WHITMAN, John (2009). Ditransitives and applicative structure in Greek. In: *Proceedings from the Annual Meeting of the Chicago Linguistic Society*. N. Adams et al. (eds.), 43, 1, 77-91. Chicago, IL: Chicago Linguistic Society.
- GEORGIAFENTIS, Michalis (2003). On the properties of the VOS Order in Greek. In: *Reading Working papers in Linguistics 5*: 137-154.
- GINZBURG, Jonathan – KOLLIAKOU, Dimitra (1995). Events and Facts: a Semantics of **pu** and **oti** Clauses. In: Drachman et al. (eds.) *Greek Linguistics '95: Proceedings of the 2nd International Congress on Linguistics*, II, 459 – 470. Graz: W. Neugebauer.
- GOGOS, Alexander (1989). Some typological characteristics of English and Greek. *Proceedings of the 2nd Symposium on English and Greek: Description and / or comparison of the two Languages*. Department of Theoretical and Applied Linguistics. Thessaloniki, March 1988, 47-56.

- GRAMMENIDIS, Simos (1993). The Verbs **Πηγαίνω** and **Έρχομαι** in Modern Greek. *Themes in Greek Linguistics*, vol. 117, Current Issues in Linguistic Theory, 193-199. Amsterdam: John Benjamins.
- HORROCKS, Geoffrey (1983). The order of constituents in Modern Greek, In: G. Gazdar et al. (eds.). *Order, concordia and constituency*, 95 – 112. Dordrecht.
- JOSEPH, Brian (1980). Recovery of information in Relative clauses: evidence from Greek and Hebrew. *Journal of Linguistics*, 237-244. Cambridge.
- JOSEPH, Brian (1981). On the Synchrony and Diachrony of Modern Greek NA. *Byzantine and Modern Greek studies*, 7, 139-154. Birmingham.
- JOSEPH, Brian (1982). On some Advancements to Subject in Greek. *Ohio State University Working Papers in Linguistics*, Vol. 26 (Grammatical Relations and Relational Grammar), 49-58.
- JOSEPH, Brian (1985). Complementizers, particles and Finiteness in Greek and the Balkans, *Folia Slavica*, 7, 3, 390-411. Indiana University.
- KAKOURIOTIS, Athanassios (1982). Complementation in Modern Greek and English. *Papers and Studies in Contrastive Linguistics*, 14, 99-127.
- KAKOURIOTIS, Athanassios (1994). On the double object construction in English and Modern Greek. *Studies in language*, 19, 1-35. Amsterdam: John Benjamins.
- KECHAGIAS, Axiotis (2008). VOS in Modern Greek: Syntax Revisited. In: H. Chao, T. N. Galery & K. Scott (eds.) *UCL Working Paper in Linguistics 20*, 15-43.
- KECHAGIAS, Axiotis (2011). A new look at Clitic Doubling in Standard Modern Greek, *UCL WPL* 23,1, 138-165. London: University College.
- LASCARATOU, Chrysoula (1998). Basic Characteristics of Modern Greek Word Order. In: A. Siewierska, *Constituent Order in the languages of Europe*, 151-171. Berlin: Mouton de Gruyter.
- LASCARATOU, Chrysoula – PHILIPPAKI-WARBURTON, Irene (1981). The use of passive constructions in Modern Greek, *Mandatoforos*, 17, 53 - 64.
- LASCARATOU, Chrysoula – PHILIPPAKI-WARBURTON, Irene (1983-1984). Lexical versus Transformational Passives in Modern Greek, *Γλωσσολογία*, 2-3, 99-109. Αθήνα.
- LAVIDAS, Nikolaos (2007). The diachrony of the Greek anticausative morphology. In: A. Alexiadou (ed.), *Studies in the Morpho - Syntax of Greek*, 106 - 137. Cambridge Scholars Publishing.
- LAVIDAS, Nikolaos – PAPANGELI, Dimitra (2007). Impersonals in the Diachrony of Greek. *Proceedings of the 7th International Conference on Greek Linguistics*, 1-15. Athens.
- LEKAKOU, Maria (2002). Middle Semantics and its Realization in English and Greek. *UCL Working Papers in Linguistics* 14, 399-416. London: University College.
- NICHOLAS, Nick (2001). A survey of Modern Greek dialectal complementation. *Proceedings of the 2nd International Conference of Modern Greek Dialects Theory*, 193-206. Patras: University of Patras.
- PAPANGELI, Dimitra (2000). Clitic Doubling in Modern Greek: a Head-Complement Relation, *UCL Working Papers in Linguistics*, 12, 473-499. London: University College.
- PAPANGELI, Dimitra (2004). *The Morphosyntax of Argument Realization. Greek Argument Structure and the Lexicon - Syntax Interface*. Utrecht University: LOT Dissertation Series 86.

- PAPASTATHI, Maria (1999). The morphosyntax and interpretation of Middle Constructions in English and Greek. *Proceedings of the 13th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics*, Thessaloniki, April 1999, 149-156.
- PHILIPPAKI – WARBURTON, Irene (1970). *On the verb in Modern Greek*. Language Sciences Monograph 4. Mouton and Indiana University Press, The Hague.
- PHILIPPAKI–WARBURTON, Irene (1975). The passive in English and Greek, *Foundations of language*, 13, 563-578. MIT Press.
- PHILIPPAKI – WARBURTON, Irene (1977). Modern Greek clitic pronouns and the “surface structure constraints” hypothesis. *Journal of Linguistics*, 12, 259-281. Cambridge.
- PHILIPPAKI-WARBURTON, Irene - PAPAFILE, Aggeliki (1988). Categorization of Modern Greek Complement Clauses and Binding Theory. *Studies in Greek Linguistics*: 9, 293-313. Thessaloniki: Aristotle University.
- PHILIPPAKI-WARBURTON, Irene (1989). Subject in English and Greek. *Proceedings of the 3rd Symposium on the Description and/or Comparison of English and Greek*, 11 – 32. Thessaloniki: Aristotle University.
- PHILLIPAKI–WARBURTON, Irene (1994). The Subjunctive mood and the syntactic status of the particle **na** in Modern Greek, *Folia Linguistica* XXVIII/3-4, 299-328. Vigo: Universidad de Vigo.
- RIVERO, Marie Louisa (1992). Adverb Incorporation and the Syntax of Adverbs in Modern Greek. *Linguistics and Philosophy* 15: 289-331.
- ROUSSOU, Anna (1991). Nominalized clauses in the syntax of Modern Greek. *UCLWPL*, 3, 77-100. London: University College.
- ROUSSOU, Anna (1992). Factive Complements and Wh-Movement in Modern Greek, *UCLWPL*, 4, 125-147. London: University College.
- ROUSSOU, Anna (2007a). Greek control revisited. *Proceedings of the 7th International Conference on Greek Linguistics*, 1 - 12, University of York.
- ROUSSOU, Anna (2007b). Voice Morphology and Ergativity in Modern Greek. *8th International Conference on Greek Linguistics*, 406-418. University of Ioannina.
- SETATOS, Mihalis (1997). Diatheses in Modern Greek, *Studies in Greek Linguistics*, 202– 215. Thessaloniki: Aristotle University.
- SIFAKI, Evi (2001). The Syntax of 'Subject Right Dislocation' in Modern Greek. *Selected Papers on Theoretical and Applied Linguistics*, 15th International Symposium of Theoretical and Applied Linguistics, May 2001, 203-213.
- SIOUPI, Athina (1998). The Typology of Middle Constructions, Ergative Verbs and Passive Voice: How Similar Are they after all? *Proceedings of the 12th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics*, 159 – 170. Θεσσαλονίκη: Τμήμα Αγγλικής Α.Π.Θ.
- STATHI, Katerina (2007). *The Modern Greek reciprocal expression ο ένας τον άλλον: a case of lexicalization and grammaticallization?*, 432-446. 8th International Conference on Greek Linguistics, University of Ioannina, Greece (30/08-02/ 09-2007).

SVALBERG, Agneta (1992). Functions and Encodings of Complements in Modern Greek from a Crosslinguistic Perspective. *Studies in Greek Linguistics*, 13, 295-309. Thessaloniki: Aristotle University.

THEOPHANOPOULOU – KONTOU, Dimitra (2004). The structure of VP and the mediopassive morphology. The passives and anticausatives in Modern Greek. *Parousia*, 15 – 16, 173 – 206. Athens.

TSIMPLI, Ianthi – Maria (1989). On the properties of the passive affix in Modern Greek, *UCL Working papers in Linguistics*, 1, 235-260. Cambridge.

TSIMPLI, Ianthi – Maria (1990). The clause structure and word order of Modern Greek, *UCL Working papers in Linguistics*, 2, 220-258. Cambridge.

TSOULAS, George (1993). Remarks on the structure and interpretation of na clauses, *Studies in Modern Greek Linguistics* 14, 191-206. Thessaloniki: Aristotle University.

TZANIDAKI, Irini – Dimitra (1998). *Clause structure and word order in Modern Greek*. Themes in Greek Linguistics II, vol. 159, 229-254. Amsterdam: John Benjamins.

VASSILIADOU, Eleni (1999). Another look at Modern Greek predicates: the case of deponents. *Proceedings of the 13th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics*, Thessaloniki, April 1999, 172-183.

VERHOEVEN, Elisabeth (2007). Experiencer objects and object clitics in Modern Greek: Evidence from a corpus study. *8th International Conference on Greek Linguistics*, 574 - 588. University of Ioannina.

1.2. Srpska literatura

ANTONIĆ, Ivana (2004). Sintaksa i semantika dativa. *Južnoslovenski filolog* LX, 67-97. Beograd: SANU.

ARSENIJEVIĆ, Nada (2007). Tranzitivnost i padeži objekta u srpskom jeziku. *Zbornik Matice srpske za slavistiku*, 71-72, 377-389. Novi Sad: Matica Srpska.

BATISTIĆ, Tatjana (1972). Lokativ u savremenom srpskohrvatskom književnom jeziku. *Biblioteka Južnoslovenskog filologa*, n.s., knj. 3. Beograd: Institut za srpskohrvatski jezik.

BELAJ, Branimir (2001). Prototipno - kontekstualna analiza povratnih glagola u hrvatskom jeziku. *Suvremena lingvistika*, 27, 51, 1-11. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo – Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

BELIĆ, Aleksandar (1953-1954). O značaju sintagma za razvitak jezičkih pojava. *Južnoslovenski filolog*, XX, 1-27. Beograd: SANU.

BROWNE, Eppes Wayles (1968). Srpskohrvatske enklitike i teorija transformacione gramatike. *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, XI, 25-29. Novi Sad.

BUGARSKI, Ranko (1996). *Jezičke razlike*, Srpski jezik I/1–2, Beograd, 399 - 403.

CRNJAK, Ivana (2000). *Sintaksičko-semantička analiza glagola audio-vizuelne percepcije. Rečnik valencije*. Novi Sad.

DORĐEVIĆ, Miloje i dr. (1983). *Verbalphrase und Verbalenz: Untersuchungen zur deutsch-serbokroatischen kontrastiven Grammatik*, 12-14, 160-163. Heidelberg: Julius Groos.

- GORTAN - PREMK, Darinka (1962). Padež objekta u negativnim rečenicama u savremenom srpsko-hrvatskom književnom jeziku, *Naš jezik*, n.s. XII, 3 - 6, 130 – 148. Beograd: SANU.
- GORTAN - PREMK, Darinka (1971). Akuzativne sintagme bez predloga u srpskohrvatskom jeziku, *Biblioteka Južnoslovenskog filologa*, Nova serija, knj. 2, 20-108. Beograd: SANU.
- GORTAN - PREMK, Darinka (1973). O evolutivnim tendencijama akuzativnih sintagmi bez predloga u srpskohrvatskom jeziku, *Južnoslovenski filolog*, XXX/1-2, 281-295. Beograd: SANU.
- GORTAN - PREMK, Darinka (1977). O nekim pitanjima dvojake glagolske rekcije. *Južnoslovenski filolog* XXXIII, 237-246, Beograd: SANU.
- GORTAN - PREMK, Darinka (1984). Obrada predloga u velikim opisnim rečnicima. Leksikografija i leksikologija. *Zbornik referata*, 35-40. Novi Sad - Beograd.
- GORTAN - PREMK, Darinka (1992). O semantikoj poziciji kao mestu realizacije jedne lekseme. *Južnoslovenski filolog*, XLVIII, 13-23. Beograd: SANU.
- IVIĆ, Milka (1957). Jedno poglavlje iz gramatike našeg modernog jezika-sistem mesnih padeža, *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, knj. II, 145- 158, Novi Sad.
- IVIĆ, Milka (1957-1958). Sistem predložkih konstrukcija u srpskohrvatskom jeziku, *Južnoslovenski filolog* XXII, 141-166. Beograd: SANU.
- IVIĆ, Milka (1958). Sistem predložkih konstrukcija u srpskohrvatskom jeziku, *Južnoslovenski filolog*, XXIII, 141-161. Beograd: SANU.
- IVIĆ, Milka (1961-1962). Jedan problem slovenske sintagmatike osvetljen transformacionim metodom. *Južnoslovenski filolog*, XXV, 137-151. Beograd: SANU.
- IVIĆ, Milka (1962). Non-omissible Determiners in Slavic languages. *Proceedings of the 9th International Congress of Linguists*, 476-479. Cambridge.
- IVIĆ, Milka (1963). Dativus respectivus i sinonimične konstrukcije u slovenskim jezicima, *Studia linguistica in honorem Thaddei Lehr - Splawinski*, 99-104. Krakow.
- IVIĆ, Milka (1968). O dubinskom modelu slovenske proste rečenice, *Književnost i jezik*, 2, 5-12. Beograd: Društvo za srpski jezik i književnost Srbije.
- IVIĆ, Milka (1972a). O objekatskoj dopuni glagola komunikativnih i intelektualnih radnji, *Zbornik za jezik i književnost*, 1, 27-32. Titograd.
- IVIĆ, Milka (1972b). Problematika srpskohrvatskog infinitiva, *Zbornik Matice Srpske za filologiju i lingvistiku*, XXV/2: 115-138, Novi Sad: Matica Srpska.
- IVIĆ, Milka (1979). Predikatska kondenzacija u gramatičkom opisu slovenskih jezika. *Referati od X zasedanie na megunarodnata komisija za izučuvanje na gramatichkama struktura na slovenskite literaturni jazici*, 117 - 122. Skopje.
- IVIĆ, Milka (1995). Iskazivanje direktnog objekta u (standardnom) srpskohrvatskom, *Lingvistički ogleđi*, 113 - 136. Beograd: Biblioteka XX vek.
- IVIĆ, Milka (2001). Neki uvidi u konstrukcije tipa **čekati nekoga / na nekoga** i **zaboraviti nešto / na nešto**, *Zbornik Matice Srpske za filologiju i lingvistiku* XLIV/1-2, 7 - 11. Novi Sad: Matica Srpska.
- KAŠIĆ, Jovan (1973). Dopune indirektnog objekta uz glagole slušanja i govorenja, *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku* XI, 105 – 108, Novi Sad.

- MIHAILOVIĆ, Ljubomir (1970). Kontrastivno proučavanje jezika, *Književnost i jezik* XVII/ 3-4, 334 – 340. Beograd.
- MRAZOVIĆ, Pavica (1979). Razvoj teorije gramatike zavisnosti, *Gramatička teorija, kontrastivne studije i nastave stranih jezika*, 2, 7 – 67. Novi Sad.
- OSTOJIĆ, Branislav (1969). O pojavama vezanim za glagolsku rekciju. *Književnost i jezik*, XVI, 1, 48 - 53. Beograd: Društvo za srpski jezik i književnost.
- PIPER, Predrag (1997). Kategorija prostora u predloškim adverbijalima. *Jezik i prostor*, 59 -77. Beograd: Biblioteka XX vek.
- POPOVIĆ, Ljubomir (1989). *Savremeni srpskohrvatski jezik i kultura izražavanja*, 218-222. Beograd – Novi Sad: Zavod za izdavanje udžbenika.
- POPOVIĆ, Ljubomir (1990). Komunikativni rečenični konstituenti, *Književnost i jezik*, knj. XXXVII, br. 1, 33-50. Beograd.
- RISTIĆ, Stana (2001). Informacije o gramatičkoj i leksičkoj spojivosti u deskriptivnom rečniku, *Naš jezik*, XIV/ 1-2, 131-140. Beograd: SANU.
- RUŽIĆ, Vladislava (1986a). Principi za izradu Rečnika glagolskih dopuna u srpskohrvatskom jeziku, *Književnost i jezik*, XXXIII/3-4, 10-17. Beograd: Društvo za srpski jezik i književnost Srbije.
- RUŽIĆ, Vladislava (1986b). O glagolima sa eksplicitnim načinskim determinatorima, *SOL, Lingvistički časopis*, 1, 25-33. Zagreb: Filozofski fakultet.
- RUŽIĆ, Vladislava (1992). Prilog klasifikaciji dopunskih konstrukcija u srpskohrvatskom jeziku, *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku* XXXV/2, 115 – 132, Novi Sad.
- RUŽIĆ, Vladislava (2000a). Alternativnost predloškog i bespredloškog objekta u srpskom jeziku, *Naučni sastanak slavista u Vukove dane*, 29/1, 113 – 121, Beograd – Novi Sad.
- RUŽIĆ, Vladislava (2000b). O predloškom objektu u srpskom jeziku, *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku* XLIII, 437 - 445. Beograd - Novi Sad.
- RUŽIĆ, Vladislava (2002). *Dopunska sintagma s predlogom na u rečniku*, Deskriptivna leksikografija standardnog jezika i njene teorijske osnove, 219 - 225. Beograd – Novi Sad.
- RUŽIĆ, Vladislava (2006a). Dopunske rečenice u savremenom srpskom jeziku (I), *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku*, XLIX/1, 123 -217. Novi Sad.
- RUŽIĆ, Vladislava (2006b). Dopunske rečenice u savremenom srpskom jeziku (II), *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku*, XLIX/2, 103 - 266. Novi Sad
- RUŽIĆ, Vladislava (2007). Dopunska klauza u sistemu zavisnih rečenica srpskog jezika, *Zbornik Matice srpske za slavistiku*, 71-72, 329-341. Novi Sad
- SAMARDŽIJA, Marko (1986). Dopune u suvremenom hrvatskom književnom jeziku, *Radovi Zavoda za slavensku filologiju* 21, 1- 32, Zagreb.
- SAMARDŽIJA, Marko (1993a). Gramatika zavisnosti i teorija valentnosti. Kontrastivna analiza engleskog i hrvatskog jezika, sv. IV, *Teorija valentnosti i rječnik valentnosti hrvatskih glagola*, 1-14. (Ur. Rudolf Filipović). Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- SAMARDŽIJA, Marko (1993b). *Rječnik valentnosti hrvatskih glagola*, 75-84. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta.

STANKOVIĆ, Bogoljub (1981). Glagolska rekcija u ruskom jeziku u konfrontaciji sa srpskohrvatskim, *Studia philologica* 1-2, 107-117. Priština.

STEVANOVIĆ, Mihailo (1961). Glagolski rod i pitanja u vezi sa njim. *Glas Srpske Akademije nauka i umetnosti* CCLI, 45-63. Beograd.

STEVANOVIĆ, Mihailo (1961-1962). Problem glagolskog roda i povratni glagoli u srpskohrvatskom jeziku, *Južnoslovenski filolog* XXV, 1 - 47. Beograd: SANU.

STEVANOVIĆ, Mihailo (1982). O nekim negativnim pojavama u našem današnjem jeziku. *Zbornik radova «Jezik u savremenoj komunikaciji»*, 11-12. Beograd.

TERZIĆ, Bogdan (1969). O problemu slavističkih konfrontativnih studija, *Živi jezici*, knj. XI, 37- 41. Beograd.

TOŠOVIĆ, Branko (2002). *Glagolski direstat. Deskriptivna leksikografija standardnog jezika i njene teorijske osnove*, 197 - 213. Beograd: Institut za srpski jezik SANU.

ŽILETIĆ, Zoran (1979). Gramatika zavisnosti Ulriha Engela, *Gramatička teorija, kontrastivne studije i nastava stranih jezika*, sv.1, 67-107. Novi Sad.

ŽIVKOVIĆ, Sreten (1958-1959). Dioba glagola po značenju. *Jezik*, 1, 8-11.

ТОПОЛИНЬСКА, Зузана(1996). Padež i glagolski rod – dve strategije gramatikalizacije odnosa između predikata i njegovih argumenata, *Južnoslovenski filolog*, LII, 1-9. Beograd.

1.3. Strana literatura

BARSS, Andrew - LASNIK, Howard (1986). A note on anaphora and double objects. *Linguistic Inquiry*, 17, 347-354. Cambridge.

BELLETTI, Adriana (1988). The case of unaccusatives. *Linguistic Inquiry*, 19, 1, 1-34. Cambridge.

CAMPBELL, Lyle et al. (1986). Meso-America as a linguistic area. *Language*, 62, 3, 530-570. Washington: Linguistic Society of America.

CANALE, Michael – SWAIN, Merrill (1988). Some theories of communicative competence. In: W. Rutherford & M. Sharwood Smith (eds.), *Grammar and Second Language Teaching*, 61-84. London - New York: Newbury House Publishers.

CHIERCHIA, Gennaro (2004). A semantics for unaccusatives and its syntactic consequences. In: A. Alexiadou et al. (eds.), *The Unaccusativity Puzzle: Explorations of the Syntax-Lexicon Interface*, 22 - 59. Oxford: Oxford University Press.

CINQUE, Guglielmo (1991). The Pseudo-relative and Acc-ing constructions after verbs of conception, *Working Papers in Linguistics*, 244 - 275. University of Venice.

DANEŠ, František (1964). A Three - Level Approach to Syntax. *Travaux linguistiques de Prague*, 1, 225-240. Prague.

DANEŠ, František (1968). Some Thoughts on the Semantic Structure of the Sentence Structure. *Trends in Linguistics, Studies and Monographs*, 55-69. Berlin: Walter de Gruyter.

EDELISKY, Carole (1981). Who's got the floor? *Language in Society* 10, 383-421.

EMBICK, David (1998). Voice systems and the syntax-morphology interface. *MIT Working Papers in Linguistics* 32: 41-72.

- EMBICK, David (2004). Unaccusative Syntax and Verbal Alternations. In: A. Alexiadou et al. (eds.) *The Unaccusativity Puzzle. Explorations of the Syntax - Lexicon Interface*, 137-158. Oxford: Oxford University Press.
- ENGEL, Ulrich (1971). Thesen zur Syntax. *Biuletyn fonograficzny - Bulletin phonographique*, XII.
- ENGEL, Ulrich (1980). Sposobnost vezivanja jezičkih elemenata i poređenje jezika. Semantički proširen pojam valentnosti i njegova primenjivost u kontrastivnoj lingvistici. *Zbornik radova Instituta za strane jezike i književnosti*, sv. 2, 35 - 63. Novi Sad.
- FALK, Cecilia (1990). On double object constructions. *Working Papers in Scandinavian Syntax*, 46, 53-100. Lund: The Faculties of Humanities and Theology.
- FOURQUET, Jean – GRUNIG, Blanche (1971). Valenz und Struktur, *Beiträge zur Valenztheorie Halle Saale*, 11-16.
- GACOV, Darko (1975). Die Valenztheorie als selbständige Disziplin. *Godišen zbornik na Filološkiot fakultet na Univerzitetot vo Skopje*, 1, 103-135. Skopje.
- GAST, Volker - HAAS, Florian (2008). On the reciprocal and reflexive use of anaphors in German and other European languages. In E. König and V. Gast (eds.). *Reciprocals and Reflexives: Theoretical and Typological Explorations*. Berlin: Mouton de Gruyter, 307-346.
- HELBIG, Gerhard (1965). Der Begriff der Valenz als Mittel der strukturellen Sprachbeschreibung und des Fremdsprachenunterrichts, *Deutsch als Fremdsprache*, II, 1, 10-22. Leipzig: Philologische Fakultät.
- HELBIG, Gerhard (1971a). *Theoretische und praktische Aspekte eines Valenzmodells*, 33- 46. The Hague – Paris.
- HELBIG, Gerhard (1971b). Zu einigen Spezialproblemen der Valenztheorie, *Deutsch als Fremdsprache*, god.VIII, br. 5, 269-282. Leipzig: Philologische Fakultät.
- HELBIG, Gerhard (1978). Rektion, Transitivität / Intransitivität, Valenz, Syn / Autosemantie. *Deutsch als Fremdsprache*, 2, 65-78. Leipzig: Philologische Fakultät.
- HELBIG, Gerhard (1982). *Valenz - Satzglieder-semantische Kasus-Satzmodelle*, 10. Leipzig: Verlag.
- HELBIG, Gerhard (1990). *Zu semantischen und pragmatischen Aspekten der Valenz und der Kasus*. Zeitschrift für Germanistik, sv.1, 57-72
- HENGEVELD, Kees (2004). Illocution, Mood and Modality, in Booij, G. E., Lehman, Ch., Mugdan, J. & Skopeteas, S. (eds.) *Morphology: An International Handbook on Inflection and Word-Formation*, Vol. 2, Berlin: De Gruyter, 1190-1202.
- HIGGINBOTHAM, James (1983). The Logic of Perceptual Reports: An Extensional Alternative to Situation Semantics, *The Journal of Philosophy*, 80, 100-127. New York: Columbia University.
- HIGGINBOTHAM, James (1985). On Semantics. *Linguistic Inquiry*, 16, 547-593. Cambridge.
- JAKOBSON, Roman (1936). Beitrag zur allgemeinen Kasuslehre: Gesamtbedeutungen der russischen kasus. *Travaux du Cercle Linguistique de Prague VI*, 240-248. Prague.
- JOSEPH, Brian (1988). Is Balkan Comparative syntax possible? In: M. Rivero – A. Ralli (eds.), *Comparative Balkan Syntax*, 1-41. Oxford University Press.
- KALLULLI, Dalina (2006). A unified analysis of passives and anticausatives. In: O. Bonami - P. Cabredo-Hofherr (eds.), *Empirical Issues in Syntax and Semantics 6*, 201-225. Paris.

- KAYNE, Richard (1981). ECP Extensions. *Linguistic Inquiry* 12, 93-133. Cambridge.
- KEMMER, Suzanne (1994). Middle Voice, Transitivity and the Elaboration of Events. In: Voice: Form and Function. *Typological Studies in language*, 27, 179 – 230. Fox, B. / Hopper, P. J. (Hgg).
- LARSON, Richard (1988). On the double object construction. *Linguistic Inquiry*, 19, 335-391. Cambridge.
- LASNIK, Howard – SAITO, Mamoru (1984). On the nature of proper government. *Linguistic Inquiry*, 15, 235-289. Cambridge.
- LAUFER, Batia (1988). The concept of synforms (similar lexical forms) in vocabulary acquisition. *Language and Education* 2:2,113-132
- LI, Charles – THOMPSON, Sandra (1976). Subject and Topic. *A new typology of language*, 457-489. New York: Academic Press.
- LYONS, John (1967). A note on possessive, existential and locative sentences. *Foundations of language*, 3, 390-396.
- OTTOSSON, Kjartan (1991). Icelandic double objects as small clauses. *Working Papers in Scandinavian Syntax* 48, 77-97. Lund: The Faculties of Humanities and Theology.
- REGULA, Moritz (1961). Wesen, Arten und Formen des Prädikativs. *Zeitschrift für romanische Philologie* 77, 3-4, 299-320. Berlin: Walter de Gruyter.
- REINHART, Tanya – SILONI, Tal (2004). Against an unaccusative analysis of reflexives. In: A. Alexiadou et al. (eds.), *The Unaccusativity Puzzle*, 159 – 180. Oxford: Oxford University Press.
- RUŽIČKA, Rudolf (1978). Three aspects of valency. *Linguistische arbeitsberichte*, 23, 47-53. Leipzig.
- SCHALLER, Helmut (1970). Die syntaktische Verwendung der Demonstrativpartikeln in den südslavischen Sprachen, *Zeitschrift für Balkanologie* 7, 141-149.
- SCHUMACHER, Helmut (1976). *Untersuchungen zur Verbalenz. Eine Dokumentation über die Arbeit an einem deutschen Valenzlexikon*. Tübingen.
- SOLTA, Georg (1980). *Einführung in die Balkanlinguistik mit besonderer Berücksichtigung des Substrats und des Balkanlateinischen*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- SZABOLCSI, Anna (1987). Functional Categories in the Noun Phrase. In: Kenesei (ed.) *Approaches to Hungarian*, 2, 167-190. Szeged: JATE.
- TESNIÉRE, Lucien (1959). *Eléments de syntaxe structurale*. Paris: Klincksieck.
- VAN LIER, Leo (1988). *The Classroom and the language Learner*. Essex: Longman.
- VASMER, Max (1944). *Die griechischen Lehnwörter im Serbo - kroatischen*. Abhandlungen der Preuss. Berlin: Akademie der Wissenschaften.
- VENDLER, Zeno (1967). Verbs and Times. *Linguistics in Philosophy*, 97-121. Ithaca, New York: Cornell University Press.
- WIERZBICKA, Anna (1966). Славянский dativus cum infinitivo. *International Journal of Slavic Linguistics and Poetics* X, 82-102.
- WILSON, Theresa Ann (2008). *Fine-grained Subjectivity and Sentiment Analysis: Recognizing the Intensity, Polarity, and Attitudes of Private States*. PhD. Thesis, University of Pittsburgh.

- АПРЕСЯН, Юрий (1974). *Лексическая семантика. Синонимические средства языка*, 266-273. Москва: Наука.
- ГАК, Владимир (1974). Сочетаемость слов и вопросы обучения русскому языку иностранцев. *Русский язык*, 61-73. Москва.
- ДАНЕШ, Франтишек (1988). *Многомерная классификация грамматических членов предложения. Язык: система и функционирование*, 78-98. Москва: Наука.
- ДОРОФЕЕВА, Татьяна (1971). *Глаголы с обязательной связи в современном русском языке*. Памяти В. В. Виноградова. Издание Московского Университета, 66-77.
- КОТЕЛОВА, Надежда (1975). *Значение слова и его сочетаемость (к формализации в языкознании)*, 47-80, 81-104. Ленинград: Наука.
- МАРКУ, Христина (2012). К вопросу о структурно-семантической специфике „сѣм/ είμαι“ фразеологических конструкций в болгарском и новогреческом языках. *Balkanismen heute - Balkanisms Today - Balkanizmy segodnja* (Ed. by T. Kahl, M. Metzeltin, H. Schaller). *Balkanologie, Beiträge zur Sprach-und Kulturwissenschaft* 3,1-14.
- МЕЛЬЧУК, Игорь (2004). Actants in semantics and syntax I: actants in semantics. *Linguistics (An International Review)*, 42/389-391.
- МУХИН, Анатолий (1987а). Валентность и сочетаемость глагола, *Вопросы языкознания*, 6, 52-64. Москва.
- МУХИН, Анатолий (1987б). *Системные отношения переходных глагольных лексем (на материале английского и русского языков)*, 160-184. Ленинград: Наука.
- ПРАВДИН, Борис (1957). *К вопросу о праславянских значениях дательного падежа*. *Вопросы языкознания* 6, 81-83. Москва.
- СТЕПАНОВ, Юрий (1981). В поисках прагматики (проблема субъекта). *Известия Академии наук СССР. Серия литературы и языка*, 40, 4, 325-332.

2. Gramatike i priručnici

- ΓΕΩΡΓΙΑΦΕΝΤΗΣ, Μιχάλης et al. (2006). *Η σύνταξη στη μάθηση και στη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης.
- ΠΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Παναγιώτης (1982). *Συντακτικό της νεοελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδήμα.
- ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΟΝΤΟΥ, Δήμητρα et al. (1998). *Θέματα νεοελληνικής σύνταξης: θεωρία - ασκήσεις*. Διατμηματικό πρόγραμμα διδασκαλίας της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- ΚΑΝΔΡΟΣ, Παναγιώτης et al. (1987). *Νεοελληνική γλώσσα για το Γυμνάσιο*, τεύχος Α'. Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- ΚΛΑΙΡΗΣ, Χρήστος - ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, Γεώργιος (1999). *Γραμματική της Νέας Ελληνικής: Δομολειτουργική - Επικοινωνιακή II. Το Ρήμα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ΚΛΑΙΡΗΣ, Χρήστος - ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, Γεώργιος (2005). *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική - Επικοινωνιακή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ΜΟΝΟΓΥΙΟΣ, Δημήτριος et al. (1976). *Συντακτικό της Δημοτικής*. Αθήνα: Κολλέγιο Αθηνών.

- ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, Γεώργιος - ΚΟΝΤΟΣ, Παναγιώτης (1967). *Σύγχρονη γραμματική της κοινής Νέας Ελληνικής. Θεωρία - ασκήσεις*. Αθήνα.
- ΡΑΛΛΗ, Αγγελική (2005). *Μορφολογία*. Αθήνα: Πατάκης.
- ΣΑΡΑΦΙΔΟΥ, Τριανταφυλλιά (2003). *Θέματα σύνταξης και λόγου της νέας ελληνικής γλώσσας*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης.
- ΤΖΑΡΤΖΑΝΟΣ, Αχιλλέας (1946). *Νεοελληνική σύνταξις (της κοινής δημοτικής)*. Τόμος 1^{ος}. Εν Αθήναις : Οργανισμός Εκδόσεως Σχολικών Βιβλίων.
- ΤΖΑΡΤΖΑΝΟΣ, Αχιλλέας (1963²). *Νεοελληνική σύνταξις (της κοινής δημοτικής)*. Τόμος 2^{ος}. Εν Αθήναις: Οργανισμός Εκδόσεως Σχολικών Βιβλίων.
- ΤΟΜΠΑΪΔΗΣ, Δημήτρης (1992). *Διδασκαλία Νεοελληνικής Γλώσσας*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
- ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ, Μανόλης (1941). *Μικρή Νεοελληνική Γραμματική*. Αθήνα.
- ΦΙΛΙΠΠΙΑΚΗ - WARBURTON, Ειρήνη (2001). Γραμματική και Αναλυτικά Προγράμματα. Στο Μ. Δαμανάκης (ed.), *Επίπεδα και κριτήρια διαπίστωσης της ελληνομάθειας*. Ρέθυμνο: Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.
- ΦΙΣΤΑ, Ευαγγελία (2007). *Μέθοδος αυτόματης αναπαράστασης προθηματοποιημένων και σύνθετων ρημάτων της Νέας Ελληνικής*. Διδακτορική διατριβή. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο.
- ΧΑΤΖΗΔΑΚΙΣ, Γεώργιος (1927). *Περί της χρήσης των μέσων, των μεταβατικών και αμεταβάτων ρημάτων εν τη Νέα Ελληνική*. Αθήνα.
- ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ, Γεώργιος (1977). *Γλωσσολογικά έρευναι*, τόμ. 2, Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών.
- ADMONI, Vladimir (2002). *Sprachtheorie und deutsche Grammatik, Aufsätze aus den Jahren 1949-1975*. Tübingen: Max Niemeyer.
- ANAGNOSTOPOULOU, Elena (1999b). *On double object alternations and clitics*. Ms. University of Crete.
- ENGEL, Ulrich – MRAZOVIĆ, Pavica (1986). *Kontrastive Grammatik deutsch-serbokroatisch*. Novi Sad: Institut za strane jezike i književnosti.
- ENGEL, Ulrich (1988). *Deutsche Grammatik*. Heidelberg: Groos.
- FOTIADOU, Georgia (2010). *Voice Morphology and Transitivity Alternations in Greek: Evidence from corpora and psycholinguistic experiments*. School of English, Department of Linguistics. Thessaloniki: Aristotle University.
- FOTOPOULOU, Aggeliki (1993). *Une classification des phrases à compléments figés en grec moderne*, Thèse de Doctorat. Paris: Université Paris VIII.
- GREBE, Paul (1973). *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*, DUDEN, sv. 4. Mannheim – Beč – Zürich.
- HELBIG, Gerhard - BUSCHA, Joakim (1977). *Deutsche Grammatik, Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Leipzig: Verlag Enzyklopädie.
- HOLTON, David et al. (1997). *Greek. A Comprehensive Grammar of the Modern Language*. London & New York: Routledge.
- HOLTON, David et al. (1998). *Γραμματική της Ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης.

- HOLTON, David et al. (2007). *Βασική Γραμματική της Σύγχρονης Ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης.
- HOUSEHOLDER, Fred Walter et al. (1964). *Reference grammar of literary dhimotiki*. Bloomington: Indiana University.
- INGRIA, Robert (1981). *Sentential Complementation in Modern Greek*. PhD Thesis, Cambridge: Massachusetts Institute of Technology.
- JOSEPH, Brian (1978). *Morphology and universals in syntactic change: evidence from Medieval and Modern Greek*. PhD Thesis. Indiana University Linguistics Club.
- JOSEPH, Brian & PHILIPPAKI – WARBURTON, Irene (1987). *Modern Greek*. London - New York: Routledge.
- KYRIAKOPOULOU, Tita (2003). *Analyse automatique des textes écrits: le cas du grec Moderne*, Mémoire d'Habilitation à Diriger des Recherches. Université de Marne-la-Vallée.
- LASCARATOU, Chrysoula (1984). *The Passive Voice in Modern Greek*. PhD Thesis, University of Reading.
- LASCARATOU, Chrysoula (1989). *A Functional Approach to Constituent Order with particular Reference to Modern Greek. Implications for language learning and language Teaching*. Athens: Parousia.
- LEKAKOU, Maria (2005). *In the middle. Somewhat elevated. The semantics of middles and its crosslinguistic realization*. PhD Thesis. UCL.
- MACKRIDGE, Peter (1985). *The Modern Greek language*. Oxford: Oxford University Press.
- MANNEY, Linda (1993). *Middle Voice in Modern Greek*, PhD Thesis. University of San Diego.
- MANNEY, Linda (2000). *Middle Voice in Modern Greek: Meaning and Function of an inflectional category*. Amsterdam - Philadelphia: John Benjamin.
- MARTINET, André (1985). *Θέματα λειτουργικής σύνταξης*. Αθήνα: Νεφέλη.
- MIRAMBEL, André (1978²). *Η νέα ελληνική γλώσσα. Περιγραφή και ανάλυση*. (Μτφρ. Σ. Καρατζάς). Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
- MRAZOVIĆ, Pavica – VUKADINOVIĆ, Zorica (1990). *Gramatika srpskohrvatskog jezika za strance*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Dobra Vest.
- PAPADOPOULOU, Iris (1994). *The Grammaticalization of the Modern Greek Sentential Complementation System*. PhD Thesis. University of Essex
- THUMB, Albert (1964). *A Handbook of the Modern Greek Language*. Chicago.
- YANNAKOPOULOU, Anastasia (2005). *Le lexique-grammaire des verbes du grec moderne. Les constructions transitives locatives standard*. Thèse de Doctorat. Paris: Université de Marne – La – Vallée.
- ZEVGOLI, Sophia (2000). *The Parameter of Reflexive Anaphors: A Comparative Study of the English and the Modern Greek Nominal Phrase*. PhD Thesis, University of Cambridge.
- ADMONI, Vladimir (1970). *Der deutsche Sprachbau*. München: Beck.
- BEHAGHEL, Otto (1923). *Deutsche Syntax, I*. Heidelberg: Winter.
- BELIĆ, Aleksandar (1958). *O jezičkoj prirodi i jezičkom razvitku*. Beograd: Nolit.

- BERGENHOLTZ, Henning - MUGDAN, Joachim (1979). *Einführung in die Morphologie*. Stuttgart – Berlin – Köln - Mainz.
- BERRUTO, Gaetano (1994). *Semantika*. Zagreb: Antibarbarus.
- BRINKMANN, Hennig (1962). *Die deutsche Sprache. Gestalt und Leistung*. Düsseldorf: Schwann.
- BUGARSKI, Ranko (1986). *Lingvistika u primeni*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- CHAFE, Wallace (1976). *Givenness, contrastiveness, definiteness, subjects, topics and point of views*. New York: Academic Press.
- CHIERCHIA, Gennaro (1989). *A semantics for unaccusatives and its syntactic consequences*. Ms., Cornell University.
- CHOMSKY, Noam (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, MA: MIT Press.
- CHOMSKY, Noam (1982). *Concepts and consequences on the theory of government and binding*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- CHOMSKY, Noam (1986). *Barriers*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- DORĐEVIĆ, Radmila (2004). *Uvod u kontrastiranje jezika*. Beograd: Filozofski fakultet.
- ENGEL, Ulrich (1977). *Syntax der deutschen Gegenwartssprache*. Berlin: Erich Schmidt-Verlag.
- ENGEL, Ulrich (1994). *Syntax der deutschen Gegenwartssprache*. Berlin: Schmidt Verlag.
- ENGEL, Ulrich – MIKIĆ, Pavao (1983). *Valenz im Deutschen und im Serbokroatischen*. Heidelberg: Julius Groos.
- GOĐEVAC, Svetlana (2000). *Intonation, Word Order and Focus projection in Serbo-Croatian*. PhD Thesis. The Ohio State University.
- GRICKAT, Irina (2004). *Studije iz istorije srpskohrvatskog jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
- FOURQUET, Jean (1970). *Prolegomena zu einer deutschen Grammatik*. Dusseldorf: Padagogischer Verlag.
- GIRY – SCHNEIDER, Jacqueline (1978). *Les nominalisations en français, L'opérateur «Faire» dans le lexique*, Genève: Librairie Droz.
- HALLIDAY, M.A.K. et al. (1964). *The Linguistic Sciences and language Teaching*. London: Longmans.
- HARRIS, Zellig (1964). *The Elementary Transformations*. T.D.A.P., Université de Pennsylvanie.
- HATIM, Basil - MASON, Ian (1990). *Discourse and the Translator*. London and New York: Longman.
- HAVRANEK, Bohuslav (1928). *Genera verbi v slovanskyh jazicich*. Praha: Nákladem Královské české společnosti nauk.
- HEINZ, Adam (1955). *Genetivus w indoeuropejskim systemie przypadkowym*. Warszawa: Państwowe Wydawn.
- HERINGER, Hans Juergen (1970). *Theorie der deutschen, Syntax*. University of Michigan Library.
- HOLK, von André (1953). *The Semantic Spectrum of the Russian Infinitive*. Leiden: Sijthoff
- HOLMBERG, Anders - PLATZACK, Christer (1995). *The Role of Inflection in Scandinavian Syntax*. Oxford: Oxford University Press.

- HOPPER, Paul - TRAUGOTT, Elizabeth (2003²). *Grammaticalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- IVIĆ, Milka (1975). *Pravci u lingvistici*. Ljubljana: Državna Založba Slovenije.
- IVIĆ, Milka (1983). *Lingvistički ogleđi*. Beograd: Prosveta.
- IVIĆ, Milka (2005). *Značenja srpskohrvatskog instrumentala i njihov razvoj*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti – Beogradska knjiga – Institut za srpski jezik SANU.
- JAKOBSON, Roman (1960). *Linguistics and poetics*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- JAKOBSON, Roman (1972). Beitrag zur allgemeinen Kasuslehre, *Form und Sinn*. Berlin.
- JEFFERS, Robert – LEHISTE, Ilse (1979). *Principles and Methods for Historical Linguistics*. Cambridge: MIT Press.
- JELIĆ, Marijan (2010). *Rekcijski modeli u savremenom srpskom jeziku*, PhD Thesis. Novi Sad: Filozofski fakultet.
- JOSEPH, Brian (1983). *The Synchrony and Diachrony of the Balkan Infinitive. A study in Areal, General and Historical Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- KEMMER, Suzanne (1993). *The middle Voice*. Amsterdam: John Benjamins.
- LADO, Robert (1957). *Linguistics across Cultures*. The University of Michigan Press.
- LEVIN, Beth (1993). *English Verb Classes and Alternations: A Preliminary Investigation*. Chicago: University of Chicago Press
- LYONS, John (1968). *Introduction to Theoretical Linguistics*. Cambridge University Press.
- LYONS, John (1977). *Semantics*, vol. 2. Cambridge: CUP.
- MARANTZ, Alec (1984). *On the Nature of Grammatical Relations*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- MARGULIES, Alfons (1924). *Die verba reflexiva in den slavischen Sprachen*. Heidelberg: Winter.
- NEWMARK, Peter (1981). *Approaches to Translation*. Oxford: Pergamon Press.
- NEWMARK, Peter (1988). *A Textbook of Translation*. New York: Prentice Hall.
- PIPER, Predrag i dr. (2005). *Sintaksa Savremenog Srpskog jezika – Prosta rečenica*. Beograd: Institut za Srpski jezik SANU.
- PRĆIĆ, Tvrtko (1999). *Semantika i pragmatika*. Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
- PREBEG – VILKE, Mirjana (1977). *Uvod u glotodidaktiku. Teorija nastave stranih jezika s posebnim obzirom na engleski jezik*. Zagreb: Školska knjiga.
- RADOVANOVIĆ, Milorad (2007). *Stari i novi spisi. Ogleđi o jeziku i umu*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka kuća Zorana Stojanovića.
- ROSENBAUM, Steven Peter (1968). *The Grammar of English Predicate complement Constructions*, Research monograph No 47. Cambridge, Massachusetts: The M.I.T Press.
- SAMARDŽIJA, Marko (2003). Valentnost hrvatskih glagola, *Zbornik Zagrebačke slavističke škole*. Zagreb: FF Press.
- SANDFELD, Kristian (1930). *Linguistique balkanique: problèmes et résultats*. Paris: Librairie ancienne Honoré Champion.
- SIMIĆ, Radoje (1999). *Osnovi Sintakse srpskoga jezika, I. Teorija iskazanih formi*. Beograd-Nikšić: Jasen.

- SIMIĆ, Radoje (2002 a). *Srpska gramatika I*, Gramatika. Beograd-Nikšić: Jasen.
- SIMIĆ, Radoje (2002 b). *Srpska gramatika II*, Sintaksa. Beograd-Nikšić: Jasen.
- SIMIĆ, Radoje – JOVANOVIĆ, Jelena (2002). *Srpska Sintaksa I - II*. Beograd: Filološki fakultet; Naučno društvo za negovanje i proučavanje srpskog jezika – Nikšić: Filozofski fakultet – Podgorica: Crnogorski univerzitet - Beograd/Nikšić: Jasen.
- STANOJČIĆ, Živojin - POPOVIĆ, Ljubomir (1999). *Gramatika srpskoga jezika. Udžbenik za I, II, III i IV razred srednje škole*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Novi Sad: Zavod za izdavanje udžbenika.
- STEVANOVIĆ, Mihailo (1951). *Gramatika srpskohrvatskog jezika za više razrede gimnazije*. Beograd: Znanje.
- STEVANOVIĆ, Mihailo (1979). *Savremeni srpskohrvatski jezik II, Gramatički sistemi i književno - jezička norma*. Beograd: Naučna knjiga.
- ŠTRBAC, Gordana (2010). *Rekcijske dopune komunikativnih glagola i glagolskih imenica*. PhD Thesis. Novi Sad: Filozofski fakultet.
- ZGUSTA, Ladislav (1991). *Priručnik leksikografije*. Sarajevo: Svjetlost - Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

АПРЕСЯН, Юрий (1967). *Экспериментальное исследование семантики русского языка*. Москва: Наука.

ВИНОГРАДОВ, Виктор (1947). *Русский язык*. Москва – Ленинград: Учпедгиз.

МЕЛЬЧУК, Игорь (1974). *Опыт теории лингвистических моделей «Смысл ⇔ Текст»*. Москва - Вена: Языки русской культуры.

ПАДУЧЕВА, Елена (1996). *Семантические исследования. Семантика времени и вида в русском языке. Семантика нарратива*. Москва- Вена: Языки русской культуры.

3. Rečnici

ΚΡΥΣΤΑΛ, Ντέιβιντ (2003). *Λεξικό Γλωσσολογίας και φωνητικής* (Μτφρ. Γ. Ξυδόπουλος). Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη (**KRLF**)

HELBIG, Gerhard - SCHENKEL, Wolfgang (1978). *Wörterbuch zur Valenz und Distribution deutscher Verben*. Leipzig: VEB Bibliographisches Institut (**WVD**)

KRISTAL, Dejvid (1985). *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike*. Beograd: Nolit. (**ERML**)

PRING, Julian (1975). *The Oxford Dictionary of Modern Greek (Greek - English)*. Oxford: Oxford University Press (**POD**)

СОВРЕМЕННЫЙ ФИЛОСОФСКИЙ СЛОВАРЬ (1998). Под ред. В. Е. Кемерова. Лондон, Франкфурт – на – Майне, Париж, Люксембург, Москва, Минск: ПАНПРИН (**СФС**)

VIII. SPISAK SKRAĆENJA I SIMBOLA

SKRAĆENICE	
A	Akuzativ: Objekat
A + A	Akuzativ: Indirektan Objekat + Akuzativ: Direktan Objekat
A + A_{από}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „από“
A + A_{από} + A_{για}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „από“ + Akuzativna dopuna sa predlogom „για“
A + A_{από} + A_{ως}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „από“ + Akuzativna dopuna sa predlogom „ως“
A_{από} + R_{rel}	Akuzativna dopuna sa predlogom „από“ + Relativna rečenica: Objekat
A + A_{για}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „για“
A + A_{γύρω από}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa prilogom „γύρω“ i predlogom „από“
A + A_{ενάντια σε}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa prilogom „ενάντια“ i predlogom „σε“
A + A_{κάτω από}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa prilogom „κάτω“ i predlogom „από“
A + A_{με}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „με“
A + A_{με} + A_{σε}	Akuzativ: Objekat + Akuzativne dopune sa predlozima „με“ i „σε“
A + A_{μέσα από}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa prilogom „μέσα“ i predlogom „από“
A + A_{μέσα σε}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa prilogom „μέσα“ + predlogom „σε“
A + A_{dv}	Akuzativ: Objekat + Adverbijalna dopuna
A + A_{πάνω σε}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa prilogom „πάνω“ + predlogom „σε“
A + A_{πίσω σε}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa prilogom „πίσω“ + predlogom „σε“
A + A_{προς}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „προς“
A + A_{σε}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“
A + A_{ως}	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „ως“
A_{για} + A_{dv}	Akuzativna dopuna sa predlogom „για“ + Adverbijalna dopuna
A + G	Akuzativ: Direktan Objekat + Genitiv: Indirektan Objekat
A + G + A_{σε}	Akuzativ: Direktan Objekat + Genitiv: Indirektan Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“
A + G_{επί}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „επί“
A + G_{μαζί}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa prilogom „μαζί“
A + G_{μεταξύ}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „μεταξύ“

A + G_{ως}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „ως“
A + P_{red}	Akuzativna dopuna: Objekat + Predikativ
A + P_{red} + A_{σε}	Akuzativna dopuna: Objekat + Predikativ + Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“
A + R_{va}	Akuzativ: Direktan Objekat + Dopunska Rečenica sa veznikom „να“: Indirektan Objekat
A + R_{ότι / πως}	Akuzativ: Direktan Objekat + Dopunska Rečenica sa veznicima „ότι - πως“: Indirektan Objekat
A + R_{ότι / πως / va}	Akuzativ: Direktan Objekat + Dopunska Rečenica sa veznicima „ότι - πως - va“: Indirektan Objekat
A_{σε}	Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“
A_{σε} + P_{red}	Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“ + Predikativ
A_{σε} + R_{ότι / πως}	Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“ + Dopunska Rečenica sa veznicima „ότι - πως“: Objekat
C_{op} + P_{red}	Kopulativan glagol + Predikativ
C_{op} + P_{red} + A_{από}	Kopulativan glagol + Predikativ + Akuzativna dopuna sa predlogom „από“
C_{op} + P_{red} + A_{σε}	Kopulativan glagol + Predikativ + Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“
G + A_{σε}	Genitiv: Indirektan Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“
G_{γύρω από}	Genitiv: Objekat + prilogom „γύρω“ + predlogom „από“
G + R_{va}	Genitiv: Indirektan Objekat + Dopunska Rečenica sa veznikom „να“: Direktan Objekat
G + R_{ότι / πως}	Genitiv: Indirektan Objekat + Dopunska Rečenica sa veznicima „ότι - πως“: Direktan Objekat
G + R_{ότι / πως / va}	Genitiv: Indirektan Objekat + Dopunska Rečenica sa veznicima „ότι - πως - va“ : Direktan Objekat
G + R_{rel}	Genitiv: Indirektan Objekat + Relativna Rečenica: Direktan Objekat
N_{για}	Nominativna dopuna sa predlogom „για“
R_{indirupit}	Indirektna Upitna: Objekat
R_{va}	Dopunska Rečenica sa veznikom „να“
R_{ότι / πως}	Dopunska Rečenica sa veznicima „ότι - πως“
R_{ότι / πως / va}	Dopunska Rečenica sa veznicima „ότι - πως - va“
R_{rel}	Relativna rečenica
V_{aux}	Pomoćni glagol
V_{comp}	Glagol poređenja
V_{cons}	Glagol konzumiranja
V_{dan}	Glagol davanja
V_{dem}	Glagol pokazivanja
V_{dep}	Deponentan glagol
V_{dic}	Glagol govorenja

V_{duc}	Glagol mišljenja
V_{eve}	Glagol zbivanja
V_{fac}	Glagol praktične delatnosti
V_{imp}	Bezličan glagol
V_{imp} + A	Bezličan glagol + Akuzativna dopuna
V_{imp} + A_{dv}	Bezličan glagol + Adverbijalna dopuna
V_{imp} + A_{σε}	Bezličan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“
V_{imp} + G	Bezličan glagol + Genitivna dopuna
V_{imp} + G_{επί}	Bezličan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „επί“
V_{imp} + R_{να}	Bezličan glagol + Dopunska Rečenica sa veznikom „να“
V_{inter}	Upitni glagol
V_{intr}	Neprelazan glagol
V_{intr} + A_{για}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „για“
V_{intr} + A_{ανάμεσα σε}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „ανάμεσα“ + predlogom „σε“
V_{intr} + A_{από}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „από“
V_{intr} + A_{από} + A_{σε}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „από“ + Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“
V_{intr} + A_{έξω από}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „έξω“ + predlogom „από“
V_{intr} + A_{κατά}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „κατά“
V_{intr} + A_{κάτω από}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „κάτω“ + predlogom „από“
V_{intr} + A_{μακριά από}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „μακριά“ + predlogom „από“
V_{intr} + A_{με}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „με“
V_{intr} + A_{μέσα από}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „μέσα“ + predlogom „από“
V_{intr} + A_{μέσα σε}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „μέσα“ + predlogom „σε“
V_{intr} + A_{μπροστά σε}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „μπροστά“ + predlogom „σε“
V_{intr} + A_{dv}	Neprelazan glagol + Adverbijalna dopuna
V_{intr} + A_{πάνω σε}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „πάνω“ + predlogom „σε“
V_{intr} + A_{πίσω από}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „πίσω“ + predlogom „από“
V_{intr} + A_{σε}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „σε“
V_{intr} + A_{σχετικά με}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „σχετικά“ +

	predlogom „με“
$V_{intr} + A_{\acute{\upsilon}\sigma\tau\epsilon\rho\alpha \alpha\pi\acute{o}}$	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa prilogom „ύστερα“ + predlogom „από“
$V_{intr} + A_{\chi\omega\rho\acute{\iota}\varsigma}$	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „χωρίς“
$V_{intr} + A_{\omega\varsigma}$	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „ως“
$V_{intr} + G$	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna
$V_{intr} + G_{\alpha\pi\acute{o}}$	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „από“
$V_{intr} + G_{\lambda\acute{o}\gamma\omega}$	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „λόγω“
$V_{intr} + G_{\mu\alpha\zeta\acute{\iota}}$	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „μαζί“
$V_{intr} + G_{\upsilon\pi\acute{\epsilon}\rho}$	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „πέρ“
$V_{intr} + P_{red}$	Neprelazan glagol + Predikativ
$V_{intr} + R_{\nu\alpha}$	Neprelazan glagol + Dopunska Rečenica sa veznikom „να“
V_{mov}	Glagol kretanja
V_{neg}	Glagol negacije
V_{opt}	Glagol izbora
V_{poss}	Glagol posedovanja
V_{pro}	Glagol zabrane
V_{psych}	Glagol psihičkog stanja
V_{sci}	Glagol znanja
V_{sent}	Glagol čula
V_{sta}	Glagol stanja
V_{temp}	Glagol vremena
V_{tranz}	Prelazan glagol
$A + A_{\delta\beta}$	Akuzativ: Objekat + Adverbijalna dopuna
$A + A_{\acute{\alpha}}$	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „za“
$A + A_{\kappa\rho\omicron\zeta}$	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „kroz“
$A + A_{\eta\alpha}$	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „na“
$A + A_{\eta\alpha} + II_{\alpha\delta\beta}$	Akuzativ: Direktan Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „na“ + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
$A + A_{\eta\iota\zeta}$	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „iz“
$A + A_{\upsilon}$	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „u“
$A + A_{\upsilon} + II_{\alpha\delta\beta}$	Akuzativ: Direktan Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „u“ + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
$A + A_{\upsilon\zeta}$	Akuzativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „uz“
$A + \Gamma$	Direktan Akuzativ: Objekat + Genitiv: Indirektan Objekat
$A + \Gamma_{\delta\omicron}$	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „do“
$A + \Gamma_{\eta\iota\zeta}$	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „iz“
$A + \Gamma_{\eta\iota\zeta} + A_{\upsilon}$	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „iz“ + Akuzativna dopuna sa predlogom „u“

А + Г_{код}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>код</i> “
А + Г_{од}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>од</i> “
А + Г_{од} + Г_{до}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>од</i> “ + Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>до</i> “
А + Г_{око}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>око</i> “
А + Г_{против}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>против</i> “
А + Г_{са}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>са</i> “
А + Г_{уместо}	Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>уместо</i> “
А + Д	Akuzativ: Direktni Objekat + Dativ: Indirektan Objekat
А_{дв}	Adverbijalna dopuna
А_{дв} + А_{за}	Adverbijalna dopuna + Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>за</i> “
А + Д + И_{адв}	Akuzativ: Direktni Objekat + Dativ: Indirektan Objekat + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
А + Д_{ка}	Akuzativ: Direktni Objekat + Dativna dopuna sa predlogom „ <i>ка</i> “
А + Д_{ка} + И_{адв}	Akuzativ: Direktni Objekat + Dativna dopuna sa predlogom „ <i>ка</i> “ + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
А + Д + Л_{на}	Akuzativ: Direktni Objekat + Dativ: Indirektan Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>на</i> “
А + Д + Л_у	Akuzativ: Direktni Objekat + Dativ: Indirektan Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>у</i> “
А + Д + П_{ред}	Akuzativ: Direktni Objekat + Dativ: Indirektan Objekat + Predikativ
А_{за}	Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>за</i> “
А_{за} + А_{за}	Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>за</i> “ + Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>за</i> “
А + И	Akuzativ: Direktni Objekat + Instrumental: Indirektan Objekat
А + И_{адв}	Akuzativ: Objekat + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
А + И_{за}	Akuzativ: Objekat + Instrumentalna dopuna sa predlogom „ <i>за</i> “
А + И_{међу}	Akuzativ: Objekat + Instrumentalna dopuna sa predlogom „ <i>међу</i> “
А + И_{под}	Akuzativ: Objekat + Instrumentalna dopuna sa predlogom „ <i>под</i> “
А + И_{са}	Akuzativ: Objekat + Instrumentalna dopuna sa predlogom „ <i>са</i> “
А + Л_{на}	Akuzativ: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>на</i> “
А + Л_о	Akuzativ: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>о</i> “
А + Л_{по}	Akuzativ: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>по</i> “
А + Л_у	Akuzativ: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>у</i> “
А_{на}	Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>на</i> “
А_{на} + Л_{на}	Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>на</i> “ + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>на</i> “
А_{низ}	Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>низ</i> “
А_о	Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>о</i> “

А_{по}	Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>po</i> “
А + П_{ред}	Akuzativ: Objekat + Predikativ
А + П_{ред} + Л_{на}	Akuzativ: Direktan Objekat + Predikativ + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>na</i> “
А + П_{ред} + Л_у	Akuzativ: Direktan Objekat + Predikativ + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>u</i> “
А + Р_{процент}	Akuzativ: Direktan Objekat + Rečenica sa prosentencijalizatorom: Indirektan Objekat
А + Р_{индуит}	Akuzativ: Direktan Objekat + Indirektna Upitna Rečenica: Indirektan Objekat
А_у	Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>u</i> “
А_у + П_{ред}	Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>u</i> “ + Predikativ
Б_{езл}	Bezličan glagol
Б_{езл} + А	Bezličan glagol + Akuzativna dopuna
Б_{езл} + А_{дв}	Bezličan glagol + Adverbijalna dopuna
Б_{езл} + А_{за}	Bezličan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>za</i> “
Б_{езл} + А_{на}	Bezličan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>na</i> “
Б_{езл} + Г	Bezličan glagol + Genitivna dopuna
Б_{езл} + Г_{пре}	Bezličan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>pre</i> “
Б_{езл} + Д	Bezličan glagol + Dativna dopuna
Б_{езл} + Д + П_{ред}	Bezličan glagol + Dativna dopuna + Predikativ
Б_{езл} + Д + Р_{процент}	Bezličan glagol + Dativna dopuna + Rečenica sa prosentencijalizatorom
Б_{езл} + И_{са}	Bezličan glagol + Instrumentalna dopuna sa predlogom „ <i>sa</i> “
Б_{езл} + Л_о	Bezličan glagol + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>o</i> “
Б_{езл} + Л_у	Bezličan glagol + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>u</i> “
Б_{езл} + Р_{процент}	Bezličan glagol + Rečenica sa prosentencijalizatorom
Г	Genitiv: Objekat
Г + А_{дв} + Л_у	Genitiv: Objekat + Adverbijalna dopuna + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>u</i> “
Г_{код}	Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>kod</i> “
Г + Л_у	Genitiv: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „ <i>u</i> “
Г_{лФр}	Glagolska fraza
Г_{лФр} + А	Glagolska fraza + Akuzativ: Direktan Objekat
Г_{лФр} + А_{за}	Glagolska fraza + Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>za</i> “
Г_{лФр} + А_{на}	Glagolska fraza + Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>na</i> “
Г_{лФр} + А_у	Glagolska fraza + Akuzativna dopuna sa predlogom „ <i>u</i> “
Г_{лФр} + А + Г_{из}	Glagolska fraza + Akuzativ: Direktan Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „ <i>iz</i> “
Г_{лФр} + А + И_{са}	Glagolska fraza + Akuzativ: Direktan Objekat + Instrumentalna dopuna sa

	predlogom „sa“
Г _л Ф _р + Г	Glagolska fraza + Genitivna dopuna
Г _л Ф _р + Г _{из}	Glagolska fraza + Genitivna dopuna sa predlogom „iz“
Г _л Ф _р + Г _{од}	Glagolska fraza + Genitivna dopuna sa predlogom „od“
Г _л Ф _р + Д	Glagolska fraza + Dativna dopuna
Г _л Ф _р + Д + И _{adv}	Glagolska fraza + Dativ + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
Г _л Ф _р + Д + П _{ред}	Glagolska fraza + Dativ + Predikativ
Г _л Ф _р + Д + Р _{просент}	Glagolska fraza + Dativ + Rečenica sa prosentencijalizatorom
Г _л Ф _р + И _{adv} + А _{на} + Л _{на}	Glagolska fraza + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu + Akuzativna dopuna sa predlogom „na“ + Lokativna dopuna sa predlogom „na“
Г _л Ф _р + И _{за}	Glagolska fraza + Instrumentalna dopuna sa predlogom „za“
Г _л Ф _р + И _{са}	Glagolska fraza + Instrumentalna dopuna sa predlogom „sa“
Г _л Ф _р + Л _{на}	Glagolska fraza + Lokativna dopuna sa predlogom „na“
Г _л Ф _р + Л _о	Glagolska fraza + Lokativna dopuna sa predlogom „o“
Г _л Ф _р + Л _у	Glagolska fraza + Lokativna dopuna sa predlogom „u“
Г _л Ф _р + Л _у + Г _{збор}	Glagolska fraza + Lokativna dopuna sa predlogom „u“ + Genitivna dopuna sa predlogom „zbor“
Г _л Ф _р + Р _{просент}	Glagolska fraza + Rečenica sa prosentencijalizatorom
Г _л Ф _р + Р _{индуит}	Glagolska fraza + Indirektna Upitna
Г _{од}	Genitivna dopuna sa predlogom „od“
Г _{од} + Р _{просент}	Genitivna dopuna sa predlogom „od“ + Rečenica sa prosentencijalizatorom
Г _{око}	Genitivna dopuna sa predlogom „oko“
Д	Dativ: Objekat
Д + А _{adv}	Dativ: Objekat + Adverbijalna dopuna
Д + А _{уз}	Dativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „uz“
Д + Д	Dativ: Objekat + Dativna dopuna
Д + И _{adv}	Dativ: Objekat + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
Д + И _{са}	Dativ: Objekat + Instrumentalna dopuna sa predlogom „sa“
Д + Л _{на}	Dativ: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „na“
Д + Л _{по}	Dativ: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „po“
Д + Р _{индуит}	Dativ: Indirektan Objekat + Indirektna Upitna: Direktan Objekat
Д + Р _{просент}	Dativ: Indirektan Objekat + Rečenica sa prosentencijalizatorom: Direktan Objekat
Д _{ка}	Dativna dopuna sa predlogom „ka“
И	Instrumental: Objekat
И + И _{adv}	Instrumental: Objekat + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
И + И _{са}	Instrumental: Objekat + Instrumentalna dopuna sa predlogom „sa“
И + Л _{на}	Instrumental: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „na“
И _{adv}	Adverbijalna dopuna u Instrumentalu

И_{за}	Instrumentalna dopuna sa predlogom „za“
И_{над}	Instrumentalna dopuna sa predlogom „nad“
И_{под}	Instrumentalna dopuna sa predlogom „pod“
И_{са}	Instrumentalna dopuna sa predlogom „sa“
К_{оп}	Kopulativan glagol
К_{оп} + П_{ред}	Kopulativan glagol + Predikativ
К_{оп} + П_{ред} + А_{за}	Kopulativan glagol + Predikativ + Akuzativna dopuna sa predlogom „za“
К_{оп} + П_{ред} + А_{на}	Kopulativan glagol + Predikativ + Akuzativna dopuna sa predlogom „na“
К_{оп} + П_{ред} + Г	Kopulativan glagol + Predikativ + Genitivna dopuna
К_{оп} + П_{ред} + Г_{од}	Kopulativan glagol + Predikativ + Genitivna dopuna sa predlogom „od“
К_{оп} + П_{ред} + Г_{са}	Kopulativan glagol + Predikativ + Genitivna dopuna sa predlogom „sa“
К_{оп} + П_{ред} + Д	Kopulativan glagol + Predikativ + Dativna dopuna
К_{оп} + П_{ред} + Д + Л_у	Kopulativan glagol + Predikativ + Dativna dopuna + Lokativna dopuna sa predlogom „u“
К_{оп} + П_{ред} + Д_{према}	Kopulativan glagol + Predikativ + Dativna dopuna sa predlogom „prema“
К_{оп} + П_{ред} + И_{adv}	Kopulativan glagol + Predikativ + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
К_{оп} + П_{ред} + И_{под}	Kopulativan glagol + Predikativ + Instrumentalna dopuna sa predlogom „pod“
К_{оп} + П_{ред} + И_{са}	Kopulativan glagol + Predikativ + Instrumentalna dopuna sa predlogom „sa“
К_{оп} + П_{ред} + Л_{на}	Kopulativan glagol + Predikativ + Lokativna dopuna sa predlogom „na“
К_{оп} + П_{ред} + Л_о	Kopulativan glagol + Predikativ + Lokativna dopuna sa predlogom „o“
К_{оп} + П_{ред} + Л_{по}	Kopulativan glagol + Predikativ + Lokativna dopuna sa predlogom „po“
К_{оп} + П_{ред} + Л_у	Kopulativan glagol + Predikativ + Lokativna dopuna sa predlogom „u“
К_{оп} + П_{ред} + Р_{индуит}	Kopulativan glagol + Predikativ + Indirektna Upitna
Л_о	Lokativna dopuna sa predlogom „o“
Л_у	Lokativna dopuna sa predlogom „u“
Л_у + Р_{роцент}	Lokativna dopuna sa predlogom „u“ + Rečenica sa prosentencijalizatorom
Н_{епр}	Neprelazan glagol
Н_{епр} + А_{adv}	Neprelazan glagol + Adverbijalna dopuna
Н_{епр} + А_{за}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „za“
Н_{епр} + А_{кроз}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „kroz“
Н_{епр} + А_{међу}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „među“
Н_{епр} + А_{на}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „na“
Н_{епр} + А_{на} + А_у	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „na“ + Akuzativna dopuna sa predlogom „u“
Н_{епр} + А_{под}	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „pod“
Н_{епр} + А_у	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „u“
Н_{епр} + А_у + Л_у	Neprelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „u“ + Lokativna

	dopuna sa predlogom „u“
Н _{епр} + Г	Neprelazan glagol + Dopuna u Genitivu
Н _{епр} + Г _{без}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „bez“
Н _{епр} + Г _{далеко од}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „daleko od“
Н _{епр} + Г _{до}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „do“
Н _{епр} + Г _{због}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „zbog“
Н _{епр} + Г _{из}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „iz“
Н _{епр} + Г _{из} + А _у	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „iz“ + Akuzativna dopuna sa predlogom „u“
Н _{епр} + Г _{испод}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „ispod“
Н _{епр} + Г _{испред}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „ispred“
Н _{епр} + Г _{код}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „kod“
Н _{епр} + Г _{код} + А _{за}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „kod“ + Akuzativna dopuna sa predlogom „za“
Н _{епр} + Г _{од}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „od“
Н _{епр} + Г _{око}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „oko“
Н _{епр} + Г _{са}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „sa“
Н _{епр} + Г _{са} + А _{на}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „sa“ + Akuzativna dopuna sa predlogom „na“
Н _{епр} + Г _{усред}	Neprelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „usred“
Н _{епр} + Д	Neprelazan glagol + Dativna dopuna
Н _{епр} + Д _{адв}	Neprelazan glagol + Adverbijalna dopuna u Dativu
Н _{епр} + Д + А _у	Neprelazan glagol + Dativ + Akuzativna dopuna sa predlogom „u“
Н _{епр} + Д _{ка}	Neprelazan glagol + Dativna dopuna sa predlogom „ka“
Н _{епр} + И _{адв}	Neprelazan glagol + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
Н _{епр} + И _{за}	Neprelazan glagol + Instrumentalna dopuna sa predlogom „za“
Н _{епр} + И _{над}	Neprelazan glagol + Instrumentalna dopuna sa predlogom „pod“
Н _{епр} + И _{под}	Neprelazan glagol + Instrumentalna dopuna sa predlogom „pod“
Н _{епр} + И _{пред}	Neprelazan glagol + Instrumentalna dopuna sa predlogom „pred“
Н _{епр} + И _{са}	Neprelazan glagol + Instrumentalna dopuna sa predlogom „sa“
Н _{епр} + Л _{на}	Neprelazan glagol + Lokativna dopuna sa predlogom „na“
Н _{епр} + Л _о	Neprelazan glagol + Lokativna dopuna sa predlogom „o“
Н _{епр} + Л _о + Л _у	Neprelazan glagol + Lokativna dopuna sa predlogom „o“ + Lokativna dopuna sa predlogom „u“
Н _{епр} + Л _{по}	Neprelazan glagol + Lokativna dopuna sa predlogom „po“
Н _{епр} + Л _у	Neprelazan glagol + Lokativna dopuna sa predlogom „u“
Н _{епр} + П _{ред}	Neprelazan glagol + Predikativ
Н _{епр} + Р _{индупит}	Neprelazan glagol + Indirektna Upitna
Н _{епр} + Р _{росент}	Neprelazan glagol + Rečenica sa prosentencijalizatorom

Прел	Predikativ
Прел	Prelazan glagol
Прел + А	Prelazan glagol + Akuzativ: Objekat
Прел + А + Г _{збор}	Prelazan glagol + Akuzativ: Objekat + Genitivna dopuna sa predlogom „zboг”
Прел + А + А _{дв}	Prelazan glagol + Akuzativ: Objekat + Adverbijalna dopuna
Прел + А + Д	Prelazan glagol + Akuzativ: Direktan Objekat + Dativ: Indirektan Objekat
Прел + А + И _{адв}	Prelazan glagol + Akuzativ: Objekat + Adverbijalna dopuna u Instrumentalu
Прел + А + И _{са}	Prelazan glagol + Akuzativ: Objekat + Instrumentalna dopuna sa predlogom „са”
Прел + А + Л _{на}	Prelazan glagol + Akuzativ: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „на”
Прел + А + Л _о	Prelazan glagol + Akuzativ: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „о”
Прел + А + Л _у	Prelazan glagol + Akuzativ: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „у”
Прел + А _{дв}	Prelazan glagol + Adverbijalna dopuna
Прел + А _{на}	Prelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „на”
Прел + А _у	Prelazan glagol + Akuzativna dopuna sa predlogom „у”
Прел + Г	Prelazan glagol + Genitiv: Objekat
Прел + Г _{од}	Prelazan glagol + Genitivna dopuna sa predlogom „од”
Прел + Д	Prelazan glagol + Dativ: Objekat
Прел + Д + А _{за}	Neprelazan glagol + Dativ: Objekat + Akuzativna dopuna sa predlogom „за”
Прел + И	Prelazan glagol + Instrumental: Objekat
Прел + И _{под}	Prelazan glagol + Instrumentalna dopuna sa predlogom „под”
Прел + Л _о	Prelazan glagol + Lokativna dopuna sa predlogom „о”
Прел + Р _{просент}	Prelazan glagol + Rečenica sa prosentencijalizatorom: Objekat
Прел + Р _{просент} + Л _{на}	Prelazan glagol + Rečenica sa prosentencijalizatorom: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „на”
Прел + Р _{просент} + Л _у	Prelazan glagol + Rečenica sa prosentencijalizatorom: Objekat + Lokativna dopuna sa predlogom „у”
Р _{индупит}	Indirektna Upitna: Objekat
Р _{просент}	Rečenica sa prosentencijalizatorom
Р _{рел}	Relativna rečenica
SIMBOLI	
()	Navodi se izvor datog primera
[]	Daje se izgovor obrađenih glagola
{...}	Izostavlja se tekst
/	Alternativne rekcijske konstrukcije

//	Semasiološke nijanse
&	Dodatni morfološki oblik
•	Rečenica u grčkom
❖	Prevod rečenice na srpski
+	Dodatna dopuna
=	Spaja rekijske strukture grčkog sa srpskim ekvivalentima

